

लालासा खंडारे, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. स्व. सखुबाई स्मरणार्थ देवचंद
 लक्ष्मीचंद जोहरापुरकर, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. अनिल नवलसंगई कस्तुरीवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. कांतिकुमार धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. निर्मलकुमार धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. प्रमोद धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. स्व. भरतसावजी बभारती
 डोणगांवकरसाठी विकास भरतकुमार, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. कनकमालाबाई जयकुमार
 डोणगांवकर, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. प्रेमलाल भागवतकर गुरुजी, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. सुनीता गिरीश लाड, नाशिक
 ३०१ श्री. मा. ध. स्व. मातुःश्री मैनाबाई स्मरणार्थ
 राजकुमार गोविंदसा डोणगांवकर, कारंजा
 ३०० श्री. मा. ध. निरंजन शांतिकुमार चवरे, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. नरेन्द्र भानुसाव डोणगांवकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. पं. नेमचंदजी ध. डोणगांवकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. सरला चैतनलाल जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. प्रतिभा प्रकाश जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. रंजना मगन जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. स्वरूपा अतुल जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. सुधा नरेन्द्र जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. बाहुबली धन्यकुमार भोरे, नाशिक
 २५१ श्री. मा. ध. राजकुमार पेंढारी, नागपूर
 २५१ श्री. मा. ध. ओंकारनाथ जितुरकर स्मरणार्थ
 साठी मनोरमा जितुरकर, नागपूर
 २५१ श्री. मा. ध. सार्थक रविकुमार डोणगावकर,
 चंदिगढ
 २५१ श्री. मा. ध. सुखानंद महेन्द्र चवरे, अकोला
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. वंदना सुकुमार कळमकर, भोपाळ
 २५१ श्री. मा. ध. चंद्रकांत नेमलाल गहाणकरी, कारंजा

२५१ श्री. मा. ध. गजकुमार रतनलाल गहाणकरी,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. वंदना अमित चवरे, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. भरतकुमार शांतिकुमार चवरे,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. विवेक व सन्मती ध. भोरे
 (बंधु), कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. आलोकशास्त्री घोडके, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. प्रभावती नवलसंगई
 कस्तुरीवाले, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. कु. कुसुमताई मुधोळकर,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. जयंत अजितकुमार भिसीकर,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सुहास देवलालसा रुईवाले,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. स्व. चंद्रकलाबाई नांदगांवकर
 स्मृत्यर्थ कमलाकर मो. नांदगांवकर, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. अर्चना प्रशांत संगई, नाशिक
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. रेखा प्रवीण रुईवाले, कारंजा
 १५१ श्री. मा. ध. सौ. नीला हिरालाल जितुरकर,
 परतवाडा
 १५१ श्री. मा. ध. सरलाबाई चवरे, नागपूर
 १५१ श्री. मा. ध. संकेत प्रवीण रुईवाले, कारंजा
 १५१ श्री. मा. ध. कु. स्वरूपा संतोष काळे, अंबड
 १५१ श्री. मा. ध. साक्षी विजयकुमार येनिगुळे, उमर्गा
 १५१ श्री. मा. ध. संयम विजयकुमार देशमाने, बीड
 १०१ श्रीमती सुशीलाबाई वाळले, कारंजा

ॐ

श्रीवीतरागाय नमः ।

मंगल

नित्यनैमित्तिक पाठावली

(मुखपृष्ठावरील चित्र नेमगिरी संस्थान ता. जितूर, जि. परभणी
 [महाराष्ट्र] येथील तळघरातील साडे पाच फूट उंच
 भव्य आणि दिव्य श्री नेमिनाथाच्या प्रतिमेचे आहे.)

ग्रंथमाला संपादक :

पं. धन्यकुमार गंगासाव भोरे, (B.A., LL.B.)

कारंजा

प्रकाशक :

श्री कंकुबाई पाठय-पुस्तकमाला

श्री महावीर ब्रह्मचर्याश्रम, कारंजा

प्रथम आवृत्ती जुलै १९५६
आठवी संशोधित आवृत्ती मार्च १९९८
नवम पुनर्मुद्रण ४/८/२००९
रक्षाबंधन

देणगी मूल्य : ५०/- रुपये मात्र

प्रकाशक :
प्रा. राजकुमार ध. चवरे (एम्. एस्सी.)
मंत्री, म. ब्र. आश्रम व अंतर्गत कंकुबाई पाठ्य-पुस्तकमाला, कारंजा

मुद्रक :
नारायण ऑफसेट वर्क्स, धनतोली, नागपूर
फोन : ५२१९८०, ५५१०४९

प्रथम आवृत्तीची प्रस्तावना

समाजामध्ये धर्मसाधनेच्या रूपाने वेगवेगळ्या ठिकाणी (महाराष्ट्रामध्येही) संस्कृत, मराठी, हिंदी पूजा-पाठ, स्तोत्र-भावना, आरत्या म्हणण्याची पद्धती प्रचलित आहे. त्यांचे संकलन करून एक दर्जेदार नित्यनैमित्तिक पाठावलीचे मंगलमय सर्वांगसुंदर संकलन तयार करावे, निदान महाराष्ट्रामध्ये तरी त्याची उपयोगिता सिद्ध व्हावी अशी पुष्कळ दिवसांपासून इच्छा होती. अशा पुस्तकाचा नित्यासाठीही उपयोग व्हावा व पर्युषण पर्वासारख्या किंवा अष्टान्हिक पर्वासारख्या महत्त्वपूर्ण पर्वाचे वेळी पुनः दुसऱ्या पुस्तकाची आवश्यकता भासू नये, मनःपूर्वक स्वाध्याय करतो म्हटले तरी किंवा केवळ मराठी किंवा हिंदीच पाठांची सोय हवी अशी विविध रुची बाळगणाऱ्या लहान-थोर-प्रौढ पुरुषवर्ग, महिलावर्ग सर्वांच्या आवडी लक्षात घेऊन हे सर्वांगसुंदर संकलन समाजापुढे ठेवताना श्रीकंकुबाई पाठ्यपुस्तकमालेच्या व्यवस्थापकांना आज प्रसन्नता वाटत आहे.

अनुक्रमणिका पाहताच पाठकांना निश्चित प्रसन्नता वाटेल. यामध्ये पंचामृताभिषेक आहे. दर्शनपाठाचे वेगवेगळे परिपाठ आहेत. अष्टकांची योजना सांगोपांग आहे. शांतिमंत्र आहे. सहस्रनाम पंचपूजेची सोय आहे. आरत्यांचा संग्रह आहे. इतर कोणत्याही संग्रहामध्ये नसलेला सार्थ पंचस्तोत्राचा अंतर्भाव यामध्ये आहे. पाठ म्हणणाऱ्यांची जशी सोय झाली आहे तशीच स्वाध्याय करू इच्छिणाऱ्यांची सोय झाली आहे.

या आवृत्तीत भाग सहा नव्याने जोडले असून त्यात ईर्यापथ प्रतिक्रमण-शुद्धि, सिद्धभक्ति व इतर मंत्रांचा समावेश केला आहे. भक्तिमार्गाचे कार्यात यामुळे प्रगतीपर पाऊले निश्चितच पडतील.

या कामी श्री पं. धन्यकुमारजी गंगासा भोरे यांनी खूप परिश्रम घेतले आहेत. त्याबद्दल पाठ्यपुस्तकमालेतर्फे त्यांना अनेकशः धन्यवाद आहेत.

पाठ्यपुस्तक मालेमधून अशा उपयुक्त ग्रंथांच्या प्रकाशनासाठी मालेच्या उत्साही अध्यक्षा श्रीमती विदुषी स्व. कुसुमबेन मोतीचंद शहा, बी.ए. यांचा उत्साह विशेष राहिला आहे.

या ग्रंथाचे सुरुचिपूर्ण मुद्रण नागपूर येथील श्रीकृष्ण पांडुरंग बनहट्टी प्रोप्रा. नारायण मुद्रणालय यांनी तत्परतेने करून दिले व मुद्रिते श्री. ध. हिराचंद जयकुमार किल्लेदार, बी. ए. यांनी काळजीपूर्वक तपासून दिली याबद्दल ग्रंथमाला त्यांची आभारी आहे.

समाजाने या मंगलमय नित्यनैमित्तिक-पाठावलीचा नेहमीसाठी उपयोग करून घ्यावा ही विनंती आहे.

कारंजा
ऑगस्ट ४

विष्णुकुमार गोविंदसा डोणगांवकर
मंत्री म. ब्र. आश्रम व कंकुबाई पाठ्यपुस्तकमाला

नवव्या आवृत्तीचे प्रकाशकीय निवेदन

मंगल नित्य नैमित्तिक पाठावलीचे हे नवम संस्करण आपल्या हाती देताना प्रसन्नता वाटते आहे. आठवे संस्करण संपून जवळपास एक वर्ष होत आहे. मुमुक्षु भाविक श्रावकांनी या मंगल पाठावलीचे स्वागत केले ते उत्साहवर्धक आहे.

आठव्या संस्करणामध्ये १ ऋषिमंडलपूजा २ सर्पार्थ पूजा ३ निर्वाणक्षेत्र पूजा ४ नेमगिरी स्थित पार्श्वनाथपूजा, ५-६ चंद्रनाथस्वामी दोन अष्टके, ७ निर्वाणक्षेत्र पूजा मराठी, ८ सम्पेदशिखरजी पूजा मराठी, सार्थ लघु स्वयंभू या सर्व गोष्टी या संस्करणामध्ये आहेतच. काही आध्यात्मिक पदे व जिनवाणी स्तुतीपण घातल्या आहेत. हे आठव्या संस्करणाचे पुनर्मुद्रणच आहे.

कागद उत्कृष्ट मॅपलिथो वापरला असून मुखपृष्ठही आकर्षक झाले आहे. कागदाचे भाव व छपाईचे दर खूपच वाढले आहेत. त्यामुळे हे संस्करण ६३ रुपयाचे अंदाजात पडले आहे. परंतु त्याचे मूल्य वाढविणे सामान्य भाविकांच्या दृष्टीने योग्य होणार नाही. म्हणून याहीवेळी दातारांना विनंती केली असतां त्यांनी उदारतेने प्रतिसाद दिला. त्यामुळे मूल्य न वाढवता हे पन्नास रुपयात भाविकांचे हाती देणे शक्य झाले आहे. त्या सर्व उदारचेता दातारांची सूची अन्यत्र जोडलेली आहेच. त्या सर्व दातारांना अंतःकरणपूर्वक धन्यवाद आहेत.

याही संस्करणाचे मूल्य तेच राहावे यासाठी श्री महावीर ज्ञानोपासना समितीने १०००१ रुपयांचे अनुदान दिले आहे. प्रकाशक समितीचे ऋणी आहेत. छपाईचे काम नारायण ऑफसेट वर्क्स नागपूरचे तरुण युवा व्यवस्थापक भूषण आणि मंदार बनहट्टी यांनी अल्प मुदतीत चांगले करून दिले. त्यांनाही धन्यवाद आहेत.

भाविक श्रावकजन या संस्करणाचे स्वागत करतील असा विश्वास आहे.

कारंजा

रक्षाबंधन श्रावण शु. १५

ता. ४/८/२००१

प्रा. राजकुमार ध. चवरे (एम्.एस्.सी.)

मंत्री म. ब्र. आश्रम व

कंकुबाई पाठयपुस्तकमाला

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ	विषय	पृष्ठ
भाग १ श्रीमज्जिनेंद्रजन्माभिषेक		३० जिनसहस्रनामस्तोत्र (आ. जिनसेनाचार्य कृत संस्कृत)	७०
१ णमोकार, चत्तारिदंडक व मंत्र-माहात्म्य	१	३१ श्री ऋषिमंडलपूजा (संस्कृत)	८०
२ दर्शनपाठ (प्रचलित)	२	३२ सरस्वतीपूजा (हिंदी)	८३
३ दर्शनपाठ (वादीभसिंहसूरिविरचित)	४	३३ श्री बृहत् शांतिमंत्र (हिंदी)	८६
४ वीतराग स्तुति (पं. कविवर दौलतरामजीकृत)	४	३४ पंचमेरु पूजा (हिंदी ध्यानतराय)	८८
५ जिनेंद्र स्तुति (पं. बुधजनविरचित)	६	३५ सोलहकारण पूजा (हिंदी ध्यानतराय)	९१
६ श्रीमज्जिनेन्द्र जन्माभिषेक	७	३६ दशलक्षणधर्म पूजा (हिंदी ध्यानतराय)	९३
७ श्री गुर्वावली	१०	३७ नंदीधरपूजा (हिंदी ध्यानतराय)	९९
८ श्री पंचामृताभिषेक	११	३८ रत्नत्रय पूजा (हिंदी ध्यानतराय)	१०३
९ शांतिमंत्र (लहान)	१५	३९ महार्घ्य जाप्य (हिंदी)	१११
१० श्री जिनेंद्र स्थापना	१६	४० जाप्य षोडशभावना वगैरे	११२
११ स्वस्तिवाचन	१७	४१ दशधर्म	११२
१२ पंचपूजा : अरिहन्त (संस्कृत) पूजा	१८	४२ रत्नत्रय	११३
१३ पंचपूजा : अरिहन्त (मराठी) पूजा	२२	४३ सामायिक भावना	११४
१४ सिद्धपूजा (संस्कृत)	२४	४४ नंदीधर जाप्य	११५
१५ कलिकुण्डपूजा (संस्कृत)	२७	४५ सामायिक पाठ (मोठे मराठी)	११५
१६ सरस्वतीपूजा (संस्कृत)	३१	४६ विविध आरत्या	१२०
१७ महर्षि अर्घ्य (संस्कृत)	३३	४७ विसर्जन	१२२
१८ गुरुपूजा (संस्कृत)	३५	४८ मेरी भावना (कवि जुगलकिशोर मुख्यार)	१२४
१९ अर्घ्यावलि (संस्कृत)	३८		
२० चोवीस तीर्थकरपूजा (हिंदी)	३९	भाग २ : लघुस्तोत्रसंग्रह	
२१ महावीर अष्टक (हिंदी)	४२	१ त्रिकाल तीर्थकर	१२९
२२ मुक्तागिरि पार्श्वनाथपूजा (संस्कृत)	४६	२ तीर्थकर लांछने (मराठी)	१३०
२३ पार्श्वनाथ पूजा (मराठी)	४८	३ चतुर्दिशिवंदना	१३०
२४ देवशास्त्रगुरु पूजा (हिंदी) (ध्यानतरायकृत)	५३	४ स्वस्तिवाचन	१३१
२५ देवशास्त्रगुरु पूजा (पं. जुगलजीकृत)	५५	५ तीर्थकर स्वस्तिवाचन	१३२
२६ बाहुबली पूजा (हिंदी)	६०	६ मंगलाष्टकम् (संस्कृत)	१३२
२७ लघु सामायिक पाठ (संस्कृत)	६४	७ सुप्रभातस्तोत्र (संस्कृत)	१३४
२८ लघु सामायिक पाठ (मराठी)	६५	८ दृष्टाष्टकरस्तोत्र (संस्कृत)	१३५
२९ भावनाद्वात्रिंशतिका (संस्कृत अमितगतिकृत)	६७	९ अद्याष्टकस्तोत्र (संस्कृत)	१३६
		१० अकलंकस्तोत्र (संस्कृत)	१३७
		११ वीतरागस्तोत्र (संस्कृत)	१४०

विषय	पृष्ठ	विषय	पृष्ठ
१२ कल्याणालोचना (संस्कृत)	१४१	(हिंदी कविवर वृंदावनजी)	२०५
१३ आलोचनापाठ (मराठी)	१४५	७ श्री मल्लीनाथजिन-पूजा	२१०
१४ श्रावकप्रतिक्रमण (मराठी)	१४८	(सिरड - मराठी)	
१५ बारह-भावना (हिंदी भूधरदासकृत)	१५०	८ श्री महावीर जिन-पूजा	
१६ बारह-भावना		(कार्तिकमास काकड आरती)	२१३
(हिंदी पं. जयचंदजी छाबडाकृत)	१५२	९ श्री सहस्रकृत जिनचैत्यालयपूजा	२१७
१७ बारा अनुप्रेक्षा (मराठी)	१५३	(हिंदी)	
१८ बारा भावना (कविरत्न मुक्तागिरी जैन)	१५४	१० श्री नेमगिरी नेमिनाथ पूजा (हिंदी)	२२०
१९ वैराग्य भावना		११ श्री सप्तर्षि पूजा (हिंदी)	२२५
(हिंदी भैय्या भगवतीदासकृत)	१५७	१२ श्री निर्वाणक्षेत्र पूजा (हिंदी)	२२९
२० परमात्म भावना (हिंदी)	१५८	१३ श्री सम्मेशखरजीपूजा (मराठी)	२३२
२१ शास्त्रभक्ति, स्तुती व		१४ श्री निर्वाणक्षेत्र पूजा (मराठी)	२४४
अंत्यमंगल (हिंदी)	१५९	भाग ४ : आरती संग्रह	
२२ शास्त्राचे आदिमंगल (हिंदी)	१५९	१ आरती संग्रह	२५८
२३ समाधिगतकम् (आ. पूज्यपाद संस्कृत)	१६२	भाग ५ : लघुभक्ति संग्रह	
२४ इष्टोपदेशः (आ. पूज्यपाद संस्कृत)	१७१	१ लघुभक्ति संग्रह	२६६
२५ प्रभाती १ (मराठी)	१७५	भाग ६ : स्तोत्रसंग्रह	
२६ प्रभाती २ (मराठी)	१७६	१ श्री तत्त्वार्थसूत्र	२७५
२७ प्रभाती ३ (मराठी)	१७७	२ श्री लघुतत्त्वार्थसूत्रम्	
२८ निर्वाणकाण्ड (मराठी)	१७८	(अर्हत्प्रवचन आ. प्रभाचंद्रकृत)	२८५
२९ भवाब्धि-नौका (मराठी)	१८०	३ श्री भक्तामरस्तोत्र	
३० अरिहंत-स्तुति	१८२	(आ. मानतुंगरचित)	२८७
३१ समाधिमरण (वृत्त-भुजंगप्रयात)	१८३	४ श्री कल्याणमन्दिरस्तोत्र	
(मराठी)		पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	
३२ आत्मकीर्तन (हिंदी)	१८७	(आचार्य. कुमुदचंद्ररचित)	३०१
३३ ज्ञानानंद स्वभावी हूँ (हिंदी)	१८८	५ श्री एकीभावस्तोत्र	
भाग ३ : नैमित्तिक पूजा विभाग		(आ. वादिराजसूरिकृत)	३१४
१ श्री ज्येष्ठजिनवर पूजा (मराठी)	१८९	६ श्री विषापहार स्तोत्र	
२ श्री चन्द्रप्रभजिन - पूजा		(कवी धनंजयरचित)	३२२
(हिंदी कवि वृंदावन)	१९२	७ श्री जिनचतुर्विंशतिका	
३ श्री चन्द्रनाथस्वामी पूजा (मराठी)	१९७	भूपालस्तोत्र	
४ श्री चन्द्रनाथस्वामी पूजा (संस्कृत)	१९९	(कवि भूपालरचित)	३३२
५ श्री अनन्तनाथ जिन-पूजा		८ श्री ऋषिमंडळ स्तोत्र	३४०
(हिंदी कवि मनरंग)	२०१	९ श्री लघुस्वयंभू स्तोत्र	३४७
६ श्री शान्तिनाथ जिन-पूजा			

दान सूची

या मंगल नित्य नैमित्तिक पाठावली या पूजा, पाठ, स्तोत्र संग्रह आदि यांचा संग्रहरूप या धर्मपुस्तकाची खरेदी सर्व मुमुक्षु भक्तांना परवडावी म्हणून त्याचे मूल्य कमी करण्यासाठी खालील उदारचेता धर्मानुरागी सद्गृहस्थांना विनंती केली. त्यांनी यासाठी अत्यंत उदारतेने दान दिले आहे. तसेच श्री. महावीर ज्ञानोपासना समिती कारंजा या ट्रस्टकडूनही १०००१/- चे थोर अनुदान प्राप्त झाले. उपरोक्त सर्व दातार आणि ट्रस्टचे प्रकाशक आणि संपादक ऋणी आहेत.

धन्यकुमार गंगासा भोरे

२५०१ श्री. मा. ध. राहुल शरदकुमार मिश्रिकोटकर, औरंगाबाद	५०१ श्री. मा. ध. जयंत बाळासावली चवरे, अकोला
२५०१ श्री. मा. ध. सर्वमंगल प्रतिष्ठान कारंजा द्वारा अशोक वि. चवरे कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. अनिल माधवराव बभोरे, अकोला
१५०१ श्री. मा. ध. शिशुपाल प्रभुदास चवरे, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. सौ. पद्मजा माधवराव बभोरे, अकोला
११११ श्री. मा. ध. अभयकुमार मोतीलाल चवरे, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. दीपचंद गुलाबसाव जैन, अकोला
१००१ श्री. मा. ध. सौ. शालिनीबाई सुंदरलालजी कळमकर, जितुर	५०१ श्री. मा. ध. लक्ष्मणराव रुईवाले यांचे स्मरणार्थ चि. विजय रुईवाले, अकोला
१००१ श्री. मा. ध. रेवतीबाई हुकुमचंद गहाणकर, अमरावती	५०१ श्री. मा. ध. पद्मनाभजी गांधी, अमरावती
१००१ श्री. मा. ध. पद्माबाई धनुसाव चवरे, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. दिवाकर धनुसाव डोणगांवकर, जालना
१००१ श्री. मा. ध. स्व. सुलोचनाबाई देवचंद सावजी जोहरापुरकर, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. डॉ. महेन्द्र भानुसाव डोणगांवकर, परभणी
१००१ श्री. मा. ध. हिराचंद भानुसाव डोणगांवकर, देऊळगांवराजा	५०१ श्री. मा. ध. गोपाळ भानुसाव डोणगांवकर, परभणी
१००१ श्री. मा. ध. देवलालसा अंबादास रुईवाले, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. मनोहर सितारामजी भोरे, नाशिक
१००१ श्री. मा. ध. सुभाष मोतीरामजी फुर्सुले, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. अभिनंदन धन्यकुमार भोरे, नाशिक
१००१ श्री. मा. ध. मनोहरपंत डाखोरे, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. सनतकुमार गं. भोरे, नाशिक
१००१ श्री. मा. ध. आदिनाथ धोंडोजी नाके, विखली	५०१ श्री. मा. ध. वर्धमान छोटुलालजी डोणगांवकर, देऊळगांव
१००१ श्री. मा. ध. विष्णुकुमार जंबुदास चवरे, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. पद्मकुमार चैतनलाल डोणगांवकर, देऊळगांव
१००१ श्री. मा. ध. हुकुमचंद व शांतिकुमारबंधू, गहाणकरी	५०१ श्री. मा. ध. स्व. प्रफुल्ल स्मरणार्थ राजकुमार जितुरकर, देऊळगांव
१००१ श्री. मा. ध. सौ. अनुपमा कीर्तिकुमार भोरेनाशिक	५०१ श्री. मा. ध. पद्मजुळाबाई स्मृत्यर्थ गजकुमार रतनलाल रुईवाले, कारंजा
१००१ श्री. मा. ध. सौ. रेखा रमेशचंद्र खंडारे, मुंबई	५०१ श्री. मा. ध. महावीर रामासाव चवरे, कारंजा
१००१ श्री. मा. ध. डॉ. शार्दूल शशिकांत डोणगांवकर, कारंजा	५०१ श्री. मा. ध. सौ. निरंजन सोनासाव रुईवाले कारंजा
५०१ श्री. मा. ध. राजकुमार धरमचंद चवरे, अकोला	५०१ श्री. मा. ध. किशोर चंद्रशेखर रुईवाले, कारंजा
५०१ श्री. मा. ध. सौ. माधुरी राजकुमार चवरे, अकोला	५०१ श्री. मा. ध. संतोष चंद्रशेखर मिश्रीकोटकर, कारंजा
	५०१ श्री. मा. ध. स्व. प्रभाबाई स्मरणार्थ मोतीलाल

लालासा खंडारे, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. स्व. सखुबाई स्मरणार्थ देवचंद
 लक्ष्मीचंद जोहरापुरकर, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. अनिल नवलसंगई कस्तुरीवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. कांतिकुमार धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. निर्मलकुमार धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. प्रमोद धरमचंद रुईवाले, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. स्व. भरतसावजी बभारती
 डोणगांवकरसाठी विकास भरतकुमार, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. कनकमालाबाई जयकुमार
 डोणगांवकर, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. प्रेमलाल भागवतकर गुरुजी, कारंजा
 ५०१ श्री. मा. ध. सुनीता गिरीश लाड, नाशिक
 ३०१ श्री. मा. ध. स्व. मातुःश्री मैनाबाई स्मरणार्थ
 राजकुमार गोविंदसा डोणगांवकर, कारंजा
 ३०० श्री. मा. ध. निरंजन शांतिकुमार चवरे, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. नरेन्द्र भानुसाव डोणगांवकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. पं. नेमचंदजी ध. डोणगांवकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. सरला चैतनलाल जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. प्रतिभा प्रकाश जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. रंजना मगन जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. स्वरूपा अतुल जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. सुधा नरेन्द्र जितुरकर,
 देऊळगाव
 २५१ श्री. मा. ध. बाहुबली धन्यकुमार भोरे, नाशिक
 २५१ श्री. मा. ध. राजकुमार पेंढारी, नागपूर
 २५१ श्री. मा. ध. ओंकारनाथ जितुरकर स्मरणार्थ
 साठी मनोरमा जितुरकर, नागपूर
 २५१ श्री. मा. ध. सार्थक रविकुमार डोणगावकर,
 चंदिगढ
 २५१ श्री. मा. ध. सुखानंद महेन्द्र चवरे, अकोला
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. वंदना सुकुमार कळमकर, भोपाळ
 २५१ श्री. मा. ध. चंद्रकांत नेमलाल गहाणकरी, कारंजा

२५१ श्री. मा. ध. गजकुमार रतनलाल गहाणकरी,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. वंदना अमित चवरे, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. भरतकुमार शांतिकुमार चवरे,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. विवेक व सन्मती ध. भोरे
 (बंधु), कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. आलोकशास्त्री घोडके, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. प्रभावती नवलसंगई
 कस्तुरीवाले, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. कु. कुसुमताई मुधोळकर,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. जयंत अजितकुमार भिसीकर,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सुहास देवलालसा रुईवाले,
 कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. स्व. चंद्रकलाबाई नांदगांवकर
 स्मृत्यर्थ कमलकर मो. नांदगांवकर, कारंजा
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. अर्चना प्रशांत संगई, नाशिक
 २५१ श्री. मा. ध. सौ. रेखा प्रवीण रुईवाले, कारंजा
 १५१ श्री. मा. ध. सौ. नीला हिरालाल जितुरकर,
 परतवाडा
 १५१ श्री. मा. ध. सरलाबाई चवरे, नागपूर
 १५१ श्री. मा. ध. संकेत प्रवीण रुईवाले, कारंजा
 १५१ श्री. मा. ध. कु. स्वरूपा संतोष काळे, अंबड
 १५१ श्री. मा. ध. साक्षी विजयकुमार येनिगुळे, उमर्गा
 १५१ श्री. मा. ध. संयम विजयकुमार देशमाने, बीड
 १०१ श्रीमती सुशीलाबाई वाळले, कारंजा

ॐ

श्रीवीतरागाय नमः ।

मंगल

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

णमोकार-मंत्र

णमो अरिहंताणं । णमो सिद्धाणं । णमो आइरियाणं ।

णमो उवज्झायाणं । णमो लोए सव्वसाहूणम् ॥

चत्तारि दंडक

चत्तारि मंगलं । अरिहंता मंगलं । सिद्धा मंगलं । साहू मंगलं ।
 केवलपण्णत्तो धम्मो मंगलं ॥ चत्तारि लोगुत्तमा । अरिहंता लोगुत्तमा । सिद्धा
 लोगुत्तमा । साहू लोगुत्तमा । केवलपण्णत्तो धम्मो लोगुत्तमो । चत्तारि सरणं
 पव्वज्जामि । अरहंते सरणं पव्वज्जामि । सिद्धे सरणं पव्वज्जामि । साहू सरणं
 पव्वज्जामि । केवलपण्णत्तं धम्मं सरणं पव्वज्जामि ॥

णमोकार-मंत्र माहात्म्य

एसो पंचणमोयारो सव्वपावप्पणासणो ।

मंगलाणं च सव्वेसिं पढमं हवइ मंगलम् ॥

मंत्रं संसारसारं त्रिजगदनुपमं सर्वपापारिमंत्रम् ।

संसारोच्छेदमंत्रं विषमविषहरं कर्मनिर्मूलमंत्रम् ।

मंत्रं सिद्धिप्रदानं शिवसुखजननं केवलज्ञानमंत्रम् ।

मंत्रं श्रीजैनमंत्रं जपजपजपितं जन्मनिर्वाणमंत्रम् ।

पुष्पकोटिसमं स्तोत्रं स्तोत्रकोटिसमो जपः ।

जपकोटिसमं ध्यानं ध्यानकोटिसमा क्षमा ॥

आकृष्टिं सुरसंपदां विदधते मुक्तिश्चियो वश्यता- ।
मुच्चाटं विपदां चतुर्गतिभुवां विद्वेषमात्मैनसाम् ॥
स्तंभं दुर्गमनं प्रति प्रयततो मोहस्य संमोहनम् ।
पायात्पंचनमस्क्रियाऽक्षरमयी साऽराधनादेवता ॥
अनन्तानन्तसंसारसन्ततिच्छेदकारणम् ।
जिनराजपदांभोजस्मरणं शरणं मम ॥
याचेऽहं याचेऽहं जिन तव चरणारविंदयोर्भक्तिम् ।
याचेऽहं याचेऽहं पुनरपि तामेव तामेव ॥
विघ्नौघाः प्रलयं यान्ति शाकिनीभूतपन्नगाः ।
विषं निर्विषतां याति स्तूयमाने जिनेश्वरे ॥
पंच अरिंजयणामे पंचयमदिसायरे वंदे ।
पंच जसोहरणामे पंच य सीमन्धरे वंदे ॥
रयणत्तयं च वंदे चउवीसजिणे च सव्वदा वंदे ।
पंचगुरूणं वंदे चारणचरणं सदा वंदे ॥

दर्शन पाठ

ॐ जय जय जय ॥ निस्सहि निस्सहि निस्सहि ॥

निस्संगोऽहं जिनानां सदनमनुपमं त्रिः परीत्यैत्य भक्त्या ।
स्थित्वा गत्वा निषद्योच्चरणपरिणतोऽतः शनैर्हस्तयुगमम् ॥
भाले संस्थाप्य बुद्धया मम दुरितहरं कीर्तये शक्रवन्धम् ।
निंदादूरं सदाप्तं क्षयरहितममुं ज्ञानभानुं जिनेन्द्रम् ॥१॥
दर्शनं देवदेवस्य । दर्शनं पापनाशनं ॥
दर्शनं स्वर्गसोपानं । दर्शनं मोक्षसाधनम् ॥२॥
दर्शनेन जिनेन्द्राणां साधूनां वन्दनेन च ।
न चिरं तिष्ठते पापं छिद्रहस्ते यथोदकम् ॥३॥
वीतरागमुखं दृष्ट्वा । पद्मरागसमप्रभम् ॥
जन्मजन्मकृतं पापं दर्शनेन विनश्यति ॥४॥

दर्शनं जिनसूर्यस्य । संसारध्वांतनाशनम् ॥
बोधनं चित्तपद्मस्य । समस्तार्थप्रकाशनम् ॥५॥
दर्शनं जिनचंद्रस्य । सद्धर्माभूतवर्षणम् ॥
जन्मदाहविनाशाय । वर्धनं सुखवारिधेः ॥६॥

जीवादितत्त्वप्रतिदर्शकाय । सम्यक्त्वमुख्याष्टगुणाश्रयाय ॥
प्रशांतरूपाय दिगंबराय । देवाधिदेवाय नमो जिनाय ॥७॥

चिदानंदैकरूपाय । जिनाय परमात्मने ।
परमात्मप्रकाशाय । नित्यं सिद्धात्मने नमः ॥८॥
अन्यथा शरणं नास्ति । त्वमेव शरणं मम ।
तस्मात्कारुण्यभावेन । रक्ष रक्ष जिनेश्वर ॥९॥
नहि त्राता नहि त्राता । नहि त्राता जगत्त्रये ।
वीतरागात्परो देवो । न भूतो न भविष्यति ॥१०॥
जिने भक्तिर्जिने भक्तिर्जिने भक्तिर्दिने दिने ॥
सदा मेऽस्तु सदा मेऽस्तु । सदाऽमेस्तु भवे भवे ॥११॥
जिने भक्तिर्जिने भक्तिर्जिने भक्तिः सदास्तु मे ।
सम्यक्त्वमेव संसारवारणं मोक्षकारणं ॥१२॥
श्रुते भक्तिः श्रुते भक्तिः श्रुते भक्तिः सदास्तु मे ।
सज्ज्ञानमेव संसारवारणं मोक्षकारणं ॥१३॥
गुरौ भक्तिर्गुरौ भक्तिर्गुरौ भक्तिः सदास्तु मे ।
चारित्र्यमेव संसारवारणं मोक्षकारणं ॥१४॥
जिनधर्मविनिर्मुक्तो मा भवेयं चक्रवर्त्यपि ।
संचितोऽपि दरिद्रोऽपि । जिनधर्मनिवासितः ॥१५॥
जन्मजन्मकृतं पापं । जन्मकोट्यामुपार्जितम् ।
जन्ममृत्युजरातङ्कं हन्यते जिनवन्दनात् ॥१६॥

वादीभसिंहसूरिविरचित दर्शनपाठ

भगवन् भवरोगेण भीतोऽहं पीडितः सदा ।
 त्वय्यकारणवैद्येऽपि सद्वाः किं तस्य कारणाः ॥१॥
 त्वं सार्वः सर्वविद्देव ! सर्वकर्मणि कर्मठः ।
 भव्यश्चाहं कुतो वा मे भवरोगो न शाम्यति ॥२॥
 निर्मोह ! मोहदावेन देहजीर्णोरूकानने ।
 दह्यमानतया शश्वन्मुह्यन्तं रक्ष रक्ष माम् ॥३॥
 संसारविषवृक्षस्य सर्वापत्फलदायिनः ।
 अङ्कुरं रागमुन्मूलं वीतराग ! विधेहि मे ॥४॥
 कर्णधार ! भवार्णोर्धेर्मध्यतो मज्जता मया ।
 कृच्छ्रेण बोधिनौर्लब्धा भूयान्निर्वाणपारगा ॥५॥
 भगवन्दुर्णयध्वान्तैराकीर्णै पथि मे सति ।
 सज्ज्ञानदीपिका भूयात् संसारावधिवर्धिनी ॥६॥
 जन्मजीर्णाटवीमध्ये जनुषान्धस्य मे सति ।
 सन्मार्गे भगवन् भक्तिर्भवतान्मुक्तिदायिनी ॥७॥
 स्वांतःशांतिं ममैकांतामनेकान्तैकनायकः !
 शांतिनाथो जिनः कुर्यात्संसृतिक्लेशशांतये ॥८॥

स्तुति [कवि दौलतरामजी]

दोहा

सकल ज्ञेयज्ञायक तदपि, निजानन्द-रस-लीन ।
 सो जिनेन्द्र जयवंत नित, अरि-रज-रहस-विहीन ॥१॥

जय वीतराग विज्ञान-पूर जय मोह-तिमिर को हरन सूर ।
 जय ज्ञान अनंतानंत धार, दृग-सुख-वीरज-मण्डित अपार ॥२॥
 जय परम शांत मुद्रा समेत, भवि-जन को निज अनुभूतिहेत ।
 भवि-भागन वचजोगेवशाय, तुम धुनि द्यै सुनि विभ्रम नशाय ॥३॥

तुम गुण चिंतत निज-पर-विवेक, प्रगतै, विघटै आपद अनेक ।
 तुम जग-भूषण दूषण-वियुक्त, सब महिमायुक्त विकल्प-मुक्त ॥४॥
 अविरुद्ध शुद्ध चेतनस्वरूप, परमात्म परमपावन अनूप ।
 शुभ अशुभ विभाव अभाव कीन, स्वाभाविक परिणतिमय अछीन ॥५॥
 अष्टादश-दोष-विमुक्त धीर, स्वचतुष्टयमय राजत गुणगभीर ।
 मुनि गणधरादि सेवत महंत, नव केवल-लब्धि-रमा धरंत ॥६॥
 तुम शासन सेय अमेय जीव, शिव गये जाहिं जै हैं सदीव ।
 भव-सागर में दुख छार वारि, तारन को और न आप टारि ॥७॥
 यह लखि निज दुख-गद-हरणकाज, तुम ही निमित्तकारण इलाज ।
 जाने तातैं मैं शरण आय, उछरों निज दुख जो चिर लहाय ॥८॥
 मै भ्रम्यो अपनपो विसरी आप, अपनाये विधि-फल-पुण्य-पाप ।
 निज को पर कौ करता पिछान, परमें अनिष्टता इष्ट ठान ॥९॥
 आकुलित भयो अज्ञान धारि, ज्यों मृग मृग-तृष्णा जानि वारि ।
 तन परणति में आपो चितार, कबहूँ न अनुभवो स्व-पदसार ॥१०॥
 तुम को विन जाने जो कलेश, पायो सो तुम जानत जिनेश ।
 पशु-नारक-नर-सुर-गति-मझार, भव धर धर मन्यो अनंत बार ॥११॥
 अब काललब्धि बलतैं दयाल, तुम दर्शन पाय भयो खुशाल ।
 मन शांत भयो मिटि सकल द्वन्द्व, चाख्यो स्वातमरस दुखनिकंद ॥१२॥
 तातैं अब ऐसी करहु नाथ, बिछुरै न कभी तुव चरण साथ ।
 तुम गुणगण को नहिं छेव देव, जग-तारन को तुम बिरद एव ॥१३॥
 आतम के अहित विषय कषाय, इन में मेरी परिणति न जाय ।
 मै रहूँ आपमें आप लीन, सौ करहूँ होऊँ ज्यों निजाधीन ॥१४॥
 मेरे न चाह कछु और ईश, रत्नत्रय-निधि दीजै मुनीश ।
 मुझ कारज के कारन सु आप, शिव करहूँ हरहूँ मम मोह-ताप ॥१५॥
 शशि शांतिकरन तपहरन हेत, स्वयमेव तथा तुम कुशल देत ।
 पीवत पीयूष ज्यों रोग जाय, त्यों तुम अनुभवतैं भव नशाय ॥१६॥

त्रिभुवन तिहुँकाल मँझार कोय, नहिं तुम विन निज सुखदाय होय ।
मो उर यह निश्चय भयो आज, दुखजलधि उतारन तुम जिहाज ॥१७॥

दोहा

तुम गुणगणमणि गणपति, गणत न पावहिं पार ।
दौल, स्वल्प-मति किमि कहै, नमहुँ त्रियोग संभार ॥

जिनेंद्रस्तुति (पं. बुधजन विरचित)

प्रभु पतितपावन में अपावन, चरण आयो सरन जी ।
यो बिरद आप निहार स्वामी, मेट जामन मरन जी ॥
तुम ना पिछान्या आन मान्या, देव विविध प्रकार जी ।
या बुद्धिसेति निज न जान्यो, भ्रम गिन्यौ हितकार जी ॥१॥

भवबिकटवनमें करम वैरी, ज्ञानधन मेरो ह्यो ।
तब इष्ट भूल्यो भ्रष्ट होय, अनिष्ट गति धरतो फिच्यो ॥
धन घडी यो धन दिवस यो ही, धन जनम मेरो भयो ।
अब भाग मेरो उदय आयो, दरस प्रभुको लख लयो ॥२॥

छबि वीतरागी नगन मुद्रा, दृष्टि नासापैं धरैं ।
वसु प्रातिहार्य अनन्त गुण जुत, कोटि रवि छबिको हरैं ।
मिट गयो तिमिर मिथ्यात मेरो, उदय रवि आतम भयो ।
मो उर हरख ऐसो भयो, मनु रंक चिंतामणि लह्यो ॥३॥

में हाथ जोड नवाय मस्तक, वीनऊं तुंअ चरन जी ।
सर्वोत्कृष्ट त्रिलोकपति जिन, सुनहुं तारन-तरन जी ॥
जाचूं नहीं सुरवास पुनि, नरराज परिजन साथ जी ।
बुध जाचहुं तुम भक्ति भव भव, दीजिये शिवनाथ जी ॥४॥

श्रीमज्जिनेंद्रजन्माभिषेकः

ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।

॥ श्री वीतरागाय नमः ॥

इन्द्रस्थापना व पीठप्रक्षालन

ॐ कारं बिंदुसंयुक्तं । नित्यं ध्यायन्ति योगिनः ।
कामदं मोक्षदं चैव । ॐ काराय नमो नमः ॥१॥
श्रीमन्मंदरसुंदरे, (मस्तके) शुचिजलैर्धौते सदर्भाक्षते ।
पीठे मुक्तिवरं, निघाय रचितं तत्पादपुष्पस्रजा ॥
इन्द्रोऽहं निजभूषणार्थममलं यज्ञोपवीतं दधे ।
मुद्रा-कंकण-शेखरानपि तथा जन्माभिषेकोत्सवे ॥२॥

ॐ ह्रीं श्रीइन्द्रस्थापनम् । श्रीपीठप्रक्षालनम् । श्रीकारलेखनम् ।
श्रीपूजनम् । श्रीयंत्रार्चनम् । श्रीवर्णं प्रतिमास्थापनम् । आत्मांकरणानि च ।
उदकचन्दनतन्दुलपुष्पकैः चरु-सुदीप-सुधूप-फलार्घ्यकैः ।
धवल-मङ्गल-गान-रवाकुले । जिनगृहे जिननाथमहं यजे ॥३॥
ॐ ह्रीं श्रीजिनार्घ्यावतरणं श्रीजिनार्घ्योद्धारणं करोमीति स्वाहा ।

प्रतिमास्थापनविधी

कैलासे वृषभस्य निवृत्तिमही वीरस्य पावापुरे ।
चंपायां वसुपूज्यसज्जिनपतेः सम्मेदशैलेऽर्हतां ॥
शेषाणामपि चोर्जयन्तशिखरे नेमीश्वरस्यार्हतो ।
निर्वाणावनयः प्रसिद्धविभवाः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥४॥

प्रतिमास्थापन

यः श्रीमदैरावतवाहनेन निवेशितोऽङ्गे विघृतातपत्रः ।
ईशानशक्रेण सनत्कुमार-माहेन्द्रसद्यामरवीज्यमानः ॥५॥

शच्यादिभिः श्वादिभिरप्युदारदेवीभिराप्तोज्वलमंगलाभिः ।
पुरस्सरन्तीभिरिवाप्सरोभिरग्रे नटन्तीभिरुपास्यमानः ॥६॥

ॐ ह्रीं अर्हं श्रीधर्मतीर्थाधिनाथ भगवन् इह पाण्डुकशिलापीठे तिष्ठ तिष्ठ
ठः ठः स्वाहा ।

इंद्राग्न्यन्तकनैऋतोदधिमरुद्यक्षेशशेषोडुपान् ।
आहूतान् निजवाहनायुधवधून्युक्तान् सुसंस्थापितान् ॥
अर्घ्यं स्वस्तिकयज्ञभागचरुकैः, ॐ भूर्भुवः स्वः स्वहा ।
स्वाहाचेत्यभिमंत्रितैः प्रतिदिशं संतपर्यामि क्रमात् ॥७॥

ॐ इन्द्र, अग्ने, यम, नैऋत्य, वरुण, पवन, कुबेर, ईशान, धरणेंद्र, सोम, हे
दशदिकपालकदेवाः, अत्र, स्वस्थाने, आगच्छत २, तिष्ठत २, ठः ठः मम सन्निहिता
भवत २, वषट् स्वाहा ।

अथ कोणकलशस्थापनम्

आहृत्य स्नपनोचितोपकरणान् दध्यक्षताभ्यर्चितान् ।
संस्थाप्योज्वलवर्णपूर्णकलशान् कोणेषु सूत्रावृतान् ॥
तूर्याशीः स्तुतिगीतमंगलरवेष्वब्धेर्जयत्सुध्वनिं ।
सोत्साहं विधिपूर्वकं जिनपतेः स्नानक्रियां प्रस्तुवे ॥८॥
चर्चिताश्चंदनैः पूर्णाः श्वेतसूत्राभिवेष्टिताः ।
शोभध्वम् कलशा यूयं पुष्पपल्लवधारिणः ॥९॥

इति कलशेषु स्थापितेषु सोदकानि सचन्दनानि साक्षतानि सपुष्पाणि
सहिरण्याणि प्रक्षिपेत् ।

सत्पल्लवार्चितमुखान् कलधौतरूप्य-
ताम्रारकूटघटितान् पयसा सुपूर्णान् ।
संवाह्यतामिव गतांश्चतुरः समुद्रान् ।
संस्थापयामि कलशान् जिनवेदिकान्ते ॥१०॥

अथ कलशपूजनम्

जलैर्गन्धक्षोदैः कमलसहितैः पुष्पनिवहैः ।
हविर्भिर्दीपौघैः स्फुरदगरुधूपैः फलशतैः ॥
यजामि प्रीत्याऽहं कलशनिकरे जैनसवने-
क्रियारंभेऽमुष्मिन् निखिलजगदानंदजनने ॥११॥
आभिः पुण्याभिरद्भिः परिमलबहुलेनामुना चंदनेन ।
श्रीहृक्प्रैयैरमीभिः शुचिसदकचयैरुद्रमैरेभिरुद्धैः ॥
हृद्यैरेभिर्निर्वेद्यैर्मखभवनमिमैर्दीपयद्भिः प्रदीपैः ।
धूपैः प्रेयोभिरेभिः पृथुभिरभिफलैरेभिरर्चामि कुम्भान् ॥१२॥
ॐ ह्रीं कलशाचनं पुराकर्म कलशार्घ्यं करोमि स्वाहा अर्घ्यम् ।

अध्यात्म पद

अटल होनहार

जो जो देख्यो वीतरागने । सो सो होसी वीरा रे ।
अनहोनी ना होय कभी भी । काहे होत अधीरा रे ॥ १ ॥
समयो एक बढै नहिं घटसी । जो सुख-दुखकी पीरा रे ।
तूं क्यों सोच करै मन मूरख । होय वज्र ज्यों हीरा रे ॥ २ ॥
लगै न तीर कमान बान कहूँ । मार सकै नहिं मीरा रे ।
तूं सम्हारि पौरुष बल अपनो । सुख अनन्त तो तीरा रे ॥ ३ ॥
निश्चय ध्यान धरहु वा प्रभुको । जो टारे भवभीरा रे ।
'भैया' चेत धरम निज अपनो । जो तारे भवनीरा रे ॥ ४ ॥

श्री गुर्वावलिः ।

श्रेयः पद्मविकासवासरमणिः स्याद्वादरक्षामणिः ।
 संसारोर्गदर्पगारुडमणिर्भव्यौघचिंतामणिः ॥
 आश्रान्ताक्षयशान्तिमुक्तिमहिषी- सीमन्तमुक्तामणिः ।
 श्रीमद्देवशिरोमणिर्विजयते श्रीपार्श्वनाथो जिनः ।

आहाराभयभैषज्यशास्त्रदानदत्तावधानानां ।
 खण्डस्फुटितजीर्णनूतनश्रीजिनचैत्यचैत्यालयोद्धारणैकधीराणां ।
 यात्राप्रासादप्रतिष्ठादिसप्तक्षेत्रधनवितरणैकशीलानां ।
 तर्क-व्याकरणछंदोऽलंकारसाहित्यकाव्यनाटकाभिधाननिमित्तशास्त्रसिद्धान्त-
 महापुराणादि-शास्त्रसरोज-रसास्वादनमदोत्कटमधुकरायमाणानां ।
 निजकुलकमलविकासनैकमार्तण्डानां ।
 आश्रितश्रीजिनकल्पवृक्षः, श्रीजिनगंधोदकेन पवित्रीकृतोऽत्तमांगः,
 शुद्धसम्यक्त्वादिद्वादशरत्नाकरः, संघभारधुरंधर !
 राजसभा श्रृंगारसारः सदा गुर्वाज्ञाप्रतिपालक इत्याद्यनेकगुणगणालंकृतानां ।
 श्रीमत् श्री^१..... नगरे श्री^२ तीर्थकरपाद-
 कमलाराधकानां । पुण्यार्थ, मंगलार्थ, तुष्टिपुष्ट्यर्थ, आरोग्यैश्वर्यसमृद्ध्यर्थ
 भव्यजनैः क्रियमाणे श्रीजिनेश्वराभिषेके सावधाना भवन्तु सर्वे जनाः ॥

१. ज्या गावी अभिषेक होत असेल त्या ठिकाणचे नाव घालावे.

२. ज्या तीर्थकरांचा अभिषेक चालू असेल त्या तीर्थकरांचे नाव म्हणावे.

अथ श्री पंचामृताभिषेक

जलाभिषेक

श्रीमद्भिः सुरसैर्निसर्गविमलैः, पुण्याशयाभ्याहतैः ।
 शीतैश्चारुघटाश्रितैरवितथैः, संतापविच्छेदकैः ॥
 तृष्णोद्रेकहरै रजःप्रशमकैः, प्राणोपमैः, प्राणिनाम् ।
 तोयैर्जनवचोऽमृतातिशयिभिः संस्नापयामो जिनम् ॥१॥

सौरभेण परां शुद्धिं धारिणा तीर्थवारिणा ।

स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनं ॥२॥

ॐ जय जय अर्हन्तं भगवन्तं शुद्धोदकेन संस्नापयामीति स्वाहा । इति
 जलस्नपनम् । (उदकचंदनादि अर्घ्यम्)

इक्षुआदि रसाभिषेक

सुस्निग्धैर्नवनारिकेलफलजैराम्रादिजातैस्तथा ।
 पुंद्रेक्षादिसमुद्भवैश्च गुरुभिः पापापहैरञ्जसा ॥
 पीयूषद्रवसन्निभैर्वररसैः संज्ञानसंप्राप्तये ।
 सुस्वादैरमलैरलं जिनविभुं भक्त्याऽनघं स्नापये ॥१॥
 देवानीकैरनेकैः स्तुतिमुखरमुखैर्वीक्षितायाऽतिहृष्टैः ।
 शक्रेणोच्चैःप्रयुक्ता जिनचरणयुगे चारुचामीकराभा ॥
 धारांऽभोजद्युतीक्षुप्रचुरतररसैश्चामला वो विभूत्यै ।
 भूयात् कल्याणकाले सकलकलिलमलक्षालनेऽतीवदक्षा ॥२॥

खर्जूराम्रादिजातेन रसेन मलहारिणा ।

स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनं ॥३॥

ॐ जय जय अर्हन्तं, भगवन्तं, द्राक्षरसेन, आम्ररसेन, शर्करारसेन,
 इक्षुरसेन, संस्नापयामीति स्वाहा । इति शर्करासंस्नापनम् । (उदकचंदनादि-अर्घ्य)

घृताभिषेक

दण्डीभूततडिद्गुणप्रगुणया हेमाद्रिवत् स्निग्धया ।

चंचच्चंपकमालिकारूचिरया गोरोचनापिंगया ॥
हेमाद्रिस्थलसूक्ष्मरेणुविलसद्वातूलिकालीलया ।
द्राघीयाघृतधारया जिनपतेः स्नानं करोम्यादरात् ॥१॥

दाहोत्तीर्णसुवर्णाभाकारया घृतधारया ।
स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनम् ॥२॥

ॐ जय जय अर्हन्तं भगवन्तं घृतेन संस्नापयामीति स्वाहा । इति
घृतस्नपनम् । (उदकचंदनादि अर्घ्यम्)

दुग्धाभिषेक

माला तीर्थकृतः स्वयंवरविधौ क्षिप्ताऽपवर्गश्रिया
तस्येयं सुभगस्य हारलतिका प्रेम्णा तया प्रेषिता ।
वर्त्मन्यस्य समीक्षिते विनिहिते दृग्वेति शंका कृता ।
कुर्मः शर्मसमृद्धये भगवतः स्नानं पयोधारया ॥१॥
दुग्धेन शुभ्रवर्णेन सुस्निग्धेन विराजिना
स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनं ॥२॥

ॐ जय जय अर्हन्तं भगवन्तं दुग्धाभिषेकेन संस्नापयामीति स्वाहा ।
इति दुग्धाभिषेकं । (उदकचंदनादि अर्घ्यम्)

दधि-अभिषेक

शुक्लध्यानमिदं समृद्धिरथवा तस्यैव भर्तुर्यशो ।
राशीभूतमतिस्वभावविशदं वाग्देवतायाः स्मितं ॥
आहोस्वित् सुरपुष्पवृष्टिरियमित्याकारमातन्वता ।
दध्नैनं हिमखंडपांडुरुरुचा संस्नापयामो जिनं ॥१॥

मनोवाक्कायसंशुद्धया दध्नाऽतिहिमपांडुना ।
स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनं ॥२॥

ॐ जय जय जय अर्हन्तं भगवन्तं दध्नाभिषेकं करोमीति स्वाहा । इति
दधिस्नपनम् । (उदकचंदनादि अर्घ्यम्)

सर्वोषधि-अभिषेक

संस्नापितस्य घृतदुग्धदधिप्रवाहैः, सर्वाभिरौषधिभिरर्हत-मुज्वलाभिः ।
उद्धर्तितस्य विदधाम्यभिषेकमेला कालेयकुंकुमरसोत्कटवारिपूरैः ॥

इति श्री कल्कचूर्णस्नपनम् ॥ सर्वोषधिस्नपनम् ।

दध्युज्वलाक्षतमनोहरपुष्पदीपैः पात्रार्पितं प्रतिदिनं महताऽऽदरेण ।
त्रैलोक्यमंगलसुखालयकामदोहमारातिकं तव विभोरवतारयामि ॥

इति श्री मङ्गलार्तिकावतरणम् । मंगलोद्धारणं करोमीति स्वाहा ।

कोणकलशाभिषेक

हृद्योद्धर्तनकल्कचूर्णनिवहैः स्नेहापनोदं तनो- ।
वर्णाढ्यैर्विधैः फलैश्च सलिलैः कृत्वावतारक्रियाम् ॥
सम्पूर्णैः सकृदुद्धृतैर्जलधराकारैश्चतुर्भिर्घटै- ।
रंभःपूरितदिङ्मुखैरभिषवं कुर्मस्त्रिलोकीपतेः ॥१॥
नानातीर्थोदकैः पूर्णैः कल्याणकलशैर्वरैः ।
स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनम् ॥२॥

ॐ जय जय जय अर्हन्तं भगवन्तं चतुर्थकलशाभिषेकेन संस्नापयामीति
स्वाहा । इति कोणकलशस्नपनम् ।

चंदनानुलेपन व सुरपुष्पवृष्टि

संशुद्धशुद्धया परिहारशुद्धया कर्पूरसंमिश्रितचंदनेन ।
जिनेन्द्रदेवं सुरपुष्पवृष्टिं, विलेपनं चारु करोमि भक्त्या ॥

सुरपुष्पवृष्टि

वासंतिकाजातिसुरेशवृंदैः बंधूकबंधूरवचंपकाद्यैः ।
पुष्पैरनेकैरलिभिर्हतांगिं श्रीमज्जिनेन्द्रांग्रियुगं यजेऽहं ॥
इति चंदनानुलेपनं सुरपुष्पवृष्टिं च करोमीति स्वाहा ।

पूर्ण कलशाभिषेक

कर्पूरोल्वणसांद्रचंदनरसप्राचुर्यशुभ्रत्विषा ।
 सौरभ्याधिकगंधलुब्धमधुपश्रेणीसमाश्लिष्टया ॥
 सद्यः संगतगांगयामुनमहास्त्रोतोविलासंसृष्टा ।
 सद्गंधोदकधारया जिनपतेः स्नानं करोम्यादरात् ॥१॥
 गंधोदकेन शुचिना गंधद्रव्येण वासिना ।
 स्वभावपदमापन्नं सिद्धं संस्नापये जिनं ॥२॥

ॐ जय जय जय अर्हन्तं भगवन्तं पूर्णकलशाभिषेकेन संस्नापयामीति
 स्वाहा । इति पूर्णकलशसंस्नपनम् ।

अर्चना फल

स्नानानंतरमर्हतो स्वयमपि स्नानाम्बुसेकार्दितो ।
 वार्गधाक्षतपुष्पदामचरुकैर्दीपैः सुधूपैः फलैः ॥
 कामोद्दामगजांकुशं जिनपतिं स्वभ्यर्च्य संस्तौति यः ।
 सः स्यात् आरविचंद्रमक्षयसुखी प्रख्यातकीर्तिध्वजः ॥

गंधोदक वंदन

निर्मलं निर्मलीकरणं पवित्रं पापनाशनं ।
 जिनगंधोदकं वंदे कर्माष्टकनिवारणं ॥
 इति गंधोदकवंदनम् ।
 ॥ इति पंचामृताभिषेकः ॥

शांतिमंत्र

विधी - (कोणतीही आधिव्याधी दूर होण्याकरिता व परिणामाच्या
 शांतीकरिता शांतिमंत्र म्हणत असतात. हा मंत्र चतुर्थ कलशाभिषेक झाल्यानंतर
 म्हणून मंत्र पूर्ण होईपर्यंत प्रतिमेवर जलधारा सोडावी व नंतर पूर्ण कलशाभिषेक
 करावा.)

॥ अथ लघु शांतिमंत्रः प्रारभ्यते ॥

ॐ नमः सिद्धेभ्यः ३ । श्री वीतरागाय नमः । ॐ नमोऽर्हते भगवते
 श्रीमते । श्रीपार्श्वतीर्थकराय द्वादशगणपरिवेष्टिताय, शुक्लध्यानपवित्राय सर्वज्ञाय ।
 स्वयंभुवे । सिद्धाय, बुद्धाय । परमात्मने परमसुखाय त्रैलोक्यमहीव्याप्ताय ।
 अनन्तसंसारचक्रपरिमर्दनाय । अनन्तदर्शनाय । अनन्तवीर्याय । अनन्तसुखाय ।
 सिद्धाय । बुद्धाय । त्रैलोक्यवशंकराय । सत्यज्ञानाय । सत्यब्रह्मणे । धरणेंद्रफणा-
 मण्डलमण्डिताय । ऋष्यार्यिकाश्रावकश्राविकाप्रमुखचतुस्संघोपसर्गविनाशाय ।
 घाति-कर्मविनाशाय । अघातिकर्मविनाशाय । अपायं अस्माकं छिंद छिंद, भिंद
 भिंद !

(यापुढे प्रत्येक चरणानंतर छिंद २ भिंद २ म्हणावे)

मृत्युं । अतिकामं । रतिकामं । क्रोधं । अग्निं । सर्वशत्रुभावं ।
 सर्वोपसर्गं । सर्वविघ्नं । सर्वभयं । सर्वराजभयं । सर्वचौरभयं । सर्वदुष्टभयं ।
 सर्वमृगभयं । सर्वमात्मकभयं । सर्वपरमन्त्रं । सर्वशूलरोगं । सर्वक्षयरोगं ।
 सर्वकुष्ठरोगं । सर्वक्रूररोगं । सर्वनरमारिं । सर्वगजमारिं । सर्वाश्वमारिं ।
 सर्वगोमारिं । सर्वमहिषमारिं । सर्वधान्यमारिं । सर्ववृक्षमारिं । सर्वगलमारिं ।
 सर्वपन्नमारिं । सर्वपुष्पमारिं । सर्वफलमारिं । सर्वराष्ट्रमारिं । सर्वदेशमारिं ।
 सर्वविषमारिं । सर्ववेतालशाकिनीभयं । सर्ववेदनीयं । सर्वमोहनीयं । सर्वकर्माष्टकं ।

(या पुढे प्रत्येक चरणानंतर कुरु कुरु म्हणावे)

ॐ सुदर्शनमहाराजचक्रविक्रमतेजोबलशौर्यवीर्यशांति कुरु कुरु ।
 सर्वजनानंदनं । सर्वभव्यानंदनं । सर्वगोकुलानंदनं । सर्वग्रामनगरखेटकर्वट-
 मटम्बपत्तनद्रोणमुख-संवाहानन्दनं । सर्वलोकानन्दनं । सर्वयजमानानन्दनं ।

सर्वं दुःखं हन हन, दह दह, पच पच, कुट कुट, शीघ्रं शीघ्रं ॥

यत्सुखं त्रिषु लोकेषु व्याधिव्यसनवर्जितं ।
 अभयं क्षेममारोग्यं स्वस्तिरस्तु विधीयते ।
 शिवमस्तु । शांतिरस्तु । तुष्टिरस्तु । स्वस्तिरस्तु । चन्द्रप्रभवासुपूज्य-
 मल्लिवर्धमानपुष्पदंतशीतलमुनिसुव्रतनेमिनाथपार्श्वनाथ इत्येभ्यो नमः ।
 इत्यनेन मंत्रेण गंधोदकधारावर्षणम् ।

श्री मञ्जिनेन्द्रस्थापना प्रारभ्यते ।

श्रीमञ्जिनेन्द्रकथिताय सुमङ्गलाय लोकोत्तमाय शरणाय विनीतजंतोः ।
 धर्माय कायवचनाशयशुद्धितोऽहम् स्वर्गापवर्गफलदाय नमस्करोमि ॥
 मङ्गलं भगवानर्हन्मंगलं भगवान् जिनः ।
 मङ्गलं प्रथमाचार्यो मंगलं वृषभेश्वरः ॥२॥
 मङ्गलं प्रथमं लोकेशोत्तमं शरणं जिनम् ।
 नत्वाहमर्हतां पूजाक्रमस्य प्रथमोद्यमम् ॥३॥
 पद्मशांतिं जगन्नाथं जिनमिन्द्रादिवन्दितम् ।
 पूर्वं पञ्चनमस्कारं ध्यानन्ति परमात्मने ॥४॥
 यज्ज्ञानं विमलं यस्य विशदं विश्वगोचरं ।
 नमस्तस्मै जिनेन्द्राय सुरेन्द्राभ्यर्चितांघ्रये ॥५॥

देवेन्द्रवंधमभिवंध विशुद्धहस्त ईर्यापथस्य परिशुद्धिविधिं विधाय ।
 सद्गज्रपंजरगतः कृतसिद्धभक्तिर्देवं समर्च्य सकलीकरणं करोमि ॥

ॐ जय जय जय नमोऽस्तु नमोऽस्तु नमोऽस्तु णमो अरिहंताणं, णमो
 सिद्धाणं, णमो आइरियाणं, णमो उवज्झायाणं, णमो लोए सव्वसाहूणं ।

अपवित्रः पवित्रो वा सुस्थितो दुःस्थितोऽपि वा ।
 ध्यायन् पञ्चनमस्कारं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥७॥
 अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा ।
 यः स्मरेत् परमात्मानं स बाह्याभ्यंतरे शुचिः ॥८॥

अद्याभवत्सफलता नयनद्वयस्य देव त्वदीयचरणांबुजदर्शनेन ।
 अद्य त्रिलोकतिलक ! प्रतिभासते मे संसारवारिधिरयं चुलुकप्रमाणः ।
 अद्य मे क्षालितं गात्रं नेत्रे च विमलीकृते ।
 स्नातोऽहं धर्मतीर्थेषु जिनेन्द्र ! तव दर्शनात् ॥१०॥
 अपराजितमंत्रोऽयं सर्वविघ्नविनाशनः ।
 मङ्गलेषु च सर्वेषु प्रथमो मंगलो मतः ॥११॥
 एसो पंचणमोयारो सव्वपावप्पणासणो ।
 मंगलाणं च सव्वेहिं पढमं हवइ मंगलम् ॥१२॥

चत्तारि मंगलं, अरिहंता मंगलं, सिद्धा मंगलं, साहू मंगलं, केवलपण्णत्तो
 धम्मो मंगलं । चत्तारि लोगुत्तमा, अरिहंता लोगुत्तमा, सिद्धा लोगुत्तमा, साहू
 लोगुत्तमा, केवलपण्णत्तो धम्मो लोगुत्तमो । चत्तारि सरणं पवज्जामि, अरिहंते सरणं
 पवज्जामि, सिद्धे सरणं पवज्जामि, साहू सरणं पवज्जामि, केवलपण्णत्तं धम्मं सरणं
 पवज्जामि ।

ॐ नमोऽर्हते स्वाहा । पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

अथ स्वस्तिवाचनम् ।

श्रीमञ्जिनेन्द्रमभिवंध जगत्त्रयेशं स्याद्वादनायकमनंतचतुष्टयाढ्यम् ।
 श्री मूलसंघसुदृशां सुकृतैकहेतुः जैनेन्द्रयज्ञविधिरेष मयाभ्यधायि ॥१॥
 स्वस्ति त्रिलोकगुरवे जिनपुंगवाय ।
 स्वस्ति स्वभावमहिमोदयसुस्थिताय ॥
 स्वस्ति प्रकाशसहजोर्जितदृड्मयाय ।
 स्वस्ति प्रसन्नललिताद्भुतवैभवाय ॥२॥
 स्वस्त्युच्छलद्विमलबोधसुधाप्लावाय ।
 स्वस्ति स्वभावपरभावविकासकाय ॥
 स्वस्ति त्रिलोकविततोज्वलचिन्मयाय ।
 स्वस्ति त्रिकालविमलाय सुविश्रुताय ॥३॥
 अर्हन् ! पुराणपुरुषोत्तम ! पावनानि ।
 वस्तुनि नूनमखिलान्ययमेक एव ॥

अस्मिज्ज्वलद्विमलकेवलबोधवन्हौ ।
 पुण्यं समग्रमहमेकमना जुहोमि ॥४॥
 द्रव्यस्य शुद्धिमधिगम्य यथानुरूपम् ।
 भावस्य शुद्धिमधिकामधिगन्तुकामः ॥
 आलम्बनानि विधिधान्यवलम्ब्य वल्गन् ।
 भूतार्थयज्ञपुरुषस्य करोमि यज्ञम् ॥५॥

ॐ ह्रीं श्री विधियज्ञप्रतिज्ञापनाय श्रीजिनप्रतिमाऽग्रे पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

अथ पंचपूजा आरभ्यते ।

अरिहन्त पूजा

चिद्रूपं विश्वरूपं व्यतिकरितमनाद्यन्तमानन्दसान्द्रम् ।
 यत्राक् तैस्तैर्विवृतैर्व्यवृत्तदतिपतद्दुःखसौख्याभिमानैः ॥
 कर्मोद्रेकात्तदात्मप्रतिघमलभिदोद्भिन्ननिस्सीमतेजाः ।
 प्रत्यासीदत्परौजः स्फुरदिह परमब्रह्म यज्ञेऽर्हमाहम् ॥

ॐ ह्रीं श्री विधियज्ञप्रतिज्ञापनाय श्री जिनप्रतिमाऽग्रे पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

अथ अर्हत्पूजा प्रारभ्यते

स्वामिन् संवौषट् कृताव्धाननस्य तिष्ठांतेनोट्टंकितस्थापनस्य ।
 स्वर्निर्नेक्तुं ते वषट्कारजाग्रत्सान्निध्यस्य प्रारभेयाष्टयेष्टिम् ॥

ॐ ह्रीं अर्ह श्रीपरब्रह्म । अत्र अवतर २ संवौषट् स्वाहा । आव्धाननम्
 ॥ अत्र तिष्ठ २, ठः २, स्वाहा । स्थापनम् ॥ अत्र मम सन्निहितो भव २ वषट्
 स्वाहा । सन्निधापनम् ॥

अष्टक

व्योमापगाद्युत्तमतीर्थवारा । धारा वरांभोजपरागसारा ।
 तीर्थङ्कराणामिहमंघ्रिपीठे । स्वैरं लुठित्वा त्रिजगत् पुनातु ॥१॥

ॐ ह्रीं श्री अर्हते परब्रह्मणे अनंतानंतज्ञानशक्तये ॥जलम्॥

काशमीरकृष्णागरुगंधसार । कर्पूरपौरस्त्यविलेपनेन ॥
 निसर्गसौरभ्यगुणोल्बणानां । संचर्चयाम्यंघ्रियुगं जिनानाम् ॥ गंधम् ॥
 आमोदमाधुर्यनिधानकुन्दैः । सौंदर्यशुम्भत्कलमक्षतानाम् ॥
 पुंजैः समक्षैरिव पुण्यपुंजै- । विभूषयाम्यंघ्रियुगं विभुनाम् ॥ अक्षतान् ॥
 सुजातजातिकुमुदाब्जकुंदै- । मंदारमल्लीबकुलादिपुष्पैः ॥
 मत्तालिमालामुखरैर्जिनेन्द्र- । पादारविंदद्वयमर्चयामि ॥ पुष्पम् ॥
 नानारसव्यंजनदुग्धसर्पिः । पक्वान्नशाल्यन्नदधीक्षुभक्ष्यम् ॥
 यथाहहेमादिसुभाजनस्थं । जिनक्रमाग्रे चरुमर्चयामि ॥ चरुम् ॥
 ॐ लोकानामर्हतां भूर्भुवःस्व- । लोकानेकीकुर्वतां ज्ञानधाम्नाम् ॥
 दीपव्रातैः प्रज्वलद्दीप्तिजालैः । पादांभोजद्वंद्वमुद्योतयामि ॥ दीपम् ॥
 श्रीखंडादिद्रव्यसंदर्भगर्भै- । रुद्यद्भूमामोदितस्वर्गिवर्गैः ॥
 धूपैः पापव्यापदुच्छ्रेददृप्ता- । नंघ्रीनर्हत्स्वामिनां धूपयामि ॥ धूपम् ॥
 फलोत्तमैर्दाडिममातुलिंग- । नारिंरंगपूगाम्रकपित्थपूर्वैः ॥
 हृद्घ्राणनेत्रोत्सवमुद्गिरद्भिः । फलैर्भजेऽर्हत्पदपद्मयुग्मम् ॥ फलम् ॥
 वार्गंधादिद्रव्यसिद्धार्थदूर्वान् । नंघावर्तस्वस्तिकाद्यैरनिद्यैः ॥
 हैमे पात्रे स्थापितान् विश्वनाथान् । प्रत्यानंदादर्घ्यमुत्तारयामि ॥ अर्घ्यम् ॥

श्रीजिनचतुर्विंशति स्तुति

वृषभोऽजितनामा च सम्भवश्चाभिनंदनः ।
 सुमतिः पद्मभासश्च सुपार्थः श्रीजिनोत्तमः ॥१॥
 चन्द्राभः पुष्पदन्तश्च शीतलो भगवान् मुनिः ।
 श्रेयांश्च वासपूज्यश्च विमलो विमलद्युतिः ॥२॥
 अनंतो धर्मनामा च शांतिः कुन्थुर्जिनोत्तमः ।
 अरश्च मल्लिनाथश्च सुव्रतो नमितीर्थकृत् ॥३॥
 हरिवंशसमुद्भूतोऽरिष्टनेमिर्जिनेश्वरः ।
 ध्वस्तोपसर्गदित्यारिः पार्श्वो नागेंद्रपूजितः ॥४॥

कर्मातकृन्महावीरः सिद्धार्थकुलसंभवः ।
एते सुरासुरौघेण पूजिता विमलप्रभाः ॥५॥
पूजिता भरताद्यैश्चभूपेन्द्रैर्भूरिभूतिभिः ।
चतुर्विधस्य संघस्य शांतिं कुर्वन्तु शाश्वतीम् ॥६॥

इति पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

ॐ ह्रीं अर्हसिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यो नमः ।
अनेन पंचनमस्कारमंत्रेण जाप्यं (९) दद्यात् ॥
जिनेन्द्रः शङ्करः श्रीदः परमेष्ठी सनातनः ।
अलक्ष्यः सुगतो विष्णुरद्भुतां वः श्रियं क्रियात् ॥

इत्याशिर्वादः ।

जयमाला

वन्दे तानमरप्रवेकमुकुटप्रोत्तारणप्रस्फुर- ।
द्धामस्तोमविमिश्रिताःपदनखाभीषूत्करा रेजिरे ॥
येषां तीर्थकरेशिनां सुरसरिद्वारिप्रवाहोल्लुठ- ।
द्विव्यद्देवनितम्बिनीस्तनगलत्काशमीरपूरा इव ॥१॥
वृषभं त्रिभुवनपतिशतवंधम् । मंदरगिरिमिव धीरमनिंद्यम् ।
वंदे मनसिजगजमृगराजं । राजिततनुमजितं जिनराजम् ॥२॥
संभवदुज्वलगुणमहिमानं । संभवजिनपतिमप्रतिमानम् ।
अभिनंदनमानन्दितलोकं । विद्यालोकितलोकालोकम् ॥३॥
सुमतिं प्रशमितकुनयसमूहं । निर्दलितखिलकर्मसमूहम् ।
वंदे तं पद्मप्रभदेवं । देवासुरनरकृतपदसेवम् ॥४॥
सेवकमुनिजनसुरतरुपार्थं । प्रणमामि प्रथितं च सुपार्थम् ।
त्रिभुवनजननयनोत्पलचंद्रं । चंद्रप्रभमपवर्जिततंद्रम् ॥५॥
सुविधिं विधुधवलोच्चलकीर्तिं । त्रिभुवनजनपतिकीर्तितमूर्तिम् ।

भूतलपतिनुतशीतलनाथं । ध्यानमहानलहुतरतिनाथम् ॥६॥
स्पष्टानन्तचतुष्टयनिलयं । श्रेयोजिनपतिमपगतविलयम् ।
श्रीवसुपूज्यसुतं नुतपादं । भव्यजनप्रियदिव्यनिनादम् ॥७॥
कोमलकमलदलायतनेत्रं । विमलं केवलसस्यसुक्षेत्रम् ।
निर्जितकन्तुमनन्तजिनेशं । वन्दे मुक्तिवधूपरमेशम् ॥८॥
धर्मं निमर्लशर्मापन्नं । धर्मपरायणजनताशरणम् ।
शांतिं शांतिकरं जनतायाः । भक्तिभरक्रमकमलनतायाः ॥९॥
कुन्थुं गुणमणिरत्नकरण्डं । संसाराम्बुधितरणतरण्डम् ।
अमरीनेत्रचकोरीचन्द्रं । अरपरमं पदविनुतमहेन्द्रम् ॥१०॥
उद्धतमोहमहाभटमल्लं । मल्लं फुल्लशर-प्रतिमल्लम् ।
सुव्रतमपगतदोषनिकायं । चरणांबुजनुतदेवनिकायम् ॥११॥
नौमि नमिं गुणरत्नसमुद्रं । योगिनिरूपितयोगसमुद्रम् ।
नीलश्यामलकोमलगात्रं । नेमिस्वामिनमेनोदात्रम् ॥१२॥
फणिफणमंडपमंडितदेहं । पार्श्वं निजहितगतसंदेहम् ।
वीरमपारचरित्रपवित्रं । कर्ममहीरूहमूललवित्रम् ॥१३॥
संसारप्रतिमप्रतिबोधं । परिनिष्क्रमणं केवलबोधम् ।
परिनिर्वृत्तिसुखबोधितबोधं । सारासारविचारविबोधम् ॥१४॥
वन्दे मन्दरमस्तकपीठे । कृतजन्माभिषवं नुतपीठे ।
दर्शनं तव लब्धिविकरणं । केवलबोधामृतभवतरणम् ॥१५॥

अनणुगुणनिबद्धामर्हतां माघनदी-
व्रतिरचितसुवर्णानिकपुष्पव्रजानाम् ॥
स भवति जयमालां यो विधत्ते स्वकण्ठे ॥
प्रियपतिरमरश्रीमोक्षलक्ष्मीवधूनाम् ॥१६॥ पूर्णाघ्यम् ॥
इति अरिहंतपूजा समाप्ता ।

अरिहंताचे अष्टक (मराठी)

आढ्यामि अरिहंतं स्थापयामि जिनेश्वरम् ।
सन्निधिकरणं कुर्वे पंचमुद्रां स्थापयामि ॥

ॐ ह्रीं अर्हं श्री परब्रह्म अत्र अवतर २ आढ्याननम् । अत्र तिष्ठ २
स्थापनम् । अत्र मम सन्निहितो भव २ वषट् स्वाहा सन्निधिकरणम् ।

गंगा सिंधवादि संभवनीर, स्वर्ण भृंगार खचितहि हीर ।
जन्म मृत्यु जरा करि दूर, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री अरिहंत देवा, ज्याची शत इंद्र करितात सेवा ।
आहे पुण्यधर्माचा ठेवा, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ जलम् ॥

पीत काश्मीर केशर आनी, श्रित श्रीखंड कर्पूरसानी ॥
तेणे होय भवाब्धिचि हानी, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ गंधम् ॥

साळी कमोद वास सुगंधी, ज्याची मुक्ताफल कृतसंधी ।
करि अक्षयपदाची बंधी, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ अक्षतान् ॥

नागचंपा चंपक चमेली, मंद मंदार पुष्प बहु मेली ।
काम विध्वंस होति सहेली, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ पुष्पम् ॥

घृत घेवर साखर पूरी, गव्य मिष्टान्न मिश्रित खीरी ।
ज्याने केले क्षुधादिक दूरी, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ नैवेद्यम् ॥

घृत भरोनि दीप प्रजाली, आणि कपूर वाति उजाली ।
महामोहान्धतम ते टाली, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ दीपम् ॥

खेवे जिनांधि धूप पिंगानी, दश सुगन्धवासित आनी ।
अष्ट कर्माचि होइल हानी, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ धूपम् ॥

पुंग नारिंग श्रीफल केळ, पिस्ता बदाम अकरोट फळ ।
तुम्हा होईल फल अढळ, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ फलम् ॥

अष्ट द्रव्यादि एकत्र जोडी, कर्मबंधाचे बंधन तोडी ।
हेमकीर्तीचे भवभ्रम फेडी, जिनेंद्र पाय पूजा मी भावे करीन ॥
पूजा पूजा श्री ॥ अर्घ्यम् ॥

जयमाला

(चाल-आनंदाचा कंद)

कर्मरिपूंचा करूनी अंत । त्रिभुवनि झाला जो जयवंत ॥
जये मिळविले ज्ञान अनंत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥१॥
हिताचाच जो मार्ग दाखवी । चिर सज्जनहृदयास तोषवी ॥
नित्यानंदमयी भगवंत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥२॥
समवसरणि यन्मूर्ति विशाल । बघता वाटे हा रविगोल ॥
दोषरहित की रजनीकान्त । भावे वंदू तो अरिहंत ॥३॥
कीर्ति दुंदुभि ज्याचा गाजे । सिंहासनी जो अधर विराजे ॥
रमणिय शिवयुवतीचा कान्त । भावे वंदू तो अरिहंत ॥४॥
युगपत लोकालोका ज्ञायक । भवसागरी या भव्या तारक ॥
नमिति जयाते सुर नर संत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥५॥
भव्य जनाला ज्याचे दर्शन । संसृतिमाजी करिते पावन ॥
सद्गुणशाली जो गुणवंत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥६॥
ज्याचा दिव्यध्वनीचा नाद । ऐकुनि भव्या हो आनंद ।
रागद्वेष विरहित शांत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥७॥

ज्याच्या नामस्मरणे दुर्धर । विघ्ने जाति लयासि सत्वर ॥
 गर्वरहित अति भाग्यवंत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥८॥
 अष्टादश दोषांनी विरहित । शाश्वत आत्मसुखाने मंडित ॥
 रक्षक दीनांचा शरणागत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥९॥
 यतिजनहृदयसरोजविहारी । भव्य जनाला भवि उद्धारि ॥
 परंज्योतिमय जो धीमंत । भावे वंदू तो अरिहंत ॥१०॥

घत्ता छंद

जयजय जय जिनवर गुणरत्नाकर सकलअशुभहर वंद्य जनी ।
 कवि शांतिदास हा तत्पदकमली वंदन करितो दिनरजनी ॥११॥

अथ सिद्धपूजा प्रारभ्यते ।

ॐ ऊर्ध्वाधोरयुतं सबिंदुसपरं ब्रह्मस्वरावेष्टितम् ।
 वर्गापूरिदिग्गतांबुजदलं तत्सन्धितत्त्वान्वितम् ॥
 अन्तःपत्रतटेश्वनाहतयुतं ह्रींकारसंवेष्टितम् ।
 देवं ध्यायति यः स मुक्तिसुभगो वैरीभकण्ठीरवः ॥

ॐ ह्रीं श्रीसिद्धचक्राधिपते सिद्धपरमेष्टिन् अत्र अवतर ३, संवौषट्
 स्वाहा । आवाहनम् । अत्र तिष्ठ ३, ठः ठः स्वाहा । स्थापनम् । अत्र मम
 सन्निहितो भव भव वषट् स्वाहा । सन्निधापनम् ।

अष्टक

निजमनोमणिभाजनभारया समरसैकसुधारसधारया ।
 सकलबोधकलारमणीयकं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥
 ॐ ह्रीं श्रीसिद्धचक्राधिपतये सिद्धपरमेष्टिने जलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 सहजकर्मकलंकविनाशनैरमलभावसुवासितचन्दनैः ।
 अनुपमानगुणावलिनायकं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ गंधम् ॥
 सहजभावसुनिर्मलतन्दुलैः सकलदोषविशालविशोधनैः ।
 अनुपरोधसुबोधनिधानकं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ अक्षतान् ॥

समयसारसुपुष्पसुमालया सहजकर्मकरेण विशोधया ।
 परमयोगबलेन वशीकृतं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ पुष्पम् ॥
 अकृतबोधसुदिव्यनिवेद्यकैर्विहितजातिजरामरणान्तकैः ।
 निरवधिप्रचुरात्मगुणालयं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ चरुम् ॥
 सहजरत्नरुचिप्रतिदीपकैः रुचिविभूतितमःप्रविनाशनैः ।
 निरवधिस्वविकाश- विकासनैः सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ दीपम् ॥
 निजगुणाक्षयरूपसुधूपनैः स्वगुणघातिमलप्रविनाशनैः ।
 विशदबोधसुदीर्घसुखात्मकं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ धूपम् ॥
 परमभावफलावलिसंपदा सहज भावकुभावविशोधया ।
 निजगुणस्फुरणात्मनिरञ्जनं सहजसिद्धमहं परिपूजये ॥ फलम् ॥
 नेत्रोन्मीलविकासभावनिवहैरत्यन्तबोधाय वै -
 वार्गधाक्षतपुष्पदामचरुकैः सद्दीपधूपैः फलैः ॥
 यश्चिंतामणिशुद्धभावपरमज्ञानात्मकैरर्चयेत् ।
 सिद्धं स्वादुमगाधबोधमचलं संचर्चयामो वयम् ॥ अर्घ्यम् ॥

सिद्ध स्तुति

ध्यान हुताशन में अरि इंधन, झोक दियो रिपु रोग निवारी ।
 शोक हच्यो भविलोकन को वर केवल भानु मयूख उगारी ॥
 लोक अलोक विलोकि भये शिव, जन्मजरामृत पङ्क पखारी ।
 सिद्धनथोक वसे शिवलोक तिन्हे पग धोक त्रिकाल हमारी ॥१॥
 तीरथनाथ प्रणाम करे जिनके गुण वर्णन में बुधि हारी ।
 मोम गयो गल मूस मझार रह्यो तह व्योम तदाकृतिधारी ॥
 लोकगहीरनदीपतिनीर गये तर तीर भये अविकारी ।
 सिद्धनथोक वसे शिवलोक तिन्हे पग धोक त्रिकाल हमारी ॥२॥

ॐ ह्रीं श्री अनाहतविद्यायै अ सि आ उ सा ह्रीं नमः स्वाहा । या मंत्राने

८ जाप्य द्यावेत.

त्रैलोक्येश्वरवन्दनीयचरणाः प्रापुः श्रियं शाश्वतीम् ।
यानाराध्य निरुद्धचण्डमनसः संतोऽपि तीर्थकराः ॥
सत्सम्यक्त्वविबोधवीर्यविशदाऽव्याबाधताद्यैर्गुणै-
र्युक्ताँस्तानिह तोष्टवीमि सततं सिद्धान् विशुद्धोदयान् ॥

जयमाला

विराग सनातन शांत निरंश, निरामय निर्भय निर्मल हंस ।
सुधाम विबोधनिधान विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥१॥
विदूरितसंसृतिभाव निरङ्ग, समामृतपूरित देव विसङ्ग ।
अबन्ध कषायविहीन विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥२॥
निवारितदुष्कृतकर्मविपाश, सदामलकेवलकेलिनिवास ।
भवोदधिपारग शांत विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥३॥
अनन्तसुखामृतसागर धीर, कलंकरजोमलभूरिसमीर ।
विखण्डितकाम विराग विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥४॥
विकारविवर्जित तर्जितशोक, विबोधसुनेत्र विलोकितलोक ।
विहार विराव विरङ्ग विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥५॥
रजोमलखेदविमुक्त विगात्र, निरन्तर नित्य सुखामृतपात्र ।
सुदर्शनराजित नाथ विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥६॥
नरामरवंदित निर्मलभाव, अनंतमुनीश्वरपूज्य विभाव ।
सदोदय विश्वमहेश विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥७॥
विदंभ वितृष्ण विदोष विनिद्र, परात्पर शंकर सार वितंद्र ।
विकोप विरूप विशंक विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥८॥
जरामरणोज्झित वीतविहार, विचिंतित निर्मल निरहंकार ।
अचिंत्यचरित्र विदर्प विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥९॥
विवर्ण विगंध विमान विलोभ, विमाय विकाय विशद्ध विशोभ ।
अनाकुल केवल सार्व विमोह, प्रसीद विशुद्ध सुसिद्धसमूह ॥१०॥

असमसमयसारं चारुचैतन्यचिन्हं
परपरिणतिमुक्तं पद्मनंदीन्द्रवंद्यम् ॥
निखिलगुणनिकेतं सिद्धचक्रं विशुद्धम् ।
स्मरति नमति यो वा स्तौति सोऽभ्येति मुक्तिम् ॥ अर्घ्यम् ॥
अविनाशी अविकार परमरसधाम हो ।
समाधान सर्वज्ञ सहज अभिराम हो ।
शुद्धबुद्ध अविरुद्ध अनादि अनंत हो ।
जगतशिरोमणि सिद्ध सदा जयवंत हो ॥१॥
ध्यान अगनिकर कर्मकलंक सबै दहे ।
नित्य निरंजन देव स्वरूपी हो रहे ।
ज्ञायक के आकार ममत्व निवारिकै ।
सो परमात्म सिद्ध नमू सिर नायके ॥२॥
अविचलज्ञानप्रकाशतै गुणअनंत की खान ।
ध्यान धरे सो पाइये परम सिद्ध भगवान् ॥
इति सिद्धपूजा समाप्ता ।

अथ कलिकुण्डपूजा प्रारभ्यते

ॐ हूंकारं ब्रह्मरूढं स्वरपरकलितं व्रजरेखाष्टभिन्नम् ।
वज्रस्याग्रांतराले प्रणवमनुपमानाहतं संसृणीं च ॥
वर्णान्ताद्यान् सपिण्डान् हभमरघ्नसखान् वेष्टयेत्तद्वदन्ते ।
वज्राणां यन्त्रमेतत्परकृतमशुभं दुष्टविद्याविनाशम् ॥१॥
पिण्डस्थान् पापनोदान् हभमरघ्नसखान् मध्ययुक्तादिदस्यु ।
शाकिन्यो यान्तु नाशं वरलकयहसैस्तेन युक्तैर्महोग्राः ॥
यंत्रं श्रीखंडलिप्तं लिखितशुचिवरे कांस्यपात्रे सुमंत्रैः ।
लैखिन्यो दर्भजातं निखिलजनहितं तस्य सौख्यं बिभर्ति ॥२॥
इति पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

श्रीमंतमुत्तमगुणं गुणभृत्प्रपूज्यं । राज्यदिसौख्यनिलयं गुणभाक्तिकानाम् ॥
दुष्टोपसर्गहननं निजवांछिताप्त्यै । संस्थापयामि कलिकुंडमखंडमूर्तिम् ॥३॥

सिद्धं विशुद्धं महिमानिवेशं, दुष्टारिमारिग्रहदोषनाशम् ।
सर्वेषु योगेषु परं प्रधानं, संस्थापये श्रीकलिकुंडयंत्रम् ॥४॥

ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं अहं कलिकुंडदंड श्रीपार्श्वनाथस्वामिन् !
अतुलबलवीर्यपराक्रम ! सकलविघ्नविनाशक ! अत्र अवतर २, संवौषट् स्वाहा,
आव्दाननम् ॥

अत्र तिष्ठ २, ठः २, स्वाहा, स्थापनम् ॥ अत्र मम सन्निहितो भव २,
वषट् स्वाहा । सन्निधिकरणं । सन्निधापनम् ॥

अष्टक

गंगापगातीर्थसुनीरपूरैः शीतैः सुगंधैर्घनसारमिश्रैः ।
दुष्टोपसर्गैकविनाशहेतुं समर्चये श्रीकलिकुंडयंत्रम् ॥१॥

ॐ ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं अहं कलिकुंडदंड-श्रीपार्श्वनाथाय ॥ जलम् ॥

श्री चंदनैर्गंधविलुब्धभृङ्गैः सर्वोत्तमैर्गंधविलासयुक्तैः । दुष्टो ॥ गंधम् ॥
चंद्रावदातैः सरलैः सुगंधैरनिघपात्रैर्वरशालिपुंजैः । दुष्टो ॥ अक्षतं ॥
मंदारजातिबकुलादिकुंदैः, सौरभ्यरम्यैः शतपत्रपुष्पैः । दुष्टो ॥ पुष्पं ॥
बाष्पायमाणैर्धृतपूरपूरैर्नाविधैः पात्रगतै रसाढ्यैः । दुष्टो ॥ चरुं ॥
विश्वप्रकाशैः कनकावदातैर्दीपैश्च कर्पूरयैर्विशालैः । दुष्टो ॥ दीपं ॥
कर्पूरकृष्णागरुचंदनाद्यैर्धूपैः सुगंधैर्वरद्रव्ययुक्तैः । दुष्टो ॥ धूपम् ॥
खर्जुरपूगैर्नवनारिकेलै रम्यैः फलैर्मोक्षफलाभिलाषैः । दुष्टो ॥ फलं ॥

जलगंधाक्षतपुष्पैर्नैवेद्यदीपणधूपफलनिकरैः ।

श्रीकलिकुंडाय वरं ददामि कुसुमांजलिं विमलाम् ॥ अर्घ्यम् ॥

स्तोत्र

प्रणम्य देवेन्द्रनुतं जिनेंद्रं सर्वज्ञमज्ञप्रतिबोधसंज्ञम् ।

स्तोष्ये सदाऽहं कलिकुंडयंत्रं सर्वाधि-विघ्नौघ- विनाशदक्षम् ॥१॥

नित्यं स्मरंश्चापि हि योऽतिभक्त्या शक्त्या स्तुवंश्चापि जपन् सुमंत्रम् ।
पूजां प्रकुर्वन् हृदये दधानं सर्वेप्सितं यच्छति यंत्रराजः ॥२॥

गृहांगणे कल्पतरुः प्रसूतश्चिंतामणिस्तस्य करे लुलोट ।
गावोऽस्य तुल्याः खलु कामधेनोर्यस्यास्ति भक्तिः कलिकुण्डयंत्रे ॥३॥

नमामि नित्यं कलिकुण्डयंत्रं सदा पवित्रं कृतरत्नपात्रम् ।
रत्नत्रयाराधनभावलभ्यं सुरासुरैर्वदितमाद्यमीड्यम् ॥४॥

सिंहेभ-सर्पाग्नि-जलाब्धि-चौर-विषादयो ऽन्येऽपि सदापि विघ्नाः ।
व्याध्यादयो राजकुलोद्भवं भयं नश्यन्त्यवश्यं कलिकुण्डपूजया ॥५॥

दुःखादिबंधं निगडं निधानं त्रुट्येच्च शीघ्रं प्रजपन् सुमंत्रम् ।
ज्वरातिसारग्रहणीविकाराः प्रयान्ति नाशं कलिकुंडपूजया ॥६॥

वंध्यापि नारी बहुपुत्रयुक्ता संसारसक्ता प्रियचित्तरक्ता ।
यस्यास्ति चित्ते कलिकुंडचिंता नमाम्यहं तं सततं त्रिकालम् ॥७॥

अन्वर्थसंज्ञं प्रतिघातदक्षं सौख्यं यशः शांतिकपौष्टिकाख्यम् ।
नमामि नित्यं कलिकुंडयंत्रं विनिर्गतं यज्ञिनराजवक्त्रात् ॥८॥

भुवनमिदमनिंदं देवराजाभिवंद्यम् ।

पठति परमभक्त्या सर्वदा योऽपि शांत्यै ॥

स खलु सुखमनल्पं कल्पयावत्प्रभुंक्ते ।

विनिहतविषविघ्नो यंत्रराजप्रसादात् ॥९॥

ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं अहं कलिकुंडदंड श्री पार्श्वनाथस्वामिन् ! अतुल-
बलवीर्यपराक्रम अभीष्टसिद्धिं कुरु कुरु, आत्मविद्यां रक्ष रक्ष, परविद्यां छिंद छिंद,
भिंद भिंद, स्क्रां स्त्रीं स्फुरं स्फुरः चूं फट् स्वाहा ॥ (९ जाप्य द्यावेत.)

सर्पत्सर्पेषुदर्पस्फुटरलतरोत्तारफुत्कारवेल्ल- ।

त्संवातोत्पातवाताहतशठकमठोद्भूतजीमूतजातान्

खेलत्स्वर्गापगांतर्जलजनितसल्लोलडिंडीरपिंड-

व्याजाच्छ्रीपार्श्वराजोज्वलविजयशोराजहंसोऽवताद्वः ॥ इत्याशीर्वाद ॥

जयमाला

अथ परमपवित्रं त्रिभुवननेत्रं जन्मजरामयभयहरणम् ।
 कलिकुण्डमखण्डं दंडितचंडं संस्तवीमि तं परमपदम् ॥१॥
 जय सकलभुवनपतिवद्वपाद, नवसजलजलदगम्भीरनाद ।
 जय मुक्तिवधूवशीकरणमंत्र, तवशरणमितः श्री कलिकुंडयंत्रं ॥२॥
 न दुनोति दुरात्मा शत्रुः कोऽपि, विदधाति मनोहरो न च कोऽपि ।
 सिंहस्य किमिह संस्तवोऽत्र, लोपकरः कोऽपि पवित्रगात्र ॥३॥
 वंध्यापि सुतं लभतेऽन्धकोऽपि, सुविलोचनोस्ति जिनराज सोऽपि ।
 तव भक्तिपरोंगति पङ्गुरंग, वाग्मित्वमेति मम कोऽप्यभंग ॥४॥
 अधनोऽपि निधानपतिर्जिनेंद्र, तव चरणकमलमञ्जति महेंद्र ।
 संततमतिभक्तिभरेण सूरिपतयोऽपि गुणस्तवनस्य भूरि ॥५॥
 फलमाप्नुवन्ति संसारसार जय नाथ चतुरचेतोविचार ।
 अपवादपरस्त्वयि नाशमेति, गुणरञ्जितमतिरपि नाशमेति ॥६॥
 किमतः परमद्भूतमंत्र देव, जय विहितसुरासुरचरणसेव ।
 चार्वाकजैमिनिसौगतकणाद, वैशेषिककपिलकलंकवाद ॥७॥
 गिरिशिखरविभञ्जनदल्मिचण्ड, जय जय जय कलिकुण्डदण्ड ।
 मिथ्यामतसामजसमजलक्षविघटनपटुतरहर्यक्षदक्ष ॥८॥
 सौभाग्यभाग्यदायक दयाप्त, अकलङ्ककलासंयमजनाप्त ।
 विघ्नहरपरमार्थदेवाधिदेव, कुण्डलिकुण्डलिनीसुकृतसेव ॥९॥
 मम सुप्रसीद परमात्मधाम, वासनया कृतहृदयेष्टकाम ।
 याचितमिह चार्पय नागरेण, शिवदं शुभदं श्रुतसागरेण ॥
 घत्ता - इति परमजिनेंद्रं विनुतमहेंद्रं यः कलिकुण्डमखण्डदयम् ॥
 पूजयति स जयति स्तुतिकृतिमयति, याति शिवं भुक्त्वाऽभ्युदयम् ॥
 इति कलिकुण्डपूजा समाप्ता ।

अथ सरस्वतीपूजा ।

सतीं श्रुतस्कन्धवने विहारिणीमनेकशाखागहने सरस्वतीम् ।
 गुरुप्रवाहेण जडानुकंपिनीं स्तुवेऽभिवंदे वनदेवतामिव ॥१॥
 श्री प्रथमानुयोग करणानुयोग चरणानुयोग द्रव्यानुयोग श्रुतस्कंधस्थापनार्थ
 पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।
 श्रीहेमकुंभपरिपूरितदिव्यतोयैः संपूजयामि वरभव्यसुखाय वाणीम् ।
 सरस्वति देवि श्रुताब्धिजाता श्रीभारति भगवति जगदेवि माता ॥
 ॐ ह्रीं शब्दब्रह्मणे जिनमुखोत्पन्नद्वादशांगश्रुतदेव्यै जलम् ॥
 श्रीखण्डचारुघनसारसुकुंकुमाद्यैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ गंधम्
 सौगन्धिगन्धकमलाक्षतपुण्यपुञ्जैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ अक्षताम्
 वासंतिकाबकुलमालतिमल्लिकाद्यैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ पुष्पम्
 संसिद्धशुद्धपरमान्नसिताज्यभक्ष्यैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ चरुम्
 प्रालेयकादिवरनिर्मलरत्नदीपैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ दीपम्
 कालागारूप्रसवसौरभधूपधूप्रैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ धूपम्
 नारिङ्गनिम्बूकदलीफनसाम्रपकैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ फलम्
 क्षीरोदचिन्हदिविजांगविशेषवस्त्रैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ सद्यस्त्रम्
 केयूरहारमणिकुण्डलशेखराद्यैः । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ षोडशाभरणम्
 श्रीमञ्जिनेंद्रमुखपद्मविराजमानाम् । सम्पूज. । सरस्वती. ॥ अर्घ्यम्
 कोटीशतं द्वादश चैव कोटयो लक्ष्याण्यशीतिस्त्र्यधिकानि चैव ।
 पंचाशदष्टौ च सहस्रसंख्यमेतच्छृतं पंचपदं नमामि ॥
 अरहन्तभासियत्थं गणधरदेवेहिं गंधियं सम्मं ।
 पणमामि भक्तिजुत्तो सुदणाणमहोदहिं सिरसा ॥
 ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं वाग्वादिनी वद वद नमः स्वाहा । (४ जाप्य द्यावेत)
 या कर्पूरतुषारहारवसना या चन्द्रबिंबानना ।
 या त्रैलोक्यविभूषणा भगवती या राजहंसप्रिया ।

या पद्मा दलपद्मनेत्रयुगला या जातिपुष्पप्रिया ।
या नक्षत्रललाटपट्टतिलका सा शारदा पातु वः ॥१॥ इत्याशी.

जयमाला

श्रीजिनवरवाणी अमियसुहामणि, गंभीर मधुर सुहामणि ए ।
सदूषणरहिता बहुगुणसहिता, मनोहरा रलियामणि ए ॥१॥
सुकंठबिंबोष्ठविरहित सुचङ्ग, सुअंग विपूर्व विसहित अभंग ।
सुसुमतिपूर्वक श्रुतज्ञानविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुएक अनेक परि दिसे सुखखाणी, सुदूरिव आसन समय सुजाणी ।
सुशीतल पुन शशिकलासुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुतत्त्वप्रकाशन- दीपाहतेज, सुपढता भविनय उपजे तेज ।
सुमिथ्यामतफेडनसुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुपरम ब्रह्ममुखकमल अभंग सुबारह अंगसु सहित सुचंग ।
सुसरस्वति वाग्वादिनि सुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुपहिलो आचार अंग विजाणि, सुदूजो सूत्रकृतांग बखाणि ।
सुत्रीजो स्थानक अंग विशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुचौथो समवायांग सुचंग, सुपंचमो व्याख्याप्रज्ञप्त्यभंग ।
सुछट्टो ज्ञातृकथा सुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुसातमो उपासक गुणवंत, सुआठमो अंतकृत जयवंत ।
सुनवमो अनुत्तरअंग विशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुदसमो प्रश्नव्याकरण सुचंग, सुग्यारमो विपाकसूत्र उत्तंग ।
सुबारमो दृष्टिवाद सुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुजिनवरमुखकमलउत्पन्न, सुद्वादशअंग श्रुतनिष्पन्न ।
सुगणधरगुंथित ज्ञानविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
सुमुनिवर विस्तारित गुणवन्त, सुत्रिभुवन, माहिं ज्योति जयवंत ।
सुभारती शारदा गुणहविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥

सुभविजनवंदित त्रिभुवनतार, सुजिनशासन सोहे सिरनार ।
सुरेंद्रनरेंद्रसेवित सुविशाल, ते पूजकं जिनवाणी गुणमाल ॥
अज्ञानतिमिरहर सुज्ञानदिवाकर पढे गुणे जे ज्ञानधनी ।
ब्रह्मजिनदास भासे विविध प्रकाशे मनवांछित फल बुद्धि धनी ॥
इति श्री सरस्वती पूजा समाप्ता ।

अथ महर्षिअर्घ्य

देशप्रत्यक्षवित्केवलभृदिह मुनिः स्याद्दृषिः प्राप्तऋद्धी-
रारूढः श्रेणियुगं जिनपतिरनगारोऽपरः साधुवर्गः ॥
राजा ब्रह्मा च देवः परम इति ऋषिर्विक्रियाक्षीणशक्तिः ॥
प्राप्तो बुद्धयौषधीशो विषदयनपटुः केवली स्यात् क्रमेण ॥१॥
सदा सम्यक्त्वार्के प्रतपति विधूतांधतमसम् ।
लसद्विश्वालोके विलसति वितर्केकनयने ।
भजन्ते ये वृत्तामृतमृषिजने संविभजने ।
घटत् पुष्टिं तेषामिह गणभृतां भान्तु चरणाः ॥२॥

इति गणधरपादुका स्थापनम् ।

वृषं वृषभसेनाद्याः सिंहसेनादयोऽजितम् ।
संभवं चारुषेणाद्या वज्रनाभिपुरःसराः ॥१॥
कपिध्वजं चामराद्या सुमतिं पद्मलांछनम् ।
ये वज्रचमरपृष्ठाः सुपार्था बलपूर्वकाः ॥२॥
चंद्रप्रभं दन्तमुख्याः पुष्पदंतं समाश्रिताः ।
विदर्भाद्याः शीतलेशमनगारपुरोगमाः ॥३॥
कुन्थुप्रधानाः श्रेयांसं धर्माद्या द्वादशं जिनम् ।
विमलं मेरुपौरस्त्य जयार्याद्याश्चतुर्दशम् ॥४॥
धर्मं त्वरिष्टसेनाद्याः शांतिं चक्रायुधादयः ।
स्वयम्भुप्रमुखाः कुन्थुं कुम्भार्याद्यास्त्वरप्रभुम् ॥५॥
मल्लिं विशाखप्रमुखा मल्ल्याद्या मुनिसुव्रतम् ।

नमीशं सुप्रभासाद्या वरदत्ता यतीश्वराः ॥६॥
नेमिं पार्श्वं स्वयंभवाद्या गौतमाद्यांश्च सन्मतिम् ।
तेभ्यो गणधरेशेभ्यो दत्तोऽर्धोऽयं पुनातु वः ॥७॥

जिनानुत्तरेण महर्षीणां प्रथमार्घ्यं दद्यात् ।

यः सन्मतेरिन्द्रभूतिर्वायूभूत्यग्निभूतिकौ ।
सुधर्ममौर्यमौद्गाख्याः पुत्रमैत्रेयसंज्ञको ॥८॥
अकंपनो धवलाख्यः प्रभासश्च गणाधिपाः ।
एकादशैदयुगीनान् मुन्यादींस्तानुपास्महे ॥९॥

जिनानुत्तरेण महर्षीणां द्वितीयार्घ्यं दद्यात् ।

श्रीगौतमसुधर्माह्व-जम्बाख्यान् केवलेक्षणान् ।
श्रुतकेवलिनो विष्णुनन्दिमित्रापराजितान् ॥१०॥
गोवर्धनं भद्रबाहुं दशपूर्वधरान् पुनः ।
विशाखप्रोष्ठिलाचार्यौ क्षत्रियं जयसाह्वयम् ॥११॥
नागसेनं च सिद्धार्थं धृतिसेनसमाह्वयम् ।
विजयं बुद्धिलिंगाङ्गदेवाहं धर्मसेनकम् ॥१२॥
एकादशांगनिष्णातान् नक्षत्रजयपालकौ ।
पांडुं च धृवसेनं च कंसाचार्याग्रिमांगिनम् ॥१३॥
सुभद्रं च यशोभद्रं भद्रबाहुमनुक्रमात् ।
लोहाचार्यं यजामोऽत्र जिनसेनादिकानपि ॥१४॥

जिनानुत्तरेण महर्षीणां तृतीयार्घ्यं दद्यात् ।

यजेऽर्हब्दलिमुक्तांगं दुर्वासं माघनंदिनम् ।
धरसेनं गुरुं पुष्पदन्तं भूतबलिं तथा ॥१५॥
जिनचंद्रं कुंदकुंदाचार्योमास्वातिवाचकौ ।
समन्तभद्रं स्वाम्यार्यशिवकोटिं शिवायनम् ॥१६॥
पूज्यपादं चेलाचार्यं वीरसेनं श्रुतेक्षणम् ।
जिनसेनं नेमिचंद्रं रामसेनं सुतार्किकान् ॥१७॥

अकलङ्कानन्तविद्यानन्दिमाणिक्यनन्दिनं ।
प्रभाचन्द्रं रामचंद्रं वासवेन्दुमवाससम् ॥१८॥
गुणभद्रादिकानन्यानपि श्रुततपःपरान् ।
वीरांगजातानर्घ्येण सर्वान् संभावयाम्यहम् ॥१९॥

जिनानुत्तरेण महर्षीणां चतुर्थांशं दद्यात् ।

निर्ग्रथा शुद्धमूलोत्तरगुणमणिभिर्येऽनगारा इतीयुः ।
संज्ञां ब्रह्मादिधर्मे ऋषय इति च ये बुद्धिलब्ध्यादिसिद्धैः ॥
श्रेण्योश्चारोहणैर्ये यतय इह समग्रेतराध्यक्षबोधै- ।
र्ये मुन्याख्यांश्च सर्वान् प्रभुमह इह तानर्घयामो मुमुक्षून् ॥२०॥

जिनानुत्तरेण महर्षीणां पंचमार्घ्यं दद्यात् ।

गुरुपादुकापूजा

सिद्धांतसूक्तिसंकीर्णे श्रुतस्कंधवने वने ।
आचार्यत्वं प्रपन्नस्य पादावभ्यर्चये मुनेः ॥
इति गणधरपादुका स्थापनम् ।

अष्टक

श्री हेमभृंगनिर्वान्तहारया वारिधारया ।

आचार्यत्वं प्रपन्नस्य पादावभ्यर्चये मुनेः ॥ जलं ॥

ॐ ह्रीं आचार्यपरमेष्ठिभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशाय नमः जलम् ॥

श्रीखण्डागरूकपूर्मिश्रया गन्धचर्चया । आचार्य. ॥ गंधम् ॥
अक्षतैरक्षयानन्तसम्पत्सम्पादनक्षमैः ॥ आचार्य. ॥ अक्षतान् ॥
पुष्पैश्चंपकपुन्नागमल्लिकाबकुलादिभिः ॥ आचार्य. ॥ पुष्पम् ॥
नैवेद्येनानवद्येन सुधारससमत्विषा ॥ आचार्य. ॥ चरुम् ॥
दीपैः कर्पूरनिर्वातवर्तिकाग्रविनिर्गतैः ॥ आचार्य. ॥ दीपम् ॥

सौरभ्याकृष्टमधुपैर्धूपैरगरुसम्भवैः ॥ आचार्य. ॥ धूपम् ॥
 फलैर्नारिंगजम्बीरजम्बवाद्यैर्हृद्यतां गतैः ॥ आचार्य. ॥ फलम् ॥
 सुवर्णादिसुपात्रस्थैरर्घ्यद्रव्यसमूहकैः ॥ आचार्य. ॥ अर्घ्यम् ॥
 यमनियमनिधीनामर्चयित्वा यतीना- ।
 मपरिमितगुणानां पादपद्मानि भक्त्या ॥
 तदनु सकलभव्यप्राणिकर्मोपशान्त्यै ।
 शुचिमुपरचयामो वारिभिः शान्तिधाराम् ॥
 इति शान्तिधारा, शान्तिधारा, शान्तिधारा ।
 गुरवः पांतु वो नित्यं दर्शनज्ञाननायकाः ।
 चारित्रार्णवगम्भीरा मोक्षमार्गोपदेशकाः ।
 ॐ ह्रीं आचार्यपरमेष्ठिभ्यो नमः ॥ जाप्यं ३ दद्यात् ॥
 देहे निर्ममता गुरौ विनयता नित्यं श्रुताभ्यासता ।
 चारित्रोच्चलता महोपशमता संसारनिर्वेगता ॥
 अन्तर्बाह्यपरिग्रहत्यजनता धर्मज्ञता साधुता ।
 साधोः साधुजनस्य लक्षणमिदं संसारविच्छेदकम् ॥
 इत्याशीर्वादः ।

जयमाला

श्रीसकलमुनीश्वर नमितसुरासुर अनुदिन चरणकमल नमूं ।
 तुम परसादे मन आल्हादे स्तवन करी भवदुःख गमुं ॥ १ ॥
 श्रिये एक आतमध्यानसहित नमो, दोय रागद्वेष परिहरित नमो ।
 तीन रयणमंडितवरकाय नमो, चउकषायरहित यतिपाय नमो ॥ २ ॥
 पंचाचारचरणविचार नमो, पंचमगति साधित तात नमो ।
 पंचेंद्रियशोषितगात्र नमो, पंचास्रवआस्रवरहित नमो ॥ ३ ॥
 षट्कायदयाकर वीर नमो, षड्द्रव्यप्रकाशन धीर नमो ।
 षट्पट्मनर्चितित देव नमो, षट्काल बखानितसेव नमो ॥ ४ ॥

भयसातरहित गुणवंत नमो, गुणस्थान सात जयवंत नमो ।
 अष्टध्यानसहित मुनिपाय नमो, अष्टमदरहित यतिपाय नमो ॥ ५ ॥
 नवनयकलितगंभीर नमो, नवविधशीलपालित वीर नमो ।
 दशलक्षणधर्मप्रकाश नमो, दहधर्मध्यानआवास नमो ॥ ६ ॥
 दहएक पडिमउपदेश नमो, दह दुविध तपश्रिय ईश नमो ।
 दहतीनचरणपालित नमो, दहचारमलटालित नमो ॥ ७ ॥
 दहपंचप्रमादविरहित नमो, दहषट्परिभावनाभावित नमो ।
 दहसातसंयमगुणधारण नमो, दहआठदोषदूरिकरण नमो ॥ ८ ॥
 दहआठसहस्रशीलचरण नमो, दहनवसमाजजीवकहन नमो ।
 दहदहवरमार्गणकथित नमो, दहदहएकचतुर्गुण लक्ष नमो ॥ ९ ॥
 दहदहदुपरीषहसहन नमो, दहदहतीनस्थानककलित नमो ।
 दहदहचतुर्जिनवरपाय नमो, दहदहपनभावनाभावित नमो ॥ १० ॥
 एहगुणआदिगुणवन्त नमो, निग्रंथ मुनि जयवन्त नमो ।
 गणधरयतिवर गुरुपाय नमो, मनवचनसफलकरकाय नमो ॥ ११ ॥
 तिहुयणजनपूजितचरण नमो, तिहुयणभविष्यणउद्धरण नमो ।
 ते तरणतारण भवतरंड नमो, करुणारस समगुणकरंड नमो ॥ १२ ॥
 श्रिये धर्मशुक्लध्यानधरण नमो, श्रिये मुक्तिरमणीवर कांत नमो ।
 श्रिये केवलज्ञान उद्योत नमो, श्रिये मुक्तिवर मुनिवर कांत नमो ॥

घत्ता -

श्रीमुनिवर स्वामी नमूं सिरनामी दोय कर जोडि विनय करी ।
 दीक्षा अति निर्मली द्यो मुझ ऊजलि ब्रह्मजिनदास म्हणे कृपा करी ॥

ॐ ह्रीं आचार्यपरमेष्ठिभ्यो ॥ अर्घ्यम् ।

इति गुरुपादुकापूजा समाप्ता ।

सर्व जिनालय अर्घ्य

उदकचंदनतन्दुलपुष्पकैः चरुसुदीपसुधूपफलार्घ्यकैः ।

धवलमङ्गलगानरवाकुले जिनगृहे जिननाथमहं यजे ॥ १ ॥

ॐ विदेहक्षेत्रके विषै विद्ययान सीमन्धर स्वामी, युग्मन्धर स्वामी, बाहुस्वामी, सुबाहुस्वामी, आदि वीस विहरमान तीर्थकर स्वामी, श्रीसम्पेदशिखरी वीस तीर्थकर स्वामी, चम्पापुरी वासुपूज्य स्वामी, पावापुरी-महावीर स्वामी, गडगिरनार-नेमीश्वर स्वामी, कैलासगिरी - आदिनाथ स्वामी, बाहत्तर जिनालय अष्टापदकैलास अतीतअनागतवर्तमान तीनचोवीसी आठ करोड छप्पन लाख सत्याणव हजार चारसौ इक्यासी स्वर्णमय चैत्यालय, रत्नमयबिंब, जहाँ जहाँ भगवानकी प्रतिमा तहाँ तहाँ अर्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

भक्त्या सर्वसुरेंद्रसंस्तुतमिदं तीर्थकराणां पदम् ।

लब्धुं वाञ्छति यो विचारचतुरः संसारभीताशयः ॥ १ ॥

श्रीमद्दर्शनशुद्धिभूरिविनयशीलव्रतादीन्यलं ।

भक्त्या षोडशकारणानि स नरः संपूज्य चाराधयेत् ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्धयादिषोडशकारणेभ्योऽर्घ्यम् ।

सनीरगंधाक्षतपुष्पचारुनैवेद्यसद्दीपसुधूपपवर्गैः ।

फलैर्महार्घ्यं स्ववतारयामि धर्मस्य धर्माय सुतूर्यनादैः ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्मभ्योऽर्घ्यम् ।

द्वीपे नदीश्वराख्ये विविधमणिगणाक्रांतदिवक्त्रपाले ।

प्राग्भारप्रस्थचन्द्रद्युतिकरनिकरोध्वस्तमित्थ्यांधकारे- ॥

चैत्ये चैत्यालयस्थोज्वलकुसुमफलार्घ्यैरनिंद्यप्रभावै-

र्भक्त्या येऽभ्यर्चयन्ति स्फुटमसमसुखं ते लभन्ते विमुक्तिम् ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं नदीश्वरद्वीपे द्वापंचाशजिनालयस्थजिनबिंबेभ्योऽर्घ्यम् ।

जिनवरागमसद्गुरुमोक्षकं प्रवियजे गुणसद्गुरुमोक्षकम् ।

अमरपञ्चसुमेरुजिनेश्वरं प्रवियजे नुतनाकिनरेश्वरम् ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधीशाश्वतजिनचैत्यालयस्थजिनबिंबेभ्योऽर्घ्यम् ।

अर्घ्येणानर्घ्यदूर्वादिद्रव्यसर्वस्वकारणम् ।

त्रेधासद्दर्शनज्ञानचारित्राण्यर्चयाम्यहम् ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्रेभ्योऽर्घ्यम् ।

दुष्कर्म - दाव - हुतभुक् - शमने पयोदं ।

संसारकारण - निवारण - बद्धकक्षम् ॥

निःश्रेयसाद्भुत- सुखाय निरस्तदोषं ।

सद्दर्शनं सुकुसुमाञ्जलिमातनोमि ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं अष्टाङ्गसम्यग्दर्शनाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहाऽर्घ्यम् ।

हेवाकि - नाकि - निवहैः कृत - पाद- सेवः

स्वायंभुवं पदमवाप्य युगादिदेवः

येनात्र चित्र- कुसुमाञ्जलिमादरेण ॥

ज्ञानाय साङ्गरचनाय ददामि तस्मै ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं अष्टाङ्गसम्यग्ज्ञानाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ अर्घ्यम् ॥

शुद्धोपयोगमुपलब्धमनन्तसौख्यं सिद्धान्तसारमुररीकृतमात्मविद्भिः ।

सन्मुक्ति-संवरणामद्भुतमादरेण तद्भुक्तमत्रकुसुमाञ्जलिना धिनोमि ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं त्रयोदशाङ्ग सम्यक्चारित्राय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ अर्घ्यम् ॥

चोवीस तीर्थकर पूजा

वृषभ अजित संभव अभिनंदन, सुमति पद्म सुपास जिनराय ।

चन्द्रपहुप शीतल श्रेयांस जिन वासुपूज्य पूजितसुरराय ॥

विमल अनंत धर्म जसउज्वल, शांति कुंथु अर मल्लि मनाय ।

मुनिसुव्रत नमि नेमि पासप्रभु, वर्धमानपद पुष्प चढाय ॥

ॐ ह्रीं श्रीवृषभादिवीरांतचतुर्विंशतिजिनसमूह अत्रावतरावतर संवोषट्

स्वाहा । आवाहनम् ॥ अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा । स्थापनम् ॥ अत्र मम

सन्निहितो भव भव वषट् स्वाहा । सन्निधापनम् ॥

अष्टक (अवतारछंद)

मुनिमनसम उज्वल नीर, प्रासुक गंध भरा ।
 भरि कनककटोरी धीर दीनी, धार धरा ॥
 चौवीसो श्रीजिनचंद, आनन्दकन्द सही ।
 पद जजत हरत भवफन्द पावत मोक्ष मही ॥
 ॐ ह्रीं श्रीवृषभादिवीरान्तेभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलम् ।
 गोशीर कपूर मिलाय, केशर- रङ्ग भरी ।
 जिनचरनन देत चढाय, भवआताप हरि ॥ चौ. ॥ चंदनम् ॥
 तन्दुल सित सोमसमान, सुन्दर अनियारे ।
 मुकताफलकी उपमान, पुञ्ज धरो प्यारे ॥ चौ. ॥ अक्षतान् ॥
 वरकञ्ज कदम्ब कुरण्ड, सुमन सुगन्धभरे ।
 जिन अग्र धरौं गुणमंड, कामकलङ्क हरे ॥ चौ. ॥ पुष्पम् ॥
 मनमोहनमोदक आदि सुन्दर सदय बने ।
 रसपूरित प्रासुक स्वाद, जजत क्षुधादि हने ॥ चौ. ॥ चरुम् ॥
 तमखण्डन दीप जगाय, धारौं तुम आगे ।
 सब तिमिर मोह क्षय जाय, ज्ञानकला जागै ॥ चौ. ॥ दीपम् ॥
 दशगन्ध हुताशनमाहिं, हे प्रभु खेवत हो ।
 मिस धूम करम जरी जाँहि, तुम पद सेवत हो ॥ चौ. ॥ धूपम् ॥
 शुचि पक्क सुरस फल सार, सब ऋतुके ल्यायो ।
 देखत दृगमनकों प्यार पूजत सुख पायो ॥ चौ. ॥ फलम् ॥
 जलफल आठो शुचिसार ताको अर्घ्य करो ।
 तुमको अरपो भवतार भव तरी मोच्छ वरो ॥ चौ. ॥ अर्घ्यम् ॥

जयमाला

दोहा - श्रीमत तीरथनाथ पद, माथ नाय हितहेत ।
 गाऊँ गुणमाला अबै अजर अमरपद देत ॥

(त्रिभङ्गी)

जय भवतमभंजन जनमनकंजन रंजन दिनमनि स्वच्छ करा ।
 शिवमगपरकाशक अरिगणनाशक चौवीसौ जिनराज वरा ॥
 (पद्धरि)
 जय रिषभदेव रिषिगण नमंत । जय अजित जीत वसु अरि तुरंत ।
 जय संभव भवभय करत चूर । जय अभिनंदन आनंद- पूर ॥
 जय सुमति सुमतिदायक दयाल । जय पद्म पद्मदुतितनरसाल ।
 जय जय सुपास भवपासनाश । जय चंद चंदतनदुतिप्रकाश ॥
 जय पुष्पदंत दुतिदंत- सेत । जय शीतल शीतलगुणनिकेत ।
 जय श्रेयनाथ नुतसहजभुज । जय वासवपूजित वासुपूज्य ॥
 जय विमल विमल पद देनहार । जय जय अनंत गुणगण अपार ।
 जय धर्म धर्म शिवशर्मदेत । जय शांति शांति पुष्टी करेत ॥
 जय कुंथु कुंथुआदिक रखेय । जय अर जिन वसु अरि छय करेय ।
 जय मल्लि मल्ल हतमोहमल्ल । जय मुनिसुव्रत व्रतशल्लदल्ल ॥
 जय नमि नित वासवनुत सपेम । जय नेमिनाथ वृषचक्रनेम ।
 जय पारसनाथ अनाथनाथ । जय वर्धमान शिवनगरसाथ ॥
 चौवीस जिनंदा आनंदकंदा पापनिकंदा सुखकारी ।
 तिनपदजुगचंदा उदय अमंदा वासववंदा हितकारी ॥
 ॐ ह्रीं श्री वृषभादिवीरान्तेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये जयमाला महा अर्घ्य ॥
 भक्तिमुक्तिदातार चौवीसो जिनराजवर ।
 तिनपद मनवचधार जो पूजे सो शिव लहे ॥
 इत्याशिर्वाद (पुष्पांजलिं क्षिपेत्)

श्री महावीर अष्टक

(स्थापना - मत्तगचंद छंद)

श्रीमत वीर हरैं भवपीर भरै सुखसीर अनाकुलताई ।
 केहरि अङ्क अरीकरदङ्क नये हरिपंकतिमौलि सुहाई ॥
 मैं तुमको इत थापतु हौं प्रभु, भक्तिसमेत हिये हरषाई ।
 हे करुणाघनधारक देव, इहां अव तिष्ठहु शीघ्रहि आई ॥

ॐ ह्रीं श्री वर्धमानजिनेंद्र ! अत्रावतरावतर संवौषट् स्वाहा आवाहननम् ॥
 अब तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा । स्थापनम् ॥ अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट्
 स्वाहा । सन्निधिकरणम् ॥

(छंद-अवतार) क्षीरोदधिसम शुचि नीर कंचनभृङ्ग भरौ ।
 प्रभु वेग हरौ भवपीर, यातें धार करौं ॥
 श्रीवीर महा अतिवीर सन्मति-नायक हो ।
 जय वर्धमान गुणधीर सन्मतिदायक हो ॥

ॐ ह्रीं श्रीमहावीरजिनेंद्राय जन्मजरामृत्युविनाशाय जलम् ।

मलयागिरिचन्दनसार केसरसंग घसों ।
 प्रभु भव आताप निवार पूजत हिय हुलसों ॥ श्रीवीर । चंदनम् ॥
 तंदुल सित शशिसम, शुद्ध, लीने थाल भरी ।
 तसु पुंज धरो अविरुद्ध पाऊं शिवनगरी ॥ श्रीवीर । अक्षतान् ॥
 सुरतरुके सुमन समेत, सुमन सुमन प्यारे ।
 सो मनमथभंजनहेत, पूजों पद थारे ॥ श्रीवीर । पुष्पम् ॥
 रसरज्जत सज्जत सद्य, मज्जत थार भरी ।
 पद जज्जत रज्जत अद्य, भज्जत भूख हरी ॥ श्रीवीर । नैवेद्यम् ॥
 तम खण्डित मण्डित- नेह, दीपक जोवत हूँ ।
 तुमपदतर हे सुखगेह, भ्रमतम खोवत हूँ ॥ श्रीवीर । दीपम् ॥
 हरिचन्दन अगर कपूर, चूर सुगन्ध करे ।
 तुम पदतर खेतव भूरि आठों कर्म जरे ॥ श्रीवीर । धूपम् ॥

रितुफल कलवर्जित लाय कंचनथाल भरों ।
 शिवफलहित हे जिनराय, तुम ढिग भेट धरों ॥ श्रीवीर । फलम् ॥
 जल - फल वसु सजि हिमथार, तनमन मोद धरों ।
 गुण गाऊं भवदधि तार पूजत पाप हरों ॥ श्रीवीर अर्घ्यम् ॥

॥ श्रीमहावीराष्टकस्तोत्रम् ॥ (वृत्त-शिचरिणी)

यदीये चैतन्ये मुकुर इव भावाश्चिदचिताः ।
 समं भान्ति ध्रौव्यव्ययजनिलसन्तोऽन्तरहिताः ॥
 जगत्साक्षी मार्गप्रगटनपरो भानुरिव यो ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ १ ॥
 अताम्रं यच्चक्षुः कमलयुगलं स्पंदरहितं ।
 जनान्कोपापायं प्रकटयति वाऽभ्यन्तरमपि ॥
 स्फुटं मूर्तिर्यस्य प्रशमितमयी वाऽतिविमला ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ २ ॥
 नमन्नाकेन्द्रालीमुकुटमणिभाजालजटिलं ।
 लसत्पादाम्भोजद्वयमिह यदीयं तनुभृतां ॥
 भवज्वालाशान्त्यै प्रभवति जलं वा स्मृतमपि ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ३ ॥
 यदर्चाभावेन प्रमुदितमना दर्दुर इह ।
 क्षणादासीत्स्वर्गी गुणगणसमृद्धः सुखनिधिः ॥
 लभन्ते सद्भक्ताः शिवसुखसमाजं किमु तदा ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ४ ॥
 कनस्त्वर्णाभासोऽप्यपगततनुर्ज्ञाननिवहो ।
 विचित्रात्माप्येको नृपतिवरसिद्धार्थतनयः ॥
 अजन्माऽपि श्रीमान् विगतभवरागोऽद्भुतगति-
 र्महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ५ ॥

यदीया वाग्गङ्गा विविधनयकल्लोलविमला ।
 बृहज्जानाम्मोभिर्जगति जनतां या स्नयपति ॥
 इदानीमप्येषा बुधजनमरालैः परिचिता ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ६ ॥
 अनिर्वारोद्रेकस्त्रिभुवनजयी कामसुभटः ।
 कुमारावस्थायामपि निजबलाद् येन विजितः ।
 स्फुरन्नित्यानन्दप्रशमपदराज्याय स जिनो ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ७ ॥
 महामोहातङ्कप्रशमनपराकस्मिकभिषग् ।
 निरापेक्षो बन्धुर्विदितमहिमा मङ्गलकरः ॥
 शरण्यः साधूनां भवभयभृतामुत्तमगुणो ।
 महावीरस्वामी नयनपथगामी भवतु मे (नः) ॥ ८ ॥

(अनुष्टुभ) महावीराष्टकं स्तोत्रं भक्त्या भागेन्दुना कृतम् ।
 यः पठेच्छृणुयाच्चापि स याति परमां गतिम् ॥ ९ ॥
 इति महावीरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

जयमाला

छंद-हरिगीता

गणधर असनिधर चक्रधर हरधर गदाधर वरवदा ।
 अरु चापधर विद्यासुधर तिरसूलधर सेवहि सदा ॥
 दुखहरन आनंदभरन तारन तरन चरन रसाल है ।
 सुकुमाल गुणमणिमाल उन्नत भालकी जयमाल है ॥

छंद-घत्तानंद

जय त्रिशलानंद हरिकृतवंदन जगदानंदन चन्दवरं ।
 भवतापनिकंदन तनमनवंदन रहितसपन्दन नयनधरम् ॥

छंद-तोटक

जय केवलभानु कलासदनं, भविकोकविकाशन कञ्जवनम् ।
 जगजीतमहारिपु मोहहरं रजज्ञानदगांबरचूरकरम् ॥
 गर्भादिक- मङ्गल मंडित हो, दुखदारिद को नित खंडित हो ।
 जगमाहिं तुम्ही- सतपंडित हो, तुमही भवभावविहंडित हो ॥
 हरिवंशसरोजनको रवि हो, बलवंत महंत तुम्ही कवि हो ।
 लहि केवल धर्म-प्रकाश कियो, अबलो सोई मारग राजति यो ॥
 पुनि आपतने गुणमाहिं सही, सुर मग्न रहे जितने सबही ।
 तिनही वनिता गुण गावत है, लय ताननिसौ मन भावत है ॥
 पुनि नाचत रंग उमंग भरी, तुव भक्तिविषै पग एम घरी ।
 झननं झननं झननं झननं, सुर लेत तहां तननं तननम् ॥
 घननं घननं घन घण्ट बजै, दमद दमदं मिरदङ्ग सजै ।
 गगनांगनगर्भगता सुगता, ततता ततता अतता वितता ॥
 घृगतां घृगतां गति बाजत है, सुरताल रसाल जु छाजत है ।
 सननं सननं सननं नभमें, इक रूप अनेक जु धार भमे ॥
 कई नारी सुबीन बजावति है, तुमरो जस उज्वल गावति है ।
 करतालविषै करताल धरे, सुरताल विशाल जु नाद करै ॥
 इन आदि अनेक उछाह भरी, सुर भक्ति करै प्रभुजी तुमरी ।
 तुमही जगजीवनके पितु हो, तुमही विनकारनके हितु हो ॥
 तुमही सब विघ्नविनाशन हो, तुमही निज आनन्दभासन हो ।
 तुमही चितचिंतितदायक हो, जगमाहिं तुम्ही सब लायक हो ॥
 तुमरे पनमंगल मांहि सही, जिय उत्तम पुण्य लियौ सबही ।
 हमको तुमरी सरनागत है, तुमरे गुणमें मन पागत है ॥
 प्रभु मो हिय आप सदा वसिये, जबलौ वसुकर्म नहीं नसिये ।
 तबलौ तुम ध्यान हिये वरतो, तबलौ श्रुतचिंतन चित्त रतो ॥
 तबलौं व्रतचारित चाहतु हो, तबलौं शुभभाव सुगाहतु हो ।

तबलौ सत संगति नित्य रहो, तबलौ मम संजम चित्त गहौ ॥
जबलौ नहि नाश करे अरिको, शिवनारि वरौ समता धरिको ।
यह द्यो तबलौ हमको जिनजी, हम जाचतु है इतनी सुन जी ॥
श्रीवीर- जिनेशा नमितसुरेशा नागनरेशा भगतिभरा ।
वृन्दावन घ्यावै विघ्न नशावै, वांछित पावै शर्मवरा ॥ अर्घ्य ॥

ॐ ह्रीं श्रीं महावीरजिनेन्द्राय अनर्घ्यपदप्राप्तये जयमाला महार्घ्य ॥

श्री सन्मतीके जुगलपद जो पूजे धरि प्रीत ।
'वृन्दावन' सो चतुरनर लहे मुक्ति नवनीत ॥

श्री पार्श्वनाथ [मुक्तागिरी] अष्टक

आह्वयामि अरिहन्तं स्थापयामि जिनेश्वरम् ।
सन्निधिकरणं कुर्वे पंचमुद्रास्थापनम् ॥

ॐ ह्रीं श्रीं पार्श्वनाथजिनेन्द्र ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् स्वाहा । आढ्याननं ॥
अब तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा स्थापनं ॥ अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट्
स्वाहा । सन्निधिकरणम् ॥

अथ अष्टकम्

व्योमजवारी- सुगंधविमिश्रेः हेमविनिर्मित- कलशसुधारैः ।
सम्मेशिखर- मुक्तागिरिधीशं । श्रीमूलनायकपार्श्वजिनेशं ॥ धृ. ॥ जलं ॥
कर्पूरकेशर- परिमलयुक्तैः । भ्रमरविगुंजित- विविधगुणोक्तैः ॥ सम्मेद. ॥ गंधं ॥
पंकजवासित- पंचसुपुंजैः । अक्षतपंक्ति सदा सुविराजैः ॥ सम्मेद. ॥ अक्षतान् ॥
मोगरपाडल-बेलकदंबैः । देवकुसुममहामनोहारैः ॥ सम्मेद. ॥ पुष्पम् ॥
व्यंजनशालि- सुदालविशालैः । शर्करपायसु फेणिसु- हालैः ॥ सम्मेद. ॥ चरुम् ॥
कांचवर्णसमानसुदीपैः । द्योतितदिङ्गमुख- चंद्रउद्योतैः ॥ सम्मेद. ॥ दीपम् ॥
अगरतगर लोभाणसुचूर्णैः । क्षेपितकर्म- समीरणधूपैः ॥ सम्मेद. ॥ धूपम् ॥

फणस- सुदाडिम- चिर्भटपकैः । मधुरसुस्वादफलोत्तमभावैः ॥ सम्मेद. ॥ फलम् ॥
वनादिसमन्वितअष्टप्रकारैः । पुष्पांजलिं जयकारमुदारैः ।
दुंदुभि- गान- सुगर्जित मेघैः । भावसुनिर्मलसुमहार्घ्यैः ॥ सम्मेद. ॥ अर्घ्य ॥

श्री पार्श्वनाथ जिनस्तुती

तमालनीलैः सधनुस्तडिद्गुणैः, प्रकीर्णभीमाशनिवायुवृष्टिभिः ।
बलाहकैवेरिवशैरुपद्रुतो, महामना यो न चचाल योगतः ॥ १ ॥
बृहत्फणामण्डलमण्डपेन यं, स्फुरत्तडित्पिङ्गरुचोपसर्गिणम् ।
जुगूह नागो धरणो धराधरं, विरागसन्ध्यातडिदम्बुदो यथा ॥ २ ॥
स्वयोगनिस्त्रिंशनिशातधारया, निशात्य यो दुर्जयमोहविद्विषम् ।
अवापदार्हन्त्यमचिन्त्यमद्भुतं, त्रिलोकपूजातिशयास्पदं पदम् ॥ ३ ॥
यमीश्वरं वीक्ष्य विधूतकल्मषं, तपोधनास्तेऽपि तथा बभूषवः ।
वनौकसः स्वश्रमवन्ध्यबुद्धयः, शमोपदेशं शरणं प्रपेदिरे ॥ ४ ॥
स सत्यविद्यातपसां प्रणायकः, समग्रधीरुग्रकुलाम्बरांशुमान् ।
मया सदा पार्श्वजिनः प्रणम्यते, विलीनमिथ्यापथदृष्टिविभ्रमः ॥ ५ ॥

जयमाला

सर्वकर्मविनाशाय । विघ्ननाशास संस्तुवे
संस्तुवे फल मोक्षाय । देवदेवाय संस्तुवे ॥ १ ॥
शिखरबद्ध-प्रासाद-विशालं । घंटानाद- ध्वजा- जयमालं ।
मुक्तागिरी शुभपर्वतनामं । देवविद्याधरपूजितभावं ॥ धृ. ॥ २ ॥
नृत्य-विनोद-सुकामिनीगानं । मंगल-आरती-तोरणमालं ॥ मुक्तागिरी. ॥ ३ ॥
तालकंसाल-मृदंग-सुयंत्रम् । सौरभधूप-गंधोदक-मंत्रम् ॥ मुक्तागिरी. ॥ ४ ॥
विदर्भदेश-जय-गिरिराजं । चतुर्विध-संघ करे निजकाजं ॥ मुक्तागिरी. ॥ ५ ॥
औटकोटिमुनी-मुक्तिनिवासं । पुष्पवृष्टि-जयकार-सुरेशं ॥ मुक्तागिरी. ॥ ६ ॥
सकलसौभाग्य-सुमंडित-देहं । श्रीमूलनायक पार्श्वजिनेशं ॥ मुक्तागिरी. ॥ ७ ॥

इन्द्रचन्द्र-धरणेन्द्र-सुहावे । पूजे जिनवर भावविभावे ॥ मुक्तागिरी. ॥ ८ ॥
स्वर्गविमान योजानोक्षांतं । भविजन-वांछित-पूर्णज्ञानं ॥ मुक्तागिरी. ॥ ९ ॥
भाव धरीने म्हणे ब्रह्मचारी । सेवा करी धनजी सुखकारी ॥ मुक्तागिरी. ॥ १० ॥

घत्ता

समस्तदेवदेवेन्द्र, समस्तयतिनायकम् ।
समस्तैः अमरनाथैः पूजितं परमेश्वरम् ॥ ११ ॥

श्री पार्श्वनाथतीर्थकर पूजा [मराठी]

स्थापना

जंबुद्वीपीं भरतक्षेत्री वाराणसि नगरी ।
अश्वसेननृप आनंदाने तेथे राज्य करी ॥
वामादेवी रानि तयासि रतीहुनी सुंदर ।
तिच्या कुशी अवतरले श्रीमान् पार्श्वनाथ जिनवर ।
अमरासुर नर वंदन करिती ज्याते दिनरजनी ।
पूजायाते स्थापन करितो त्यांना या स्थानी ॥ स्थापनम् ॥
देवदीर्घिकेसमान शीतनीर निर्मल ।
हेमकुंभिं या भरुनि तापहारि मंगल ॥
इंद्र चंद्र वंदिती जयास लीन होउनी ।
तोचि पार्श्वनाथ पूजितो कुभाव सोडुनी ॥ जलं ॥
घर्षुनि सुगंधयुक्त सौख्यदायि चंदन ।
तद्विलेपनेही व्हावयास पापकंदन ॥ इंद्र चंद्र. ॥ चंदन ॥
खंडहीन कांतिमंत स्वादयुक्त अक्षता ।
हेमभाजनी भरुनि यावयास पात्रता ॥ इंद्र चंद्र. ॥ अक्षतं ॥
मालती गुलाब जाति चंपकादि सुंदर ।
वाहुनि हरावयास कामबाण दुर्धर ॥ इंद्र चंद्र. ॥ पुष्पं ॥

ठेवुनी सुरम्य भाजनीच गोड व्यंजन ।
पूर्ण ही क्षुधा व्यथा शमावयास दारुण ॥ इंद्र चंद्र. ॥ नैवेद्यं ॥
धूमहीन दीपज्योति लावुनीच सोज्वल ॥
नष्ट व्हावयास हाच गाढ अज्ञतामल ॥ इंद्र चंद्र. ॥ दीपं ॥
धूप हा दशांग मिश्र जाळुनी मनोहर ।
अष्ट दुष्ट कर्मशत्रु नाशण्यास सत्त्वर ॥ इंद्र चंद्र. ॥ धूपं ॥
द्राक्षकर्दली बदाम पक्क आम्र श्रीफल ।
अर्पुनी मिळावयास मुक्तिलक्ष्मिचे फल ॥ इंद्र चंद्र. ॥ फलं ॥
नीर गंध अक्षता सुपुष्प चारु व्यंजन ।
दीप धूप श्रीफळादि घेउनीच पावन ॥ इंद्र चंद्र. ॥ अर्घ्यम् ॥

श्री पार्श्वनाथ स्तोत्र

लक्ष्मीर्महातुल्यसतीसतीसती । प्रवृद्धकालोविरतो रतो रतो ॥
जरारुजा जन्म हतं हतं हतम् । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ १ ॥
अर्चेनमाद्यं सुविनाविनाविना । यः सर्वदेशो भुविनं विनं विनम् ।
समस्त विज्ञानमयो मयो मयः । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ २ ॥
विनिष्टजंतो शरणं रणं रणं । क्षमाद्यतो यः कमठं मठं मठं ॥
नरामरारामकृमं कृमं कृमं । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ३ ॥
अज्ञातसत्कामलता लता लता । यद्येव सद्भाव नता नता नता ।
निर्वाणसौख्यं सुगता गता गता । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ४ ॥
विवादिताशेषविधिर्विधिर्विधि । बर्भूव सर्पावहरीहरीहरीः ।
विज्ञानसुज्ञान हरो हरो हरो । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ५ ॥
यद्विधिलोकेश गुरुं गुरुं गुरुं । विराजिता एषु दिवे दिवे दिवे ॥
पादद्वयेनुत सुरासुरा सुराः । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ६ ॥
संरक्षतो दिग्भवनं वनं वनं । यल्लक्षणं चानु वरं वरं वरम् ।
तमालनीलांग भरं भरं भरम् । पार्श्वं फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ७ ॥

रणुजनित्यं सकला कला कला । ममार तृष्णा बृजनो जनो जनो ।
संहारपुज्यं वृषभा सभा सभा ॥ पार्श्व फणे रामगिरौ गिरौ गिरौ ॥ ८ ॥

तर्के व्याकरणे च नाटिकचये काव्याकुलं कौशलः
विख्यातो भूवि पद्मनन्दिमुनये स्तोत्रस्य कोशन्यधात् ॥
गंभीरयमकाष्ठ कंचन नितं संभूय सा लभ्यते ।
श्रीपद्मप्रभदेवनिर्मितमिदं स्तोत्रं जगन्मंगलम् ॥ ९ ॥

जाप्य ५

आनंदकदली कंद । जगदानंददायकं ॥
पार्श्वनाथं स्तुवे भक्त्या । सर्वकल्याणकारकं ॥ इत्याशीर्वाद ॥

जयमाला

(चाल - आनंदाचा कंद)

भरतक्षेत्री जनमानसहर । वसे बनारसनगरी सुंदर ॥
अश्वसेननृप दुष्टविघातक । प्रजाजनाते सुमार्गदर्शक ॥
वामादेवि असे त्या राणी । सौंदर्याची निर्मल खाणी ॥
तिच्या कुशीं श्रीपार्श्वजिनेश्वर । जनतारक अवतरला भूवर ॥
आनंदी आनंद लोटला । भव्यकुमुदगण विकसित झाला ॥
नाचे मघवा करुनी रंग । प्रभुरूपी अति होउनि दंग ॥
सुरपति निजपरिवारासहित । आला सत्वर वाराणसित ॥
शचिने जाउनि प्रसुतिघरांत । बालक आणिले ओटीत ॥
इंद्राच्या हाती ते दिघले । त्याने मेरूशिखरी नेले ॥
अभिषेकास्तव पांडुशिलेवर । स्थापन केला त्रैलोक्येश्वर ॥
क्षीराब्धीतिल मधुरजलाने । स्नान घातले आनंदाने ॥
भक्तिरसाने लीन होउनी । नृत्यहि केले सुस्वर गाउनी ॥

द्रुम द्रुम बाजे मधुर मृदंग । घननन घननन घाट अभंग ॥
जेथे रंगभुमिगिरिराज । असे समाधिपति जिनराज ।
त्या शोभेते वर्णायासी । शक्ति असे या जर्नि कोणासी ।
त्रिदशालयि घंटावर झाला । सुरगण हर्षाब्धीत बुडाला ॥
यापरि प्रभुजन्मोत्सव करुनी । जननीसन्निध बालक ठेवुनी ॥
अमरपती निज सदनी गेला । भोगी बालक बहु सौख्याला ॥
तरुणपणी संसार त्यागुनी । विषयलालसा समुळ नाशुनि ॥
घेउनि दीक्षा श्रेष्ठ दिगंबर । द्वादशधा करि तप अति दुर्धर ॥
पूर्व जन्मिचा शत्रु कमठ । बहुत जन्म घेउनी पापिष्ठ ॥
जोतिषवासीं मधे जन्मला । नाम शम्बरासुरहि तयाला ॥
त्याने एके दिनी भयंकर । केला उपसर्ग ही प्रभुवर ॥
त्यायोगे फणिपतिचे आसन । कंपित होता जाणुनि कारण ॥
पद्मावतिसह तेथे आला । त्याने तो उपसर्ग टाळिला ॥
सम्मदाचलि कर्म नाशुनि । मिळविलि शाश्वत मुक्तिकामिनी ।
धन्य धन्य तो त्रिभुवनि धन्य । तीर्थकर तो सकला मान्य ॥
भव्य जनांचा तो आधार । भवसागरि करि सत्वर पार ॥
शांतिदास हा जोडुनि पाणी । अनन्यभावे नमि तच्चरणी ॥

घत्ता

जय जय सुखदायक त्रिभुवननायक कर्मविदारक तीर्थपती ॥
मी यजितो घ्यातो वंदन करितो नमिति ज्याते संततती ॥
मुदे पार्श्वनाथास जे भव्य घ्याती । नसे संकटाची कधीकालि भीती ॥
मिळे स्वर्गसौख्यादि संपत्ति त्यास । क्रमे मुक्ति नारी करी आदरास ॥

जयमाला - अर्घ्य

श्री पार्श्वनाथ स्तुती

प्रभु पार्श्वनाथ महाराज, शरण तुज आज ।
 अपराध जाहले मजकडूनी किती काही नसे अंदाज ॥
 घेतले पदी पदरात, विसरुनी तथा अजिबात ।
 मी बालक तुम्ही तात, सगळ्यात श्रेष्ठ जगतात ।
 तुम्हा म्हणतात प्रभो जिनराज ॥ धृ ॥ १ ॥
 छलदायक षडरिपु निवार, पथदर्शक हो भवपार ।
 तुजविणे कोण तारणार,
 ही आस आम्हा दासा दावी चरणास, सुखवि भवपार ॥ धृ ॥

देवशास्त्रगुरु पूजा (भाषा - कविवर दानतराय)

(छंद- अडिल्ल) प्रथमदेव अरहंत सुश्रुत सिद्धांत जू ।
 गुरु निरग्रंथ महंत मुक्तिपुरपंथ जू ॥
 तीन रतन जगमांही सो ये भवि ध्याईये ।
 तिनकी भक्तिप्रसाद परमपद पाइये ॥

दोहा - पूजों पद अरहंतके पूजों गुरूपदसार ।
 पूजों देवी सरस्वती, नितप्रति अष्टप्रकार ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुसमूह ! अत्रावतरावतर, संवौषट् स्वाहा आद्धाननं ।
 ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुसमूह ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा स्थापनं । ॐ ह्रीं
 देवशास्त्रगुरुसमूह ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् स्वाहा सन्निधिकरणं ॥

अष्टक

सुरपति उरगनरनाथ तिनकरि, वन्दनीक सुपदप्रभा ।
 अतिशोभनीक सुवरण उज्ज्वल, देखि छवि मोहित सभा ॥
 वर नीर क्षीरसमुद्रघट भरि अग्रतसु बहुविधि नचूं ।
 अरहंत श्रुतसिद्धांत गुरुनिरग्रन्थ नित पूजा रचूं ॥

मलिन वस्तु हरलेत सब, जल स्वभाव मलछीन
 जासों पूजों परमपद, देव शास्त्र गुरु तीन ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशाय जलं निर्व । १ ॥

जे त्रिजग उदर मंझार प्राणी, तपत अति दुर्द्धर खरे ।
 तिन अहितहरन सुवचन जिनके, परम शीतलता करे ॥
 तसु भ्रमरलोभित घ्राण पावन सरस चंदन घसि सचूं । अरहंत ॥
 चंदन शीतलता करै, तपत वस्तु परवीन । जासों पूजों परमपद ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो संसारतापविनाशनाय चंदनम् निर्व । २ ॥

यह भवसमुद्र अपार तारन के निमित्त सुविधि ठई ।
 अतिदृढ परमपावन जथारथ भक्तिवर नौका सही ॥
 उज्ज्वल अखंडित सालि तंदुल पुंज धरि त्रयगुण जचूं । अरहंत ॥
 तंदुल सालि सुगन्ध अति, परम अखंडित बीन । जासों पूजों परमपद ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो अक्षयपदप्राप्तये अक्षतान् निर्व । ३ ॥

जे विनयवंत सुभव्य उर अंबुज प्रकाशन भान हैं ।
 जे एक मुख चारित्र भाषत त्रिजगमाहिं प्रधान हैं ॥
 लहि कुंदकमलादिक पहुप, भव भव कुवेदनसों बचूं । अरहंत ॥
 विविधभांति परिमल सुमन, भ्रमर जास आधीन । जासों पूजों परम ॥

ॐ देवशास्त्रगुरुभ्यो कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं निर्व । ४ ॥

अतिसबल मदकंदर्प जाको क्षुधा उरग अमान है ।
 दुस्सह भयानक तासु नाशनको सुगरूड समान है ॥
 उत्तम छहों रसयुक्त नित, नैवेद्यकरि घृतमें पचूं । अरहंत ॥
 नानाविध संयुक्तरस, व्यंजन सरस नवीन । जासों पूजों परमपद ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो क्षुधारोगविनाशाय नैवेद्यं निर्व । ५ ॥

जे त्रिजग उद्यम नाश कीने, मोहतिमिर महाबली ।
 तिहि कर्मघाती ज्ञानदीपप्रकाशज्योति प्रभावली ॥

इहभांति दीप प्रजाल कंचनके सुभाजनमें खचूं । अरहंत. ॥
स्वपरप्रकाशक ज्योति अति, दीपक तमकरि हीन । जासों पूजों परम. ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो मोहांधःकारविनाशनाय दीपं निर्व. ॥ ६ ॥

जो कर्मईधन- दहन अग्निसमूह सम उद्धत लसै ।
वर धूप तासु सुगन्धिताकरि, सकल परिमलता हंसै ॥
इहभांति धूप चढाय नितभवज्वलनमाहिं नहीं पचूं । अरहंत ॥
अग्निमांहि परिमलदहन, चंदनादि गुणलीन । जासों पूजों परमपद. ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो अष्टकर्मविध्वंसनाय धूपं निर्व. ॥ ७ ॥

लोचन सुरसना घ्राण उर, उत्साहके करतार हैं ।
मोपैं न उपमा जाय वरनी, सकलफल गुणसार हैं ॥
सो फल चढावत अर्थपूरन, परम अमृतरस सचूं । अरहंत. ॥
जे प्रधान फल फलविषैं, पंचकरण-रस लीन । जासों पूजों परमपद. ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्व. ॥ ८ ॥

जल परम उज्ज्वल गंध अक्षत, पुष्प चरु दीपक धरूं ।
वर धूप निरमल फल विविध, बहु जनमके पातक हरूं ॥
इह भांति अर्घ्य चढाय नित भवि करत शिवपंकति मचूं । अरहंत. ॥
वसुविधि अर्घ्य संजोयकै, अति उछाह मन कीन । जासों पूजों परमपद. ॥
ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं देवशास्त्रगुरुभ्यो नमः स्वाहा । (९ जाप्य द्यावेत) अथवा

ॐ ह्रीं अर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यो नमः । (९ जाप्य द्यावेत)

जयमाला

दोहा - देवशास्त्रगुरु रतन शुभ, तीन रतन करतार ।

भिन्न भिन्न करूं आरती, अल्प सुगुन विस्तार ॥ १ ॥

पद्धरि - चउ करमकी त्रेसठ प्रकृति नाशि, जीते अष्टादश दोषराशि ।

जे परम सुगुन हैं अनन्तधीर, कहवतके छालिस गुन गंभीर ॥ २ ॥

शुभ समवसरण शोभा अपार, शतइन्द्र नमत कर सीस धार ।
देवाधिदेव अरहन्तदेव, वन्दौ मनवचतन करि सु सेव ॥ ३ ॥
जिनकी धुनि द्वाँ ओंकाररूप, निर- अक्षरमय महिमा अनूप ।
दस अष्ट महाभाषा समेत, लघुभाषा सात शतक सुचेत ॥ ४ ॥
सो स्याद्वादमय सप्तभंग, गणधर गूथे बारह सुअंग ।
रवि शशि न हरै सो तम हराय, सो शास्त्र नमों बहु प्रीति ल्याय ॥ ५ ॥
गुरु आचारज उवझाय साधु, तन नगन रतनत्रयनिधि अगाध ।
संसारदेह वैराग धार, निरवांछि तपैं शिवपद निहार ॥ ६ ॥
गुन छत्तिस पच्चिस आठवीस भवतारन तरन जिहाज ईस ।
गुरुकी महिमा वरनी न जाय, गुरुनाम जपों मन वचनकाय ॥ ७ ॥

घत्ता

सोरठा - कीजै शक्ति प्रमान, शक्ति विना सरघा घरै ।
'घानत' सरधावान अजर अमरपद भोगवै ॥ ८ ॥ अर्घ्य (इति)

श्री देव-शास्त्र-गुरु-पूजा (कवि युगलजी रचित)

स्थापना

केवल-रवि-किरणोंसे, जिसका सम्पूर्ण प्रकाशित है अंतर,
उस श्री जिनवाणी में होता तत्त्वों का सुंदरतम दर्शन ।
सद्दर्शन-बोध-चरण-पथ पर, अविरल जो बढते है मुनिगण,
उन देव परम आगम-गुरुको शतशत वंदन शतशत वंदन ॥
ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरु-समूह ! अत्र अवतर अवतर संवौषट
ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरु-समूह ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः
ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरु-समूह ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।
इन्द्रिय के भोग मधुर विष सम, लावण्यमयी कंचन काया ।
यह सब कुछ जड की क्रीडा है, मैं अब तक जान नहीं पाया ॥

में भूल स्वयं निज वैभव को, पर-ममता में अटकाया हूँ ।
अब निर्मल सम्यक् नीर लिए मिथ्या मल धोने आया हूँ ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो मिथ्यात्व-मल-विनाशनाय जलं निर्वपामीति
स्वाहा । जलं ।

जड चेतन की सब परिणति प्रभु, अपने अपने में होती है ।
अनुकूल कहे प्रतिकूल कहे, वह झूठी मन की वृत्ति है ॥
प्रतिकूल संयोगों में क्रोधित हो कर संसार बढ़ाया है ।
सन्तप्त हृदय प्रभु ! चन्दन सम शीतलता पाने आया हूँ ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो क्रोधकषाय-मल-विनाशनाय चंदनं निर्वपामीति
स्वाहा । चंदनं ।

उज्ज्वल हूँ कुंद धवल हूँ प्रभु ! परसे न लगा हूँ किंचित् भी ।
फिर भी अनुकूल लगे उन पर, करता अभिमान निरंतर ही ॥
जड पर झुक झुक जाता चेतन को मार्दव की खंडित काया ।
निज शाश्वत अक्षत निधि पाने अब दास चरण-रज में आया ।

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो मानकषाय-मल-विनाशनाय अक्षतं निर्वपामीति
स्वाहा । अक्षतं ।

यह पुष्प सुकोमल कितना है, तन में माया कुछ शेष नहीं ।
निज अन्तरका प्रभु ! भेद कहुँ उसमें ऋजुताका लेश नहीं ॥
चिंतन कुछ, फिर संभाषण कुछ, किरिया कुछ की कुछ होती है ।
स्थिरता निज में प्रभु पाऊँ जो अन्तर का कालुष धोती है ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो मायाकषाय-मल-विनाशनाय पुष्पं निर्वपामीति
स्वाहा । पुष्पं ।

अब तक अगणित जड द्रव्यों से प्रभु ! भूख न मेरी शान्त हुई ।
तृष्णा की खाई खूब भरी, पर रिक्त रहीं वह रिक्त रही ॥
युग युग से इच्छा-सागर में प्रभु ! गोते खाता आया हूँ ।
पञ्चेन्द्रिय मनके षट् रस तज, अनुपम रस पीने आया हूँ ॥ ५ ॥

१. चरणों में व्यंजन अर्पित कर

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो लोभकषाय-मल-विनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति
स्वाहा । नैवेद्यं ।

जग के जड दीपक को अब तक समझा था मैंने उजियारा ।
झंझा के एक झकोरे में जो बनता घोर तिमिर कारा ॥
अतएव प्रभो ! यह नश्वरदीप समर्पण करने आया हूँ ।
तेरी अन्तर लौ से निज अन्तर दीप जलाने आया हूँ ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो अज्ञानांधकार-विनाशनाय दीपं निर्वपामीति
स्वाहा । दीपं ।

जड कर्म घुमाता है मुझको यह मिथ्या भ्रान्ति रही मेरी ।
मैं राग-द्वेष किया करता जब परिणति होती जड केरी ॥
यों भाव-करम या भाव-मरण सदियों से करता आया हूँ ।
निज अनुपम गंध अनल से प्रभु पर-गंध जलाने आया हूँ ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो विभावपरिणति-विनाशनाय धूपं निर्वपामीति
स्वाहा । धूपं ।

जग में जिसको निज कहता मैं वह छोड़ मुझे चल देता है,
मैं आकुल व्याकुल हो लेता, व्याकुलताका फल व्याकुलता है ॥
मैं शान्त निराकुल चेतन हूँ है मुक्तिरमा सहचर मेरी ।
यह मोह तडक कर टूट पड़े, प्रभु ! सार्थक फल पूजा तेरी ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो मोक्षपदप्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा । फलं ।
क्षणभर निज रस को पी चेतन मिथ्या मल को धो देता है,
काषायिक भाव विनष्ट किये निज आनंद अमृत पीता है ।
अनुपम सुख तब विलसित होता केवल रवि जगमग करता है

चरु व दीप या छंदात कवीने परिवर्तन केले आहे.

१. मेरे चैतन्यसदन में प्रभु चिरव्याप्त भयंकर अंधियारा ।

श्रुतदीप बुझा, हे करुणानिधि ! बीती नही कष्टों की कारा ।

२. ज्ञान - प्रतीक - समर्पित ।

दर्शन बल पूर्ण प्रगट होता यह ही अर्हन्त अवस्था है ॥
 यह अर्घ्य समर्पण करके प्रभु ! निज गुण का अर्घ्य बनाउंगा
 और निश्चित तेरे सदृश प्रभु, अर्हन्त अवस्था पाऊंगा ॥ ९ ॥
 ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो अनर्घ्य-पदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा । अर्घ्यं ।

जयमाला

भव बन में जीभर घूम चुका, कण कण को जीभर भर देखा ।
 मृग-सम-मृग-तृष्णा के पिछे, मुझको न मिली सुख की रेखा ॥ १ ॥
 झूठे जग के सपने सारे, झूठी मन की सब आशायें ।
 तन जीवन यौवन अस्थिर है, क्षणभंगुर पलमें मुरझाएँ ॥ २ ॥
 सम्राट महाबल सेनानी, उस क्षण को टाल सकेगा क्या ?
 अशरण मृत काया में हर्षित, निज जीवन डाल सकेगा क्या ? ॥ ३ ॥
 संसार महा दुख सागर के, प्रभु ! दुखमय सुख-आभासों में,
 मुझको न मिला सुख क्षणभर भी, कंचन कामिनि प्रासादों में ॥ ४ ॥
 मैं एकाकी एकत्व लिए, एकत्व लिए सबही आते ।
 तन धन को साथी समझा था, पर ये भी छोड चले जाते ॥ ५ ॥
 मेरे न हुए ये, मैं इन से अतिभिन्न अखंड निराला हूँ ।
 निज में परसे अन्यत्व लिए निज समरस पीने-वाला हूँ ॥ ६ ॥
 जिसके श्रृंगारों में मेरा यह महंगा जीवन धुल जाता ।
 अत्यन्त अशुचि जड काया से इस चेतन का कैसा नाता ? ॥ ७ ॥
 दिन रात शुभाशुभ भावों से मेरा व्यापार चला करता ।
 मानस वाणी और काया से आस्रव का द्वार खुला रहता ॥ ८ ॥
 शुभ और अशुभ की ज्वाला से झुलता मेरा अन्तस्तल ।
 शीतल समकित किरणें फूटै संवरसे जागे अन्तर्बल ॥ ९ ॥
 फिर तप की शोधक वह्नि जगे, कर्मों की कडियां टूट पडे ।
 सर्वांग निजात्म प्रदेशों से अमृतके निर्झर फूट पडे ॥ १० ॥

हम छोड चले यह लोक तभी लोकान्त विराजे क्षण में जा ।
 निज लोक हमारा वासा हो शोकान्त बने फिर हमको क्या ? ॥ ११ ॥
 जागे मम दुर्लभ बोधि प्रभो ! दुर्नयतम सत्वर टल जावे ।
 बस ! ज्ञाता द्रष्टा रह जाऊं, मद मत्सर मोह विनश जावे ॥ १२ ॥
 चिर रक्षक धर्म हमारा हो, हो धर्म हमारा चिर साथी ।
 जग में न हमारा कोई था, हम भी न रहे जग के साथी ॥ १३ ॥
 चरणों में आया हूँ प्रभुवर ! शीतलता मुझ को मिल जावे ।
 मुरझाई ज्ञान-लता मेरी, निज अन्तर्बल से खिल जावे ॥ १४ ॥
 सोचा करता हूँ भोगों से बुझ जावेगी इच्छा-ज्वाला ।
 परिणाम निकलता है लेकिन, मानो पावक में घी डाला ॥ १५ ॥
 तेरे चरणों के पूजा से इन्द्रिय-सुख की ही अभिलाषा ।
 अबतक न समझ मैं पाया प्रभु ! सच्चे सुखकी भी परिभाषा ॥ १६ ॥
 तुम तो अविकारी हो प्रभुवर ! जग में रहते जग से न्यारे ।
 अत एव झुके तव चरणों में, जग के माणिक मोती सारे ॥ १७ ॥
 स्याद्वादमयी तेरी वाणी, शुभनय के झरने झरते हैं ।
 उस पावन नौका पर लाखों प्राणी भव-वारिधि तिरते हैं ॥ १८ ॥
 हे गुरुवर ! शाश्वत सुखदर्शक ! यह नग्न स्वरूप तुम्हारा है ।
 जग की नश्वरता का सच्चा दिग्दर्शन करनेवाला है ॥ १९ ॥
 जब जग विषयों में रच पच कर गाफिल निद्रा में सोता हो ।
 अथवा वह शिव के निष्कण्टक पथ में विष कण्टक बोता हो ॥ २० ॥
 हो अर्ध निशा का सन्नाटा वन में वनचारी चरते हों ।
 तब शान्त निराकुल मानस तुम तत्त्वों का चिंतन करते हो ॥ २१ ॥
 करते तप शैल नदीतट पर, तरुतल - वर्षा की झडियों में ।
 समता रस पान किया करते, सुखदुख दोनों की घडियों में ॥ २२ ॥
 अन्तर्ज्वाला हरती वाणी, मानो झडती हो फुलझडियाँ ।
 भवबंधन तड तड टूट पडे, खिल जावे अन्तर की कलियाँ ॥ २३ ॥

तुम सा दानी क्या कोई हो, जग को दे दी जग की निधियाँ ।
दिन रात लुटाया करते हो सम शम की अविनश्वर मणियाँ ॥ २४ ॥
हे निर्मल देव ! तुम्हे प्रणाम, हे ज्ञान दीप आगम ! प्रणाम ।
हे शांति-त्यागके मूर्तिमान, शिव-पथ पंथी गुरुवर ! प्रणाम ।
ॐ ह्रीं देव-शास्त्र-गुरुभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये
जयमाला पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा । पूर्णार्घ्यं ।

श्री १०८ बाहुबली जिनपूजा

स्थापना

बाहुबली शुभ नाम सुखद मनको हरे ।
बल अनंत गुण अगणित जिनमें है धरे ।
रिषभदेवके पुत्र भरतके बंधु है ।
स्वागत करते पूजनार्थ हम दास हैं ॥

ॐ ह्रीं श्री बाहुबली जिनदेव ! अत्र अवतर अवतर अवतर स्वाहा संवौषट् ।

ॐ ह्रीं बाहुबली जिनदेव ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा स्थापनम् ।

ॐ ह्रीं बाहुबली जिनदेव ! अत्र मम सन्निहितो भव भव भव वषट् स्वाहा
सन्निधिकरणं ॥

अष्टक

कनककुंभमें क्षीरसिंधुका निर्मल नीर भरा है ।
पूज्य चरणपर भावभक्तिसे धारा नाथ धरी है ।
जन्ममरणका दोष हटाओ, आत्मा लिप्त हमारा ।
गोमटेश ! मुनिवर ! बरसा कर पूर्ण दयाजलधारा ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्री बाहुबली जिनदेवाय जन्मजरामृत्युविनाशनाय । जलं ॥

शीतल कर्पूरयुक्त सुगंधित चंदनमिश्रित भारी ।
केशर मुक्तिरमेश ! समर्पत हैं भवतापनिवारी ।

भवदवदाह बुझाओ, करता सत्सुख दग्ध हमारा ।
गोमटेश ! मुनिवर ! बरसाओ पूर्ण दयामृतधारा ॥ २ ॥ चंदनम् ॥
तंदुल धवल मनोहर लेकर कंचन थाल भरी है ।
अक्षयसौख्यद ! मुदित हृदयसे अर्पण हम करते हैं ।
अक्षयपदके मालिक, हैं सामर्थ्य अगाध तुम्हारा ।
गोमटेश ! मुनिवर ! दो वह पद; नष्ट करो भवफेरा ॥ ३ ॥ अक्षतान् ॥
कमल, गुलाब, चमेली, चंपक, पुंज विविध सुमनोंका ।
अर्चत है नरवीर ! तुम्हारे आश्रय दो चरणोंका
आप कामहर, कामशत्रुसे व्याकुल जीव हमारा, ।
गोमटेश ! तुम बिन अब देगा कौन हमे छुटकारा ॥ ४ ॥ पुष्पं ॥
घेवर आदिक मधुर अन्नका यह नैवेद्य बनाके ।
जगत भक्तिसे देव ! तुम्हारे है सेवक चरणोंके ।
नष्ट हुआ यद्विव्योषधिसे है क्षुद्रोग तुम्हारा, ।
गोमटेश ! मुनिवर ! दो; होगा आत्मा शांत हमारा ॥ ५ ॥ नैवेद्यं ॥
कंचन, मणिमय दीप लगाया, आये निकट तुम्हारे ।
गाते हैं गायन सुगुणोंका मुदित हृदयसे प्यारे ! ।
ज्ञानसूर्य तुम; है जगमगता तेज तुम्हारा न्यारा ।
गोमटेश ! फैलाये मिटाओ घनमिथ्यात्व अंधेरा ॥ ६ ॥ दीपं ॥
अगर तगर कृष्णागरू चंदन धूप सुगंध जलाया ।
अर्पण करते समय हृदयसे हर्ष न जात समाया ।
ध्यानवन्धिसे कर्मधनको भस्म किया है सारा, ।
गोमटेश ! उससे हि करेंगे आत्मविकास हमारा ॥ ७ ॥ धूपं ॥
पिस्ता, केला, श्रीफल अरु बादाम अनार छुहारे ।
भरकर हम चरणाग्र जगत है थाल गुणेश ! दुलारे ।
शिवफल पाकर देव ! हुआ है जीवन अमर तुम्हारा;।
गोमटेश ! हम चाहत है; दो चखने तदरसधारा ॥ ८ ॥ फलं ॥

जलगंधादि द्रव्याष्टकसे मणिमय पात्र भरा है ।
 पूजन करके पतित चित्तको पावन हम करते हैं ।
 होकर भी अहमिंद्र न मिलता अक्षय सौख्यसहारा, ।
 अनर्घ्यपद दो गोमटेश ! जो सिद्धनको है प्यारा ॥ ९ ॥ अर्घ्यम् ॥

श्री बाहुबली जिनस्तवन

जयतु जय जिनेश, वृषभपुत्र गोमटेशजी ।
 आत्मरूप रत अनंत शक्तिवंत नाथजी ॥
 बाहुबली मुनीश ! आप पूर्ण केवली बने ।
 मोक्षलक्ष्मीकांत अष्टकर्म आपने हने ॥१॥
 द्वेषराग है न लेश कांति रम्य शांतिकी ।
 झलकती सदैव देव ! कोटीसूर्यचंद्रकी ॥
 मेरुगिरी समान ध्यान शुक्ल आपने धरा ।
 क्रोध काम लोभ दुष्ट, जन्म मृत्यु भय हरा ॥२॥
 मल्ल ना अजय्य आपसा त्रिलोकमें खरा ।
 सद्गुणेश, सगुणकोष अमित आपमें भरा ॥
 रूप रम्य वदन शांत, निरखते हि चित्तमें ।
 मोद परम होत है, प्रणाम है पदाब्जमें ॥३॥
 ॐ श्री श्री बाहुबली जिनस्वामिने नमो नमः स्वाहा ।

(या मंत्राने ९ जाप्य द्यावेत.)

जयमाला

अब वरनूं जयमालिका भक्तिभाव उरधार ।
 स्वर्गमोक्षको दायिनी गाओ मिल नरनार ॥
 गोमटेश ! आपहि शांतिके सिंधु हैं । सौख्यकी खानि हैं ज्ञान का न अंत हैं ।
 बाहुमें है धरी, शक्तिका न पार है, ध्यानमें आपका आद्य सन्मान है ॥ १ ॥

जन्मसे सौख्य खानि आप है;। कामके पाशमें ना फसे नाथ है;।
 हो गये पार भवसिंधुसे अपार है;। भूख ना प्यास है, जन्म ना मृत्यु है ॥ २ ॥
 राग द्वेषका स्पर्श ना लेश है;। नाशके विकार सब होगये विराग है ।
 झलकता वदनमें शांतिका चंद्र है । भव्यके चित्तको हर्षका स्थान है ॥ ३ ॥
 आप कैलाससे मोक्षवासी बने । नाथ ! त्रैलोक्यके कर्म सारे हने ।
 हे महात्मन् ! किसे आप है वंद्य ना । आपके बिन हमें अन्यका ध्यान ना ॥ ४ ॥
 पोदनाधीश थे, ली प्रतिज्ञा यही । “शीस मेरा झूकेगा किसीसे नहीं ।
 आदि जिन एकही शरण संसारमें । क्या बनूं दास मैं भरतके राज्यमें” ॥ ५ ॥
 जीत ली भरतने भूमि षट् खंडकी ;। होगयी प्राप्ति जब दिव्य चक्ररत्नकी ।
 दर्प संपत्तिका, दिग्विजयी शक्तिका । था हुवा, आपके सामने ना टिका ॥ ६ ॥
 भरतने घोषणा पूर्ण दर्पोक्तिमें, । दी, सुनी आपने चक्रवर्ति हुं मैं;।
 दास इस चक्रके आप हो जाईये । ‘या नहीं हुजिये सिद्ध युद्धके लिये’ ॥ ७ ॥
 दृष्टि-जल-मल्लके युद्धका सामना । होत होगई चक्रिमानखंडना ।
 क्षणिक संसारमें की घृणा आपने । राज्यको त्यागकर आप जोगी बने ॥ ८ ॥
 ‘भरतके राज्यमें मैं रहूंगा नहीं’ । ध्यान मग्न आपमें मानशल्य था यही, ।
 नष्ट वह होत ही आप केवली भये, । मग्न आनंदमें विश्वजीव हो गये ॥ ९ ॥
 ध्यानमें मेरुको आपने है हरा; । आप जैसा नहीं मल्ल कोई खरा, ।
 मुक्तिकांता तुम्हे देख फूली अहा !। धन्य ! देव ! आपका भाग्य है महा ॥ १० ॥
 दास हम हैं फंसे मोहजंजालमें । व्यापसंतापसे त्रस्त संसारमें, ।
 मुक्तता कीजिये, प्रार्थना है तुम्हें । हे दयासिंधु ! दो सुखद मोक्षपद हो हमें ॥ ११ ॥

हे जगदीश्वर ! धर्मदिवाकर ! अतुल मल्लवर बलधर हैं ।
 मुदित ‘बालसुत’ चित्तमें संतत धरता ध्यान तुम्हारा हैं ।
 ॐ श्री श्री बाहुबली जिनदेवाय पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 बाहुबली पूजता रखकर उच्च विचार ।
 टलते हैं जीवके सब संकट अनिवार ॥ इत्याशीर्वादः ॥

लघु सामायिक पाठ (संस्कृत)

सत्त्वेषु मैत्रीं गुणेषु प्रमोदं । क्लिष्टेषु जीवेषु कृपापरत्वं ॥
माध्यस्थभावं विपरीतवृत्तौ । सदा ममात्मा विदधातु देव ॥ १ ॥

सिद्धं संपूर्णभव्यार्थसिद्धेः कारणमुत्तमम् ।
प्रशस्तदर्शनज्ञानचारित्रप्रतिपादनम् ॥ २ ॥

सुरेंद्रमुकुटाश्लिष्टपादपद्मांशुकेसरम् ।
प्रणमामि महावीरं लोकत्रितयमंगलम् ॥ ३ ॥

सिद्धवस्तुवचोभक्त्या सिद्धान् प्रणमतां सदा ।
सिद्धकार्याः शिवं प्राप्ताः सिद्धिं ददतु नोऽव्ययाम् ॥ ४ ॥

नमोऽस्तु धूतपापेभ्यः सिद्धेभ्यः ऋषिपरिषदे ।
सामायिकं प्रपद्येऽहं भवभ्रमणसूदनम् ॥ ५ ॥

समता सर्वभूतेषु संयमे शुभभावना ।
आर्तरीद्रपरित्यागस्तद्धि सामायिकं मतम् ॥ ६ ॥

साम्यं मे सर्वभूतेषु वैरं मम न केनचित् ।
आशाः सर्वाः परित्यज्य समाधिमहमाश्रये ॥ ७ ॥

रागाद् द्वेषान्ममत्वाद्वा हा मया ये विराधिताः ।
क्षाम्यन्तु जन्तवस्ते मे तेभ्यो मृष्याम्यहं पुनः ॥ ८ ॥

मनसा वपुषा वाचा कृतकारितसम्मतैः ।
रत्नत्रयभवं दोषं गर्हे निंदामि वर्जये ॥ ९ ॥

तैरश्वं मानवं दैवमुपसर्गं सहेऽधुना ।
कायाहारकषायादीन् प्रत्याख्यामि त्रिशुद्धितः ॥ १० ॥

रागं द्वेषं भयं शोकं प्रहर्षोत्सुक्यदीनता ।
व्युत्सृजामि त्रिधा सर्वामरतिं रतिमेव च ॥ ११ ॥

जीविते मरणे लाभेऽलाभे योगे विपर्यये ।
बंधावरौ सुखे दुःखे सर्वदा समता मम ॥ १२ ॥

आत्मैव मे सदा ज्ञाने दर्शने चरणे तथा ।

प्रत्याख्याने ममात्मैव तथा संवरयोगयोः ॥ १३ ॥
एको मे शाश्वतश्चात्मा ज्ञानदर्शनलक्षणः ।
शेषा बहिर्भवा भावाः सर्वे संयोगलक्षणाः ॥ १४ ॥

संयोगमूला जीवेन प्राप्ता दुःखपरंपरा ।
तस्मात्संयोगसंबन्धं त्रिधा सर्वं त्यजाम्यहम् ॥ १५ ॥

एवं सामायिकात्सम्यक् सामायिकमण्डितम् ।
वर्ततां मुक्तिमानिन्या वशीचूर्णायितं मम ॥ १६ ॥

इष्ट प्रार्थना

शास्त्राभ्यासो जिनपतिनुतिः संगतिः सर्वदार्यैः ।
सद्वृत्तानां गुणगणकथा दोषवादे च मौनम् ॥
सर्वस्यापि प्रियहितवचो भावना चात्मतत्त्वे ।
संपद्यन्तां मम भवभवे यावदेतेऽपवर्गः ॥

तव पादौ मम हृदये मम हृदयं तव पदद्वये लीनम् ।
तिष्ठतु जिनेन्द्र ! तावद्यावन्निर्वाणसंप्राप्तिः ॥
अक्खरपयत्थहीणं मत्ताहीणं च जं मए भणियम् ।
तं खमउ णाणदेव य मज्झवि दुःक्खक्खयं दिंतु ॥
दुक्खक्खओ कम्मक्खओ समाहिमरणं च बोहिलाहो य ।
मम होउ जगतबांधव ! जिनवर ! तव चरणसरणेण ॥

ॐ नमः सिद्धेभ्यः

लघु सामायिक पाठ (मराठी) (अनंततनयकृत)

॥ उपजाति वृत्त ॥

नमोऽस्तु सिद्धास ऋषीगणास । त्रिकाल जे वंघ तिन्ही जगास ॥
जेणें मनाला स्थिरता रहाते । करीन सामायिक शांतचित्तें ॥ १ ॥

संपूर्ण जीवांवर साम्यभाव । धरीन वा संयम शांतभाव ॥
मी आर्त रौद्र प्रकृति त्यजीन । त्रिकाल सामायिक आचरीन ॥ २ ॥
सर्वावरी मी समता धरीन । कुणावरी वैर न मी करीन ॥
आशा महापाश झणीं त्यजीन । होईन मी नित्य समाधिलीन ॥ ३ ॥
जे जीव रागादिविकारभावे । मी हाय रे ! दुखविलें असावे ॥
ते सर्व माझ्यावरती क्षमोत । क्षमीन मी त्यांसहि एकचित्त ॥ ४ ॥
मनोवचःकायकृतानुमोदे । रत्नत्रयीं दोष घडे प्रमादे ॥
ते दोष मी आज मुखे वदून । निंदा नि गर्हा करूनी त्यजीन ॥ ५ ॥
तिर्यच वा मानव, देव यांची । पीडा जहाली तरि ही मनाची ॥
एकाग्रता निश्चल मी धरीन । कषाय, आहार, तनू त्यजीन ॥ ६ ॥
अनेक-रागादि विकारभाव । प्रहर्ष, औत्सुक्य, भय प्रभाव ॥
दीनत्व मात्सर्य, विकार किंवा । सोडून देतो अरती रती वा ॥ ७ ॥
मृत्यू जरा, जन्म सदा जगात । यांची कधी भीति नसो मनांत ॥
मी लाभ, हानी, सुख दुःख यांस । समान लेखीन विषामृतास ॥ ८ ॥
दृग्ज्ञान-चारित्र-तपःस्वरूप । आत्मा तथा संवर योगरूप ॥
आनंदरूपात्मक निर्विकल्प । आत्मा असे हा परमात्मरूप ॥ ९ ॥
आत्मा सदा शाश्वत एकरूप । याहुन तें शेष अनेकरूप ॥
वियोग संयोग विभावरूप । जीवास नाना करिती विकल्प ॥ १० ॥
संयोगसंबंध असे जीवाला । म्हणून दुःखे असती तयाला ॥
संयोगसंबंध म्हणून आतां । सोडून देतो समतेकरितां ॥ ११ ॥
एवंच सामायिक हें अखंड । चालू असो यांत असो न खंड ॥
मुक्ती-वधूला वशचूर्ण होवो । हे नित्य सामायिक शांति देवो ॥ १२ ॥

इष्ट प्रार्थना

शास्त्राभ्यास जिनेंद्र-संस्तव सदा आर्यासर्वे संगती ।
साधूंचे गुण-गान दोषकथनीं अत्यंत मूकस्थिती ।

सर्वांशी हित मिष्ट भाषण असो आत्म्यामधे भावना ।
जन्मोजन्मिं असें निरंतर घडो जों मुक्तीची साधना ॥ १३ ॥
तव पदयुग मम मानसिं मम मानस तव पदद्वयीं लीन ।
राहो जिनेंद्र तोंवरि होइल संप्राप्त मुक्तीचे सदन ॥ १४ ॥
अक्षरपादार्थाहीं मात्राहीं हीन हें असे कवन ।
भगवति देवी मजला क्षमा करो तेंवि दुःखपरिहरण ॥ १५ ॥

भावनाद्वात्रिंशतिका

सत्त्वेषु मैत्रीं गुणिषु प्रमोदं क्लिष्टेषु जीवेषु कृपापरत्वम् ।
माध्यस्थभावं विपरीतवृत्तौ सदा ममात्मा विदधातु देव ! ॥ १ ॥
शरीरतः कर्तुमनन्तशक्तिं विभिन्नमात्मानमपास्त-दोषम् ।
जिनेन्द्र ! कोषादिव खड्गयष्टिं तव प्रसादेन ममास्तु शक्तिः ॥ २ ॥
दुःखे सुखे वैरिणि बन्धु-वर्गे योगे वियोगे भुवने वने वा ।
निराकृताशेष-ममत्व-बुद्धेः समं मनो मेऽस्तु सदापि नाथ ! ॥ ३ ॥
मुनीश ! लीनाविव कीलिताविव स्थिरौ निखाताविव बिम्बिताविव ।
पादौ त्वदीयौ मम तिष्ठतां सदा । तमो-धुनानौ हृदि दीपकाविव ॥ ४ ॥
एकेन्द्रियाद्या यदि देव ! देहिनः प्रमादतः संचरतो इतस्ततः ।
क्षता विभिन्ना मिलिता निपीडितास्तदस्तु मिथ्या दुरनुष्ठितं तदा ॥ ५ ॥
विमुक्ति-मार्ग-प्रतिकूल-वर्तिना मया कषायाक्ष-वशेन दुर्धिया ।
चारित्रशुद्धेर्यदकारि लोपनं तदस्तु मिथ्या मम दुष्कृतं प्रभो ! ॥ ६ ॥
विनिन्दनालोचन-गर्हणैरहं मनो-वचः-काय-कषायनिर्मितम् ।
निहन्मि पापं भव-दुःख-कारणं भिषग्विषं मन्त्र-गुणैरिवाखिलम् ॥ ७ ॥
अतिक्रमं यद्विमतेर्व्यतिक्रमं जिनातिचारं सुचरित्र-कर्मणः ।
व्यधामनाचारमपि प्रमादतः प्रतिक्रमं तस्य करोमि शुद्धये ॥ ८ ॥
क्षतिं मनः-शुद्धि-विधेरतिक्रमं व्यतिक्रमं शील-वृतेर्विलघनम् ।

प्रभोऽतिचारं विषयेषु वर्तनं वदन्त्यनाचारमिहातिसक्तताम् ॥ ९ ॥
 यदर्थ- मात्रा- पदवाक्य-हीनं मया प्रमादाद्यदि किञ्चनोक्तम् ।
 तन्मे क्षमित्वा विदधातु देवी सरस्वति केवलबोध-लब्धिम् ॥ १० ॥
 बोधिः समाधिः परिणाम-शुद्धिः स्वात्मोपलब्धिः शिव-सौख्य-सिद्धिः ।
 चिंतामणिं चिन्तित-वस्तु-दाने त्वां वन्द्यमानस्य ममास्तु देवि ! ॥ ११ ॥
 यः स्मर्यते सर्व-मुनीन्द्र-वृन्दैर्यः स्तूयते सर्वनरामरेन्द्रैः ।
 यो गीयते वेद-पुराण-शास्त्रैः स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १२ ॥
 यो दर्शन-ज्ञान-सुख-स्वभावः समस्त-संसार-विकार-बाह्यः ।
 समाधिगम्यः परमात्म-संज्ञः स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १३ ॥
 निषूदते यो भव-दुःख-जालं निरीक्षते यो जगदन्तरालम् ।
 योऽन्तर्गतो योगी-निरीक्षणीयः स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १४ ॥
 विमुक्ति-मार्ग-प्रतिपादको यो यो जन्म-मृत्यु-व्यसनादतीतः ।
 त्रिलोक-लोकी विकलोऽकलङ्कः स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १५ ॥
 क्रोडीकृताशेष-शरीरि-वर्गा रागादयो यस्य न सन्ति न दोषाः ।
 निरिन्द्रियो ज्ञानमयोऽनपायः स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १६ ॥
 यो व्यापको विश्व-जनीनवृत्तेः सिद्धो विबुद्धो धुत-कर्म-बन्धः ।
 ध्यातो धुनीते सकलं विकारं स देव-देवो हृदये ममास्ताम् ॥ १७ ॥
 न स्पृश्यते कर्म-कलङ्क-दोषैर्यो । ध्वान्त-संधैरिव तिग्म-रश्मिः ।
 निरञ्जनं नित्यमनेकमेकं तं देवमाप्तं शरणं प्रपद्ये ॥ १८ ॥
 विभासते यत्र मरीचिमाली न विद्यमाने भुवनावभासि ।
 स्वात्मस्थितं बोधमय-प्रकाशं तं देवमाप्तं शरणं प्रपद्ये ॥ १९ ॥
 विलोक्यमाने सति यत्र विश्वं विलोक्यते स्पष्टमिदं विविक्तम् ।
 शुद्धं शिवं शान्तमनाद्यनन्तं तं देवमाप्तं शरणं प्रपद्ये ॥ २० ॥
 येन क्षता मन्मथ-मान-मूर्च्छा-विषाद-निद्रा-भय-शोक-चिन्ताः ।
 क्षयोऽनलेनेव तरु-प्रपञ्चस्तं देवमाप्तं शरणं प्रपद्ये ॥ २१ ॥
 न संस्तरोऽश्मा न तुणं न मेदिनी विधानतो नो फलको विनिर्मितः ।

ततो निरस्ताक्षकषाय-विद्विषः सुधीभिरात्मैव सुनिर्मलो मतः ॥ २२ ॥
 न संस्तरो भद्र समाधिसाधनं न लोकपूजा न च संघ-मेलनम्
 यतस्ततोऽध्यात्म-रतो भवानिशं विमुच्य सर्वामपि बाह्यवासनाम् ॥ २३ ॥
 न सन्ति बाह्या मम केचनार्था भवामि तेषां न कदाचनाहम् ।
 इत्थं विनिश्चित्य विमुच्य बाह्यं स्वस्थः सदा त्वं भव भद्र ! मुक्त्यै ॥ २४ ॥
 आत्मानमात्मन्यवलोक्यमानस्त्वं दर्शन-ज्ञानमयो विशुद्धः ।
 एकाग्रचित्तः खलु यत्र तत्र स्थितोऽपि साधुर्लभते समाधिम् ॥ २५ ॥
 एकः सदा शाश्वतिको ममात्मा विनिर्मलः साधिगम-स्वभावः
 बहिर्भवाः सन्त्यपरे समस्ता न शाश्वताः कर्म-भवाः स्वकीया ॥ २६ ॥
 यस्यास्ति नैक्यं वपुषापि सार्धं तस्यास्ति किं पुत्र-कलत्र-मित्रैः ।
 पृथक्कृते चर्मणि रोम-कूपाः कुतो हि तिष्ठन्ति शरीरमध्ये ॥ २७ ॥
 संयोगतो दुःखः मनेकभेदं यतोऽश्नुते जन्म-वने शरीरी ।
 ततस्त्रिधासौ परिवर्जनीयो यियासुना निर्वृतिमात्मनीनाम् ॥ २८ ॥
 सर्वं निराकृत्य विकल्प-जालं संसार-कान्तार-निपात-हेतुम् ।
 विविक्तमात्मानमवेक्ष्यमाणो निलीयसे त्वं परमात्म-तत्त्वे ॥ २९ ॥
 स्वयंकृतं कर्म यदात्मना पुरा फलं तदीयं लभते शुभाशुभम् ।
 परेण दत्तं यदि लभ्यते स्फुटं स्वयंकृतं कर्म निरर्थकं तदा ॥ ३० ॥
 निजार्जितं कर्म विहाय देहिनो न कोऽपि कस्यापि ददाति किञ्चन ।
 विचारयन्नेवमनन्यमानसः परो ददातीति विमुञ्च शेमुषीम् ॥ ३१ ॥
 यैः परमात्माऽमितगति-वन्द्यः सर्व-विविक्तो भृशमनवद्यः ।
 शश्वदधीतो मनसि लभन्ते मुक्ति-निकेतं विभव-वरं ते ॥ ३२ ॥
 इति द्वात्रिंशतिवृत्तैः परमात्मानमीक्षते ।
 योऽनन्यगत-चेतस्को यात्यसौ पदमव्ययम् ॥

श्रीजिनसेनाचार्यकृतम्

॥ श्रीजिनसहस्रनामस्तोत्रम् ॥

प्रसिद्धाष्टसहस्रेद्धलक्षणं त्वां गिरां पतिम् ।
 नाम्नामष्टसहस्रेण तोष्टुमोऽभीष्टसिद्धये ॥ १ ॥
 श्रीमान्स्वयंभूर्वृषभः शंभवः शंभुरात्मभूः ।
 स्वयंप्रभः प्रभुर्भोक्ता विश्वभूरपुनर्भवः ॥ २ ॥
 विश्वात्मा विश्वलोकेशो विश्वतश्चक्षुरक्षरः ।
 विश्वविद्विश्वविद्येशो विश्वयोनिरनश्वरः ॥ ३ ॥
 विश्वदृश्वा विभुर्धाता विश्वेशो विश्वलोचनः ।
 विश्वव्यापी विधिर्वेधाः शाश्वतो विश्वतोमुखः ॥ ४ ॥
 विश्वकर्मा जगज्ज्येष्ठो विश्वमूर्तिर्जिनेश्वरः ।
 विश्वदृग्विश्वभूतेशो विश्वज्योतिरनीश्वरः ॥ ५ ॥
 जिनो जिष्णुरमेयात्मा विश्वरीशो जगत्पतिः ।
 अनन्तजिदचिन्त्यात्मा भव्यबन्धुरबन्धनः ॥ ६ ॥
 युगादिपुरुषो ब्रह्मा पञ्चब्रह्ममयः शिवः ।
 परः परतरः सूक्ष्मः परमेष्ठी सनातनः ॥ ७ ॥
 स्वयंज्योतिरजोऽजन्मा ब्रह्मयोनिरयोनिजः ।
 मोहारिविजयी जेता धर्मचक्री दयाध्वजः ॥ ८ ॥
 प्रशांतारिरनन्तात्मा योगी योगीश्वरार्चितः ।
 ब्रह्मविद् ब्रह्मतत्त्वज्ञो ब्रह्मोद्या विद्यतीश्वरः ॥ ९ ॥
 शुद्धो बुद्धः प्रबुद्धात्मा सिद्धार्थः सिद्धशासनः ।
 सिद्धः सिद्धांतविद्ध्येयः सिद्धसाध्यो जगद्धितः ॥ १० ॥
 सहिष्णुरच्युतोऽनंतः प्रभविष्णुर्भवोद्भवः ।
 प्रभूष्णुरजरोऽचर्यो भ्राजिष्णुर्धीश्वरोऽव्ययः ॥ ११ ॥
 विभावसुरसंभूष्णुः स्वयंभूष्णुः पुरातनः ।
 परमात्मा परंज्योतिस्त्रिजगत्परमेश्वरः ॥ १२ ॥
 इति श्रीमदादिशतम् ॥ १ ॥

दिव्यभाषापतिर्दिव्यः पूतवाक्पूतशासनः ।
 पूतात्मा परमज्योतिर्धर्माध्यक्षो दमीश्वरः ॥ १ ॥
 श्रीपतिर्भवानर्हन्नरजा विरजाः शुचिः ।
 तीर्थकृत्केवलीशानः पूजार्हः स्नातकोऽमलः ॥ २ ॥
 अनंतदीप्तिर्ज्ञानात्मा स्वयंबुद्धः प्रजापतिः ।
 मुक्तः शक्तो निराबाधो निष्कलो भुवनेश्वरः ॥ ३ ॥
 निरञ्जनो जगज्ज्योतिर्निरुक्तोक्तिरनामयः ।
 अचलस्थितिरक्षोभ्यः कूटस्थः स्थाणुरक्षयः ॥ ४ ॥
 अग्रणीर्ग्रामणीर्नेता प्रणेता न्यायशास्त्रकृत् ।
 शास्ता धर्मपतिर्धर्म्यो धर्मात्मा धर्मतीर्थकृत् ॥ ५ ॥
 वृषध्वजो वृषाधीशो वृषकेतुर्वृषायुधः ।
 वृषो वृषपतिर्भर्ता वृषभाङ्गो वृषोद्भवः ॥ ६ ॥
 हिरण्यनाभिर्भूतात्मा भूतभृद् भूतभावनः ।
 प्रभवो विभवो भास्वान् भवो भावो भवान्तकः ॥ ७ ॥
 हिरण्यगर्भः श्रीगर्भः प्रभूतविभवोऽभवः ।
 स्वयंप्रभः प्रभूतात्मा भूतनाथो जगत्पतिः ॥ ८ ॥
 सर्वादिः सर्वदृक् सार्वः सर्वज्ञः सर्वदर्शनः ।
 सर्वात्मा सर्वलोकेशः सर्ववित् सर्वलोकजित् ॥ ९ ॥
 सुगतिः सुश्रुतः सुश्रुत् सुवाक् सूरिर्बहुश्रुतः ।
 विश्रुतः विश्वतः पादो विश्वशीर्षः शुचिश्रवाः ॥ १० ॥
 सहस्रशीर्षः क्षेत्रज्ञः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।
 भूतभव्यभवद्भर्ता विश्वविद्यामहेश्वरः ॥ ११ ॥

इति दिव्यादिशतम् ॥ २ ॥

स्थविष्ठः स्थविरो ज्येष्ठः प्रष्ठः प्रेष्ठोः वरिष्ठधीः ।
 स्थेष्ठो गरिष्ठो बंहिष्ठः श्रेष्ठोऽनिष्ठो गरिष्ठगीः ॥ १ ॥
 विश्वभृद्विश्वसृद् विश्वेद् विश्वभुग्विश्वनायकः ।
 विश्वाशीर्विश्वरूपात्मा विश्वजिद्विजितांतकः ॥ २ ॥

विभवो विभवो वीरो विशोको विजरोऽजरन् ।
 विरागो विरतोऽसङ्गो विविक्तो वीतमत्सरः ॥ ३ ॥
 विनेयजनताबन्धुर्विलीनाशेषकल्मषः ।
 वियोगो योगविद्धिद्वान् विधाता सुविधिः सुधीः ॥ ४ ॥
 क्षांतिभाक् पृथिवीमूर्तिः शांतिभाक् सलिलात्मकः ।
 वायुमूर्तिरसङ्गात्मा वह्निमूर्तिरधर्मधृक् ॥ ५ ॥
 सुयज्वा यजमानात्मा सुत्वा सुत्रामपूजितः ।
 ऋत्विग् यज्ञपतिर्यज्ञो यज्ञाङ्गममृतं हविः ॥ ६ ॥
 व्योममूर्तिरमूर्तात्मा निर्लेपो निर्मलोऽचलः ।
 सोममूर्तिः सुसौम्यात्मा सूर्यमूर्तिर्महाप्रभः ॥ ७ ॥
 मंत्रविन्मन्त्र-कृन्मन्त्री मंत्रमूर्तिरनन्तगः ।
 स्वतंत्रस्तंत्रकृत्स्वन्तः कृतान्तान्तः कृतान्तकृत् ॥ ८ ॥
 कृतीकृतार्थः सत्कृत्यः कृतकृत्यः कृतक्रतुः ।
 नित्यो मृत्युंजयोऽमृत्युरमृतात्माऽमृतोद्भवः ॥ ९ ॥
 ब्रह्मनिष्ठः परंब्रह्म ब्रह्मात्मा ब्रह्मसंभवः ।
 महाब्रह्मपतिर्ब्रह्मेड् महाब्रह्मपदेश्वरः ॥ १० ॥
 सुप्रसन्नः प्रसन्नात्मा ज्ञानधर्मदमप्रभुः ।
 प्रशमात्मा प्रशांतात्मा पुराणपुरुषोत्तमः ॥ ११ ॥
 इति स्थविष्ठादिशतम् ॥ ३ ॥
 महाशोकध्वजोऽशोकः कः स्रष्टा पद्मविष्टरः ।
 पद्मेशः पद्मसंभूतिः पद्मनाभिरनुत्तरः ॥ १ ॥
 पद्मयोर्निर्जगद्योनिरित्यःस्तुस्त्यः स्तुतीश्वरः ।
 स्तवनाहो हृषीकेशो जितजेयः कृतक्रियः ॥ २ ॥
 गणाधिपो गणज्येष्ठो गण्यः पुण्यो गणागणी ।
 गुणाकरो गुणांभोधिर्गुणज्ञो गुणनायकः ॥ ३ ॥
 गुणादरी गुणोच्छेदी निर्गुणः पुण्यगीर्गुणः ।
 शरण्यः पुण्यवाक्पूतो वरेण्यः पुण्यनायकः ॥ ४ ॥

अगण्यः पुण्यधी गण्यः पुण्यकृतपुण्यशासनः ।
 धर्मारामोगुणग्रामः पुण्यापुण्यानिरोधकः ॥ ५ ॥
 पापापेतोविपापात्मा विपाप्मा वीतकल्मषः ।
 निर्द्वन्द्वोनिर्मदः शान्तो निर्मोहो निरुपद्रवः ॥ ६ ॥
 निर्निमेषो निराहारो निष्क्रियो निरुपप्लवः ।
 निष्कलङ्को निरस्तैना निर्धूतांगो निरास्रवः ॥ ७ ॥
 विशालो विपुलज्योतिरतुलोऽचिन्त्यवैभवः ।
 सुसंवृतः सुगुप्तात्मा सुवृत् सुनयतत्त्ववित् ॥ ८ ॥
 एकविद्योमहाविद्यो मुनिः परिवृढः पतिः ।
 धीशो विद्यानिधिः साक्षी विनेता विहतांतकः ॥ ९ ॥
 पिता पितामहः पाता पवित्रः पावनो गतिः ।
 त्राता भिषग्वरो वर्यो वरदः परमः पुमान् ॥ १० ॥
 कविः पुराणपुरुषो वर्षीयान् वृषभः पुरुः ।
 प्रतिष्ठाःप्रसवोहेतुर्भुवनैकपितामहः ॥ ११ ॥
 इति महाशोकध्वजादिशतम् ॥ ४ ॥
 श्री वृक्षलक्षणः श्लक्ष्णो लक्षण्यः शुभलक्षणः ।
 निरक्षः पुण्डरीकाक्षः पुष्कलः पुष्करेक्षणः ॥ १ ॥
 सिद्धिदः सिद्धिसङ्कल्पः सिद्धात्मा सिद्धसाधनः ।
 बुद्धबोध्यो महाबोधिर्वर्धमानो महर्द्धिकः ॥ २ ॥
 वेदांगो वेदविद्वेद्यो जातरूपो विदांवरः ।
 वेदवेद्यः स्वसंवेद्यो विवेदो वदतांवरः ॥ ३ ॥
 अनादिनिधनोऽव्यक्तो व्यक्तवाग्व्यक्तशासनः ।
 युगादिकृद् युगाधारो युगादिर्जगदादिजः ॥ ४ ॥
 अतीन्द्रोऽतीन्द्रियो धीन्द्रो महेंद्रोऽतीन्द्रियार्थदृक् ।
 अनिन्द्रियोऽहमिन्द्रार्च्यो महेंद्रमहितो महान् ॥ ५ ॥
 उद्भवः कारणं कर्ता पारगो भवतारकः ।
 अग्राह्यो गहनं गुह्यः परार्घ्यः परमेश्वरः ॥ ६ ॥

अनंतर्द्धिरमेयर्द्धिरचिंत्यर्द्धिः समग्रधीः ।
 प्राग्यः प्राग्रहरोऽभ्यग्यः प्रत्यग्रोऽग्रयोऽग्रिमो ऽग्रजः ॥ ७ ॥
 महातपा महातेजा महोदको महोदयः ।
 महायशा महाधामा महासत्त्वो महाधृतिः ॥ ८ ॥
 महाधैर्यो महावीर्यो महासंपन्नहाबलः ।
 महाशक्तिर्महाज्योतिर्महाभूतिर्महाद्युतिः ॥ ९ ॥
 महामतिर्महानीतिर्महाशांतिर्महोदयः ।
 महाप्राज्ञो महाभागो महानंदो महाकविः ॥ १० ॥
 महामहा महाकीर्तिर्महाकांतिर्महावपुः ।
 महादानो महाज्ञानो महायोगो महागुणः ॥ ११ ॥
 महामहपतिः प्राप्तमहाकल्याणपञ्चकः ।
 महाप्रभुर्महाप्रातिहार्याधीशो महेश्वरः ॥ १२ ॥

इति श्रीवृक्षादिशतम् ॥ ५ ॥

महामुनिर्महामौनी महाध्यानी महादमः ।
 महाक्षमो महाशीलो महायज्ञो महामखः ॥ १ ॥
 महाव्रतपतिर्मह्यो महाकांतिधरोऽधिपः ।
 महामैत्री महामेयो महोपायो महोमयः ॥ २ ॥
 महाकारुणिको मंता महामंत्रो महायतिः ।
 महानादो महाघोषो महैज्यो महसांपतिः ॥ ३ ॥
 महाध्वरधरो धुर्यो महौदार्यो महिष्ठवाक् ।
 महात्मा महसांधाम महर्षिर्महितोदयः ॥ ४ ॥
 महाक्लेशांकुशः शूरो महाभूतपतिर्गुरुः ।
 महापराक्रमोऽनन्तो महाक्रोधरिपुर्वशी ॥ ५ ॥
 महाभवाब्धिशांतारी महामोहाद्रिसूदनः ।
 महागुणाकरः क्षांतो महायोगीश्वरः शमी ॥ ६ ॥
 महाध्यानपतिर्ध्याता महाधर्मा महाव्रतः ।

महाकर्मारिहात्मज्ञो महादेवो महेशिता ॥ ७ ॥
 सर्वक्लेशापहः साधुः सर्वदोषहरो हरः ।
 असंख्येयोऽप्रमेयात्मा शमात्मा प्रशमाकरः ॥ ८ ॥
 सर्वयोगीश्वरोऽचिंत्यः श्रुतात्मा विष्टरश्रवाः ।
 दान्तात्माः दमतीर्थेशो योगात्मा ज्ञानसर्वगः ॥ ९ ॥
 प्रधानमात्मा प्रकृतिः परमः परमोदयः ।
 प्रक्षीणबन्धः कामारिः क्षेमकृत् क्षेमशासनः ॥ १० ॥
 प्रणवः प्रणयः प्राणः प्राणदः प्रणतेश्वरः ।
 प्रमाणं प्रणिधर्वक्षो दक्षिणोऽध्वर्युर्ध्वरः ॥ ११ ॥
 आनन्दो नन्दनो नन्दो वंद्योऽनिन्द्योऽभिनंदनः ।
 कामहा कामदः काम्यः कामधेनुररिंजयः ॥ १२ ॥

इति महामुन्यादिशतम् ॥ ६ ॥

असंस्कृतःसुसंस्कारः प्राकृतो वैकृतान्तकृत् ।
 अंतकृतकान्तगुः कांतश्चिंतामणिरभीष्टदः ॥ १ ॥
 अजितो जितकामारिरमितोऽमितशासनः ।
 जितक्रोधो जितामित्रो जितक्लेशो जितान्तकः ॥ २ ॥
 जिनेंद्रः परमानंदो मुनींद्रो दुंदुभिस्वनः ।
 महेंद्रवंद्यो योगींद्रो यतींद्रो नाभिनंदनः ॥ ३ ॥
 नाभयो नाभिजोऽजातः सुव्रतो मनुमुत्तमः ।
 अभेद्योऽनत्ययोऽनाश्वानधिकोऽधिगुरुः सुधीः ॥ ४ ॥
 सुमेधा विक्रमी स्वामी दुराधर्षो निरुत्सुकः ।
 विशिष्टःशिष्टभुक् शिष्टः प्रत्ययः कामनोऽनघः ॥ ५ ॥
 क्षेमी क्षेमङ्करोऽक्षय्यः क्षेमधर्मपतिः क्षमी ।
 अग्राह्यो ज्ञाननिग्राह्यो ध्यानगम्यो निरुत्तरः ॥ ६ ॥
 सुकृती धातुरिज्यार्हः सुनयश्चतुराननः ।
 श्रीनिवासश्चतुर्वक्त्रश्चतुरास्यश्चतुर्मुखः ॥ ७ ॥

सत्यात्मा सत्यविज्ञानः सत्यवाक्सत्यशासनः ।
 सत्याशीः सत्यसंधानः सत्यः सत्यपरायणः ॥ ८ ॥
 स्थेयान्स्थवीयान् नेदीयान् दवीयान् दूरदर्शनः ।
 अणोरणीयाननणुर्गुरुराद्यो गरीयसाम् ॥ ९ ॥
 सदायोगः सदाभोगः सदातृप्तः सदाशिवः ।
 सदागतिः सदासौख्यः सदाविद्यः सदोदयः ॥ १० ॥
 सुघोषः सुमुखः सौम्यः सुखदः सुहितः सुहृत् ।
 सुगुप्तो गुप्तिभृद् गोप्ता लोकाध्यक्षो दमीश्वरः ॥ ११ ॥

इति असंस्कृतादिशतम् ॥ ७ ॥

बृहद्बृहस्पतिर्वाग्मी वाचस्पतिरुदारधीः ।
 मनीषी धिषणो धीमाञ्छेमुषीशो गिरांपतिः ॥ १ ॥
 नैकरूपो नयस्तुङ्गो नैकात्मा नैकधर्मकृत् ।
 अविज्ञेयोऽप्रतर्क्यात्मा कृतज्ञः कृतलक्षणः ॥ २ ॥
 ज्ञानगर्भो दयागर्भो रत्नगर्भः प्रभास्वरः ।
 पद्मगर्भो जगद्गर्भो हेमगर्भः सुदर्शनः ॥ ३ ॥
 लक्ष्मीवांस्त्रिदशाध्यक्षो दृढीयानिन ईशिता ।
 मनोहरो मनोज्ञाङ्गो धीरो गंभीरशासनः ॥ ४ ॥
 धर्मयूपो दयायागो धर्मनेमिर्मुनीश्वरः ।
 धर्मचक्रायुधो देवः कर्महा धर्मघोषणः ॥ ५ ॥
 अमोघवागमोघज्ञो निर्मलोऽमोघशासनः ।
 सुरूपः सुभगस्त्यागी समयज्ञः समाहितः ॥ ६ ॥
 सुस्थितः स्वास्थ्यभाक् स्वस्थो नीरजस्को निरुद्धवः ।
 अलेपो निष्कलङ्कात्मा वीतरागो गतस्पृहः ॥ ७ ॥
 वश्येन्द्रियो विमुक्तात्मा निःसपत्नो जितेन्द्रियः ।
 प्रशांतोऽनन्तधामर्षिर्मगलं मलहानघः ॥ ८ ॥
 अनीदृगुपमामूतो दिष्टिर्देवमगोचरः ।

अमूर्तो मूर्तिमानेको नैको नानैकतत्त्वदृक् ॥ ९ ॥
 अध्यात्मगम्योऽगम्यात्मा योगविद् योगिवन्दितः ।
 सर्वत्रगः सदाभावी त्रिकालविषयार्थदृक् ॥ १० ॥
 शङ्करः शंवदो दांतो दमी क्षांतिपरायणः ।
 अधिपः परमानंदः परात्मज्ञः परात्परः ॥ ११ ॥
 त्रिजगद्वल्लभोऽभ्यर्च्यस्त्रिजगन्मङ्गलोदयः ।
 त्रिजगत्पतिपूज्यांघ्रिस्त्रिलोकाग्रशिखामणिः ॥ १२ ॥
 इति बृहदादिशतम् ॥ ८ ॥

त्रिकालदर्शी लोकेशो लोकधाता दृढव्रतः ।
 सर्वलोकातिगः पूज्यः सर्वलोकैकसारथिः ॥ १ ॥
 पुराणः पुरुषः पूर्वः कृतपूर्वागविस्तरः ।
 आदिदेवः पुराणाद्यः पुरुदेवोऽधिदेवता ॥ २ ॥
 युगमुख्यो युगज्येष्ठो युगादिस्थितिदेशकः ।
 कल्याणवर्णः कल्याणः कल्यः कल्याणलक्षणः ॥ ३ ॥
 कल्याणप्रकृतिर्दीप्तकल्याणात्मा विकल्मषः ।
 विकलङ्कः कलातीतः कलिलघ्नः कलाधरः ॥ ४ ॥
 देवदेवो जगन्नाथो जगद्बंधुर्जगद्धिभुः ।
 जगद्धितैषी लोकज्ञः सर्वगो जगदग्रजः ॥ ५ ॥
 चराचरगुरुर्गोप्यो गूढात्मा गूढगोचरः ।
 सद्योजातः प्रकाशात्मा ज्वलज्ज्वलनसप्रभः ॥ ६ ॥
 आदित्यवर्णो भर्माभः सुप्रभः कनकप्रभः ।
 सुवर्णवर्णो रुक्माभः सूर्यकोटिसमप्रभः ॥ ७ ॥
 तपनीयनिभस्तुङ्गो बालार्काभोऽनलप्रभः ।
 सन्ध्याभ्रबभ्रुर्हेमाभस्तप्तचामीकरच्छविः ॥ ८ ॥
 निष्टप्तकनकच्छायः कनत्कांचनसन्निभः ।
 हिरण्यवर्णः स्वर्णाभः शातकुम्भनिभप्रभः ॥ ९ ॥

द्युम्नाभो जातरूपाभस्तप्तजाम्बूनदद्युतिः ।
 सुधौतकलधौतश्रीः प्रदीप्तो हाटकद्युतिः ॥ १० ॥
 शिष्टेष्टः पुष्टिदः पुष्टः स्पष्टः स्पष्टाक्षरः क्षमः ।
 शत्रुघ्नोऽप्रतिघोऽमोघः प्रशास्ता शासिता स्वभूः ॥ ११ ॥
 शांतिनिष्ठो मुनिज्येष्ठः शिवतातिः शिवप्रदः ।
 शांतिदः शांतिकृच्छांतिः कांतिमान् कामितप्रदः ॥ १२ ॥
 श्रेयोनिधिरधिष्ठानमप्रतिष्ठः प्रतिष्ठितः ।
 सुस्थिरः स्थावरः स्थाणुः प्रथीयान्प्रथितः पृथुः ॥ १३ ॥

इति त्रिकालदश्यादिशतम् ॥ ९ ॥

दिग्वासा वातरशनो निर्ग्रथेशो निरम्बरः ।
 निष्किंचनो निराशंसो ज्ञानचक्षुरमोमुहः ॥ १ ॥
 तेजोराशिरनन्तौजा ज्ञानाब्धिः शीलसागरः ।
 तेजोमयोऽमितज्योतिर्ज्योतिर्मुर्तिस्तमोपहः ॥ २ ॥
 जगच्चूडामणिर्दीप्तः शंवान् विघ्नविनाशकः ।
 कलिघ्नः कर्मशत्रुघ्नो लोकालोकप्रकाशकः ॥ ३ ॥
 अनिद्रालुरतंद्रालुर्जागरूकः प्रभामयः ।
 लक्ष्मीपतिर्जगज्ज्योतिर्धर्मराजः प्रजाहितः ॥ ४ ॥
 मुमुक्षुर्बन्धमोक्षज्ञो जिताक्षो जितमन्मथः ।
 प्रशांतरसशैलूषो भव्यपेटकनायकः ॥ ५ ॥
 मूलकर्ताखिलज्योतिर्मलघ्नो मूलकारणम् ।
 आप्तो वागीश्वरः श्रेयाञ्छ्रायसोक्तिर्निरुक्तवाक् ॥ ६ ॥
 प्रवक्ता वचसामीशो मारजिद्विधभाववित् ।
 सुतनुस्तनुनिर्मुक्तः सुगतो हतदुर्नयः ॥ ७ ॥
 श्रीशः श्रीश्रितपादाब्जो वीतभीरभयङ्करः ।
 उत्सन्नदोषो निर्विघ्नो निश्चलो लोकवत्सलः ॥ ८ ॥
 लोकोत्तरो लोकपतिर्लोकचक्षुरपारधीः ।

धीरधीर्बुद्धसन्मार्गः शुद्धः सुनृतपूतवाक् ॥ ९ ॥
 प्रज्ञापारमितः प्राज्ञो यतिर्नियमितेन्द्रियः ।
 भदन्तो भद्रकृद्भद्रः कल्पवृक्षो वरप्रदः ॥ १० ॥
 समुन्मूलितकर्मारिः कर्मकाष्ठाशुशुक्षणिः ।
 कर्मण्यः कर्मठः प्रांशुर्हेयादेयविचक्षणः ॥ ११ ॥
 अनन्तशक्तिरच्छेद्यस्त्रिपुरारिस्त्रिलोचनः ।
 त्रिनेत्रस्त्र्यम्बकस्त्र्यक्षः केवलज्ञानवीक्षणः ॥ १२ ॥
 समंतभद्रः शांतारिर्धर्मचार्यो दयानिधिः ।
 सूक्ष्मदर्शी जितानङ्गः कृपालुर्धर्मदेशकः ॥ १३ ॥
 शुभंयुः सुखसाद्भूतः पुण्यराशिरनामयः ।
 धर्मपालो जगत्पालो धर्मसाम्राज्यनायकः ॥ १४ ॥

इति दिग्वासादिशतम् ॥ १० ॥

धाम्नां पते तवामूनि नामान्यागमकोविदैः ।
 समुच्चितान्यनुध्यायन्पुमान् पूतस्मृतिर्भवेत् ॥ १ ॥
 गोचरोऽपि गिरामासां त्वमवागगोचरो मतः ।
 स्तोता तथाप्यसंदिग्धं त्वत्तोऽभीष्टफलं भजेत् ॥ २ ॥
 त्वमतोऽसि जगद्बन्धुस्त्वमतोऽसि जगद्भिषक् ।
 त्वमतोऽसि जगद्धाता त्वमतोऽसि जगद्धितः ॥ ३ ॥
 त्वमेकं जगतां ज्योतिस्त्वं द्विरूपोपयोगभाक् ।
 त्वं त्रिरूपैकमुक्त्यंगं स्वोत्थानंतचतुष्टयः ॥ ४ ॥
 त्वं पञ्चब्रह्मतत्त्वात्मा पंचकल्याणनायकः ।
 षड्भेदभावतत्त्वज्ञस्त्वं सप्तनयसंग्रहः ॥ ५ ॥
 दिव्याष्टगुणमूर्तिस्त्वं नवकेवललब्धिकः ।
 दशावतारनिर्धार्यो मां पाहि परमेश्वर ॥ ६ ॥
 युष्मन्नामावलीहृद्भविष्यत्स्तोत्रमालया ।
 भवन्तं वरिवस्यामः प्रसीदानुगृहाण नः ॥ ७ ॥

इदं स्तोत्रममनुस्मृत्य पूतो भवति भाक्तिकः ।
 यः संपाठं पठत्येनं स स्यात्कल्याणभाजनम् ॥ ८ ॥
 ततः सदेहं पुण्यार्थी पुमान्पठति पुण्यधीः ।
 पौरुहूतीं श्रियं प्राप्तुं परमामभिलाषुकः ॥ ९ ॥
 स्तुत्वेति मघवा देवं चराचरजगद्गुरुम् ।
 ततस्तीर्थविहारस्य व्यधात्प्रस्तावनामिमाम् ॥ १० ॥
 स्तुतिः पुण्यः गुणोत्कीर्तिः स्तोता भव्यः प्रसन्नधीः ।
 निष्ठितार्थो भवांस्तुत्यफलं नैश्रेयसं सुखम् ॥ ११ ॥
 यः स्तुत्यो जगतां त्रयस्य न पुनः स्तोता स्वयं कस्यचित् ।
 ध्येयो योगिजनस्य यश्च न तरां ध्याता स्वयं कस्यचित् ।
 यो नेतृन् नयते नमस्कृतिमलं नंतव्यपक्षेक्षणः ।
 स श्रीमान् जगतां त्रयस्य च गुरुर्देवः पुरुः पावनः ॥ १२ ॥
 तं देवं त्रिदशाधिपार्चितपदं धातिक्षयानन्तरम् ।
 प्रोत्थानन्त-चतुष्टयं जिनमिमं भव्याब्जनीनामिमम् ।
 मानस्तम्भविलोकनानतजगन्मान्यं त्रिलोकीपतिम् ।
 प्राप्ताचिंत्यबहिर्विभूतिमनघं भक्त्या प्रवन्दामहे ॥ १३ ॥
 इति धाम्नांपत्यादिशतम् ॥ ११ ॥

इति श्री भगवज्जिनसेनाचार्यविरचितजिनेंद्रसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तम् ।

अथ श्री ऋषिमंडल अष्टक

ये जित्वा निजकर्मकर्कशरिपून कैवल्यमाभेजिरे ।
 दिव्येन ध्वनिनावबोध्य निखिलं चक्रम्यमाणं जगत् ।
 प्राप्ता निवृत्तिमक्षयामतितरामतातिगामादिगाम् ।
 यक्ष्ये तान् वृषभादिकान् जिनवरान् वीरावसानानहम् ।

ॐ ह्रीं वृषभादिवर्धमानांतास्तीर्थकरपरमदेवा ! अत्रावतरावतर संवौषट्
 आव्दाननं ॥ अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः । स्थापनं । अत्र मम सन्निहितो भव भव
 वषट् । सन्निधापनम् ।

अथाष्टक

कर्पूरपंकजपरागसुगन्धशीतै । राकाशशांकविमलैः सलिलैर्जलैर्धैः ।
 सन्मित्रतामुपगतैर्मधुरैलघिष्टै । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभाजित- संभवभिनंदन- सुमति- पद्मप्रभसुपार्थ- चंद्रप्रभ-
 पुष्पदंतशीतल - श्रेयांस - वासुपूज्यविमलानंत - धर्मशांतिकुंधु - अरमल्लिमुनिमुसुव्रत
 नमिनेमिपार्थवर्धमानेभ्यस्तीर्थकरपरणदेवेभ्यो जलं निर्वपामीति स्वाहा । जलं । एवं
 गंधदिष्वपि योज्यं ।
 काश्मीरपूरघनसारगतोद्यभावै । बाह्यांतरंग परितापहरैः पवित्रैः ।
 श्रीचंदनोत्कटरसैः सुरसैः सुभक्त्या । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभाजितेत्यादि.... गंधं निर्वपामीति स्वाहा ॥
 माधुर्यगंधनिवहान्वितदिव्यदेहैः । कुंदेन्दुसागरकफोज्वलचारुशोभैः ।
 शाल्यक्षतैः सुभगपात्रगतैरखंडै - । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ३ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभादि... अक्षतं निर्वपामीति स्वाहा ॥
 मंदारकुन्दकमलान्वितपारिजात- । जातीकदंबभसलातिथिसत्प्रसूनौ ।
 गंधागतभ्रमरजातरवप्रशस्तै । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ४ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभादि... पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ॥
 नानारसैर्जिनवरैरिव चारुरुच्यैः । श्रीकामदेवनिवहैरिव भक्ष्यजातैः ।
 सव्यंजनैः स्वरकरैरिवलक्षणौघै । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ५ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभादि... चरुं निर्वपामीति स्वाहा ॥
 दीपव्रजैरमलकीलकलापसारै - । निर्धूमतामुपगतैः सरलं ज्वलद्भिः ।
 पीतद्युतिप्रचयनिर्जितजातरूपै - । द्विद्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं ऋषभादि... दीपं निर्वपामीति स्वाहा ॥
 कृष्णागरुप्रमुखसारसुगंधं द्रव्यैः । प्रोद्भूतमूर्तिभिरलं वर धूपजालैः ।

धूमव्रजप्रमुदितादितिनन्दनौघै- । द्विर्द्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं ऋषभादि... धूपं निर्वपामीति स्वाहा ॥

नारिङ्गपूगकदलीफलनालिकेर- । सन्मातुलिंगकरकप्रमुखैः फलैधैः ।

शाखासुपाक्यमधिगम्य विरक्तचित्तै- । द्विर्द्वादशप्रमजिनांघ्रियुगं महामि ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं ऋषभादि... फलं निर्वपामीति स्वाहा ॥

जलगंधाक्षतैः पुष्पैः चरुभिर्दीपधूपकैः ।

फलैरर्घ्यं विधायाशु श्रीजिनेभ्यो ददे मुदा ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं ऋषभाजित- संभवाभिनन्दन- सुमति- पद्मप्रभसुपार्थ- चंद्रप्रभ-
पुष्पदंत शीतल - श्रेयांस - वासुपूज्य विमलानंत - धर्म - शांतिकुंधु - अरमन्लि
मुनिसुव्रत नमिनेमीपार्थवर्धमानेभ्य तीर्थकरपदकमलेभ्यो अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥

जयमाला

पणविवि जिणदेवहं सुरकयसेवहं, णासियजम्मजरामरणम् ।

सिवसुहकायरायहं गयमयरायहं णियभत्तिए जुत्तिए थुणमि ॥

जय आईणाह कम्मरिवाह, जय अजिय जिणेसर मोहदाह ॥

जय संभव गयभवरायडंभ, जय अहिणंदणजिणपरमबंभ ॥

जय सुमइ कुमइगयराय देव, जय पउमप्पहसुरविहियसेव ।

जय जय सुपास मणहरसुभास, जय चंदप्पह जियचंदहास ॥

जय पुप्फयंत जियपुप्फयंत, जय सीयल णिरसियपीयकंत ।

जय सेयदेव कयभव्वसेव, जय वासुपुज्ज सुरकियणिसेव ।

जय विमल जिनेसर विमलणाण, जय जिण अणंत गयपरमठाण ।

जय धम्म धम्म देसणसमत्थ, जय संति संतिगयगंधसत्थ ॥

जय कुंधुसामि गयकम्मपंक, जय अर अर सामिय समियसंक ।

जय मल्लीसामि णियसत्तभंग, जय मुणिसुव्वय तवजिय अनंग ॥

जय णमिजिण णिरसियसव्वसंग, जयणेमि मुक्करायमईसंग ।

जय पासदेव फणिबइवरिद्ध, जय वड्डमाण गुणगण गरिद्ध ॥

घत्ता

इय थुणिवि जिणेसर महिपरमेसर णासियकम्मकलंकभरं ।

सुरवइबहुसंसिय भवभयभंसिय उत्तारिज्जइ अग्धुवरं ॥

सरस्वतीपूजा

दोहा

जनम जरा मृतु छय करै, हरै कुनय जडरीति

भवसागरसों ले तिरै, पूजे जिनवचप्रीति ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतिवाग्वादिनि । अत्र अवतर अवतर ।
संवौषट् । अत्र तिष्ठ तिष्ठ । ठः ठः ! अत्र मम सन्निहितो भव भव । वषट् ।

त्रिभंगी

क्षीरोदधि गंगा, विमल तरंगा, सलिल अभंगा, सुखसंगा ।

भरि कंचन झारी, धार निकारी, तृषा निवारी, हित चंगा ।

तीर्थकर की धुनि, गणधरने सुनि, अंग रचे चुनि, ज्ञानमई ।

सो जिनवरवानी, शिवसुखदानी, त्रिभुवन मानी, पूज्य भई ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै जन्म- जरा- मृत्यु- विनाशनाय
जलं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १ ॥

करपूर मंगाया, चंदन आया, केशर लाया, रंग भरी ।

शारदपर वंदौ मन अभिनंदौ, पापनिकंदौ दाहहरी ॥ तीर्थं ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै भव आतप विनाशनाय चन्दनं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ २ ॥

सुखदास कमोदं, धारकमोदं, अतिअनुमोदं, चंदसमं ।

बहु भक्ति बढाई, कीरति गाई, होहु सहाई, मात ममं ॥ तीर्थं ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै अक्षयपदप्राप्तये अक्षतान्
निर्वपामीति ॥ ३ ॥

बहुफूलसुवासं, विमलप्रकाशं, आनंदरासं लाय धरे ।

मम काम मिटायौ, शील बढायौ, सुख उपजायौ, दोष हरे ॥ तीर्थं ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ४ ॥

पकवान बनाया, बहुघृत लाया, सब विध भाया, मिष्ट महा ।

पूजूं थुति गाऊं, प्रीति बढाऊं, क्षुधा नशाऊं, हर्ष लहा ॥ तीर्थं ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै क्षुधारोगविनाशाय नैवेद्यं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ५ ॥

करि दीपक ज्योतं, तमछय होतं, ज्योति उदोतं, तुमहि चढै ।

तुम हो परकाशक, भरमविनाशक, हम घट भासक, ज्ञान बढै ॥ तीर्थं ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै मोहान्धःकारविनाशाय दीपं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ६ ॥

शुभगंध दशौंकर, पावक में धर धूप, मनोहर खेवत हैं ।

सब पाप जलावैं, पुण्य कमावैं, दास कहावैं, सेवत हैं ॥ तीर्थं ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ ७ ॥

बादाम छुहारी, लोंग सुपारी, श्रीफल भारी, ल्यावत हैं ।

मनवांछित दाता, मेट असाता, तुम गुन माता गावत हैं ॥ तीर्थं ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै मोक्षपदप्राप्तये फलं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ ८ ॥

नयनसुखकारी मृदुगुनधारी, उज्ज्वल भारी, मोल धरै ।

शुभगंधसम्हारा, वसन निहारा, तुम तन धारा ज्ञान करै ॥

तीर्थकरकी धुनि, गणधरने सुनि, अंग रचे चुनि ज्ञानमई ।

सो जिनवरवानी, शिवसुखदानी, त्रिभुवनमानी, पुज्य भई ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै वस्त्रं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ९ ॥

जल चंदन अच्छत, फूल चरु चत, दीप धूप अति, फल लावै ।

पूजा को ठानत, जो तुम जानत, सो नर 'द्यानत' सुख पावै ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ १० ॥

जयमाला

सोरठा ओंकार धुनिधार, द्वादशांग वाणी विमल ।
नमौ भक्ति उर धार, ज्ञान करै जडता हरै ॥

वेसरी छंद पहलो आचारांग बखानौ । पद अष्टादश सहस प्रमानो ।

दूजो सूत्रकृतं अभिलाषं । पद छत्तीस सहस गुरुभाषं ॥१॥

तीजो ठाना अंग सुजानं । सहस बियालिस पद सरधानं ।

चौथो समवायांग निहारं । चौसठ सहस लाख इकधारं ॥२॥

पंचम व्याख्याप्रज्ञप्ति दरसं । दोय लाख अट्टाइस सहसं ।

छट्टो ज्ञातृकथा विसतारं । पांच लाख छप्पन्न हजारं ॥३॥

सप्तम उपासकाध्ययनंगं । सत्तर सहस ग्यार लख भंगं ।

अष्टम अंतकृतं दस ईसं । सहस अठाइस लाख तेईसं ॥४॥

नवम अनुत्तरदश सुविशालं । लाख बानवै सहस चवालं ।

दशम प्रश्नव्याकरण विचारं । लाख तिरानव सोल हजारं ॥५॥

ग्यारम सूत्रविपाक सु भाखं । एक कोड चौरासी लाखं ।

चार कोडि अरू पंद्रह लाखं । दो हजार सब पद गुरुभाखं ॥६॥

द्वादश दृष्टिवाद पनभेदं । इकसौ आठ कोडि पन वेदं ।

अडसठ लाख सहस छप्पन हैं । सहित पंचपद मिथ्या हन हैं ॥७॥

इक सौ बारह कोडि बखानौ । लाख तिरासी ऊपर जानो ।

ठावन सहस पंच अधिकाने । द्वादश अंग सर्व पद माने ॥८॥

कोडि इकावन आठ हि लाखं । सहस चुरासी छहसौ भाखं ।

साढे इकीस श्लोक बताये । एक एक पदके ये गाये ॥९॥

घत्ता

जा बानीके ज्ञानमें, सूझै लोक अलोक ।

द्यानत जग जयवंत हो, सदा देत हों धोक ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्रीजिनमुखोद्भवसरस्वतीदेव्यै पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

इति सरस्वती पूजा ।

अथ बृहत् शांतिमंत्रः प्रारभ्यते ।

ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ॐ नमः३ सिद्धेभ्यः । ॐ नमः३ सिद्धेभ्यः । श्री वीतरागाय नमः । ॐ नमोऽर्हते भगवते, श्रीमते, श्रीपार्श्वनाथतीर्थकराय, द्वादशगणपरिवेष्टिताय, शुक्लध्यानपवित्राय, सर्वज्ञाय, स्वयंभुवे, सिद्धाय, बुद्धाय, परमात्मने, परमसुखाय, त्रैलोक्यमहीव्याप्ताय, अनन्तसंसारचक्रपरिमर्दनाय, अनन्तज्ञानाय, अनन्तदर्शनाय, अनन्तसुखाय, सिद्धाय, बुद्धाय, त्रैलोक्यवशंकराय, सत्यज्ञानाय, सत्यब्रह्मणे, धरणेंद्रफणामण्डलमण्डिताय, ऋष्यार्थिकाश्रावकश्राविकाप्रमुखचतुस्संघोपसर्ग-विनाशाय, घातिकर्मविनाशाय, अघातिकर्मविनाशाय, अपायं अस्माकं छिंद छिंद । भिंद भिंद ।

(यानंतर प्रत्येक शब्दापुढे छिंद छिंद भिंद भिंद म्हणावे)

मृत्युं । अतिकामं । रतिकामं । क्रोधं । मानं । मायां । लोभं । हास्यं । रतिं । अरतिं । शोकं । भयं । जुगुप्सां । पुंवेदं । स्त्रीवेदं । नपुंसकवेदं । मिथ्यास्वं । रागं । द्वेषं । मोहं । मत्सरं । असूयां । ईर्ष्यां । सर्वविभावं । सर्वविकारं । सर्वविषादं । सर्वप्रमादं । सर्वकषायं । सर्वविकथां । सर्वपंचेंद्रियविषयेच्छां । सर्वस्नेहं । सर्वनिद्रां । सर्वाशां । सर्वतृष्णां । सर्वमूर्च्छां । सर्वार्तं । सर्वरौद्रं । सर्वाधिं । सर्वव्याधिं । सर्वोपाधिं । सर्वाकुलतां । सर्वौत्सुक्यं । सर्वदीनतां । सर्वतापं । सर्वपापं । सर्वदुःखं । सर्वदोषं । सर्ववैरं । सर्वाहंकारं । सर्वममकारं । सर्वसंकल्पं । सर्वविकल्पं । सर्वचतुःसंज्ञां । आहारसंज्ञां । मैथुनसंज्ञां । भयसंज्ञां । परिग्रहसंज्ञां । सर्वअग्निं । सर्वशत्रुभावं । सर्वोपसर्गं । सर्वविघ्नं । सर्वभयं । सर्वराजभयं । सर्वचौरभयं । सर्वदुष्टभयं । सर्वत्माकमभयं । सर्वइहलोकभयं ।

सर्वपरलोकभयं । सर्वअकस्मात्भयं । सर्वमरणभयं । सर्ववेदनाभयं । सर्वअशरणभयं । सर्वअत्राणभयं । सर्वअगुप्तिभयं । सर्ववेतालशाकिनीभयं । सर्वक्रूररोगं । सर्वशूलरोगं । सर्वक्षयरोगं । सर्वकुष्ठरोगं । सर्वपरमंत्रं । सर्वनरमारिं । सर्वगजमारिं । सर्वअश्वमारिं । सर्वगोमारिं । सर्वमहिषमारिं । सर्वधान्यमारिं । सर्ववृक्षमारिं । सर्वगलमारिं । सर्वपत्रमारिं । सर्वपुष्पमारिं । सर्वफलमारिं । सर्वराष्ट्रमारिं । सर्वदेशमारिं । सर्वविश्वमारिं । सर्वविषमारिं । सर्वज्ञानावरणीयं । सर्वदर्शनावरणीयं । सर्ववेदनीयं । सर्वमोहनीयं । सर्वआयुर्कर्म । सर्वनामकर्म । सर्वगोत्रकर्म । सर्वांतरायं । सर्वकर्माष्टकं ।

(यापुढे प्रत्येक चरणानंतर कुरु कुरु म्हणावे)

ॐ सुदर्शनमहाराज चक्रविक्रमं । पराक्रमं । तेजः । बलं । वीर्यं । शांतिं । संतोषं । समाधानं । विवेकं । विज्ञानं । मैत्रीं । प्रमोदं । कारुण्यं । माध्यस्थ्यं । परमानंदं । परमसुखं । परममंगलं । परमभद्रं । परमशुभं । परमशिवं । बोधिलाभं । समाधिमरणं । परिणामविशुद्धिं । स्वात्मोपलब्धिं । शिवसौख्यसिद्धिं । वीतरागतां । अनंतदर्शनं । अनंतज्ञानं । अनंतसुखं । अनंतवीर्यं । उत्तमधर्मध्यानं । उत्तमशुक्लध्यानं । उत्तमक्षमां । उत्तममार्दवं । उत्तमार्जवं । उत्तमशौचं । उत्तमसत्यं । उत्तमसंयमं । उत्तमतपः । उत्तमत्यागं । उत्तमाकिंचन्यं । उत्तमब्रह्मचर्यं । दर्शनविशुद्धिं । विनयसम्पन्नतां । शीलव्रतेष्वनतिचारं । अभीष्णाज्ञानोपयोगं । संवेगं । शक्तितस्त्यागं । शक्तितस्तपः । साधुसमाधिं । वैय्यावृत्यं । अर्हद्भक्तिं । आचार्यभक्तिं । बहुश्रुतभक्तिं । प्रवचनभक्तिं । आवश्यकपरिहारिणं । मार्गप्रभावनां । प्रवचनवत्सलत्वं । व्यवहारनिश्चयरत्नत्रयसम्पन्नं । अष्टांगसम्यग्दर्शनसम्पन्नं । अष्टांगसम्यग्ज्ञानसम्पन्नं । त्रयोदशसम्यक्चारित्रसंपन्नं । पंचमहाव्रतसंपन्नं । अहिंसामहाव्रतसंपन्नं । सत्यमहाव्रतसंपन्नं । अस्तेयमहाव्रतसंपन्नं । ब्रह्मचर्यमहाव्रतसंपन्नं । आकिंचन्यमहाव्रतसंपन्नं । पंचसमितिसंयुक्तं । ईर्यासमितिसंयुक्तं । भाषासमितिसंयुक्तं । एषणासमितिसंयुक्तं । आदाननिक्षेपणसमितिसंयुक्तं । उत्सर्गसमितिसंयुक्तं । मनोगुप्तिगुप्तं । वचनगुप्तिगुप्तं । कायगुप्तिगुप्तं । पंचमहाचारसंपन्नं । ज्ञानाचारसंपन्नं । दर्शनाचारसंपन्नं । चारित्राचारसंपन्नं । तपाचारसंपन्नं । वीर्याचारसंपन्नं । चतुर्विधाराधनासंपन्नं । दर्शनाराधनासंपन्नं । ज्ञानाराधनासंपन्नं । चारित्राराधनासंपन्नं । तपाराधनासंपन्नं । पंचमहाचारित्रसंपन्नं । सामाधिकसंपन्नं । छेदोपस्थापनासंपन्नं । परिहारविशुद्धिसंपन्नं । सूक्ष्मसांपरायसंपन्नं । यथाख्यातचारित्रसंपन्नं । सर्वकर्मक्षयं ।

सर्वतापक्षयं । सर्वदुःखक्षयं । सर्वदोषक्षयं । सर्वजिनगुणसंपत्तिसंपन्नं । सर्वजनानन्दनं ।
सर्वभव्यानन्दनं । सर्वगोकुलानन्दनं । सर्वलोकानन्दनं । सर्वग्रामानन्दनं । सर्वपत्तनानन्दनं ।
सर्वद्रोणमुखानन्दनं । सर्वयजमानानन्दनं । सर्वराष्ट्रानन्दनं । सर्वदेशानन्दनं । सर्व दुःखं
हन हन, दह दह, पच पच, कुट कुट, शीघ्रं शीघ्रं ॥

यत्सुखं त्रिषु लोकेषु व्याधिव्यसनवर्जितं ।

अभयं क्षेममारोग्यं स्वस्तिरस्तु विधीयते ॥

(यापुढे तथास्तु म्हणावे)

ॐ शांतिरस्तु । तुष्टिरस्तु । आरोग्यमस्तु । ऐश्वर्यमस्तु । समृद्धिरस्तु । कुशलमस्तु ।
क्षेममस्तु । भद्रमस्तु । मंगलमस्तु । शुभमस्तु । शिवमस्तु । स्वस्तिरस्तु । कुलं गोत्रं धनं
धान्यं सदाऽस्तु । पुण्यं वर्धतां । धर्मो वर्धतां । यशो वर्धतां । शांतिर्वर्धतां । कांतिर्वर्धतां ।
मतिर्वर्धतां बुद्धिर्वर्धतां । आरोग्यं वर्धतां । रत्नत्रयं वर्धतां । सम्यक्त्वं वर्धतां । सम्यग्ज्ञानं
वर्धतां । सम्यक्चारित्रं वर्धतां । श्रेयो वर्धतां । मंगलं वर्धतां ॥

“ श्री वृषभादिवीरान्त- चतुर्विंशतितीर्थकर - परमदेवेभ्यो नमोनमः”

इत्यनेन मन्त्रेण शांतिपुष्ट्यर्थं गन्धोदकधारावर्षणम् ॥

अथ पंचमेरुपूजा

गीता - तीर्थकरोंके न्हवनजलतैं, भये तीरथ शर्मदा ।

तातैं प्रदच्छन देत सुरगन, पंचमेरनकी सदा ॥

दो जलधि ढाईदीपमैं सब, गनत मूल विराजही ।

पूजों असी जिनधामप्रतिमा, होहि सुख दुख भाजही ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थजिनप्रतिमासमूह । अत्रावतरावतर
संवौषट् । ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थजिनप्रतिमासमूह । अत्र तिष्ठ

तिष्ठ । ठः ठः । ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थजिनप्रतिमासमूह । अत्र मम
सन्निहितो भव भव । वषट् ।

(चौपाई आंचली बद्ध)

सीतलमिष्टसुवास मिलाय, जलसौं पूजो श्रीजिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परम सुख होय ॥

पांचों मेरु असी जिनधाम, सबप्रतिमाको करों प्रणाम ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो जलं नि. ॥ १ ॥

जलकेशरकरपुर मिलाय, गंधसौं पूजों श्रीजिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो चंदनं नि. ॥ २ ॥

अमल अखंड सुगंध सुहाय, अच्छतसौं पूजों जिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्योऽक्षतान् नि. ॥ ३ ॥

वरन अनेक रहे महकाय, फूलसौं पूजों जिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो पुष्पं नि. ॥ ४ ॥

मनवांछित बहु तुरत बनाय, चरुसौ पूजों श्रीजिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो नैवेद्यं नि. ॥ ५ ॥

तमहर उज्ज्वल ज्योति जगाय, दीपसों पूजों श्रीजिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो दीपं नि. ॥ ६ ॥

खेऊँ अगर अमल अधिकाय, धूपसों पूजों श्रीजिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो धूपं नि. ॥ ७ ॥

सुरस सुवर्ण सुगंध सुहाय, फलसों पूजों श्री जिनराय ।

महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ८ ॥
 ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्यो फलं नि. ॥ ८ ॥
 आठ दरबमय अरघ बनाय, दानत पूजों श्रीजिनराय ।
 महासुख होय, देखे नाथ परमसुख होय ॥पांचों. ॥ ९ ॥
 ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्योऽर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

अथ जयमाला

प्रथम सुदर्शन स्वामि, विजय अचल मंदर कहा ।
 विद्युन्माली नाम, पंचमेरु जगमें प्रगट ॥ १ ॥
 (छंद बेसरी) प्रथम सुदर्शन मेरु विराजै, भद्रशाल वन भूपर छाजै ।
 चैत्यालय चारों सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ २ ॥
 ऊपर पांचशतकपर सोहै, नंदनवन देखत मन मोहै ।
 चैत्यालय चारों सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ३ ॥
 साढे बासठ सहस उंचाई, वन सौमनस शोभे अधिकाई ।
 चैत्यालय चारों सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ४ ॥
 ऊंचा योजन सहस छतीसं, पांडुकवन सोहै गिरिसीसं ।
 चैत्यालय चारों सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ५ ॥
 चारों मेरु समान बखानै, भूपर भद्रसाल चहुं जानै ।
 चैत्यालय सोलह सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ६ ॥
 ऊंचे पांच शतकपर भाखे, चारों नंदनवन अभिलाखे ।
 चैत्यालय सोलह सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ७ ॥
 साढे पचपन सहस उतंगा, वन सौमनस चार बहुरंगा ।
 चैत्यालय सोलह सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ८ ॥
 उच्च अठाइस सहस बताये, पांडुक चारों वन शुभ गाये ।
 चैत्यालय सोलह सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ ९ ॥
 सुरनर चारन वंदन आवैं, सो शोभा हम किह मुख गावैं ।
 चैत्यालय अस्सी सुखकारी, मनवचतन वंदना हमारी ॥ १० ॥

पंचमेरुकी आरती, पढै सुने जो कोय ।
 'दानत' फल जानै प्रभु, तुरत महासुख होय ।
 ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधि जिनचैत्यालयस्थ जिनबिंबेभ्योऽर्घ्यं ॥

अथ सोलहकारण पूजा

(अडिल्ल) - सोलहकारण भाय तीर्थकर जे भये ।
 हरषै इंद्र अपार मेरुषै ले गये ।
 पूजाकरि निज धन्य लख्यौ बहु चावसों ।
 हम हूँ षोडशकारण भावैं भावसों ॥

ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणानि ! अत्र अवतरत अवतरत संवौषट् ।
 ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादि षोडशकारणानि ! अत्र तिष्ठत तिष्ठत । ठः ठः । ॐ ह्रीं
 दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणानि ! अत्र मम सन्निहितो भवत भवत । वषट् ।

कंचनझारी निरमल नीर, पूजों जिनवर गुनगंभीर ।
 परमगुरु हो, जय जय नाथ परम गुरु हो ॥
 दरशविशुद्धि भावना भाय, सोलह तीर्थकरपदपाय ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यो जन्म जरामृत्युविनाशनाय जलं ॥
 चंदन घसों कपूर मिलाय, पूजों श्रीजिनवरके पाय ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यः संसारतापविनाशनाय चंदनं ॥
 तंदुल धवल सुगंध अनूप । पूजों जिनवर तिहुं जगभूप ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्योऽक्षयपदप्राप्तये अक्षतान् ॥

- फूल सुगंध मधुपगुंजार । पूजों जिनवर जग आधार ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ४ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यः कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं ॥
 सद्नेवज बहूविध पकवान । पूजों श्रीजिनवर गुणखान ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ५ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यः क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं ॥
 दीपकज्योति तिमिर छयकार, पूजूं श्रीजिन केवलधार ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ६ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यो मोहांधकारविनाशनाय दीपं ॥
 अगर कपूर गंध शुभखेय । श्रीजिनवर आगें महकेय ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ७ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्योऽष्टकर्मदहनाय धूपं ॥
 श्रीफल आदि बहुत फलसार, पूजों जिन वांछितदातार ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ८ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यो मोक्षफलप्राप्तये फलं ॥
 जल फल आठों दरब चढाय । दानत वरत करों मनलाय ।
 परमगुरु हो जय जय नाथ परम गुरु हो ॥ दरश वि. ॥ ९ ॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्योऽनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं ॥

अथ जयमाला ।

- दोहा षोडशकारण गुण करै, हरै चतुर्गतिवास ।
 पाप पुण्य सब नाशकै, ज्ञानभानपरकास ॥१॥
- (चौपाई) - दरशविशुद्धि धरै जो कोई । ताको आवागमन न होई ।
 विनय महा धारै जो प्रानी । शिव वनिताकी सखी बखानी ॥२॥
- शील सदा दिढ जो नर पालें । सो औरनकी आपद टालें ।
 ज्ञानाभ्यास करै मनमाहीं । ताके मोहमहातक नाहीं ॥३॥

- जो संवेगभाव विस्तारै । सुरगमुकतिपद आप निहारै ।
 दान देय मन हरष विशेषै । इह भव जस परभव सुख देखें ॥४॥
- जो तप तपैं खपैं अभिलाषा । चूरैं करमशिखर गुरु भाषा ।
 साधु समाधि सदा मन लावें । तिहुं जगभोग भोगि शिव जावें ॥५॥
- निशिदिन वैय्यावृत्य करैया । सो निहचें भवनीर तिरैया ।
 जो अरहंतभगति मन आनै । सो जन विषय कषाय न जानै ॥६॥
- जो आचारज भगति करें हैं । सो निरमल आचार धरें हैं ।
 बहुश्रुतवंतभगति जो करई । सो नर संपूरन श्रुत धरई ॥७॥
- प्रवचन भगति करें जो ज्ञाता । लहे ज्ञान परमानंद दाता ।
 षट्आवश्यक नित जो साधे । सो ही रत्नत्रय आराधे ॥८॥
- धरमप्रभाव करे जे ज्ञानी । तिन शिवमारग रीति पिछानी ।
 वत्सल अंग सदा जो ध्यावे । सो तीर्थकर पदवी पावे ॥९॥

दोहा

- एही सोलहभावना, सहित धरे व्रत जोय ।
 देव इन्द्र नरवंपद, दानत शिवपद होय ॥१०॥
- ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्ध्यादिषोडशकारणेभ्यः पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा !
 (इत्याशीर्वादः)

अथ दशलक्षणधर्म पूजा

- (छंद- अडिल्ल) - उत्तम छिमा मार्दव आर्जवभाव हैं ।
 शौच सत्य संजम तप त्याग उपाव हैं ॥
 आकिंचन ब्रह्मचर्य धरम दश सार हैं ।
 चहुंगतिदुखते काढि मुकति करतार हैं ॥१॥

- ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्म ! अत्र अवतर अवतर । संवौषट्
 ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्म ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्म ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

अथाष्टकम्

सोरठा - हेमाचलकी धार मुनिचित सम शीतल सुरभि ।
भवआताप निवार, दसलच्छन पूजौं सदा ॥१॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमामार्दवार्जवशौचसत्यसंयमतपत्यागाकिंचन्यब्रह्मचर्यदशलक्षण-
धर्मैभ्यो जलं निर्वपामीति स्वाहा ॥१॥

चंदन केशर गार, होय सुवास दशों दिशा । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ॥२॥

अमल अखंडितसार, तंदुल चंद्रसमान शुभ । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ॥३॥

फूल अनेक प्रकार, महकें उरधलोकलों । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ॥४॥

नेवज विविध निहार, उत्तम षटरससंजुगत । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥५॥

वाति कपूर सुधार दीपकज्योति सुहावनी । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ॥६॥

अगर धूप विस्तार, फैले सर्व सुगंधता । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ॥७॥

फलकी जाति अपार, घ्राणनयनमनमोहने । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय फलं निर्वपामीति स्वाहा ॥८॥

आठों दरब सँवार, घानत अधिक उछाहसों । भव. ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्माय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥९॥

प्रत्येक अंग पूजा

उत्तम क्षमा धर्म (छंद - सोरठा चौपाई, हरिगीतिका)

पीडें दुष्ट अनेक, बांध मार बहुविधि करें ।

धरिये छिमा विवेक, कोप न कीजे पीतमा ॥१॥

उत्तम छिमा गहोरे भाई । इहभव जस परभव सुखदाई ।
गाली सुनि मन खेद न आनो । गुनको औगुन कहै अयानो
कहि है अयानो वस्तु छिनै, बांध मार बहुविधि करै ।
धरतैं निकारैं तन विदारै, वैर जो न तहां धरै ॥
ते करम पूरब किये खोटे, सहै क्यो नहिं जीयरा ।
अति क्रोधअग्नि बुझाय प्राणी, साम्यजल ले सीयरा ॥१॥
ॐ ह्रीं उत्तमक्षमाधर्मागाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥१॥

उत्तम मार्दव धर्म

मान महाविषरूप, करहिं नीचगति जगतमें ।

कोमल सुधा अनूप, सुख पावै प्राणी सदा ॥२॥

उत्तम मार्दवगुन मनमाना । मानकरनको कौन ठिकाना ।

वस्यों निगोदमाहितैं आया । दमरी रूंकन भाग बिकाया ॥

रूंकन बिकाया भागवशतैं, देव इकइंद्री भया ।

उत्तम मुआ चांडाल हुआ, भूप कीडोंमें गया ॥

जीतव्य-जोवन धनगुमान कहा करै जलबुदबुदा ।

करि विनय बहुगुन बडे जनकी, ज्ञानका पावै उदा ॥२॥

ॐ ह्रीं उत्तममार्दवधर्मागाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥२॥

उत्तम आर्जव धर्म

कपट न कीजै कोय, चोरनके पुर ना बसै ।

सरल सुभावी होय, ताके घर बहु संपदा ॥३॥

उत्तम आर्जवरीति बखानी । रंचक दगा बहुत दुखदानी ।

मनमें हो सो वचन उचरिये । वचन होय सो तनसौ करिये ॥

करिये सरल तिहुं जोग अपनी, देख निरमल आरसी ।

मुख करे जैसा लखै तैसा कपटप्रीति अंगारसी ॥

नहिं लहै लछमी अधिक छलकरि, करमबंध विशेषता ।

भय त्यागि दूध बिलाव पीवै, आपदा नहिं देखता ॥३॥

ॐ ह्रीं उत्तमआर्जवधर्मागाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥३॥

उत्तम शौच धर्म

धरि हिरदै संतोष, करहू तपस्या देहसौ ।

शौच सदा निरदोष, धरम बडो संसारमें ॥४॥

उत्तम शौच सर्व जग जाना । लोभ पापको बाप बखाना ॥

आशापास महादुखदानी । सुख पावै संतोषी प्रानी ।

प्रानी सदा शुचि शीलजपतप ज्ञानध्यानप्रभावतैं ।

नित गंगजमुनसमुद्र न्हाये, अशुचि दोष सुभावतैं ॥

ऊपर अमल मल भन्यो भीतर कौन विध घट शुचि कहै ।

बहु देह मैली सुगुन थैली, शौच गुन साधू लहै ॥४॥

ॐ ह्रीं उत्तमशौचधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥४॥

उत्तम सत्य धर्म

कठिन वचन मत बोल, परनिंदा अरु झूठ तज ।

सांच जवाहर खोल सतवादी जगमें सुखी ॥५॥

उत्तम सत्यवरत पालिजे पर विश्वासघात नहिं कीजे ।

सांचे झूठे मानुष देखो आपनपूत स्वपास न पेखो ॥

पेखो तिहायत पुरुष सांचेको दरब सब दीजिये ।

मुनिराज श्रावककी प्रतिष्ठा सांचगुण लख लीजिये ।

ऊंचे सिंहासन बैठी वसुनृप, धरमका भूपति भया ।

वच झूठसेती नरक पहुंचा, सुरगमें नारद गया ॥५॥

ॐ ह्रीं उत्तमसत्यधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥५॥

उत्तम संयम धर्म

काय छहों प्रतिपाल, पंचेंद्री मन वश करो ।

संजमरतन सँभाल, विषय चोर बहु फिरत हैं ॥६॥

उत्तम संजम गहु मन मेरे । भवभवके भाजै अघ तेरे ।

सुरग नरकपशुगतिमें नाहीं, आलसहरन करन सुख ठाहीं ॥

ठाहीं पृथी जल आग मारुत, रूख त्रस करुणा धरों ।

सपरसन रसना ग्रान नैना, कान मन सब वश करो ॥

जिस विना नहिं जिनराज सीझे, तू रूल्यो जगकीचमें ।

इक घडी मत विसरो करो नित, आव जममुख वीचमें ॥

ॐ ह्रीं उत्तमसंयमधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥६॥

उत्तम तप धर्म

तप चाहें सुरराय, करमसिखरको व्रज है ।

द्वादशविधि सुखदाय, क्यो न करै निज सकति सम ॥७॥

उत्तम तप सबमाहिं बखाना । करमशैलको वज्र समाना ।

वस्यो अनादि निगोदमँझारा । भूविकलत्रय पशुतन धारा ॥

धारा मनुष तन महादुर्लभ, सुकुल आयु निरोगता ।

श्रीजैनवानी तत्त्वज्ञानी, भई विषयपयोगता ॥

अति महादुरलभ त्याग विषय, कषाय जो तप आदरै ।

नरभवअनुपम कनकघरपर, मणिमयी कलसा धरै ॥७॥

ॐ ह्रीं उत्तमतपोधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥७॥

उत्तम त्याग धर्म

दान चार परकार, चारसंघको दीजिये ।

धन बिजुली उनहार, नरभव लाहो लीजिये ॥८॥

उत्तम त्याग कह्यो जग सारा । औषध शास्त्र अभय आहारा ।

निहचै रागद्वेष निरवारै । ज्ञाता दोनों दान संभारै ॥

दोनों संभारै कूपजल सम, दरब घरमै परिनया ।

निज हाथ दीजे साथ लीजे खाय खोया बह गया ॥

धनि साध शास्त्र अभय दिवैया, त्याग राग विरोधकों ।

विन दान श्रावक साधु दोनों, लहैं नाहीं बोधकों ॥८॥

ॐ ह्रीं उत्तमत्यागधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥८॥

उत्तम आर्किंचन्य धर्म

परिग्रह चौविस, भेद त्याग करै मुनिराजजी ।
 तिसनाभाव उछेद, घटती जान घटाइये ॥९॥
 उत्तम आर्किंचन गुण जानौ । परिग्रहचिंता दुख ही मानो ।
 फांस तनकसी तनमें सालै । चाह लंगोटीकी दुख भालै ॥
 भाले न समता सुख कभी नर, विना मुनिमुद्रा धरे ।
 धनि नगनपर तन-नगन ठाडे, सुर असुर पायनि परै ॥
 घर माहिं तिसना जो घटावे, रूचि नहिं संसारसौं ।
 बहु धन बुराहू भला कहिये, लीन परउपगारसौं ॥९॥
 ॐ ह्रीं उत्तमार्किंचन्यधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥९॥

उत्तम ब्रह्मचर्य धर्म

शीलबाढ नौ राख, ब्रह्मभाव अन्तर लखो ।
 करि दोनों अभिलाख, करहु सफल नरभव सदा ॥
 उत्तम ब्रह्मचर्य मन आनो । माता बहिन सुता पहिचानौ ।
 सहें बानवरषा बहु सुरे । टिके न नैन बाण लखि कूरै ॥
 कूरै तियाके अशुचितनमें कामरोगी रति करे ।
 बहु मृतक सडहिं मसानमाही काग ज्यों चौचें भरै ॥
 संसारमें विषवेल नारी, तजि गये जोगीश्वरा ।
 'द्यानत' धरम दश पैंडि चढिकें, शिवमहलमें पग धरा ॥१०॥
 ॐ ह्रीं उत्तमब्रह्मचर्यधर्मांगाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥१०॥

अथ जयमाला ।

दोहा

दशलच्छन बंदों सदा, मन वांछित फल दाय ।
 कहूं आरती भारती, हमपर होहु सहाय ॥ १ ॥

चौपाई

उत्तम छिमा जहां मन होई, अंतरबाहिर शत्रु न कोई ।
 उत्तम मार्दव विनय प्रकासै नानाभेद ज्ञान सब भासै ॥ २ ॥
 उत्तम आर्जव कपट मिटावै । दुरगति त्यागि सुगति उपजावै ॥
 उत्तम शौच लोभपरिहारी, संतोषी गुणरतन भंडारी ॥ ३ ॥
 उत्तम सत्यवचन मुख बोले । सो प्राणी संसार न डोलै ॥
 उत्तम संयम पालै ज्ञाता । नरभव सफल करै, ले साता ॥ ४ ॥
 उत्तम तप निरवांछित पालै । सो नर करमशत्रुकों टालै ।
 उत्तम त्याग करै जो कोई, भोगभूमि-सुर-शिवसुख होइ ॥ ५ ॥
 उत्तम आर्किंचन व्रत धारै, परम समाधिदसा विसतारै ॥
 उत्तम ब्रह्मचर्य मन लावै । नरसुर सहित मुक्तिफल पावै ॥ ६ ॥
 दोहा - करै करमकी निरजरा, भवपिंजरा विनाशी ।
 अजर अमर पदको लहे, 'द्यानत' सुखकी राशि ॥ ७ ॥
 ॐ ह्रीं उत्तमक्षमामार्दवार्जवशौचसत्यसंयमतपस्त्यागार्किंचन्यब्रह्मचर्यदशलक्षण-
 धर्मांग पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥

नन्दीश्वरद्वीप-पूजा

(कविवर द्यानतरायजी)

(अडिल्ल) - सरब पर्वमें बडो अठाई परब है ।
 नन्दीश्वर सुर जाहिं लेय वसु दरव है ॥
 हमें सकति सो नाहि इहां करि थापना ।
 पूजैं जिनगृह प्रतिमा है हित आपना ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमासमूह !
 अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमासमूह !
अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमासमूह !
अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

(अवतार) - कंचन-मणि-मय भृंगार, तीरथ-नीर भरा ।

तिहुं धार दयी निरवार, जामन मरन जरा ॥

नन्दीश्वर-श्रीजिन-धाम, बावन पूंज करों ।

वसु दिन प्रतिमा अभिराम, आनंद-भाव धरों ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे पूर्वपश्चिमोत्तरदक्षिणदिक्षु द्विपंचाश-
ज्जिनालयस्थ-जिनप्रतिमाभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

भव-तप हर शीतल वास, सो चंदन नाहीं ।

प्रभु यह गुन कीजै साँच, आयो तुम ठांही ॥ नंदी. ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
भवतापविनाशनाय चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ।

उत्तम अक्षत जिनराज, पुन्ज धरे सोहे ।

सब जीते अक्ष समाज, तुमसम अरु को है ॥ नंदी. ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
अक्षयपदप्राप्तये अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ।

तुम काम विनाशक देव, ध्याऊँ फूलनसों

लहुँ शील लच्छमी एव, छूटों सूलनसों ॥ नंदी. ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।

नेवज इंद्रिय-बलकार, सो तुमने चूरा ।

चरु तुम ढिग सोहै सार, अचरज है पूरा ॥ नंदी. ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

दीपकी ज्योति-प्रकाश तुम तन मांहिं लसै ।

टूटै करमनकी राश, ज्ञान-कणी दरसै ॥ नंदी. ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
मोहान्धकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।

कृष्णागुरू-धूप-सुवास, दश-दिशि नारि वरै ।

अति हरष-भाव परकाश, मानों नृत्य करै ॥ नंदी. ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।

बहुविधि फल ले तिहुं काल, आनंद राचत हैं ।

तुम शिव-फल देहु दयाल, तुहि हम जाचत हैं ॥ नंदी. ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
मोक्षफलप्राप्त्यै फलं निर्वपामीति स्वाहा ।

यह अरघ कियो निज-हेत, तुमको अरपतु हों ।

द्यानत किज्यो शिव-खेत, भूमि समरपतु हों ॥ नंदी. ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्री नन्दीश्वरद्वीपे द्विपंचाशज्जिनालयस्थजिनप्रतिमाभ्यो
अनर्घपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

अथ जयमाला ।

दोहा - कार्तिक फागुन साढके अंत आठ दिन मांहिं ।

नन्दीश्वर सुर जात हैं, हम पूजें इह ठाहिं ॥ १ ॥

एकसौ त्रेसठ कोडि जोजन महा ।

लाख चौरासिया एक दिशमें लहा ॥

आठमों द्वीप नन्दीश्वरं भास्वरं ।

भौन बावन्न प्रतिमा नमों सुखकरं ॥ २ ॥

चार दिशि चार अंजनगिरि राजहीं ।

सहस चौरासिया एक दिश छाजहीं ॥

ढोलसम गोल ऊपर तले सुंदरं ॥ भौन. ॥ ३ ॥

एक इक चार दिशि चार शुभ बावरी ।
 एक इक लाख जोजन अमल जल भरी ॥
 चहूं दिशा चार वन लाख जोजन वरं ॥ भौन. ॥ ४ ॥
 सोल वापीन मधि सोल गिरि दधिमुखं ।
 सहस दश महाजोजन लखत ही सुखं ॥
 बावरी कौन दो माहि दो रति करं ॥ भौन. ॥ ५ ॥
 शैल बत्तीस इक सहस जोजन कहे ।
 चार सोलै मिलैं सर्व बावन लहे ॥
 एक इक सीसपर एक जिनमंदिरं ॥ भौन. ॥ ६ ॥
 बिंब अठ एकसो रतनमयी सोहही ।
 देव देवी सरव नयन मन मोहही ॥
 पांचसौ धनुष तन पद्म आसन परं ॥ भौन. ॥ ७ ॥
 लाल नख मुख नयन श्याम अरू स्वेत हैं ।
 श्याम-रंग भोंह सिर केस छबि देत हैं ॥
 वचन बोलत मनो हँसत कालुष-हरं ॥ भौन. ॥ ८ ॥
 कोटि-शशि-भान-दुति-तेज छिप जात है ।
 महा-वैराग परिणाम ठहरात है ॥
 वयन नहिं कहैं लखि होत सम्यकधरं ।
 भौन बावन्न प्रतिमा नमो सुखकरं ॥ ९ ॥

सोरठा

नंदीश्वर -जिन-धाम, प्रतिमा-महिमा को कहै ।
 'द्यानत' लीनो नाम, यही भगति शिव-सुख करे ॥
 ॐ ह्रीं श्रीनन्दीश्वरद्वीपे पूर्वपश्चिमोत्तरदक्षिणदिक्षु
 द्विपंचाशज्जिनालयस्थ-जिनप्रतिमाभ्यो पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 इत्याशीर्वादः । पुष्पांजलिं क्षिपामि ।

श्रीरत्नत्रय-पूजा

चहुंगति-फनि-विष-हरन-मणि, दुख-पावक-जल-धार ।
 शिव-सुख-सुधा-सरोवरी, सम्यक्-त्रयी निहार ॥

ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयधर्म ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् । आव्दाननम् ।
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयधर्म ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः । स्थापनम्
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयधर्म ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् । सन्निधिकरणम् ।

अष्टक (सोरठा)

क्षीरोदधि उनहार, उज्ज्वल जल अति सोहनो ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय जन्मरोगविनाशनाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 चंदन-केशर गारि, परिमल-महा-सुरंग-मय ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय भवतापविनाशनाय चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ।
 तंदुल अमल चितार, वासमती सुखदास के ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ ३ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय अक्षयपदप्राप्तये अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ।
 महकै फूल अपार, अलि गुंजें ज्यों थुति करें ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ ४ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।
 लाडू बहू विस्तार, चीकन मिष्ठ सुगंधयुत ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ ५ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 दीप रतनमय सार, जोत प्रकाशै जगत मैं ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूं ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय मोहान्धकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।

धूप सुवास विथार, चंदन अगर कपूर की ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूँ ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 फल शोभा अधिकार, लोंग धुहारे जायफल ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूँ ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 आठ दरब निरधार, उत्तम सों उत्तम लिये ।
 जनम-रोग निरवार, सम्यक् रत्नत्रय भजूँ ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 सम्यग्दर्शन, ज्ञान, व्रत शिव-मग-तीनों मयी ।
 पार उतारन यान, 'द्यानत' पूजों व्रतसहित ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं सम्यक् रत्नत्रयाय पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

श्रीसम्यग्दर्शनपूजा

दोहा

सिद्ध अष्ट-गुणमय प्रगट, मुक्त-जीव-सोपान ।
 ज्ञान चरित जिहँ विन अफल, सम्यग्दर्श प्रधान ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शन ! अन्न अवतर अवतर संवौषट् ।
 ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शन ! अन्न तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शन ! अन्न मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

सोरठा नीर सुगंध अपार, तृषा हरै मल छय करै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

जल केसर घनसार, ताप हरै सीतल करै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ।
 अछत अनूप निहार, दारिद नाशै सुख भरै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ।
 पहुप सुवास उदार, खेद हरै मन शुचि करै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।
 नेवज विविध प्रकार, छुधा हरै थिरता करै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 दीप-ज्योति तम हार, घट पट परकाशै महा ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 धूप घानसुखकार, रोग विघन जडता हरै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 श्रीफल आदि विथार, निहचै सुर-शिव-फल करै ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय फलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 जल गंधाक्षत चारु, दीप धूप फल फूल चरु ।
 सम्यग्दर्शन सार, आठ अंग पूजों सदा ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं अष्टांगसम्यग्दर्शनाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला

दोहा

आप आप निहचै लखै, तत्त्व प्रीति व्योहार ।
रहित दोष पच्चीस हैं, सहित अष्ट गुन सार ॥ १ ॥

(चौपाई मिश्रित-गीता)

सम्यग्दर्शन-रतन गहीजे, जिन वचमें संदेह न कीजे ।
इह-भव विभव-चाह दुखदानी, पर भव भोग चहै मत प्रानी ॥
प्रानी गिलान न करि अशुचि लखि, धरम गुरु प्रभु परखिये ।
पर-दोष ढकिये धरम डिगतेको सुथिर कर हरखिये ॥
चहुँ संघको वात्सल्य कीजै, धरमकी परभावना ।
गुन आठसों गुन आठ लहिकै, इहां फेर न आवना ॥
ॐ ह्रीं अष्टांगसहितपंचविंशतिदोषरहितसम्यग्दर्शनाय पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

श्रीसम्यग्ज्ञानपूजा

दोहा

पंच भेद जाके प्रगट, ज्ञेय-प्रकाशनभान ।
मोह-तपन-हर-चंद्रमा, सोई सम्यग्ज्ञान ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञान ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञान ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञान ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

सोरठा

नीर सुगंध अपार, तृषा हरै मल छय करै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ १ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

जल केसर घनसार, ताप हरै सीतल करै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ २ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ।
अछत अनूप निहार, दारिद नाशै सुख भरै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ३ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ।
पहुप सुवास उदार, खेद हरै मन शुचि करै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ४ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।
नेवज विविध प्रकार, छुधा हरै थिरता करै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ५ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
दीप-ज्योति तम हार, घट पट परकाशै महा ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ६ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।
धूप ग्रान सुखकार, रोग विघन जडता हरै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ७ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।
श्रीफल आदि विथार, निहचे सुर-शिव-फल करै ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ८ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय फलं निर्वपामीति स्वाहा ।
जल गंधाक्षत चारु, दीप धूप फल फूल चरु ।
सम्यग्ज्ञान विचार, आठ भेद पूजौं सदा ॥ ९ ॥
ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला

दोहा

आप आप जानै नियत, ग्रंथ पठन व्योहार ।
 संशय-विभ्रम-मोह विन, अष्ट अंग गुणकार ॥ १ ॥
 सम्यक् ज्ञान-रतन मन भाया, आगम तीजा नैन बताया ।
 अच्छर शुद्ध अर्थ पहिचानो, अच्छर अरथ उभय संग जानो ॥
 जानो सुकाल-पठन जिनागम, नाम गुरु न छिपाइये ।
 तप रीति गहि बहु मौन देकै, विनय गुण चित लाईये ॥
 ये आठ भेद करम उछेदक, ज्ञान-दर्पन देखना ।
 इस ज्ञान हीसों भरत सीझा, और सब पट पेखना ॥
 ॐ ह्रीं अष्टविधसम्यग्ज्ञानाय पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

श्रीसम्यक्चारित्र पूजा

दोहा

विषय रोग औषध महा, दव-कषाय-जल-धार ।
 तीर्थकर जाको धरै, सम्यक्चारित सार ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्र ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्र ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्र ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

(अष्टक) सोरठा

नीर सुगंध अपार, तृषा हरै मल छय करै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

जल केसर घनसार, ताप हरै शीतल करै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय चन्दनं निर्वपामीति स्वाहा ।
 अछत अनूप निहार, दारिद नाशै सुख भरै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ३ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय अक्षतान् निर्वपामीति स्वाहा ।
 पहुप सुवास उदार, खेद हरै मन शुचि करै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ४ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।
 नेवज विविध प्रकार, छुधा हरै थिरता करै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ५ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 दीप-ज्योति तम हार, घट पट परकाशै महा ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 धूप घ्रान सुखकार, रोग विघन जडता हरै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ७ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 श्रीफल आदि विथार, निहचे सुर-शिव-फल करै ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ८ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय फलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 जल गंधाक्षत चारु, दीप धूप फल फूल चरु ।
 सम्यक्चारित सार, तेरहविध पूजौं सदा ॥ ९ ॥
 ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला

दोहा

आप आप थिर नियत नय, तप संजम व्योहार
स्व-पर-दया दोनों लिये, तेरहविध दुखहार ॥

चौपाई मिश्रित गीताछंद

सम्यक्चारित रतन संभालौ, पांच पाप तजिके व्रत पालौ
पंच समिति त्रय गुपति गहीजै, नर भव सफल करहु तन छीजौ ॥
छीजै सदा तन को जतन यह एक संजम पालिये ।
बहु रुल्यो नरक-निगोदमाहीं, विष कषायनि टालिये ॥
शुभ-करम जोग सुघाट आयो, पार हो दिन जात है ।
घानत धरमकी नाव बैठो, शिव-पुरी कुशलात है ॥ २ ॥
ॐ ह्रीं त्रयोदशविधसम्यक्चारित्राय महार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

समुच्चय-जयमाला

दोहा

सम्यग्दर्शन-ज्ञान व्रत, इन विन मुक्ति न होय ।
अन्ध पंगु अरु आलसी, जुदे जलैं दव-लोय ॥ १ ॥

(चौपाई १६ मात्रा)

जाके ध्यान सुथिर बन आवै, ताके करमबंध कट जावै ।
तासों शिव-तिय प्रीति बढावै, जो सम्यक् रतनत्रय ध्यावै ॥
ताको चहुं गतिके दुख नाहीं, सो न परै भव-सागर माहीं ।
जन्मजरामृत दोष मिटावै, जो सम्यक् रतन-त्रय ध्यावै ॥
सोई दशलच्छनको साधै, सो सोलहकारण आराधै ।
सो परमात्मपद उपजावै, सो सम्यक् रतनत्रय ध्यावै ॥
सोई शक्र-चक्रीपद लेई, तीन लोकके सुख बिलसेई ।

सो रागादिक भाव बहावै, जो सम्यक् रतनत्रय ध्यावै ॥
सोई लोकालोक निहारै, परमानंददशा विसतारै ।
आप तिरै औरन तिरवावै, जो सम्यक् रतनत्रय ध्यावै ॥
दोहा - एक स्वरूप- प्रकाश निज, वचन कह्यो नहिं जाय ।
तीन भेद व्योहार सब, घानत को सुखदाय ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं सम्यग्दर्शनसम्यग्ज्ञानसम्यक्चारित्राय महार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

सम्पूर्ण अर्घ्य (महार्घ्य)

में देव श्री अरहन्त पूजुं, सिद्ध पूजुं चाव सों ।
आचार्य श्री उवझाय पूजुं, साधु पूजुं भाव सों ॥ १ ॥
अर्हन्त भासित बैन पूजुं, द्वादशांग रचे गणी ।
पूजुं दिगम्बर गुरुचरन, शिव हेत सब आशा हनी ॥ २ ॥
सर्वज्ञ-भाषित धर्म दशविधि, दयामय पूजुं सदा ।
जजूं भावना षोडश रत्नत्रय, जा विना शिव नहीं कदा ॥ ३ ॥
त्रैलोक्यके कृत्रिम अकृत्रिम, चैत्य चैत्यालय जजूं ।
पंच मेरु नन्दीश्वर जिनालय, खचर सुर पूजित भजूं ॥ ४ ॥
कैलास श्री सम्मेद श्री, गिरनार गिरि पूजुं सदा ।
चंपापुरी पावापुरी पुनि, और तीरथ सर्वदा ॥ ५ ॥
चौवीस श्री जिनराज पूजुं, बीस क्षेत्र विदेहके ।
नामावली इक सहस्र वसु जय, होय पति शिव गेहके ॥ ६ ॥
जल गंधाक्षत पुष्प चरु, दीप धूप फल लाय ।
सर्व पूज्यपद पूजहुं, बहुविधि भक्ति बढाय ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्री अर्हन्त-सिद्ध-आचार्य-उपाध्याय-सर्व साधु, देव-शास्त्र-गुरु,
उत्तम क्षमादि दशधर्म, दर्शन-विशुद्धि आदि षोडश भावना, त्रैलोक्य संबंधि कृत्रिम
अकृत्रिम समस्त चैत्य-चैत्यालय, पंचमेरु-संबंधि चैत्य-चैत्यालय, नन्दीश्वर संबंधि
जिन-जिनालय, निर्वाणक्षेत्र श्री कैलास गिरी, सम्मेद गिरि, गिरनार गिरि, चंपापुरी,

पावापुरी, आदि तीर्थक्षेत्र श्री ऋषभदिवीरान्त चतुर्विंशति जिनेन्द्रदेव, आदि समस्त-
पूज्यपदेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये महार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जाप्य

श्रीषोडशकारण भावनांचे जाप्य

१. ॐ ह्रीं श्री दर्शन-विशुद्धये नमः ।
२. ॐ ह्रीं श्री विनय-संपन्नतायै नमः ।
३. ॐ ह्रीं श्री शीलव्रतेष्वनतिचाराय नमः ।
४. ॐ ह्रीं श्री अभीक्षणज्ञानोपयोगाय नमः ।
५. ॐ ह्रीं श्री संवेगाय नमः ।
६. ॐ ह्रीं श्री शक्तितस्त्यागाय नमः ।
७. ॐ ह्रीं श्री शक्तितस्तपसे नमः ।
८. ॐ ह्रीं श्री साधुसमाधये नमः ।
९. ॐ ह्रीं श्री वैयावृत्यकरणाय नमः ।
१०. ॐ ह्रीं श्री अर्हद्भक्तये नमः ।
११. ॐ ह्रीं श्री आचार्यभक्तये नमः ।
१२. ॐ ह्रीं श्री बहुश्रुतभक्तये नमः ।
१३. ॐ ह्रीं श्री प्रवचनभक्तये नमः ।
१४. ॐ ह्रीं श्री आवश्यकपरिहाराय नमः ।
१५. ॐ ह्रीं श्री मार्गप्रभावनायै नमः ।
१६. ॐ ह्रीं श्री प्रवचन-वत्सलत्वाय नमः ।
१७. ॐ ह्रीं श्री दर्शन विशुद्ध्यादि षोडशकारणेभ्यो नमो नमः ।

श्री दशलक्षणिक धर्मांचे जाप्य

१. ॐ ह्रीं श्री उत्तम क्षमा-व्रतधर्मागाय नमः ।
२. ॐ ह्रीं श्री उत्तम मार्दव-व्रतधर्मागाय नमः ।
३. ॐ ह्रीं श्री उत्तम आर्जव-व्रतधर्मागाय नमः ।
४. ॐ ह्रीं श्री उत्तम सत्य-व्रतधर्मागाय नमः ।

५. ॐ ह्रीं श्री उत्तम शौच-व्रतधर्मागाय नमः ।
६. ॐ ह्रीं श्री उत्तम संयम-व्रतधर्मागाय नमः ।
७. ॐ ह्रीं श्री उत्तमतपो-व्रतधर्मागाय नमः ।
८. ॐ ह्रीं श्री उत्तम त्याग-व्रतधर्मागाय नमः ।
९. ॐ ह्रीं श्री उत्तम आर्किचन्य-व्रतधर्मागाय नमः ।
१०. ॐ ह्रीं श्री उत्तम ब्रह्मचर्य-व्रतधर्मागाय नमः ।
११. ॐ ह्रीं श्री उत्तम क्षमादि दशधर्मेभ्यो नमो नमः ।

श्री रत्नत्रय पूजेचे जाप्य

टीप - प्रत्येक जाप्य म्हणताना प्रथम ' ॐ ह्रीं श्री ' हे शब्द लावून
सम्यग्दर्शन संबंधी जाप्य म्हणावे -

सम्यग्दर्शन संबंधी जाप्य

१. निःशंकिताङ्गाय नमः ।
२. निःकांक्षिताङ्गाय नमः ।
३. निर्विचिकित्साङ्गाय नमः ।
४. अमूढदृष्ट्यङ्गाय नमः ।
५. उपगूहनाङ्गाय नमः ।
६. स्थितिकरणाङ्गाय नमः ।
७. वात्सल्याङ्गाय नमः ।
८. प्रभावानोद्भटप्रभावनाङ्गाय नमः ।

सम्यग्ज्ञानासंबंधी जाप्य

१. व्यंजनोर्जिताय नमः ।
२. अर्थसमग्राय नमः ।
३. शद्दार्थोभयपूर्णाय नमः ।
४. कालाध्ययनोद्भुतप्रभावनायै नमः ।
५. उपधान-समृद्धाय नमः ।
६. विनयोन्मुद्रितमाहात्म्याय नमः ।
७. गुर्वानपन्हवसमेधिताय नमः ।
८. बहुमान-समृद्धाय नमः ।

सम्यक्चारित्रसंबंधी जाप्य

१. अहिंसामहाव्रताय नमः ।
 २. सत्यमहाव्रताय नमः ।
 ३. स्तेयविरतिमहाव्रताय नमः ।
 ४. ब्रह्मचर्यमहाव्रताय नमः ।
 ५. आर्किचन्यमहाव्रताय नमः ।
 ६. मनोगुप्तये नमः ।
 ७. वाग्गुप्तये नमः ।
 ८. कायगुप्तये नमः ।
 ९. ईर्यासमितये नमः ।
 १०. भाषासमितये नमः ।
 ११. एषणासमितये नमः ।
 १२. आदाननिक्षेपणसमितये नमः ।
 १३. व्युत्सर्गसमितये नमः ।
- नित्य सामायिकाच्यावेळी भावावयाच्या भावना
१. ॐ ह्रीं अनन्तानंत-शक्ति-स्वरूपोऽहम् ।
 २. ॐ ह्रीं अनन्त-चतुष्टय-स्वरूपोऽहम् ।
 ३. ॐ ह्रीं अनन्त-ज्ञान-स्वरूपोऽहम् ।
 ४. ॐ ह्रीं अनन्त-दर्शन-स्वरूपोऽहम् ।
 ५. ॐ ह्रीं अनन्तसुख-स्वरूपोऽहम् ।
 ६. ॐ ह्रीं अनन्त-वीर्य-स्वरूपोऽहम् ।
 ७. ॐ ह्रीं शुद्धचिद्रूपोऽहम् ।
 ८. ॐ ह्रीं शुद्धोऽहम् ।
 ९. ॐ ह्रीं बुद्धोऽहम् ।
 १०. ॐ ह्रीं सिद्धोऽहम् ।
 ११. ॐ ह्रीं शुद्धोऽहम् । बुद्धोऽहम् । सिद्धोऽहम् ।
 १२. ॐ ह्रीं समता-स्वरूपोऽहम् ।
 १३. ॐ ह्रीं वीतराग-स्वरूपोऽहम् ।
 १४. ॐ ह्रीं उत्तम क्षमादिदशधर्मेभ्यो नमो नमः ।

१५. ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्धयादिषोडशकारणेभ्यो नमो नमः ।
 १६. ॐ ह्रीं सम्यग्रत्नत्रयेभ्यो नमः ।
 १७. ॐ ह्रीं श्री अष्टांग सम्यग्दर्शनाय नमः ।
 १८. ॐ ह्रीं श्री अष्टांग सम्यग्ज्ञानाय नमः ।
 १९. ॐ ह्रीं श्री त्रयोदश सम्यक्चारित्राय नमः ।
१. नंदीश्वर संज्ञाय नमः ।	१. अनंतदर्शनाय नमः ।
२. अष्टमहाविभूति संज्ञाय नमः ।	२. अनंतज्ञानाय नमः ।
३. त्रिलोकसारसंज्ञाय नमः ।	३. अनंतसुखाय नमः ।
४. चतुर्मुखसंज्ञाय नमः ।	४. अनंतवीर्याय नमः ।
५. पंचमहालक्षण संज्ञाय नमः ।	५. अगुरुलघुत्वाय नमः ।
६. सिद्धचक्र संज्ञाय नमः ।
(स्वर्गसोपान)	६. अव्याबाधात्वाय नमः ।
७. जिनगुणसंपत्ति संज्ञाय नमः ।
(सर्वसंपत्तीकर)	७. अवगाहनत्वाय नमः ।
८. इंद्रध्वज संज्ञाय नमः ।	८. सूक्ष्मत्वाय नमः ।

सामायिक पाठ (मराठी)

(आचार्य अमितगतिकृत द्वात्रिंशतिका या संस्कृत सामायिकाचा श्री स्व. नेमचंद वालचंद गांधी यांनी केलेला श्लोकबद्ध अनुवाद.)

सर्वा भूतांशि मैत्री गुणिजन मिळता मोद वाटो मनाते ।
दुःखाने गांजलेल्या बघुनी मनिं होउं उत्पन्न माते ॥
मिथ्या धर्माभिमान्या विषयिं न च कधी राग वा द्वेष यावा ।
आत्म्याची भावना ही सतत मग अशी होउ देवाधिदेवा ॥ १ ॥
आत्म्याची शक्ति मोठी मुळी नच शिवती दोष ज्याते कधीही ।
कर्माने बद्ध झाला म्हणुनि जखडुनी देहिं गुंतुनी राही ॥
देहांतूनी निराळा करिन अशी मला त्वत्कृपे येऊ शक्ती ।
म्यानातूनी शिपाई जशि हि असिलता^१ वेगळी काढिताती ॥ २ ॥

दुःखाचा कडिलोट होऊ अथवा सौख्यांबुधि^१ प्राप्त ही ।
 वैरी घालु कुन्हाड डोकिवर वा बंधू करो प्रेमही ॥
 काही लाभ मिळो वियोगहि घडो रानी वसो वा गृही ।
 माझी बुद्धि समान राहूं मजला माझे नसे कोणिही ॥ ३ ॥

माझ्या^२ मनी लीन जणो जहाले । की अन्तरंगीं जखडून गेले ।
 बिंबून गेले हृदयप्रदेशीं । की राहिले निश्चल मानसाशी ।
 दीपापरी नाशिते जे तमास । त्वत्पाद राहोत मनीं जिनेश ॥ ४ ॥

माझ्या प्रमाद-गमनागमनात^३ जीव ।
 एकेंद्रियादि वधिले जिनराज ! देव ॥
 वा पीडिले मिसळिले जरि चूर्ण झाले ।
 मिथ्या दुराचरण ते घडुं^४ आचरीले ॥ ५ ॥

कषायविषयेन्द्रिया वश बनून मी दुर्गती ।
 विमुक्तिपथ 'साधण्या करि विरोध वा दुष्कृती ॥
 जरि मलिन जाहले शुचि^५ चरित्र कोण्यापरी ।
 जिना ! अघविनाशना^६ ! सकल होऊं मिथ्या तरी ॥ ६ ॥

मंत्राने औषधीने विष सकल जसे नाशितो वैद्य कोणी ।
 निंदा गर्हा करूनी दुरित सकल मी नाशि आलोचनांनी ॥
 वाणीने वा मनाने घडलं असुत^७ ही पातके वा शरीरे ।
 संसारांतील दुःखामधिं रुतविण्या कारणे ही खरी रे ॥ ७ ॥

प्रमादयोगे मतिच्या विकारें । कदापि हे लागुनि दोष सारे ।
 मळेल चरित्र तरी करीन । प्रतिक्रमा पाय तुझे धरीन ॥ ८ ॥

१. सुखरूपी समुद्र, २. या श्लोकातील पाचही चरणांतील वर्णनाचा संबंध त्वत्पाद या सहाव्या चरणांतील शब्दाशी आहे, ३. प्रमादपूर्वक जाण्याचेण्यात, ४. घडो, ५. मोक्षमार्ग, ६. शुद्धचरित्र, ७. पाप नाहीसे करणाऱ्या जिना, ८. असोत

मनाच्या शुद्धीचा नाश होतो त्याला अतिक्रमा ।
 शीलव्रता बिघाडी त्या, म्हणावे वा व्यतिक्रमा ।
 विषयोन्मुख वृत्तीला, अतिचार असे म्हणा ।
 अत्यंत विषयासक्ति, अनाचारचि तो गणा ॥ ९ ॥
 यदर्थमात्रा^१ त्यजुनी चुकून । जास्ती कमी मी वदलो असेन ॥
 क्षमून वाग्देवी^२ मला सुबुद्धि । देवो तशी केवल बोधलब्धि^३ ॥ १० ॥
 देवी सरस्वती ! तुझ्या नमितो पदासी ।
 चिंतामणी परि^४ समीहित^५ वस्तु देशी ।
 माते ! तुझ्या लवकृपे परिणामशुद्धि ।
 स्वात्मोपलब्धि^६ घडु दे शिवसौख्यसिद्धि ॥ ११ ॥

ज्या आठवीति सगळे मुनींद्र । स्तवीती ज्या सर्व नरामरेन्द्र ।
 जो गाइला शास्त्र पुराण वेदे । तो देव माझ्या हृदयी वसू दे ॥ १२ ॥
 जो दर्शन ज्ञान सुख स्वभाव । ज्या नाहि संसार विकार भाव ॥
 समाधिने ज्या मिळवीति सूज्ञ । मनीं वसो तो परमात्मसंज्ञ^७ ॥ १३ ॥
 विनाशितो जो भवदुःखजाल । पहातसे जो जगदन्तराल^८ ॥
 आत्मस्थ^९ जो योगिजनें बघावा । मनांत माझ्या जिन तो वसावा ॥ १४ ॥

ज्याने केला अखिल जगतीं मोक्षमार्गप्रकाश ।
 केला ज्याने जननमरणव्याधिचा सर्वनाश ॥
 विश्वा पाहे अतनु^{१०} असुनी जो कलंके विहीन ।
 ऐसा माझ्या हृदयिं विलसो देवदेव प्रधान ॥ १५ ॥

ज्याने केले सकल तनुभृज्जातीला^{११} आपुलेसे ।
 रागादी ते कधिं न शिवती दोष ज्याला जरासे ॥

१. जो काही अर्थ किंवा मात्रा (चुकून सुटली असेल), २. सरस्वती, ३. केवलज्ञानाची प्राप्ती, ४. प्रमाणे, ५. इच्छित, ६. आपल्या शुद्ध आत्म्याची प्राप्ती, ७. परमात्मा हे ज्याचे नाव आहे, ८. संपूर्ण विश्व व आकाश, ९. आपल्याच आत्म्यामध्ये, १०. शरीराने रहित, ११. प्राणिमात्राला

जो ज्ञानात्मा^१ करण^२ नसती ज्यास नाही विनाश ।
 ऐसा माझ्या हृदयिं विलसो देवराजा जिनेश ॥ १६ ॥
 सकल जगतिं ज्याचें व्यापलें ज्ञान सिद्ध ।
 विबुध असुनि ज्याने तोडिला कर्मबंध ॥
 सकल विकृति ज्याने नाशिल्या, ध्याती ज्यास ।
 मुनिजन हृदयीं तो राहुं^३ माझा जिनेश ॥ १७ ॥

शिवे न ज्या कर्मकलंक दोष । शिवे न जेवी तम भास्करास ॥
 जो नित्य जो एक अनेक त्यास । निरंजना त्या करितो नतीस^४ ॥ १८ ॥

सूर्यस्वरूप नसता त्रिजगा प्रकाशी ।
 स्वज्ञानसूर्यकिरणी तम जो विनाशी ॥
 स्वात्मीच वास करतो परि निश्चयाने ।
 तो आप्त देव नमितो नतमस्तकाने ॥ १९ ॥

ज्ञानात ज्याच्या दिसती समस्त । विश्वातिल स्पष्टपणें पदार्थ ॥
 कल्याणकारी प्रभु शुद्ध शांत । शरण्य^५ तो आप्त अनाद्यनंत ॥ २० ॥

मूर्च्छाभिमान^६ मदनज्वर वा निहंता^७ ।
 निद्रा विषाद भय शोक तशीच चिंता ॥
 जाळी जसा अनल^८ वृक्षसमूह सारा ।
 त्या आप्तपादि मजला मिळुं^९ नित्य थारा ॥ २१ ॥

नको आसना ती शिला घासभूमि^{१०} । नको पाट तासून केलाहि नामी ॥
 कषायेंद्रियांचा करी जो विनाश । बुधा मान्य तो शुद्ध आत्माच खास ॥ २२ ॥
 नको लोकपूजा नको आसनांचे । मुळी बंड वा संघसंमेलनाचे ॥
 समाधीस वा साधने योग्य ही न । त्यजी वासना बाह्य हो आत्मलीन ॥ २३ ॥
 न हे अर्थ माझे न मी होय त्यांचा । अरे अन्य ते, कोणी नाही कुणाचा ॥

१. ज्ञानस्वरूपी, २. इन्द्रिये, ३. राहो, ४. नमस्कारास, ५. शरण जाण्यायोग्य, ६. परिग्रह व अभिमान, ७. नाश करणारा, ८. अग्नी, ९. मिळो, १०. गवत, भूमी.

अशा निश्चया तू करी बाह्य सोडी । रहा भद्र आत्मस्थ मुक्तीस जोडी ॥ २४ ॥
 आत्म्यामध्ये त्वा आपणा बघावे । त्वा दर्शनज्ञानविशुद्ध व्हावे ॥
 एकाग्र ज्याचे मन होइ त्यास । कुठेहि लाभेल समाधि खास ॥ २५ ॥
 आत्मा सदैव मम शाश्वत एक आहे । ज्ञानस्वभाव बहु निर्मल तेवि राहे ॥
 याहून भिन्न सगळे परके पदार्थ । आहेत कर्मभव^१ नश्वर^२ ते यथार्थ ॥ २६ ॥
 शरीरासवे ऐक्य ज्याचे न होय । मुले बायका मित्र ही त्यास काय ॥
 शरीरी जरी चर्म काही नसेल । कुठे ठाव त्या रोमरन्ध्रा मिळेल ॥ २७ ॥
 संसारी या बाह्य पदार्थयोगी^३ । अनेकधा दुःख मनुष्य भोगी ॥
 मने शरीरे वचने त्यजावा । हा योग तेव्हा सुखलाभ व्हावा ॥ २८ ॥
 विकल्पजाल^४ त्यजुनी समस्त । जे पाडिती संसृतिकाननात^५ ॥
 विभिन्न तू जाणुनिया स्वताला । परमात्मतत्त्वीं लवलीन झाला ॥ २९ ॥
 केले जसे कर्म कुणी असेल । भले बुरे त्या फळही मिळेल ॥
 देतो कुणी हे फळ मानल्यास । स्वकर्म ते व्यर्थ ठरेल खास ॥ ३० ॥
 स्वतः कर्म केल्याविना कोणि काही । फळा प्राणिमात्रा कधी देत नाही ।
 करी सोच^६ एकाग्रचित्ता करून । त्यजी भावना अन्य देतो म्हणून ॥ ३१ ॥

अमितगतिहि^७ ज्याला मानिती वंघ लोकी ।
 अकलुषित^८ असा हा शुद्ध आत्मा त्रिलोकी ॥
 अनवरत^९ तयाचे ज्ञान ज्यांना घडेल ।
 परमपद तयांना मुक्तिचे सापडेल ॥ ३२ ॥
 यापरी बत्तीस श्लोकी, परमात्म्यास पाहतो ।
 एकाग्रचित्त होऊन, मोक्षलक्ष्मीस पाहतो ॥

१. कर्मापासून उत्पन्न झालेले, २. नाशवंत, क्षणिक, ३. बाह्यपदार्थांच्या संयोगाने, ४. विकल्पसमूहाला, ५. संसाररूपी अरण्यात, ६. विचार, ७. ज्याचे ज्ञान, (गति) अपार आहे, कविश्वर आचार्य अमितगति, ८. निर्दोष, ९. निरंतर.

विविध आरत्या

मङ्गल आरती

मंगल आरती आतम राम, तनमंदिर मन उत्तम ठाम । टेक
समरस जल चन्दन आनन्द, तन्दुल तत्त्व स्वरूप आनन्द ॥
समयसार फूलनकी माल, अनुभव सुख नेवज भरि थाल ।
दीपक ज्ञान ध्यानकी धूप, निरमल-भाव महाफलरूप ॥
सुगुण भविकजन इक रंगलीन, निहचै नवधाभक्ति प्रवीन ।
धुनि उत्साहसु अनहत ध्यान, परम समाधि निरत परधाम ॥
बाहिज आतमभाव बहावै, अंतर है परमातम ध्यावै ।
साहिबसेवक भेद मिटावे, 'द्यानत' एक-भेष होजावे ॥

श्रीमहावीर आरती

आरती श्रीजिन वीर तुम्हारी ॥ आरती ॥
सौख्यकरण भवदुःख निवारी ॥ धृ. ॥

पहिली आरती गर्भ अवतारी, सेवत इन्द्र सवे नरनारी ॥ १ ॥
दुसरी आरती जन्म भयो है, इन्द्रशतक मिल उत्सवकारी ॥ २ ॥
तिसरी आरती तपव्रत धारी, भयो दिगम्बर चारित्रधारी ॥ ३ ॥
चवथी आरती केवलज्ञानी, समवसरण जिन दिव्य सुवाणी ॥ ४ ॥
इन्द्र करी पूज अष्टप्रकारी, चौसठ चामर सिरपर ढारी ॥ ५ ॥
पंचम आरती शिवपदधारी, बालकगण सब आत्मविचारी ॥ ६ ॥

वीतराग आरती

वीतराग जिन ! दीपार्चन हे, मङ्गल तव चरणीं, अर्पण तव चरणीं ।
शांतिसुधेच्या मधुरा स्वादा, देते दिनरजनी ॥ शांति. ॥ धृ. ॥

अगण्यगुणगण प्रभा जीवांच्या, नाशवी मोहाते, ज्ञानामृत देते ।
सकल जीवातें शिवपुर-मार्गा, प्रेमे दर्शविते ॥ सकल. ॥ १ ॥
शुभ भावांची ज्योत तेवुनी, भक्तिरुपी घृत ते, भक्तिरुपी घृत ते ।
ओतुनि प्रेमें करितां आरती स्वगुणा प्रगटवितें ॥ ओतुनि. ॥ २ ॥

चोवीस तीर्थंकर आरती

अघहर श्रीजिनबिंब मनोहर चोवीस जिनका करो भजन ।
आज दिवस कांचनसम उगवो जिनमंदिरमो चलो सजन ॥
न्हवन स्थापन सहस्रनाम पठन अष्टविधार्चन पूज रचन ।
जयमालारति सुस्वर स्तवन सामायिक त्रिकाल पठन ॥
जय जय आरति सुरनर नाचति अनहत दुंदभि बाज बजन ।
रत्नजडित कर थाल मनोहर ज्योति अनुपम धूम्रतजन ॥ धृ. ॥
ऋषभ अजित संभव सुखदाता अभिनंदनके नमूँ चरण ।
सुमति पद्मप्रभ सुपार्थ चन्द्रनाथ वपुशुभ्रवरन ॥
पुष्पदंत शीतल श्रेयांस वासुपुज्य भवतार तरण ।
विमल अनंत धर्म शांतिजिन कुंथु अर हतजन्ममरण ॥ जय. ॥
मल्लि मुनिसुव्रत नमि नेमि पार्थनाथ हतअष्टकरम ।
नाथवंशउन्नतिकर सत्तम अंतिम सन्मति देवशरण ॥
समवशरणकी शोभा अगणित बारसभा उपदेशधरन ।
जिन उद्धारक त्रिभुवनतारक रावरंकको राख शरण ॥ जय. ॥
तीर्थंकरगुण कंठमालकर जाप जपो नित करो कथन ।
देवशास्त्रगुरुविनय करो नित तीन रतनकी करो जतन ॥
मूलसंघ पुष्करगच्छमंडन शांतिसेनगुरुपाद रतन ।
भविजन गावें शिवसुखपावें बघेरवाल कहे लाड रतन ॥ जय. ॥

विसर्जन

दध्युज्ज्वलाक्षतमनोहरपुष्पदीपैः पात्रार्पितं प्रतिदिनं महताऽदेरण ।
त्रैलोक्यमङ्गलसुखालयकामदाहमारातिकं तव विभोरवतारयामि ॥

इति मंगलार्तिकावतरणम् । मंगलोद्धारणं च करोमि स्वाहा ॥

ततो जिनेन्द्रपादांते वारिधारां निपातये ।
भृंगारनौलिकोद्भूतां जनमल्लौकशांतये ॥ शांतिधारा ३ ॥
संपूजकानां प्रतिपालकानां यतींद्रसामान्यतपोधनानाम् ।
देशस्य राष्ट्रस्य पुरस्य राज्ञः करोतु शांतिं भगवान् जिनेन्द्रः ॥
क्षेमं सर्वप्रज्ञानां प्रभवतु बलवान् धार्मिको भूमिपालः ।
काले काले च सम्यग्विकिरतु मघवा व्याधयो यान्तु नाशम् ॥
दुर्भिक्ष्यं चौरमारि क्षणमपि जगतां मा स्म भूञ्जीवलोके ।
जैनेंद्रं धर्मचक्रं प्रभवतु सततं सर्वसौख्यप्रदायि ॥
प्रध्वस्तघातिकर्माणः केवलज्ञानभास्कराः
कुर्वन्तु जगतः शांतिं वृषभाद्या जिनेश्वराः ॥
शास्त्राभ्यासो जिनपतिनुतिः संगतिः सर्वदार्यैः ।
सदवृत्तानां गुणगणकथा दोषवादे च मौनम् ॥
सर्वस्यापि प्रियहितवचो भावना चात्मतत्त्वे ।
सम्पद्यन्तां मम भवभवे यावदेतेऽपवर्गः ॥
तव पादौ मम हृदये मम हृदयं तव पदद्वये लीनम् ।
तिष्ठतु जिनेंद्र तावद्यावन्निर्वाणसंप्राप्तिः ॥
अक्खरपयत्थहीणं मत्ताहीनं च जं मए भणियम् ।
तं खमऊ णाणदेव य मज्झवि दुक्खक्खयं दिंतु ॥
दुक्खदुक्खओ कम्मक्खओ समाहिमरणं च बोहिलाहो य ।
मम होउ जगतबान्धव जिणवर तव चरणसरणेण ॥
आव्हानं नैव जानामि नैव जानामि पूजनम् ।
विसर्जनं नैव जानामि क्षमस्व परमेश्वर ॥

ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि शास्त्रोक्तं न कृतं मया ।
तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥
मंत्रहीनं क्रियाहीनं द्रव्यहीनं कृतं मया ॥
तत्सर्वं पूर्णमेवास्तु त्वत्प्रसादाज्जिनप्रभो ! ॥
आहूता ये पुरा देवा लब्धभागा यथाक्रमम् ।
ते जिनाभ्यर्चनं कृत्वा सर्वे यांतु जिनालयम् ॥
अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम ।
तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष जिनेश्वर ॥

इति विसर्जनम्

गुरवः पांतु वो नित्यं ज्ञानदर्शननायकाः ।
चारित्र्यार्णवगम्भीरा मोक्षमार्गोपदेशकाः ॥

गुरुपुष्पांजलिः ॥

श्रीजिनवरकी आशिका लीजे शीस चढाय ॥
भव भव के पातक कटे दुःख दूर हो जाय ॥

इत्याशीर्वादः ॥

सांची तो गंगा यह वीतरागवाणी ।
अविच्छिन्न धारा निजधर्म की कहानी ॥ टेक ॥
जामें अतिही विमल अगाध ज्ञानपानी ।
जहाँ नहीं संशयादि पंककी निशानी ॥ १ ॥
सप्तभंग जहँ तरंग उछलत सुखदानी ।
संतचित मरालवृन्द रमें नित्य ज्ञानी ॥ २ ॥
जाके अवगाहनतैं शुद्ध होय प्राणी ।
'भागचन्द' निहचैं घटमाहिं या प्रमानी ॥ ३ ॥

मेरी भावना

(पं. जुगोलकिशोरजी मुख्तार कृत)

राष्ट्रीय नित्यपाठ

जिसने रागद्वेष कामादिक जीते सब जग जान लिया ।
 सब जीवोंको मोक्षमार्गका निःस्पृह हो उपदेश दिया ॥ १ ॥
 बुद्ध वीर जिन हरि हर ब्रह्मा या उसको स्वाधीन कहो ।
 भक्ति-भावसे प्रेरित हो यह चित्त उसीमें लीन रहो ॥ २ ॥
 विषयोंकी आशा नहीं जिनके साम्य-भाव धन रखते हैं ।
 निज-परके हित-साधनमें जो निशदिन तत्पर रहते हैं ॥ ३ ॥
 स्वार्थत्यागकी कठिण तपस्या बिना खेद जो करते हैं ।
 ऐसे ज्ञानी साधु जगतके दुःख समूहको हरते हैं ॥ ४ ॥
 रहे सदा सत्संग उन्हींका ध्यान उन्हींका नित्य रहें ।
 उन्हीं जैसी चर्यामें यह चित्त सदा अनुरक्त रहें ॥ ५ ॥
 नहीं सताऊँ किसी जीवको झूठ कभी नहीं कहा करूँ ।
 परधन वनिता पर न लुभाऊँ सन्तोषामृत पिया करूँ ॥ ६ ॥
 अहंकारका भाव न रक्खूँ नहीं किसीपर क्रोध करूँ ।
 देख दूसरोंकी बढ़तीको कभी न ईर्ष्याभाव धरूँ ॥ ७ ॥
 रहै भावना ऐसी मेरी सरल-सत्य-व्यवहार करूँ ।
 बने जहांतक इस जीवनमें औरोंका उपकार करूँ ॥ ८ ॥
 मैत्रीभाव जगतमें मेरा सब जीवोंसे नित्य रहे ।
 दीन दुःखी जीवोंपर मेरे उरसे करुणा स्रोत बहे ॥ ९ ॥
 दुर्जन-क्रूर-कुमार्गरतोंपर क्षोभ नहीं मुझको आवै ।
 साम्यभाव रक्खूँ मैं उनपर ऐसी परिणति हो जावै ॥ १० ॥
 गुणीजनोंको देख हृदयमें मेरे प्रेम उमड़ आवै ।
 बने जहांतक उनकी सेवा करके यह मन सुख पावै ॥ ११ ॥

होऊँ नहीं कृतघ्न कभी मैं द्रोह न मेरे उर आवै ।
 गुण-ग्रहणका भाव रहें नित दृष्टि न दोषोंपर जावै ॥ १२ ॥
 कोई बुरा कहो या अच्छा लक्ष्मी आवै या जावै ।
 लाखों वर्षों तक जीऊँ वा मृत्यु आज ही आ जावै ॥ १३ ॥
 अथवा कोई कैसा ही भय या लालच देने आवै ।
 तो भी न्यायमार्गसे मेरा कभी न पद ड़िगने पावै ॥ १४ ॥
 होकर सुखमें मग्न न फूले दुख में कभी न घबरावै ।
 पर्वत नदी स्मशान-भयानक अटवीसे नहि भय खावै ॥ १५ ॥
 रहै अडोल अकंप निरन्तर यह मन दृढतर बन जावै ।
 इष्टवियोग अनिष्टयोगमें सहनशीलता दिखलावै ॥ १६ ॥
 सुखी रहें सब जीव जगतके कोई कभी न घबरावै ।
 वैरभाव अभिमान छोड़ जग नित्य नये मंगल गावै ॥ १७ ॥
 घर-घर चर्चा रहे धर्मकीर दुष्कृत दुष्कर हो जावै ।
 ज्ञान-चरित उन्नतकर अपना मनुज-जन्म फल सब पावै ॥ १८ ॥
 ईति-भीति व्यपे नहिं जगमें वृष्टि समयपर हुआ करै ।
 धर्मनिष्ठ होकर राजा भी न्याय प्रजा का किया करै ॥ १९ ॥
 रोग-मरी-दुर्भिक्ष न फैले प्रजा शांति से जिया करै ।
 परम अहिंसा-धर्म जगतमें फैल सर्व हित किया करै ॥ २० ॥
 फैले प्रेम परस्पर जगमें मोह दूर ही रहा करै ।
 अप्रिय कटुक कठोर-शद्ध नहिं कोई मुखसे कहा करै ॥ २१ ॥
 बनकर सब “युगवीर” हृदयसे देशोन्नतिरत रहा करै ।
 वस्तुस्वरूप विचार खुशीसे सब दुख-संकट सहा करै ॥ २२ ॥

मेरी भावना समाप्त ।

भजन

मेरे मन मन्दिर में आन, पधारो महावीर भगवान ॥ टेक ॥
 भगवान तुम आनन्द सरोवर, रूप तुम्हारा महा मनोहर ।
 निशिदिन रहे तुम्हारा ध्यान, पधारो महावीर भगवान ॥ १ ॥
 सुर किन्नर गणधर गुण गाते, योगी तेरा ध्यान लगाते ।
 गाते सब तेरा यश गान, पधारो महावीर भगवान ॥ २ ॥
 जो तेरी शरणागत आया, तूने उसको पार लगाया ।
 तुम हो दया निधि भगवान, पधारो महावीर भगवान ॥ ३ ॥
 भगत जनों के कष्ट निवारें, आप तरें हमको भी तारें ।
 कीजे हमको आप समान, पधारो महावीर भगवान ॥ ४ ॥
 आये हैं हम शरण तिहारी, भक्ति हो स्वीकार हमारी ।
 तुम हो करुणा दयानिधान, पधारो महावीर भगवान ॥ ५ ॥
 रोग-रोग पर तेज तुम्हारा, भू-मण्डल तुमसे उजियारा ।
 रवि-शशि तुम से ज्योतिर्मान, पधारो महावीर भगवान ॥ ६ ॥

धन्य धन्य, आज घड़ी कैसी सुखकार है ।
 सिद्धों का दरबार है ये सिद्धों का दरबार है ॥ टेक ॥
 खुशियां अपार आज हरदिल में छाई हैं ।
 दर्शन के हेतु देखो जनता अकुलाई है ।
 चारों ओर देखलो भीड़ बेशुमार है ॥ १ ॥
 भक्ति से नृत्य गान कोई है कर रहे ।
 आतम सुबोध कर पापों से डर रहे ॥
 पल पल पुण्य का भरे भन्डार है ॥ २ ॥
 जय जय के नाद से गूंजा आकाश है ।
 छूटेंगे पाप सब निश्चय यह आज है ॥
 देख लो सौभाग्य खुला आज मुक्ति द्वार है ॥ ३ ॥

धन्य-धन्य वीतराग वाणी, अमर तेरी जग में कहानी ।
 चिदानंद की राजधानी, अमर तेरी जग में कहानी ॥ टेक ॥
 उत्पाद-व्यय अरु ध्रौव्य स्वरूप, वस्तु बखानी सर्वज्ञ भूप ।
 स्याद्वाद तेरी निशानी, अमर तेरी जग में कहानी ॥ १ ॥
 नित्य-अनित्य अरु एक अनेक, वस्तु कथंचित् भेद-अभेद ।
 अनेकांतरूपा बखानी, अमर तेरी जग में कहानी ॥ २ ॥
 भाव शुभाशुभ बंधस्वरूप, शुद्ध-चिदानंदमय मुक्तिरूप ।
 मारग दिखाती है वाणी, अमर तेरी जग में कहानी ॥ ३ ॥
 चिदानंद चैतन्य आनन्द धाम, ज्ञान स्वभावी निजातम राम ।
 स्वाश्रय से मुक्ति बखानी, अमर तेरी जग में कहानी ॥ ४ ॥

महिमा है अगम जिनागम की ॥ टेक ॥

जाहि सुनत जड़ भिन्न पिछानी, हम चिन्मूरति आतम की ॥ १ ॥
 रागादिक दुःख कारन जानें, त्याग बुद्धि दीनी भ्रम की ॥ २ ॥
 ज्ञान-ज्योति जागी उर अन्तर, रुचि बाढी पुनि शमदम की ॥ ३ ॥
 कर्मबन्ध की भई निरजरा, कारण परम्परा-क्रम की ॥ ४ ॥
 'भागचन्द' शिव-लालच लाग्यौ, पहुँच नहीं है जहँ जम की ॥ ५ ॥

जिनवाणी स्तुती

जिनवाणी अमृत रसाल । रसीया आओ रे सुनवा ॥ धृ ॥
 षट द्रव्यो का ज्ञान करावे । नव तत्त्वोंसे भिन्न बतावे । आतम तत्त्व महान ॥१॥
 विषय कषायका नाश करावे । निज आतमसे प्रीति बढावे । मिथ्यात्व का हो नाश ॥२॥
 अनेकांत मय धर्म बढावे । स्याद्वाद शैली अपनावे । राग द्वेष का नाश ॥३॥
 मिथ्यात्वका नाश करावे । चर्तुगतीका दुःख नसावे । दिगंबर धर्म महान ॥४॥
 शांति सुधा बरसाये जिनवाणी । वस्तुस्वरूप बताये जिनवाणी ॥ टेक ॥
 पूर्वापर सब दोष रहित है, पाप क्रियासे शून्य शुद्ध है ।
 परमागम कहलाये जिनवाणी ॥ १ ॥
 परमागम भव्योंको अमृत (अर्पण), मुक्तिवधूके मुखका दर्पण ।
 भवसागरसे तारे जिनवाणी ॥ २ ॥

राग रूप अंगारो द्वारा, महाक्लेशपाता जग सारा ।
 सजलमेघ बरसाये जिनवाणी ॥ ३ ॥
 सप्त तत्त्वका ज्ञान करावे, अचल अमल निजपद दरसावे ।
 सुख सागर लहरावे जिनवाणी ॥ ४ ॥

तुम्ही हो ज्ञाता दृष्टा

तुम्ही हो ज्ञाता, दृष्टा तुम्ही हो । तुम्ही जगोत्तम, शरण तुम्ही हो ॥ टेक ॥
 तुम्ही हो त्यागी, तुम्ही वैरागी । तुम्ही हो धर्मी, सर्वज्ञ स्वामी ।
 हो कर्मजेता, तीरथ प्रणेता । तुम्ही जगोत्तम० ॥ १ ॥
 तुम्ही हो निश्चल, निष्काम भगवन । निर्दोष तुम हो, हे विश्वभूषण ।
 तुम्हें त्रिविध है, वंदन हमारी । तुम्ही जगोत्तम० ॥ २ ॥
 तुम्ही सकल हो, तुम्ही निकल हो । तुम्ही हजारो हो नामधारी ॥
 कोई न तुमसा, हितोपकारी । तुम्ही जगोत्तम० ॥ ३ ॥
 जो तिर सके ना भवसिंधुमांही । किया क्षणोमें है पार तुमने ।
 वरी है पावन मुक्तिरमाको । तुम्ही जगोत्तम० ॥ ४ ॥
 जो ज्ञान निर्मल है नाथ तुममें । वही प्रगट हो वीरत्व हममें ।
 मिले परमपद 'सौभाग्य' हमको । तुम्ही जगोत्तम० ॥ ५ ॥

चेतो चेतन निज में आओ, अंतर आत्मा बुला रही है ।

जगमें अपना कोई नहीं है, तू तो ज्ञानानन्दमयी है ॥
 एकबार अपनेमें आजा, अपनी खबर क्यूँ भूला रही है ॥ १ ॥
 तन, धन, जन यह कुछ नहीं तेरे, मोह में पडकर कहता हूँ मेरे ।
 जिनवाणी को उर में धरले, समतामें तुझे सुला रही है ॥ २ ॥
 निश्चयसे तू सिद्ध, प्रभू सम, कर्मोदयसे धारे है तन ।
 स्याद्वाद के इस झूले में, जिनवाणी माँ झुला रही है ॥ ३ ॥
 मोह, राग और द्वेष को छोडो, निजस्वभावसे नाता जोडो ।
 ब्रह्मानंद जल्दि तुम चेतो, मृत्यु पंखा ढुला रही है ॥ ४ ॥
 ज्ञायक हो बस ज्ञायक हो तुम । ज्ञाता द्रष्टा बनकर जीवो ।
 जागो जागो अब तो चेतन । माँ जिनवानी जगा रही हो ॥ ५ ॥

भाग २ : नित्य-नैमित्तिक पाठावली

त्रिकाल तीर्थंकर

भूतकालतीर्थंकराः ।

निर्वाण सागर महासाधु विमलप्रभ श्रीधर सुदत्त अमलप्रभ उद्धर
 अंगिर सन्मति सिंधु कुसुमांजलि शिवगण उत्साह ज्ञानेश्वर परमेश्वर विमलेश्वर
 यशोधर कृष्ण ज्ञानमति शुद्धमति श्रीभद्र अतिक्रान्त शांताश्चेति
 अतीतकालचतुर्विंशतितीर्थंकरपरमदेवेभ्यो नमो नमः ।

वर्तमानकालतीर्थंकराः ।

वृषभ अजित संभव अभिनंदन सुमति पद्मप्रभ सुपार्थ चंद्रप्रभ
 पुष्पदन्त शीतल श्रेयांस वासुपूज्य विमल अनंत धर्म शांति कुन्धु अर मल्ली
 मुनिसुव्रत नमि नेमि पार्थ श्रीवर्धमानाश्चेति वर्तमानकालचतुर्विंशति-
 तीर्थंकरपरमदेवेभ्यो नमो नमः ।

भविष्यकालतीर्थंकराः ।

महापद्म सुरदेव सुपार्थ स्वयंप्रभ सर्वात्मभूत देवपुत्र कुलपुत्र उदंक
 प्रौष्ठिल जयकीर्ति मुनिसुव्रत अर निष्पाप निष्कषाय विपुल निर्मल चित्रगुप्त
 समाधिगुप्त स्वयंभू अनिवृत्तक जय विमल देवपाल अनंतवीर्याश्चेति
 अनागतकालचतुर्विंशतितीर्थंकरपरमदेवेभ्यो नमो नमः ।

विदेहक्षेत्रस्थविंशतितीर्थंकराः ।

सीमंधर युगंधर बाहु सुबाहु सुजात स्वयंप्रभ वृषभानन अनंतीवार्य
 सुरप्रभ विशालकीर्ति वज्रदेव चंद्रानन भद्रबाहु भुजंगम ईश्वर नेमप्रभ [नमि]
 वीरसेन महाभद्र देवयश अजितवीर्याश्चेति विदेहक्षेत्रस्थविंशतितीर्थंकरपरमदेवेभ्यो
 नमोः नमः ।

चोवीस तीर्थकर लांछने

वर्तमान चोवीस जिनांचे लांछन चोवीस ।
 भव्य जनांना नित्य स्मराया केले कनवास ॥ १ ॥
 वृषभ जिनाला बैल शोभतो, हत्ती अजितास ।
 संभवनाथा घोडा, वानर अभिनंदन प्रभुस ॥ २ ॥
 सुमति जिनेंद्रा चकवा पक्षी, पद्म पद्मप्रभुला ।
 देव सुपार्था स्वस्तिक साजे, चंद्र चंद्रप्रभुला ॥ ३ ॥
 पुष्पदंत पदिं मगर विराजे, शीतल श्रीवृक्ष ।
 श्रेयांसातें गेंडा चिन्ह ते, वासुपूज्य महिष ॥ ४ ॥
 विमल जिनाचे सूकर लांछन, अनन्त सायाळ ।
 वज्र चिन्ह ते धर्मजिनाचे, शांति हरिण बाळ ॥ ५ ॥
 कुंथुनाथा बकरा शोभे, अरहनाथ मीन ।
 मल्लि कुंभ, मुनिसुव्रत कासव, नमिस नीलकमल ॥ ६ ॥
 नेमिजिनातें शंख शोभतो, पार्था नागफणा ।
 नमस्कार त्या वीर प्रभूच्या सिंहांकित चरणा ॥ ७ ॥

चतुर्दिशिवंदना

प्राग्दिग्विदिगन्तरि केवलजिन-सिद्ध-साधुगण-देवाः ।
 ये सर्वर्द्धिसमृद्धा योगिगणांस्तानऽहं वन्दे ॥ १ ॥
 दक्षिणदिग्विदिगन्तरि केवलजिन-सिद्ध-साधुगण-देवाः ।
 ये सर्वर्द्धिसमृद्धा योगिगणांस्तानऽहं वन्दे ॥ २ ॥
 पश्चिमदिग्विदिगन्तरि केवलजिन-सिद्ध-साधुगण-देवाः ।
 ये सर्वर्द्धिसमृद्धा योगिगणांस्तानऽहं वन्दे ॥ २ ॥
 उत्तरदिग्विदिगन्तरि केवलजिन-सिद्ध-साधुगण-देवाः ।
 ये सर्वर्द्धिसमृद्धा योगिगणांस्तानऽहं वन्दे ॥ ४ ॥

स्वस्तिवाचन

नित्याप्रकंपाद्भुतकेवलौघाः स्फुरन्मनःपर्यय-शुद्धबोधाः ।
 दिव्यावधिज्ञानबलप्रबोधाः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 (ह्या व पुढील प्रत्येक श्लोकानंतर पुष्प समर्पण करावे.)
 कोष्ठस्थधान्योपममेकबीजं संमिन्नसंश्रोतृपदानुसारि ।
 चतुर्विधं बुद्धिबलं दधानाः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 संस्पर्शनं संश्रवणं च दूरादास्वादनघ्राणविलोकनानि ।
 दिव्यान्मतिज्ञानबलाद्ब्रहंतः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 प्रज्ञाप्रधानाः श्रमणाः समृद्धाः प्रत्येकबुद्ध्या दशसर्वपूर्वेः ।
 प्रवादिनोऽष्टांगनिमित्तविज्ञाः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 जंधानलश्रेणिफलांबुतंतुप्रसूनबीजांकुरचारणाहवाः ।
 नभोऽगणस्वैरविहारिणश्च स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 अणिमिणि दक्षाः कुशला महिम्नि लघिम्नि
 शक्ताः कृतिना गरिम्नि ।
 मनोवपुर्वाग्बलिनश्च नित्यं स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 सकामरूपित्ववशित्वमैश्र्यं प्राकाम्यमंतर्द्धिमथाप्तिमाप्ताः ।
 तथाऽप्रतीघातगुणप्रधानाः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 दीप्तं च तप्तं च तथा महोग्रं घोरं तपो घोरपराक्रमस्थाः ।
 ब्रह्मापरं घोरगुणंश्चरंतः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 आमर्षसर्वौषधस्तथाशीर्विषाविषादृष्टिविषाविषाश्च ।
 खेलविड्जल्लमलौषधीशाः स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥
 क्षीरं स्रवंतोत्र घृतं स्रवंतो मधु स्रवंतोऽप्यमृतं स्रवंतः ।
 अक्षीणसंवासमहानसाश्च स्वस्ति क्रियासुः परमर्षयो नः ॥

तीर्थकर स्वस्तिवाचन

स्वस्त्यैव नः स्याद् वृषभो जिनेन्द्रः । स्वस्तिप्रदो नस्त्वजितो जिनेन्द्रः ।
 श्रीसंभवो नोऽस्तु सदैव स्वस्ति । स्वस्त्यैव भूयादभिनन्दनो जिनः ॥
 स्वस्ति प्रवृद्धो सुमतिस्तु नोऽस्तु । पद्मप्रभो नः प्रतनोतु स्वस्ति ।
 सुपार्श्वनामापि जिनोऽस्तु स्वस्ति । चंद्रप्रभो नः प्रतनोतु स्वस्ति ॥
 श्रीपुष्पदंतो विदघातु स्वस्ति । सुस्वस्तिदायी मम शीतलोस्तु !
 श्रेयांस स्वस्त्यैव ममैव भूयात् । श्रीवासुपूज्योऽपि जिनोस्तु स्वस्ति ॥
 स्वस्तिप्रदो नो विमलो जिनोऽस्तु । स्वस्ति त्वनंतोऽपि ममास्तु नित्यं ।
 धर्मोऽपि मां स्वस्तिकरः सदास्तु । श्रीशांतिनाथोस्तु ममैव स्वस्ति ॥
 कुन्धुस्तु भूयान्मम स्वस्तिकारी । जिनस्त्वरः स्वस्तिकरश्च नोऽस्तु ॥
 स्वस्त्यैव मल्लिस्तु जिनोस्तु नित्यं । स्वस्तिप्रदो नो मुनिसुव्रतोऽस्तु ।
 नमिर्जिनः स्वस्तिकृदस्तु नित्यं । स्वस्त्यैव नेमिर्जिनो मेऽस्तु नित्यम् ।
 श्रीपार्श्वनाथो मयि स्वस्तिदोऽस्तु । श्रीस्वस्तिदो वीरजिनः सदास्तु ॥
 इति तीर्थकरस्तुतिः । पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

मंगलाष्टकम्

श्रीमन्नम्रसुरासुरेन्द्रमुकुटप्रघोतरत्नप्रभा- ।
 भास्वत्पादनखेन्दवः प्रवचनांभोधीन्दवः स्थायिनः ॥
 ये सर्वे निसिद्धसूर्यनुगतास्ते पाठकाः साधवः ।
 स्तुत्या योगिजनैश्च पंचगुरवः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ १ ॥
 सम्यग्दर्शनबोधवृत्तममलं रत्नत्रयं पावनं ।
 मुक्तिश्रीनगराधिनाथजिनपत्युक्ताऽपवर्गप्रदः ॥
 धर्मः सूक्तिसुधा च चैत्यमखिलं चैत्यालयं श्यालयं ।
 प्रोक्तं च त्रिविधं चतुर्विधममी कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ २ ॥
 नाभेदयादिजिनाधिपास्त्रिभुवनख्याताश्चतुर्विंशतिः ।
 श्रीमंतो भरतेश्वरप्रभृतयो ये चक्रिणो द्वादश ॥

ये विष्णुप्रतिविष्णुलांगलधराः सप्तोत्तरा विंशति- ।
 स्वैकाल्ये प्रथितास्त्रिषष्टिपुरुषाः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ३ ॥
 देव्योष्टौ च जयादिका द्विगुणता विद्यादिका देवताः ।
 श्रीतीर्थकरमातृकाश्च जनका यक्षाश्च यक्ष्यस्तथा ॥
 द्वात्रिंशस्त्रिदशाधिपास्त्रिसुरा दिक्कन्यकाश्चाष्टघा ।
 दिक्पाला दश चेत्यमी सुरगणाः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ४ ॥
 ये सर्वौषधिऋद्धयः सुतपसो वृद्धिगतो पंच ये ।
 ये चाष्टांगमहानिमित्तकुशला येऽष्टाविधाश्चाराणाः ॥
 पंचज्ञानधरास्त्रयोऽपि बलिनो ये बुद्धिऋद्धीश्वराः ।
 सप्तैते सकलार्चिता गणभृतः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ५ ॥
 कैलासे वृषभस्य निर्वृत्तिमही वीरस्य पावापुरे ।
 चम्पायां वसुपूज्यसञ्जिनपतेः सम्मेदशैलेऽर्हताम् ॥
 शेषाणामपि चोर्जयन्तशिखरे नेमीश्वरस्यार्हतो ।
 निर्वाणावनयः प्रसिद्धविभवाः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ६ ॥
 ज्योतिर्व्यन्तरभावनामरगृहे मेरौ कुलाद्रौ तथा ।
 जम्बूशाल्मलिचैत्यशाखिषु तथा वक्षारूप्याद्रिषु ॥
 इष्वाकारगिरौ च कुंडलनगे द्वीपे च नंदीश्वरे ।
 शैले ये मनुजोत्तरे जिनगृहाः कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ७ ॥
 यो गर्भावतरोत्सवो भगवतां जन्माभिषेकोत्सवो ।
 यो जातः परिनिष्क्रमेण विभवो यः केवलज्ञानभाक् ॥
 यः कैवल्यपुरप्रवेशमहिमा संभाविनः स्वर्गिभिः ।
 कल्याणाणि च तानि पंच सततं कुर्वन्तु ते मंगलम् ॥ ८ ॥
 इत्थं श्रीजिनमंगलाष्टकमिदं सौभाग्यसंपत्प्रदम् ।
 कल्याणेषु महोत्सवेषु सुधियस्तीर्थकराणामुषः ॥

ये शृण्वन्ति पठन्ति तैश्च सुजनैर्य धर्मार्थकामान्विता ।
लक्ष्मीराश्रयते व्यपायरहिता निर्वाणलक्ष्मीरपि ॥ ९ ॥

इति मंगलाष्टकम् ।

सुप्रभातस्तोत्र

सत्स्वर्गावतरोत्सवे सदभवज्जन्माभिषेकोत्सवे ।
यद्दीक्षाग्रहणोत्सवे यदखिलज्ञानप्रकाशोत्सवे ॥
यन्निर्वाणगमोत्सवे जिनपतेः पूजाद्भुतं तद्भवैः ।
संगीतस्तुतिमंगलैः प्रसरतां मे सुप्रभातोत्सवः ॥ १ ॥

श्रीमन्नतामरकिरीटमणिप्रभाभि-

रालीढपादयुग ! दुर्द्धरकर्मदूर ॥

श्री नाभिनंदन जिनाजित संभवाख्य !

त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ २ ॥

छत्रत्रयप्रचलचामरवीज्यमान- । देवाभिनंदनमुने सुमते जिनेंद्र ॥
पद्मप्रभारुणमणिद्युतिभासुरांग । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ३ ॥
अर्हन् सुपार्श्व कदलीदलवर्णगात्र । प्रालेयतारगिरमौक्तिकवर्णगौर ॥
चंद्रप्रभ स्फटिकपाण्डुर पुष्पदन्त ! त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ४ ॥
संतप्तकांचनरुचे जिनशीतलाख्य । श्रेयान्विनष्टदुरिताष्टकलंकपंक ॥
बंधूकबंधुरुरुचे जिनवासुपूज्य । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ५ ॥
उद्दंडदर्पकरिपो विमलमलांग । स्थेमन्नंतजिदंनंतसुखांबुराशे ॥
दुष्कर्मकल्मषविवर्जित धर्मनाथ । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ६ ॥
देवामरी कुसुमन्निभ शांतिनाथ । कुंथो दयागुणविभूषणभूषितांग ॥
देवाधिदेव भगवन्नरतीर्थनाथ । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ७ ॥
यन्मोहमल्लमदभंजन मल्लिनाथ । क्षेमंकरावितथशासन सुव्रताख्य ॥
यत्संपदा प्रशसितो नमिनामधेय । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ८ ॥

तापिच्छगुच्छरुचिरोज्ज्वल नेमिनाथ । घोरोपसर्गविजयिन् जिनपार्श्वनाथ ॥
स्याद्वादसूक्तिमणिदर्पणवर्धमान । त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ ९ ॥

प्रालेयनीलहरितारुणपीतभासम् ।

यन्मूर्तिमव्ययसुखावसथं मुनीन्द्राः ॥

ध्यायन्ति सप्ततिशतं जिनवल्लभानां ।

त्वद्ध्यानतोऽस्तु सततं मम सुप्रभातम् ॥ १० ॥

सुप्रभातं सुनक्षत्रं मांगल्यं परिकीर्तितम् ।

चतुर्विंशतितीर्थानां सुप्रभातं दिने दिने ॥

सुप्रभातं सुनक्षत्रं श्रेयः प्रत्याभिनंदितम् ।

देवता ऋषभः सिद्धाः सुप्रभातं दिने दिने ॥ ११ ॥

सुप्रभातं तवैकस्य वृषभस्य महात्मनः ।

येन प्रवर्तितं तीर्थं भव्यसत्त्वसुखावहम् ॥

सुप्रभातं जिनेंद्राणां ज्ञानोन्मीलितचक्षुषाम् ।

अज्ञानतिमिरांधानां नित्यमस्तमितो रविः ॥ १२ ॥

सुप्रभातं जिनेंद्रस्य वीरः कमललोचनः ।

येन कर्माटवी दग्धा शुक्लध्यानोग्रवह्निना ॥

सुप्रभातं सुनक्षत्रं सुकल्याणं सुमंगलम् ।

त्रैलोक्यहितकर्तृणां जिनानामेव शासनम् ॥ इति ॥ १३ ॥

दृष्टाष्टकस्तोत्र

दृष्टं जिनेंद्रभवनं भवतापहारी । भव्यात्मनां विभवसंभवभूरिहेतु ॥
दुग्धाब्धिफेनधवलोज्ज्वलकूटकोटी- । नद्धध्वजप्रकरराजिविराजमानम् ॥
दृष्टं जिनेंद्रभवनं भुवनैकलक्ष्मी- । धामर्द्धिवर्धितमहामुनिसेव्यमानम् ॥
विद्याधरामरवधूजनमुक्तदिव्य- । पुष्पांजलिप्रकरशोभितभूमिभागम् ॥
दृष्टं जिनेंद्रभवनं भवनादिवास- । विख्यातनाकगणिकागणगीयमानम् ॥
नानामणिप्रचयभासुररश्मिजाल- । व्यालीढनिर्मलविशालगवाक्षजालम् ॥

दृष्टं जिनेन्द्रभवनं सुरसिद्धयक्ष- । गंधर्वकिन्नर करार्पितवेणुवीणा ॥
 संगीतमिश्रितनमस्कृतधीरनादै- । रापूरितांबरतलोरुदिगंतरालम् ॥
 दृष्टं जिनेन्द्रभवनं विलसद्विलोल- । मालाकुलालिललितालकविभ्रमाणम् ॥
 माधुर्यवाद्यलयनृत्यविलासिनीनाम् । लीलाचलद्वलयनूपुरनादरम्यम् ॥
 दृष्टं जिनेन्द्रभवनं मणिरन्तहेम- । सारोज्ज्वलैः कलशचामरदर्पणाद्यैः ॥
 सन्मंगलैः सततमष्टशतप्रभेदै- । विभ्राजितं विमलमौक्तिकदामशोभम् ॥
 दृष्टं जिनेन्द्रभवनं वरदेवदारु- । कर्पूरचंदनतरुष्कसुगंधिधूपैः ॥
 मेघायमानगगने पवनाभिघात- । चंचलद्विमलकेतनतुंगशालम् ॥
 दृष्टं जिनेन्द्रभवनं धवलातपत्र- । छायाणिमग्नतनुयक्षकुमारवृदैः ॥
 दोधूयमानसितचामरपंक्तिभासम् । भामंडलद्युतियुतप्रतिमाभिरामम् ॥
 दृष्टं जिनेन्द्रभवनं विविधप्रकार- । पुष्पोपहाररमणीयसुरत्नभूमिम् ॥
 नित्यं वसंततिलकश्रियमादधानम् । सन्मंगलं सकलचंद्रमुनींद्रवद्यम् ॥
 दृष्टं मयाद्यमणिकांचनचित्रतुंग- । सिंहासनादिजिनबिंबविभूतियुक्तम् ॥
 चैत्यालयं यदतुलं परिकीर्तितं मे । सन्मंगलं सकल- चंद्रमुनींद्रवद्यम् ॥ इति ॥

अद्याष्टकस्तोत्र

अद्य मे सफलं जन्म नेत्रे च सफले मम ।
 त्वामद्राक्षं यतो देव हेतुमक्षयसम्पदः ॥ १ ॥
 अद्य संसारगम्भीरपारावारः सुदुस्तरः ।
 सुतरोऽहं धर्मतीर्थेषु जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ २ ॥
 अद्य मे क्षालितं गात्रं नेत्रे च विमले कृते ।
 स्नातोहं धर्मतीर्थेषु जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ३ ॥
 अद्य मे सफलं जन्म प्रशस्तं सर्वमंगलम् ।
 संसारार्णवतीर्णोऽहं जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ४ ॥
 अद्य कर्माष्टकज्वालं विधूतं सकषायकम् ।
 दुर्गतेर्विनिवृत्तोऽहं जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ५ ॥

अद्या सौम्या ग्रहा सर्वे शुभाश्लैकादशस्थिताः ।
 नष्टानि विघ्नजालानि जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ६ ॥
 अद्य नष्टो महाबन्धः कर्मणां दुःखदायकः ।
 सुखसङ्गं समापन्नो जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ७ ॥
 अद्य कर्माष्टकं नष्टं दुःखोत्पादनकारकम् ।
 सुखाम्बोधिनिमग्नोऽहं जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ८ ॥
 अद्य मिथ्यान्धकारस्य हन्ता ज्ञानदिवाकरः ।
 उदितो मच्छरीरेऽस्मिन् जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ९ ॥
 अद्याहं सुकृती भूतो निर्धूताशेषकल्मषः ।
 भुवननयपूज्योहं जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ १० ॥
 अद्याष्टकं पठेद्यस्तु गुणानन्दितमानसः ।
 तस्य सर्वार्थसंसिद्धिर्जिनेन्द्र तव दर्शनात् ॥ ११ ॥ इति ॥

अकलंकस्तोत्रम्

त्रैलोक्यं सकलं त्रिकालविषयं सालोकमालोकितम् ।
 साक्षाद्येन यथा स्वयं करतले रेखात्रयं सांगुलि ॥
 रागद्वेषभयामयान्तकजरालोलत्वलोभादयो ।
 नालं यत्पदलघनाय स महादेवो मया वंद्यते ॥ १ ॥
 दग्धं येन पुरत्रयं शरभवा तीव्राचिषा वह्निना ।
 यो वा नृत्यति मत्तवत्पितृवने यस्यात्मजो वा गुहः ॥
 सोऽयं किं मम शंकरो भयतृषारोषार्तिमोहक्षयम् ।
 कृत्वा यः स तु सर्ववित्तनुभृतां क्षेमंकरः शंकरः ॥ २ ॥
 यत्नाद्येन विदारितं कररुहैर्देत्येन्द्रवक्षस्थलम् ।
 सारथ्येन धनंजयस्य समरे योऽमारयत्कौरवान् ॥

नासौ विष्णुरनेककालविषयं यज्ज्ञानमव्याहृतम् ।
 विश्वं व्याप्य विजृम्भते स तु महाविष्णुः सदेष्टो मम ॥ ३ ॥
 उर्वश्यामुदपादि रागबहुलं चेतो यदीयं पुनः ।
 पात्रं दंडकमंडलुप्रभृतयो यस्याकृतार्थस्थितिम् ।
 आविर्भावयितुं भवन्ति स कथं ब्रह्मा भवेन्माहृशाम् ।
 क्षुत्तुष्णाश्रमरागरोगरहितो ब्रह्मा कृतार्थोऽस्तु नः ॥ ४ ॥
 यो जग्ध्वा पिशितं समत्स्यकवलं जीवं च शून्यं वदन् ।
 कर्ता कर्मफलं न भुङ्क्त इति यो वक्ता स बुद्धः कथम् ॥
 यज्ज्ञानं क्षणवर्त्तिवस्तुसकलं ज्ञातुं न शक्तं सदा ।
 यो जानन्गुणपञ्जगत्रयमिदं साक्षात्स बुद्धो मम ॥ ५ ॥
 ईशः किं छिन्नलिंगो यदि विगतभयः शूलपाणिः कथं स्यात् ।
 नाथः किं भैक्ष्यचारी यतिरिति स कथं सांगनः सात्मजश्च ॥
 आर्द्राजः किन्त्वजन्मा सकलविदिति किं वेत्ति नात्मान्तरायम् ।
 संक्षेपात्सम्यगुक्तं पशुपतिमपशु कोऽत्र धीमानुपास्ते ॥ ६ ॥
 ब्रह्मा चर्माक्षसूत्री सुरयुवतिरसावेशविभ्रान्तचेताः ।
 शम्भुः खट्वांगधारी गिरिपतितनयापांगलीलानुविद्धः ॥
 विष्णुश्चक्राधिपः सन्दुहितरमगमद्गोपनाथस्य मोहा- ।
 दर्हन्विध्वस्तरागो जितसकलभयः कोऽयमेष्वाप्तनाथः ॥ ७ ॥
 एको नृत्यति विप्रसार्यं कुकुभां चक्रं सहस्रान्भुजा- ।
 नेकः शेषभुजंगभोगशयने व्यादाय निद्रायते ॥
 द्रष्टुं चारुतिलोत्तमामुखमगादेकश्चतुर्वक्त्रता- ।
 मेते मुक्तिपथं वदन्ति विदुषामित्येतदत्यद्भुतम् ॥ ८ ॥
 यो विश्वं वेद वेद्यं जननजलनिधेर्भगिनः पारदृश्वा ॥
 पौर्वापर्याविरुद्धं वचनमनुपमं निष्कलंकं यदीयम् ॥
 तं वन्दे साधुवंद्यं सकलगुणनिधिं ध्वस्तदोषद्विषन्तम् ।

बुद्धं वा वर्धमानं शतदलनिलयं केशवं वा शिवं वा ॥ ९ ॥
 माया नास्ति जटा कपाल मुकुटं चन्द्रो न मूर्द्धावली ।
 खट्वांगं न च वासुकिर्न च धनुः शूलं न चोग्रं मुखम् ॥
 कामो यस्य न कामिनी न च वृषो गीतं न नृत्यं पुनः ।
 सोऽस्मान्पातु निरंजनो जिनपतिः सर्वत्र सूक्ष्मः शिवः ॥ १० ॥
 नो ब्रह्मांकितभूतलं न च हरेः शंभोर्न मुद्रांकितं ।
 नो चंद्रार्ककरांकितं सुरपतेर्वज्रांकितं नैव च ॥
 षड्वक्त्रांकितबौद्धदेवहुतभुग्यक्षोरगैर्नांकितम् ।
 नग्नं पश्यत वादिनो जगदिदं जैनेन्द्रमुद्रांकितम् ॥ ११ ॥
 मौजीदंडकमंडलुप्रभृतयो नो लाञ्छनं ब्रह्मणो ।
 रुद्रस्यापि जटाकपालमुकुटं कौपीनखट्वांगना ॥
 विष्णोश्चक्रगदादिशंखमतुलं बुद्धस्य रक्ताम्बरम् ।
 नग्नं पश्यत वादिनो जगदिदं जैनेन्द्रमुद्रांकितम् ॥ १२ ॥
 नाहंकारवशीकृतेन मनसा न द्वेषिणा केवलम् ।
 नैरात्म्यं प्रतिपद्य नश्यति जने कारुण्यबुद्ध्या मया ॥
 राज्ञः श्रीहिमशीतलस्य सदसि प्रायो विदग्धात्मनो ।
 बौद्धौघान्सकलान् विजित्य स घटः पादेन विस्फालितः ॥ १३ ॥
 खट्वांगं नैव हस्ते न च हृदि रचिता लंबते मुंडमाला ।
 भस्मांगं नैव शूलं न च गिरिदुहिता नैव हस्ते कपालम् ॥
 चन्द्रार्द्धं नैव मूर्द्धन्यपि वृषगमनं नैव कंठे फणींद्रः ।
 तं वंदे त्यक्तदोषं भवभयमथनं चेश्वरं देवदेवम् ॥ १४ ॥
 किं वाद्यो भगवानमेयमहिमा देवोऽकलंकः कलौ ।
 काले यो जनतासुधर्मनिहितो देवोऽकलंको जिनः ॥
 यस्य स्फारविवेकमुद्रलहरीजाले प्रमेयाकुला ।
 निर्मग्ना तनुतेतरां भगवती तारा शिरः कंपनम् ॥ १५ ॥

सा तारा खलु देवता भगवतीमन्यापि मन्यामहे ।
षन्मासावधिजाड्यसांख्यभगवद्भट्टाकलंकप्रभोः ।
वाक्कल्लोलपरंपराभिरमते नूनं मनोमञ्जन- ।
व्यापारं सहते स्म विस्मितमतिः सन्ताडितेतस्ततः ॥ १६ ॥

इति श्रीअकलंकस्तोत्रं समाप्तम् ।

वीतरागस्तोत्रं

शिवं शुद्धबोधं परं विश्वनाथम् । न देवो न बन्धुर्न कर्मा न कर्ता ॥
न अंगं न संगं न चेच्छा न कामम् । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ १ ॥
न बंधो न मोक्षो न रागादिदोषाः । न योगो न भोगो न व्याधिर्न शोकः ॥
न कोपो न मानो न माया न लोभः । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ २ ॥
न हस्तौ न पादौ न घ्राणं न जिह्वा । न चक्षुर्न कर्णं न वक्त्रं न निद्रा ॥
न स्वामी न भृत्यो न देवो न मर्त्यः । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ३ ॥
न जन्मं न मृत्युर्न मोहो न चिंता । न क्षुद्रो न भीतो न काश्यं न तंद्रा ॥
न स्वेदो न खेदो न वर्णो न मुद्रा । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ४ ॥
त्रिदंडं त्रिखंडं हरं विश्वनाथम् । हृषीकेशविध्वस्तकर्मादिजालम् ॥
न पुण्यं न पापं न चाक्षादि गात्रम् । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ५ ॥
न बालो न वृद्धो न तुच्छो न मूढो । न स्वेदो न भेदो न मूर्तिर्न स्नेहः ॥
न कृष्णं न शुक्लं न मोहो न तंद्रा । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ६ ॥
न आद्यं न मध्यं न अंतं न चान्यत् । न द्रव्यं न क्षेत्रं न कालो न भावः ॥
न शिष्यो गुरुर्नापि हीनो न दीनः । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ७ ॥
इदं ज्ञानरूपं स्वयं तत्त्ववेदी । न पूर्णं न शून्यं न चैत्यस्वरूपम् ॥
न चान्यो न भिन्नं न परमार्थमेकम् । चिदानन्दरूपं नमो वीतरागम् ॥ ८ ॥

आत्मारामगुणाकरं गुणनिधिं चैतन्यरत्नाकरम् ।
सर्वे भूतगतागते सुखदुःखे ज्ञाते त्वयि सर्वगे ॥
त्रैलोक्याधिपते स्वयं स्वमनसा ध्यायन्ति योगीश्वराः ।
वंदे तं हरिवंशहर्षहृदयं श्रीमान् हृदाभ्युद्यताम् ॥ ९ ॥

इति श्री वीतरागस्तोत्रम् समाप्तम् ।

कल्याणालोचना

परमात्मानं वर्द्धितमतिं परमेष्ठिनं करोमि नमस्कारम् ।
स्वकपरसिद्धिनिमित्तं कल्याणालोचनां वक्ष्ये ॥
रे जीव अनंतभवे संसारे संसरता बहुवारम् ।
प्राप्तो न बोधिलाभः मिथ्यात्वविजृंभितप्रकृतिभिः ॥ १ ॥
संसारभ्रमणगमनं कुर्वन् आराधितो न जिनधर्मः ।
तेन विना वरं दुःखं प्राप्तोऽसि अनंतवारम् ॥
संसारे निवसन् अनन्तमरणानि प्राप्तोऽसि त्वम् ।
केवलिना विना तेषां संख्या पर्याप्तिर्न भवति ॥ २ ॥
त्रीणि शतानि षट्त्रिंशानि षट्षष्टिसहस्रवारमरणानि ।
अन्तर्मुहूर्तमध्ये प्राप्तोऽसि निगोदमध्ये ॥
विकलेन्द्रिये अशीतिं पष्टिं चत्वारिंशि देव जानीहि ।
पंचेन्द्रिये चतुर्विंशतिक्षुद्रभवान् अन्तर्मुहूर्ते ॥ ३ ॥
अन्योऽन्यं क्रुध्यंतो जीवो प्राप्नुवन्ति दारुणं दुःखम् ।
न खलु तेषां पर्याप्तिः कथं प्राप्नोति धर्ममतिशून्यः ॥
माता पिता कुटुम्बी स्वजनजनः कोऽपि नायाति सह ।
एकाकी भ्रमति सदा न हि द्वितीयोऽस्ति संसारे ॥ ४ ॥
आयुःक्षयेपि प्राप्ते न समर्थः कोपि आयुर्दाने च ।
देवेन्द्रो न नरेंद्रो मण्यौषधमंत्रजालानि ॥

संप्रति जिनवरधर्मं लब्धोऽसि त्वं विशुद्धयोगेन ।
क्षमस्व जीवान् सर्वान् प्रत्येकसमये प्रयत्नेन ॥ ५ ॥

त्रीणि शतानि त्रिषष्टिमिथ्यात्वानि दर्शनस्य प्रतिपक्षाणि ।
अज्ञानेन श्रद्धितानि मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
मधुमांसमद्यद्युतप्रभृतीनि व्यसनानि सप्तभेदानि ।
नियमो न कृतस्तेषां मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ ६ ॥

अणुव्रतमहाव्रतानि यानि यमनियमशीलानि साधुगुरुदत्तानि ।
यानि यानि विराधितानि खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
नित्येतरधातुसप्त तरुदश विकलेंद्रियेषु षट् चैव ।
सुरनारकतिर्यक्षु चत्वारचतुर्दश मनुष्ये शतसहस्राणि ॥ ७ ॥

एते सर्वे जीवाश्चतुरशीतिलक्षयोनिवशे प्राप्ताः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
पृथ्वीजलाग्निवायुवनस्पतयश्च विकलत्रयाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ ८ ॥

मलसप्ततिर्जिनोक्ता व्रतविषये वा विराधना विविधाः ।
सामायिकक्षमादिका मिथ्या में दुष्कृतं भवतु ॥
फलपुष्पत्वग्वल्लिच्छेदागालितस्नाने च प्रक्षालनादिभिः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ ९ ॥

न शीलं नैव क्षमा विनयस्तपो न संयमोपवासाः ।
न कृता न भावनीकृता मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
कंदफलमूलबीजानि सचित्तरजनिभोजनाहाराः ।
अज्ञानेन येऽपि कृता मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १० ॥

नो पूजा जिनचरणे न पात्रदानं न चेर्यागमनम् ।
न कृता न भाविता मया मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
बह्वारंभपरिग्रहसावधानि बहूनि प्रमाददोषेण ।
जीवा विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ ११ ॥

सप्ततिशतक्षेत्रभवाः अतीतानागतवर्तमानजिनाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
अर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायाः साधवः पंच परमेष्ठिनः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १२ ॥

जिनवचनं जिनधर्मो जिनप्रतिमाः कृत्रिमा अकृत्रिमाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
दर्शनज्ञानचरित्रे दोषा अष्टाष्टपंचभेदाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १३ ॥

मतिः श्रुतमवधिर्मनःपर्ययं तथा केवलं च पंचकम् ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
आचारादीन्यंगानि पूर्वप्रकीर्णकानि जिनप्रणीतानि ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १४ ॥

पंचमहाव्रतयुक्ता अष्टादशसहस्रशीलकृतशोभाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
लोके पितृसमाना ऋद्धिप्रपन्ना महागणपतयः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १५ ॥

निर्ग्रथा आर्यिका श्रावकाः श्राविकाश्च चतुर्विधः संघः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
देवाऽसुरा मनुष्या नारकास्तिर्यग्योनिगतजीवाः ।
ये ये विराधिताः खलु मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १६ ॥

क्रोधो मानो माया लोभः एते रागद्वेषाः ।
अज्ञानेन येऽपि कृता मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥
परवस्त्रं परमहिला प्रमादयोगेन अर्जितं पापम् ।
अन्येऽपि अकरणीया मिथ्या मे दुष्कृतं भवतु ॥ १७ ॥

एक स्वभावसिद्धः स आत्मा विकल्पपरिमुक्तः ।

अन्यो न मम शरणं, शरणं स एकः परमात्मा ॥
 अरसोऽरूपोऽगंधोऽव्याबाधोऽनन्तज्ञानमयः ।
 अन्यो न मम शरणं, शरणं स एकः परमात्मा ॥ १८ ॥

ज्ञेयप्रमाणं ज्ञानं समयेनैकेन भवति स्वस्वभावे ।
 अन्यो न मम शरणं, शरणं स एकः परमात्मा ॥
 एकानेकविकल्पप्रसाधने स्वकस्वभावशुद्धगतिः ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥ १९ ॥

देहप्रमाणो नित्यो लोकप्रमाणोऽपि धर्मतो भवति ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥
 केवलदर्शनज्ञाने समयेनैकेन द्वावुपयोगौ ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥ २० ॥

स्वरूपसहजसिद्धो विभावगुणमुक्तकर्मव्यापारः ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥
 शून्यो नैवाशून्यो नो कर्मकर्मवर्जितो ज्ञानम् ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥ २१ ॥

ज्ञानतो यो न भिन्नो विकल्पभिन्नः स्वभावसुखमयः ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥
 अच्छिन्नोऽवच्छिन्नः प्रमेयरूपत्वमगुरुलघुत्वं चैव ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥ २२ ॥

शुभाशुभभावविगतः शुद्धस्वभावेन तन्मयं प्राप्तः ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥
 न स्त्री न नपुंसको न पुमान्नैव पुण्यपापमयः ।
 अन्यो न मम शरणं शरणं स एकः परमात्मा ॥ २३ ॥

तव को न भवति स्वजनः त्वं कस्य न बंधुः स्वजनो वा ।
 आत्मा भवेत् आत्मा एकाकी ज्ञायकः शुद्धः ॥

जिनदेवो भवतु सदा, मतिः सुजिनशासने सदा भवतु ।
 संन्यासेन च मरणं भवे भवे मम सदा सम्पत् ॥ २४ ॥

जिनो देवो जिनो देवो जिनो देवो जिनो जिनः ।
 दयाधर्मो दयाधर्मो दयाधर्मो दया सदा ॥
 महासाधवो महासाधवो महासाधवो दिगंबराः ।
 एवं तत्त्वं सदा भवतु यावन्न मुक्तिसंगमः ॥ २५ ॥

एवमेव गतः कालोऽनंतो हि दुःखसंगमे ।
 जिनोपदिष्टसंन्यासे न यत्नारोहणा कृता ॥
 सम्प्रत्येव सम्प्राप्ताऽऽराधना जिनदेशिता ।
 का का न जायते मम सिद्धिसन्दोहसम्पत्तिः ॥ २६ ॥

अहो धर्मः, अहो धर्मः, अहो मे लब्धिनिर्मला ।
 संजाता सम्पदा सारा येन सुखमनुपमम् ॥
 एवमाराधयन् आलोचनावंदनाप्रतिक्रमणानि ।
 प्राप्नोति फलं च तेषां निर्दिष्टमजितब्रह्मणा ॥ २७ ॥

इति कल्याणालोचना समाप्ता ।

आलोचना पाठ

(आर्यावृत्त)

नमन सदा मी करितों, सद्भावे पञ्च परमदेवांस ।
 श्रीभारतीस तैसें, ज्यायोगे पाप जाय विलयास ॥ १ ॥

श्रीमज्जिनेंद्रदेवा, ऐकावी विनति दीनदासाची ।
 अपराध बहुत केले, म्हणुनी करी आस त्वत्पदा साची ॥ २ ॥

मत्पाप नष्ट व्हावे म्हणुनी आलों तुलाच मी शरण ।
 संसारदुःख वारुनी, देती सत्पद तुझेच कीं चरण ॥ ३ ॥

आलोचना करीतो, दुष्कर्माची तुझ्यापुढे राया ।
 कृतपातका निवारुनि उत्कृष्ट स्थान देइ दासा या ॥ ४ ॥
 एक द्वीन्द्रिय त्रीन्द्रिय चतुरिंद्रीय जीव म्यां दुरात्म्याने ।
 पंचेन्द्रियही तैसे, वधिले किती काय सांगु जिद्धेने ॥ ५ ॥
 संरंभ-समारंभाऽऽरंभा मी मनें वचें काये ।
 करुनि करवुनि अनुमति, देवोनि जोडिले अघा पाहे ॥ ६ ॥
 त्या क्रोध-मान-माया-लोभांनी मी बहूत आकळुन ।
 अष्टोत्तरशत-द्वारे, साठविली या जगांत अघखाण ॥ ७ ॥
 एवं आस्रवद्वारे, केले मी फार पाप जगतांत ।
 सर्वज्ञ जाणता तुम्हि, काय कथूं मी तुम्हांपुढे मात ॥ ८ ॥
 मिथ्यात्व पंच विपरित, संशय अज्ञान विनय एकांत ।
 याते वश होउनी मी आचरिली दुष्कृति जनी नित्य ॥ ९ ॥
 कुगुरु-कुदेवा सेवुनि, मिथ्यात्वासी बहूत वाढविले ।
 भ्रमुनि चतुर्गतिमध्ये, दोष भयंकर बहूत सांचविले ॥ १० ॥
 हिंसा चौर्य लबाडी, परिग्रहारम्भ मी अति करुन ।
 परभार्यासेवनहि, केले धर्मास खास विसरुन ॥ ११ ॥
 पांचा इन्द्रीयांच्या, विषयांसी फार लुब्ध होऊन ।
 अनुचित कर्मा केलें, ज्यायोगे खचित पुण्य होऊन ॥ १२ ॥
 पाचा उदुम्बरांचे, सेवन केले तसेच मदिरेचे ।
 मांसाचे व मधाचे, दुर्व्यसना सेविले जगी साचे ॥ १३ ॥
 भक्ष्याऽभक्ष्या नेणुनि, रात्रंदिन मी बहू उदर भरले ।
 पंचेवीस कषाया, वश होऊनि पाप ते बहुत केले ॥ १४ ॥
 स्वप्नामध्ये देखिल, आचरिले पापकर्म मी जगती ।
 विषयासक्तचि होऊनि, विषफल ते सेविले किं मूढमती ॥ १५ ॥
 भोजन गमन प्रसंगी वर्तन पशुसम करी न लाज मला ।
 शुद्धाशुद्ध न देखुनी मी भक्षियले सदैव अन्नाला ॥ १६ ॥

आळसी बहु होवोनी नाना संदेह आणिले स्वमनी ।
 खोटी बुद्धि धरोनी, जमविली दुःखमूळ अघखाणी ॥ १७ ॥
 मी नियमबद्ध झालों, असतां तुमच्या समक्ष जिननाथा ।
 त्या नियमा उल्लंघुनि या स्वकरे दोष लाभिला माथा ॥ १८ ॥
 धिग् धिग् मज्जीवित हें पापी मी दुष्टही असे भारी ।
 हिंसा बहुतचि केली, तरी तूं मम पातका प्रभो वारी ॥ १९ ॥
 जलगालन न च केले तोडियली मी वनस्पती भारी ।
 त्रसजीवांस वधूनी, प्रेमे त्या सेविलें कि अघकारी ॥ २० ॥
 मिथ्यात्व पंच अविरति, बारा पंध्रा प्रमाद हे मिळुन ।
 पंचेवीस कषाय कि, सत्तावन सर्व होय एकूण ॥ २१ ॥
 या सत्तावन मार्गे पापास्रव जोडिले असति फार ।
 आलोचना तयांची, करितो मी म्हणुनी दोष माफ कर ॥ २२ ॥
 राग द्वेष मि केला, इष्टानिष्ट प्रकार-वस्तूंत ।
 बहु दुःखी मी झालो तीन्ही शल्ये धरुन चित्तात ॥ २३ ॥
 सेवुनि सप्तव्यसने, पाळियले नाहि आठ मूलगुण ।
 पंचाणुव्रत त्यजुनी आचरिले मी सदा अपध्यान ॥ २४ ॥
 हास्य परांचे केले, अविनय केला तसाच साधूंचा ।
 निंदियले मी सकला त्यायोगे दोष लागला साचा ॥ २५ ॥
 विषयी निमग्न होउनि, अन्याये फार पाप जगतांत ।
 करुनी निंघ मी बनलो, सन्मार्गी तूंच नेइ मज तात ॥ २६ ॥
 उपजीवनार्थ धन मी, हिंसक व्यापार करुनि मिळविले ।
 तृष्णातुर होत्साता, अन्याये मी अनंत अघ केले ॥ २७ ॥
 देवा अनन्तद्वारे अपार भवसागरी बहू पाप ।
 केले ते इतुके की, वर्णाया त्या नसे पहा माप ॥ २८ ॥
 ते सर्व पाप आले, उदया आता मला बहु श्रम दे ।
 जे पूर्वी करतांना, ग्रासियले मजसि पूर्ण दुष्ट मदे ॥ २९ ॥

क्षणिक सुखासाठी मी, भोगी आता अनंत दुःखाला ।
 ते दुःख मज न वदवे, सर्वज्ञा तूहि जाणसी त्याला ॥ ३० ॥
 मुक्तीश्रीपती देवा, माझा संसारवास दूर करा ।
 अंत नका बघूं आता, शरणागत दीन दास पदि तारा ॥ ३१ ॥
 यत्कश्चिद्राजाही, दीनाचे दुःख तो झणी हरितो ।
 त्रिभुवनपति मज होता सहाय ते दुःख खास सोडवितो ॥ ३२ ॥
 द्रौपदिशीला संकटि, श्रीपाला अग्निमाजी सीतेला ।
 रक्षुनि अंजनचोरा, नेलें झडकरि तयास सद्गतिला ॥ ३३ ॥
 शरणागतासि रक्षी, ऐसी आहे जगांत तव ख्याति ।
 मग का उपेक्षिसी मज शरणागत तारि दीन ही विनती ॥ ३४ ॥
 इंद्राच्या पदवीची, किंवा विषयोपभोग घेण्याची ।
 साची मज न च इच्छा केवळ आशा तुझ्याच चरणाची ॥ ३५ ॥
 पाया अनन्य भावे, विनवितसे की अनंतद्वाराने ।
 माफ करी मत्पापा, करितो आलोचना मी भक्तीने ॥ ३६ ॥

श्रावक प्रतिक्रमण

(वसंततिलका) - जीवीं प्रमादभव दोष अनेक होती ।
 जेव्हा प्रतिक्रमण होय लयास जाती ।
 तस्मात् तदर्थ भवि जंतुहि जाणण्यास ।
 सांगेन संसृतिजकर्म सरेल खास ॥ १ ॥

(स्रग्धरा) - पापी की सर्वथा मी जडधि जिनपते लोभमायार्त चेता ।
 राग द्वेषे करूनी अति मलिन अशा मानसे कर्म-कर्ता ।

त्रैलोक्याचा धनी तू प्रभु तव चरणी लीन होऊन सर्व ।
 निंदेने त्यागितो मी सुपथि धरूनिया आस सोडून सर्व ॥ २ ॥

(आर्या) - क्षमितो सर्व प्राण्या, प्राणि सर्व क्षमोतही मजशी ।
 सर्व प्राण्यांशी मम, मैत्री राहो न वैर कोणाशी ॥ ३ ॥

(द्रुतविलंबित) - रागाचा जो बंध आहे तयास ।
 द्वेषा हर्षा आणखी दीनतेस ।
 औत्सुक्याते शोक भीतीस सातां ।
 मी सोडितो रत्यरतीस आता ॥ ४ ॥

(आर्या) - हा दुष्ट कर्म केले, केले मी दुष्ट चिंतना वचना ।
 मानसि जळतो संतत, पश्चात्तापे करून देवजिना ॥ ५ ॥
 एका पासुनि पांचा इंद्रियांच्या तेवि भूमिकायांच्या ।
 अबनलवायुवनस्पति - काय - त्रसकाय जीवमात्रांच्या ॥ ६ ॥
 प्रभु मजकडून मारण ताडन पीडाऽपघात नाशि जरी ।
 कृतकारिताऽनुमोदन घडले तरि अघ नसेचि संसारी ॥ ७ ॥

(अनुष्टुप्) - दर्शनप्रतिमा आद्या द्वितीया व्रत बोलती ।
 सामायिक तृतीयेस, चौथी प्रोषध सांगती ॥ ८ ॥
 सचित्तत्याग पांचवी, रात्रीभोजन साहवी ।
 सातवी ब्रह्मचर्या ती, आरंभत्याग आठवी ॥ ९ ॥
 नववी परिग्रहत्याग, दहावी अनुमोदना ।
 उद्दिष्टाहारत्यागाते अकरावी असे म्हणा ॥ १० ॥

(शार्दूलविक्रीडीत) - अकरा ज्या प्रतिमा वरी कथियल्या त्यात प्रमादे जिन ।
 लागोनी अतिचार दोष ढळले शुद्ध व्रतापासुन ।
 माझी त्याच व्रतात होउ फिरूनी देवा उपस्थापना ।
 सर्वज्ञ प्रभुराजपादि अशि ही माझी सदा याचना ॥ ११ ॥
 पांचा परमेष्ठीच्या साक्षीने होउ होउ मज ठायी ।
 स्वीकृति दृढव्रताची सम्यक्त्वासह खरी चिरस्थायी ॥ १२ ॥

- (अनुष्टुप) - दिवसा प्रतिक्रमण-क्रिया जी रोज चालली ।
तद्भूतदोष साराया, पूर्वाऽऽचार्यक्रमाप्रती ॥ १३ ॥
अनुलक्षून मी पूर्ण, पश्चात्तापी करून धी ।
करितो सिद्धभक्तीने कार्योत्सर्ग यथाविधि ॥ १४ ॥ (युग्म.)

बारह-भावना (भूधरदास कृत)

१. अनित्य भावना :- राजा राणा छत्रपती, हाथिनके असवार ।
मरना सब को एकदिन, अपनी अपनी बार ॥ १ ॥
२. अशरण भावना :- दलबल देई देवता, मात पिता परिवार ।
मरती विरियां जीव को कोई न राखनहार ॥ २ ॥
३. संसार भावना :- दामविना निर्धन दुखी, तृष्णावश धनवान ।
कहूं न सुख संसारमें, सब जग देख्यो छान ॥ ३ ॥
४. एकत्व भावना :- आप अकेलो अवतरे, मरे अकेलो होय ।
यूं कबहूं इस जीव को, साथी सगा न कोय ॥ ४ ॥
५. अन्यत्व भावना :- जहां देह अपनी नहीं, तहां न अपना कोय ।
घर संपत्ति पर प्रगट ये, पर हैं परिजन लोय ॥ ५ ॥
६. अशुचि भावना :- दिपै चामचादरमढी, हाड पिंजरा देह ।
भीतर यासम जगतमें, और नहीं धिनगेह ॥ ६ ॥
७. आस्रव भावना :- मोहनींदके जोर, जगवासी घूमै सदा ।
कर्मचोर चहुं ओर, सरवस लूटैं सुध नहीं ॥ ७ ॥
८. संवर भावना :- सद्गुरू देय जगाय, मोहनींद जब उपशमै ।
तब कछु बनहिं उपाय, कर्मचोर आवत रुकै ॥ ८ ॥

९. निर्जरा भावना :- ज्ञानदीपतपतेल भर, घर शोधै भ्रम छोर ।
याविध विन निकसै नहीं, पैठे पूरब चौर ॥ ९ ॥
पंच महाव्रत संचरण, समिति पंच परकार ।
प्रबल पंच इंद्रि- विजय धार निर्जरा सार ॥ १० ॥
१०. लोक भावना :- चौदह राजु उतंग नभ, लोक पुरुष संठान ।
तामें जीव अनादितैं, भरमत हैं विन ज्ञान ॥ ११ ॥
११. बोधिदुर्लभ भावना :- धनकनकंचन राजसुख, सबहि सुलभकर जान ।
दुर्लभ है संसारमें, एक जथारथ ज्ञान ॥ १२ ॥
१२. धर्मभावना :- जाचे सुरतरु देय सुख, चिंतत चिंतारैन ।
विन जाचे विन चिंतवे, धर्म सकल सुखदैन ॥ १३ ॥

निरखो अंग अंग जिनवरके...

निरखो अंग-अंग जिनवर के जिनसे झलके शान्ति अपार ॥टेक॥
चरण कमल जिनवर कहें घूमा सब संसार ।
पर क्षणभंगुर जगत में निज आत्म तत्त्व ही सार ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥१॥
हस्त युगल जिनवर कहें पर का करता होय ।
ऐसी मिथ्या बुद्धि से ही भ्रमण चतुरगति होय ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥२॥
लोचन द्वय जिनवर कहें, देखा सब संसार ।
पर दुःख मय गतिचतुरमें ध्रुव आत्म तत्त्व ही सार ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥३॥
अन्तर्मुख मुद्रा अहो, आत्म तत्त्व दरशाय ।
जिनदर्शन कर निजदर्शनपा, सत्गुरु वचन सुहाय ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥४॥

बारह भावना

(पंडित श्री. जयचंदजी छाबडाकृत)

- १ अनित्य - द्रव्य रूप करि सबहि थिर, परजय थिर है कौन ।
द्रव्य दृष्टी आपा लख्यो, परजय नय करि गौन ॥ १ ॥
- २ अशरण - शुद्धातम अरु पंच गुरु, जगमें सरना दोय ।
मोह उदय इस जियके, आन कल्पना होय ॥ २ ॥
- ३ संसार - पर द्रव्यनते प्रीति जो, सो है संसार अबोध ।
ताको फल गति चार में, भ्रमण कह्यो श्रुतशोध ॥ ३ ॥
- ४ एकत्व - परमारथते आतमा, एक रूप ही जोय ।
कर्मनिमित्त विकल्प घने, तिन नासे शिव होय ॥ ४ ॥
- ५ अन्यत्व - अपने अपने सत्वकूं, सर्व वस्तु विलसाय ।
ऐसे चिंतवै जीव तब, परतै ममत न थाय ॥ ५ ॥
- ६ अशुचित्व - निर्मल अपनी आतमा, देह अपावन गेह ।
जानि भव्य निज भावको, यासों तजो सनेह ॥ ६ ॥
- ७ आस्रव - आतम केवल ज्ञानमय, निश्चय दृष्टी निहार ।
सब विभाव परिणाममय, आस्रवभाव विडार ॥ ७ ॥
- ८ संवर - निज स्वरूपमे लीनता, निश्चय संवर जानि ।
समिति गुप्ति संजम धरम, धरै पाप की हानि ॥ ८ ॥
- ९ निर्जरा - संवरमय है आतमा, पूर्ण कर्म झड जाय ।
निज स्वरूप को पायकर, लोक शिखर जब थाय ॥ ९ ॥
- १० लोक - लोक स्वरूप विचारकै, आतम रूप निहार ।
परमारथ व्यवहार गुणि, मिथ्याभाव निवारि ॥ १० ॥
- ११ बोधिदुर्लभ - बोधि आपका भाव है, निश्चय दुर्लभ नाहिं ।

भव में प्रापति कठिन है, यह व्यवहार कहाहि ॥ ११ ॥

- १२ धर्म - दर्शनमय चेतना, आतमधर्म बखानि ।
दया क्षमादिक रतनत्रय, यामें गर्भित जानि ॥ १२ ॥

बारा अनुप्रेक्षा

- अनित्य. - जीवित असुनी जलबुद्बुदसम विषय राज्य धनराशी ।
स्थिर नच जीवा ! ऐसे मानी कारण संसारासी ॥ १ ॥
- अशरण. - जनक, जननी, सुत, युवती रक्षति संसारी नच कोणी ।
अदय काळ तुज भक्षिल केव्हा नियम नसे हे जाणी ॥ २ ॥
- संसार. - लक्ष चौच्यांशी योनीमाजी, जीव घेउनी वेष ।
सूत्रधारसम फिरे न त्यासी मिळे सुखाचा लेश ॥ ३ ॥
- एकत्व. - स्मशानभूपर्यंत अंती हे येति आप्तगण सारे ।
तुझ्यासवें तव देह न येई वदू किती जीवा ! रे ॥ ४ ॥
- कर्ता अससी शुभाशुभाचा भोक्ता सुखदुःखाचा ।
तूच एकटा, यास्तव पाळी जिनधर्मचि जो साचा ॥ ५ ॥
- अन्यत्व. - देह न अपुला असे खरोखर सांग दुजा तव कोण ।
लक्ष्मी चंचल बांधव असती दुजे उघड हे जाण ॥ ६ ॥
- अशुचित्व. - रूधिरमांसयुत मलखनि नश्वर अशुचि असे हा देह ।
निजरूपासी त्यजुनि व्यर्थ कां करिसी यावर मोह ॥ ७ ॥
- आस्रव. - अधोगमन करि वारिधिमाजी सलिलपूर्ण जलयान ।
तैसे मनवचकार्यें आत्मा कर्मग्रहण करून ॥ ८ ॥
- संवर. - गुप्ति समिति धर्मानुप्रेक्षा परिषह यांही निरोध ।
कर कर्माचा नूतन तेणें तुटेल हा भवबंध ॥ ९ ॥

- निर्जरा. — पूर्वबद्धकर्माचा क्षय करि रत्नत्रय सुतपाने ।
साध्य करिबा चिद्रूपासी धर्मशुक्ल शुभ ध्यानं ॥ १० ॥
- लोक. — स्वर्ग-मध्य-पाताळ भेद हे असति जगाचे तीन
चिरसुख न मिळे यामधि मनुजा जन्म मृत्युचे स्थान ॥ ११ ॥
- बोधिदुर्लभ. — दुर्लभ नरतनु असे तयाहुनि अतिदुर्लभ जिनधर्म ।
मिळतां तुजसी कां नच यतसी दहन कराया कर्म ॥ १२ ॥
- धर्म. — सुरतरुसम जो पुरवि मनोरथ तारक या संसारी ।
रत हो संतत त्या जिनधर्मी मिळेल मग शिवनारी ॥ १३ ॥

बारा भावना

(रचयिता : कवि मुक्तागिरी जैन)

अनित्य भावना -

हे समज मना विचार करुनि पाही, तव जीवलग कोणी नाही, ।
तू सोड जीवा मात-पिता धन दारा, झणि भाव भावना बारा ।
इंद्रिय भोग क्षणभर हे । यौवन गोधन सुत सारे । सृष्टीचे वैभव सारे ।
जे दिसते ते अखेर बा जाणार, अनित्य भावना धार ॥ १ ॥

अशरण भावना -

किती जगती या असंख्य असती जीव, धनवान् रंक कुणी राव ।
यमराज जरी देत जीवा तुज भेट, करितो हा ताटातूट ।
तुम्ही मंत्र तंत्र जरी केले । शरण ही कुणाला गेले,
पिंजऱ्यात जरि जखडियले ।
हे सोडूनी (प्राण) पक्षी उडूनी जाणार, अशरण भावना धार ॥ २ ॥

संसार भावना -

चहुंगती माजी अपार असती जीव, भोगती दुःख सदैव ।
धनी धनाविण पुत्राविण जै माता, किती दुःखी पतिविन कांता ।

नश्वर सुख संसाराचे । हे वैभव संसाराचे । शेवटी असे जायाचे ।
फसु नको जीवा दुःखमयी संसार । संसार भावना धार ॥ ३ ॥

एकत्व भावना -

कुणि भोगितसे संपत्तीचे सौख्य, कुणी भोगी अगणित दुःख ।
श्रम करुनि कुणा पोटभरी नच अन्न, दिनरात भोगि कुणी चैन, ।
वहिवाट ही संसाराची । सुख दुःखी रंक रावाची ।
भोगितो जीव एकाकी ।
सुखदुःखाचा भोक्ता तू असणार । एकत्व भावना धार ॥ ४ ॥

अन्यत्व भावना -

बा शरीरही आहे जेथ विभक्त, मग कसले सुत वा भ्रात ।
हे सर्व असे अन्यचि आत्म्याहून, अन्यात्मा पदार्थाहून, ।
जरी नीरक्षीर एकत्र । पुद्गल आत्मा एकत्र । अनादि काल नान्यत्र ।
एकत्र सदा असूनि भिन्न असणार । अन्यत्व भावना धार ॥ ५ ॥

अशुचि भावना -

सांपळा पहा हाडांचा हा देह, घाण आंत निःसंदेह ।
नवद्वार सदा वाहतसे दिनरैन भुलू नकोस तूं पाहून, ।
पिंजरा हाड मांसाचा । चामडीने सजला साचा । प्राणी हा भुलतो कैसा ।
या देहाचा नाश असे होणार, अशुचित्त्व भावना धार ॥ ६ ॥

आस्रव भावना -

मोह उदये भ्रमतो जीव अपार, नच पाही काही स्वपर ।
तूं सावध हो शक्ति तुझी अनिवार, कर्मा करि चक्काचूर, ।
मनवचकाये करुन । जव होते हलन चलन । आत्माही हलतो जाण ।
या योगे बा आस्रव दुःख देणार, आस्रव भावना धार ॥ ७ ॥

संवर भावना -

किति जीव भ्रमला आस्रव योगे करुन, निज स्वात्महिता सोडून ।
नाशि अष्टकर्मा संवर-योगे शूरा, फिरु नकोस सैरा वैरा, ।

तूं शुभाशुभ भावाते । सोडूनि देई त्याते । झणि पाही स्वात्मतेजाते ।
संवर योगे उद्धरुनि जाणार, संवर भावना धार ॥ ८ ॥

निर्जरा भावना -

जरि कर्म झडे अपुला समय पावून, नच होई स्वात्महित पूर्ण ।
तूं नष्ट करी तपद्वारें कर्माला, वरुनि घे चिर सौख्याला ।
तप साधन आत्मोन्नतिचे । जे प्राप्त करी सुख साचे ।
या विणे मोक्ष सुख कैसे ।
निर्जरा करी करीत शिव मिळणार, निर्जरा भावना धार ॥ ९ ॥

लोक भावना -

या पृथ्वीचा कर्ता कोणी नाही, हर्ता वा धर्ता नाही ।
हे भुलणाऱ्या सरागतामय जीवा, सोड, व्यर्थ करु नको हेवा ।
षट् द्रव्यमयी हा लोक । नाश कधि नच होत । वायुने राही स्थित ।
दुख लोकी या समतेविन होणार, लोक भावना धार ॥ १० ॥

बोधिदुर्लभ भावना -

जरि गेला तूं त्रैवेयक पर्यंत, अहमीन्द्र कितीदा होत, ।
जर तुज नाही झाले सम्यग्ज्ञान, गोते खाई भव भव फिरून, ।
सज्ज्ञान हे सम्यग्ज्ञान । याविण चारित्र न पूर्ण ।
मुनि करिती यांचे ग्रहण ।
या ज्ञानाने भव फेरी चुकणार, ही बोधिदुर्लभ भावना धार ॥ ११ ॥

धर्म भावना -

सम्यग्दर्शन ज्ञान चरित तपरत्न, मोहभाव याहून भिन्न, ।
या भावाने सौख्य मिळे आमरण, तू जाशील हा भव तरुन, ।
धर्म यास म्हणती सर्व । श्रावकास हाची धर्म । याविणें व्यर्थ षट्कर्म ।
'मुक्तागिरी' येने अचल सौख्य मिळणार, ही धर्म भावना धार ॥ १२ ॥

वैराग्य भावना

(भैयाभगवतीदासकृत)

रागादिक दूषण तजे, वैरागी जिनदेव ।
मनवच शीस नवायकें, कीजे तिनकी सेव ॥ १ ॥
जगतमूल यह राग है, मुक्तिमूल वैराग ।
मूल दुहुनको यह कह्यो, जाग सकै तो जाग ॥ २ ॥
क्रोधमान माया धरत, लोभ सहित परिणाम ॥
येही तेरे शत्रु हैं, समुझो आतमराम ॥ ३ ॥
इनही चारों शत्रुको, जो जीतै जगमाहिं ॥
सो पावहि पथ मोक्षको, यामें धोखो नाहिं ॥ ४ ॥
जा लच्छीके काज तू, खोवत है निजधर्म ॥
सो लच्छी संग ना चले, काहे भूलत मर्म ॥ ५ ॥
जा कुटुंबके हेत तू, करत अनेक उपाय ॥
सो कुटुंब अगनी लगा, तोकों देत जराय ॥ ६ ॥
पोषत है जा देहको, जोग त्रिविधिके लाय ॥
सो तोकों छिन एकमें, दगा देय खिर जाय ॥ ७ ॥
लच्छी साथ न अनुसरै, देह चलै नहिं संग ॥
काढ़ काढ़ सुजनहि करै, देख जगतके रंग ॥ ८ ॥
दुर्लभ दश दृष्टांत सम, सो नरभव तुम पाय ॥
विषय सुखनके कारनें, सर्वस चले गमाय ॥ ९ ॥
जगहिं फिरत कइ युग भये, सो कछु कियो विचार ॥
चेतन अब चेतहू, नरभव लहि अतिसार ॥ १० ॥
ऐसें मति विभ्रम भई, विषयनि लागत धाय ॥
कै दिन कै छिन कै घरी, यह सुख थिर ठहराय ॥ ११ ॥
पीतो सुधा स्वभावकी, जी ! तो कहुं सुनाय ॥
तू रोती क्यों जातु है, बीतो नरभव जाय ॥ १२ ॥

मिथ्यादृष्टि निकृष्ट अति, लखै न इष्ट अनिष्ट ॥
 भ्रष्ट करत है सिष्टको, शुद्ध दृष्टि दै पिष्ट ॥ १३ ॥
 चेतन कर्म उपाधि तज, राग द्वेषको संग ।
 ज्यों प्रगतै परमात्मा, शिव सुख होय अभंग ॥ १४ ॥
 ब्रह्म कहूं तो मैं नहीं, क्षत्री हूं पुनि नाहिं ॥
 वैश्य शुद्र दोऊ नहीं, चिदानंद हू माहिं ॥ १५ ॥
 जो देखै इहि नैनसों, सो सब विनस्यो जाय ॥
 तासों जो अपनो कहै, सो मूरख शिरराय ॥ १६ ॥
 पुद्गलको जो रूप है, उपजै विनसै सोय ॥
 जो अविनाशी आतमा, सो कछु और न होय ॥ १७ ॥
 देख अवस्था गर्भकी, कौन कौन दुख होहि ॥
 बहुरि मगन संसारमें, सौ लागत है तोहि ॥ १८ ॥
 फिर नरभव मिलिवो नहीं, किये हु कोटि उपाय ।
 तातैं वेगहि चेतहूं, अहो जगतके राय ॥ १९ ॥
 भैय्याकी यह वीनती, चेतन चितहिं विचार ।
 ज्ञानदर्श चारित्रमें, आपो लेहु निहार ॥ २० ॥

परमात्म भावना

मैं ही सिद्ध परमात्मा, मैं ही आतमराम ।
 मैं ही ज्ञाता ज्ञेय को, चेतन मेरो नाम ॥ १ ॥
 मोही बांधत कर्मको, निर्मोही छुट जाय ।
 तातैं गाढ प्रयत्नसें, निर्ममता उपजाय ॥ २ ॥
 काहे को भटकत फिरै, सिद्ध होनके काज ।
 राग-द्वेषको त्याग दे, भैय्या सुगम इलाज ॥ ३ ॥
 रागद्वेष के त्याग बिन, परमात्म-पद नाहिं ।
 कोटि कोटि जप तप करो, सबही अकारथ जाहिं ॥ ४ ॥

लाख बात की बात यह, कोटि ग्रंथ का सार ।
 जो सुख चाहे भ्रात ! तो, आतम अनुभव करो ॥ ५ ॥

शास्त्र स्तुति

वीरहिमाचलतैं निकसि, गुरु गौतमके मुख कुंड ढरी है ।
 मोहमहाचल भेद चली, जग की जडतातप दूर करी है ॥
 ज्ञानपयोनिधिमांहि रली, बहुभंगतरंगनिसों उछरी है ॥
 ता शुचि शारद गंगनदी प्रति, मै अंजुलिकर शीश धरी है ॥ १ ॥
 या जगमंदिरमें अनिवार अज्ञान अंधेर छयो अति भारी ।
 श्रीजिनकी धुनि दीपशिखासम, जो नहि होत प्रकाशन-हारी ॥
 तो किस भांति पदारथ पांति, कहां लहते रहते अविचारी ।
 या विधि संत कहैं, धनि हैं धनि है जिनवैन बडे उपकारी ॥ २ ॥

शास्त्र भक्ति

(शिखरिणी छंद)

अकेला ही हूं मैं करम सब आये सिमटिकें ।
 लिया हूं मैं तेरा शरण अब माता सटकिकें ॥
 भ्रमावत है मोकों, करम दुख देता जनमका ।
 करों भक्ति तोरी, हरहुं दुख माता भ्रमनका ॥ १ ॥
 दुखी हुआ भारी, भ्रमत फिरता हूं जगतमें ।
 सहा जाता नाहीं अकल चकराई भ्रमनमें ॥
 करों क्या मा मोरी, चलत वश नाही मिटनका ॥ करों भक्ती ॥ २ ॥
 सुनो माता मोरी, अरज करता हूं दरदमें ।
 दुखी जानो मोकों, डर पकर आयो शरनमें ॥
 कृपा ऐसी कीजे, दरद मिट जावै मरनका ॥ करों भक्ती ॥ ३ ॥

पिलावै जो मोकों, सुबुधिकर प्याला अमृतका ।
मिटावै जो मेरा सरब दुख सारा फिरनका ॥
परों पावां तोरि हरहुं दुख सारा फिरनका ॥ करों. भक्ती. ॥ ४ ॥

(सवैया)

मिथ्या-तम नाशवेको ज्ञानके प्रकाशवेको ।
आपा-पर भासवेको भानुसी बखानी है ॥
छहों द्रव्य जानवेको, बंधविधि भानवेको ।
स्व-पर पिछानवेको, परम प्रमानी है ॥ ५ ॥

अनुभौ बतायवेको, जीवके जतायवेको ।
काहूं न सतायवेको, भव्य उर आनी है ॥
जहां तहां तारवेको, पारके उतारवेको ।
सुख विसतारवेको, यही जिनवानी है ॥ ६ ॥

(दोहा)

जिन वानीके ज्ञानतै, सूझै लोकालोक ।
सो वानी मस्तक चढो, सदा देत हूं धोक ॥ ७ ॥

देव भजो अरहंत नित, गुरु सेवो निर्ग्रथ ।
दया धर्म पालो सदा, यही मुक्तिका पंथ ॥ ८ ॥

धर्म करत संसार सुख, धर्म करत निर्वाण ।
धर्म पंथ साधन बिना, नर तिर्यच समान ॥ ९ ॥

हे जिनवानी भारती, तो हि जपो दिनरैन ।
जो तेरा शरना गहै, सो पावै सुख चैन ॥ १० ॥

यह जिनवानीकी थुती, अल्प बुद्धि परमान ।
पन्नालाल विनती करै, दे माता मोहि ज्ञान ॥ ११ ॥ इति

शास्त्राचे आदि मंगल

ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ॐ नमः सिद्धेभ्यः । ॐ नमः सिद्धेभ्यः ॥

ॐ झारं बिन्दुसंयुक्तं, नित्यं ध्यायन्ति योगिनः ।
कामदं मोक्षदं चैव, ॐ काराय नमो नमः ॥ १ ॥

अविरलशद्धघनौघ-प्रक्षालितसकलभूतलमलकलङ्का ।
मुनिभिरुपासिततीर्था, सरस्वती हरतु नो दुरितान् ॥ २ ॥

अज्ञानतिमिरान्धानां, ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन, तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ ३ ॥

परमगुरवे नमः । परम्पराचार्यगुरवे नमः ॥

सकलकलुषविध्वंसकं श्रेयसां परिवर्द्धकं धर्मसम्बधकं भव्यजीवमनः-
प्रतिबोधकारकं पुण्यप्रकाशकं पापप्रणाशकमिदं शास्त्रं श्री १ नामधेयम् । अस्य
मूलग्रन्थकर्तारः श्रीसर्वज्ञदेवाः तदुत्तरग्रन्थकर्तारः श्रीगणधरदेवाः, प्रतिगणधरदेवाः,
तेषां वचोऽनुसारमासाद्य श्री २ आचार्येण विरचितं, श्रोतारः सावधानतया
शृण्वन्तु ।

मंगलं भगवान् वीरो, मंगलं गौतमो गणी ।

मंगलं कुन्दकुन्दाद्यो, जैनधर्मोऽस्तु मंगलम् ॥ १ ॥

सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारकम् ।

प्रधानं सर्वधर्माणां, जैनं जयतु शासनम् ॥ २ ॥

नमस्तस्मै सरस्वत्यै, विमलज्ञानमूर्तये ।

विचित्रा लोकयात्रेयं, यत्प्रसादात्प्रवर्तते ॥ ३ ॥

नमो वृषभसेनादि-गौतमान्तगणेशिने ।

मूलोत्तर-गुणाढ्याय, सर्वस्मै मुनये नमः ॥ ४ ॥

गुरू-भक्त्या वयं सार्ध-द्वीप-द्वितय-वर्तिनः ।

वन्दामहे त्रिसंख्योन-नवकोटि-मुनीश्वरान् ॥ ५ ॥

नमः समयसाराय, स्वानुभूत्या चकासते ।

चित्स्वभावाय भावाय, सर्वभावान्तरच्छिदे ॥ ६ ॥

अनन्तणधर्मणस्तत्त्वं, पश्यन्ती प्रत्यगात्मनः ।

अनेकान्तमयी मूर्तिर्नित्यमेव प्रकाशताम् ॥ ७ ॥

समाधिशतकम् ।

(श्रीमत्पूज्यपादस्वामिविरचितं)

येनात्माऽबुध्यतात्मैव परत्वेनैव चापरम् ।

अक्षयानन्तबोधाय तस्मै सिद्धात्मने नमः ॥ १ ॥

जयन्ति यस्यावदतोऽपि भारती -

विभूतयस्तीर्थकृतोऽप्यनीहितुः ।

शिवाय धात्रे सुगताय विष्णवे

जिनाय तस्मै सकलात्मने नमः ॥ २ ॥

श्रुतेन लिङ्गेन यथात्मशक्ति समाहितान्तःकरणेन सम्यक् ।

समीक्ष्यकैवल्यसुखस्पृहाणां विविक्तमात्मानमथाभिधास्ये ॥ ३ ॥

बहिरन्तः परश्चेति त्रिधात्मा सर्वदेहिषु ।

उपेयात्तत्र परमं मध्योपायाद्बहिस्त्यजेत् ॥ ४ ॥

बहिरात्मा शरीरादौ जातात्भ्रान्तिरान्तरः ।

चित्तदोषात्मविभ्रान्तिः परमात्मातिनिर्मलः ॥ ५ ॥

निर्मलः केवलः शुद्धो विविक्तः प्रभुरव्ययः ।

परमेष्ठी परात्मेति परमात्मेश्वरो जिनः ॥ ६ ॥

बहिरात्मेन्द्रियद्वारैरात्मज्ञानपराङ्मुखः ।

स्फुरितश्चात्मनो देहमात्मत्वेनाध्यवस्यति ॥ ७ ॥

नरदेहस्थमात्मानमविद्वान्मन्यते नरम् ।

तिर्यञ्चं तिर्यगंगस्थं सुराङ्गस्थं सुरं तथा ॥ ८ ॥

नारकं नारकाङ्गस्थं न स्वयं तत्त्वतस्तथा ।

अनन्तानन्तधीशक्तिः स्वसंवेद्योऽचलस्थितिः ॥ ९ ॥

स्वदेहसदृशं दृष्ट्वा परदेहमचेतनम् ।

परात्माधिष्ठितं मूढः परत्वेनाध्यवस्यति ॥ १० ॥

स्वपराध्यवसायेन देहेष्वविदितात्मनाम् ।

वर्तते विभ्रमः पुंसां पुत्रभर्यादिगोचरः ॥ ११ ॥

अविद्यासंज्ञितस्तस्मात्संस्कारो जायते दृढः ।

येन लोकोऽङ्गमेव स्वं पुनरप्यभिमन्यते ॥ १२ ॥

देहे स्वबुद्धिरात्मानं युनक्त्येतेन निश्चयात् ।

स्वात्मन्चेवात्मधीस्तस्माद्वियोजयति देहिनम् ॥ १३ ॥

देहेष्व्वात्मधिया जाताः पुत्रभर्यादिकल्पनाः ।

सम्पत्तिमात्मनस्ताभिर्मन्यते हा ! हतं जगत् ॥ १४ ॥

मूलं संसारदुःखस्य देह एवात्मधीस्ततः ।

त्यक्तैनां प्रविशेदन्तर्बहिरव्यापृतेन्द्रियः ॥ १५ ॥

मत्तःश्च्युत्वेन्द्रियद्वारैः पतितो विषयेष्वहम् ।

तान्प्रपद्याहमिति मां पुरा वेद न तत्त्वतः ॥ १६ ॥

एवं त्यक्त्वा बहिर्वाचं त्यजेदन्तरशेषतः ।

एष योगः समासेन प्रदीपः परमात्मनः ॥ १७ ॥

यन्मया दृश्यते रूपं तन्न जानाति सर्वथा ।

जानन्न दृश्यते रूपं ततः केन ब्रवीम्यहम् ॥ १८ ॥

यत्परैः प्रतिपाद्योऽहं यत्परान्प्रतिपादये ।

उन्मत्तचेष्टितं तन्मे यदहं निर्विकल्पकः ॥ १९ ॥

यदग्राह्यं न गृह्णाति गृहीतं नापि मुञ्चति ।

जानाति सर्वथा सर्वं तत्स्वसंवेद्यमस्यहम् ॥ २० ॥

उत्पन्नपुरुषभ्रान्तेः स्थाणौ यद्विचेष्टितम् ।

तद्वन्मे चेष्टितं पूर्वं देहादिष्व्वात्मविभ्रमात् ॥ २१ ॥

यथाऽसौ चेष्टते स्थाणौ निवृत्ते पुरुषाग्रहे ।
 तथा चेष्टोऽस्मि देहादौ विनिवृत्तात्मविभ्रमः ॥ २२ ॥
 येनात्मनानुभूयेऽहमात्मनैवात्मनात्मनि ।
 सोऽहं न तन्न सा नासौ नैकौ न द्वौ न वा बहुः ॥ २३ ॥
 यद्भावे सुषुप्तोऽहं यद्भावे व्युत्थितः पुनः ।
 अतीन्द्रियमनिर्देश्य तत्स्वसंवेद्यमस्यहम् ॥ २४ ॥
 क्षीयन्तेऽत्रैव रागाद्यास्तत्त्वतो मां प्रपश्यतः ।
 बोधात्मानं ततः कश्चिन्न में शत्रुर्न च प्रियः ॥ २५ ॥
 मामपश्यन्नयं लोको न मे शत्रुर्न च प्रियः ।
 मां प्रपश्यन्नयं लोको न मे शत्रुर्न च प्रियः ॥ २६ ॥
 त्यक्त्वैवं बहिरात्मानमन्तरात्मव्यवस्थितः ।
 भावयेत्परमात्मानं सर्वसङ्कल्पवर्जितम् ॥ २७ ॥
 सोऽहमित्यात्तसंस्कारस्तस्मिन् भावनया पुनः ।
 तत्रैव दृढसंस्काराल्लभते ह्यात्मनि स्थितिम् ॥ २८ ॥
 मूढात्मा यत्र विश्वस्तस्ततो नान्यद्भयास्पदम् ।
 यतो भीतस्ततो नान्यदभयस्थानमात्मनः ॥ २९ ॥
 सर्वेन्द्रियाणि संयम्य स्तिमितेनान्तरात्मना ।
 यत्क्षणं पश्यतो भाति तत्तत्त्वं परमात्मनः ॥ ३० ॥
 यः परात्मा स एवाहं योऽहं स परमस्ततः ।
 अहमेव मयोपास्यो नान्यः कश्चिदिति स्थितिः ॥ ३१ ॥
 प्रच्याव्य विषयेभ्योऽहं मां मयैव मयि स्थितम् ।
 बोधात्मानं प्रपन्नोऽस्मि परमानन्दनिर्वृतिम् ॥ ३२ ॥
 यो न वैत्ति परं देहादेवमात्मानमव्ययम् ।
 लभते न स निर्वाणं तप्त्वापि परमं तपः ॥ ३३ ॥
 आत्मदेहान्तरज्ञानजनिताल्हादनिर्वृतः ।
 तपसा दुष्कृतं घोरं भुञ्जानोऽपि न खिद्यते ॥ ३४ ॥

रागद्वेषादिकल्लोलैरलोलं यन्मनोजलम् ।
 स पश्यत्यात्मनस्तत्त्वं तत्तत्त्वं नेतरो जनः ॥ ३५ ॥
 अविक्षिप्तं मनस्तत्त्वं विक्षिप्तं भ्रान्तिरात्मनः ।
 धारयेत्तदविक्षिप्तं विक्षिप्तं नाश्रयेत्ततः ॥ ३६ ॥
 अविद्याभ्याससंस्कारैरवशं क्षिप्यते मनः ।
 तदेव ज्ञानसंस्कारैः स्वतस्तत्त्वेऽवतिष्ठते ॥ ३७ ॥
 अपमानादयस्तस्य विक्षेपो यस्य चेतसः ।
 नापमानादयस्तस्य न क्षेपो यस्य चेतसः ॥ ३८ ॥
 यदा मोहात्प्रजायेते रागद्वेषौ तपस्विनः ।
 तदैव भावयेत्स्वस्थमात्मानं शाम्यतः क्षणात् ॥ ३९ ॥
 यत्र काये मुनेः प्रेम ततः प्रच्याव्य देहिनम् ।
 बुद्ध्या तदुत्तमे काये योजयेत्प्रेम नश्यति ॥ ४० ॥
 आत्मविभ्रमजं दुःखमात्मज्ञानात्प्रशाम्यति ।
 नायतास्तत्र निर्वाणं कृत्वापि परमं तपः ॥ ४१ ॥
 शुभं शरीरं दिव्यांश्च विषयानभिवाञ्छति ।
 उत्पन्नात्ममतिर्देहे तत्त्वज्ञानी ततश्च्युतिम् ॥ ४२ ॥
 परत्राहंमतिः स्वस्माच्च्युतो बध्नात्यसंशयम् ।
 स्वस्मिन्नहंमतिश्च्युत्वा परस्मान्मुच्यते बुधः ॥ ४३ ॥
 दृश्यमानमिदं मूढस्त्रिलिङ्गमवबुध्यते ।
 इदमित्यवबुद्धस्तु निष्पन्नं शद्धवर्जितम् ॥ ४४ ॥
 जानन्नप्यात्मनस्तत्त्वं विविक्तं भावयन्नपि ।
 पूर्वविभ्रमसंस्काराद्भ्रान्तिं भूयोऽपि गच्छति ॥ ४५ ॥
 अचेतनमिदं दृश्यमदृश्यं चेतनं ततः ।
 क्व रुष्यामि क्व तुष्यामि मध्यस्थोऽहं भवाम्यतः ॥ ४६ ॥
 त्यागादाने बहिर्मूढः करोत्यध्यात्ममात्मवित् ।
 नान्तर्बहिरुपादानं न त्यागो निष्ठितात्मनः ॥ ४७ ॥

युञ्जीत मनसाऽऽत्मानं वाक्कायाभ्यां वियोजयेत् ।
 मनसा व्यवहारं तु त्यजेद्वाक्काययोजितम् ॥ ४८ ॥
 जगद्देहात्मदृष्टीनां विश्वासो रम्यमेव वा ।
 आत्मन्येवात्मदृष्टीनां क्रु विश्वासः क्रु वा रतिः ॥ ४९ ॥
 आत्मज्ञानात्परं कार्यं न बुद्धौ धारयेच्चिरम् ।
 कुर्यादर्थवशात्किञ्चिद्वाक्कायाभ्यामतत्परः ॥ ५० ॥
 यत्पश्यामीन्द्रियैस्तन्मे नास्ति यन्नियतेन्द्रियः ।
 अन्तः पश्यामि सानन्दं तदस्तु ज्योतिरुत्तमम् ॥ ५१ ॥
 सुखमारब्धयोगस्य बहिर्दुःखमथात्मनि ।
 बहिरेवासुखं सौख्यमध्यात्मं भावितात्मनः ॥ ५२ ॥
 तद्ब्रुयात्तत्परान्पृच्छेत्तदिच्छेत्तत्परो भवेत् ॥
 येनाविद्यामयं रूपं त्यक्त्वा विद्यामयं व्रजेत् ॥ ५३ ॥
 शरीरे वाचि चात्मानं संधत्ते वाक्शरीरयोः ।
 भ्रान्तोऽभ्रान्तः पुनस्तत्त्वं पृथगेषां विबुध्यते ॥ ५४ ॥
 न तदस्तीन्द्रियार्थेषु यत् क्षेमङ्करमात्मनः ।
 तथापि रमते बालस्तत्रैवाज्ञानभावनात् ॥ ५५ ॥
 चिरं सुषुप्तास्तमसि मूढात्मानः कुयोनिषु ।
 अनात्मीयात्मभूतेषु ममाहमिति जाग्रति ॥ ५६ ॥
 पश्येन्निरन्तरं देहमात्मनो नात्मचेतसा ।
 अपरात्मधियान्येषामात्मतत्त्वे व्यवस्थितः ॥ ५७ ॥
 अज्ञापितं न जानन्ति यथा मां ज्ञापितं तथा ।
 मूढात्मानस्ततस्तेषां वृथा मे ज्ञापनश्रमः ॥ ५८ ॥
 यद्बोधयितुमिच्छामि तन्नाहं यदहं पुनः ।
 ग्राह्यं तदपि नान्यस्य तत्किमन्यस्य बोधये ॥ ५९ ॥
 बहिस्तुष्यति मूढात्मा पिहितज्योतिरन्तरे ।
 तुष्यत्यन्तः प्रबुद्धात्मा बहिव्यावृत्तकौतुकः ॥ ६० ॥

न जानन्ति शरीराणि सुखदुःखान्यबुद्धयः ।
 निग्रहानुग्रहधियं तथाप्यत्रैव कुर्वते ॥ ६१ ॥
 स्वबुद्ध्या यावद्गृण्णीयात् कायवाक्चेतसां त्रयम् ।
 संसारस्तावदेतेषां भेदाभ्यासे तु निर्वृतिः ॥ ६२ ॥
 घने वस्त्रे यथाऽऽत्मानं न घणं मन्यते तथा ।
 घने स्वदेहेऽप्यात्मानं न घणं मन्यते बुधः ॥ ६३ ॥
 जीर्णे वस्त्रे यथाऽऽत्मानं न जीर्णं मन्यते तथा ।
 जीर्णे स्वदेहेऽप्यात्मानं न जीर्णं मन्यते बुधः ॥ ६४ ॥
 नष्टे वस्त्रे यथाऽऽत्मानं न नष्टं मन्यते तथा ।
 नष्टे स्वदेहेऽप्यात्मानं न नष्टं मन्यते बुधः ॥ ६५ ॥
 रक्ते वस्त्रे यथाऽऽत्मानं न रक्तं मन्यते तथा ।
 रक्ते स्वदेहेऽप्यात्मानं न रक्तं मन्यते बुधः ॥ ६५ ॥
 यस्य सस्पन्दमाभाति निष्पन्देन शमं (समं) जगत् ।
 अप्रज्ञमक्रियाभोगं स शमं याति नेतरः ॥ ६७ ॥
 शरीरकञ्चुकेनात्मा संवृतो ज्ञानविग्रहः ।
 नात्मानं बुध्यते तस्माद् भ्रमत्यतिचिरं भवे ॥ ६८ ॥
 प्रविशद्गलतां व्यूहे देहेऽणूनां समाकृतौ ।
 स्थितिभ्रान्त्या प्रपद्यन्ते तमात्मानमबुद्धयः ॥ ६९ ॥
 गौरः स्थूलः कृशो वाहमित्यङ्गेनाविशेषयन् ।
 आत्मानं धारयेन्नित्यं केवलं ज्ञप्तिविग्रहम् ॥ ७० ॥
 मुक्तिरेकान्तिकी तस्य चित्ते यस्याचला धृतिः ।
 तस्य नैकान्तिकी मुक्तिर्यस्य नास्त्यचला धृतिः ॥ ७१ ॥
 जनेभ्यो वाक् ततः स्पन्दो मनसश्चित्तविभ्रमः ।
 भवन्ति तस्मात्संसर्गं जनैर्योगी ततस्त्यजेत् ॥ ७२ ॥
 ग्रामोऽरण्यमिति द्वेधा निवासोऽनात्मदर्शनाम् ।
 दृष्टात्मानां निवासस्तु विविक्तात्मैव निश्चलः ॥ ७३ ॥

देहान्तरगतेर्बीजं देहेऽस्मिन्नात्मभावना ।
 बीजं विदेहनिष्पत्तेरात्मन्येवात्मभावना ॥ ७४ ॥
 नयत्यात्मानमात्मैव जन्म निर्वाणमेव वा ।
 गुरुरात्मात्मनस्तस्मान्नान्योऽस्ति परमार्थतः ॥ ७५ ॥
 दृढात्मबुद्धिर्देहादावुत्पश्यन्नाशमात्मनः ।
 मित्रादिभिर्वियोगं च बिभेति मरणाद्भृशम् ॥ ७६ ॥
 आत्मन्येवात्मधीरन्यां शरीरगतिमात्मनः ।
 मन्यते निर्भयं त्यक्त्वा वस्त्रं वस्त्रान्तरग्रहम् ॥ ७७ ॥
 व्यवहारे सुषुप्तो यः स जागर्त्यात्मगोचरे ।
 जागर्ति व्यवहारेऽस्मिन् सुषुप्तश्चात्मगोचरे ॥ ७८ ॥
 आत्मानमन्तरे दृष्ट्वा दृष्ट्वा देहादिकं बहिः ।
 तयोरन्तरविज्ञानादभ्यासादच्युतो भवेत् ॥ ७९ ॥
 पूर्वं दृष्टात्मतत्त्वस्य विभात्युन्मत्तवज्रगत् ।
 स्वभ्यस्तात्मधियः पश्चात्काष्ठपाषाणरूपवत् ॥ ८० ॥
 शृण्वन्नप्यन्यतः कामं वदन्नपि कलेवरात् ।
 नात्मानं भावयेद्भिन्नं यावत्तावन्न मोक्षभाक् ॥ ८१ ॥
 तथैव भावयेद्देहाद्व्यावृत्त्यात्मानमात्मनि ।
 यथा न पुनरात्मानं देहे स्वप्नेऽपि योजयेत् ॥ ८२ ॥
 अपुण्यमव्रतैः पुण्यं व्रतैर्मोक्षस्तयोगर्व्ययः ।
 अव्रतानीव मोक्षार्थी व्रतान्यपि ततस्त्यजेत् ॥ ८३ ॥
 अव्रतानि परित्यज्य व्रतेषु परिनिष्ठितः ।
 त्यजेत्तान्यपि संप्राप्य परमं पदमात्मनः ॥ ८४ ॥
 यदन्तर्जल्पसंपृक्तमुत्प्रेक्षाजालमात्मनः ।
 मूलं दुःखस्य तन्नाशे शिष्टमिष्टं परं पदम् ॥ ८५ ॥
 अव्रती व्रतमादाय व्रती ज्ञानपरायणः ।
 परात्मज्ञानसम्पन्नः स्वयमेव परो भवेत् ॥ ८६ ॥

लिङ्गं देहाश्रितं दृष्टं देह एवात्मनो भवः ।
 न मुच्यन्ते भवात्तस्मादेते लिङ्गकृताग्रहाः ॥ ८७ ॥
 जातिर्देहाश्रिता दृष्टा देह एवात्मनो भवः ।
 न मुच्यन्ते भवात्तस्मादेते जातिकृताग्रहाः ॥ ८८ ॥
 जातिलिङ्गविकल्पेन येषां च समयाग्रहः ।
 तेऽपि न प्राप्नुवन्त्येव परमं पदमात्मनः ॥ ८९ ॥
 यत्यागाय निवर्तन्ते भोगेभ्यो यदवाप्तये ।
 प्रीतिं तत्रैव कुर्वन्ति द्वेषमन्यत्र मोहिनः ॥ ९० ॥
 अनन्तरङ्गः संघत्ते दृष्टिं पङ्गोर्यथान्धके ।
 संयोगात्दृष्टिमङ्गेऽपि संघत्ते तद्वदात्मनः ॥ ९१ ॥
 दृष्टभेदो यथा दृष्टिं पङ्गोरन्धेन योजयेत् ।
 तथा न योजयेद्देहे दृष्टात्मा दृष्टिमात्मनः ॥ ९२ ॥
 सुप्तोन्मत्ताद्यवस्थैव विभ्रमो नात्मदर्शनाम् ।
 विभ्रमः क्षीणदोषस्य सर्वावस्थात्मदर्शिनः ॥ ९३ ॥
 विदिताशेषशास्त्रोऽपि न जाग्रदपि मुच्यते ।
 देहात्मदृष्टिर्ज्ञातात्मा सुप्तोन्मत्तोऽपि मुच्यते ॥ ९४ ॥
 यत्रैवाहितधीः पुंसः श्रद्धा तत्रैव जायते ।
 यत्रैव जायते श्रद्धा चित्तं तत्रैव लीयते ॥ ९५ ॥
 यत्रानाहितधीः पुंसः श्रद्धा तस्मान्निवर्तते ।
 यस्मान्निवर्तते श्रद्धा कुतश्चित्तस्य तल्लयः ॥ ९६ ॥
 भिन्नात्मानमुपास्यात्मा परो भवति तादृशः ।
 वर्तिर्दीपं यथोपास्य भिन्ना भवति तादृशी ॥ ९७ ॥
 उपास्यात्मानमेवात्मा जायते परमोऽथवा ।
 मथित्वात्मानमात्मैव जायतेऽग्निर्यथा तरुः ॥ ९८ ॥
 इतीदं भावयेन्नित्यमवाचां गोचरं पदम् ।
 स्वत एव तदाप्नोति यतो नावर्तते पुनः ॥ ९९ ॥

अयत्नसाध्यं निर्वाणं चित्तत्वं भूतजं यदि ।
 अन्यथा योगतस्तस्मान्न दुःखं योगिनां क्वचित् ॥ १०० ॥
 स्वप्ने दृष्टे विनष्टेऽपि न नाशोऽस्ति यथाऽऽत्मनः ।
 तथाजागरदृष्टेऽपि विपर्यासाविशेषतः ॥ १०१ ॥
 अदुःखभावितं ज्ञानं क्षीयते दुःखसन्निधौ ।
 तस्माद्यथाबलं दुःखैरात्मानं भावयेन्मुनिः ॥ १०२ ॥
 प्रयत्नादात्मनो वायुरिच्छाद्वेषप्रवर्तितात् ।
 वायोः शरीरयन्त्राणि वर्तन्ते स्वेषु कर्मसु ॥ १०३ ॥
 तान्यात्मनि समारोप्य साक्षाण्यास्ते सुखं जडः ।
 त्यक्त्वाऽऽरोपं पुनर्विद्वान् प्राप्नोति परमं पदम् ॥ १०४ ॥

मुक्त्वा परत्र परबुद्धिमहंधियं च
 संसारदुःखजननीं जननाद्धिमुक्तः
 ज्योतिर्मयं सुखमुपैति परात्मनिष्ठः
 स्तन्मार्गमेतदधिगम्य समाधितंत्रं ॥ १०५ ॥

प्रशस्तिः ।

येनात्मा बहिरन्तरुत्तमभिदा त्रेधा विवृत्यादि ते
 मोक्षोऽनन्तचतुष्टयामलवपुः सद्धान्तः कीर्तितः ।
 जीयात्सोऽत्र जिनः समस्तविषयः श्रीपादपूज्योऽमलो
 भव्यानंदकरः समाधिगतकः श्रीमत्प्रभेन्दुः प्रभुः ॥ १०६ ॥

इष्टोपदेशः ।

(श्रीमत्पूज्यपादस्वामि-विरचितः)

यस्य स्वयं स्वभावाप्तिरभावे कृत्स्नकर्मणः ।
 तस्मै संज्ञानरूपाय नमोऽस्तु परमात्मने ॥ १ ॥
 योग्योपादानयोगेन, दृषदः स्वर्णता मता ।
 द्रव्यादिस्वादिसंपत्तावात्मनोऽह्यात्मता मता ॥ २ ॥
 वरं व्रतैः पदं दैवं, नाब्रतैर्बत नारकं ।
 छायाऽऽतपस्थयोर्भेदः, प्रतिपालयतोर्महान् ॥ ३ ॥
 यत्र भावः शिवं दत्ते, द्यौः कियदूरवर्तिनी ।
 यो नयत्याशु गव्युतिं, क्रोशार्थं किं स सीदति ॥ ४ ॥
 हृषीकजमनातङ्कं, दीर्घकालोपलालितम् ।
 नाके नाकौकसां सौख्यं, नाके नाकौकसामिव ॥ ५ ॥
 वासनामात्रमेवैतत् सुखं दुःखं च देहिनाम् ।
 तथा ह्युद्वेजयन्त्येते, भोगा रोगा इवापदि ॥ ६ ॥
 मोहेन संवृतं ज्ञानं, स्वभावं लभते न हि ।
 मत्तः पुमान् पदार्थानां यथा मदनकोद्रवैः ॥ ७ ॥
 वपुर्गृहं धनं दाराः, पुत्रा मित्राणि शत्रवः ।
 सर्वथाऽन्यस्वभावानि, मूढः स्वानि प्रपद्यते ॥ ८ ॥
 दिग्देशेभ्यः खगा एत्य, संवसन्ति नगे नगे ।
 स्वस्वकार्यवशाद्यान्ति, देशे दिक्षु प्रगे प्रगे ॥ ९ ॥
 विराधकः कथं हन्त्रे, जनाय परिकुप्यति ।
 त्र्यङ्गुलं पातयन् पद्भ्यां स्वयं दण्डेन पात्यते ॥ १० ॥
 रागद्वेषद्वयीदीर्घ-नेत्राकर्षणकर्मणा ।
 अज्ञानात्सुचिरं जीवः, संसाराब्धौ भ्रमत्यसौ ॥ ११ ॥
 विपद्भवपदावर्ते, पदिकेवातिवाह्यते ।
 यावत्तावद्भवन्त्यन्याः, प्रचुरा विपदः पुरः ॥ १२ ॥

दुरर्ज्येनासुरक्षेण, नश्वरेण धनादिना ।
 स्वस्थमन्यो जनः कोऽपि, ज्वरवानिव सर्पिषा ॥ १३ ॥
 विपत्तिमात्मनो मूढः परेषामिव नेक्षते ।
 दह्यमानमृगाकीर्णवनान्तरतरुस्थवत् ॥ १४ ॥
 आयुर्वृद्धिक्षयोत्कर्षहेतुं, कालस्य निर्गमम् ।
 वाञ्छतां धनिनामिष्टं, जीवितात्सुतरां धनम् ॥ १५ ॥
 त्यागाय श्रेयसे वित्तमवित्तः संचिनोति यः ।
 स्वशरीरं स पङ्केन, स्नास्यामीति विलिम्पति ॥ १६ ॥
 आरम्भे तापकान्प्राप्तावतृप्तिप्रतिपादकान् ।
 अन्ते सुदुस्त्यजान्कामान् कामं कः सेवते सुधीः ॥ १७ ॥
 भवन्ति प्राप्य सत्सङ्गमशुचीनि शुचीन्यपि ।
 स कायः संततापायस्तदर्थं प्रार्थना वृथा ॥ १८ ॥
 यज्ञीवस्योपकाराय, तद्देहस्यापकारकम् ।
 यद्देहस्योपकाराय, तज्जीवस्यापकारकम् ॥ १९ ॥
 इतश्चिन्तामणिर्दिव्यः, इतः पिण्याकखण्डकम् ।
 ध्यानेन चेदुभे लभ्ये, क्वाद्रियन्तां विवेकिनः ॥ २० ॥
 स्वसंवेदनसुव्यक्तस्तनुमात्रो निरत्ययः ।
 अत्यन्तसौख्यवानात्मा, लोकालोकविलोकनः ॥ २१ ॥
 संयम्य करणग्राममेकाग्रत्वेन चेतसः ।
 आत्मानमात्मवान् ध्यायेदात्मनैवात्मनि स्थितम् ॥ २२ ॥
 अज्ञानोपास्तिरज्ञानं, ज्ञानं ज्ञानिसमाश्रयः ।
 ददाति यत्तु यस्यास्ति, सुप्रसिद्धमिदं वचः ॥ २३ ॥
 परीषहाद्यविज्ञानादास्रवस्य निरोधिनी ।
 जायतेऽध्यात्मयोगेन, कर्मणामाशु निर्जरा ॥ २४ ॥
 कटस्य कर्ताहमिति, संबन्धः स्याद् द्वयोर्द्वयोः ।
 ध्यानं ध्येयं यदात्मैव, संबन्धः कीदृशस्तदा ॥ २५ ॥

बध्यते मुच्यते जीवः, सममो निर्ममः क्रमात् ।
 तस्मात्सर्वप्रयत्नेन, निर्ममत्वं विचिन्तयेत् ॥ २६ ॥
 एकोऽहं निर्ममः शुद्धो, ज्ञानी योगीन्द्रगोचरः ।
 बाह्याः संयोगजा भावा, मत्तः सर्वेऽपि सर्वथा ॥ २७ ॥
 दुःखसंदोहभागित्वं, संयोगादिह देहिनाम् ।
 त्यजाम्येनं ततः सर्वं, मनोवाक्कायकर्मभिः ॥ २८ ॥
 न मे मृत्युः कुतो भीतिर्न मे व्याधिः कुतो व्यथा ।
 नाहं बालो न वृद्धोहं, न युवैतानि पुद्गले ॥ २९ ॥
 भुक्तोज्झिता मुहुर्मोहान्मया सर्वेऽपि पुद्गलाः ।
 उच्छिष्टेष्विव तेष्वद्य, मम विज्ञस्य का स्पृहा ॥ ३० ॥
 कर्म कर्महिताबन्धि, जीवो जीवहितस्पृहः ।
 स्वस्वप्रभावभूयस्त्वे, स्वार्थं को वा न वाञ्छति ॥ ३१ ॥
 परोपकृतिमुत्सुज्य, स्वोपकारपरो भव ।
 उपकुर्वन् परस्याज्ञो, दृश्यमानस्य लोकवत् ॥ ३२ ॥
 गुरुपदेशादभ्यासात्संवित्तेः स्वपरान्तरम् ।
 जानाति यः स जानाति, मोक्षसौख्यं निरन्तरम् ॥ ३३ ॥
 स्वस्मिन् सदभिलाषित्वादाभीष्टज्ञापकत्वतः ।
 स्वयं हितप्रयोक्तृत्वादात्मैव गुरुरात्मनः ॥ ३४ ॥
 नाज्ञो विज्ञत्वमायाति, विज्ञो नाज्ञत्वमृच्छति ।
 निमित्तमात्रमन्यस्तु, गतेर्धर्मास्तिकायवत् ॥ ३५ ॥
 अभवच्चित्तविक्षेप, एकान्ते तत्त्वसंस्थितः ।
 अभ्यस्येदभियोगेन, योगी तत्त्वं निजात्मनः ॥ ३६ ॥
 यथा यथा समायाति, संवित्तौ तत्त्वमुत्तमम् ।
 तथा तथा न रोचन्ते, विषयाः सुलभा अपि ॥ ३७ ॥
 यथा यथा न रोचन्ते, विषयाः सुलभा अपि ।
 तथा तथा समायाति, संवित्तौ तत्त्वमुत्तमम् ॥ ३८ ॥

निशामयति निशेषमिन्द्रजालोपमं जगत् ।
 स्पृहयत्यात्मलाभाय, गत्वाऽन्यत्रानुत्प्यते ॥ ३९ ॥
 इच्छत्येकान्तसंवासं, निर्जनं जनितादरः ।
 निजकार्यवशात्किंचिदुक्त्वा विस्मरति द्रुतम् ॥ ४० ॥
 ब्रुवन्नपि हि न ब्रूते, गच्छन्नपि न गच्छति ।
 स्थिरीकृतात्मतत्त्वस्तु, पश्यन्नपि न पश्यति ॥ ४१ ॥
 किमिदं कीदृशं कस्य, कस्मात्कवेत्यविशेषयन् ।
 स्वदेहमपि नावैति योगी योगपरायणः ॥ ४२ ॥
 यो यत्र निवसन्नास्ते, स तत्र कुरुते रतिम् ।
 यो यत्र रमते तस्मादन्यत्र स न गच्छति ॥ ४३ ॥
 अगच्छंस्तद्विशेषाणामनभिज्ञश्च जायते ।
 अज्ञाततद्विशेषस्तु, बध्यते न विमुच्यते ॥ ४४ ॥
 परः परस्ततो दुःखमात्मैवात्मा ततः सुखम् ।
 अत एव महात्मानस्तन्निमित्तं कृतोद्यमाः ॥ ४५ ॥
 अविद्वान् पुद्गलद्रव्यं योऽभिनन्दति तस्य तत् ।
 न जातु जन्तोः सामीप्यं चतुर्गतिषु मुञ्चति ॥ ४६ ॥
 आत्मानुष्ठाननिष्ठस्य, व्यवहारबहिःस्थितेः ।
 जायते परमानन्दः, कश्चिद्योगेन योगिनः ॥ ४७ ॥
 आनन्दो निर्दहत्युद्धं, कर्मेन्धनमनारतम् ।
 न चासौ खिद्यते योगी, बहिर्दुःखेष्वचेतनः ॥ ४८ ॥
 अविद्याभिदुरं ज्योतिः परं ज्ञानमयं महत् ।
 तत्प्रष्टव्यं तदेष्टव्यं, तद् द्रष्टव्यं मुमुक्षुभिः ॥ ४९ ॥
 जीवोऽन्यः पुद्गलश्चान्य इत्यसौ तत्त्वसंग्रहः ।
 यदन्यदुच्यते किंचित्सोऽस्तु तस्यैव विस्तरः ॥ ५० ॥
 इष्टोपदेशमिति सम्यगधीत्य धीमान्
 मानापमानसमतां स्वमताद्धितन्य ।

मुक्ताग्रहो विनिवसन् सजने वने वा,
 मुक्तिश्रियं निरुपमामुपयाति भव्यः ॥ ५१ ॥

प्रशस्तिः ।

विनयेन्दुमुनेर्वाक्याद्भव्यानुग्रहेहेतुना ।
 इष्टोपदेशटीकेयं कृताशाधरधीमता ॥ १ ॥
 उपशम इव मूर्तः सागरेन्दोर्मुनीन्द्रा-
 दजनि विनयचन्द्रः सच्चकोरैकचन्द्रः ।
 जगदमृतसगर्भाशास्त्रसंदर्भगर्भाः,
 शुचिचरितवरिष्णोर्यस्य धिन्वन्ति ववाचः ॥ २ ॥
 जयन्ति जगति वन्द्याः, श्रीमन्नेमिजिनाङ्घ्रयः ।
 रेणवोऽपि शिरोराज्ञामारोहन्ति यदाश्रिताः ॥ ३ ॥
 इति श्रीपूज्यपादस्वामिविरचित इष्टोपदेशः समाप्तः ।

प्रभाती १

उठी उठी बा प्राणेश्वरा, जागृत होई बा लवकरा ॥
 हृदयीं स्मरा णमोकारा, तरी भवपारा पावसी ॥ धृ. ॥
 प्रथम नमन अरिहंता, छेचाळीस गुण विराजिता ॥
 अठरा दोषांनी विरहिता, पंचकल्याणिक पूजिला ॥ उठी. ॥ १ ॥
 ऋद्धी सिद्धीच्या वेगळा । अनहत सिद्धीपद पावला ॥
 अष्टही गुण शोभे तयाला । प्रातःसमयीं भजा वाचें ॥ उठी. ॥ २ ॥
 तिन्ही आचरावें नमन, जप तप करी अनुष्ठान ॥
 हृदयीं धरीं आत्मचिंतन, छत्तीस गुण शोभती ॥ उठी. ॥ ३ ॥
 उपाध्याय मुनि उपदेशी, आगम शास्त्र सिद्धान्तासी ॥
 तूं तरण तारण सकळांसीं, पंचवीस गुण शोभती ॥ उठी. ॥ ४ ॥

ज्यानें सर्वकाम लोभ जिंकिले, जन्म मरणाशीं चुकविलें ॥
 अंती पंचम गतिस साधिलें, अष्टावीस गुण शोभती ॥ उठी. ॥ ५ ॥
 एवं पंचाक्षरी णमोकार, त्रिकाल ज्ञानाचा सागर ॥
 प्रातःसमर्यांचा भजणार, श्रावक आहे जनार्दन ॥ उठी. ॥ ६ ॥

प्रभाती २

प्रातःकाळीं भजा वाचें हो, प्रातःकाळी भजा वाचें ॥
 चोवीस नाम जपता, प्रभुचे, सार्थक होईल जन्माचें ॥ धृ. ॥
 ऋषभ अजित नाम दोन्ही, केवळ चिद्रत्नाची खाणी ॥
 स्मरता पावती निर्वाणीं, भवभय चुकवी दासाचें ॥ प्रातः. ॥ १ ॥
 संभव अभिनंदन दातार, ब्रह्मादिकांशी न कळे पार ॥
 करती जड जीवांचा उद्धार, स्वहित होईल जन्माचें ॥ प्रातः. ॥ २ ॥
 सुमति सुमनसार पूजना, करितां चुकती यम यातना ॥
 वदतां नामाची गर्जना, दहन अष्टहि कर्माचें ॥ प्रातः. ॥ ३ ॥
 पद्मप्रभुचें नाम सार, जपतां त्रिकाळ हा णमोकार ॥
 स्मरतां उत्तरें हा भव पार, स्वहित होईल जीवाचें ॥ प्रातः. ॥ ४ ॥
 वंदुनी सुपार्श्वति जाण, निशिदिनीं चंद्रप्रभुचें ध्यान ॥
 विविध पापाचें खंडन, ज्यानें होईल दासाचें ॥ प्रातः. ॥ ५ ॥
 करितां पुष्पदन्त पूजन, नव विधि भक्ति करुनि जाण ॥
 धर्म आचरण दशलक्षण, व्रत त्रेपण क्रियांचे ॥ प्रातः. ॥ ६ ॥
 शीतल श्रेयांस श्रीपती, सुरनर इंद्राधिक ध्याती ॥
 स्तुति गंधर्व बोलती, स्तवन पठती ब्रीदाचें ॥ प्रातः. ॥ ७ ॥
 करितां वासुपूज्य पूजन, अष्टहि भावें करुनी जाण ॥
 विमलनाथाचे दर्शन, पर्वत होतिल पुण्याचें ॥ प्रातः. ॥ ८ ॥
 अनंत धर्माचें हें फळ, व्रत चतुर्दशी केवळ ॥
 पुष्पक विमान ये तात्काळ, मोक्षपद होईल साचे ॥ प्रातः. ॥ ९ ॥

शांती कुन्धूचे तें नाम, साधू संतासी विश्राम ॥
 ज्यानें पूर्ण जिंकले काम, भव भय चुकवी दासाचें ॥ प्रातः. ॥ १० ॥
 स्मरतां अर - मल्ली वाणी, चुकती चौऱ्यांशीच्या खाणी ॥
 मुनीसुव्रत प्रतिष्ठांनी, अखंड ध्यानी संताचे ॥ प्रातः. ॥ ११ ॥
 नमि नेमीचा महिमा सार, यादव कुळीं केला उद्धार ॥
 मोक्षमार्गाचा दातार, केवळ गुण गाऊं त्याचे ॥ प्रातः. ॥ १२ ॥
 केवळ अनाथाचा नाथ, सुरवर बोलती पार्श्वनाथ ॥
 पुरवील अंतरीचा अर्थ, भव भय चुकवी कमठाचें ॥ प्रातः. ॥ १३ ॥
 आदि अंतीं नमन जयाचें, वर्धमान वदती वाचें ॥
 स्मरतां निर्मल या जन्माचें, तारक फळ हे मोक्षाचें ॥ प्रातः. ॥ १४ ॥
 ऐसी नित्य नामावळी, जो नर स्मरतो प्रातःकाळीं ॥
 त्याचें महासंकट टाळी, नव निधि सदनीं त्याचें ॥ प्रातः. ॥ १५ ॥
 दयाळकीर्तीचा हा दास, विनंति करितो अरिहंतास ॥
 दे हा बुद्धीचा प्रकाश, वचन जैन भूपाचें ॥ प्रातःकाळी ॥ १६ ॥

प्रभाती ३

भरत क्षेत्रांत, पवित्र भूमिका । तिचे नाव घोका, प्रातःकाळीं ॥ धृ. ॥
 आदि जिनेश्वर, गिरीचे कैलास । तया पदीं वास, घडो मना ॥ १ ॥
 शत्रुंजय तीर्था, चालतां वाटेनें । कर्म मळा धुणें, होत असें ॥ २ ॥
 मांगीतुंगी ठायीं, घालीजे साष्टांग । दरिद्र कुसंग, ठाव सोडी ॥ ३ ॥
 मुक्तागिरी जागा, मोक्षाचें मंदिर । पशु मेंढागीर उद्धरीला ॥ ४ ॥
 चंपापुरीमध्ये, वासुपूज्य स्वामी । झाले मोक्षमार्गीं, तपा बळें ॥ ५ ॥
 पावापुरीमध्ये, पद्मसरोवर । स्वामी महावीर, मोक्षा गेले ॥ ६ ॥
 सम्मेद शिखर, पाहूं नेत्रभर । तिर्यच असार, फेरी चुके ॥ ७ ॥
 विपुलाचलावरी पहा नेत्रभर । अनंत मुनीश्वर शिव झाले ॥ ८ ॥

मंदारगिरी तो, आहे गोलाकार । तेथे मुनीश्वर मोक्षा गेले ॥ ९ ॥
 गजपंथावरी, मनपक्षि धाडी । सुध्यान आवडी जीवा लागी ॥ १० ॥
 पंच कल्याणिक झाली शक्रमेळी, तेथेचिया धूळी स्पर्शू अंगा ॥ ११ ॥
 गिरनारीकडे, करितां नमन । स्वर्गी शक्र मन, उल्हासती ॥ १२ ॥
 ऐसीया तीर्थासी, वंदोनि जो आला । तयाचे पायाला, नमस्कार ॥ १३ ॥
 कवींद्र सेवक, गुरुपदीं न्हाला । मनीं संतोषला, भक्तीसाठी ॥ १४ ॥

निर्वाणकाण्ड (मराठी)

भाव सहित करूं या गुण गान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ धृ. ॥
 ऋषभदेव कैलासगिरीं । वासुपूज्य चंपानगरी ॥
 नेमिप्रभू गिरनारि महान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १ ॥
 पावापुरि सन्मति भगवान । सम्मेदाचलि शेष तूं जाण ॥
 वीस जिनेश्वर गाऊं गान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ २ ॥
 बलभद्र गजपंथी सात । यदुवंशी राजे विख्यात ॥
 आठ कोटि मुनिचें शिवस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ३ ॥
 सायर वर-दत्तादि वरांग । साडे तीन कोटी मुनिराज ॥
 नगर तारवर मुक्तीस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ४ ॥
 अनिरुद्धादि शंबुकुमार । प्रद्युम्नादि नृपेश अपार ॥
 कोटि बहात्तर सातशे जाण । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ५ ॥
 द्वयसुत लवकुश रामाचे । लाट नरेन्द्र सुमुनि साचे ॥
 पांच कोटि पावागिरि मान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ६ ॥
 पंडूसुत धर्माजुन भीम । आठ कोटि नृप द्रविड प्रवीण ॥
 शत्रुंजयस्थित जिन भगवान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ७ ॥
 राम हनू सुग्रीव सुडील । गवय गवाख्य नील महानील ॥
 कोटि नव्याणव तुंगि महान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ८ ॥

कुमार नंगानंग मुनीश । साडे पांच कोटि जगदीश ॥
 सोनागिरि ते मोक्षस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ९ ॥
 दशआनन सुत आदिकुमार । साडे पांच कोटि मुनिराज ॥
 रेवा तटि गेले निजधाम । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १० ॥
 कामदेव दश, द्वय चक्री । रेवानदि पश्चिम तीरी ॥
 सिद्धवरकुट सिद्ध स्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ ११ ॥
 इंद्रजीत चूलगिरि शिखरी । दक्षिणि वडवाणी नगरी ॥
 कुंभकर्ण ते मुनि बलवान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १२ ॥
 चार सुवर्णभद्रादि मुनी । पावागिरि वरि शिवरमणी ॥
 चलना कांठी मुक्तिस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १३ ॥
 द्रोणागिरी पावन शिखरी । पश्चिमि फलहोडी नगरी ॥
 गुरुदत्तादि मुनीश्वर जाण । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १४ ॥
 नागकुमार महावाली । मोक्षा गेले मुनि वाली ॥
 अष्टापदिच्या शिखरि महान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १५ ॥
 इशान्येस अचलापुरिचे । साडे तीन कोटि मुनिचे ।
 मेंढागिरि ते मोक्षस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १६ ॥
 वंशस्थल वन पश्चिम भाग । कुंथलगिरीवर मोक्षस्थान ।
 कुल नि देशभूषण मुनि जाण । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १७ ॥
 पुत्र यशोधर पंच शत । कोटि मुनि येथे मुक्त ।
 कलिंगि कोटिशिला ती महान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १८ ॥
 समवशरणी श्री पार्श्वजिनेश । वरदत्तादि पंच परमेश ।
 रेसंदीगिरि मोक्षस्थान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ १९ ॥
 पोदनपुरीचे बाहुबली । मुक्तिरमा त्यांनी वरिली ।
 दुर्धर तप ते करुनि महान । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ २० ॥
 जम्बुवनी जम्बुस्वामी । चौरासी मथुराग्रामी ।
 स्वामि सुदर्शन पटना ग्राम । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ २१ ॥

अडीच द्वीपीं जे शिवस्थान । त्रिकालि योगें करी प्रणाम ।
पावे तो नर अविचल धाम । नमुं या पावन भू निर्वाण ॥ २२ ॥
वीर मुक्तिशक असे महान । शत चोवीस अठयांशी जाण ।
अश्वीन कृष्ण अष्टमी जाण । 'द्वयचंदानुज' करि गुणगान ॥ २३ ॥

भवाब्धि - नौका

श्री भगवंता स्मर अरिहंता, मूढमते, आधी ।
नच जडली जों शरीरास या रोगाची व्याधी ॥ धृ. ॥
घटकेमागुनि संधिकाल ही दिन-रजनी जाते ।
पक्ष मास ऋतु अयन वर्ष ही सतत माळ फिरते ॥
कालचक्र हे फिरतां फिरतां आयुर्गति सरते ।
परी नराचें आशाबंधन तिळही नच तुटते ॥ १ ॥
अगणित दुःखें गर्भी भोगुनि नर जन्माला आला ।
देवी गोवर बालग्रह या व्याधींतुनि सुटला ॥
बालक्रीडा करितां करितां त्यांत दंग झाला ।
अज्ञपणाने परमेष्ठीच्या स्मरणा अंतरला ॥ २ ॥
पुढे वाढला मोठा झाला लग्न कार्य झाले ।
तरुणी-वैभव भोग भोगतां विषयीं मन रमले ॥
वृद्धपणाच्या अन्तावरि हे असे दिवस गेले ।
परि प्रभूचे मनांत नाही कधी स्मरण झालें ॥ ३ ॥
पैसा गाठीं तोवरि भेटी आप्त मित्र घेती ।
चुलत भगिनिचे चुलत-दीरही खायाला जमती ॥
गतधन होतां, युक्ति काढुनी पोबारा करिती ।
अवपत्काळिं नच आप्त-पदाब्जावाचुनि अन्यगति ॥ ४ ॥

वर मिळवाया, प्रसाद व्हाया कुदेवास भजती ।
गंगास्नानादिक कृत्यांना धर्म-मार्ग म्हणती ॥
वेषधारी जे कपटी साधू त्यांनाही नमिती ।
सत्वरि सोडुनि तीन मूढता स्मरा परंज्योति ॥ ५ ॥
उष्ण काळच्या रवि-किरणांचा ताप सहन करिती ।
वस्त्राविरहित थंडीमध्ये रजनी घालविती ॥
निर्वाहाला करतल-भिक्षा वृक्षातलिं बसती ।
तरीहि आशा-पाशांतुनि कधीहि नच सुटती ॥ ६ ॥
जटाभार किति दिसति ठेविले मुंडनही करिता ।
कितीक साधू दिसती भगवीं वस्त्रे पांघरता ॥
उदर-निमित्ते खटाटोप हा विसरुनि जो शास्ता ।
एक विरागावाचुनि अन्ती नच दुसरा त्राता ॥ ७ ॥
बधीर कुणी दन्तवियोगें, मुख चंबू झालें ।
शरीर विगलित मान कापते केश सर्व पिकले ॥
हातीं काठी पाउल टाकी मंदगती चाले ।
सुटे न आशा जरि काळाचें आमंत्रण आले ॥ ८ ॥
प्राणवायुचे प्रयाण होतां आप्त सर्व म्हणती ।
उचला लवकरि कलेवरा या द्याया मुठमाती ॥
संसाराच्या बाजाराच्या असा अंत झाला ।
अनादिमध्यान्ताला विसरे जन्म फुकट गेला ॥ ९ ॥
मी तूं आलों कोण कोटुनि, जनक आणि माता ।
कोण कुणाची आली कोटुनि, कन्या, सुत, वनिता ॥
अविचारें कां चिकटुनि बसशी, असा भव-चरिता ।
नश्वर मृगजळ जागृत-पणिचें, स्वप्नचि हे भ्राता ॥ १० ॥
सम्मेदाची गिरनाराची, सोपाने चढला ।
किंवा आबू, कुंथलगिरिच्या यात्रेला गेला ॥

व्याकरणादि शास्त्रं पढुनि, जरी निपुण झाला ।
 आत्मानुभवावाचुनि मुक्ती, कधि न मिळे त्याला ॥ ११ ॥

अन्न-समर्पण अथवा औषध-दानविधी केला ।
 किंवा खडतर उपोषणांनी देह शुष्क झाला ॥
 विद्यादाने विद्यार्थ्यांचा समूह पढवीला ।
 आत्मानुभवावाचुनि मुक्ती, कधि न मिळे त्याला ॥ १२ ॥

फिरुनि जन्मतो फिरुनी मरतो, मातें कष्टवितो ।
 जन्म-मृत्युचे ऐसे फेरे, कितिदा तरि घेतो ॥
 हा भवसागर दुस्तर यांतुनि, एकच तो तरतो ।
 आत्मानुभवे जिनेंद्रपादां, भावे जो स्मरतो ॥ १३ ॥

अरिहंत स्तुति

जयाची महाघोर कर्मे निमाली । खरी ज्ञानदृष्टी जया प्राप्त झाली ॥
 हिताचाच जो मार्ग दावी जनाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ १ ॥

परंज्योति जो केवलज्ञान-भानु । असे भव्य लोकांस जो कामधेनु ॥
 जया पाहतां शांति होते मनाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ २ ॥

नको संसृतीचा पसारा मनाला । असें पूर्ण वैराग्य वाटून ज्याला ।
 तपानें भवांतून जो मुक्त झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ३ ॥

सभामंडपी अंतराळी विशाल । जणूं दिव्यमूर्ती दिसे सूर्य गोल ॥
 जयावाचुनि सौख्य नाही जनाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ४ ॥

जयाची महादिव्यवाणी उदेली । खरीं आत्मतत्त्वे जगां दाखवीलीं ॥
 झणी नेतसे अज्ञता जो लयाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ५ ॥

जयाचा यशोदुन्दुभी नित्य गाजे । महाप्रातिहार्ये सदा जो विराजे ॥
 महेंद्रास जो सर्वदा वंद्य झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ६ ॥

जयापासुनी शोक गेल लयाला । म्हणूनी अशोकास जो प्राप्त झाला ॥
 टिळा जो असे खास भूमंडळाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ७ ॥

प्रभा फाकली सर्व लोकांत ज्याची । जर्गी जाहली कीर्ति ज्याच्या गुणांची ॥
 त्रिलोकास जो सर्वदा वंद्य झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ८ ॥

जयाची महाभारती रत्नमाला । गळां घालुनी भूषवी जो तनूला ॥
 खरा या जर्गी तोच जन्मास आला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ९ ॥

महामंत्र उच्चारिता जीवकाने । सुखे सोडिला प्राण ज्या कुक्कुराने ॥
 जयाच्या बळें तो पहा देव झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ १० ॥

जयाच्या णमोकार मंत्रे अनेक । जर्गी जाहले मुक्त योगींद्र लोक ॥
 समुद्रांतुनी भूपही पार झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ ११ ॥

जर्ली मंत्र ज्याचा लिहूनी कराने । स्वयें त्यावरी ठेविला पाय ज्याने ॥
 महीपाल तो पोचला दुर्गतीला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ १२ ॥

जयाचे सदा नाम योगींद्र घेती । सदा कीर्ति गाती जर्गी भव्य पंक्ति ॥
 णमोकार ज्याचा जना गोड झाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ १३ ॥

उठा बंधुनो ! आठवूं त्या प्रभूला । तयाच्या गुणांची स्तुति गावयाला ॥
 मुखें आदरें लावूं या हो ! जनाला । सदा भक्तिभावे नमूं त्या जिनाला ॥ १४ ॥

समाधिमरण (वृत्तः भुजंगप्रयात)

जिनेन्द्रा मुनीन्द्रा नमोनी सुभावे । सदा जैन-सिद्धांत चित्ती धरावे ॥
 सुसल्लैखना साधुनी मृत्यु व्हावा । अशा या वरा दे अरीहन्त देवा ॥ १ ॥

भवाऽनन्त होती शरीरे नवी ही । सुसंग नृपश्री सुमाता पिताही ॥
 त्रिवेदी पशू-नारकी-देव-योनी । नराच्या गती भोगि दुःखा फिरोनी ॥ २ ॥

बहूवार बारा सभेमाजी गेले । जिना पूजी, दाना दिले धन्य झालो ॥
 परी सार सम्यक्त्व ते धारिले ना । समाधिप्रता मी कधी साधिले ना ॥ ३ ॥

न घे संयमा, सुव्रता पुण्यदायी । करी सप्त-दोषां, अभक्ष्यांस सेवी ॥
 अती घाण देही ममत्वास ठेवी । कधी ज्ञान-वैराग्यभावा न भावी ॥ ४ ॥

परी सत्य ही भावना नित्य मानी । सदा देह जीवाहुनि भिन्न जाणी ॥
 कधी मोह ठेवू नको यावरी हो । असे वैरी आत्म्याप्रती देह हा हो ॥ ५ ॥

सुवासीक तेला तसे पौष्टिकान्न । शरीरा कितीही दिले व्यर्थ जाण ॥
 जरा रोग नाना मलांचीच खाण । कृतघ्नावरी या करी प्रेम कोण ? ॥ ६ ॥

तनू नष्टहो, जीव ना नाशवंत । तनू अज्ञ ही, जीव हा ज्ञानवंत ॥
 तनू जाणिजे पिंजरा, जीव बंदी । परी सोडवी नित्य मृत्यूच कैदी ॥ ७ ॥

प्रतीक्षणि जीर्ण हा देह होई । घटे शक्ति कांती, पिडा रोग देई ॥
 सदा देही शैथिल्य पंचेंद्रियांस । न घेऊ शके अंति तो शुद्ध श्वास ॥ ८ ॥

तनू आप्त हे दुःखकारी जिवाला । सदा वाढवी मोह ने दुर्गतीला ॥
 अनूराग टाकी करी धर्मध्यान । तनू सोडि साम्यास चित्ती धरून ॥ ९ ॥

तनू-जीर्ण-कूटीतुनी सोडवून । जिवा देई मृत्यू नवा देह छान ॥
 नको भीडं मृत्यूस जीवोपकारी । सखा बंधु तो उत्सवातुल्य भारी ॥ १० ॥

असा मृत्यू हा कल्पवृक्षासमान । जिवा स्वर्गसंपत्ति देई महान ॥
 पदा देइ तो चक्रि नारायणाच्या । प्रतीकेशवाच्याहि तीर्थकराच्या ॥ ११ ॥

कधी शस्त्रघाते भवी होइ अंत । कधी अग्निमाजी कधी हो जलात ॥
 कधी व्याघ्र-सिंहामुखी, सर्पदंशी । किती दुःख ते अंत नाही तयाशी ॥ १२ ॥

अनादी भ्रमोनी कुमृत्यू करी हा । विना भेदविज्ञान दुःखी जगी हा ॥
 सदा इंद्रियांच्या वशीभूत होई । कषाया धरी भाव मिथ्याच ठेवी ॥ १३ ॥

पिता बंधु माता सुता पुत्र नारी । धनादीक सारे न हो साह्यकारी ॥
 न येती सवे कांही दूज्या भवात । उगी कल्पना इष्ट वाऽनिष्ट त्यात ॥ १४ ॥

कषाया न ये जाग पीडा न रोगी । मिळो शांति साताहि मृत्युप्रसंगी ॥
 हरोनी प्रभू दुष्ट मिथ्यामतीला । समाधिब्रती स्थीर ठेवी मनाला ॥ १५ ॥

यथाशक्ती देवोनिया चार दाना । स्वसंपत्तिही सोपवी वारसांना ।
 क्षमा मागुनी आप्त-गोत्रादिकांना । धरी साम्य सोडोनि मोहादिकांना ॥ १६ ॥

अशा या समाधीप्रसंगी क्रमांनी । जडान्नादि सोडी दुधा कांजि पाणी ।
 मनी ध्यानी ठेवी तदा सद्धिचार । स्तुती जाप्य आराधना मंत्र सार ॥ १७ ॥

जगी धन्य जे साम्य चित्ती धरून । सदाचार आराधनामाजी लीन ।
 ऋषी साधि मृत्युत्सवाते महान । स्मरू काहि त्या अंतरी, धैर्यवान ॥ १८ ॥

सुकूमार-पायास स्यालीनि भक्षी । तशी व्याघ्रि खाई सुकौशल मुनीशी ।
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ १९ ॥

शिरी गजमुनीचे धरी विप्र अग्नी । सनतश्री जरी जीर्ण कुष्टादिकांनी ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २० ॥

जली बूडतां श्रेणिकाच्या सुताला, मिळे सद्गतीही स्मरोनि जिनाला ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २१ ॥

जरी श्रीसमंतास हो भस्मव्याधी, परी स्थीर आत्म्यात सम्यक्त्व साधी ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २२ ॥

ललितघट् यती बत्तिसांना नदीत, जरी मृत्यु, ना दुःख मानीति त्यात ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २३ ॥

तृषा साहित चंपापुत्री धर्मघोष । उभे ध्यानि राहोनिया एक मास ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २४ ॥

छळीले सुरे विक्रिये दत्तजीला । करोनी अती शीतबाधा यतीला ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २५ ॥

वृषभसेन शीळेवरी ध्यानि राही । हवा उष्ण त्या भानुतेजास साही ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २६ ॥
 अभयघोष तनू छेदि तो चंड वैरी । महावेदना साहि काकंदिपूरी ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २७ ॥
 बहु दुःख विद्युच्चरां प्राप्त झाले । धरी धीर प्राणा सुभावे त्यजीले ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २८ ॥
 कृमी भक्षी काया चिलातीमुलाची । शरांनी तनू भेदिली दंडकाची ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ २९ ॥
 अभिनंदनादी मुनी पाचशेना । पिळीले तरी जाणि कर्मोदयांना ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ ३० ॥
 अरि जाळी गोठ्यात त्या चाणकाला । धरी साम्यभावा स्वरूपी निमाला ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ ३१ ॥
 बली ब्राह्मणाच्या कृतोपद्रवाही । मुनी सातशे हस्तिनापूरि साही ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ ३२ ॥
 अरी लोह-आभूषणे उष्ण भारी । जरी घालिती पांडवांच्या शरीरी ॥
 मुनी दुःख-घोरोपसर्गी निवान्त । तुझे त्यापुढे काय ? होई प्रशान्त ॥ ३३ ॥
 किती आणखी या जगी साम्यभावे । समाधिब्रतां साधिले ज्या सुभावे ॥
 तपा-दृग्-सुबोधा-सुचारित्र चिर्ती । अशा चार आराधना ध्याति अंती ॥ ३४ ॥
 म्हणोनीच जीवा ! सदा या परीने । त्रिमूढा-मदाष्टा निवारी त्वरेने ॥
 दहा धर्म सोळाही त्या कारणांना । तशा चिंति बाराहि त्या भावनांना ॥ ३५ ॥
 दया धारि, घे प्रोषधा पर्वकाळी । निशी भोजनाच्याहि त्यागास पाळी ॥
 धरी कास तू संयमाचीच नित्य । असा एकची मुक्तीचा पंथ सत्य ॥ ३६ ॥
 प्रयाणा करी पाहुनी जो शकून । तया श्रीफलां देति या लोकि जाण ॥
 तसे जीव जाता गतीमाजि अन्य । नको चिंतणे कां शुभां शास्त्रमान्य ? ॥ ३७ ॥

कुटुंबादिचा शोक कानी पडून । रडे तुहि जीवास हो अपशकून ॥
 न हो व्यर्थ व्याकूळ तू आर्तध्यानी । ममत्वास सोडोनि हो धर्मध्यानी ॥ ३८ ॥
 नको अंतराळी मुळी शोक खेद । मनी ठेवि शांति क्षमा धीर मोद ॥
 प्रभूनाम आराधना मंगलात । महा-उत्सवी प्राण जावो सुखात ॥ ३९ ॥
 अशा मृत्युने जाइ हा सद्गतीत । भवी सौख्य भोगोनि हो मुक्तिकांत ।
 सदा ध्यास जीवा असो या ब्रताचा । कधी मृत्यु ये जाणतो कोण साचा ? ॥ ४० ॥
 कवी सूरचंदादि सल्लेखनेचे । करी वर्णना हिंदि भाषेत साचे ।
 खरा भाव होण्या मराठीत वृत्ती । इथे सार ठेवी, करा गोड चित्ती ॥ ४१ ॥
 प्रभो ! साम्यभावां समाधी ठसू दे । प्रभो ! मोह शल्ये कदा ना वसू दे ।
 प्रभो ! स्थीर आत्म्यात आत्मा वसू दे । समाधिब्रती 'रूपचंद्रा' असू दे ॥ ४२ ॥

आत्मकीर्तन

हूँ स्वतंत्र निश्चल निष्काम । ज्ञाता द्रष्टा आत्म राम ॥ टेक ॥
 मैं वह हूँ जो हैं भगवान । जो मैं हूँ वह हैं भगवान ।
 अन्तर यही ऊपरी जान । वे विराग मैं राग-वितान ॥ हूँ. ॥ १ ॥
 मम स्वरूप है सिद्ध समान । अमित शक्ति सुख ज्ञान निधान ।
 किन्तु आशवश खोया ज्ञान । बना भिकारी निपट अजान ॥ हूँ ॥ २ ॥
 सुख दुख दाता कोई न आन । मोह राग रुष दुखकी खान ।
 निजको निज, पर को पर जान । फिर दुखका नहीं लेश निदान ॥ हूँ ॥ ३ ॥
 जिन, शिव, ईश्वर, ब्रह्मा, राम । विष्णु बुद्ध, हरि, जिसके नाम ॥
 राग, त्याग, पहुँचूँ निजधाम । आकुलताका फिर क्या काम ॥ हूँ ॥ ४ ॥
 होता स्वयं जगत-परिणाम । मैं जगका करता क्या काम ? ॥
 दूर हटो परकृत परिणाम । 'सहजानन्द' रहूँ अभिराम ॥ हूँ ॥ ५ ॥

ज्ञानानंद स्वाभावी हूँ

मैं ज्ञानानंद स्वभावी हूँ, मैं ज्ञानानंद स्वभावी हूँ ॥ १ ॥

मैं हूँ अपनेमें स्वयंपूर्ण परकी मुझमें कुछ गंध नहीं ।
मैं अरस अरूपी अस्पर्शी परसे कुछ भी संबंध नहीं ॥ २ ॥

मैं रंग रागसे भिन्न, भेदसे भी मैं भिन्न निराला हूँ ।
मैं हूँ अखंड, चैतन्य पिंड, निज रसमें रमनेवाला हूँ ॥ ३ ॥

मैं ही मेरा कर्ता धर्ता, मुझमें पर का कुछ काम नहीं ।
मैं मुझ में रहनेवाला हूँ, पर में मेरा विश्राम नहीं ॥ ४ ॥

मैं शुद्ध, बुद्ध, अविरुद्ध, एक, परपरणति से अप्रभावी हूँ ।
आत्मानुभूति से प्राप्त तत्त्व, मैं ज्ञानानंद स्वभावी हूँ ॥ ५ ॥

कबहुं न निजघर आये

हम तो कबहुं न निजघर आये ।

पर घर फिरत बहुत दिन बीते, नाम अनेक धराये ॥ धृ० ॥

परपद निजपद मानि मगन है, परपरणति लपटाये ।

शुद्ध बुद्ध सुखकंद मनोहर, चेतन भाव न भाये ॥ ह० ॥ १ ॥

नर-पशु-देव-नरक निज जान्यो, परजयबुद्धि लहाये ।

अमल अखंड अतुल अविनाशी, आतमगुण नही गाये ॥ ह० ॥ २ ॥

यह बहु भूल भयी हमरी फिर, कहाँ काज पछताये ।

‘दौल’ तजौ अजहूँ विषयनिकौ, सद्गुरु वचन बताये ॥ ह० ॥ ३ ॥

भाग ३ : नैमित्तिक पूजा विभाग

अथ ज्येष्ठजिनवर पूजा

नाभिराया कुल मंडन मरुदेवी उररयणं ।

प्रथम तीर्थकर गायसु स्वामी तु आदिजिनं ॥

ज्येष्ठ जिनंद न्हावाऊं सूर्या उगवणी ।

सुवर्ण कलश आणा बहु क्षीर समुद्र भरुनी ॥ १ ॥

जुगलाधर्म निवारण स्वामी तु आदिजिनं ।

संसारसागर तारण सेवीत सुरगणं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ २ ॥

इन्द्रइन्द्राणी देवादेवी बहु मिलुनी ।

मेरु जिनंद न्हावाऊं महोत्सव जय करुनि ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ ३ ॥

गणधर यतिवर ऋषिवर मुनिवर ज्ञानधरं ।

अर्जिका श्रावक श्राविका पूजिती चरणवरं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ ४ ॥

निर्मल शीतल प्रासुक उदका पूजरयं ।

कर्ममल सब टालिये आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ जलम् ॥ ५ ॥

चंदन कुंकुम कर्पूर विलेपण पूजरयं ।

सुगंध शरीर लहीकरी आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ गंधम् ॥ ६ ॥

मुक्ताफल जेम उज्वल अक्षत पूजरयं ।

अखयपद लहीकरी आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ अक्षतान् ॥ ७ ॥

जाई जुई मचकुंद सेवती पूजरयं ।

पूज्य पद लहीकरी आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ पुष्पम् ॥ ८ ॥

उत्तम अन्न बहू आनिक पक्कान्न पूजरयं ।
वेदनि कर्म निवारिये आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ चरुम् ॥ ९ ॥
कर्पूर रतन ज्योति सु आरति पूजरयं ।
केवल ज्ञान लहीकरी आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ दीपम् ॥ १० ॥
अगर कर्पूर कृष्णागरु धूप पूजरयं ।
घातिकर्म परजालिय आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ धूपम् ॥ ११ ॥
आम्र नारिंग जंबिर तो नाली केली पूजरयं ।
मन वांछित फल पामिये आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ फलं ॥ १२ ॥
धवल मंगल गीत महोत्सव अर्घ्य पूजरयं ।
स्तवन करी फल पामिऊं आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ अर्घ्य ॥ १३ ॥
श्री सकलकीर्ति गुरु प्रणमामि जिनवर पूजरयं ।
ब्रह्मजिनदास भणेषु तो आतमा निर्मलयं ॥ ज्येष्ठ जिनंद. ॥ १४ ॥

जयमाला

अमर नगर सम नगरी अयोध्या । नाभिनरेंद्र वसे निजबुध्या ।
सुरपति मेरु शिखर लेय धरिया । कनककलश क्षीरोदक भरिया । धृ. ॥
तस पट्टराणी मरुदेवी माया । युगपती आदि जिनेश्वर जाया । सुर. ॥
ज्येष्ठमासी अभिषेक जो करिया । अष्टोत्तर शत कुंभ उद्धरिया । सुर. ॥
भभक्त जलधारा संचरिया । ललित कलोल धरणी उत्तरिया । सुर. ॥
जयजय असुरनि करि उच्चरिया । इंद्र इंद्राणि सिंहासन धरिया । सुर. ॥
अंग अनंग विभूषण वरिया । कुंडलहार हरितमणि जडिया । सुर. ॥
वृषभनाम शतमुख विस्तरिया । कमलनयन कमलापति कहिया । सुर. ॥
जुगला धर्म निवारण वरिया । सुरनरनि कर गंधोदक महिया । सुर. ॥
हेमहिमांसुचंदन घस सरिया । भूरीसुगंध गंध परिसरिया । सुर. ॥
रत्न कंचोल कुमारिनि भरिया । जिन चरणांबुज पूजित ढरिया । सुर. ॥

अक्षतअक्षयवासित हरिया । रोहिणीकांत किरणसम करिया । सुर. ॥
देखत रुचिकरी अमरनि करिया । पंचमुष्टि जिन आगे धरिया । सुर. ॥
सुंदर पारिजात मोगरिया । कमलबकुलपाडल समकलिया । सुर. ॥
चरुवर दीप लेई अप्सरिया । जिनवर आगे उतारि उद्धरिया । सुर. ॥
अगरु लोबाण धूप फल फलिया । फणस रसाल मधुररस मलिया । सुर. ॥
कुसुमांजलि अंजुलि सम करिया । पंडितराज अमृत वच कहिया । सुर. ॥
त्रिभुवनकीर्ति पदपंकज वरिया । रत्नभूषण सुरि महामुनि कहिया । सुर. ॥
ब्रह्म कृष्ण जिनदास विस्तरिया । जयजयकार करी उचरिया । सुर. ॥
कुंभ कलश भरिजे जिन ढरिया । शाश्वत शर्म सदा अनुसरिया । सुर. ॥
घत्ता - ज्येष्ठ जिनवर पूजिये सर्वसौख्यसुखदाय ।
मोक्षलक्ष्मी पामिये भणे सिद्ध मुनिराय ॥ अर्घ्य ॥ (इति)

श्री आदिनाथस्वामी स्तुती

आदिनाथजी नाम चांगले । दृष्टि देखीतां चित्त मोहिले ॥
श्रेष्ठ तूं असे दीन पालना । हे दयानिद्ये नाभिनंदना ॥ १ ॥
आदिनाथजी स्वामी राजसा । पावसी मला हाचि भरवसा ।
आदरें तुला सर्व वंदती । मोक्ष जावया देई सूमती ॥ २ ॥
ॐ नमो सदा भो निरंजना । मांगलीक हे गाऊं श्रीजिना ॥
वंदितां तुझी पाऊले बरी । दाखवी त्वरे मुक्ति सुंदरी ॥ ३ ॥
नाभिनंदना बुद्धिदायका । कर्म नाशना दीन-तारका ॥
श्रेष्ठ तूं असे माजि मंगला । जाणूनी असें वंदितो तुला ॥ ४ ॥
काय भाग्य हे आमुचे असे । केवि लाधले सौख्य फारसे ॥
तोष वाटतो आजी मत्प्रती । जाऊनी बघूं देव श्रीपती ॥ ५ ॥

सप्त मौन

भोजने वमने स्नाने मैथुने मलमोचने ।
सामायिके जिनार्चायां गृहिणां मौनसप्तकं ॥

श्री चन्द्रप्रभजिन-पूजा

(कविश्वर वृन्दावनजी)

छप्पय

चारुचरण आचरण, चरन चित-हरन चिन्हचर ।
 चंद चंद-तन चरित, चंद-थल चहत चतुर नर ॥
 चतुक चंड चकचूरि, चारि चिद्चक्र गुणाकर ।
 चंचल चलित सुरेश, चूल-नुत चक्र धनुरहर ॥
 चर-अचर-हितू तारन-तरन, सुनत चहकि चिरनंद सुचि ॥
 जिन-चंद-चरन चरच्यो चहत, चित-चकोर नचि रचि रुचि ॥

दोहा

धनुष डेढसो तुंग तन, महासेन-नृप-नंद ।
 मातु लक्ष्मन-उर जये, थापों चंद-जिनंद ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्र ! अत्र अवतर संवौषट् :
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्र ! अत्र तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्र ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

अष्टक

गंगा-हृद-निरमल-नीर, हाटक-भृंग भरा ।
 तुम चरन जजों वरवीर, मेटो जनम-जरा ॥
 श्रीचंदनाथ दुति चंद, चरनन चंद लगे ।
 मन वच तन जजत अमंद, आतम-ज्योति जगे ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 श्रीखंड कपूर सुचंग, केशर रंग भरी ।
 घसि प्रासुक-जलके संग, भव-आताप हरी ॥
 श्रीचंदनाथ दुति चंद, चरनन चंद लगे ।

मन वच तन जजत अमंद, आतम जोति जगे ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय भवतापविनाशनाय चन्दनं निर्वपामीति स्वाहा ।
 तंदुल सित सोम समान, सम लेय अनियारे ।
 दिय पुंज मनोहर आन, तुम पदतर प्यारे ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ३ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय अक्षयपदप्राप्तये अक्षतं निर्वपामीति स्वाहा ।
 सुर द्रुमके सुमन सुरंग, गंधित अलि आवै ।
 तासों पद पूजत चंग, काम-विथा जावै ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ४ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय कामबाणविध्वंसाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।
 नेवज नाना-परकार, इंद्रिय-बलकारी ।
 सो लै पद पूजों सार, आकुलता हारी ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ५ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 तम-भंजन दीप सँवार, तुम ढिंग धारतु हों ।
 मम तिमिर-मोह निरवार, यह गुन धारतु हों ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय मोहान्धकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 दश गंध हुताशनमाहिं, हे प्रभु खेवतु हों ।
 मम करम दुष्ट जरि जाँहि, यातें सेवतु हों ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ७ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।
 अति उत्तम फल सुमंगाय, तुम गुन गावतु हों ।
 पूजों तन मम हरषाय, विघन नशावतु हों ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ८ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा ।
 सजि आठों दरब पुनीत, आठों अंग नमों ।
 पूजों अष्टम जिन मीत, अष्टम अवनि गमों ॥ श्रीचंदनाथ. ॥ ९ ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

पंचकल्याणक

तोटक वर्ण १२

कलि पंचम चैत सुहात अली, गरभागम-मंगल मोद भली ।

हरि हर्षित पूजत मातु पिता, हम ध्यावत पावत शर्म सिता ॥

ॐ ह्रीं चैत्रकृष्णपञ्चम्यां गर्भमंगलप्राप्ताय श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय अर्घ्य
निर्वपामीति स्वाहा ।

कलि पौष इकादशि जन्म लयो, तब लोकविषै सुख-थोक भयो ।

सुर-इश जजें गिर-शीश तबै, हम पूजत हैं नुत शीश अबै ॥

ॐ ह्रीं पौषकृष्णैकादश्यां जन्ममंगलप्राप्ताय श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय अर्घ्य
निर्वपामीति स्वाहा ।

तप दुर्धर श्रीधर आप धरा, कलि-पौष अग्यारसि पर्व वरा ।

निज-ध्यानविषै लवलीन भये, धनि सो दिन पूजन विघ्न गये ॥

ॐ ह्रीं पौषकृष्णैकादश्यां निःक्रमणमहोत्सवमण्डिताय श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय
अर्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

वर केवल-भानु उद्योत कियो, तिहुँ लोकतणों भ्रम मेट दियो ।

कलि फाल्गुन-सप्तमि इन्द्र जजे, हम पूजहिं सर्व कलक हरे ।

ॐ ह्रीं फाल्गुनकृष्णसप्तम्यां केवलज्ञानमण्डिताय श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय
अर्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

सित फाल्गुन सप्तमि मुक्ति गये, गुणवंत अनंत अबोध भये ।

हरि आय जजें तित मोद धरे, हम पूजत ही सब पाप हरे ॥

ॐ ह्रीं फाल्गुनशुक्लसप्तम्यां मोक्षमण्डलमण्डिताय श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय
अर्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला (दोहा)

हे मृगांक-अंकित-चरण, तुम गुण अगम अपार ।

गणधरसे नहिं पार लहिं, तौ को वरनत सार ॥ १ ॥

पै तुम भगति हिये मम, प्रेरै अति उमगाय ।

तातै गाऊं सुगुण तुम, तुम ही होउ सहाय ॥ २ ॥

छन्द पदरी १६ मात्रा

जय चंद्र-जिनेंद्र दया-निधान, भव-कानन-हानन-देव-प्रमान ।

जय-गरभ-जनम-मंगल जिनंद, भवि जीव-विकाशन शर्म-कंद ॥

दश लक्ष पूर्वकी आयु पाय, मन-वांछित सुख भोगे जिनाय ।

लखि कारण दै जगतें उदास, चिंत्यो अनुप्रेक्षा सुख-निवास ॥

तित लौकांतिक बोध्यो नियोग, हरि शिविका सजि धरियो अभोग ।

तापै तुम चढि जिनचंदराय, ता छिनकी शोभा को कहाय ॥

जिन अंग सेत सित चमर ढार, सित छत्र शीस गल-गुलकहार ।

सित रतन-जड़ित भूषण विचित्र, सित चंद्र-चरण चरचैं पवित्र ॥

सित तन-द्युति नाकाधीश आप, सित शिविका कांधे धरि सुचाप ।

सित सुजस सुरेश नरेश सर्व, सित चितमें चिंतत जात पर्व ॥

सित चंद-नगरतैं निकसि नाथ, सित वनमें पहुँचे सकल साथ ।

सित शिला-शिरोमणि स्वच्छ छांह, सित तप तित धारौ तुम जिनाह ॥

सित पयको पारण परम सार, सित चंद्रदत्त दीनों उदार ।

सित करमें सो पय-धार देत, मानों बाँधत भव-सिंधु सेत ॥

मानौ सुपुण्य-धारा प्रतच्छ, तित अचरज पन सुर किय ततच्छ ।

फिर जाय गहन सित तप करंत, सित केवल-ज्योति जग्यो अनंत ॥

लहि समवरसरण-रचना महान, जाके देखत सब पाप-हान ।

जहँ तरु अशोक शोभे उतंग, सब शोकतनो चुरै प्रसंग ॥

सुर सुमन-दृष्टि नभतै सुहात, मनु मन्मथ तज हथियार जात ।

वानी जिन-मुखसौं खिरत सार, मनु तत्त्व-प्रकाशन मुकुर-धार ॥

जहँ चौंसठ चमर अमर डुरंत, मनु सुजस मेघ झरि लगिय तंत ।

सिंहासन है जहाँ कमलजुक्त, मनु शिव-सरवरको कमल युक्त ॥
 दुंदुभि जित बाजत मधुर सार, मनु करम-जीतको है नगार ।
 सिर छत्र फिरै त्रय श्वेत-वर्ण, मनु रतन तीन त्रय-ताप-हर्ण ॥
 तन-प्रभातनों मंगल सुहात, भवि देखत निज भव सात सात ।
 मनु दर्पण-द्युति यह जगमगाय, भवि-जन भव मुख देखत सुआय ॥
 इत्यादि विभूति अनेक जान, बाहिज दीसत महिमा महान ।
 ताको वरणत नहीं लहत पार, तौ अंतरंग को कहै सार ॥
 अनंत गुणनि-जुत करि विहार, धरमोपदेश दे भव्य तार ।
 फिर जोग-निरोधि अघाति हान, सम्मदथकी लिय मुकति-थान ॥
 वृन्दावन वंदत शीश नाय, तुम जानत हो मम उर जु भाय ।
 ताते का कहौं सु बार बार, मन-वांछित कारज सार सार ॥

छंद घत्तानंद

जय चंद-जिनंदा आनंद-कंदा, जो भवि-जन जिन चंद जजैं ।
 रागादिक-द्वंदा हरि सब फंदा, मुकतिमांहि थिति साजै है ॥

ॐ ह्रीं श्रीचन्द्रप्रभजिनेन्द्राय पूर्णार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

छंद चौबोला

आठों दरब मिलाय गाय गुण, जो भवि-जन जिन चंद जजैं ।
 ताके भव भवके अघ भाजैं, मुक्तिसार सुख ताहि सजैं ॥

जमके त्रास मिटैं सब ताके, सकल अमंगल दूर-भगै ।
 वृन्दावन ऐसो लखि पूजत, जातैं शिवपुरि राज रजैं ॥

इत्याशीर्वादः । परिपुष्याञ्जलिं क्षिपामि ।

अथ श्री चंद्रनाथ स्वामी अष्टक

रत्नजडित सुवर्णकुंभ करी । शीतसिंधुज नीर भरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुमचरणी हुं पूजा करुं पूजा करुं पगह येउ धरुं ॥
 भवसंकट दूर करु । चंद्रप्रभुजी तुमचरणी ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामीने ॥ जलम् ॥
 रत्ननिर्मितकंचोल करी । बावन चन्दन पंकभरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ २ ॥ गंधम्
 मणिनिर्मित रुक्म पात्र करी । शालि सौरभ पुञ्जभरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ३ ॥ अक्षतम्
 शातकुंभ शुभपात्र करी । नाना परिमल पुष्पभरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ४ ॥ पुष्पम्
 हाटक सुंदर थाल करी । शुभ पक्वान्न क्षीर भरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ५ ॥ चरुम्
 अर्जुन मणियुक्त दीप करी । घृत कर्पूर दीप भरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ६ ॥ दीपम्
 हेम निर्मापित पात्र करी । अगर अम्बर धूप भरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ७ ॥ धूपम्
 नीलमणीयुक्त पात्र करी । पूग नारिंग केळभरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ८ ॥ फलम्
 हरितमणिनद्धपात्रकरी । वसुद्रव्य समूह भरी ॥
 चंद्रप्रभुजी तुम. ॥ ९ ॥ अर्घ्यम्
 स्तवन

स्वस्तिश्री प्रभू चंद्रनाथजी । इंद्रदेवके स्वामी आपजी ।
 सिद्धपूरको वास जानहूं । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ १ ॥
 अर्जहु करुं स्वामी जाणिये । पूर्णहु कृपा आप कीजिये ।

दास आयके एही मागहूं । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ २ ॥
 प्रातःहु समे चिंतना मनी नित्य ध्यानमो आवे हे भली ।
 भाग्यहू बडो जीय जानहू । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ ३ ॥
 छत्र पीठ वै तामो स्वामीजी । चंद्रकांत वै ज्योत जोतजी ।
 दीप दीप वे जीय जानहु । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ ४ ॥
 अष्टविधसू संघ पूजते । भावशुद्धसू नित्य आवते ।
 वंदना करे जीय जानहु । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ ५ ॥
 आस पूरिये स्वामी दासकी । पूर्णहु दया होय आपकी ।
 मात तात वै जीय जानहु । शुद्ध भावसो पाय लागहूं ॥ ६ ॥
 कारंजा नगर सुहावनो । आदिपति स्वामीन् सार ।
 चंद्रप्रभ जिनमंदिरे । सुंदर जयजयकार ॥

ज्याप्य ५

कृपापकमलनिर्भानुः । पुण्यांभोनिधिचंद्रमाः ॥
 तनोतु भवता श्रेय- । शंद्रनाथो जिनोत्तमः ॥

जयमाला

अनंतादिगुणोपेतं विश्वसौख्यप्रदीपकं ।
 विश्वकल्याणकर्तारं वीतरागं नमाम्यहं ॥ १ ॥

लसद्बोधयुक्तं सदानंदपूरं । जगज्जोतिरुपं कुदोषादि दूरं ॥
 मुदा संस्तुवे चंद्रनाथं जिनेंद्र । सदा सिद्धिदं भास्करं पूर्णचंद्रं ॥ २ ॥
 गतं घोरसंसारपाथोधिपारं । महामुक्तिकांताकुचेरम्यहारं ॥ मुदा. ॥ ३ ॥
 कलापूर्णचन्द्रोपमं दिव्यदेहं । सदानंदचातुष्टयं चारुगेहं ॥ मुदा. ॥ ४ ॥
 महामोहविध्वंसमार्तंडरुपं । तपोबाण घातैर्हतं कामभूपं ॥ मुदा. ॥ ५ ॥
 नरैः किन्नरैर्वदितं नित्यपादं । वचोनिर्जितं सुंदर मेघनादं ॥ मुदा. ॥ ६ ॥

घत्ता

कलिमल पापकलंक भव्यसमूह तंदूल दूर हरं ।
 धर्मसुदाता जगदविख्याता गंगादास सेवित चरणं ॥ अर्घ्यम् ॥

अथ श्री चंद्रनाथस्वामी अष्टक

पंचमांबुधितीर्थजीवन धारयाहृतकल्मषं ।
 कनदन्तं चुतुष्टयाधिपममलसौख्यविधायकं ॥
 सुरनरोरगसाधुसंतति सन्नुतांग्रिकंजवरं ।
 विधुकलंकयुतं यजेष्टमचंद्रनाथजिनेश्वरं ॥ १ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ जलम् ॥
 मलयशैलजचंदनैर्भवजंतुतापनिकंदनैः ।
 सुगतिवार्धिप्रवर्धनमभव्यसत्पददायकं ॥ सुर. ॥ २ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ गंधम् ॥
 तंदुलैः कमलोद्भवैर्वरचंद्रदीधितिसंन्निभैः ।
 देहदीप्तिसमाजछेदितकोटिरविविधुमंडलं ॥ सुर. ॥ ३ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ अक्षतम् ॥
 बकुलचंपकपूर्वपुष्पैर्मरगर्वविभेदनैः ।
 कुमतिकाननदहनपावकध्याननिश्चलमानसं ॥ सुर. ॥ ४ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ पुष्पम् ॥
 दिव्यखज्रकमोदकैर्वरकनकपात्र समुद्धतैः ।
 सुरप्रचयकृतसंस्तवोदयसकलसत्त्वकृपागृहं ॥ सुर. ॥ ५ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ चरुम् ॥
 दोषभेदकदीपप्रकरैर्घोतिताखिलदिग्वजै- ।
 रतनुविघ्ननिकायजलधरछेदनैकसमीरणं ॥ सुर. ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ दीपम् ॥
 तगरुमिश्रितधूपनिचयैर्लुब्धषट्पदपंक्तिभिः ।
 कीर्तिवल्लीकलापसंवनगुणगणांबुधिपारगं ॥ सुर. ॥ ७ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ धूपम् ॥
 सुरतरुद्भवैसत्फलैर्जनवाञ्छितार्थफलप्रदैः ।
 विशदबुद्धीसमृद्धिवर्धनत्रिदिवमुक्तिरमेश्वरं ॥ सुर. ॥ ८ ॥
 ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ फलम् ॥

पुष्करप्रमुखैर्द्रव्यैश्चंद्रकांतिनिभप्रभं ।

चंद्रप्रभं यजे नित्यं गदनाशनहेतवे ॥ सुर. ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथस्वामिने ॥ अर्घ्यम् ॥

चंद्रनाथ स्तोत्र

चंद्रप्रभं चन्द्रमरीचिगौरं, चन्द्रद्वितीयं जगतीव कान्तम् ।

वन्देऽभिवन्द्यं महतामृषीन्द्रं, जिनं जितस्वांतकषायबन्धम् ॥ १ ॥

यस्यांगलक्ष्मीपरिवेषभिन्नं, तमस्तमोरेरिव रश्मिभिन्नम् ।

ननाश बाह्यं बहुमानसं च, ध्यानप्रदीपातिशयेन भिन्नम् ॥ २ ॥

स्वपक्षसौस्थित्यमदाऽवलिप्ता, वाकसिंहनादैर्विमदा बभूवुः ।

प्रवादिनो यस्य मदार्दगण्डा, गजा यथा केसरीणो निनादैः ॥ ३ ॥

यः सर्वलोके परमेष्ठितायाः, पदं बभूवाद्भुतकर्मतेजाः ।

अनन्तधामाक्षरविश्वचक्षुः, समन्तदुःखक्षयशासनश्च ॥ ४ ॥

स चन्द्रमा भव्य कुमुद्वतीनां, विपन्नदोषाभ्रकलंकलेपः ।

व्याकोशवाङ्मयायमयूखमालः, पूयात्पवित्रो भगवानन्मनो मे ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्री चंद्रनाथ जिनेन्द्राय नमः स्वाहा । (जाप्यं दद्यात्)

कल्याण विजयो भद्रम् । चिंतितार्थमनोरथः ।

श्री चंद्रनाथस्वामी प्रसादेन सर्वेऽप्यर्था भवन्तु ते ॥ इत्याशिर्वादः ॥

जयमाला

त्रिभुवनपतिवृद्धैः सन्नृतं मुक्तीबीज- । ममृतनिभसुवाक्यं प्राणिध्वांतापनोदम् ।

प्रचुरविभवयुक्तं व्याधिसदोहभिन्नं । मुनिवरनुतपादं चंद्रनाथं स्तुवेऽहं ॥ १ ॥

विमलाशययुक्तमनंतगुणं । धृतसंसृतिविद्विषव्यालगणं ॥

कमलालयविश्वसरोजइनं । वरचंद्रप्रभं ननु नौमि जिनं ॥ २ ॥

पुरुहूतप्रवंदितपादयमं । मदनेभविमर्दनसिंहसमं । कमला ॥ ३ ॥

निजदिप्तिरिस्कृतध्वांतचयं । भववारणनिर्मलबोधमयम् । कमला ॥ ४ ॥

कलीदुखःनिकायप्रभंजनकं । शिवदं कमलायतलोचनकं । कमला ॥ ५ ॥

भववारिधिनोर्जितशत्रुनदं । हतदुष्टनराधिपमानहृदं । । कमला ॥ ६ ॥

जननादिमहोत्सवपंचभृतं । वसुकर्मनिवारणशक्रनुतं । । कमला ॥ ७ ॥

घत्ता - नीरादिवसुधाद्रव्यैः । संयजे जिननायकं ।

धर्मचंद्रपदाब्जालिं । बुधर्षभेण संस्तुतं ॥ अर्घ्यं ॥

श्री अनन्तनाथ जिन-पूजा

(छन्द कवित्त)

पुष्पोत्तर तजि नगर अयोध्या जनम लियो सूर्याउर आये ।

सिंहसेन नृप के नन्दन, आनन्द अशेष भरे जगराय ॥

गुण अनन्त भगवन्त धरे, भवदन्द हरे तुम हे जिनराय ।

थापतु हो भय बार उचरि कै, कृपासिन्धु तिष्ठतु इत आय ॥

ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिन ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।

ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिन ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः

ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिन ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् ।

अष्टक

(छन्द गीता तथा हरिगीता)

शुचि नीर निरमल गंगको ले कनकभृंग भराइया ।

मल करम धोवन हेत मनवचकाय धार ढराइया ॥

जगपूज परमपुनीत मीत, अनन्त संत सुहावनों ।

शिवकंतवंत महंत ध्यावों, भ्रन्ततंत नशावनों ॥

ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वपामीति

स्वाहा ।

हरिचन्द कदलीनन्द कुंकुम, दन्दताप निकन्द है ।

सब पापरुजसंतापभंजन, आपको लिखि चन्द है ॥ जग. ॥ चंदनं ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय भवतापविनाशनाय चन्दनं निर्वपामीति
 स्वाहा ।

कनशाल दुति उजियाळ हीर, हिमालगुल कनितें धने ।
 तसु पुंज तुम पदतर धरत, पद लहत स्वच्छ सुहावनी ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय अक्षय पद प्राप्तये अक्षतं निर्वपामीति
 स्वाहा ।

पुष्कर अमरतर जनितवर, अथवा अवरकर लाइया ।
 तुम चरनपुष्कर धरत, सरथूल सकल नशाइया ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय कामबाणविध्वंसनाय पुष्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

पकवान नैना घनरसना को प्रमोद सुदाय है ।
 सो त्या चरन चढाय रोग, छुधाय नाश कराय है ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय क्षुधारोगविनाशाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

तममोह भानन जानि आनन्द, आनि सरन गही अबै ।
 वर दीप धारों बारि तुमढिग, सुपरज्ञान तु द्यो सबै ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय मोहान्धकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति
 स्वाहा ।

यह गन्ध चूरि दशांग सुन्दर, धूमध्वज में खेय हों ।
 वसुकर्म भर्म जराय तुम ढिग, निज सुधातम वेय हों ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय अष्टकर्म विध्वंसनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।

रस थक्क पक्क सुभक्क, सुहावनें मृदु पावनें ।
 फलसार वृन्द अमन्द ऐसो, ल्याय पूज रचावनें ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा ।

शुचि नीर चन्दन शालिशंदन, सुमन चरु दीवा धरों ।
 अरु धूप जुल मै अरघ करि, करजोर जुग विनती करों ॥ जग. ॥
 ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथ जिनेन्द्राय अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

पंचकल्याणक

(छन्द सुन्दरी तथा द्रुतविलम्बित)

असित कार्तिक एकम भावनों, गरभको दिनसो गिन पावनों ।
 किय सची तित चर्चन चावसों, हम जजैं इत आनन्द भावसों ॥
 ॐ ह्रीं कार्तिक कृष्ण प्रतिपदायां गर्भमंगलमण्डिताय श्री अनन्तनाथ
 जिनेन्द्राय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जनम जेठवदी तिथि द्वादशी, सकल मंगल लोकविषै लसी ।
 हरि जजैं गिरीराज सभाजतैं, हम जजैं इत आतम लाजतैं ॥
 ॐ ह्रीं जेष्ठ कृष्णद्वादश्यां जन्ममंगलमण्डिताय श्री अनन्तनाथजिनेन्द्राय
 अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

भवशरीर विनश्वर भाइयों, असित जेठदुवादशि गाइयो ।
 सकल इन्द्र जजे तित आइकैं, हम जजैं इत मंगल गाइकैं ॥
 ॐ ह्रीं जेष्ठ कृष्णद्वादश्यां तपोमंगलमण्डिताय श्री अनन्तनाथजिनेन्द्राय
 अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

असित चैत अमावसको सही, परम केवलज्ञान जग्यो कही ।
 लही समासुत धर्म धुरंधरी, हम समर्चत विघ्न सबै हरो ॥
 ॐ ह्रीं चैत्रकृष्णामावस्यायां केवलज्ञानमंगलमण्डिताय श्री
 अनन्तनाथजिनेन्द्राय अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

असित चैत अमावस गाइयों, अघतघाति हने शिव पाइयौ ।
 गिर समेद जजे हरि आयकैं, हम जजैं इत मस्तक नाइकैं ॥
 ॐ ह्रीं चैत्रकृष्णामावस्यायां मोक्षमंगलमण्डिताय श्री अनन्तनाथजिनेन्द्राय
 अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला (छन्द दोहा)

तुम गुण वरनन येम जिम, खंविहाय करमान ।
 तथा मेदिनी पदनिकरि, कीनों चहत प्रमाण ॥

जय अनन्त रवि भव्यमन, जलज वृन्द विहसाय ।
 सुमति कोक तियथोक सुख, वृद्ध कियो जिनराय ॥
 (छन्द नयमालनी, चंडी तथा तामरस)

जै अनन्त गुनवंत नमस्ते, शुद्ध ध्येय नित सन्त नमस्ते ।
 लोकालोक विलोक नमस्ते, चिन्मूरत गुणथोक नमस्ते ॥
 रत्नत्रयधर धीर नमस्ते, जय जय शिवतियकंत नमस्ते ।
 पञ्चाचार विचार नमस्ते, पञ्चमगति सुखपूर नमस्ते ॥
 पञ्चलब्धि-धरनेश नमस्ते, पञ्च-भाव सिद्धेश नमस्ते ।
 छहों दरब गुनजान नमस्ते, छहों काल पहिचान नमस्ते ॥
 छहों काय रच्छेश नमस्ते, छह सम्यक उपदेश नमस्ते ।
 सप्तविनशवनवहनी नमस्ते, जय केवल अपरन्धि नमस्ते ॥
 सप्ततत्त्व गुणभनन नमस्ते, सप्त शुभ्रगति हनन नमस्ते ।
 सप्तभंग के ईश नमस्ते, सातों नय कथनीश नमस्ते ॥
 अष्ट करम मलदल्ल नमस्ते, अष्ट जोग निरशल्ल नमस्ते ।
 अष्टम धराधिराज नमस्ते, अष्ट गुननिसिरताज नमस्ते ॥
 जय नवकेवल प्राप्त नमस्ते, नव पदार्थथिति आप्त नमस्ते ।
 दशों धरमधरतार नमस्ते, दशों बंधपरिहार नमस्ते ॥
 विघ्न महीधर विष्णु नमस्ते, जय उरधगतिरिञ्जु नमस्ते ।
 तन कदकदुति पूर नमस्ते, इखाकज गनसूर नमस्ते ॥
 धनु पचासतन उच्च नमस्ते, कृपासिंधु गुन शुद्ध नमस्ते ।
 सेही अंग निशंक नमस्ते, चितचकोर मृग अंक नमस्ते ॥
 रागदोष-मददार नमस्ते, निजविचार दुखहार नमस्ते ।
 सुर सुरेश-गन-वृन्द नमस्ते, वृन्द करो सुखकन्द नमस्ते ॥

(छन्दघत्तानन्द)

जय जय जिनदेवं सुरकृतसेवं, नित कृतचित्रं हुल्लासधरं ।
 आपदउद्धारं समतागारं, वीतराग विज्ञानभरं ॥

ॐ ह्रीं श्री अनन्तनाथजिनेन्द्राय महार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।
 (छन्द महावल्लिप्तकपोल तथा रोड़क)
 जो जन मनवचकाय लाय, जिन जजै नेह धर ।
 वा अनुमोदन करै करावै पढैं पाठ वर ॥
 ताके नित नव होय, सुमंगल आनन्ददाई ।
 अनुक्रमतैं निरवान, लहै सामग्री पाई ॥
 पुष्पांजलिं क्षिपेत् । इत्याशीर्वादः ।

श्रीशान्तिनाथजिन-पूजा

(कविवर वृन्दावनजी)

मत्तगयंद छंद (यमकालंकार)

या भव काननमें चतुरानन, पाप-पनानन घेरि हमेरी ।
 आतम जान न मान न ठान न, नान न होन दई सठ मेरी ॥
 ता मद-भानन आपहि हो यह, छान न आन न आनन टेरी ।
 आन गही शरणागतको, अब श्रीपतजी पत राखहु मेरी ॥
 ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।
 ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र ! अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट्

छंद त्रिभंगी । अनुप्रयासक । (मात्रा ३२ जगणवर्जित) ।

हिमगिरि-गत-गंगा धार अभंगा, प्रासुक संगी भरि भृंगा ।
 जर जनम-मृतंगा नाशि अघंगा, पूजि पदंगा मृदुहिंगा ॥
 श्रीशान्ति-जिनेशं, नुत शकेशं, वृष-चकेशं चकेशं
 हनि अरि-चकेशं, हे गुणधेशं, दयामृतेशं, मकेशं ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वापामीति स्वाहा ।

वर बावन-चंदन, कदली-नंदन, घन-आनंदन, सहित घसों ।
भव-ताप-निकंदन, ऐरा-नंदन, वंदी अमंदन, चरन वसों ॥
श्रीशान्ति-जिनेशं, नुत-शक्रेशं, वृष-चक्रेशं, चक्रेशं ।
हनि अरि-चक्रेशं, हे गुणधेशं, दयामृतेशं, मक्रेशं ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र भवतापविनाशनाय चंदनं निर्वापामीति स्वाहा ।

हिमकर करि लज्जत, मलयसुसज्जत, अच्छत जज्जत, भरि थारि ।
दुःख-दारिद गज्जत, सद-पद सज्जत, भव-भय-भज्जत आतिभारि ॥
श्रीशान्ति-जिनेशं ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र अक्षयपदप्राप्तये अक्षतं निर्वापामीति स्वाहा ।

मंदार सरोजं, कदली जोजं, पुञ्ज भरोजं, मलयभरं ।
भरि कंचन थारी, तुम ढिग धारी, मदन-विदारी, धीर-धरं ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र कामबाणविध्वंसनाय पुष्पं निर्वापामीति स्वाहा ।

पकवान नवीने, पावन कीने, षट रस भीने, सुखदाई ।
मन मोदन-हारे, छुधा विदारे, आगे धारे, गुन गाई ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

तुम ज्ञान प्रकाशे, भ्रम-तम नाशे, ज्ञेय विकाशे, सुखरासे ।
दीपक उजियारा, यातैं धारा, मोह निवारा निज भासे ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र मोहांधकारविनाशनाय दीपं निर्वापामीति स्वाहा ।

चन्दन करपूरं करि वर चूरं, पावक भूरं, माहि जुरं ।
तसु धूम उड़ावै, नाचत जावै, अलि गुंजावै, मधुर-सुरं ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वापामीति स्वाहा ।

बादाम खजूरं, दाडिम पूरं, निंबुक भूरं, लै आयो ।
तासों पद जज्जो, शिवफल सज्जों, निज-रस-रज्जों उमगायो ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्वापामीति स्वाहा ।

वसु द्रव्य सँवारी, तुम ढिग धारी, आनंदकारी, दृग-प्यारी ।
तुम हो भवतारी, करुना-धारी, यातैं थारी शरनारी ॥
श्री शान्ति-जिनेशं ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

पंचकल्याणक

(सुंदरी तथा द्रुतविलम्बित छंद)

असित सातय भादव जानिये, गरभ-मंगल ता दिन मानिये ।
सचि कियो जननी-पद चर्चनं, हम करैं इत ये पद अर्चनं ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं भाद्रपदकृष्णसप्तम्यां गर्भमंगलमण्डिताय श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्राय
अर्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

जनम जेठ चतुर्दशि य्याम है, सकल इन्द्र सु आगत धाम है ।
गजपुरै गजसाजि सबै तबै, गिरि जजे इत मैं जजि हों अबै ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं ज्येष्ठकृष्णचतुर्दश्यां जन्ममंगलप्राप्ताय श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्राय
अर्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

भव शरीर सुभोग असार हैं, इमि विचार तबै तप धार हैं ।
भ्रमर चौदश जेठ सुहावनी, धरम हेत जजों गुन-पावनी ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं ज्येष्ठकृष्णचतुर्दश्यां निष्क्रमणमहोत्सवमण्डिताय श्रीशान्तिनाथ
जिनेन्द्राय अर्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

शुक्ल पौष दशैं सुख राश है, परम केवल-ज्ञान प्रकाश है ।
भव-समुद्र-उधारन देवकी, हम करैं नित मंगल सेवकी ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं पौषशुक्लदशम्यां केवलज्ञानप्राप्ताय श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्राय अर्घ्यं
निर्वापामीति स्वाहा ।

असित चौदश जेठ हने अरी, गिरी समेदथकी शिव-तिय वरी ।
सकल-इन्द्र जजैं तित आइकैं, हम जजैं इत मस्तक नाइकैं ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं भजेष्ठकृष्णचतुर्दश्यां मोक्षमंगलप्राप्ताय श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्राय
अर्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

जयमाला

(छंद चरथोद्धता, चंद्रवत्स चन्द्रवतर्म वर्ण ११ - लाटानुप्रास)

शान्ति शान्ति गुण-मंडित सदा, जाहि ध्यावत सुपंडिते सदा ।
मैं तिन्हें भगत-मंडिते सदा, पूजि हों कलुष-हंडिते सदा ॥
मोक्ष-हेतु तुम ही दयाल हो, हे जिनेश गुण-रत्न-माल हो ।
मैं अबै सुगुन-दाम ही धरों, ध्यावतें तुरित मुक्ति-तिय वरों ॥

(छंद पद्धरी)

जय शान्तिनाथ चिद्रूपराज, भव-सागरमें अद्भुत जहाज ।
तुम तजि सरवारथसिद्ध थान, सरवारथ-जुत गजपुर महान ॥
तित जनम लियौ आनंद धार, हरि ततछिन आयो राज-द्वार ।
इंद्रानी जाय प्रसूत-थान, तुमको कर में लै हरष मान ॥
हरि गोद देय सो मोद धार, सिर चमर अमर ढोरत अपार ।
गिरिराज जाय तित शिला पांडु, तापै थाप्यौ अभिषेक मांड ॥
तित पंचम उदधितनों सु बार, सुरकर कर करि ल्याये उदार ।
तब इंद्र सहस-कर करि अनंद, तुम सिर-धारा ढाय्यो सुनंद ॥
अघ घघ घघघ धुनि होत घोर, भभभभभभ धधधध कलश शोर ।
दम दम दम दम बाजत मृदंग, इन नन नन नन नन नुपुररंग ॥
तन नन नन नन नन तनन तान, घन नन नन घंटा करत ध्वान ।

ताथेइ थेइ थेइ थेइ थेइ सुचाल, जुत नाचत नावत तुमहिं भाल ॥
चट चट चट अटपट नटत नाट, झट झट झट हट नट शट विराट ।
इमि नाचत राचत भगत रंग, सुर लेत तहाँ आनंद संग ॥
इत्यादि अतुल मंगल सुठाट, तित बन्यो जहाँ सुरगिरि विराट ।
पुनि करि नियोग पितु, सदन आय, हरि सौंप्यौ तुम तित वृद्ध थाय ॥
पुनि राजमाहिं लहि चक्र-रत्न भोग्यौ छ खंड करि धरम जत्न ।
पुनि तप धरि केवल-ऋद्धि पाय, भवि जीवनकों शिव-मग बताय ॥
शिव-पुर पहुँचे तुम हे जिनेश, गुण-मंडित अतुल अनंत भेष ।
मैं ध्यावतु हों नित शीश नाय, हमरी भव-बाधा हरि जिनाय ॥
सेवक अपनों निज जान जान, करुना करि भौ-भय भान भान ।
यह विघन-मूल-तरु खंड खंड, चित-चिन्तित-आनंद मंड मंड ॥

(घत्ता छंद)

श्रीशान्ति महंता, शिव-तिय-कंता, सुगुन अनंता, भगवंता ।
भव-भ्रमन हनंता, सौख्य अनंता दातारं, तारन-वंता ॥ १ ॥
ॐ ह्रीं श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्राय जयमालार्घ्यं निर्वापामीति स्वाहा ।

(छंद रूपक सवैया)

शांतिनाथ-जिनके पद-पंकज, जो भवि पूजै मन वच काय,
जनम जनमके पातक ताके, ततछिन तजिकैं जाय पलाय ॥
मनवांछित सुख पावै सो नर, वांचैं भगति-भाव अति लाय ।
तातैं 'वृन्दावन' नित वंदै, जातैं शिवपुर-राज कराय ॥ १ ॥

इत्याशीर्वादः । पुष्पांजलिं क्षिपामि ।

श्रीमल्लिनाथजित-पूजा (शिरड अतिशयक्षेत्रस्थित)

शिरड सातियशक्षेत्री शोभे श्रीमल्लिनाथ जिनदेव ।

स्थापन करू त्या आता पूजायाते धरोनिया भाव ॥

ॐ ह्रीं शिरडशहापूर अतिशयक्षेत्रस्थ श्रीमल्लिनाथजिनेन्द्र । अत्र
अवतर २ संवौषट् । अत्र तिष्ठ २ ठः ठः । अत्र मम सन्निहितो भव २ वषट् ।

अष्टक

(चाल : ज्योत से ज्योत)

मल्लिनाथ श्रीजिनप्रभुला । वंदू भावे पूजुं चला ।
मंदाकिनीच्या विमल जलांनी । कंचन झारी भरोनी ।
जन्मजरांतकभय नाशायी । ढाळू श्रीजिनचरणी ।
आनंदाने वाहु चला । वंदू भावे. ॥ जलं ॥ १ ॥

मलयगिरिचे उत्तम चंदन । घर्षुनिया सद्गंध ।
दाह भवीचा शीतल होवो । तुटो झणी अघबंध ।
चन्दन लावू चरणाला । वंदू भावे. ॥ चन्दनं ॥ २ ॥

कुन्दपुष्पसम कमोद तंदुल । कनकपात्रिं घेऊन ।
दुरभिमान जावो हृदयीचा । अक्षयपद मिळवून ।
चढवू अक्षत जिनपतीला । वंदू भावे. ॥ अक्षतान् ॥ ३ ॥

गुलाब चंपक जाइ मालती । कमल सुगंधित पुष्प ।
कामबाण विध्वंस करोनी । हरु या माया-पाप ।
फुले सुवासिक अपू चला । वंदू भावे. ॥ पुष्पं ॥ ४ ॥

सुरस व्यंजने नानापरिची । हेम भाजनी घेई ।
क्षुधारोग जावो दुर्धर हा । लोभा विलया नेई ।
पक्कान्ने ही अपू चला । वंदू भावे. ॥ नैवेद्यं ॥ ५ ॥

रत्नमयी निरांजनि उजळू । ज्ञानमयी दीपांनी ।

मोहमल्ल हा जिंकायासी । ज्ञान तमा नाशोनी ।
आरति ओवाळू प्रभुला । वंदू भावे. ॥ दीपं ॥ ६ ॥

अगरू तगरू कृष्णागरुमय । दशांगमिश्रित धूप ।
विभाव-परिणति दग्धचि होवो । अष्टकर्ममलपाप ।
सुगंध धूपा खेउं चला । वंदू भावे. ॥ धूपं ॥ ७ ॥

बदाम केळी आम्र सिताफळ । खर्जुर मधुर फलांनी ।
शाश्वत शिवसुखफल मिळवोनी । सफल होउं नरजन्मी ।
चढवू प्रभुपदि सुफलाला । वंदू भावे. ॥ फलं ॥ ८ ॥

नीरगंधतंदुलसुमचरुला । दीपधूपसुफलास ।
सुपात्रि वसुद्रव्याला घेउन । मिळवू मोक्षपदास ।
अर्घ्य चढवू जिनविभुला । वंदू भावे. ॥ अर्घ्यं ॥ ९ ॥

मल्लिनाथ स्तुती

यस्य महर्षेः सकलपदार्थ-प्रत्यवबोधः समजनि साक्षात् ।
सामरमर्त्यं जगदपि सर्वं प्राञ्जलि भूत्वा प्रणिपतति स्म ॥ १ ॥

यस्य च मूर्तिः कनकमयीव स्वस्फुरदाभा-कृत-परिवेषा ।
वागपि तत्त्वं कथयितुकामा, स्यात्पदपूर्वा रमयति साधून् ॥ २ ॥

यस्य पुरस्ताद्विगलितमाना न प्रतितीर्थ्या भुवि विवदन्ते ।
भूरपि रम्या प्रतिपदमासीज्जातविकोशाम्बुज-मृदुहासा ॥ ३ ॥

यस्य समन्ताञ्जिनशिशिरांशोः शिष्यकसाधुग्रहविभवोऽभूत् ।
तीर्थमपि स्वं जनन-समुद्र-त्रासितसत्त्वोत्तरणपथोऽग्रम् ॥ ४ ॥

यस्य च शुक्लं परमतपोऽग्निर्ध्यानमनन्तं दुरिमधाक्षीत् ।
तं जिनसिंहं कृतकरणीयं मल्लि-मशल्यं शरणमितोऽस्मि ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्रीमल्लिनाथजिनेन्द्राय नमः । (५ वा ९ जाप्य द्यावेत)

जंबुद्वीपी मिथिलेत कुंथराया । राज्ञी शोभे ती प्रभावती भार्या ।
तिच्या उदरी अवतरे मल्लिनाथ । कर्मबाधा आमची करो शांत ॥

इत्याशीर्वादः ।

जयमाला

भारतभूवर क्षेत्र सातिशय शिरड शहापुर नाम जया ।
मनोज्ञ अनुपम मल्लिनाथ जिन-मूर्ति वंदनीय या ठाया ॥ १ ॥
पूर्वि असे ही सुंदर प्रतिमा अर्धापूर या गावात ।
जल तेलाने पूजित होते जन त्या मोगल प्रांतात ॥ २ ॥
पद्मनंदि भट्टारक भोकरगावी एकदा जातांना ।
अर्धापुरि मुक्कामीं रात्री समजे वार्ता ही त्यांना ॥ ३ ॥
अर्धपद्मासनि औटफुटी ती प्राचीन प्रतिमा पाहुनिया ।
नेवु कारंजास भावना त्यांच्या तत्क्षणि ये हृदया ॥ ४ ॥
मूर्ती मागता पाटिल पांडया देण्या करती इनकार ।
म्हणून गेले भागानगरी थेट पाहण्या दरबार ॥ ५ ॥
पोचताच त्या स्थानीं सद्गुरु घडला दिव्य चमत्कार ।
सेवकांनि सोडता पालखी तशीच राहे ती अधर ॥ ६ ॥
नवल बघुनि हो सामोरा झणि हात बांधुनि बादशहा ।
बोले गुरुसी विनये 'करूं क्या नजराणा आपको यहां' ॥ ७ ॥
गुरु बोले 'हम जैन साधु, धनदौलत हमको क्या करना ।
अर्धापुरकी जैनमूर्तिको हुकुम लि जानेको होना' ॥ ८ ॥
अनुमति झणि मिळतांच सद्गुरु मूर्ति आणता मार्गात ।
सिरड गावि मुक्काम जाहला गुरुचा काही दिनरात ॥ ९ ॥
तेथुनि निघण्या तयारी हो परि तो गाडा मुळी नच ढळला ।
बघुनि स्वप्न दृष्टान्त सद्गुरु तिथेच स्थापिती प्रतिमेल ॥ १० ॥

कांभोजांची अविचल श्रद्धा बनवी चैत्यालय भव्य ।
टाईलची ती सुंदर नकशी चित्रकला दिव्य ॥ ११ ॥
अतिशय महिमा या क्षेत्राचा वर्णु कोठवर अल्पमती ।
जलमिश्रित कुणी दुग्धहि देता शोणित धारा दे हाती ॥ १२ ॥
मंगलमय प्रभु पावन दर्शन होतां पावति हर्ष मनि ।
असंख्य भविजन धन्य होति श्री मल्लिनाथ जय भुवनी ॥ १३ ॥

घत्ता

अशा प्रभूची ही जयमाला म्हणती ध्याती गुणभावे ।
या भविं त्या सुख शांति लाभुनी अंती मोक्षपदा पावे ॥ १४ ॥

(अर्घ्यम्)

श्रीमहावीर जिन-पूजा (कार्तिक मासामध्ये)

स्थापना

महावीरं गणाधीशं मोक्षश्रीदायिनं सदा ।
आव्दाननादि विधिना पूजयामि सुखाप्तये ॥

ॐ ह्रीं श्रीमहावीर जिनेन्द्राय अत्र अवतर २ संवौषट् स्वाहा । ॥ आव्दाननम् ॥
ॐ ह्रीं श्रीमहावीर जिनेन्द्राय अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्वाहा । ॥ स्थापनं ॥
ॐ ह्रीं श्रीमहावीर जिनेन्द्राय अत्र मम सन्निहितो भव २ वषट् स्वाहा । ॥ सन्निधिकरणं ॥

अष्टक

भविक सुज्ञान हो, देव नदी जल आदि ले हो ।
कांचन कलश भराय हो, शीतल धारा निर्मली हो ॥
अशुभ त्रिदोष नसाय हो वीर जिनेश्वर पूजिय हो ॥ धृ. ॥
जनपद मगध मँझारी हो पावानगर सुहामणीहो ॥
पद्मसरोवर सार हो वीर जिनेश्वर पूजिय हो ॥ जलं ॥

भविक सुज्ञान हो मलयज चंदन जे भले हो ।
 केशर भर रंग रोल हो, सहित लवंग इलायची हो ।
 अनुपम रत्न कंचोल हो, ॥ वीर... ॥ गंधम् ॥

भविक सुज्ञान हो चंद्र समुज्वल जे छबी हो ।
 अक्षत राशी नवीन हो, पूंज अखंडित कीजिये हो ॥
 निर्भय शिवपद लीन हो, ॥ वीर... ॥ अक्षतं ॥

भविक सुज्ञान हो पद्मजुई मचकुंद ले हो ।
 नीलोत्पल मंदार हो, शतपत्र मोगर पाडली हो ॥
 मन्मथगर्व संहार हो, ॥ वीर... ॥ पुष्पं ॥

भविक सुज्ञान हो व्यंजन पायस शर्करा हो ।
 ओदन सेव सुहाल हो, घृतरस पाक चरु भला हो ॥
 भरि जांबूनद थाल हो, ॥ वीर... ॥ चरुं ॥

भविक सुज्ञान हो रत्नमयी पंचारती हो ।
 सुघनसार जलाय हो, दिनकर ज्योति समान हो ॥
 तम अज्ञान मिटाय हो, ॥ वीर... ॥ दीपं ॥

भविक सुज्ञान हो सौगंध व्याप्त दसो दिशा हो ।
 दशविध धूप मिलाय हो, कर्मधन प्रज्वलित हो ॥
 परिमल धूप लुभाय हो, ॥ वीर... ॥ धूपं ॥

भविक सुज्ञान हो श्रीफल नारिंग कर्दली हो ।
 रंभा आंब जंबीर हो, उत्तम बहुफल आनीय हो ॥
 दायक शिव सुख थीर हो, ॥ वीर... ॥ फलं ॥

भविक सुज्ञान हो नीरादिक वसुद्रव्य ले हो ।
 अद्भुत अर्घ्य बनाय हो, धर्मचंद्र गुरु जाणिय हो ॥
 रायचंद्र मणि भाय हो, ॥ वीर... ॥ अर्घ्य ॥

पंचकल्याणिक

मोही राखो हो सरना । श्रीवर्धमान जिन राय जी, । मोहि ।
 गरभ साड सित छट्ट लियो तिथि, त्रिशला उर अघ हरना ।
 सुर सुरपति जिन सेवा करि नित मैं पूजूं भवतरना ॥ मोहि. ॥
 ॐ ह्रीं आषाढ शुक्ल षष्ठ्यां गर्भकल्याणिकप्राप्ताय श्री वर्धमान
 जिनेन्द्राय अर्घ्यम् ।

जनम चैत सित तेरस के दिन कुंडलपूरकन वरना ।
 सुरगिरि सुर गुरु पूज रचायो, मैं पूजूं भवतरना ॥ मोहि. ॥
 ॐ ह्रीं चैत्रशुक्लत्रयोदश्यां जन्मकल्याणिकप्राप्ताय श्री वर्धमान जिनेन्द्राय
 अर्घ्यम् ।

मगसिर असित मनोहर दशमी ता दिन तप आचरना ।
 नृपकुमार घर पारन कीनों, मैं पूजूं भवतरना ॥ मोहि. ॥
 ॐ ह्रीं मार्गशीर्षकृष्णदशम्यां दीक्षाकल्याणिकप्राप्ताय श्री वर्धमान
 जिनेन्द्राय अर्घ्यम् ।

शुक्ल दशे वैशाख दिवस अरि घात चतुक छय करना ।
 केवल लहि भवि भवसर तारे, जजूं चरन सुख भरना ॥ मोहि. ॥
 ॐ ह्रीं वैशाखशुक्लदशम्यां ज्ञान-कल्याणिकप्राप्ताय श्री वर्धमान जिनेन्द्राय
 अर्घ्यम् ।

कार्तिक शाम अमावस शिव तिय पावापुरते वरना ।
 गन फनि वृन्द जजे तित बहुविध मैं पूजूं भवतरना ॥ मोहि. ॥
 ॐ ह्रीं कार्तिककृष्णअमावस्यां निर्वाण-कल्याणिकप्राप्ताय श्री वर्धमान
 जिनेन्द्राय अर्घ्यम् ।

जयमाला

श्री वीर जिनेन्द्रं नतसुरचंद्र बोधजिनेन्द्रं गुणनिलयं ।
 संस्तौमि मुदालं दीप्तिविशालं हतभवजालं सुखनिचयं ॥

कुंडलपुर जनमानमुदारं, मंगल मंदिरमहित विदारं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥
 नृपसिद्धार्थ कुलांबरचंद्रं, प्रियकारिणी जननी सतपुत्रं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ १ ॥
 संयमवर्त्म विकाशन धीरं, कर्माभिन्न-विनाशनवीरं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ २ ॥
 सप्त हस्तमिततुंगसुकायं, खंडितदुष्टमदं गतमायं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ ३ ॥
 केसरिलक्षणपत्कजभाजं, योजनसमवशरणसाम्राज्यं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ ४ ॥
 मनसिजकुंजरमर्दनसिंहं, दिव्य गिरार्जित वादिसमुहं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ ५ ॥
 द्वासप्ततिशरदायुरुपेतं, नित्यसुखामृत रमणीकांतं ।
 पावापुर पद्माकरशिवगं, वीर-जिनं वंदेऽहमसंगम् ॥ ६ ॥
 ॐ ह्रीं श्री महावीर जिनेन्द्राय अनर्घ्यपद प्राप्तये अर्घ्यं ।

घत्ता

पयोधिवन्धिनागचंद्रसंख्यसार वत्सरे ।
 सुमास शुक्ल पंचमी तिथौ दिने विधौ च यः ॥
 जिनार्चितो बभूव शक्रकीर्ति पट्टशालिना ।
 स धर्मचंद्रराजचंद्रसूरिणा च ते यजे ॥
 इत्याशीर्वादः । पुष्पांजली क्षिपेत ॥

॥ श्री सहस्रकूट जिनचैत्यालय पूजा ॥

(छन्द - हरिगीतिका)

सहस्रकूट जिनचैत्य परमसुंदर सुखकारी ।
 पावनपुन्यनिधान दरस है जग अघहारी ॥
 रोग शोक दुख हरैं विपति दारिद्र नसावैं ॥
 जो जन प्रीति लगाय नियमसे नित गुण गावैं ॥

ॐ ह्रीं सहस्रकूट जिनचैत्यालयानि ! अत्र अवतरत, अवतरत संवौषट् ।

ॐ ह्रीं सहस्रकूट जिनचैत्यालयानि ! अत्र तिष्ठत, तिष्ठत ठः ठः स्वाहा ।

ॐ ह्रीं सहस्रकूट जिनचैत्यालयानि ! अत्र मम सन्निहितानि भवत २ वषट् स्वाहा ।

नीर गंगको शुचि ल्यायके । कनक कुंभन में सुभरायके ॥

धार दे जिन सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥

ॐ ह्रीं सहस्रकूटजिनचैत्यालयेभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं
 निर्वपामीति स्वाहा ।

जगत में जे गंध सुहावनी । ल्यायकर ले अति मम भावनी ॥

तापहर जिनसम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ चंदनं ॥

अमल तंदुल श्वेत मंगाइये । जासतैं अखय पद पाइये ॥

थालभर जिनसन्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ अक्षतं ॥

कल्पवृक्षन के अति सोहने । फूल कर मे ले मनमोहने ॥

मदनहर जिनसम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ पुष्पं ॥

निज सु आतम के हितकारनें । भूखकी बाधा सुविडारनें ॥

चरु सु ले जिन सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ चरुं ॥

जगत जीवन मोह भरा हिये । तासुके तम नाशक के लिये ।

दीप ले जिन सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ दीपं ॥

धूप ले धूपायन डारने । अष्टकर्मन के अघ जारने ॥

कर्महर जिन सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ धूपं ॥

मधुरफल उत्तम संसार में । शिवप्रीयाहित भरकर भारमें ॥
शिवपति के सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ फलं ॥
जल सु आदिक द्रव्य सुधामई । सुखदपद कर धर ले सही ।
शुद्ध मन जिन सम्मुख हूजिये । सहस्रकूट जिनालय पूजिये ॥ अर्घ्य ॥

(हरिगीतिका छंद)

सुविधि द्रव्य मिलाय, परमसुंदर सुखदाई ॥
पूजें श्रीजिन सहस्रकूट, मंगलमय भाई ॥
ऋषि सिद्धि दातार, और भव रोग मिटावै ॥
श्रद्धाभक्तिसहित, पूर्ण जो अर्घ चढावै ॥

ॐ ज्हीं सहस्रकूट जिनचैत्यालयेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये पूर्णाध्यम् निर्वपामीति स्वाहा ।
यानंतर पुढीलप्रमाणे ९ वेळा जाप्य द्यावेत. जास्तीत जास्त १००८ वेळा जाप्य
द्यावेत.

ॐ ज्हीं अष्टाधिक सहस्रकूट जिनचैत्येभ्यो नमः ।

जयमाला

(दोहा)

सहस्रकूट जिनभवनकी भक्ति हृदयमें धार ॥
सुनो सरस जयमाल यह, तन मन सकल विकार ॥ १ ॥

पद्धरी छंद

सहस्रकूट जिनभवनसार, है मध्यलोकके जे मँझार ॥
कृत्रिम सु अकृत्रिम दो प्रकार, भाषे जिनवर जगमे निहार ॥
जिनमें जिन प्रतिमाको प्रमाण, है सरस एक वसु अधिक जान ॥
पाषाण धातुमइ अतिपवित्र, रचना है सुखदायक विचित्र ॥
जिन नाम लेत सब हरे ताप, भव भव के नाशे सकल पाप ॥
है तीन लोक आनंद दाय, सुर नर खग पूजन आय आय ॥
है तीन लोक आनंद दाय, और अनेकन नृप निराल ॥

सहस्रकूट जिन भगतवृंद, कर्मन के काटे अमिस फंद ॥
सो है रचना अद्भुत अटूट, श्री जिनवर आलय सहस्रकूट ॥
है बनौ अनुपम अति विशाल, ताको कुछ वर्णन करहि लाल ॥
है भरत क्षेत्रके मध्य धाम, इक आय बुन्देला खण्ड धाम ॥
ताको जु केन्द्र अति विशदगात, है झाँसीनगर सुजग विख्यात ॥
तहाँ श्री जिन मन्दिर है महान, तामे वेदी सोभै प्रधान ॥
वर सहस्रकूट जिनभवनसार, है धातुमई रचना अपार ॥
तहूँ स्तुतिवन्दन करहि भव्य, अरचे नित लै कर अष्टद्रव्य ॥
हमहूँ तिनकी पूजन रचाय, कर रहे सकल मन, वचन, काय ॥

घत्ता

सहस्रकूट जिनभवन है अनूपम, ज्याकी सेव करे मन ल्याय ॥
ताके मन अति सुमति प्रकाशै, दुर्गति जगकी जाय पलाय ॥
वृद्धि होय निस सम्पति गृहमें, तातै धर्मबुद्धि हुलशाय ॥
पात्र धर्मका वन 'वसन्त' जग, अनुक्रम करके शिव सुख पाय ॥
ॐ ज्हीं अष्टाधिक सहस्रकूट जिनचैत्येभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये जयमाला
महार्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

इत्याशीर्वादः । पुष्पांजलिं क्षिपेत् ।

आत्मस्मरण

सुमर सदा मन आतमराम ॥ धृ० ॥
स्वजनकुटुंबी जन तूं पोखै । तिनका होय सदैव गुलाम ।
सो तो है स्वारथके साथि । अन्तकाल नहि आवत काम ॥ सुमर० ॥ १॥
जिमि मरीचिकामे मृग भटकै । परतसों जब ग्रीषम अति घाम ।
तैसे तूं भवमाहि भटकै । धरत न इक छिनहूँ विसराम ॥ सुमर० ॥ २॥
करत न ग्लानी अब भोगनमे । धरत न वीतराग-परिणाम ।

श्री अतिशयक्षेत्र नेमगिरी गुंफास्थित श्री नेमिनाथ

जिनपूजा

(रचियता- स्व. मुक्तागिरी जैन, पैठणकर)

स्थापना (चाल - गीतीका छंद)

सातिशय गिरी नेमवासी, नेमिनाथ प्रभुवरा ।
तुम सु गुणको प्राप्त करनें, लूं चरणका आसरा ॥
हर्षयुत आढान करूं, गाऊं तुम्हारा यश सदा ।
चाह यह मेरी सदा, चाहूं नही भव-सुख कदा ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय अत्रावतरावतर
संवोषट् इत्याह्वाननम् । अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः इति स्थापनम् । अत्र मम
सन्निहितो भव भव वषट् इति सन्निधिकरणम् ।

अथाष्टकम्

जनन मरण अरू जरा रोग है, नश्वर जगमाया ।
प्रासुक जल ले चरण पखासूं, नाश हूं रोग महा ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ धृ. ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय जन्म जरा मृत्यु
निवारणाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

भवसुख विमुख करे निजपदसे, संस्मृति दुखदायी ।
शीतल चन्दन चरण चढावत, भव आताप नही ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय भव ताप निवारणाय
चंदनं निर्वपामीति स्वाहा ।

सकल जगत सुख विफल जानकर, आया तुम शरणे ।
सुरभित तंदुल चरण चढाऊं, अक्षय सुख पाने ॥

'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ १ ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय अक्षयपद प्राप्तये
अक्षतं निर्वपामीति स्वाहा ।

कामबाण बलवान सतावे, आतम हित नाही ।
विविध पुष्प ले चरण चढावत, कामनाश होई ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ १ ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय कामबाण विध्वंसनाय
पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।

भुख महा दुःखरूप हमे निशदिननहीं, सतावत है ।
क्षुधारोगका नाश करो चरूं चरण चढावत है ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ ५ ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय क्षुधारोगनिवारणाय
चरूं निर्वपामीति स्वाहा ।

मोह महा अज्ञान आत्महित, सधने नही देते ।
दिप जलाऊं मोह नशाऊं, ज्ञान-ज्योति प्रगटे ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ ६ ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय मोहांधकार विनाशनाय
दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।

अगरू तगरू वारत आऊं, नही भव काननमें ।
अष्ट कर्म रिपू नष्ट करनेको, ध्यान धरूं मनमें ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तको, सफल हुई काया ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय अष्टकर्म दहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।

सुरस मधुर फल विफल जगतके, जान शरण आया ।
नानाविधी फल चरण चढाऊँ, शिवफल मन भाया ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तिको, सफल हुई काया ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय मोक्षफलं प्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा ।

अष्ट द्रव्य मिली अर्घ्य उतारुं, शिवपूर चाहत हूं ।
शिवपद निजपद दीजे मुझको, तुम गुण गांवत हूं ॥
'नेमिनाथ' गिरी नेम निवासी, नेमीश्वर भाया ।
'सातिशय' देखत मूर्तिको, सफल हुई काया ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय अनर्घ्यपद प्राप्तये अर्घ्यम निर्वपामीति स्वाहा ।

- स्तुति -

ने - मिनाथ प्रभुका ध्यान, देखूं नेमगिरी को आन ।
मि - लने पद अविचल निर्वाण, निशिदिन धरूं तुम्हारा ध्यान ॥ धृ ॥
ना - शे काम-क्रोध-मद-माया, गिरनारी से शिवपद पाया ।
थ - क जाते हम कर यशगान, देखते नहीं रहता है भान ॥ १ ॥ नेमि. ॥
ने - म अंजनको तुमने तारा, सुदर्शन सूलिसे उबारा ।
म - नाया द्रौपदीने कर ध्यान, रखदी लाज सभा में आन ॥ २ ॥ नेमि. ॥
गि - ना दुख नहीं सती सिताने, लगा जल अग्निकुंडमें होने ।
रि - पुको नाशा इस भवमें रह, पाये 'भरत' मोक्ष कल्याण ॥ ३ ॥ नेमि. ॥
सैं - तत व्याधि भस्म सताती, गये 'समंत' कराने पूर्ति ।
स्था - पा तुमको मनके माहि, प्रगटे शिवमंदिरमे आन ॥ ४ ॥ नेमि. ॥

न - हि क्या तारे है बहुतेरे, सुना सबका दुख निरवारे ।
जि - नजी राखो पत हे नाथ, करो इस जगसे अब कल्याण ॥ ५ ॥ नेमि. ॥
न - हि तुमसा है कोई सहारा, दुखसे करो त्वरीत छुटकारा ।
पू - जकने जब दिलमें धारा, हो उसका भवभवमें कल्याण ॥ ६ ॥ नेमि. ॥
र - हो मनमें तुम ही जिननाथ, नमाऊँ तुमको ही यह माथ ।
'गिरी' को दो यह आशिर्वाद, भव भवमे हो तुम यशगान ॥ ७ ॥ नेमि. ॥

पूर्णार्घ्यम्

'नेमिनाथ' प्रभुके चरण वंदु बारंबार ।
गुण-वर्णन मै क्या करूं गुण है अपरंपार ॥
क्या मुझमें है ज्ञान जो, गुण गाऊँ अभिराम ।
गिरी तुम भक्तिवश हुवा गाने लगा गुणगान ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय पूर्णाहूती निर्वपामीति स्वाहा ।

ॐ ह्रीं श्री नेमीनाथ जिनेंद्राय नमः स्वाहा । (इति ५ जाप्य)

अथ जयमाला

(चाल - लाखो प्रणाम)

गड नेम गिरी के वासी तुमको वंदु बारंबार ॥ धृ. ॥
नगर निकट जितूर के वासी नेमगिरी गुंफाके वासी,
लिए यहा अवतार ॥ गड. ॥ १ ॥
समुद्रविजय के लाल तुम्ही हो, शिवादेविके बाल तुम्ही हो,
यदुकुल के आधार ॥ गड. ॥ २ ॥
मति, श्रुति, अवधिसहित तुम्ही हो, जन्मत 'त्रयगुण' युक्त तुम्ही हो,
'शंख' चिन्ह है सार ॥ गड. ॥ ३ ॥

‘समवशरण’ के हो तुम धारी प्रतिहार्य शुभ मंगलकारी,
छत्र है मंगलकार ॥ गड. ॥ ४ ॥

गर्भ, जन्म, तप मंगलयुत हो, ज्ञान ‘मोक्ष’ सुखमंडित तुम हो,
कल्याणक सुखकार ॥ गड. ॥ ५ ॥

‘वीतराग’ सर्वज्ञहितू हो, कर्मरहित तुम सकल विमल हो,
गुण है अपरंपार ॥ गड. ॥ ६ ॥

हुवा जन्म जब तुमरा ‘भगवन्’ नारकी भी पाते सुख का क्षण,
तुम हो करुणाधार ॥ गड. ॥ ७ ॥

तीन लोक के ज्ञाता तुम हो ‘यदुकुल’ दीपक यदुवर तुम हो,
करते जगदुद्धार ॥ गड. ॥ ८ ॥

सुरवर ‘मुनिवर’ तुम गुण गावे, जीवन अपना सफल बनावे,
गुण गाते भवपार ॥ गड. ॥ ९ ॥

जो तुमरा यश उज्वल गावे, निजानंद पद वह नर पावे,
कहता ‘गिरी’ पुकार ॥ गड. ॥ १० ॥ घत्ता ॥

॥ दोहा ॥

भावसहित ‘पूजा’ करे जो भविजन नरनार ।
भव भवके दुःख दूर हो, चिर ‘सुख’ लहे अपार ॥
ॐ ह्रीं श्री नेमगिरी गुंफास्थित नेमिनाथ जिनेंद्राय जलादि-जयमाला
पूर्णार्घ्यम् निर्वपामीति स्वाहा ।

सप्तर्षि पूजा

स्थापना (छप्पय)

प्रथम नाम श्रीमन्व दुतिय स्वरमन्व ऋषीश्वर ।
तृतीय मुनि श्री निचय सर्वसुन्दर चौथो वर ॥
पंचम श्री जयवान विनयलालस षष्ठम भनि ।
सप्तम जय मित्राख्य सर्व चारित्र-धाम गनि ॥
ये सातों चारणर्द्धिधर, करुँ तास पद थापना ।
मैं पूजू मन वचन काय करि, जो सुख चाहू आपना ॥

ॐ ह्रीं श्री मन्वादि चारणर्द्धिधर सप्तर्षीश्वराः ! अत्र अवतर-अवतर संवौषट् ।
ॐ ह्रीं श्री मन्वादि चारणर्द्धिधर सप्तर्षीश्वराः ! अत्र तिष्ठ-तिष्ठ ठः ठः ।
ॐ ह्रीं श्री मन्वादि चारणर्द्धिधर सप्तर्षीश्वराः ! अत्र मम सन्निहितो भव-भव वषट् ।

(हरिगीतिका)

शुभ-तीर्थ-उद्भव-जल अनूपम, मिष्ट शीतल लायकैं ।
भव-तृषा-कंद-निकंद-कारण, शुद्ध घट भरवायकैं ॥
मन्वादि चारणर्द्धि-धारक, मुनिनकी पूजा करुँ ।
ता करें पातक हरेँ सारे, सकल आनन्द विस्तरुँ ॥
ॐ ह्रीं श्रीमन्व-स्वरमन्व-निचय-सर्वसुन्दर-जयवान-विनयलालस-
जयमित्राख्य चारणर्द्धिभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

श्रीखण्ड कदलीनन्द केशरं, मन्द-मन्द घिसायकैं ।
तसु गंध प्रसरित दिग-दिगन्तर, भर कटोरी लायकैं ॥ मन्वादि. ॥
ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो संसारतापविनाशनाय चन्दनं निर्वपामीति
स्वाहा ।

अति धवल अक्षत खण्ड-वर्जित, मिष्ट राजन भोग के ।
कलधौत-थारा भरत-सुन्दर, चुनित शुभ उपयोग के ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो अक्षयपदप्राप्तये अक्षतान् निर्वपामीति
स्वाहा ।

बहु-वर्ण सुवर्ण-सुमन आलै, अमल कमल गुलाब के ।

केतकी चंपा चारु मरुआ, चुने निज कर चावके ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो कामबाणविनाशनाय पुष्पं निर्वपामीति
स्वाहा ।

पकवान नाना भांति चातुर, रचित शुद्ध नये-नये ।

सदमिष्ट लाडू आदि भर बहु, पुरट के थारा लये ॥

मन्वादि चारणऋद्धि-धारक, मुनिन की पूजा करु ।

ता करें पातक हरें सारे, सकल आनन्द विस्तरु ।

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति
स्वाहा ।

कलधौत-दीपक जड़ित नाना, भरित गोघृत-सारसों ।

अतिज्वलित जग-मग ज्योति जाकी, तिमिर नाशनहारसों ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो मोहांधकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।

दि-क्चक्र गन्धित होत जाकर, धूप दश-अंगी की ।

सो लाय मन-वच-काय शुद्ध, लगाय कर खेऊ सही ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो अष्टकर्मदहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।

वर दाख खारक अमित प्यारे, मिष्ट चुष्ट चुनायकें ।

द्रावडी दाडिम चारु पुंगी, थाल भर-भर लायकें ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो मोक्षफलप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जल गन्ध अक्षत पुष्प चरुवर, दीप धूप सु लावना ।

फल ललित आठों द्रव्य-मिश्रित, अर्घ्य कीजे पावना ॥ मन्वादि. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमन्वादिचारणसप्तर्षिभ्योऽनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला

(घत्ता)

वन्दू ऋषिराजा, धर्म-जहाजा, निज-पर-काजा करत भले ।

करुणा के धारी, गगन-विहारी दुःख-अपहारी भरम दले ॥

काटत जम-फन्दा, भवि-जन वृन्दा, करत अनन्दा चरणन में ।

जो पूजें ध्यावें, मंगल गावें, फेर न आवें भव-वन में ॥

(पल्लुरिछन्द)

जय श्रीमनु मुनिराजामहन्त, त्रस-थावर की रक्षा करन्त ।

जय मिथ्या-तम-नाशक पतंग, करुणा रस-पूरित अंग-अंग ॥

जय श्रीस्वरमनु अकलंकरूप, पद-सेव करत नित अमर-भूप ।

जय पंच अक्ष जीते महान, तप तपत देह कंचन-समान ॥

जय निचय सप्त तत्त्वार्थ भास, तप-रमातनों तन में प्रकाश ।

जय विषय-रोध सम्बोध भान, परणति के नाशन अचल ध्यान ॥

जय जयहिं सर्वसुन्दर दयाल, लिख इन्द्रजालवत जगत-जाल ।

जय तृष्णाहारी रमण राम, निज-परिणति में पायो विराम ॥

जय आनन्दघन कल्याणरूप, कल्याण करत सबकौ अनूप ।

जय मद-नाशन जयवानदेव, निरमद विरचित सब करत सेव ॥

जय जयहिं विनयलालस अमान, सब शत्रु मित्र जानत समान ।

जय कृशित-काय तपके प्रभाव, छवि छटा उड़ती आनन्द दाय ॥

जय मित्र सकल जगके सुमित्र, अनगिनत अधम कीने पवित्र ।

जय चन्द्र-वदन राजीव नैन, कबहू विकथा बोलत न बैन ॥

जय सातों मुनिवर एक संग, नित गगन-गमन करते अभंग ।

जय आये मथुरापुर मझार, तह मरी रोग को अति प्रचार ॥

जय-जय तिन चरणनि के प्रसाद, सब मरी देवकृत भई वाद ।

जय लोक करे निर्भय समस्त, हम नमत सदा नित जोड़ हस्त ॥

जय ग्रीष्म-ऋतु पर्वत मँझार, नित करत आतापन योगसार ।

जय तृषा-परीषह करत जेर, महू रंच चलत नहिं मन सुमेर ॥
 जय मूल अठाइस गुणनधार, तप उग्र तपत आनन्दकार ।
 जय वर्षा-ऋतु में वृक्ष तीर, तहं अति शीतल झेलत समीर ॥
 जय शीत-काल चौपट मँझार, कै नदी सरोवर तट विचार ।
 जय निवसत ध्यानारूढ होय, रंचक नहिं भटकत रोम कोय ॥
 जय मृतकासन वज्रासनीय, गौदूहन इत्यादिक गनीय ।
 जय आसन नानाभांति धार, उपसर्ग सहत ममता निवार ॥
 जय जपत तिहारो नाम कोय, लख पुत्र पौत्र कुल वृद्धि होय ।
 जय भरे लक्ष अतिशय भण्डार, दारिद्रतनो दुःख होय छार ॥
 जय चोर अग्नि डाकिन पिशाच, अरु ईति भीति सब नसत साच ।
 जय तुम सुमरत सुख लहत लोक, सुर असुर नमत पद देत धोक ॥

(रोला)

ये सातों मुनिराज, महातप लछमी धारी ।
 परमपूज्य पद धरें सकल जग के हितकारी ॥
 जो मन वच तन शुद्ध होय सेवे औ ध्यावै ।
 सो जन मनरंगलाल, अष्टर्द्धिनकों पावै ॥

(दोहा)

नमन करत चरनन परत, अहो गरीब निवाज ।
 पंच परावर्तनितैं, निरवारो ऋषिराज ॥

ॐ ह्रीं श्री मन्वादिचारणसप्तर्षिभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये जयमाला पूर्णार्घ्यं
 नि. स्वाहा ।

(पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत्)

श्री निर्वाणक्षेत्र पूजा

(सोरठा)

परम पूज्य चौबीस, जिह जिह थानक शिव गये ।
 सिद्धभूमि निश-दीस, मन-वच-तन पूजा करौं ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्राणि ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।
 ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्राणि ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
 ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्राणि ! अत्र मम सन्निहितानि भव-भव वषट् ।

(गीता)

शुचि क्षीर-दहि-सम नीर निरमल, कनक-झारी में भरौं ।
 संसार पार उतार स्वामी, जोर कर विनती करौं ॥
 सम्मेदगढ़ गिरनार चम्पा, पावापुरि कैलासकों ।
 पूजों सदा चौबीस जिन, निर्वाणभूमि-निवासकों ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो जलं निर्वपामीति स्वाहा ।

केशर कपूर सुगन्ध चन्दन, सलिल शीतल विस्तरौं ।
 भव-तापको सन्ताप मेटो, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो चन्दनं निर्वपामीति स्वाहा ।

मोती-समान अखण्ड तन्दुल, अमल आनन्द धरि तरौं ।
 औगुन-हरौ गुन करौ हमको, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो चन्दनं निर्वपामीति स्वाहा ।

शुभ-फल-रास-सुवास-वासित खेद सब मन को हरौ ।
 दुख-धाम कामविनाश मेरो जोर कर विनती करौ ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ।

नेवज अनेक प्रकार जोग मनोग धरि भय परिहरौं ।
 यह भूख-दूसन टार प्रभुजी, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

दीपक-प्रकाश उजास उज्ज्वल, तिमिरसेती नहिं डरौं ।
संशय-विमोह-विभरम-तम-हर, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो दीपं निर्वपामीति स्वाहा ।

शुभ-धूप परम-अनूप पावन, भाव पावन आचरौं ।
सब करम पुञ्ज जलाय दीज्यो, जोरकर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो धूपं निर्वपामीति स्वाहा ।

बहु फल मंगाय चढाय उत्तम, चार गतिसों निरवरौं ।
निहचै मुकति-फल देहु मोको, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो फलं निर्वपामीति स्वाहा ।

जल गन्ध अच्छत फूल चरु फल, दीप धूपायन धरौं ।
द्यानत करो निरभय जगतसों, जोर कर विनती करौं ॥ सम्मेद. ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ।

जयमाला

(सोरठा)

श्रीचौबीस जिनेश, गिरि कैलाशादिक नमों ।
तीरथ महाप्रदेश महापुरुष निरवाणतैं ॥

(चौपाई १६ मात्रा)

नमों ऋषभ कैलासपहारं, नेमिनाथ गिरनार निहारं ।
वासुपूज्य चम्पापुर वन्दौं, सन्मति पावापुर अभिनन्दौं ॥
वन्दौं अजित अजित-पद-दाता, वन्दौं सम्भव भव-दुःख घाता ।
वन्दौं अभिनन्दन गण-नायक, वन्दौं सुमति सुमतिके दायक ॥
वन्दौं पद्म मुकति-पद्माकर, वन्दौं सुपास आश-पासाहर ।

वन्दौं चन्द्रप्रभ प्रभु चन्दा, वन्दौं सुविधि सुविधि-निधि-कन्दा ॥
वन्दौं शीतल अघ-तप-शीतल, वन्दौं श्रेयान्स श्रेयान्स महीतल ।
वन्दौं विमल-विमल उपयोगी, वन्दौं अनन्त-अनन्त सुखभोगी ॥
वन्दौं धर्म-धर्म विस्तारा, वन्दौं शान्ति, शान्ति मनधारा ।
वन्दौं कुन्थु, कुन्थु रखवालं, वन्दौं अर अरि हर गुणमालं ॥
वन्दौं मल्लि काम मल चूरन, वन्दौं मुनिसुव्रत व्रत पूरन ।
वन्दौं नमि जिन नमित सुरासुर, वन्दौं पास-पास भ्रम जगहर ॥
बीसों सिद्धभूमि जहा ऊपर, शिखर सम्मेद महागिरि भूपर ।
एक बार वन्दै जो कोई, ताहि नरक पशुगति नहिं होई ॥
नरपतिनूप सुर शक्र कहावै, तिहु जग भोग भोगि शिव पावै ।
विघन विनाशन मंगलकारी, गुण-विलास वन्दौं भवतारी ॥

(धत्ता)

जो तीरथ जावै पाप मिटावै, ध्यावै गावै, भगति करै ।
ताको जस कहिये, संपति लहिये, गिरि के गुण को बुध उचरै ॥

ॐ ह्रीं चतुर्विंशतितीर्थकरनिर्वाणक्षेत्रेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये महार्घ्यं नि. स्वाहा ।

(पुष्पाञ्जलिंक्षिपेत्)

हम न किसीके

हम न किसीके, कोई न हमारा । झूठा है जगका व्यवहार ।
तन संबंधी सब परिवारा । सो तन हमने जाना न्यारा ॥ हम० ॥ ११॥
पुण्य उदय सुखका बढवारा । पाप-उदय दुख होत अपारा ।
पाप-पुण्य दोऊ संसारा । मै सब देखन-जानन हारा ॥ हम० ॥ १२॥
मैं तिहुं-जग तिहुं-काल अकेला । परसंजोग भया बहु-मेला ।
थिति पूरण करि । खिरि खिरि जाहीं । मेरे हर्ष-शोक कछुं नाहीं ॥ हम० ॥ १३॥
रागभावतें सज्जन जाने । द्वेषभावतें दुर्जन माने ।
राग-द्वेष दोऊं मम नाही । 'द्यानत' मैं चेतन पदमांही ॥ हम० ॥ १४॥

श्री सिद्धक्षेत्र सम्मोदशिखरजी-पूजा

कामदा

आधि वंदुनी नाभिनंदना, थोर काज हें आणिलें मना ।
अल्प बुद्धि मी याचना करी, हेतु पूजना पूर्ण तूं करी ॥ १ ॥

दिंडी

पूज्य जगतीं सम्मोदगिरी थोर, वंदि त्याच्या चुकतील गती चार ।
वीस तीर्थकर आणि मुनी तेथें, बहू जाते जाहिले मुक्ति पंथे ॥ २ ॥

साकी

आहे अद्भुत महिमा ज्याची काय वर्णु मी वाचें ।
इंद्र चंद्र धरणेंद्र सर्वही वंदन करिती ज्याचें ॥
सुरनर आणि मुनी, बोलुनी जय जय निज वदनीं ॥ धृ. ॥ ३ ॥

कामदा

वंध तीर्थ हें श्रेष्ठ या जनीं, अन्य आणखी नाहिं त्याहुनी ।
वंदिता तया हात जोडुनी, पाप सर्वही जाय नाशुनी ॥ ४ ॥

दिंडी

श्रेष्ठ ऐशा त्या आद्य गिरीशातें, देव सारे योगींद्र नमिती ज्यातें ।
भक्ति भावें वंदीन नमुनि त्यातें, करुनि आव्हानन करिन पूजनातें ॥ ५ ॥

शार्दूल विक्रीडित

श्रीमन्मंगल तीर्थ थोर म्हणुनि आणुनि त्यासी मना,
सम्मोदाचल नाम गाउनि बरें आरंभिलें पूजना ।
ज्याचा पार नसे श्रुती वदतसे आहे जगीं मान्यता,
जेणें होईल पूर्ण सौख्य बरवे होवोनिया धन्यता ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं श्रीसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्त तीर्थकरेभ्यो ! अत्र अवतर अवतर संवौषट् ।
ॐ ह्रीं श्रीसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्त तीर्थकरेभ्यो ! अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः ।
ॐ ह्रीं श्रीसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्त तीर्थकरेभ्यो ! अत्र मम सन्निहितो भव भव
वषट् स्वाहा सन्निधापनम् ।

अथाष्टकम्

साकी

क्षीरोदधीसम शुची नीर ते कांचन कलश भरोनि ।
गिरिवर पूजा भक्तिभावे अंतर शुद्ध करोनी ॥
वारिल दुःखातें, देऊनि अजरामर पद तें ॥ धृ. ॥
ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशाय
जलं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १ ॥

सुगंधचंदन मलयगिर हें कापुर केशर घेई ।
गिरिवर पूजा भक्तीभावे तारक या भवडोहीं ॥ वारिल. ॥
ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो संसारतापविनाशाय गंधं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ २ ॥

अखंड तंदुल सुवर्ण तबकीं घेऊनि मौक्तिक सम हे ।
गिरिवर पूजा भक्तिभावे नित्य करुं लवलाहे ॥ वारिल. ॥
ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो अक्षयपदप्राप्तये अक्षतां
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ३ ॥

सुगंध पुष्पें सुमनें आणुनी कामबाण वाराया ।
गिरिवर पूजा भक्तिभावे सफल करी मम काया ॥ वारिल. ॥
ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो कामबाणनिवारणाय पुष्पं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ४ ॥

उत्तम षड्रस सुवर्ण तबकी पायस बहू पक्वान्नें ।
गिरिवर पूजा भक्तिभावे आणुनिया सन्मानें ॥ वारिल. ॥
ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ५ ॥

ज्ञान रत्नदीप प्रकाश करुनी अज्ञ तिमीरा वारी ।
गिरिवर पूजा भक्तिभावे होय जगीं हितकारी ॥ वारिल. ॥

ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो मोहान्धकारविनाशनाय ,
केलवज्ञानप्राप्तये दीपं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ६ ॥

दशविध धूप अनूपम अग्नि खेवी कर्म खपाया ।

गिरिवर पूजा भक्तिभावेन नेइल मुक्ति रमाया ॥ वारिल. ॥

ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो अष्टकर्मदहनाय धूपं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ७ ॥

बदाम श्रीफल पक्क फलें ही नानापरिचे घेई ।

गिरिवर पूजा भक्तिभावेन मन वांछित फल देई ॥ वारिल. ॥

ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो मोक्षफलप्राप्तये फलं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ८ ॥

जलगंधादि अष्ट द्रव्य हीं कर्मा नष्ट कराया ।

गिरिवर पूजा भक्तिभावेन इष्ट पदीं भेटाया ॥ वारिल. ॥

ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो अनर्घपदप्राप्तये अर्घ्यं ॥ ९ ॥

अनंत श्री जिन ज्या गिरिवरती सिद्धपदाला गेले ।

तैसे असंख्य मुनिगण तेथें शिवसुख रमते झाले ।

अर्घ्य करुं त्यांना, विशुद्ध काया मन वचना ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं सिद्धक्षेत्रसम्मोदशिखरे निर्वाणप्राप्तेभ्यो महा अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ १० ॥

वीस जिनेश्वर वीस कुटावरी मुक्ति सदना गेले ।

अनुक्रमानें त्या सर्वांचे पूजन आरंभिले ॥

गाऊं गुण त्यांचे बोलुनि जय जय जय वाचें ॥ ११ ॥

प्रत्येक-पूजा

साकी

प्रथम सिद्धवर नाम कूट हें महान मंगलदाई ।

अजितनाथजी मुक्तीस गेले ज्या शिखराचे ठाई ॥

गाऊं गुण त्यांचे, बोलुनि जय जय जय वाचें ॥ धृ. ॥

ॐ ह्रीं श्री अजितनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय सिद्धवरकूटाय अर्घ्यं ।

अंजनीगीत

सुरनर सारे वंदन करिती, दूर कराया भवभय भीती ।

दुर्गति मार्जी कधि नच जाति, दर्शन ज्यां झाले ॥ धृ. ॥

(इत्याशीर्वादः) ॥ १ ॥

धवलदत्त हे नाम दूसरें कूट मनोहर आहे ।

संभवनाथजी तेथूनि गेले मोक्षपदा लवलहे ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीसंभवनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय धवलदत्तकूटाय अर्घ्यं ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ २ ॥

आनंद कूट महासुखदाई अभिनंदनजी तेथें ।

सुखकर होऊनि सकल जनाला गेले मुक्ति पंथे ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीअभिनंदननाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय आनंदकूटाय अर्घ्यं ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ३ ॥

जयास अविचल नाम कूट हें सुंदर अनुपम शोभे ।

सुमति जिनेश्वर त्या ठायाला शिव सुख सदना लाभे ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीसुमतिनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय अविचलकूटाय अर्घ्यं ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ४ ॥

मोहन कूट मनोहर शोभे पद्मप्रभजी जेथें ।

- मुक्तिपदाला रमते झाले नमिती बुधजन तेथें ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीपद्मप्रभ तीर्थकरादि मोक्षपदाय मोहनकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ५ ॥
 प्रभास नामक कुटावरती सुपार्श्वजी जिनराया ।
 सुंदर रमणी मुक्ति मिळाली वंदू पाप हराया ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीसुपार्श्वनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय प्रभासकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ६ ॥
 पावन परम उत्तंग शिखर हे ललितकूट ज्या म्हणती ।
 चन्द्रनाथजी मोक्षपदाते जाउनि तेथे रमती ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीचंद्रनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय ललितकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ७ ॥
 सुप्रभ नामक कुटावरती पुष्पदंत जिनराया ।
 मुक्तिपदाचें दर्शन घेती अगाध सिंधु तराया ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीपुष्पदंत तीर्थकरादि मोक्षपदाय सुप्रभकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ८ ॥
 विद्युत कूट मनोहर शोभे काय वर्णू मी वाचें ।
 शीतलनाथा मुक्ति मिळाली निर्मल यश हे ज्याचें ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीशीतलनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय विद्युतकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ९ ॥
 कूट संकुल नाम तयावरी श्रेयांसजी जगदीशा ।
 मुक्ति रमणी सहज मिळाली पुजूं भवभय नाशा ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीश्रेयांसनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय संकुलकूटाय अर्घ्य ।

- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १० ॥
 सम्मोदशिखरीं विमलनाथजी संबल कूटावरते ।
 तारक सकल मार्ग दाऊनी गेले अचल पदाते ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीविमलनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय संबलकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ११ ॥
 स्वयंभु नामक कूटावरती मुक्ती सदना गेले ।
 अनंतनाथजी सकल जनाला सुखकर या भवि झाले ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीअनंतनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय स्वयंभुकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १२ ॥
 सुदत्तवर हें नाम जयाचे त्या कुटाचे ठाई ।
 धर्मनाथजी मुक्तिस गेले नमिती सुरनर पाई ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीधर्मनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय सुदत्तकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १३ ॥
 कूट शांतिप्रभ शांतिनाथजी निवांत सदनीं रमले ।
 सुख शांति ते दायक सकला स्मरण जयाचें झालें ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीशांतिनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय शांतिप्रभकूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १४ ॥
 कूट ज्ञानधर सुंदर तेथें कुंथुनाथ जिनराया ।
 शिवरमणी सुख प्राप्त जाहले नमिति सुरनर पाया ॥ गाऊं. ॥
 ॐ ह्रीं श्रीकुंथुनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय ज्ञानधर कूटाय अर्घ्य ।
- सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १५ ॥
 नाटक कूट गिरिवर शोभे अरहनाथ जिनराया ।
 तीर्थकर पद प्राप्त होऊनी गेले मुक्ती रमाया ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्री अरहनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय नाटककूटाय अर्घ्य ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १६ ॥
सांकुल कूटावरती मुक्ती मल्लिनाथ जिनराया ।
आनंद दायक स्मरण जयाचें हा भव पार कराया ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमल्लीनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय सांकुलकूटाय अर्घ्य ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १७ ॥
निर्जर नामक कूटावरती जर्जर करुनी कर्मा ।
मुनिसुव्रतजी मोक्षा गेले ओळखुनि निजवर्मा ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीमुनिसुव्रतनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय निर्जरकूटाय अर्घ्य ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १८ ॥
कूट मित्रधर ज्याला म्हणती नमिनाथ जिन जेथें ।
सकल जनाला वंद्य जाहलें जाता मुक्ति पंथे ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीनमिनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय मित्रधरकूटाय अर्घ्य ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १९ ॥
सुवर्णभद्र हें नाम कूटाचें अनुपम महिमा ज्याची ।
पार्श्वनाथजी मोक्षा गेले पूर्ण वंदना गिरीची ॥ गाऊं. ॥

ॐ ह्रीं श्रीपार्श्वनाथ तीर्थकरादि मोक्षपदाय सुवर्णभद्रकूटाय अर्घ्य ।

सुरनर सारे... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ २० ॥
वीस जिनेश्वर मोक्षागामी ते मुनि असंख्य झाले ।
नमन तयांच्या पदकमलासी बुधजन सकला बोले ॥ गाऊं. ॥

अंजनीगीत

आनंदाने तन मन वाचे, पूजन केले गिरिरायाचें ।
बालदास म्हणें नर जन्माचें, सार्थक आम्हा वाटे ॥ २१ ॥

मालिन छन्द

सकलहि नरनारी पूजती जे गिरीला,
सुयश जगिं तयांचें होउनी विश्रुतीला ।
नृपपद सुरलोका भोगुनीयां क्रमानें,
अविचल पद प्राप्ती होतसे सर्व यानें ॥

कामदा

श्रावका कुलीं जन्म घेउनी, वंदना नसे केली जाउनी ।
व्यर्थ तो जर्गी वांचला असें, रत्न सागरीं फेकलें दिसें ॥ १ ॥
धन्य धन्य तो धन्य जाहला, धन्य तो गिरीराज वंदिला ।
धन्य पुण्य हें प्राप्ति त्याजला, धन्य मान्य तो दास बोलला ॥ २ ॥

साकी

सुकीर्ति त्याची जगतामार्जीं विश्रुत होउनि फार ।
संतति संपती सौख्य भोगुनी होइल भवोदधि पार ॥
ऐशा गिरिराया, वंदुनि सफल करी काया ॥ १ ॥
श्री जिनपूजन जे का करिती ते पावती सुर लोका ।
अनुक्रमानें मोक्षा जाउनी जाणति लोकालोका ॥
सार्थक जन्माचें, नरभवीं पूजन हें साचें ॥ २ ॥

इंद्रब्रज्रा

कैलासवासी शिव सौख्य कारी, आदीश्वरा हें भव दुःख वारी
पूजा तुझी ही सकला जनाते, संसार तापांतुनि पार नेते ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्रीवृषभतीर्थकरादि दशसहस्रामुनीभ्यो निर्वाणपदाय श्री
कैलासगिरीसिद्धक्षेत्राय अर्घ्य ।

सुरनर सारे ... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ १ ॥

शार्दुलविक्रीडित छन्द

चंपापूर विशाल रम्य नगरी शोभे बहु सुंदर,
निर्वाणी सुख पावला नमु तिथें तो वासपूज्येश्वर ।

भावे पूजन त्याजला करितसे संसार तापांतुनी,
व्हावे पार म्हणूनि अर्घ्य करितों शांती मनीं मानुनी ॥

ॐ ह्रीं श्रीवासुपुज्य तीर्थकरादि सहस्रमुनिभ्यो निर्वाणपदाय श्री
चंपापुरीसिद्धक्षेत्राय अर्घ्य ।

सुरनर सारे ... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ २ ॥

मालिनी छंद

नमु जिनवर नेमी धन्य तो वंद्य लोकीं ।
सकलहि गिरनारी जाउनीयां विलोकी ॥
प्रियकर निजकांता त्यागुनी राजुलीते ॥
तप करुनि तयानें जोडिलें मुक्ति नातें ॥

ॐ ह्रीं श्रीनेमिनाथ तीर्थकरादि पंचशत मुनिभ्यो निर्वाणपदाय श्री
गिरनारसिद्धक्षेत्राय अर्घ्य ।

सुरनर सारे ... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ३ ॥

कामदा

वर्धमान तो वीर सन्मती, वंदिता तया होय सन्मती ।
पद्म नाम हें ज्या सरोवरा, त्यांत भेटली मुक्ती सुंदरा ॥

ॐ ह्रीं श्रीवर्धमान तीर्थकरादि निर्वाणपदाय श्री पावापुरी सिद्धक्षेत्राय अर्घ्य ।

सुरनर सारे ... झाले (इत्याशीर्वादः) ॥ ४ ॥

दिंडी

भरतभूमीं माजि जे सिद्धक्षेत्र । तसें अतिशय क्षेत्र तें पवित्र ॥
नाम घेतां पातकें लया जाती । पूजनानें मानवा सौख्य प्राप्ति ॥ १ ॥

ॐ ह्रीं श्री भरतक्षेत्रसंबंधी सिद्धक्षेत्र अतिशयक्षेत्रेभ्यो अर्घ्य ।

ओवी

वंदू तीन चौवीसी महान । भूत भविष्य वर्तमान ।

विदेह क्षेत्रांचें करुं पूजन । अर्घ्य प्रदान करुनिया ॥

ॐ ह्रीं श्री त्रिकालसंबंधी तीर्थकरपरमदेवेभ्यो अर्घ्य ।

ओवी

कृत्रिमाकृत्रिम जिन भुवना जे त्रैलोकीं असती जाण ।
तयासी करितों अर्घ्यार्पण । शुद्धभावे करुनिया ॥

ॐ ह्रीं श्री कृत्रिमाकृत्रिम चैत्यालयोभ्यो अर्घ्य ।

(जाप्यं दियते)

अर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्योनमः ।

या षोडशाक्षरमंत्रानें १०८ वेळा लवंगानीं अथवा पुष्पांनी जाप्य द्यावे.

वसंततिलका वृत्त

समवयतु जिनदेवः पंचकल्याणनाथः । कलिलनलसुहर्ता विश्वविघ्नौघहतो ॥
शिवपदसुखहेतुर्नाभिराजस्य सूनुः । भवजलनिधिपोतो विश्वसौख्याय नाथ ॥

इत्याशीर्वादः ।

जयमाला

मालिनी

गिरिवर जयमाला शुद्ध भावे मनानें ।
सुर मुनि जन सारे गायति आनंदाने ॥
जय जय जय ऐसे बोलुनि शुद्ध वाचे ।
हरविति भव सारे तद्भवीं या मनाचें ॥

चौपाई

तीर्थ सिद्ध क्षेत्र सुख कारी, वंदन करितां भवभव हारी ।
सम्मोद शिखरीं कूट मनोहर, शोभती वीस अतिशय सुंदर ॥ १ ॥
प्रथम सिद्धवर कूटावरते, पावे अजित जिन मुक्ति पदाते ।
कोटि उपोषण दर्शन फल ते, ऐशी श्रुति जिनवाणी गाते ॥ २ ॥

दूर्जे धवलदत्त शुभ नामा, संभव जिन गेले सुखधामा ।
 दर्शन फल हें त्या कूटाचें, लक्ष बेचाळीस वदती वाचें ॥ ३ ॥
 आनंद कूट महा सुख दाता, दायक अभिनंदन शिवपंथा ।
 वदुनी फल उपवास तयाचें, एक लक्ष जन वदती सुवाचें ॥ ४ ॥
 अवचिल कूट दिसें अति सुंदर, मुक्ति तेथुनी सुमति जिनेश्वर ।
 दर्शन फल हें त्याचें जगतीं, कोटी प्रोषध बुधजन वदती ॥ ५ ॥
 मोहन कूट मनोहर शोभे, पद्मप्रभ जिन मुक्ति लाभें ।
 कोटि उपोषण फल हें ज्याचें, दर्शन घेतां त्या कूटाचें ॥ ६ ॥
 कूट प्रभासीं मुक्ति जयाला, सुपार्थ जिन जय वाणी बोला ।
 दर्शन पूजन श्रेष्ठ तयाचें, बत्तिस कोट फल उपोषणाचें ॥ ७ ॥
 चन्द्रनाथ जिन मुक्ति पदाला, गेले ललितधर नाम कूटाला ।
 त्या कूटाचे दर्शन फल तें, उपोषण सोळा लक्षचि होतें ॥ ८ ॥
 सुप्रभ कूट महा सुखदाई, वंदन पुष्पदंत जिन पायीं ।
 एक कोटी उपवास फलातें, दर्शन ज्याचें सहजची देतें ॥ ९ ॥
 विद्युत नामें कूट मनोहर, मुक्ति शीतलनाथ जिनेश्वर ।
 दर्शन फल तें कोटि उपोषण, करितां होय जयाचें वंदन ॥ १० ॥
 संकुल कूट महा शुभ तेथें, श्रेयांस जिन त्यावर शिवपंथें ।
 गेले त्याचें दर्शन करितां, कोटि उपोषण फल ही वार्ता ॥ ११ ॥
 सांकुल कूट महा सुखकारी, विमलनाथ तेथें शिवधारी ।
 त्या कूटाचें दर्शन घेतां, कोटि उपोषण फल हें दाता ॥ १२ ॥
 कूट स्वयंभु मंगलकारी, अनंत जिन त्यावर शिवधारी ।
 कोटि उपोषण फल हें त्याचें, ऐसें बोलती बुधजन वाचें ॥ १३ ॥
 सुदत्तवर हें कूट महान, तेथें धर्मनाथ जिन निर्वाण ।
 कोटि उपोषण सज्जन वदति, दर्शन घेतां फल ह्या जगतीं ॥ १४ ॥
 प्रभास कूटीं शांति जिनंदा, शिवसुख दायक परमानंदा ।
 होय तयाचें वंदन करितां, कोटि उपोषण फल जगवार्ता ॥ १५ ॥

ज्ञानधर नाम कूट मनोहर, मुक्त जाहले कुंथु जिनेश्वर ।
 दर्शनफल ऐका जिनवाणी, कोटी उपोषण बुधजन मानी ॥ १६ ॥
 नाटक कूट महा शुभनामा, अरहनाथ गेले शिवधामा ।
 कोटि उपोषण वदति ज्याचें, दर्शन घेतां त्या शिखराचें ॥ १७ ॥
 संबल कूटिं मल्लि जिनराया, शिवपदीं गेले मुक्ति रमाया ।
 कोटि उपोषण बुधजन मानी, दर्शन फल ऐका जिनवाणी ॥ १८ ॥
 निर्जर कूट महा सुखकारी, मुनिसुव्रत तेथे शिवधारी ।
 दर्शन फल तें कोटि उपोषण, ऐसें वाचें वदति गुणिजन ॥ १९ ॥
 कूट मित्रधर नमी जिनंदा, शिवपद पावें परमानंदा ।
 दर्शन फल तें कोटी जाणा, सत्य असे जिनवाणी माना ॥ २० ॥
 सुवर्णभद्र कुटि पार्थजिनंदा, प्राप्त जाहलें शिवसुखकंदा ।
 कोटि उपोषण ही जिनवाणी, साक्ष सत्यही सकल पुराणी ॥ २१ ॥
 रिद्धिसिद्धि सुखमंगल दानी, कल्पवृक्ष चिंतामणि खाणी ।
 भवभय रोग निवारण कारी, औषधि श्रेष्ठ असे अवधारी ॥ २२ ॥

॥ घत्ता ॥

दोहा

कैलास गिरी चंपापुरी । गिरनारी जिनराय ॥

दास म्हणें जयमाल ही । महावीर गुण गाय ॥

ॐ ह्रीं श्री सम्मेशिखरादि अखिल सिद्धक्षेत्रेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये
 जयमाला पूर्णार्घ्यं ।

श्री निर्वाणक्षेत्र-पूजा

(शुद्ध कामदा)

शरण मी सदां श्रीजिनेश्वरा । चरण वंदितों जोडुनी करा ॥
स्मरण हें तुझें मुक्तिनायक । भवभवीं असें सौख्यदायक ॥ १ ॥

(कामदा)

द्वीप दोन ते रम्य दीसती । अर्ध आणखी त्यांत मानती ॥
क्षेत्र सिद्ध हें त्यांत शोभतें । वंदितां तया कर्म नासतें ॥ २ ॥

(दिंडी)

श्रेष्ठ जेथें तो आर्यखंड पाही । सर्व तीर्थे वसतात दिशा दाही ॥
बहू गेले जैनेन्द्र मुक्तिपंथें । काय वाचीं मानसीं नमूं तेथें ॥ ३ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

मोक्षालागिं वसे तयास म्हणती गाती सदा मंगला ।
आदी मध्यचि अंत्य थोर दिससी सर्वाहुनी वेगळा ॥
तैशा त्या चरणांबुजास नमित्तों मुक्ती सुखा जावया ।
गावोनी करितों निमंत्रण करीं त्रीवार पूजावया ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो अत्रावतरवतर संवौषट् आह्वाननं ।

ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो अत्र तिष्ठ तिष्ठ ठः ठः स्थापनं ।

ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो अत्र मम सन्निहितो भव भव वषट् सन्निधीकरणं ।

अष्टक

(साक्या)

थंड उज्वल क्षीर नीर तें, सुवर्णकलश भरोनी ॥
सिद्धक्षेत्रा पुजूं कामें, मन वच शुद्ध करोनी ॥
गावूं प्रेमभरें, जयजय वदनीं नाम खरें ॥ धृ. ॥
कर्मकलंक निर्मूल करुनी, सुखसागरिं भेटाया ।
भावभक्तिने शरण तुला मी, नमुनि मागतों राया ॥

निर्मल होय मती, भवनिधि पार कराया ती ॥ गावूं. ॥

ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो जन्मजरामृत्युविनाशनाय जलं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ १ ॥

कापुर चंदन उगाळून तें, सुगंध फारचि ज्यातें ।
भवतापांतुनि पार कराया, अर्पू जिनचरणातें ॥ गावूं. ॥
कर्मकलंक निर्मूल करुनी, सुख सागरिं भेटाया ।
भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥

ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो संसारतापविनाशनाय गंधं निर्वपामीति स्वाहा ॥ २ ॥

अखंड तंदुल कमोदशाली, मौक्तिक सम ती पाहे ।
अक्षय सुख मग संनिध त्यातें, सहज पूजितां आहे ॥ गावूं. ॥
कर्मकलंक निर्मूल करुनी । सुखसागरिं भेटाया ।
भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो अक्षयपदप्राप्तये अक्षतां निर्वपामीति स्वाहा ॥ ३ ॥

फुलें चांगली सुगंध ज्यांचा, व्यापी दाहि दिशातें ।
अर्पण करितां कामबाण ही, वारुन देइ सुखातें ॥ गावूं. ॥
कर्मकलंक निर्मूल करुनी । सुखसागरिं भेटाया ।
भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो कामबाणविनाशनाय पुष्पं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ४ ॥

व्यंजनशाली सुगंध घृतही, मोदक बहु पकानें ।
क्षुधारोग तो नाश कराया, अर्पू बहु सन्मानें ॥ गावूं. ॥
कर्मकलंक निर्मूल करुनी । सुखसागरिं भेटाया ।
भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो क्षुधारोगविनाशनाय नैवेद्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ५ ॥

मणिमय कांती रत्नदीप तो, लावुनि कर्पूर ज्योती ।
अज्ञानांधःकार नाशुनी, ज्ञानभानुसम होती ॥ गावूं. ॥

कर्मकलंक निर्मूल करूनी । सुखसागरिं भेटाया ।
 भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
 ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो मोहान्धकारविनाशनाय दीपं निर्वपामीति
 स्वाहा ॥ ६ ॥

दशांग धूपहि सुगंध बरवे, खेवी कर्म खपाया ।
 निर्वाणाचें अनंत सुख तें, देई सुरपति राया ॥ गावूं. ॥
 कर्मकलंक निर्मूल करूनी । सुखसागरिं भेटाया ।
 भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
 ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो कर्माष्टकदहनाय धूपं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ७ ॥

नानापरिचीं पक फलें हीं, श्रीफल बदाम आणा ।
 वांछित फल तें देइ तयाला, पूजन सहजचि जाणा ॥ गावूं. ॥
 कर्मकलंक निर्मूल करूनी । सुखसागरिं भेटाया ।
 भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
 ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो मोक्षफलप्राप्तये फलं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ८ ॥

जलगंधादि द्रव्ये अष्टहि, कर्मा नष्ट कराया ।
 भावभक्तिनें शरण जिनाला, मोक्षपुरी भेटाया ॥ गावूं. ॥
 कर्मकलंक निर्मूल करूनी । सुखसागरिं भेटाया ।
 भाव भक्तिनें शरण तुला मी, नमुनि मागतो राया ॥ निर्मल. ॥
 ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो अनर्घ्यपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ९ ॥

(दिंडी)

क्षेत्रसिद्धा आदरें तुला राया । भक्तिभावे वंदीन येऊनीया ॥
 हेच मागों इच्छीतपदा देसी । अर्घ्यं तुजला मी करित निश्चयेसी ॥
 ॐ ह्रीं श्री सिद्धक्षेत्रेभ्यो महार्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १० ॥

प्रत्येक पूजा

(शार्दूल विक्रीडित)

श्री कैलासिं वसे अनूप बरवें तीर्था अशा मानितों ।
 निर्वाणी सुख पावले भवहरी जैनेश्वरा वंदितों ॥
 वाचा शारिर मानसीं नमुं तुला संसार तारावया ।
 मोक्षाचें पद सत्य तूंच अससी धांवुनि भेटावया ॥ १ ॥

(अंजनीगीत)

सुरनरसारे पूजन करूनी, मुनिवरमानसीं ध्यान धरूनी ।
 इहपरलोकीं धन्य होऊनी, मुक्ति सुखा जाती ॥ धृ. ॥
 ॐ ह्रीं श्री कैलासगिरिवर आदिनाथस्वामी मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
 स्वाहा ॥ १ ॥ श्री आदिनाथ भगवानकी जय ॥

(स्रग्धरा)

जैनेंद्रा वासुपूज्या नगरिं वससि तूं चंपकापूर माना ।
 सौख्या देशी जनांला सकल भवभया वारिसी सत्य त्यांना ॥
 कर्माच्या क्षालनाला वचन मनहि तें नम्रहो काय होता ।
 देता त्राता वराहो सतत शरण जो त्यासि दे मुक्तिकांता ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं श्री चंपापुरी वासुपूज्य स्वामी मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
 स्वाहा ॥ १ ॥ श्री वासुपूज्य भगवानकी जय ॥

(शार्दूलविक्रीडित)

उज्जंतागिरि वास जो प्रभुपदीं नेमीश्वरा वंदितों ।
 मुक्तीचें पद पावला मज दिसे वारील तापास तो ॥
 ऐशा थोर जिना करूनि नमना ध्याईन मी सर्वदां ॥
 भक्तीच्या वश होऊनी महिवरी वारी सदां आपदा ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं श्री गिरनार शिखरी नेमिनाथस्वामी मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ ३ ॥ श्री नेमिनाथ भगवानकी जय ॥

(शिखरीणी)

तळ्यामार्जीं शोभे जल विमल हें पूर्ण दिसतें ।
महावीरा धीरा चरण कमलीं ताप हरितें ॥
बहु शोभे पावापुर नगर हें सत्य तुजला ।
नमीताती तूतें मुनिवर सदां पूज्य विमला ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्री पावापुरी महावीरस्वामी मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ ४ ॥ श्रीमहावीर भगवानकी जय ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

श्री सम्मेद तयास तीर्थ म्हणूनी विद्वज्जनीं गाडलें ।
झाले वीस जिनेश कर्म हनुनी मुक्ति सुखा पावले ॥
कैसा तो गिरिराज थोर दिसतो सर्वास तारावया ।
आलों मी शरणागता प्रभु तुला सद्भाव पूजावया ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं श्री सम्मेदशिखरीं वीस जिनेश्वर मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ ५ ॥ श्री वीसजिनेश्वर भगवानकी जय ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

नंगानंग कुमार दोन बरवे निर्वाण ते पावले ।
त्या सोनागिरि पर्वतीं मुनि कसें सौख्यानिशीं राहिले ॥
कोटी पांच अधिक योगिगण ते पन्नास लक्षां बरें ।
गेले ध्यान धरुनि मुक्ति सहर्जीं वंदूं तया आदरें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ६ ॥

ॐ ह्रीं श्री सोनागिरीवर नंगानंगादि साडेपांच कोटी मुनिवर
मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ६ ॥

(मदिरा)

सुग्रीव नील गवाक्ष गवादिक नील महा हनुमंत तयातें ।
कोटी नव्याणव तुंगगिरीवर राम तया नमुं वारि भवातें ॥
वाचिक कायिक आणि मना बहु तारक जो प्रभु नाम तयातें ।
जे शरणागत होति निरंतर सत्य वरी करि मुक्ति रमाते ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं श्री तुंगगिरीवर राम, हनुमंत, सुग्रीव, नील, महानील व गवगवाक्षादि
नव्याणव कोटी मुनि मुक्तिपद प्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ७ ॥

(साकी)

तारंगीं वरदत्त मुनीश्वर सायरदत्त वरंग ।
घेऊन साडे तीन कोटी मुनि साधिति मोक्ष अभंग ।
कैसा गिरि आहे ॥ पूजूं जाऊन लवलहे ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ८ ॥

ॐ ह्रीं श्री तारंगाते वरदत्तादि वरंग सायरदत्तादि साडेतीन कोटी मुनि
मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ८ ॥

(वसंततिलका)

प्रद्युम्न शंभु अनिरुद्ध तयास जेथें ।
बाहत्तरी अधिक कोटी मुनीश तेथें ।
मुक्ती सुखांत शत सात तसेचि गेले ।
भावे नमोस्तु मम जे गिरनारीं झालें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ९ ॥

ॐ ह्रीं श्री गिरनार शिखरीं शंभु प्रद्युम्न अनिरुद्धादि बाहत्तर कोटी
सातशें मुनि मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ ९ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

कर्मा जिकुनि पांच कोटि मुनि ते पावागिरिला कसे ।
 दीक्षा घेउनि राम पुत्र युगते मोक्षासि गेले असे ॥
 झाले लाड नरिंद आदि बरवें वंदू तया आदरें ।
 कैसे ते सुख पावले नमितसे व्हाया तसें तें खरें ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं श्री पावागिरिवर पांच कोटी मुनि मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
 स्वाहा ॥ १० ॥

(मालिनी)

गिरिशिखर बरे तें नाम शत्रुंजयाला ।
 मुनिवर किति तेथें आठ कोटि शिवाला ॥
 परमसुख द्रवीडाराय पंडू सुतांते ।
 सतत नमन माझें थोर योगी जनांतें ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ ११ ॥

ॐ ह्रीं श्री शत्रुंजयशिखरीं आठ कोटी मुनि मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं
 निर्वपामीति स्वाहा ॥ ११ ॥

(आर्या)

बलिभद्र सात तेथें, झाले मुनि आठ कोटि ही तैसे ।
 गजपंथ मुक्ति ज्यांना, कर्मास हरोनिया पहा कैसें ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १२ ॥

ॐ ह्रीं श्री गजपंथशिखरी सात बलीभद्र आठ कोटी मुनि मोक्षपदप्राप्तये
 अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १२ ॥

(मंदाक्रांता)

कसे आहे परम सुख हो वंदुं रेवातिरातें ।
 झाले कोट्यार्ध मुनिवरते कोट ही पांच तेथें ॥
 मोक्षा गेले अधिक बरवे पुत्रही रावणाचे ।

सौख्या देई शरण तुजला नम्र हो काय वाचें ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १३ ॥

ॐ ह्रीं रेवानदीचेतीरीं पांच कोटी मुनि मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
 स्वाहा ॥ १३ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

द्वैचक्री दशकामदेव बलि हे रेवानदीचे तीरीं ।
 त्याचा पश्चिम दिग्विभाग बरवा त्या सिद्ध कुटावरी ॥
 मोक्षाचें पद पावले मुनि कसे पन्नास लक्षांहुनीं ।
 कोटी तीन अधिक ते मज दिसे वंदू तया जाउनी ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १४ ॥

ॐ ह्रीं श्री रेवानदी पश्चिमेस सिद्धवरकूटावर साडे तीन कोटी मुनि
 मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १४ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

पाहा दक्षिण दिग्विभाग बरवा तो चुलनामा असे ।
 तेथें ते वडवानि गांव वड ते शोभा बहू ती दिसे ॥
 जेथें होय महान कुंभकरणा मुक्ति रमा आदरें ।
 कर्मा अष्ट हनोनि इंद्रजितही मोक्षासि गेला त्वरें ॥
 सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १५ ॥

ॐ ह्रीं श्री दक्षिण दिशी चुलउत्तुंग शिखरीं इंद्रजित व कुंभकर्ण मोक्षपद
 प्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १५ ॥

(शिखरिणी)

बहू शोभे पावाभिध शिखर हें नाम गिरिचें ।
 बरें आहे जेथे सजल चलना तीर नदिचें ॥
 मिळालें हें कैसे सहज बरवें मुक्तिपद तें ।

नमूं त्या सर्वाना सह समंतभद्रादि मुनिंते ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १६ ॥

ॐ ह्रीं श्री पावागिरिवर समंतभद्रादि मुनि मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ १६ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

आहे पश्चिम दिग्विभाग बरवा द्रोणागिरी पर्वत ।
तेथेही फलहोडि गांव वड ते दीसे बहू शोभित ॥
जेथें ते गुरुदत्त योगि गणते सौख्यार्णवीं राहिलें ॥
वंदूं प्रेमभरें सुखावह खरें मुक्तीपदा पावलें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १७ ॥

ॐ ह्रीं श्री द्रोणागिरिवर गुरुदत्तादि मुनि मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ १७ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

वंदूं युग्म मुनिश्वरांस नमुनी बाली महाबालितें ।
झाला नागकुमार थोर तिसरा कैसा ऋषी तो तिथें ॥
त्या अष्टपद पर्वतीं यति बरें मुक्तिसुखा पावले ।
संसारांतुन पार तारि सकला नाथा तुझीं पाउले ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १८ ॥

ॐ ह्रीं श्री बाली महाबाली व नागकुमारादि मुनि अष्टापदीं मोक्षपद
प्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १८ ॥

(शार्दूलविक्रीडित)

कैसा तो गिरिराज सुंदर दिसे मेंढागिरी पर्वत ।
आहे भाग इशान पूर अचला त्याचा असे मानित ॥
कोटी तीन अधीक लक्ष मुनीते पन्नास झाले बरें ।
त्या मुक्तागिरी सत्य मुक्ति दिसते वंदूं तया सत्वरें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ १९ ॥

ॐ ह्रीं श्री मेंढागिरी पर्वतावर साडे तीन कोटी मुनि मोक्षपदप्राप्तये
अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ १९ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

जे वंशस्थल नाम शोभित वना वर्णू किती त्याजला ।
त्याचा पश्चिम दिग्विभाग गिरि तो नामें असें कुंथला ॥
तेथें त्या कूलभूषणा पद मिळे देशभूषणा तसें ।
गेले ध्यान धरोनी शुक्ल मुनि ते मुक्ती पदाला कसें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २० ॥

ॐ ह्रीं श्री कुंथलगिरिवर कुलभूषण देशभूषणादि मुनि मोक्षपदप्राप्तये
अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ २० ॥

(मालिनी)

सुत जसधराया तुजला पांचशें ते ।
धवल धरुनि ध्यानीं जोडिती मुक्ति नातें ॥
सुखकर मज वाटे देश कालिंग जेथें ।
चरण कमल त्यांचें जाउनी वंदु तेथें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २१ ॥

ॐ ह्रीं श्री कालिंग देशीं जशधर राजाचे पांचशे सुत मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं
निर्वपामीति स्वाहा ॥ २१ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

जेथे कोट शिला मनोज्ञ असती पश्चिम भागीं महा ।
तेथें ते मुनि कोटि त्यावर कसें मुक्तीस गेले पहा ॥
ऐसे सत्य वदोनिया जिनवरें सर्वास तारावया ।
पूजा नित्यचि सिद्धक्षेत्र बरवीं मोक्षाप्रती जावया ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २२ ॥

ॐ ह्रीं श्री कोटशिलेवर कोटि मुनि मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति
स्वाहा ॥ २२ ॥

(मालिनी)

समवशरण पार्श्व श्रीजिना शोभिलें तें ॥
जवळि गिरि रिसंदे स्थानही युक्त जेथें ॥
परमपद मिळालें पांच योगीश्वरातें ॥
सुखकर वरदत्ता जाहलें तद्भवीं तें ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २३ ॥

ॐ ह्रीं श्री पार्श्वनाथजीच्या समवसरणाजवळ रिसंदे गिरविर पांच मुनि
मोक्षपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा ॥ २३ ॥

(शिखरिणी)

पहा राज्या सोडी सकलही सुखातें त्यजुनिही ॥
महा झाला त्यागी मुनिवर बरा बाहुबलिही ॥
कसा गेला कर्मा दहन करुनी तो शिवपुरा ॥
तसे होवो आम्हां सकल भविकां हे जिनवरा ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २४ ॥

ॐ ह्रीं श्री बाहुबली भगवान मुक्तिपदप्राप्तये अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा
॥ २४ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

श्री तीर्थकर वंद्य थोर जगतीं चोवीस जैनेश्वर ॥
हो कल्याणिक गर्भ जन्म तपही ज्ञानावलोकेश्वर ॥
ज्या ज्या स्थानिंच पावले नमुं तिथे निर्वाण ते सुंदर ॥
त्रैलोकीं करुं वंदना भवभया वारिल तीर्थेश्वर ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २५ ॥

ॐ ह्रीं श्री चोवीस तीर्थकरांचे गर्भ, जन्म, तप, ज्ञान, व मोक्ष अशी
पंचकल्पाणिकें ज्या ज्या ठिकाणीं झाले त्या सर्व क्षेत्रांना अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा
॥ २५ ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

तीर्थे ती त्रिजगतांमधील नमित्तों आणुनि त्यांसी मना ।
वाचा कायिक भावभक्ति धरुनी आम्हीं करुं पूजना ॥
वारंवार करुं त्रिकाल चरणीं त्यांची सदा वंदना ।
ऐसें जें करितात नित्य बरवें मुक्ति तया अंगना ॥

सुरनर सारे सुखा जाती ॥ २६ ॥

ॐ ह्रीं श्री तीन लोकासंबंधी सर्व जिनालयोभ्यो अर्घ्यं निर्वपामीति स्वाहा
॥ २६ ॥

(इंद्रवज्रा)

जैजै जिनेशा भवदुःखहारी । निर्वाणपूजा बहुसौख्यकारी ॥
भावं करी जो नर पुण्यराशी । होईल चक्री सुरलोकवासी ॥ २७ ॥

इत्याशीर्वादः ।

जयमाला

(मालिनी)

स्मरणकुसुममाला घालितां आत्मकंठें ।
बहु सुखकर माझा वाटतो काळ कंठें ॥
चरणिं शरण तुझ्या येउनी मागतों मी ।
जनन मरण वारी प्रार्थितों हें तुला मी ॥ १ ॥

(साक्या)

गिरिकैलासी आदिजिनेश्वर, वंदूं पदकमलातें ।
चंपापुरिते वासपुज्यजी, नेमी गिरनारीतें ॥
सम्मद शिखरीं महा, झाले जिनेश्वर वीस पहा ॥ २ ॥
सोनागिरिते पांच कोटही, तुंगगिरी हनुमंते ।

कोटि नव्याणव मुक्तिस गेले, सुखकर वरदत्ताते ॥
वरदत्त वरंगमुनिचंद्रा, सायरदत्तही योगिंद्रा ॥ ३ ॥

तारंगागिरि मोक्ष जहाले, नमस्कार चरणाला ।
अनिरुद्ध प्रद्युम्न शंभुही, मोक्षा गिरिनारीला ॥
बहात्तर कोट मुनी, गेले निजहित साधोनी ॥ ४ ॥

श्रीरामाचे सुत दोघेही, पांचकोट मुनि तेथें ।
लाड नरिंदादिक ही गेले, पावागिरि मोक्षातें ॥
धरुनी ध्यान वर्नीं, वंद्य जयांचे पाय जर्नीं ॥ ५ ॥

आठकोटि मुनि मोक्षसुखातें, पांडव तीन तसेही ।
श्रीशत्रुंजय गिरिवर गेला, द्रवीड राजा तोही ॥
निजहित साधोनी, जन्म मरण चुकवूनी ॥ ६ ॥

गजपंथाचें पवित्रशिखरीं, आठकोटि मुनि गेले ।
बली सातही मुक्तिसुखातें, जाउनिया राहीले ॥
घाया सौख्य बरें, वंदू जोडुनी युग्म करें ॥ ७ ॥

रावण राजाचे सुत आणखी, पांच कोट मुनि तेथें ।
रेवा नदीच्या तीरीं गेलें, अर्ध कोटि मुनि जेथें ॥
कर्मा जिंकुनी, शुक्ल ध्यान धरूनी मुनि ॥ ८ ॥

द्वैचक्री दश कामदेवही, आठ कोटि मुनिवर ते ।
रेवानदिच्या पश्चिम कुटीं, वरिती मुक्तिपदातें ॥
कैसे मुनि ध्यानीं, जयाला वंदिति जग तिन्ही ॥ ९ ॥

दक्षिणदेशीं चूल गिरी तो, इंद्रजीतही तेथें ।
घटकर्णाला मुक्ति मिळाली, अखंड सुखही जेथें ॥
गर्वा त्यागुनी, झाले सिद्ध महाध्यानी ॥ १० ॥

पावागिरिवर समंतभद्रहि, मुक्ति सुखाला लाभे ।

फलहोडी वड गिरीद्रोण ते, पश्चिम भार्गीं शोभे ॥
गुरुदत्तादि मुनि, गेले निजहित साधुनी ॥ ११ ॥

वंदुनि वाली महावालितें, आणि नागकुमारा ।
अष्टापद गिरिं मुक्ति मिळाली, भवनिधि होउनि पारा ॥
सारासार बरें, नमिति तयाला जन सारे ॥ १२ ॥

अचलापुरीच्या इशान भार्गीं, मेंढागिरी तो शोभे ।
मुनिजन साडेतीन कोट तो, परम सुखाला लाभे ॥
झाले ध्यानीं मुनि, वंद्य जयांचे पाय जर्नीं ॥ १३ ॥

वंशस्थल वन अनुपम शोभे, कुलभूषण मुनि तेथें ।
देशभूषणहि मुक्ति पावला, गिरि कुंथल तो जेथें ॥
जसधरसुत साचें, करिती सार्थक जन्माचें ॥ १४ ॥

कोटिशिलेवर कोटि मुनीश्वर, मुक्तिसुखाला गेले ।
वरदत्तादिक पांच मुनी ते, बाहुबलीही झाले ॥
राज्या सोडुनी, पावति सत्वर शिवरमणी ॥ १५ ॥

जेथें पंकल्याणिक झालें, जैनेश्वर रायाचे ।
तेथें वंदू तयांना भावें, तन मन आणिक वाचे ॥
न्याया उर्द्धगती, बालदासही मागे ती ॥ १६ ॥

॥ घत्ता ॥

(शार्दूल विक्रीडित)

ही जैमाल विशाल सुज्ञजन जो घालील कंठांतरीं ।
त्याचे सर्वही रोग शोक हरती सत्संपदा त्या वरी ॥
इंद्राचें पद प्राप्त त्यास सहजी सौख्यार्णवीं नांदती ।
आनंदें सुख भोगुनीहि बरवें मुक्तिसुखा पावती ॥ १ ॥

श्री निर्वाणक्षेत्र-पूजा समाप्त ।

भाग ४ : आरती संग्रह

अरिहंत आरती

जय जय अरिहंता, भगवंता, दीनदयाळा संता ।
 चरणी ओवाळिन, आरती, आदिनाथा जयवंता ॥ जय जय. ॥ धृ. ॥

दीपक लाउनिया, निर्मळ, रत्न मुक्ताफळ ॥
 जडितरजतादि हेमपात्र, कर्पूर अति निर्मळ ॥ जय जय. ॥ १ ॥

करीन अभिषेक, पंचामृत, कलश भरुनि अगणित ॥
 परिमळरस भरुनी गंधोदक, ढाळिन भावेसहित ॥ जय जय. ॥ २ ॥

अष्टक जयमाला, आनंदे, पढीन निर्मळछंदे ॥
 गाइन गुण तूझे, बहुहर्षे, नाचत प्रेमानंदे ॥ जय जय. ॥ ३ ॥

प्रातिहार्याची, बहु शोभा, किती वर्णू मी आभा ॥
 कोटि रविकिरण, तनु तूझी, कोमल कर्दळि गाभा ॥ जय जय. ॥ ४ ॥

नंदीपुरनगरी, विराजित, आदिनाथ साक्षात ॥
 राया विनवितसे, प्रभु मजला, दे फळ मनवांछित ॥ जय जय. ॥ ५ ॥

विशालकीर्तीची, मुनीची, झालि कृपा स्वामीची ॥
 चिंता हरलीसे, शिष्याची, महीचंद्र दीनाची ॥ जय जय. ॥ ६ ॥

वीतराग आरती

जयदेवा वीतरागा, दोषविवर्जितांगा ।
 आरति ओवाळीती, तुज निःसंगसंगा ॥ धृ. ॥

अक्षया जन्महीना, नाही तुजला स्वेद ।
 विस्मया वेगळा तूं, नाही विषाद खेद ॥ जयदेवा. ॥ १ ॥

जरा रति रोष नाही, नाहि चिंतानुराग ।
 निद्रा प्रमाद नाही, नाही शरीरी रोग ॥ जयदेवा. ॥ २ ॥

उन्माद भय नाही, नाही क्षुधा पिपास ।
 दूर तुझे पासुनीया, गेले अठराही दोष ॥ जयदेवा. ॥ ३ ॥

देवेंद्रकीर्तीचे, कृपे तुझी ही भक्ती ।
 महतीसागराचे दृढ लागली चिंती ॥ जयदेवा. ॥ ४ ॥

आदिनाथ आरती

जय देवा आदिनाथा । तुझ्या चरणी माझा माथा
 आरती ओवाळीता । हर्ष वाटे माझे चित्ता ॥ धृ. ॥

नाभिराया तुझा पीता । मरुदेवि तुझी माता ॥
 अयोध्येत जन्म घेता । दहा अतिशय नाथा ॥ जयदेवा. ॥ १ ॥

युगलाधर्म निवारीला । षट्कर्माचा स्थापियेला ॥
 भव्यजन बोधायला । प्रथम तीर्थकर झाला ॥ जयदेवा. ॥ २ ॥

नेमसागर महामुनि । त्यांचे लक्ष जिनचरणी ॥
 नरहरदास लोटांगणी । लीन असे सद्गुरुचरणी ॥ जयदेवा. ॥ ३ ॥

मल्लीनाथ आरती

ॐ जय जय मल्लिजिना । आरति ओवाळूं या । मंगल तव चरणा ॥ धृ. ॥

मार्गशीर्ष सुदि एकादशि ये, मिथिलापुरि जन्मा ।
 कुंभ प्रभावति भवना । वर्षति सुर रत्ना ॥ ॐ जयजय. ॥ १ ॥

पंचवीस धनु तुंग वज्रमय काया सौवर्णा ॥
 कलश लांछना शोभे । पुण्याचा भरणा ॥ ॐ जयजय. ॥ २ ॥

पूर्वभवी शुभ रत्नत्रयव्रत करि अतिचार विना ॥
 तीर्थकर पद पावे । राजा वैश्रवणा ॥ ॐ जयजय. ॥ ३ ॥
 अष्टकर्मरूपिमल्ल जिंकुनी, लहि केवलज्ञाना ॥
 बाल ब्रह्मचारी तूं । तारी भव्य जना ॥ ॐ जयजय. ॥ ४ ॥
 सहस्र पंचावन आयुष्यांती सम्मेदशिखरी ॥
 फाल्गुन पंचमि शुद्धया । मिळवी शिवसदना ॥ ॐ जयजय. ॥ ५ ॥
 शिरडशहापूर अतिशयक्षेत्री मनोज्ञ ही प्रतिमा ॥
 पद्मनंदि गुरु स्थापी । 'जय' करि नित नमना ॥ ॐ जयजय. ॥ ६ ॥

महावीर आरती

जय देवा वर्द्धमाना चोविसावा श्रीजिना ।
 आरती ओवाळीन भावे तव चरणा ॥ जयदेवा. ॥ धृ. ॥
 कौंडल्यपूर ग्राम तुमचे वास्तव्य स्थान ।
 पिता सिद्धार्थराया माता त्रिशलादेवी जाण ॥
 लांछनी सिंह शोभे किती करू वर्णन ।
 नामाची कीर्ति तुझ्या भरले तिन्ही त्रिभुवन ॥ जयदेवा. ॥ १ ॥
 कार्तिक मास जाण भक्त करती गुनगान ।
 पुण्याशी पार नाही ऐसे नाम महिमान ॥
 भजन पूजन केल्या होय पातकाची हान ।
 जडिता ध्यान तुझे होय केवलज्ञान ॥ जयदेवा. ॥ २ ॥
 त्रिकाल ध्यान तुझे होय जडले हृदयी माझे ।
 ते सौख्य काय सांगू ऐसे गुणार्णव तुझे ॥
 सहस्रमुखी शेष गाता तोहि शेवट झाला ।
 लक्ष मौन साधुनीया पावापुरी गेला मोक्ष ॥ जयदेवा. ॥ ३ ॥

सप्तदश दोन वरषे आहे प्रमाण साक्ष ।
 लांछन भोगिले हो ब्रह्मचर्य सुदक्ष ॥
 अष्टकर्म जाळुनीया पावापुरी गेला मोक्ष ।
 अष्टादश दोष राहो फळ मुद्रा पाहा साक्ष ॥ जयदेवा. ॥ ४ ॥
 ऐसी हो कीर्ति तुझी किती वर्णू दातारा ।
 वससी सर्व ठाई भक्तप्रिय मनोहरा ॥
 दास हा चरणी तुझ्या मागे मुक्तीचा थारा ।
 शिणलो जन्म घेता चुकवी चवऱ्यांशीचा फेरा ॥ जयदेवा. ॥ ५ ॥

काकड आरती

काकड आरति अरहंतदेवा तुजला ओवाळूं ।
 सत्प्रेमे पाऊले तूझी हृदयि कवटाळूं ॥ धृ. ॥
 अठरादोषविरहित देव अरहंत साजे ।
 छेचाळिस गुण विराजमान सिंहासनि राजे ॥ काकड. ॥ १ ॥
 सिंहासनाची प्रभा पाहता विस्मित जीव झाला ।
 तव स्वरूप पाहुनि आत्मा माझा पदि जडलो ॥ काकड. ॥ २ ॥
 तुझे पद पाहता प्रकाश पडला त्रिजगती ।
 कोटि सूर्यसम कांती त्याची किती वर्णू कीर्ति ॥ काकड. ॥ ३ ॥
 मानस्तंभ पाहुनि मान गळित झाला ।
 दिव्यध्वनि ऐकुनि भ्रमतरंग उडवीलो ॥ काकड. ॥ ४ ॥
 माया विद्या पिळा घालुनि काकडा केला ।
 सुकृताचे घृतामाजी सगळा भिजवीलो ॥ काकड. ॥ ५ ॥
 सोहं प्रकाश जिकडे तिकडे सर्वहि फाकला ।
 उदयास्त ग्रासुनि नित्य नवा उजळीलो ॥ काकड. ॥ ६ ॥
 पूर्णानदी तवपद पाहता दृष्टी भुकेली ।
 'शिवाराम' करी आराम तेथे न बोलवे बोली ॥ काकड. ॥ ७ ॥

मंगल आरती

घेऊनी धवलाक्षतपुष्पा । पात्रीं उजळूनिया दीपा ॥
 मंगल आरती जगदीशा । ओवाळीन तुज परमेशा ॥ १ ॥

जनकही तू मज जननी तू । मम चित्तांबुजतरणी तू ॥
 मित्रहि तू मम बंधू तू । ज्ञानदयेचा सिंधु तू ॥ २ ॥

सद्गुरू तू मम विद्या तू । दूर करि मम अविद्या तू ॥
 विघ्नविनाशक देवही तू । दाता त्राता सर्वही तू ॥ ३ ॥

नाथा हो जिननाथा हो । तव चरणी मम माथा हो ॥
 देवा हो जिनदेवा हो । आटवी भवजल ठेवा हो ॥ ४ ॥

स्वामी हो जिनस्वामी हो । चित्त असो तव नामी हो ॥
 राजा हो जिनराजा हो । हरवी दुर्गती माझी हो ॥ ५ ॥

तुजविन तारक मज कोणी । न दिसे पाहता जग तिन्ही ॥
 'महती' विनवी तुज लागी । द्यावी सद्गती मजलागी ॥ ६ ॥

सोळाकरण आरती

जय जय सोलहकारणयंत्रं, संसृतिसंहारनमंत्रं ॥
 आरती करुं अघहंत्रं, मदमायावेलडितंत्रं ॥ धृ. ॥

दर्शनशुद्धि विशाला, विनयस्थिति परमरसाला ।
 शीलव्रतगुणमाला, शुभनामयोग परिकाला ॥ जय. ॥ १ ॥

वर संवेगाते धरिजे, विधिपूर्वक वितरण कीजे ।
 द्वादशविध तप लीजे, शुभ साधुसमाधि लहीजे ॥ जय. ॥ २ ॥

वैयावृत्य करंता, हृदि भाव धरीं भगवंता ।
 भक्ति करी गुरु संता, बहुशास्त्र भक्ति झमकंता ॥ जय. ॥ ३ ॥

आगमरूप अनूपा, करि आवश्यक मुनिभूपा ।
 मार्गप्रभावनरूपा, प्रवचनवत्सलरसकूपा ॥ जय. ॥ ४ ॥

षोडशजिनवरनामा, मनिं भावे मानव रामा ।
 देवेंद्रकीर्तिपदकामा, अनुपावे अविचल ठामा ॥ जय. ॥ ५ ॥

दशलक्षणधर्म आरती

जय जय दशविध धर्मा । तुझि आरति करु सुखशर्मा ॥
 जय जय मंगलकर्मा । जय जय भववारणवर्मा ॥ धृ. ॥

मुनिजनमानसहारी । धरि एक क्षमा सुखकारी ॥
 शुभ मार्दव धर्म विशाला । करि जीवदया प्रतिपाळा ॥ १ ॥

शुभ आर्जव धर्म करावे । रिपु सज्जन एक भजावे ॥
 वद सत्यचि वाक्य रसाळा । सुखविकसित परम रसाळा ॥ २ ॥

तजि मानस कुटिलमलाते । मुनि बोलति शौच तयाते ॥
 संयम दोनि मुनीसी । करि पालन भाविक त्यासी ॥ ३ ॥

तप द्वादश आचरे भूपा । भवसागर होईल सोपा ॥
 करि आहारदान मुनीसी । वर औषध अभय श्रुतीसी ॥ ४ ॥

दशविध परिग्रह लोकी । करि आकिंचन्य विवेकी ॥
 तज परनारि कुसंग । धरि शीलव्रतासि अभंग ॥ ५ ॥

जो श्रावक करिल व्रतासी । सुख संपत्ति होईल त्यासी ॥
 सुरपतिकीर्तिपदाला । जिनसागर पावल त्याला ॥ ६ ॥

रत्नत्रय आरती

(चाल - आरती सांबसदाशिवची...)

आरती करुं त्रय-रत्नांची । ज्ञान-दर्शन-चारित्र्याची ॥ धृ. ॥

दर्शन आत्मरुची जाणा । तत्त्वार्थाच्या श्रद्धाना ॥
 सत्य गुरु-देव-शास्त्र माना । निःशंकितादि अंगांना ॥
 बिंबदर्शन । जाति-सुमिरण । होई कारण ॥

क्षायिक-उपशम-मिश्रांची । आज्ञादिक दशभेदांची । आरति. ॥ १ ॥

मति-श्रुत परोक्षज्ञानांची । अवधि मनःपर्यय सांची ॥
 अनंत केवल-बोधाची । त्रय, प्रत्यक्ष-प्रमाणाची ॥
 अज्ञतम घाति । भव्यजन घ्याति । देह सुमति ती ॥
 स्याद्वादांकित वाणीची । अष्टविध ज्ञानाचाराची ॥ आरति. ॥ २ ॥

महाव्रत पांच, पंच समिती । मनवचकाय त्रयगुप्ती ॥
 त्रयोदशविध चारित्र्याची । मूलोत्तर त्या सुगुणांची ॥
 भेद ते खास । एकउणतिस । तीन रत्नास ॥
 निश्चय-व्यवहार द्वयिची । साधना शिवसुख प्राप्तीची ॥ आरति. ॥ ३ ॥

पंचमेरू आरती

जय जय मेरू जिन्दा, भुवनत्रय कुमुदिनि चंद्रा ।
 नत-खग-सुर मानव-इंद्रा, वर हाटक वर्ण विचंद्रा ॥ धृ. ॥
 प्रथम सुदर्शन नाम, नग लक्ष योजन गुण ग्राम ।
 विजयाचल अभिराम । तत मंदर विद्युत्परम ॥ जय. ॥
 विजयादिक तुर्यनगांची, चतुराशीति लक्षी सरउची ।
 वर हाटक भवन जिनाची, अनुपम प्रतिमा रत्नाची ॥ जय. ॥
 सालभद्रादिक गहन, त्यावरि वन नंदन भवन ।
 तदुपरि सुमनस रान, वर पांडुक त्यावरि जाण ॥ जय. ॥
 प्रतिवन जिनवरचारी, महा मंदिर षोडश भारी ।
 अशीति जिनेष्वाकारी, बहु सुंदर सर्व विचारी ॥ जय. ॥
 पञ्च दिनावधि करे पूजा, जो नर निवृत्ति काजा ।
 जिनसागर जिनराजा, मन अमृत अक्षय पाजा ॥ जय. ॥

नंदीश्वर-आरती

चाल ग चाल सखे, प्रभू जेथे, द्वीप नंदीश्वर तेथे,
 मंगल आरती हे, करू जेथे, सुरपति पूजित तेथे ॥ धृ. ॥
 अंजन मध्यगिरी, बहु गगनी, दधि मुख चार ग सजणी,
 रतिकर आठ गिरी, बहु रमणी, पूर्व दिशा प्रति भ्रमृणी ॥ चाल ग ॥
 चहु दिशी श्रीगिरीचा, श्रृंगार, देवस्थळ ते सार,
 शिखर विराजितसे, मनोहर, सुंदर जय जय कार ॥ चाल ग ॥
 चार सुवापीका जड तेथे, दधि मुख पर्वत तेथे,
 मध्य विराजितसे, गिरी जेथे, पद्मप्रफुल्लित तेथे ॥ चाल ग ॥
 द्वीप नंदीश्वरची, बरी रचना, ग्रंथील बहुविध गगना ।
 पूर्ण कृपा गुरुची, मज सुचना, रजतल-महितव चरणा ॥ चाल ग ॥

नेमिनाथ आरती

आरती यदुकुल दीप तुमारी, नेमिनाथ पत राखो हमारी ॥ १ ॥
 जन्मतहीं त्रय ज्ञानके धारी, पंच कल्याणक मंगलकारी ॥ २ ॥
 तोरणसे जग फेरि गये प्रभु, करने लगे तप शिव सुखकारी ॥ ३ ॥
 धर्म ध्यान रत हो तप कीना पाया सुख वरली शिवनारी ॥ ४ ॥
 दुख-मय हम सब जीव अनारी, तारक हो तुम करुणाधारी ॥ ५ ॥
 नेमगिरी के तुम हो वासी, गडगिरनार वरी शिवनारी ॥ ६ ॥
 आरती इस उद्देश उतारी, तुम सब जीवनके हितकारी ॥ ७ ॥

भाग ५ : लघु-भक्तिसंग्रह

ईर्यापथ - प्रतिक्रमण

पडिक्कमामि भंते इरियावहियाए विराहणाए अणाउत्ते, अइगमणे, णिग्गमणे, ठाणे, गमणे, चंकमणे, पाणुग्गमणे, विज्जुग्गमणे, हरिदुग्गमणे, उच्चार-पस्सवणखेलसिंघाणयवियडियपइट्टावणियाए, जे जीवा एहंदिया वा, बेइंदिया वा, तेइंदिया वा, चउरिंदिया वा, पंचेंदिया वा, णोल्लिदा वा, पेळ्ळिदा वा, संघट्टिदा वा, संघादिदा वा, उद्दाविदा वा, परिदाविदा वा, किरच्छिदा वा, लेसिदा वा, छिंदिदा वा, भिंदिदा वा, ठाणदो वा, ठाणचंक-मणदो वा, तस्य उत्तरगुणं तस्य पाचच्चित्तरकरणं, तस्स विसोहिकरणं जाव अरहंताणं भयवंताणं, णमोकारं पज्जुवासं करेमि तावक्कायं पावकम्मं दुच्चरियं वोस्सरामि ॥ (जाप्यानि ९)

ईर्यापथ शुद्धि

ईर्यापथे प्रचलताद्य मया प्रमादा - ।

देकेन्द्रियप्रमुखजीवनिकायबाधा ॥

निर्वर्तिता यदि भवेदयुगांतरेक्षा ।

मिथ्या तदस्तु दुरितं गुरुभक्तितो मे ॥

करचरणतनुविघातादटतो निहतः प्रमादतः प्राणी

ईर्यापथमिति भीत्या मुंचे तद्दोषहान्यर्थम् ॥

श्री सिद्धभक्तिः

संसारचक्रगमनागतिविप्रमुक्तान् । नित्यं जरामरणजन्मविकारहीनान् ।
देवेन्द्रदानवगणैरभिपूज्यमानान् । सिद्धांस्त्रिलोकमहितांश्चरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥

लोग्गमत्थयत्था चरमसरीरेण ते दु किंचूणा ।

गयसिथमूसगब्भे जारिसआयार तारिसायारा ॥ २ ॥

असरीरा जीवघणा उवजुत्ता दंसणे य णाणे य ।

सायारमणायारा लक्खणमेयं तु सिद्धाणं ॥ ३ ॥

मूलुत्तरपयडीणं बंधोदयसत्तकम्मउम्मुक्का ।

मंगलभूदा सिद्धा अट्टगुणातीदसंसारा ॥ ४ ॥

अट्टविहकम्मवियला सीदीभूदा णिरंजणा णिच्चा ।

अट्टगुणा किदकिच्चा लोयग्गणिसिणो सिद्धा ॥ ५ ॥

सिद्धाणट्टुमला विसुद्धबुद्धि य लद्धसब्भावा ।

तिहुयणसिरसेहरया पसीयंतु भंडारया सव्वे ॥ ६ ॥

गमणागमणविमुक्के विहिडीयकम्मट्टुपयडिसंघाए ।

सासयसुहसंपत्ते ते सिद्धा वंदिमो णिच्चं ॥ ७ ॥

जयमंगलभूदाणं विमलाणं णाणदंसणमयाणं ।

तइलोयसेहराणं णमो सया सव्वसिद्धाणं ॥ ८ ॥

समत्तणाणदंसणवीरियसुहुमं तहेव अवगहणं ।

अगुरुलहुमव्वाबाहं अट्टगुणा होंति सिद्धाणं ॥ ९ ॥

तवसिद्धे णयसिद्धे संजमसिद्धे चरित्तसिद्धे य ।

णाणम्मि दंसणम्मि य सिद्धे सिरसा णमंसामि ॥ १० ॥

अञ्चलिकाः इच्छामि भंते । सिद्धभक्ति काउस्सग्गो कओ तस्सालोचेउं,
सम्मणाणसम्मदंसणसम्मचरित्तजुत्ताणं अट्टविहकम्मविप्पमुक्काणं अट्टगुणसंपण्णाणं

उद्धलयमच्चयम्पि पइद्धियाणं तवसिद्धाणं णयसिद्धाणं संजमसिद्धाणं चरित्तिसिद्धाणं
अतीताणागतवह्माणकालत्तयसिद्धाणं सव्वसिद्धाणं सयो णिच्चकालं अंचेमि पूजेमि
वंदामि णमंसामि दुक्खक्खओ कम्मक्खओ बोहिलाहो सुगइगमणं समाहिमरणं
जिणगुणसंपत्ति होउ मज्झं ॥

(इति श्रीसिद्धभक्तिः)

श्रीश्रुतभक्तिः

श्रीमत्परमगम्भीर, स्याद्वादामोघलांछनम् ॥
जीयात् त्रैलोक्यनाथस्य, शासनं जिनशासनम् ॥ १ ॥
अर्हद्वक्त्रप्रसूतं, गणधररचितं, द्वादशांगं विशालम् ।
चित्रं बह्वर्थयुक्तं, मुनिगणवृषभैर्धारितं बुद्धिमद्भिः ॥
मोक्षाग्रद्वारभूतं, व्रतचरणफलं, ज्ञेयभावप्रदीपम् ।
भक्त्या नित्यं प्रवन्दे, श्रुतमहमखिलं, सर्व-लोकैकसारम् ॥ २ ॥
पुद्गलमर्यादोक्तं । प्रत्यक्षं सप्रभेदमवधिं च ॥
देशावधिपरमावधि- । सर्वावधिभेदमभिवंदे ॥ ३ ॥
परमनसि स्थितमर्थं । मनसा परिविद्य मंत्रिमहितगणं ॥
ऋजुविपुलमतिविकल्पं । स्तौमि मनःपर्ययज्ञानम् ॥ ४ ॥
क्षायिकमेकमनन्तं । त्रिकालसर्वार्थयुगपदवभासम् ॥
सकलसुखधामसततं । वंदेऽहं केवलज्ञानम् ॥ ५ ॥
इच्छामि भंते ! सुदभत्ति काउस्सग्गो कओ तस्सालोचेउं, अंगोवंग पइण्णाए,
पाहुडपरियम्मसुत्तपढमणिओगपुव्वगयचूलिया चेव सुत्तत्थयं थुइधम्मकहाइयं
सुदं सया...मज्झं ॥

(इति लघुश्रुतज्ञान भक्तिः)

श्रीचारित्रभक्तिः

व्रतसमुदयमूलः संयमस्कंधबंधो ।
यमनियमपयोभिर्वर्धितः शीलशाखः ॥
समितिकलिकभारो गुप्तिगुप्तप्रवालो ।
गुणकुसुमसुगंधिः सत्तपश्चित्रपत्रः ॥ १ ॥
शिवसुखफलदायी यो दयाछाययोद्यः ।
शुभजनपथिकांना खेदनोदे समर्थः ।
दुरितरविजतापं प्रापयन्तभावं ।
सभवविभवहान्यै नोस्तु चारित्रवृक्षः ॥ २ ॥

चारित्रं सर्वजिनैश्चरितं प्रोक्तं च सर्वशिष्येभ्यः ।
प्रणमामि पंचभेदं पंचमचारित्रलाभाय ॥ ३ ॥
धर्मः सर्वसुखाकरो हितकरो धर्मं बुधाश्चिन्वते ।
धर्मेणैव समाप्यते शिवसुखं धर्माय तस्मै नमः ॥
धर्मान्नास्त्यपरः सुहृद् भवभृतां धर्मस्य मूलं दया ।
धर्मे चित्तमहं दधे प्रतिदिनं हे धर्म ! मां पालय ॥ ४ ॥
धम्मो मंगलमुक्किट्टम् अहिंसा संजमो तओ ।
देवा वि तस्स पणमंति जस्स धम्मो सया मणो ॥ ५ ॥

इच्छामि भंते ! चारित्तभत्ति काउस्सग्गो कओ, तस्सालोचेउं, सम्मणाणजोयस्स
सम्मत्ताहिद्धियस्स सव्वपहाणस्स णिव्वाणमग्गस्स कम्मणिज्जरफलस्स, खमाहारस्स
पंचमहव्वयसंपण्णस्स तिगुत्तिगुत्तस्स पंचसमिदिजुत्तस्स णाणज्झाणसाहणस्स
समयाइपवेसयस्स सम्मचरित्तस्स सया..... मज्झं ॥

(इति लघुचारित्रभक्तिः)

श्रीचैत्यभक्तिः

यावन्ति जिनचैत्यानि विद्यन्ते भुवनत्रये ।
 तावन्ति सततं भक्त्या त्रिःपरीत्य नमाम्यहं ॥ १ ॥
 मानस्तंभाः सरांसि प्रविमलजलसत्खातिका पुष्पवाटी ।
 प्राकारो नाटयशालाद्धितयमुपवनं वेदिकान्तर्ध्वजाद्याः ॥
 शालः कल्पद्रुमाणां सुपरिवृतवनं स्तूपहर्म्यावली च ।
 प्राकारः स्फाटिकोन्तर्नृसुरमुनिसभा पीठिकाग्रे स्वयंभूः ॥ २ ॥
 वर्षेषु वर्षांतरपर्वतेषु नन्दीश्वरे यानि च मंदरेषु ।
 यावन्ति चैत्यायतनानि लोके सर्वाणि वन्दे जिनपुंगवानाम् ॥ ३ ॥

अवनितलगतानां कृत्रिमाकृत्रिमाणां ।
 वनभवनगतानां दिव्यवैमानिकानां ॥
 इह मनुजकृतानां देवराजार्चितानां ।
 जिनवरनिलयानां भावतोऽहं स्मरामि ॥ ४ ॥
 जंबूधातकिपुष्करार्द्धवसुधाक्षेत्रत्रये ये भवा-
 श्रंभ्रांभोजशिखंडिकंठकनकप्रावृद्धनाभा जिनाः
 सम्यग्ज्ञानचरित्रलक्षणधरा दग्धाष्टकर्मधनाः ।
 भूतानागतवर्तमानसमये तेभ्यो जिनेभ्यो नमः ॥ ५ ॥

श्रीमन्मेरौ कुलाद्रौ रजतगिरिवरे शाल्मलौ जंबुवृक्षे ।
 वक्षारे चैत्यवृक्षे रतिकररुचके कुंडले मानुषांके ॥
 इक्ष्वाकारेऽजनाद्रौ दधिमुखशिखरे व्यंतरे स्वर्गलोके ।
 ज्योतिर्लोके ऽभिवन्दे भुवनमहितले यानि चैत्यानि तानि ॥ ६ ॥

देवासुरेन्द्रनरनागसमर्चितेभ्यः ।
 पापप्रणाशकरभव्यमनोहरेभ्यः ॥
 घंटाध्वजादिपरिवारविभूषितेभ्यो ।
 नित्यं नमो जगति सर्वजिनालयेभ्यः ॥ ७ ॥

द्वौ कुंदेदुतुषारहारधवलौ द्वाविंद्रनीलप्रभौ ।
 द्वौ बंधूकसमप्रभौ जिनवृक्षो द्वौ च प्रियंगुप्रभौ ॥
 शेषाः षोडशजन्मजमृत्युरहिताः संतप्तहेमप्रभा- ।
 स्ते संज्ञानदिवाकराः सुरनुताः सिद्धिं प्रयच्छन्तु नः ॥ ८ ॥

इच्छामि भन्ते ! चेइयभक्ति काऊस्सग्गो कओ तत्सालोचेउं अहलोयतिरिय-
 लोयउद्ध्लोयम्मि किट्टिमाकिट्टिमाणि जाणि जिणचेइयाणि ताणि सव्वाणि तिसुवि
 लोएसु भवणवासियवाणविंतरजोइसियकप्पवासियत्ति चउविहा देवा सपरिवारा
 दिव्वेहिं गंधेहिं दिव्वेहिं अक्खेहिं दिव्वेहिं पुप्फेहिं दिव्वेहिं दीवेहिं दिव्वेहिं
 धुव्वेहिं दिव्वेहिं चुण्णेहिं दिव्वेहिं वासेहिं दिव्वेहिं ण्हाणेहिं णिच्चकालं अंचन्ति
 पूजन्ति वंदन्ति णमंसन्ति चेदियमहाकल्लाणं करन्ति । अहमवि इह संतो तत्थसंताइं
 णिच्चकालं.....मज्झं ॥

श्रीपंचमहागुरुभक्तिः

प्रातिहार्यैर्जिनान्सिद्धान्गुणैः सूरीन्सुमातृभिः ।
 पाठकान्विनयैः साधून् योगांगैश्चाष्टभिः स्तुवे ॥ १ ॥

मणुयणाइंदसुरधरियछत्तत्तया । पंचकल्याणसोक्खावलि पत्तया ॥
 दंसणं णाणज्ञाणं अणंतं बलं । ते जिणा दिंतु अम्हं वरं मंगलं ॥ २ ॥
 जेहिं ज्ञाणग्गिबाणेहिं अइदद्वयं । जम्मजरमरणणयरत्तयं दद्वयं ॥
 जेहिं पत्तं सिवं सासयं ठाणयं । ते महं दिंतु सिद्धा वरं णाणयं ॥ ३ ॥
 पंचहाचारपंचग्गिंसंसाहया । बारसंगाइसुअजलहिं अवगाहया ॥
 मोक्खलच्छीमहंती महंते सया । सूरिणो दिंतु मोक्खं गया संगया ॥ ४ ॥
 घोरसंसारभीमाडवीकाणणे । तिक्खवियरालणहपावपंचाणणे ॥
 णट्टमग्गाण जीवाण पहदेसया । वंदिमो ते उवज्जाय अम्हे सया ॥ ५ ॥

उगतवचरणकरणेहिं झीणं गया धम्मवरझाणसुक्केक्कझाणं गया ॥
 निब्भरं तवसिरिए समालिंगया । साहवो ते महं मोक्खपहम्मगया ॥ ६ ॥
 येण तोत्थेण जो पंचगुरू वंदये । गुरुयसंसारघनवेल्लि सो छिंदये ॥
 णट्टमग्गाण जीवाण पहदेसया । वंदिमो ते उवज्झाय अम्हे सया ॥ ७ ॥

इच्छामि भंते ! पंचमहागुरुभक्ति काउसग्गो कओ तस्सालोचेउं
 अट्टमहापाडिहेरसंजुत्ताणं अरहंताणं, अट्टगुणसंपण्णाणं उट्टलोयमत्थयम्मि
 पइट्टियाणं सिद्धाणं, अहपवयणमाउसंजुत्ताणं आयरियाणं,
 आयारादिसुदणाणोवदेसयाणं उवज्झायाणं, तिरयणगुणपालणरयाणं सव्वसाहुणं,
 णिच्चकालं.....मज्झं ॥

(इति श्रीलघुपंचमहागुरुभक्तिः)

श्रीशांतिभक्तिः

शांतिजिनं शशिनिर्मलवक्त्रं । शीलगुणव्रतसंयमपात्रम् ॥
 अष्टशतार्चितलक्षणगात्रं । नौमि जिनोत्तममंबुजनेत्रम् ॥ १ ॥
 पंचममीप्सितचक्रधराणां । पूजितमिंद्रनरेंद्रगणैश्च ॥
 शांतिकरं गणशांतिमभीप्सुः । षोडशतीर्थकरं प्रणमामि ॥ २ ॥
 दिव्यतरुः सुरपुष्पसुवृष्टिर्दुभिरासनयोजनघोषौ ॥
 आतपवारणचामरयुग्मे । यस्य विभाति च मंडलतेजः ॥ ३ ॥
 तं जगदर्चितशांतिजिनेन्द्रं । शांतिकरं शिरसा प्रणमामि ॥
 सर्वगणाय तु यच्छतु शांतिं । मह्यमरं पठते परमां च ॥ ४ ॥

येऽभ्यर्चिता मुकुटकुंडलहाररत्नैः । शक्रादिभिः सुरगणैः स्तुतपादपद्माः ॥
 ते मे जिनाः प्रवरवंशजगत्प्रदीपाः । तीर्थकराः सततशांतिकरा भवन्तु ॥ ५ ॥

इच्छामि भंते ! विसेससं सांतिभक्ति काउसग्गो कओ तस्सालोचेउं पंचमहाकल्लाण-
 संपण्णाणं अट्टमहापाडिहेरसहियाणं चउतीसातिसयविसेसंजुत्ताणं बत्तीस-
 देविंदमणिमथडमत्थ-महियाणं बलदेववासुदेवचक्करहरसिमुणिजदिअणगारोव गूढाणं
 थुइसयसहस्सणिलयाणं उसहाइवीरपच्छिममंगलमहापुरिसाणं णिच्चकालं.....
 मज्झं ॥

(इति श्रीलघुशांतिभक्तिः)

श्रीआचार्यभक्तिः

श्रुतजलधिपारगेभ्यः स्वपरमतविभावनापटुमतिभ्यः ।
 सुचरिततपोनिधिभ्यो नमो गुरुभ्यो गुणगुरुभ्यः ॥ १ ॥
 छत्तीसगुणसमग्गे पंचविहाचारकरणसंदरिसे ।
 सिस्साणुग्गहकुसले धम्मायरिये सदा वंदे ॥ २ ॥
 गुरुभक्तिसंजमेण य तरंति संसारसायरं घोरं ।
 छिण्णांति अट्टकम्मं जम्म ण मरणं ण पावंति ॥ ३ ॥
 ये नित्यं व्रतमंत्रहोमनिरता ध्यानाग्निहोत्राकुलाः ।
 षट्कर्मानिरतास्तपोधनधनाः साधुक्रियाः साधवः ॥
 शीलप्रावरणा-गुणप्रहरणाश्चंद्रार्कतेजोऽधिकाः
 मोक्षद्वारकपाटपाटनभटाः प्रीणंतु मां साधवः ॥ ४ ॥

श्रीसमाधिभक्तिः

एकापि समर्थेयं जिनभक्तिर्दुर्गतिं निवारयितुम् ।
 पुण्यानि च पूरयितुं दातुं मुक्तिश्रियं कृतिनः ॥

श्रीयज्ञोपवीतधारणामन्त्र

अतिनिर्मल मुक्ताफलललितं, यज्ञोपवीतमतिपूतम् ।
 रत्नत्रयमिति मत्वा, करोमि कलुषापहरणमाभरणम् ॥
 नमः सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्राय यज्ञोपवीत सन्धारणम् ।
 केवलज्ञानसाम्राज्य-युवराज पदप्राप्तये ।
 रत्नत्रयमिदं सूत्रं, कण्ठाभरणमादधे ॥

श्रीगंधलेपन (तिलकन्यासः)

अर्हतां वा ललाटे च, सिद्धानां हृदये तथा ।
 आचार्याणां च श्रीकण्ठे, पाठको दक्षिणे भुजे ॥
 साधूनां वामभागे च, पञ्चस्थानं प्रकीर्तितम् ।
 प्रत्यहं चन्दनैः स्वस्य शरीरे लेपमाचरेत् ॥

श्रीकंकणबंधनमंत्र

जिनेन्द्र-गुरुपूजनं श्रुतवचः सदा धारणं ।
 स्वशील-यम-रक्षणं ददनसत्तपो बृंहणं ॥
 इति प्रथित षट्क्रिया निरतिचारमास्तां तवे- ।
 त्यथ प्रथन कर्मणे विहितरक्षिकाबन्धनम् ॥

श्रीकंकणविमोचन मंत्र

ॐ ह्रीं नमः सर्वदोषविनिर्मुक्तेभ्यः स्वाहा ।

भाग ६ : स्तोत्रसंग्रह

(तत्त्वार्थसूत्र, लघुतत्त्वार्थ, पंचस्तोत्र सार्थ)

तत्त्वार्थसूत्र (आ. गृह्यपिच्छ विरचित)

त्रैकाल्यं द्रव्यषट्कं नवपदसहितं जीवषट्कायलेश्याः ।
 पंचान्ये चास्तिकाया व्रतसमितिगतिज्ञानचारित्रभेदाः ॥
 इत्येतन्मोक्षमूलं त्रिभुवनमहितैः प्रोक्तमर्हद्भिरीशैः ।
 प्रत्येति श्रद्धधाति स्पृशति च मतिमान् यः स वै शुद्धदृष्टिः ॥ १ ॥

सिद्धे जयप्पसिद्धे, चउविहाराहणाफलं पत्ते ।
 वंदित्ता अरहंते, वोच्छं आराहणा कमसो ॥ २ ॥
 उज्झोवणमुज्झवण-णिग्वाहणं साहणं च णिच्चरणं ।
 दंसणणाणचरित्तं तवाणमाराहणा भणिया ॥ ३ ॥

मोक्षमार्गस्य नेतारं, भेत्तारं कर्मभूताम् ।
 ज्ञातारं विश्वतत्त्वानां वंदे तद्गुणलब्धये ॥ १ ॥

सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्राणि मोक्षमार्गः ॥ १ ॥ तत्त्वार्थश्रद्धानं सम्यग्दर्शनम् ॥ २ ॥
 तन्निसर्गादधिगमाद्वा ॥ ३ ॥ जीवाजीवास्रवबंधसंवरनिर्जरामोक्षास्तत्त्वम् ॥ ४ ॥
 नामस्थापनाद्रव्यभावतस्तन्त्यासः ॥ ५ ॥ प्रमाणनयैरधिगमः ॥ ६ ॥ निर्देश-
 स्वामित्वसाधनाऽधिकरणस्थितिविधानतः ॥ ७ ॥ सत्संख्याक्षेत्रस्पर्शनकालां-
 तरभावाल्पबहुत्वैश्च ॥ ८ ॥ मतिश्रुतावधिमनःपर्ययकेवलानि ज्ञानम् ॥ ९ ॥
 तत्प्रमाणे ॥ १० ॥ आद्ये परोक्षम् ॥ ११ ॥ प्रत्यक्षमन्यत् ॥ १२ ॥ मतिः
 स्मृतिः संज्ञा चिंताऽभिनिबोध इत्यनर्थान्तरम् ॥ १३ ॥ तदिन्द्रियानिन्द्रियनिमि-
 त्तम् ॥ १४ ॥ अवग्रहेहाऽवायधारणाः ॥ १५ ॥ बहुबहुविधिक्षिप्राऽनिःसृता-
 नुक्तध्रुवाणां सेतराणाम् ॥ १६ ॥ अर्थस्य ॥ १७ ॥ व्यंजनस्यावग्रहः ॥ १८ ॥
 नचक्षुरनिन्द्रियाभ्याम् ॥ १९ ॥ श्रुतं मतिपूर्वं द्वयनेकद्वादशभेदम् ॥ २० ॥
 भवप्रत्ययोऽवधिर्देवनारकाणाम् ॥ २१ ॥ क्षयोपशमनिमित्तः षड्विकल्पः

शेषाणाम् ॥ २२ ॥ ऋजुविपुलमती मनःपर्ययः ॥ २३ ॥ विशुद्ध्यप्रतिपाताभ्यां
तद्विशेषः ॥ २४ ॥ विशुद्धिक्षैत्रस्वामिविषयेभ्योवधिमनःपर्यययोः ॥ २५ ॥
मतिश्रुतयोर्निबन्धो द्रव्येष्वसर्वपर्यायेषु ॥ २६ ॥ रूपिष्ववधेः ॥ २७ ॥ तदनन्तभागे
मनःपर्ययस्य ॥ २८ ॥ सर्वद्रव्यपर्यायेषु केवलस्य ॥ २९ ॥ एकादीनि भाज्यानि
युगपदेकस्मिन्नाचतुर्भ्यः ॥ ३० ॥ मतिश्रुतावधयो विपर्ययश्च ॥ ३१ ॥
सदसतोरविशेषाद्यच्छोपलब्धेरुन्मत्तवत् ॥ ३२ ॥ नैगमसंग्रहव्यवहारर्जुसूत्रशब्द-
समभिरूढैवंभूता नयाः ॥ ३३ ॥

इति तत्त्वार्थधिगमे मोक्षशास्त्रे प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

अथ द्वितीयोध्यायः

औपशमिकक्षायिकौ भावौ मिश्रश्च जीवस्य स्वतत्त्वमौदयिकपारिणामिकौ
च ॥ १ ॥ द्विनवाष्टादशैकविंशतित्रिभेदा यथाक्रमम् ॥ २ ॥ सम्यक्त्व-
चारित्रे ॥ ३ ॥ ज्ञानदर्शनदानलाभभोगोपभोगवीर्याणि च ॥ ४ ॥ ज्ञानाज्ञानद-
र्शनलब्धयश्चतुस्त्रिपंचभेदाः सम्यक्त्वचारित्रसंयमासंयमाश्च ॥ ५ ॥ गति-
कषायलिंगमिथ्या-दर्शनाऽज्ञानाऽसंयताऽसिद्धलेश्याश्चतुस्त्र्येकैकैक-
षड्भेदाः ॥ ६ ॥ जीवभव्याऽभव्यत्वानि च ॥ ७ ॥ उपयोगो लक्षणम् ॥ ८ ॥
स द्विविधोऽष्ट-चतुर्भेदः ॥ ९ ॥ संसारिणो मुक्ताश्च ॥ १० ॥ समनस्काऽम-
नस्काः ॥ ११ ॥ संसारिणस्त्रसस्थावराः ॥ १२ ॥ पृथिव्यप्तेजोवायुवनस्पतयः
स्थावराः ॥ १३ ॥ द्वीन्द्रियादयस्त्रसाः ॥ १४ ॥ पंचेन्द्रियाणि ॥ १५ ॥ द्विवि-
धानि ॥ १६ ॥ निर्वृत्युपकरणे द्रव्येन्द्रियम् ॥ १७ ॥ लब्ध्युपयोगौ भावेन्द्रि-
यम् ॥ १८ ॥ स्पर्शनरसनघ्राणचक्षुः श्रोत्राणि ॥ १९ ॥ स्पर्शरसगंधवर्णशब्दास्त-
दर्थाः ॥ २० ॥ श्रुतमनिन्द्रियस्य ॥ २१ ॥ वनस्पत्यंतानामेकम् ॥ २२ ॥ कृमिपि-
पीलिकाभ्रमरमनुष्यादीनामेकैकवृद्धानि ॥ २३ ॥ संज्ञिनः समनस्काः ॥ २४ ॥
विग्रहगतौ कर्मयोगः ॥ २५ ॥ अनुश्रेणि गतिः ॥ २६ ॥ अविग्रहा जीव-
स्य ॥ २७ ॥ विग्रहवती च संसारिणः प्राक्चतुर्भ्यः ॥ २८ ॥ एकसमयाऽ-
विग्रहा ॥ २९ ॥ एकं दौ त्रीन्वानाहारकः ॥ ३० ॥ संमूर्च्छनगर्भोपपादा
जन्म ॥ ३१ ॥ सचित्तशीतसंवृताः सेतरा मिश्राश्चैकशस्तद्योनयः ॥ ३२ ॥
जरायुजाण्डजपोतानां गर्भः ॥ ३३ ॥ देवनारकाणामुपपादः ॥ ३४ ॥ शेषाणां

संमूर्च्छनम् ॥ ३५ ॥ औदारिकवैक्रियिकाहारकतैजसकार्मणानि शरीराणि ॥ ३६ ॥
प्रदेशतोऽसंख्येयगुणं प्राक् तैजसात् ॥ ३८ ॥ अनन्तगुणे परे ॥ ३९ ॥
अप्रतीघाते ॥ ४० ॥ अनादिसंबन्धे च ॥ ४१ ॥ सर्वस्य ॥ ४२ ॥ तदादीनि
भाज्यानि युगपदेकस्मिन्नाचतुर्भ्यः ॥ ४३ ॥ निरुपभोगमन्त्यम् ॥ ४४ ॥
गर्भसंमूर्च्छनजमाद्यम् ॥ ४५ ॥ औपपादिकं वैक्रियिकम् ॥ ४६ ॥ लब्धिप्रत्ययं
च ॥ ४७ ॥ तैजसमपि ॥ ४८ ॥ शुभं विशुद्धमव्याघाति चाहारकं प्रमत्तसंयत-
स्यैव ॥ ४९ ॥ नारकसंमूर्च्छिनो नपुंसकानि ॥ ५० ॥ न देवाः ॥ ५१ ॥
शेषास्त्रिवेदाः ॥ ५२ ॥ औपपादिकचरमोत्तमदेहाऽसंख्येयवर्षायुषोऽनपवर्त्या-
युषः ॥ ५३ ॥

इति तत्त्वार्थधिगमे मोक्षशास्त्रे द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

अथ तृतीयोध्यायः

रत्नशंकरावालुकापंकधूमतमोमहातमःप्रभा भूमयो घनांबुवाताकाशप्रतिष्ठाः
सप्ताधोऽधः ॥ १ ॥ तासु त्रिंशत्पंचविंशतिपंचदशदशत्रिपंचोनेकनरकशतसहस्राणि
पंच चैव यथाक्रमम् ॥ २ ॥ प्रथमायां प्रतरास्त्रयोदशाधोऽधो द्विहीनाः ॥ ३ ॥
नारका नित्याऽशुभतरलेश्यापरिणामदेहवेदनाविक्रियाः ॥ ४ ॥ परस्परो-
दीरितदुःखाः ॥ ५ ॥ संक्लिष्टाऽसुरोदीरितदुःखाश्च प्राक् चतुर्थ्याः ॥ ६ ॥
तेष्वेकत्रिसप्त-दशसप्तदशद्विंशतित्रयस्त्रिंशत्सागरोपमा सत्त्वानां परा
स्थितिः ॥ ७ ॥ जंबूद्वीपलवणोदादयः शुभनामानो द्वीपसमुद्राः ॥ ८ ॥ द्विर्द्वि-
र्विष्कंभाः पूर्वपूर्वपरिक्षेपिणो वलयाकृतयः ॥ ९ ॥ तन्मध्ये मेरुनाभिर्वृत्तो
योजनशतसहस्रविष्कंभो जंबूद्वीपः ॥ १० ॥ भरतहैमवतहरिविदेहरम्यकहैरण्य-
वतैरावतवर्षाः क्षेत्राणि ॥ ११ ॥ तद्विभाजिनः पूर्वापरायता हिमवन्महाहिम-
वन्निषधनीलरुक्मिशिखरिणो वर्षधरपर्वताः ॥ १२ ॥ हेमार्जुनतपनीयवैडूर्यरज-
तहेममयाः ॥ १३ ॥ मणिविचित्रपार्श्वा उपरि मूले च तुल्यविस्ताराः ॥ १४ ॥
पद्ममहापद्मतिगिंछकेसरिपुण्डरीकमहापुण्डरीका हृदास्तेषामुपरि ॥ १५ ॥ प्रथमो
योजनसहस्रायामस्तदूर्ध्वविष्कंभो हृदः ॥ १६ ॥ दशयोजनावगाहः ॥ १७ ॥
तन्मध्ये योजनं पुष्करम् ॥ १८ ॥ तदद्विगुणद्विगुणा हृदाः पुष्कराणि च ॥ १९ ॥

तन्निवासिन्यो देव्यः श्री-हीधृतिकीर्तिबुद्धिलक्ष्म्यः पत्योपमस्थितयः
ससामानिकपरिषत्काः ॥ २० ॥ गंगासिंधुरोहिद्रोहितास्याहरिद्धरि-कांता
सीतासीतोदानारीनरकांतासुवर्णरूप्यकूलारक्तारक्तोदाः सरितस्तन्मध्यगाः ॥ २१ ॥
द्वयोर्द्वयोः पूर्वाः पूर्वगाः ॥ २२ ॥ शेषास्त्वपरगाः ॥ २३ ॥ चतुर्दशनदीसहस्र-
परिवृता गंगासिंधवादयो नद्यः ॥ २४ ॥ भरतः षड्विंशतिपंचयोजनशत-
विस्तारः षट् चैकोनविंशतिभागा योजनस्य ॥ २५ ॥ तदद्विगुणद्विगुणविस्तारा
वर्षधरवर्षा विदेहांताः ॥ २६ ॥ उत्तरा दक्षिणतुल्याः ॥ २७ ॥ भरतैरावतयोर्वृद्धि-
ह्रासौ षट्समयाभ्यामुत्सर्पिण्यवसर्पिणीभ्याम् ॥ २८ ॥ ताभ्यामपरा भूमयोव-
स्थिताः ॥ २९ ॥ एकद्वित्रिपत्योपमस्थितयो हैमवतकहारिवर्षकदैव-
कुरवकाः ॥ ३० ॥ तथोत्तराः ॥ ३१ ॥ विदेहेषु संख्येयकालाः ॥ ३२ ॥
भरतस्य विष्कंभो जंबू-द्वीपस्य नवतिशतभागः ॥ ३३ ॥ द्विर्द्वातकीखंडे ॥ ३४ ॥
पुष्करार्द्धे च ॥ ३५ ॥ प्राङ्मानुषोत्तरान्मनुष्याः ॥ ३६ ॥ आर्या म्लेच्छाश्च ॥
३७ ॥ भरतैरावतविदेहाः कर्मभूमयोऽन्यत्र देवकुरुत्तरकुरुभ्यः ॥ ३८ ॥
नृस्थिती परावरे त्रिपत्यो-पमान्तर्मुहूर्ते ॥ ३९ ॥ तिर्यग्योनिजानां च ॥ ४० ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

अथ चतुर्थोऽध्यायः

देवाश्चतुर्णिकायाः ॥ १ ॥ आदितस्त्रिषु पीतान्तलेश्याः ॥ २ ॥ दशाष्टपञ्चद्वादश-
विकल्पाः कल्पोपपन्नपर्यन्ताः ॥ ३ ॥ इंद्रसामानिकत्रायस्त्रिंशपारिषदात्मर-
क्षलोकपालानीकप्रकीर्णाभियोग्यकिल्विषिकाश्चैकशः ॥ ४ ॥ त्रायस्त्रिंश-
ल्लोकपालवर्ज्या व्यंतरज्योतिष्काः ॥ ५ ॥ पूर्वयोर्द्वीन्द्राः ॥ ६ ॥ कायप्रवीचारा आ
ऐशानात् ॥ ७ ॥ शेषाः स्पर्शरूपशब्दमनःप्रवीचाराः ॥ ८ ॥ परेऽप्रवीचाराः ॥ ९ ॥
भवनवासिनोऽसुरनागविद्युत्सुपर्णाग्निवातस्तनितोदधिद्वीपदिकुमाराः ॥ १० ॥
व्यंतराः किन्नरकिम्पुरुषमहोरगगन्धर्वयक्षराक्षसभूतपिशाचाः ॥ ११ ॥ ज्योति-
ष्काः सूर्याचन्द्रमसौ ग्रहनक्षत्रप्रकीर्णकतारकाश्च ॥ १२ ॥ मेरुप्रदक्षिणा नित्य-
गतयो नृलोके ॥ १३ ॥ तत्कृतः कालविभागः ॥ १४ ॥ बहिरवस्थिताः ॥ १५ ॥
वैमानिकाः ॥ १६ ॥ कल्पोपपन्नाः कल्पातीताश्च ॥ १७ ॥ उपर्युपरि ॥ १८ ॥

सौधर्मेशानसानत्कुमारमाहेन्द्रब्रह्मब्रह्मोत्तरलान्तवकापिष्ठशुक्रमहाशुक्रशतारस-
हस्त्रारेष्वानतप्राणतयोरारणाच्युतयोर्नवसु ग्रैवेयकेषु विजयवैजयन्तजयन्तापरा-
जितेषु सर्वार्थसिद्धो च ॥ १९ ॥ स्थितिप्रभावसुखद्युतिलेश्याविशुद्धीन्द्रियावधि-
विषयतोऽधिकाः ॥ २० ॥ गतिशरीरपरिग्रहाभिमानतो हीनाः ॥ २१ ॥
पीतपद्मशुक्ललेश्या द्वित्रिशेषेषु ॥ २२ ॥ प्राग्ग्रैवेयकेभ्यः कल्पाः ॥ २३ ॥
ब्रह्मलोकालया लौकान्तिकाः ॥ २४ ॥ सारस्वतादित्यवह्वचरुणगर्दतोय-
तुषिताव्याबाधारिष्ठाश्च ॥ २५ ॥ विजयादिषु द्विचरमाः ॥ २६ ॥
औपपादिकमनुष्येभ्यः शेषास्तिर्यग्योनयः ॥ २७ ॥ स्थितिरसुरनागसुपर्णद्वीप-
शेषाणां सागरोपमत्रिपत्योपमार्द्धहीनमिताः ॥ २८ ॥ सौधर्मेशानयोः सागरो-
पमे अधिके ॥ २९ ॥ सानत्कुमारमाहेन्द्रयोः सप्त ॥ ३० ॥ त्रिसप्त-
नवैकादशत्रयोदशपंचदशभिरधिकानि तु ॥ ३१ ॥ आरणाच्युतादूर्ध्वमैकेकेन
नवसु ग्रैवेयकेषु विजयादिषु सर्वार्थसिद्धौ च ॥ ३२ ॥ अपरा पत्योपममधि-
कम् ॥ ३३ ॥ परतः परतः पूर्वापूर्वाऽनन्तरा ॥ ३४ ॥ नारकाणां च द्वितीया-
दिषु ॥ ३५ ॥ दशवर्षसहस्राणि प्रथमायाम् ॥ ३६ ॥ भवनेषु च ॥ ३७ ॥
व्यंतराणां च ॥ ३८ ॥ परा पत्योपममधिकम् ॥ ३९ ॥ ज्योतिष्काणां च ॥ ४० ॥
तदष्टभागोऽपरा ॥ ४१ ॥ लौकान्तिकानामष्टौ सागरोपमाणि सर्वेषाम् ॥ ४२ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

अथ पंचमोऽध्यायः

अजीवकाया धर्माधर्माकाशपुद्गलाः ॥ १ ॥ द्रव्याणि ॥ २ ॥ जीवाश्च ॥ ३ ॥
नित्यावस्थितान्यरूपाणि ॥ ४ ॥ रूपिणः पुद्गलाः ॥ ५ ॥ आ आकाशादेक -
द्रव्याणि ॥ ६ ॥ निष्क्रियाणि च ॥ ७ ॥ असंख्येयाः प्रदेशा धर्माधर्मैकजीवा-
नाम् ॥ ८ ॥ आकाशस्यानन्ताः ॥ ९ ॥ संख्येयासंख्येयाश्च पुद्गलानाम् ॥ १० ॥
नाणोः ॥ ११ ॥ लोकाकाशेऽवगाहः ॥ १२ ॥ धर्माधर्मयोः कृत्स्ने ॥ १३ ॥
एकप्रदेशादिषु भाज्यः पुद्गलानाम् ॥ १४ ॥ असंख्येयभागादिषु जीवानाम् ॥ १५ ॥
प्रदेशसंहारविसर्पाभ्यां प्रदीपवत् ॥ १६ ॥ गतिस्थित्युपग्रहौ धर्माधर्मयोरुप -
कारः ॥ १७ ॥ आकाशस्यावगाहः ॥ १८ ॥ शरीरवाङ्मनःप्राणापानाःपुद्गला-

नाम् ॥ १९ ॥ सुखदुःखजीवितमरणोपग्रहाश्च ॥ २० ॥ परस्परोपग्रहो जीवानाम् ॥ २१ ॥ वर्तनापरिणामक्रियाः परत्वापरत्वे च कालस्य ॥ २२ ॥ स्पर्शरसगंधवर्णवन्तः पुद्गलाः ॥ २३ ॥ शद्धबंधसौक्ष्मस्थौल्यसंस्थानभेद-तमच्छयाऽऽतपोघोतवन्तश्च ॥ २४ ॥ अणवः स्कंधाश्च ॥ २५ ॥ भेदसंघातेभ्य उत्पद्यन्ते ॥ २६ ॥ भेदादणुः ॥ २७ ॥ भेदसंघाताभ्यां चाक्षुषः ॥ २८ ॥ सद्द्रव्यलक्षणम् ॥ २९ ॥ उत्पादव्ययध्रौव्ययुक्तं सत् ॥ ३० ॥ तद्भावाव्ययं नित्यम् ॥ ३१ ॥ अर्पितानर्पितसिद्धेः ॥ ३२ ॥ स्निग्धरुक्षत्वाद्बन्धः ॥ ३३ ॥ न जघन्यगुणानाम् ॥ ३४ ॥ गुणसाम्ये सदृशानाम् ॥ ३५ ॥ ब्यधिकादि-गुणांना तु ॥ ३६ ॥ बन्धेऽधिकौ पारिणामिकौ च ॥ ३७ ॥ गुणपर्ययवद्-द्रव्यम् ॥ ३८ ॥ कालश्च ॥ ३९ ॥ सोऽनन्तसमयः ॥ ४० ॥ द्रव्याश्रया निर्गुणा गुणाः ॥ ४१ ॥ तद्भावः परिणामः ॥ ४२ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

अथ षष्ठोऽध्यायः

कायवाङ्मनःकर्म योगः ॥ १ ॥ स आस्रवः ॥ २ ॥ शुभः पुण्यस्याशुभः-पापस्य ॥ ३ ॥ सकषायाकषाययोः साम्परायिकेर्थापथयोः ॥ ४ ॥ इन्द्रियकषाया-व्रतक्रियाः पञ्च-चतुःपञ्चपञ्चविंशतिसंख्याः पूर्वस्य भेदाः ॥ ५ ॥ तीव्रमन्द-ज्ञाताज्ञातभावाधिकरणवीर्यविशेषेभ्यस्तविशेषः ॥ ६ ॥ अधिकरणं जीवा-जीवाः ॥ ७ ॥ आद्यं संरम्भसमारम्भारंभयोगकृतकारितानुमतकषायविशेषैस्त्रि-स्त्रिस्त्रिश्चतुश्चैकशः ॥ ८ ॥ निर्वर्तानानिक्षेपसंयोगनिसर्गा द्विचतुर्द्वित्रिभेदाः परम् ॥ ९ ॥ तत्प्रदोषनिन्दव-मात्सर्यान्तरायासादनोपघाता ज्ञानदर्शना-वरणयोः ॥ १० ॥ दुःखशोकतापा-क्रन्दनवधपरिदेवनान्यात्मपरोभयस्थान्य-सद्वेद्यस्य ॥ ११ ॥ भूतव्रत्यनुकम्पादान-सरागसंयमादियोगः क्षान्तिः शौचमिति सद्वेद्यस्य ॥ १२ ॥ केवलिश्रुत-सङ्घर्षमदेवावर्णवादो दर्शनमोहस्य ॥ १३ ॥ कषायोदयात्तीव्रपरिणामश्चारित्र-मोहस्य ॥ १४ ॥ ब्रह्मारम्भपरिग्रहत्वं नारकस्यायुषः ॥ १५ ॥ माया तैर्यग्यो-नस्य ॥ १६ ॥ अल्पाारम्भपरि-ग्रहत्वं मानुषस्य ॥ १७ ॥ स्वभावमार्दवं च ॥ १८ ॥ निःशीलव्रतत्वं च सर्वेषाम् ॥ १९ ॥ सरागसंयमसंयमासंयमाऽकामनिर्जराबालतपांसि

दैवस्य ॥ २० ॥ सम्यक्त्वं च ॥ २१ ॥ योगवक्रता विसंवादं चाशुभस्य नाम्नः ॥ २२ ॥ तद्विपरीतं शुभस्य ॥ २३ ॥ दर्शनविशुद्धिर्विनयसम्पन्नता-शीलव्रतेष्वनतीचारोऽभीक्षणज्ञानोपयोगसंवेगौ शक्तितस्त्यागतपसी साधुसमाधि-र्वैयावृत्यकरणमर्हदाचार्यबहुश्रुतप्रवचनभक्तिरावश्यकपरिहानिर्मागप्रभावना प्रवचन-वत्सलत्वमिति तीर्थकरत्वस्य ॥ २४ ॥ परात्मनिंदाप्रशंसे सदसद्गुणोच्छादनोद्भावने च नीचैर्गौत्रस्य ॥ २५ ॥ तद्विपर्ययो नीचैर्वृत्यनुत्सेकौ चोत्तरस्य ॥ २६ ॥ विघ्नकरणमन्तरायस्य ॥ २७ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

अथ सप्तमोऽध्यायः ।

हिंसानृतस्तेयाब्रह्मपरिग्रहेभ्यो विरतिर्व्रतम् ॥ १ ॥ देशसर्वतोऽणुमहती ॥ २ ॥ तत्त्वैर्यार्थं भावनाः पञ्च पञ्च ॥ ३ ॥ वाङ्मनोगुप्तीर्यादाननिक्षेपणसमित्यालो-कितपानभोजनानि पञ्च ॥ ४ ॥ क्रोधलोभभीरुत्वहास्यप्रत्याख्यानान्यनुवीचिभाषणं च पञ्च ॥ ५ ॥ शून्यागारविमोचितावासपरोपरोधाकरणभैक्ष्यशुद्धिसधर्माऽ-विसंवादाः पञ्च ॥ ६ ॥ स्त्रीरागकथाश्रवणतन्मनोहाराङ्गनिरीक्षणपूर्वरतानुस्मरण-वृष्येष्टरसस्वशरीरसंस्कारत्यागाः पञ्च ॥ ७ ॥ मनोज्ञानोज्ञेन्द्रियविषय-रागद्वेषवर्जनानि पञ्च ॥ ८ ॥ हिंसादिष्विहामुत्रापायावद्यदर्शनम् ॥ ९ ॥ दुःखमेव वा ॥ १० ॥ मैत्रीप्रमोदकारुण्यमाध्यस्थानि च सत्त्वगुणाधिककिल्बिश्यमाना-विनेयेषु ॥ ११ ॥ जगत्कायस्वभावौ वा संवेगवैराग्यार्थम् ॥ १२ ॥ प्रमत्तयोगात्प्राणव्यपरोपणं हिंसा ॥ १३ ॥ असदभिधानमनृतम् ॥ १४ ॥ अदत्तादानं स्तेयम् ॥ १५ ॥ मैथुनमब्रह्म ॥ १६ ॥ मूर्च्छा परिग्रहः ॥ १७ ॥ निःशल्यो व्रती ॥ १८ ॥ अगार्यनगारश्च ॥ १९ ॥ अणुव्रतोऽगारी ॥ २० ॥ दिग्देशानर्थदंडविरतिसामाधिकप्रोषघोपवासोपभोगपरिभोगपरिमाणातिथिसंविभाग-व्रतसंपन्नश्च ॥ २१ ॥ मारणान्तिर्कीं सल्लेखनां जोषिता ॥ २२ ॥ शंकाकांक्षाविचिकित्सान्यदृष्टिप्रशंसा-संस्तवाः सम्यग्दृष्टेरीचाराः ॥ २३ ॥ व्रतशीलेषु पञ्च पञ्च यथाक्रमम् ॥ २४ ॥ वधबंधच्छेदातिभारारोपणान्नपान-निरोधाः ॥ २५ ॥ मिथ्योपदेशरहोभ्याख्यानकूटलेखक्रियान्यासापहार-

साकारमंत्रभेदाः ॥ २६ ॥ स्तेनप्रयोगतदाहतादानविरुद्धराज्यातिक्रमहीना-
धिकमानोन्मानप्रतिरूपकव्यवहाराः ॥ २७ ॥ परविवाहकरणेत्वरिकापरि-
गृहीताऽपरिगृहीतागमनानङ्गक्रीडाकामतीव्राभिनिवेशाः ॥ २८ ॥
क्षेत्रवास्तुहिरण्यसुवर्णधनधान्यदासीदासकुप्यप्रमाणाऽतिक्रमाः ॥ २९ ॥ ऊर्ध्वाध-
स्तिर्यग्व्यतिक्रमक्षेत्रवृद्धिस्मृत्यन्तराधानानि ॥ ३० ॥ आनयनप्रेष्यप्रयोगशद्ध-
रूपानुपातपुद्गलक्षेपाः ॥ ३१ ॥ कन्दर्पकौत्कुच्यमौखर्यासमीक्ष्याधिकरणोपभोग-
परिभोगानर्थक्यानि ॥ ३२ ॥ योगदुःप्रणिधानानादरस्मृत्यनुपस्थानानि ॥ ३३ ॥
अप्रत्यवेक्षिताऽप्रवार्जितोत्सर्गादानसंस्तरोपक्रमणानादरस्मृत्यनुपस्थानानि ॥ ३४ ॥
सचित्तसम्बन्धसंमिश्राभिषवदुःपक्राहाराः ॥ ३५ ॥ सचित्तनिक्षेपापिधान-
परव्यपदेशमात्सर्यकालातिक्रमाः ॥ ३६ ॥ जीवितमरणाशंसाभिन्नानुरागसुखा-
नुबन्धनिदानानि ॥ ३७ ॥ अनुग्रहार्थं स्वस्यातिसर्गो दानम् ॥ ३८ ॥ विधिद्रव्यदातृ-
पात्रविशेषात्तद्विशेषः ॥ ३९ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

अथ अष्टमोऽध्यायः ।

मिथ्यादर्शनाविरतिप्रमादकषाययोगा बन्धहेतवः ॥ १ ॥ सकषायत्वाज्जीवः
कर्मणो योग्यानुपद्गलानादत्ते स बन्धः ॥ २ ॥ प्रकृतिस्थित्यनुभागप्रदेशास्त-
द्विधयः ॥ ३ ॥ आद्यो ज्ञानदर्शनावरणवेदनीयमोहनीयायुर्नामगोत्रान्तरायाः ॥ ४ ॥
पञ्च-नवद्वयष्टाविंशतिचतुर्द्विचत्वारिंशद्द्विपञ्चभेदा यथाक्रमम् ॥ ५ ॥ मति-
श्रुतावधिमनः-पर्ययकेवलानाम् ॥ ६ ॥ चक्षुरचक्षुरवधिकेवलानां निदानिद्रा-
निद्राप्रचलाप्रचला-प्रचलास्त्यानगृह्यश्च ॥ ७ ॥ सदसद्वेद्ये ॥ ८ ॥ दर्शनचारित्र-
मोहनीयाकषायकषायवेदनीयाख्यास्त्रिद्विनवषोडशभेदाः सम्यक्त्वामिथ्यात्व-
तदुभयान्यकषायकषायौ हास्यरत्यरतिशोकभयजुगुप्सास्त्रीपुन्नपुंसकवेदा
अनन्तानुबन्ध्यप्रत्याख्यानप्रत्याख्यान-संज्वलनविकल्पाश्चैकशः क्रोधमानमाया-
लोभाः ॥ ९ ॥ नारकतैर्यग्योनमानुषदैवानि ॥ १० ॥ गतिजातिशरीराङ्गोपाङ्ग-
निर्माणबन्धनसङ्घातसंस्थानसंहननस्पर्शरसगन्धवर्णानुपूर्व्यागुरुलघूपघातपरघातात-
पोद्योतोच्छ्वासविहायोगतयः प्रत्येकशरीरत्रससुभगसुस्वरशुभसूक्ष्मपर्याप्तिस्थि-

रादेययशःकीर्तिसेतराणि तीर्थकरत्वं च ॥ ११ ॥ उच्चैर्नीचैश्च ॥ १२ ॥ दान-
लाभभोगोपभोगवीर्याणाम् ॥ १३ ॥ आदितस्तिसृणामन्तरायस्य च त्रिंशत्सा-
गरोपमकोटीकोट्यः परा स्थितिः ॥ १४ ॥ सप्ततिर्मोहनीयस्य ॥ १५ ॥
विंशतिर्नामगोत्रयोः ॥ १६ ॥ त्रयस्त्रिंशत्सागरो-पमाण्यायुषः ॥ १७ ॥ अपरा
द्वादशमुहूर्ता वेदनीयस्य ॥ १८ ॥ नामगोत्रयोरष्टौ ॥ १९ ॥ शेषाणामन्त-
र्मुहूर्ता ॥ २० ॥ विपाको ऽनुभवः ॥ २१ ॥ स यथानाम ॥ २२ ॥ ततश्च
निर्जरा ॥ २३ ॥ नामप्रत्ययाः सर्वतो योगविशेषात्सूक्ष्मै-कक्षेत्रावगाह-
स्थिताः सर्वात्मप्रदेशेष्वनन्तानन्तप्रदेशाः ॥ २४ ॥ सद्देद्यशुभायुर्नाम-गोत्राणि
पुण्यम् ॥ २५ ॥ अतोऽन्यत्पापम् ॥ २६ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रोऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अथ नवमोऽध्यायः ।

आस्रवनिरोधः संवरः ॥ १ ॥ स गुप्तिसमितिधर्मानुप्रेक्षापरीषहजयचारित्रैः ॥ २ ॥
तपसा निर्जरा च ॥ ३ ॥ सम्यग्योगनिग्रहो गुप्तिः ॥ ४ ॥ ईर्याभाषैषणादान-
निक्षेपोत्सर्गाः समितयः ॥ ५ ॥ उत्तमक्षमामार्दवार्जवशौचसत्यसंयमतपस्त्यागाऽ-
किञ्चन्यब्रह्मचर्याणि धर्मः ॥ ६ ॥ अनित्याशरणसंसारैकत्वान्यत्वाशुच्यास्रव-
संवरनिर्जरालोकबोधिदुर्लभधर्मस्वाख्यातत्त्वानुचिन्तनमनुप्रेक्षाः ॥ ७ ॥ मार्गाच्य-
वननिर्जरार्थं परिषोढव्याः परीषहाः ॥ ८ ॥ क्षुत्पिपासाशीतोष्णदंशमशकना-
ग्न्यारतिस्त्रीचर्यानिषद्याशय्याक्रोशवधयाचनाऽलाभरोगतृणस्पर्शमलसत्कारपुरस्कार-
रप्रज्ञाऽज्ञानाऽदर्शनानि ॥ ९ ॥ सूक्ष्मसाम्परायच्छद्यस्थवीतरागयो-
श्चतुर्दश ॥ १० ॥ एकादश जिने ॥ ११ ॥ बादरसाम्पराये सर्वे ॥ १२ ॥
ज्ञानावरणे प्रज्ञाज्ञाने ॥ १३ ॥ दर्शनमोहांतराययोरदर्शनालाभौ ॥ १४ ॥
चारित्रमोहे नाग्न्यारति-स्त्रीनिषद्याक्रोशयाचनासत्कारपुरस्काराः ॥ १५ ॥ वेदनीये
शेषाः ॥ १६ ॥ एकादयो भाज्या युगपदेकरिमन्नैकोनविंशतेः ॥ १७ ॥
सामायिकच्छेदोपस्था-पनापरिहारविशुद्धि-सूक्ष्मसाम्पराययथाख्यातमित्ति
चारित्रम् ॥ १८ ॥ अनशनावमौदर्यवृत्तिपरिसंख्यानरसपरित्यागविविक्त-
शय्यासनकायक्लेशा बाह्यं तपः ॥ १९ ॥ प्रायश्चित्तविनयवैयावृत्य-
स्वाध्यायव्युत्सर्गध्यानान्युत्तरम् ॥ २० ॥ नवचतुर्दशपंचद्विभेदा यथाक्रमं

प्राग्ध्यानात् ॥ २१ ॥ आलोचनाप्रतिक्रमणतदुभयविवेकव्युत्सर्गत-
पश्छेदपरिहारोपस्थापनाः ॥ २२ ॥ ज्ञानदर्शनचारित्र्योपचाराः ॥ २३ ॥ आचार्यो-
पाध्यायतपस्विसौक्ष्मलानगणकुलसङ्घसाधुमनोज्ञानाम् ॥ २४ ॥
वाचनापृच्छाननुप्रेक्षाम्नायधर्मोपदेशाः ॥ २५ ॥ बाह्याभ्यन्तरोपध्योः ॥ २६ ॥
उत्तम-संहननस्यैकाग्रचित्तानिरोधो ध्यानमाऽन्तर्मुहूर्तात् ॥ २७ ॥
आर्तरौद्रधर्म्यशुक्लानि ॥ २८ ॥ परे मोक्षहेतू ॥ २९ ॥ आर्तममनोज्ञस्य
सम्प्रयोगे तद्विप्रयोगाय स्मृतिसमन्वाहारः ॥ ३० ॥ विपरीतं मनोज्ञस्य ॥ ३१ ॥
वेदनायाश्च ॥ ३२ ॥ निदानं च ॥ ३३ ॥ तदविरतदेशविरतप्रमत्तसंयता-
नाम् ॥ ३४ ॥ हिंसानृतस्तेयविषय-संरक्षणेभ्यो रौद्रमविरतदेशविरतयोः ॥ ३५ ॥
आज्ञापायविपाकसंस्थानविचयाय धर्म्यम् ॥ ३६ ॥ शुक्ले चाद्ये पूर्वविदः ॥ ३७ ॥
परे केवलिनः ॥ ३८ ॥ पृथक्त्वैकत्ववितर्कसूक्ष्मक्रियाप्रतिपातव्युपरतक्रिया-
निवर्तनी ॥ ३९ ॥ त्र्येकयोगकाययोगायोगानाम् ॥ ४० ॥ एकाश्रये सवितकर्त्विचारे
पूर्वे ॥ ४१ ॥ अवीचारं द्वितीयम् ॥ ४२ ॥ वितर्कं श्रुतम् ॥ ४३ ॥
वीचारोऽर्थव्यञ्जनयोगसंक्रांतिः ॥ ४४ ॥ सम्यग्दृष्टिश्रावकविरतानंतवियोजक-
दर्शनमोहक्षपकोपशमकोपशांतमोहक्षपकक्षीणमोहजिनाः क्रमशोऽसंख्येयगुण-
निर्जराः ॥ ४५ ॥ पुलाकबकुशकुशीलनिर्ग्रथ-स्नातका निर्ग्रथाः ॥ ४६ ॥
संयमश्रुतप्रतिसेवनातीर्थलिङ्ग-लेश्योपपादस्थानविकल्पतः साध्याः ॥ ४७ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

अथ दशमोऽध्यायः ।

मोहक्षयाज्ज्ञानदर्शनावरणान्तरायक्षयाच्च केवलम् ॥ १ ॥ बन्धहेत्वभावनिर्जराभ्यां
कृत्स्नकर्मविप्रमोक्षो मोक्षः ॥ २ ॥ औपशमिकादिभव्यत्वानां च ॥ ३ ॥ अन्यत्र
केवलसम्यक्त्वज्ञानदर्शनसिद्धत्वेभ्यः ॥ ४ ॥ तदनंतरमूर्ध्वं गच्छत्यालोकान्तात् ॥ ५ ॥
पूर्वप्रयोगादसङ्गत्वाद्बन्धच्छेदात्तथागतिपरिणामाच्च ॥ ६ ॥ आविद्धकुलाल-
चक्रवद् व्यपगतलेपालाबुवदेरण्डबीजवदग्निशिखावच्च ॥ ७ ॥ धर्मास्ति-
कायाऽभावात् ॥ ८ ॥ क्षेत्रकालगतिर्लिंगतीर्थचारित्रप्रत्येकबुद्धबोधितज्ञाना-
वगाहनान्तरसंख्याल्पबहुत्वतः साध्याः ॥ ९ ॥

इति तत्त्वार्थाधिगमे मोक्षशास्त्रे दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

कोटीशतं द्वादश चैव कोटयो लक्षाण्यशीतिस्त्र्यधिकानि चैव ।
पंचाशदष्टौ च सहस्रसंख्यमेतद् श्रुतं पंचपदं नमामि ॥ १ ॥
अरहंतभासियत्थं गणहरदेवेहिं गंधियं सव्वं ।
पणमामि भत्तिजुत्तो, सुदणाणमहोदहिं सिरसा ॥ २ ॥
अक्षरमात्रपदस्वरहीनं व्यंजनसंधिविवर्जितरेफम् ।
साधुभिरत्र मम क्षमितव्यं को न विमुह्यति शास्त्रसमुद्रे ॥ ३ ॥
दशाध्याये परिच्छिन्ने तत्त्वार्थे पठिते सति ।
फलं स्यादुपवासस्य भाषितं मुनिपुंगवैः ॥ ४ ॥
तत्त्वार्थसूत्रकर्त्तारं गृध्रपिच्छोपलक्षितम् ।
वंदे गणीन्द्रसंजातमुमास्वामिमुनीश्वरम् ॥ ५ ॥
जं सक्कइ तं कीरइ, जंपि ण सक्कइ तहेव सदहणं ।
सदहमाणो जीवो पावइ अजरामरं ठाणं ॥ ६ ॥
तवयरणं, वयधरणं, संजमसरणं च जीवदयाकरणं ।
अंते समाहिमरणं, चउविह दुक्खं णिवारेई ॥ ७ ॥
इति तत्त्वार्थसूत्रमपरनाम तत्त्वार्थधिगममोक्षशास्त्रं समाप्तम् ।

श्री प्रभाचंद्र कृतं

अर्हत्प्रवचनम् (नघुतत्त्वार्थसूत्रम्)

दृष्टं चराचरं येन केवलज्ञानचक्षुषा ।

प्रणिपत्य महावीरं वेदकान्तं प्रचक्ष्यते ॥ १ ॥

अथातोऽर्हत्प्रवचनं सूत्रे व्याख्यास्यामः । तद्यथा -

१ तत्रेमे षड्जीवनिकायाः । २ पंच महाव्रतानि । ३ पंचाणुव्रतानि । ४ त्रीणि
गुणव्रतानि । ५ चत्वारि शिक्षाव्रतानि । ६ तिस्रो गुप्तयः । ७ पंच समितयः ।

८ दशविधो धर्मः । ९ षोडशभावनाः । १० द्वादशानुप्रेक्षाः । ११ द्वाविंशति परीषहाः ।

इति तत्त्वार्थसूत्रे प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

१ तत्र नव पदार्थाः । २ सप्त तत्त्वानि । ३ चतुर्विधो न्यासः । ४ सप्त नयाः । ५ चत्वारि प्रमाणाणि । ६ षड् द्रव्यानि । ७ पंचास्तिकायाः । ८ द्विविधो गुणः । ९ पंचज्ञानानि । १० त्रीण्यज्ञानानि । ११ चत्वारि दर्शनानि । १२ द्वादशाङ्गानि । १३ चतुर्दश पूर्वाणि । १४ द्विविधं तपः । १५ द्वादश प्रायश्चित्तानि । १६ चतुर्विधो विनयः । १७ दश वैयावृत्यानि । १८ पंचविधः स्वाध्यायः । १९ चत्वारि ध्यानानि । २० द्विविधो व्युत्सर्गः ।

इति तत्त्वार्थसूत्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

१ त्रिविधः कालः । २ षड्विधं कालप्रमाणम् । ३ त्रिविधो लोकः । ४ सार्धद्वयद्वीपद्वीसमुद्रा मनुष्यक्षेत्रम् । ५ पंचदश क्षेत्राणि । ६ चतुस्त्रिंशद्वर्षधर-पर्वताः । ७ पंचदश कर्मभूमयः । ८ त्रिंशद्भोगभूमयः । ९ सप्ताऽधोभूमयः । १० सप्तेव महानरकाः । ११ चतुर्दश कुलकराः । १२ चतुर्विंशतितीर्थकराः । १३ नव बलदेवाः । १४ नववासुदेवाः । १५ नव प्रतिवासुदेवाः । १६ एकादश रुद्राः । १७ द्वादश चक्रवर्तिनः । १८ नव निधयः । १९ चतुर्दश रत्नानि । २० द्विविधः पुद्गलः ।

इति तत्त्वार्थसूत्रे अर्हत्प्रवचने तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

१ देवाश्चतुर्णिकायाः । २ भवनवासिनो दशविधाः । ३ व्यन्तरा अष्टविधाः । ४ ज्योतिष्काः पंचविधाः । ५ वैमानिका द्वादशविधाः । ६ द्विविधा कल्पस्थितिः । ७ अहमिन्द्राश्चेति । ८ पंच जीवगतयः । ९ षट् पुद्गलगतयः । १० अष्टविध आत्मसद्भावः । ११ पंचविधं शरीरम् । १२ अष्टगुणा ऋद्धिः । १३ पंचेन्द्रियाणि । १४ षड्लेश्याः । १५ द्विविधं शीलम् ।

इति तत्त्वार्थसूत्रे अर्हत्प्रवचने चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

१ त्रिविधो योगः । २ चत्वारः कषायाः । ३ त्रयो दोषाः । ४ पंचास्रवाः । ५

द्विविधः संवरः । ६ द्विविधा निर्जरा । ७ पंच लब्धयः । ८ चतुर्विधो बन्धः । ९ पंचविधा बन्धहेतवः । १० अष्टौ कर्माणि । ११ द्विविधो मोक्षः । १२ चत्वारो मोक्षहेतवः । १३ त्रिविधो मोक्षमार्गः । १४ पंचविधा निर्ग्रन्थाः । १५ द्वादश सिद्धस्यानुयोगद्वाराणि । १६ अष्टौ सिद्धगुणाः । १७ द्विविधाः सिद्धा । १८ वैराग्यं चेति ।

इति तत्त्वार्थसूत्रे अर्हत्प्रवचने पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

भक्तामरस्तोत्रम् (आदिनाथ स्तोत्र) [श्रीमानतुङ्गाचार्य विरचित]

भक्तामर-प्रणत-मौलि-मणि-प्रभाणा-

मुद्योतकं दलितपापतमोवितानम् ।

सम्यक्प्रणम्य जिन-पाद-युगं युगादा-

वालम्बनं भव-जले पततां जनानाम् ॥ १ ॥

यः संस्तुतः सकल-वाङ्मय-तत्त्व-बोधा-

दुद्भुत-बुद्धि-पटुभिः सुर-लोक नाथैः ।

स्तोत्रैर्जगतत्रितय-चित्त-हरैरुदारैः

स्तोष्ये किलाहमपि तं प्रथमं जिनेन्द्रम् ॥ २ ॥

अमर (देव) भक्तांच्या झुकलेल्या मुकुटातील रत्नांच्या प्रभावाने फाकलेल्या तेजामुळे पापरूपी अंधःकाराचा विस्तार नाहीसा करणाऱ्या तसेच युगाच्या प्रारंभी संसारसमुद्रात बुडालेल्या जीवांना आश्रयभूत अशा जिनेन्द्राच्या चरणयुगलाला श्रद्धापूर्वक नमस्कार करतो आणि संपूर्ण शास्त्रे आणि तसेच त्यांच्या ज्ञानाने ज्यांना बुद्धिचातुर्य प्राप्त झाले आहे अशा देवलोकांच्या अधिपतींकडून तीन लोकांचे चित्त हरण करणाऱ्या भावगंभीर स्तोत्रांनी ज्यांचे स्तवन केलेले आहे अशा प्रथम जिनेन्द्राचे मी देखील स्तवन करतो. ॥ १-२ ॥

बुद्ध्या विनापि विबुधार्चित-पाद-पीठ !

स्तोतुं समुद्यत-मतिर्विगत-त्रपोऽहम् ।

बालं विहाय जल-संस्थितमिन्दु-बिम्ब-

मन्यः क इच्छति जनः सहसा ग्रहीतुम् ॥ ३ ॥

देवांनी ज्यांचे चरणयुगल पूजिले आहे अशा प्रभो ! मी बुद्धिशिवायच निर्लज्ज होऊन आपले स्तवन करण्यास तयार झालो आहे. पाण्यामध्ये झळकलेल्या चंद्राच्या प्रतिबिंबाला एकदम पकडण्याची इच्छा बालक सोडून दुसरा कोण करतो ? ॥ ३ ॥

वक्तुं गुणान्गुण-समुद्र ! शशाङ्क-कान्तान्

कस्ते क्षमः सुर-गुरु-प्रतिमोऽपि बुद्ध्या ।

कल्पान्त-काल-पवनोद्धत-नक्र-चक्रं

को वा तरीतुमलमम्बुनिधिं भुजाभ्याम् ॥ ४ ॥

हे गुणसागर ! बुद्धिने बृहस्पतितुल्य असूनही चंद्राप्रमाणे निर्मल आपल्या गुणांचे वर्णन करण्यास कोण समर्थ आहे ? प्रलयकालीन प्रचंड वायूने ज्यांतील मगरमच्छ समूह बाहेर पडले आहेत. असा समुद्र आपल्या दोन बाहूंनी कोण पार करू शकतो ? ॥ ४ ॥

सोऽहं तथापि तव भक्ति-वशान्मुनीश !

कर्तुं स्तवं विगत-शक्तिरपि प्रवृत्तः ।

प्रीत्यात्म-वीर्यमविचार्य मृगी मृगेन्द्रं

नाभ्येति किं निज-शिशोः परिपालनार्थम् ॥ ५ ॥

असा मी शक्तिहीन असूनही केवळ आपल्या भक्तिवश आपले स्तवन करण्यास, हे मुनीश्वर, तयार झालो आहे. खरोखर हरिणी आपल्या शक्तीचा विचार न करता केवळ स्नेहवश आपल्या पाडसाचे रक्षण करण्यासाठी सिंहाचा सामना करित नाही का ? ॥ ५ ॥

अल्पश्रुतं श्रुतवतां परिहास-धाम

त्वद्भक्तिरेव मुखरीकुरुते बलान्नाम् ।

यत्कोकिलः किल मधौ मधुरं विरौति

तद्यारु-चूत-कलिका-निकरैक-हेतुः ॥ ६ ॥

मी तर अल्पज्ञ, विद्वानांच्या उपहासाला पात्र; तरीही आपली भक्तीच मला बळाने बोलण्यास प्रेरित करते. खरोखर वसंतऋतूमध्ये कोकिल जे काही मधुर कूजन करतो त्याचे एकमात्र कारण तर सुंदर आम्रवृक्षाचा मोहोरच आहे. ॥ ६ ॥

त्वत्संस्तवेन भव-सन्तति-सन्निबद्धं

पापं क्षणात्क्षयमुपैति शरीरभाजाम् ।

आक्रान्त-लोकमलिनीलशेषमाशु

सूर्याशु-भिन्नमिव शार्वरमन्धकारम् ॥ ७ ॥

आपल्या स्तवनाने जीवांनी जन्मोजन्मी बांधलेले पाप क्षणातच नाश पावते. जसे संपूर्ण लोकव्यापी, भुंग्याप्रमाणे काळाकभिन्न रात्रीचा सर्व अंधःकार सूर्याच्या किरणांनी नष्ट होतो. ॥ ७ ॥

मत्त्वेति नाथ तव संस्तवनं मयेद-

मारभ्यते तनुधियापि तव प्रभावात् ।

चेतो हरिष्यति सतां नलिनी-दलेषु

मुक्ता-फलद्युतिमुपैति ननूद-बिन्दुः ॥ ८ ॥

हे नाथ ! असे समजून अल्पबुद्धी असूनही मी आपले स्तवन प्रारंभ करतो. ज्याप्रमाणे कमलपत्रावर जलबिन्दु मोत्यासारखे भासतात त्याप्रमाणे आपल्या प्रभावाने हे स्तवन सज्जनांचे चित्त हरण करील. ॥ ८ ॥

आस्तां तव स्तवनमस्त-समस्त-दोषं

त्वत्सङ्कथापि जगतां दुरितानि हन्ति ।

दूरे सहस्रकिरणः कुरुते प्रभैव

पद्माकरेषु जलजानि विकासभाञ्जि ॥ ९ ॥

संपूर्ण दोषांनी रहित आपले स्तवन तर राहूच द्या, परंतु आपली कथा देखील लोकांचे पाप नष्ट करते. सूर्य तर दूरच असतो, पण त्याचा प्रकाशच सरोवरांमध्ये कमळांना विकसित करतो. ॥ ९ ॥

नात्यद्भुतं भुवन-भूषण ! भूत-नाथ !

भूतैर्गुणैर्भुवि भवन्तमभिष्टुवन्तः ।

तुल्या भवन्ति भवतो ननु तेन किं वा

भूत्याश्रितं य इह नात्ससमं करोति ॥ १० ॥

हे जगभूषण ! हे लोकनाथ ! या भूतलावर आपल्या वास्तव गुणद्वारा आपली स्तुती करणारे आपणसारखेच होतात यात काही आश्चर्य नाही. जो आपल्या विभूतीने आश्रित नोकराला आपल्यासारखे करीत नाही, अशा धन्यापासून काय फायदा ? ॥ १० ॥

दृष्ट्वा भवन्तमनिभेष-विलोकनीयं

नान्यत्र तोषमुपयाति जनस्य चक्षुः ।

पीत्वा पयः शशिकरद्युति-दुग्धसिन्धोः

क्षारं जलं जल-निधेरसितुं क इच्छेत् ॥ ११ ॥

अनिमिष डोळ्यांनी टकटक पाहण्यायोग्य आपणास पाहून मनुष्याचे नेत्र अन्यत्र तोष पावत नाहीत. ठीकच आहे. क्षीरसागराचे चंद्रकिरणाप्रमाणे शुभ्र पाणी पिऊन समुद्राचे खारे पाणी पिण्याची कोण बरे इच्छा करील ? ॥ ११ ॥

यैः शान्त-राग-रुचिभिः परमाणुभिस्त्वं

निर्मापितस्त्रिभुवनैकललाम-भूत ।

तावन्त एव खलु तेऽप्यणवः पृथिव्यां

यत्ते समानमपरं न हि रूपमस्ति ॥ १२ ॥

तीन जगतातील श्रेष्ठ प्रभो ! ज्या रागरहित परमाणूंनी आपले शरीर बनले आहे ते परमाणू तेवढेच होते असे वाटते; कारण आपल्या सारखे दुसरे सुंदर रूप नाही. ॥ १२ ॥

वक्त्रं क्व ते सुर-नरोरग-नेत्र-हारि

निःशेष-निर्जित-जगत्त्रितयोपमानम् ।

बिम्बं कलङ्क-मलिनं क्व निशाकरस्य

यद्वासरे भवति पाण्डु पलाश-कल्पम् ॥ १३ ॥

प्रभो ! देव, मनुष्य आणि नागाचे नेत्र हरण करणारे आणि तीन जगातील सर्व उपमानांना संपूर्णपणे जिंकणारे आपले मुख कोठे आणि कलंक दूषित चंद्राचे बिंब कोठे ! की जे दिवसा पळसाच्या पानाप्रमाणे फिके पडते. (म्हणून जे आपल्या मुखास चंद्राची उपमा देतात तेही योग्य नव्हे.) ॥ १३ ॥

संपूर्ण-मण्डल-शशाङ्क-कला-कलाप-

शुभ्रा गुणास्त्रिभुवनं तव लङ्घयन्ति ।

ये संश्रितास्त्रिजगदीश्वरनाथमेकं

कस्तान्निवारयति संचरतो यथेष्टम् ॥ १४ ॥

आपले परिपूर्ण चंद्राच्या कलेप्रमाणे शुभ्र (स्वच्छ) गुण तीनही लोकांना व्यापतात. ज्यांनी तीन जगाच्या एकमेव स्वामीचा आश्रय घेतला आहे त्यांना यथेष्ट संचार करण्यास कोण रोकतो ? ॥ १४ ॥

चित्रं किमत्र यदि ते त्रिदशाङ्गनाभि-

नीतं मनागपि मनो न विकार-मार्गम् ।

कल्पान्त-काल-मरुता चलिताचलेन

किं मन्दराद्रि-शिखरं चलितं कदाचित् ॥ १५ ॥

हे देव ! स्वर्गातील अप्सरा देखील आपले मन यत्किंचितही विकारमार्गाला नेऊ शकले नाहीत. यात आश्चर्य ते कोणते ? पर्वताला चलायमान करणाऱ्या प्रलयकालीन वायूने मेरुपर्वताचे शिखर कधीतरी चलित होते का ? ॥ १५ ॥

निर्धूम-वर्तिरपवर्जित-तैल-पूरः

कृत्स्नं जगत्त्रयमिदं प्रकटीकरोषि ।

गम्यो न जातु मरुतां चलिताचलानां

दीपोऽपरस्त्वमसि नाथ ! जगत्प्रकाशः ॥ १६ ॥

नाथ ! आपण जगतास प्रकाशित करणारा असा अपूर्व दीपक आहांत की ज्यामध्ये न धूर आहे, न वात आहे, न तेल भरले आहे; तरीही तो तीन लोक प्रकाशित करतो आणि पर्वतालाही कंपित करणाऱ्या वाऱ्याने विझत नाही. ॥ १६ ॥

नास्तं कदाचिदुपयासि न राहुगम्यः

स्पष्टीकरोषि सहसा युगपजगन्ति ।

नाम्भोधरोदर-निरुद्ध-महा-प्रभावः

सूर्यातिशायि-महिमासि मुनीन्द्र ! लोके ॥ १७ ॥

हे मुनीश ! आपण सूर्यापेक्षाही अतिशय महिमावान् आहांत, कारण आपण कधीही सूर्याप्रमाणे अस्तास प्राप्त होत नाही, राहूने ग्रस्त होत नाही, न मेघांनी आपला प्रभाव रुद्ध होतो; आणि आपण तिन्ही लोकांस युगपत् प्रकाशित करता. ॥ १७ ॥

नित्योदयं दलित-मोह-महान्धकारं

गम्यं न राहु-वदनस्य न वारिदानाम् ।

विभ्राजते तव मुखाब्जमनल्पकान्ति

विद्योतयज्जगदपूर्व-शशाङ्क-बिम्बम् ॥ १८ ॥

हे विभो ! आपले मुखकमलरूपी अपूर्व चंद्रबिंब असे शोभायमान होत आहे की जे नित्य उदयरूप आहे. मोहरूपी महान् अंधकाराचा नाश करते, न राहु ज्यास गिळंकृत करतो, न मेघांनी आच्छादित होते, अतिशय कान्तिमान् असून सर्व जगाला प्रकाशित करते. ॥ १८ ॥

किं शर्वरीषु शशिनाह्नि विवस्वता वा

युष्मन्मुखेन्दु-दलितेषु तमःसु नाथ ।

निष्पन्न-शालि-वन-शालिनि जीव-लोके

कार्यं कियञ्जलधरैर्जल-भार-नम्रैः ॥ १९ ॥

हे नाथ ! आपल्या मुखचंद्राद्वारा अंधःकार नाहीसा झाला असताना रात्री चंद्रमा आणि दिवसा सूर्याचे काय प्रयोजन ? या विश्वामध्ये भरलेल्या धान्याच्या शेतांनी समृद्धी असताना जलधाराने लवलेल्या मेघांचे काय काम आहे ? ॥ १९ ॥

ज्ञानं यथा त्वयि विभाति कृतावकाशं

नैवं तथा हरि-हरादिषु नायकेषु ।

तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा महत्त्वं

नैवं तु काच-शकले किरणाकुलेऽपि ॥ २० ॥

प्रभो ? सर्वव्यापी ज्ञान आपल्या ठिकाणी जसे शोभिवंत दिसते तसे अन्यत्र हरिहरादिक देवांमध्ये नाही. चमकणाऱ्या मण्यांमध्ये तेज जसे खुलून उठते तसे सूर्याच्या किरणांनी व्याप्त असूनही काचेच्या तुकड्यामध्ये खुलून दिसत नाही. ॥ २० ॥

मन्ये वरं हरि-हरादय एव दृष्ट्या

दृष्टेषु येषु हृदयं त्वयि तोषमेति ।

किं वीक्षितेन भवता भुवि येन नान्यः

कश्चिन्मनो हरति नाथ भवान्तरेऽपि ॥ २१ ॥

हे नाथ ! हरिहरादिक देव आधी पाहून झालेत हेच मी ठीक समजतो; कारण त्यांना पाहून हृदय आपल्या ठिकाणी समाधान पावते, आणि ज्याने आपणास पाहिले त्याला पाहण्यासारखे आहे तरी काय ? कारण आपणास पाहिल्यानंतर जन्मजन्मान्तरामध्ये सुद्धा दुसरा कोणताही देव मन हरण करत नाही. ॥ २१ ॥

स्त्रीणां शतानि शतशो जनयन्ति पुत्रान्

नान्या सुतं त्वदुपमं जननी प्रसूता ।

सर्वा दिशो दधति भानि सहस्र-रश्मिं

प्राच्येव दिग्जनयति स्फुरदंशुजालम् ॥ २२ ॥

प्रभो ! शेकडो स्त्रिया शेकडो मुलांना जन्म देतात; परंतु दुसरी कोणतही माता आपणासारख्या पुत्राला प्रसवली नाही. सर्वच दिशा सूर्याची किरणे तर धारण करतात परंतु एक पूर्वदिशा मात्र किरणांनी स्फुरायमान सूर्याला प्रसवते ! ॥ २२ ॥

त्वामामनन्ति मुनयः परमं पुमांस-

मादित्य-वर्णममलं तमसः पुरस्तात् ।

त्वामेव सम्यगुपलभ्य जयन्ति मृत्युं

नान्यः शिवः शिव-पदस्य मुनीन्द्र पन्थाः ॥ २३ ॥

हे मुनीन्द्र ! मुनीजन आपणास सर्वोत्कृष्ट पुरुष मानतात; आणि अंधःकाराच्या समोर आपणास निर्मळ सूर्याप्रमाणे मानतात. तसेच ते आपणास खऱ्या अर्थाने प्राप्त करून मृत्यूवर विजय प्राप्त करतात, याशिवाय मुक्तीचा दुसरा चांगला मार्ग नाही. ॥ २३ ॥

त्वामव्ययं विभुमचिन्त्यमसंख्यमाद्यं
ब्रह्मामणीश्वरमनन्तमनङ्गकेतुम् ।
योगीश्वरं विदित-योगमनेकमेकं
ज्ञान-स्वरूपममलं प्रवदन्ति सन्तः ॥ २४ ॥

सज्जन पुरुष आपणास अविनाशी, सर्वव्यापक, अचिन्त्य, असंख्य, आदिपुरुष,
ब्रह्मा, ईश्वर, अनंत, कामास नष्ट करणारा देव, योगीश्वर (असे कथन करतात),
योगाचा ज्ञाता, अनेक, एक ज्ञानस्वरूप आणि निर्दोष असे सांगतात. ॥ २४ ॥

बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चित-बुद्धि बोधात्
त्वं शङ्करोऽसि भुवन-त्रय-शङ्करत्वात् ।
धातासि धीर शिव-मार्ग-विधेर्विधानाद्
व्यक्तं त्वमेव भगवन्पुरुषोत्तमोऽसि ॥ २५ ॥

हे भगवान ! देवांनाही पूजनीय ज्ञानाने सहित असल्यामुळे आपणच बुद्ध
आहात. तीन लोकांस सुखदायक असल्यामुळे आपणच शंकर (शं = सुख + कर
= देणारा) आहात. मोक्षमार्गाचा विधी उपदेशिल्यामुळे आपणच धाता-ब्रह्मा (उत्पन्न
करणारा) आहात. आपणच स्पष्ट रूपाने पुरुषोत्तम आहात. ॥ २५ ॥

तुभ्यं नमस्त्रिभुवनार्तिहराय नाथ !
तुभ्यं नमः क्षिति-तलामल-भूषणाय ।
तुभ्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय
तुभ्यं नमो जिन ! भवोदधि-शोषणाय ॥ २६ ॥

हे नाथ ! तीन लोकांच्या दुःखाचे हरण करणाऱ्या आपणास नमस्कार
असो ! भूतलावरील निर्मल भूषणस्वरूप आपणास नमस्कार असो. हे तीन जगातील
परमेश्वर ! आपणास नमस्कार असो. आणि हे जिन ! भवसागराचे शोषण
करणाऱ्या आपणास नमस्कार करतो. ॥ २६ ॥

को विस्मयोऽत्र यदि नाम गुणैरशेषै-
स्त्वं संश्रितो निरवकाशतया मुनीश ।
दोषैरुपात्तविविधाश्रय-जात-गर्वैः
स्वप्नान्तरेऽपि न कदाचिदपीक्षितोऽसि ॥ २७ ॥

हे मुनीश ! अन्यत्र जागा न सापडल्याने जर सर्वच गुण आपल्या आश्रयास
आलेत आणि अन्यत्र नाना प्रकारचा आश्रय मिळाल्यामुळे गर्विष्ठ होऊन दोषांनी
स्वप्नातही आपणाकडे जर हुंकूनही पाहिले नाही तर यात आश्चर्य ते कोणते ? ॥ २७ ॥

उच्चैरशोक-तरु-संश्रितमुन्मयुख-
माभाति रूपममलं भवतो नितान्तम् ।
स्पष्टोल्लसत्किरणमस्त-तमो-वितानं
बिम्बं रवेरिव पयोधरः पार्श्ववर्ति ॥ २८ ॥

उंच अशोक वृक्षाखाली विराजमान आणि फैलणाऱ्या कांतिकिरणांनी
शोभायमान आपले निर्मल मुख, मेघाच्या जवळच असणाऱ्या, स्पष्टपणे सर्वप्रकारे
स्फुरायमान किरणांनी वेढलेले आणि अंधःकाराचा विस्तार नाहीसा करणाऱ्या
सूर्याच्या बिंबाप्रमाणे शोभिवंत आहे. ॥ २८ ॥

सिंहासने मणि मयूख-शिखा विचित्रे
विभ्राजते तव वपुः कनकावदातम् ।
बिम्बं वियद्विलसदंशुलता-वितानं
तुङ्गोदयाद्रिशिरसीव सहस्र-रश्मेः ॥ २९ ॥

रत्नकिरणांच्या तेजाने चित्रित सिंहासनावर सोन्याप्रमाणे कान्तिमान आपले
शरीर, उचुंग उदयगिरीच्या शिखरावर आपल्या किरणप्रसाराने आकाशाला शोभित
करणाऱ्या सूर्याच्या बिंबाप्रमाणे शोभायमान दिसते. ॥ २९ ॥

(येथून पुढे अष्ट प्रातिहार्यांची शोभा वर्णन करून स्तवन करतात.)
कुन्दावदात-चल-चामर-चारु-शोभं
विभ्राजते तव वपुः कलधौत-कान्तम् ।
उद्यच्छशाङ्क-शुचि-निर्झर-वारि-धार-
मुच्चैस्तटं सुरगिरेरिव शातकौम्भम् ॥ ३० ॥

ढाळल्या जाणाऱ्या कुन्दपुष्पाप्रमाणे शुभ्र चामरांनी शोभायमान, सुवर्णाप्रमाणे
कान्तिमान आपले शरीर, उगवलेल्या चंद्राप्रमाणे स्वच्छ व वाहणाऱ्या जलप्रवाहाच्या
धाराने शोभिवंत व सुवर्णनिर्मित मेरुपर्वताच्या उंच तटाप्रमाणे शोभून
दिसते. ॥ ३० ॥

छत्र-त्रयं तव विभाति शशाङ्क-कान्त
 मुच्चैः स्थितं स्थगित-भानु-कर-प्रतापम् ।
 मुक्ता-फल-प्रकर-जाल-विवृद्ध-शोभं
 प्रख्यापयत्त्रिगतः परमेश्वरत्वम् ॥ ३१ ॥

चंद्राप्रमाणे सुंदर, सूर्यकिरणांच्या संतापाला रोकणारे आणि मोत्यांच्या झालरींनी शोभिवंत तीन छत्र आपणाला शोभतात. जपून ते तीन लोकाचे परमेश्वरत्व प्रगट करतात. ॥ ३१ ॥

गम्भीर-तार-रव-पूरित- दिग्विभाग-
 स्त्रैलोक्य-लोक-शुभ-सङ्गम्-भूति-दक्षः ।
 सद्धर्मराज-जय-घोषण-घोषकः सन्
 खे दुन्दुभिर्नदति ते यशसः प्रवादी ॥ ३२ ॥

ज्याच्या गंभीर आणि उंच शब्दांनी दिशाभाग व्यापून आहे, जो तीन लोकांतील जीवांना शुभ समागम करविण्यात दक्ष आहे आणि समीचीन जैनधर्मरूपी राजाच्या जयघोषणा करीत आहे असा हा दुंदुभि आकाशामध्ये आपले यशोगान करीत वाजतो आहे. ॥ ३२ ॥

मन्दार-सुन्दर-नमेरु-सुपारिजात-
 सन्तानकादि-कुसुमोत्कार-वृष्टि-रुद्धा ।
 गन्धोद-बिन्दु-शुभ-मन्द-मरुत्प्रयाता
 दिव्या दिवःपतति ते वचसां ततिर्वा ॥ ३३ ॥

सुगन्धित जलकण आणि मंदमंद वारा या सोबत स्वर्गातून पडणारी, मंदार, सुंदर, नमेरु पारिजात संतानक आदि वृक्षांच्या पुष्पांची दिव्य वर्षा म्हणजे जणू दिव्यध्वनीची मालिकाच स्वर्गातून पडत आहे. ॥ ३३ ॥

शुम्भत्प्रभा-वलय-भूरिविभा-विभोस्ते
 लोक-त्रये द्युतिमतां द्युतिमाक्षिपन्ती ।
 प्रोद्यद्दिवाकर-निरन्तर-भूरि-संख्या
 दीप्त्या जयत्यपि निशामपि सोम-सोम्याम् ॥ ३४ ॥

आपल्या मनोहर भामंडलाची कांती तीन लोकांतील सर्व कांतिमान पदार्थांच्या कांतीलाही मागे टाकते; आणि युगपत उगवणाऱ्या कोटीकोटी सूर्यांच्या तेजाने युक्त असूनही चंद्राने सौम्य अश्या रात्रीलाही जिंकते. (भामंडलाचे तेज हजारो सूर्यांप्रमाणे प्रकाशमान असून चंद्रापेक्षाही सौम्य आहे.) ॥ ३४ ॥

स्वर्गापवर्ग-गम-मार्ग-विमार्गणेषुः
 सद्धर्म-तत्त्व-कथनैकपटुस्त्रिलोक्याः ।
 दिव्य-ध्वनिर्भवति ते विशदार्थ-सर्व-
 भाषा-स्वभाव-परिणाम-गुण-प्रयोज्यः ॥ ३५ ॥

स्वर्ग आणि मोक्षाला जाणाऱ्या मार्गाचा शोध घेण्यात निष्णात, तीन लोकांतील जीवांना सद्धर्माचे कथन करण्यात एकमात्र चतुर आणि स्पष्ट अर्थसहित सर्व भाषास्वरूपाने परिवर्तित होण्याच्या स्वाभाविक गुणाने सहित असा हा दिव्यध्वनी होत आहे. ॥ ३५ ॥

उन्निद्र-हेम-नव-पंकज-पुञ्ज-कान्ती-
 पर्युल्लसन्नख-मयुख-शिखाभिरामौ ।
 पादौ पदानि तव यत्र जिनेन्द्र ! धत्तः
 पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥ ३६ ॥

हे जिनेन्द्र ! सुवर्णसदृश फुललेल्या नवीन कमलसमूहाप्रमाणे कांतिमान आणि सर्व बाजूंनी शोभायमान नखांतून बाहेर पडणाऱ्या किरणांच्या प्रभेने अती सुंदर असे आपले चरण जेथे पाऊल ठेवतात तेथे देवगण कमलांची रचना करतात. ॥ ३६ ॥

इत्थं यथा तव विभूतिरभूज्जिनेद्र !
 धर्मोपदेशन-विधौ न तथा परस्य ।
 यादृक्प्रभा दिनकृतः प्रहतान्धकारा
 तादृक्कुतो ग्रह-गणस्य विकासिनोऽपि ॥ ३७ ॥

हे जिनेन्द्र ! याप्रमाणे धर्मोपदेशाच्या प्रसंगी (समवशरणामध्ये) जसे आपले अपूर्व वैभव आहे तसे दुसऱ्यांना नाही. घनदाट अंधकाराला छिन्नभिन्न करणारी प्रभा जशी सूर्याला असते तशी चमकणाऱ्या ग्रहसमूहाला कोठून असणार ? अर्थात असणार नाही. ॥ ३७ ॥

श्रोतन्मदाविल-विलोल-कपोल-मूल-

मत्त-भ्रमद्भ्रमर-नाद-विवृद्ध-कोपम् ।

ऐरावताभिमिभमुद्धतमापतन्तं

दृष्ट्वा भयं भवति नो भवदाश्रितानाम् ॥ ३८ ॥

स्त्रवणाच्या मदने उन्मत्त अशा हत्तीच्या गंडस्थळावर मत्त भ्रमर गुंजारव करतात आणि त्यामुळे ज्यांचा क्रोध अधिक वाढला आहे असा ऐरावतासारखा हत्ती चाल करून आलेला पाहूनही आपला आश्रय घेतलेल्या भक्ताला भय वाटत नाही. ॥ ३८ ॥

भिन्नेभ-कुम्भ-गलदुज्ज्वल-शोणिताक्त-

मुक्ता-फल-प्रकर भूषित-भूमि-भागः ।

बद्ध-क्रमः क्रम-गतं हरिणाधिपोऽपि

नाक्रामति क्रम-युगाचल-संश्रितं ते ॥ ३९ ॥

विदारण केलेल्या हत्तीच्या गंडस्थलापासून गळणाऱ्या (पडणाऱ्या) उज्ज्वल आणि रक्ताने माखलेल्या मोतिसमूहाने भूभाग शोभित करणारा आणि झडप घेण्यास जय्यत तयार सिंह देखील आपल्या चरणी शरण आलेल्या, आपल्या चरणयुगलरूपी पर्वताचा आश्रय घेणाऱ्या भक्तावर आक्रमण करीत नाही. ॥ ३९ ॥

कल्पान्त-काल-पवनोद्धत-वह्नि-कल्पं

दावानलं ज्वलितमुज्ज्वलमृत्स्फुलिङ्गम् ।

विश्वं जिघत्सुमिव संमुखमापतन्तं

त्वन्नाम-कीर्तन-जलं शमयत्यशेषम् ॥ ४० ॥

प्रलय काळच्या वाऱ्याने फोफावलेल्या अग्नीप्रमाणे भडकलेला व स्फुल्लिगाने व्याप्त, विश्वाला गिळंकृत करणाऱ्या अशा समोर ठाकलेल्या वनातील प्रचंड अग्नीलादेखील आपले नामस्मरणरूपी जल पूर्णपणे शान्त करते. ॥ ४० ॥

रक्तेक्षणं समद-कोकिल-कण्ठ-नीलं

क्रोधोद्धतं फणिनमुत्फणमापतन्तम् ।

आक्रामति क्रम-युगेण निरस्तशङ्क-

स्त्वन्नाम-नाग-दमनी हृदि यस्य पुंसः ॥ ४१ ॥

ज्या पुरुषाच्या हृदयामध्ये आपले नाम हेच नागदमणी औषध आहे तो, लालबुंद डोळ्यांचा, मत्त कोकिलेच्या कंठाप्रमाणे काळा आणि क्रोधाने पेटलेला असा नाग फणा उभारून येत असतानाही त्यास निर्भय होऊन दोन्ही पायांनी ओलांडून जातो. ॥ ४१ ॥

वल्गात्तुरङ्ग-गज-गर्जित-भीमनाद-

माजौ बलं बलवतामपि भूपतीनाम् ।

उद्यद्दिवाकर-मयूख-शाखपविद्धं

त्वत्कीर्तनात्तम इवाशु भिदामुपैति ॥ ४२ ॥

ज्याप्रमाणे उगवत्या सूर्याच्या किरणांनी अंधःकार छिन्नभिन्न होतो. तद्वतच आपले नाम उच्चारणानेच समरभूमीवर मोठमोठ्या शक्तिशाली राजांचे सैन्यदेखील -जेथे खिंकाळणारे घोड आणि गरजणारे हत्ती यांचा भयानक आवाज होतो आहे- लवकरच छिन्नभिन्न होते. ॥ ४२ ॥

कुन्ताग्र-भिन्न-गज-शोणित-वारिवाह-

वेगावतार-तरणातुर-योध-भीमे ।

युद्धे जयं विजित-दुर्जय-जेय-पक्षा-

स्त्वत्पाद-पङ्कज-वनाश्रयिणो लभन्ते ॥ ४३ ॥

भाल्याच्या टोकांनी विदारित हत्तीच्या रक्तरूपी जलप्रवाहात वेगाने उतरणे व पोहणे यासाठी आतुर योद्ध्यामुळे भयंकर अशा युद्धातही आपल्या चरणरूपी कमलवनांचा आश्रय घेणारे भक्त दुर्जय शत्रुपक्षाला जिंकून विजय मिळवितात. ॥ ४३ ॥

अम्भोनिधौ क्षुमित-भीषण-नक्र-चक्र-

पाठीन-पीठ-भय-दोल्बण-वाडवाग्नौ ।

रङ्गरङ्ग-शिखर-स्थित-यान-पात्रा-

स्त्रासं विहाय भवतः स्मरणाद् व्रजन्ति ॥ ४४ ॥

भयंकर मगरमासे यांनी प्रक्षुब्ध आणि जेथे विक्राळ वडवानळ पेटलेला आहे. अशा समुद्रातही, चंचल लाटांच्या हेलकाव्याबरोबर नौका डगमग करीत असतानाही भक्त लोक आपल्या नमस्काराने निर्भय होऊन समुद्र पार करतात. ॥ ४४ ॥

उद्भूत-भीषण-जलोदर-भार-भुग्नाः

शोच्यां दशामुपगताश्च्युत-जीविताशाः ।

त्वत्पाद-पङ्कज-रजोमृत-दिग्ध-देहा

मर्त्या भवन्ति मकरध्वज-तुल्यरूपाः ॥ ४५ ॥

जे भयानक जलोदर रोगाने ग्रस्त आहेत, अतएव जीवनाची आशा मावळल्यामुळे जे शोचनीय दशेला पोचले आहेत असे मर्त्य मानवही आपल्या चरणकमलाच्या धूलिरूप अमृताने आपले शरीर माखूप कामदेवासारखे सुंदर होतात. ॥ ४५ ॥

आपाद-कण्ठमुरु-शृङ्खल-वेष्टिताङ्गा

गाढं बृहन्निगड-कोटि-निघृष्ट-जङ्घाः ।

त्वन्नाम-मन्त्रमनिशं मनुजाः स्मरन्तः

सद्यः स्वयं विगतबन्धभया भवन्ति ॥ ४६ ॥

ज्यांचे शरीर पायापासून गळ्यापर्यंत वजनदार शृंखलांनी जखडले आहे, ज्यांच्या मांड्या त्या बेड्यांनी रगडल्या आहेत असे मनुष्यही रात्रंदिवस आपल्या नामरूप मंत्राचे स्मरण केल्याने स्वयमेव ताबडतोब बंधनभयापासून मुक्त होतात. ॥ ४६ ॥

मत्तद्विपेन्द्र-मृगराज-दवानलाहि-

सङ्ग्राम-वारिधि-महोदर-बन्धनोत्थम् ।

तस्याशु नाशमुपयाति भयं भियेव

यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४७ ॥

जो बुद्धिमान पुरुष आपल्या या स्तुतीचे अध्ययन करतो त्याला मत्त हत्ती, सिंह, दावानल, सर्प, संग्राम, समुद्र, जलोदर, तुरुंगबंधनादिकापासून उत्पन्न होणारे भय जणू भयानेच नाश पावते ! ॥ ४७ ॥

स्तोत्रस्रजं तव जिनेन्द्र ! गुणैर्निबद्धां

भक्त्या मया रुचिर-वर्ण-विचित्र-पुष्पाम् ।

धत्ते जनो य इह कण्ठ-गतामजस्रं

तं 'मानतुङ्गमवशा' समुपैति लक्ष्मीः ॥ ४८ ॥

हे जिनेन्द्र ! मी भक्तिवश आपल्या गुणांनी जडलेली सुंदर वर्णरूपी पुष्पांनी शोभित स्तोत्ररूपी माळ गुंफली आहे. जो मनुष्य ही सदैव कंठामध्ये धारण करतो त्या मानधन पुरुषाला स्वाधीन मुक्तिरूपी लक्ष्मी स्वयं प्राप्त होते. ॥ ४८ ॥

इति भक्तामरस्तोत्रं समाप्तम् ।

कल्याणमन्दिर (पार्श्वनाथ) स्तोत्रम्
(श्री आचार्य कुमुदचंद्रविरचित)

कल्याण-मन्दिरमुदारमवघ-भेदि

भीताभय-प्रदमनिन्दितमङ्घ्रि-पद्मम् ।

संसार-सागर-निमज्जदशेष-जन्तो-

पोतायमानमभिनम्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥

यस्य स्वयं सुरगुरुर्गरिमाम्बुराशेः

स्तोत्रं सुविस्तृत-मतिर्न विभुर्विधातुम् ।

तीर्थेश्वरस्य कमठ-स्मय-धूमकेतो-

स्तस्याहमेष किल संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥

श्री जिनेश्वराचे चरणयुगल सर्व कल्याणाचे माहेर आहे; उदार आहे; पापांचा नाश करणारे आहे; संसारभयाने भ्यालेल्यांना अभय प्रदान करणारे आहे; निर्दोष आहेत; संसारसागरात गटांगळ्या खाणाऱ्या संपूर्ण जीवांना नौकेप्रमाणे आहे; त्या चरणकमलास नमस्कार करून ज्याच्या महिमारूपी सागराचे स्तवन करण्यात विशाल बुद्धिशाली बृहस्पती देखील स्वयं समर्थ झाला नाही असा कमठाचे मानमर्दन करणाऱ्या जिनेश्वराचे स्तवन हा मी करतो आहे. ॥ १-२ ॥

सामान्यतोऽपि तव वर्णयितुं स्वरूप-

मस्मादृशः कथमधीश ! भवन्त्यधीशाः ।

धृष्टोऽपि कौशिक-शिशुर्यदि वा दिवान्धो

रूपं प्ररूपयति किं किल धर्मरश्मेः ॥ ३ ॥

हे स्वामिन, माझ्यासारखा यःकश्चित् मनुष्य सामान्यपणानेही आपल्या स्वरूपाचे वर्णन करण्यास कसा काय समर्थ होईल ? घुबडाचे पिल्लू कितीही धीट असले तरी जो सूर्यप्रकाशात दिवसा आंधळा आहे तो काय सूर्याच्या स्वरूपाचे वर्णन करू शकतो ? ॥ ३ ॥

मोह-क्षयादनुभवन्नपि नाथ ! मर्त्यो
नूनं गुणान्गणयितुं न तव क्षमेत ।
कल्पान्त-वान्त-पयसः प्रकटोऽपि यस्मा-
न्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ॥ ४ ॥

हे नाथ ! अनुभव असूनही मोहाचा क्षय झाल्यामुळे प्रगट होणाऱ्या आपल्या गुणांची मोजदादा करण्यास हा मर्त्य मानव असमर्थ आहे. कल्पान्त समयी ज्याचे पाणी किनाऱ्याचे बाहेर पडले आहे अशा सागरातील उघड्या पडलेल्या रत्नराशी कोण मोजू शकेल ? ॥ ४ ॥

अभ्युद्यतोऽस्मि तव नाथ ! जडाशयोऽपि
कर्तुं स्तवं लसदसंख्य-गुणाकरस्य ।
बालोऽपि किं न निज-बाहु-युगं वितत्य
विस्तीर्णतां कथयति स्वधियाम्बुराशेः ॥ ५ ॥

हे नाथ ! मी जडबुद्धी असूनही शोभनीय गुणांची खाण अशा तुझे स्तवन करण्यास तयार झालो आहे. बालक सुद्धा आपले दोन्ही हात पसरून आपल्या बुद्धीने सागराची विशालता सांगत नाही का ? ॥ ५ ॥

ये योगिनामपि न यान्ति गुणास्तवेश !
वक्तुं कथं भवति तेषु ममावशकाशः ।
जाता तदेवमसीक्षित-कारितेयम्
जल्पन्ति वा निज-गिरा ननु पक्षिणोऽपि ॥ ६ ॥

हे ईश ! ज्या आपल्या गुणांचे वर्णन करणे योगींनाही जमत नाही तेथे माझी गती कशी होणार ? म्हणून हे माझे काम अविचारित-रम्यच आहे. परंतु पक्षी देखील आपल्या वाणीने बोलतातच की ! ॥ ६ ॥

आस्तामचिन्त्य-महिमा जिन संस्तवस्ते
नामापि पाति भवतो भवतो जगन्ति ।
तीव्रातपोपहत-पान्थ-जनान्निदाघे
प्रीणाति पद्म-सरसः सरसोऽनिलो ऽपि ॥ ७ ॥

हे जिन ! आपल्या संस्तवाची अचिन्त्य महिमा तर दूरच असो ! परंतु आपले नाम देखील या संसारी जीवांना संसारापासून वाचवते. ग्रीष्म ऋतूमध्ये तीव्र उष्याने पीडित वाटसरूंना पद्मसरोवरापासून येणारा थंडगार वाराही प्रसन्न करतो. ॥ ७ ॥

हृद्वर्तिनि त्वयि विभो ! शिथिलीभवन्ति
जन्तोः क्षणेन निबिडा अपि कर्म-बन्धाः ।
सद्यो भुजङ्गममया इव मध्य-भाग-
मभ्यागते वन-खिण्डिनि चन्दनस्य ॥ ८ ॥

हे विभो ! आपण (भव्याच्या) हृदयामध्ये (व्यापून) असताना कठोर असे जीवांचे कर्मबंध देखील क्षणातच ढिले होतात. जसे, चंदन वृक्षराजीच्या मध्यभागी रानमोर आला असताना सर्प ताबडतोब पळून जातात. ॥ ८ ॥

मुच्यन्ति एव मनुजाः सहसा जिनेन्द्र !
रौद्रेरुपद्रव-शतैस्त्वयि वीक्षितेऽपि ।
गो-स्वामिनि स्फुरित-तेजसि दृष्टमात्रे
चौरैरिवाशु पशवः प्रपलायमानैः ॥ ९ ॥

हे जिनेन्द्र ! आपणास पाहताक्षणीच शेकडो भयंकर विघ्नांपासून तात्काळ सुटका होते. प्रतापी राजा पाहताच पशू पळवणाऱ्या चोरापासून पशू तात्काळ मुक्त होतात. ॥ ९ ॥

त्वं तारको जिन ! कथं भविनां त एव
त्वामुद्वहन्ति हृदयेन यदुत्तरन्तः ।
यद्वा दृतिस्तरति यज्जलमेष नून-
मन्तर्गतस्य मरुतः स किलानुभावः ॥ १० ॥

हे जिन ! आपण संसारी जीवांना तारक कसे होऊ शकता ? कारण तेच प्राणी संसार पार करीत असताना आपणाला हृदयामध्ये धारण करतात. अथवा हे ठीकच आहे कारण पाण्यावरून नौका तरून जात असते तो त्याच्यामध्ये भरून असलेल्या वाऱ्याचाच प्रभाव आहे. ॥ १० ॥

यस्मिन्हर्-प्रभृतयो ऽपि हत-प्रभावाः

सोऽपि त्वया रति-पतिः क्षपितः क्षणेन ।

विध्यापिता हुतभुजः पयसाथ येन

पीतं न किं तदपि दुर्धर-वाडवेन ॥ ११ ॥

जेथे महादेवादिकही हतप्रभ झालेत तो कामदेव सुद्धा आपण क्षणमात्रात नष्ट केलात. ज्या पाण्याने मोठमोठे अग्नी विझविले त्यास भयानक वडवानलाने पिऊन टाकले नाही का ? ॥ ११ ॥

स्वामिन्ननल्प-गरिमाणमपि प्रपन्नाः

त्वां जन्तवः कथमहो हृदये दधानाः ।

जन्मोदधिं लघु तरन्त्यतिलाघवेन

चिन्त्यो न हन्त महतां यदि वा प्रभावः ॥ १२ ॥

स्वामिन् ! आपण अतिशय गरिमायुक्त (महानता, ओझे) असूनही आपणास हृदयामध्ये धारण करून जीव संसारसागर अगदी सहजपणाने कसा तरून जातात ? महान् पुरुषांचा प्रभावच अचिन्त्य असतो हेच खरे ! ॥ १२ ॥

क्रोधस्त्वया यदि विभो ! प्रथमं निरस्तो

ध्वस्तास्तदा वद कथं किल कर्म-चौराः ।

प्लोषत्यमुत्र यदि वा शिशिरोपि लोके

नील-द्रुमाणि विपिनानि न किं हिमानी ॥ १३ ॥

हे विभो ! जर प्रथम आपण क्रोधच नाहीसा केला तर हे सांगा की, कर्मरूपी चोरांना आपण (क्रोध न येताही) कसे नाहीसे केले ? याच विश्वांत शिशिर ऋतु हिम (बर्फ कडक तीव्र थंडी) असूनही हिरव्यागार वृक्षांनी पूर्ण वनराजीस जाळत नाही का ? ॥ १३ ॥

त्वां योगिनो जिन ! सदा परमात्मरूप-

मन्वेषयन्ति हृदयाम्बुज कोष-देशे ।

पूतस्य निर्मल-रुचेर्यदि वा किमन्य-

दक्षस्य सम्भव-पदं ननु कर्णिकायाः ॥ १४ ॥

हे जिन ! योगीजन परमात्मस्वरूप आपणाला सदैव आपल्याच हृदयकमलाच्या मध्यभागी शोधतात. पवित्र आणि निर्दोष तेजोमय कमलाच्या बीजाचे उत्पत्तिस्थान कमळाच्या देठाशिवाय दुसरे काय असू शकते ? ॥ १४ ॥

ध्यानाञ्जिनेश ! भवतो भविनः क्षणेन

देहं विहाय परमात्म-दशां व्रजन्ति ।

तीव्रानलादुपल-भावमपास्य लोके

चामीकरत्वमचिरादिव धातु-भेदाः ॥ १५ ॥

हे जिनेश ! आपल्या ध्यानाने संसारी जीव शरीर सोडून तात्काळ परमात्मदेशेला प्राप्त होतात. जसे, या जगात सुवर्णपाषाण प्रखर अग्नीच्या संसर्गाने दगडपणा सोडून लवकरच सोने बनतो. ॥ १५ ॥

अन्तः सदैव जिन ! यस्य विभाव्यसे त्वं

भव्यैः कथं तदपि नाशयसे शरीरम् ।

एतत्स्वरूपमथ मध्य-विवर्तिनो हि

यद्विग्रहं प्रशमयन्ति महानुभावा ॥ १६ ॥

हे जिन ! भव्य जीवांकरवी ज्या देहाच्या अंतरंगात आपले स्मरण करण्यात येते त्या शरीराचाही आपण कसा नाश करता ? ठीकच आहे की मध्यस्थ महाशयाचा हा स्वभावच आहे की जे विग्रह (शरीर अथवा संघर्ष) शान्त करतात. (प्रभु हृदयस्थ असल्याने शरीराचा नाश करतात) ॥ १६ ॥

आत्मा मनीषिभिरयं त्वदभेद-बुद्ध्या

ध्यातो जिनेन्द्र ! भवतीह भवत्प्रभावः ।

पानीयमप्यमृतमित्यनुचिन्त्यमानं

किं नाम नो विष-विकारमपाकरोति ॥ १७ ॥

हे जिनेन्द्र ! मी भगवानच आहे या आपणाशी अभेदबुद्धीने जर मनीषी

पुरुष आत्म्याचे ध्यान करतात तर ते आपणासारखे प्रभावशाली होऊन जातात. पाण्याचेही अमृत म्हणून (मंत्राने) चिंतन केले तर ते विषाचे विकार दूर करीत नाही कां ? ॥ १७ ॥

त्वामेव वीत-तमसं परवादिनोऽपि

नूनं विभो ! हरि-हरादि-धिया प्रपन्ना ।

किं काच-कामलिभिरीश सितोऽपि शङ्खो ।

नो गृह्यते विविध-वर्ण-विपर्ययेण ॥ १८ ॥

हे विमो ! अन्य मतानुयायी सुद्धा अज्ञान अंधःकाराने रहित आपणालाच हरिहर वगैरे मानतात. बरोबरच आहे काचकावीळ रोगाने ग्रस्त मनुष्य पांढरा शंखही अनेक विपरीत पाहात नाही का ? ॥ १८ ॥

धर्मोपदेश-समये सविधानुभावाद्

आस्तां जनो भवति ते तरुरप्यशोकः ।

अभ्युद्गते दिनपतौ समहीरुहोऽपि

किं वा विबोधमुपयाति न जीव-लोकः ॥ १९ ॥

धर्मोपदेशाचे वेळी (समवशरणामध्ये) आपल्या सान्निध्याच्या प्रभावाने मनुष्याची तर गोष्टच सोडा पण वृक्षही अशोक-शोकरहित-होतात. (येथून अष्ट प्रतिहार्यरूपाने प्रभूचे स्तवन आहे. अशोक वृक्षाखाली सिंहासनी प्रभू विराजमान असतात हा संदर्भ येथे आहे) सूर्य उदयाला आला असताना वृक्षांसहित संपूर्ण जीवलोक जागा होत नाही का ? ॥ १९ ॥

चित्रं विभो ! कथमवाङ्मुख-वृन्तमेव

विष्वक्पतत्यविरला सुर-पुष्प-वृष्टिः ।

त्वद्गोचरे सुमनसां यदि वा मुनीश !

गच्छन्ति नूनमध एव हि बन्धनानि ॥ २० ॥

विभो ! आश्चर्य आहे की, देवांनी सर्व बाजूंनी केलेली फुलांची अखंड वृष्टी खाली देठ करूनच का पडते ! हे मुनीश ! बरोबरच आहे, आपण समीप असताना, सज्जनांची बंधने खालीच जातात. (सुमनस=सज्जन व फुले. अर्थात् ते बंधनमुक्त होतात.) ॥ २० ॥

स्थाने गभीर-हृदयोदधि-सम्भवायाः

पीयूषतां तव गिरः समुदीरयन्ति ।

पीत्वा यतः परम-सम्मद-सङ्ग-भाजो

भव्या व्रजन्ति तरसाप्यजरामरत्वम् ॥ २१ ॥

आपल्या गंभीर हृदयरूपी सागरापासून उत्पन्न झालेल्या आपल्या वाणीला लोक अमृतमय म्हणतात, ते योग्यच आहे. कारण त्याचे पान करून अनंत सुखाचे भागी झालेले भव्य जीव शीघ्र अजर-अमरपणाला प्राप्त होतात. ॥ २१ ॥

स्वामिन्सुदूरमवनम्य समुत्पतन्तो

मन्ये वदन्ति शुचयः सुर-चामरौघाः ।

येऽस्मै नतिं विदधते मुनि-पुङ्गवाय

ते नूनमूर्ध्वगतयः खलु शुद्ध-भावाः ॥ २२ ॥

स्वामिन् ! मी असे मानतो की, जो दूरपर्यंत खाली जाऊन वर उठतो असा देवांनी ढाळलेला चामरसमूह सांगतो आहे की, जे जीव या मुनिश्रेष्ठाला नमस्कार करतात ते खरोखरच शुद्ध परिणाममय होऊन उर्ध्वगती (सिद्ध) होतात. ॥ २२ ॥

श्यामं गभीर-गिरमुज्ज्वल-हेम-रत्न-

सिंहासनस्थमह भव्य-शिखण्डिनस्त्वाम् ।

आलोकयन्ति रभसेन नदन्तमुद्यैः

चामीकराद्रि-शिरसीव नवाम्बुवाहम् ॥ २३ ॥

हे नाथ ! उज्ज्वल रत्नखचित सुवर्णसिंहासनावर अधिष्ठित आणि ज्यांची वाणी गंभीर आहे अशा आपले श्यामल रूप पाहून भव्य जीवरूपी मोर सुमेरु पर्वताच्या शिखरावर जोराने गरजणाऱ्या नवीन मेघाप्रमाणेच आपणास उत्कंठेने पाहतात. अर्थात् आपला रंग काळा व वाणी मेघाप्रमाणे गंभीर आहे. त्यास पाहून भव्यजीव मोराप्रमाणे हर्षाने उत्फुल्ल होतात. ॥ २३ ॥

उद्गच्छता तव शिति-द्युति-मण्डलेन

लुप्त-च्छद-च्छविरशोक-तरुर्बभूव ।

सानिध्यतो ऽपि यदि वा तव वीतराग !

नीरागतां व्रजति को न सचेतनोऽपि ॥ २४ ॥

हे वीतराग ! आपल्या भामंडलातून बाहेर पडणाऱ्या उज्वल कांतीने अशोकवृक्षाच्या पानांची शोभा लुप्त झाली आहे. आपणा सारख्या वीतरागाचे सान्निध्य असताना कोणता सचेतन प्राणी रागरहित (वृक्षाकडे रंगरहित) होत नाही ? ॥ २४ ॥

भो भो प्रमादमवधूय भजध्यमेन-

मागत्य निर्वृति-पुरीं प्रति सार्थवाहम् ।

एतन्निवेदयति देव ! जगत्त्रयाय

मन्ये नदन्नभिनभः सुरदुन्दुभिस्ते ॥ २५ ॥

हे देव ! मी तर असे मानतो की, आकाशात देवदेवता जो दुंदभी वाजवीत आहेत तो त्रिलोकात सांगतो आहे की, हे संसारातील जीवांनो ! प्रमाद सोडून मोक्षनगरीच्या या सारख्याला येऊन भजा ! ॥ २५ ॥

उद्द्योतितेषु भवता भुवनेषु नाथ !

तारान्वितो विधुरयं विहिताधिकारः ।

मुक्ता-कलाप-कलितोल्ल-सितातपत्र-

व्याजात्त्रिधा धृत-तनुध्रुवमभ्युपेतः ॥ २६ ॥

हे नाथ ! आपण तीन लोकांस प्रकाशित केले आहे. म्हणूनच तारकांसह हा बिचारा चंद्रमा आपला अधिकार सोडून मोत्यांच्या समूहाने युक्त सुंदर छत्राच्या मिषाने निश्चितच तीन शरीर धारण करून आला आहे ! (हे छत्र नव्हे तर जणू तारकांनी घेरलेला तीन शरीरधारी चंद्रच आहे.) ॥ २६ ॥

स्वेन प्रपूरित-जगत्त्रय-पिण्डितेन

कान्ति-प्रताप-यशसामिव संचयेन ।

माणिक्य-हेम-रजत-प्रविनिर्मितेन

सालत्रयेण भगवन्नभितो विभासि ॥ २७ ॥

हे भगवन् ! चारही बाजूला माणिक, सोने आणि चांदीने घडलेल्या अशा ह्या तीन परकोटांनी वेढलेले आपण जणू काही तीन जगतात पिंडरूपाने भरून राहिलेल्या कांती, प्रताप आणि यशाच्या समूहानेच वेढल्याप्रमाणे शोभून दिसता. ॥ २७ ॥

दिव्य-स्त्रजो जिन नमत्त्रिदशाधिपाना-

मुत्सृज्य रत्न-रचितानपि मौलि-बन्धान् ।

पादौ श्रयन्ति भवतो यदि वापरत्र

त्वत्सङ्गमे सुमनसो न रमन्त एव ॥ २८ ॥

हे जिन ! विनत झालेल्या स्वर्गातील इंद्राच्या रत्नखचित मुकुटांनाही सोडून ह्या दिव्य माळा आपल्या चरणयुगलाचा आश्रय घेतात. आपला समागम असताना सुमनस (फुले अथवा सज्जन लोक) अन्यत्र कोठेही रममाण होत नाहीत. ॥ २८ ॥

त्वं नाथ ! जन्म-जलधेर्विपराङ्मुखोऽपि

यत्तारयस्यसुमतो निज-पृष्ठ-लग्नान् ।

युक्तं हि पार्थिव-नृपस्य सतस्तवैव

चित्रं विभो यदसि कर्म-विपाक शून्यः ॥ २९ ॥

हे नाथ ! आपण स्वतः भवसागरापासून विमुख असूनही आपल्या मागे येणाऱ्या या जीवांना तारता हे मातीच्या घड्याप्रमाणे उचितच आहे. परंतु आश्चर्य मात्र हे की आपण कर्मविपाकाने रहित आहात. (मातीचा घडा तर अग्नीवर शेकून पक होतो तेव्हाच तो आश्रितांना पार नेतो.) परंतु आपण कर्मविपाकाने रहित असून पार तारून नेता हे आश्चर्य आहे. ॥ २९ ॥

विश्वेश्वरोऽपि जन-पालक दुर्गतस्त्वं

किं वाक्षर-प्रकृतिरप्यलिपिस्त्वमीश ।

अज्ञानवत्यपि सदैव कथञ्चिदेव

ज्ञानं त्वयि स्फुरति विश्व-विकास-हेतुः ॥ ३० ॥

हे जीवांचे रक्षक ! आपण विश्वाचे ईश्वर असूनही दुर्गत (दरिद्री, अन्यपक्षी कष्टाने जाणण्यायोग्य) आहात. आपण अक्षरप्रकृतीचे (अविनश्वर स्वभावी) असूनही (निरक्षर वा निराकार) लिपीने रहित आहात. आपण अज्ञानवान् (अज्ञानीचे रक्षणकर्ता) असूनही विश्व प्रकाशित करण्यास कारणभूत ज्ञान सदैव आपणामध्ये विकसत असते. येथे विरोधाभास आहे. विश्वेश्वरत्वाचा दुर्गतत्वाशी (दारिद्र्याशी), अक्षरभावपणाचा अलिपित्वाशी व अज्ञानवानपणाचा सर्वज्ञत्वाशी शब्दशः विरोध आहे. पण जर आपण विश्वेश्वर असूनही कष्टाने जाणले जाता अविनाशी स्वभावी असून निराकार आहात व अज्ञानीचे रक्षण-कर्ते असून आपणामध्ये केवलज्ञान सदैव आहे हा श्लेषावर आधारित अर्थ घेतला तर विरोधाचा परिहार होतो. ॥ ३० ॥

प्राग्भार-संभृत-नभांसि रजांसि रोषाद् ।

उत्थापितानि कमठेन शठेन यानि ।

छायापि तैस्तव न नाथ ! हता हताशो

ग्रस्तस्त्वमीभिरयमेव परं दुरात्मा ॥ ३१ ॥

हे नाथ ! दुष्ट नीच कमठाने आपल्या विस्ताराने आकाश व्यापणारी जी धूळ आपणाभोवती उडविली तिने तर आपल्या छायेलाही नष्ट केले नाही. परंतु त्यामुळे हा दुष्ट निराश होऊन त्या कर्मधुलीने स्वतः मात्र बद्ध झाला. ॥ ३१ ॥

यद्गर्जदूर्जित-घनौघमदभ्र-भीम-

भ्रश्यत्तडिन्मुसल-मांसल-घोरधारम् ।

दैत्येन मुक्तमथ दुस्तर-वारि दध्ने

तेनैव तस्य जिन दुस्तर-वारि कृत्यम् ॥ ३२ ॥

हे जिनेन्द्र ! तदनंतर त्या दैत्य कमठाने भयंकर गरजणाऱ्या मेघांनी वीज टणत्कारासह मुसळधार घनघोर पावसाची खूप वर्षा केली. आपण तर तो उपसर्ग सहन केला, परंतु त्यानेच कमठासाठी मात्र तीक्ष्ण तलवारीचे काम केले. ॥ ३२ ॥

ध्वस्तोर्ध्व-केश-विकृताकृति-मर्त्य-मुण्ड-

प्रालम्बभृद्भयदवक्त्र-विनिर्यदग्निः ।

प्रेतव्रजः प्रति भवन्तमपीरितो यः

सोऽस्याभवत्प्रतिभवं भव-दुःख-हेतुः ॥ ३३ ॥

तदनंतर त्या कमठाने, ज्याचे केश वर ताठ होते, आकृती भयानक होती, ज्यांनी मनुष्यधडांची माला धारण केली होती व ज्यांच्या मुखांतून अग्नीचे लोळ बाहेर येत होते अशा प्रेतांच्या झुंडच्या झुंड आपणाकडे पाठविली. परंतु तो पिशाचसमूहच त्या असुर कमठाला मात्र जन्मोजन्मी संसारदुःखाला कारण झाला. ॥ ३३ ॥

धन्यास्त एव भुवनाधिप ! ये त्रिसन्ध्य-

माराधयन्ति विधिवद्विधुतान्य-कृत्याः ।

भक्त्योल्लसत्पुलक-पक्ष्मल-देह-देशाः

पाद-द्वयं तव विभो ! भुवि जन्मभाजः ॥ ३४ ॥

हे लोकनाथ ! जे प्राणी तीन संध्याप्रसंगी अन्य सर्व काम सोडून विधिपूर्वक भक्तीने प्रगट होणाऱ्या रोमांचांनी शरीर पुलकित होत असतांना आपल्या चरणद्वयाची आराधना करतात तेच खरोखर या भूतलावर धन्य होत ! ॥ ३४ ॥

अस्मिन्नपार-भव-वारि-निधौ मुनीश

मन्ये न मे श्रवण-गोचरतां गतोऽसि ।

आकर्णिते तु तव गोत्र-पवित्र-मन्त्रे

किं वा विपद्विषधरी सविधं समेति ॥ ३५ ॥

हे मुनीश ! या अपार संसार समुद्रामध्ये आपले नाव माझ्या कानावर कधी पडलेच नाही असे मी मानतो. कारण आपले पवित्र नामरूप मंत्र कानी पडले असता विपत्तिरूपी नागीण काय जवळ फिरकू शकते ? अर्थात नाही. ॥ ३५ ॥

जन्मान्तरेऽपि तव पाद-युगं न देव !

मन्ये मया महितमीहित-दान-दक्षम् ।

तेनेह जन्मनि मुनीश ! पराभवानाम्

जातो निकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥

हे देव ! मी तर मानतो की ईप्सित देण्यामध्ये दक्ष (सावधान) असे आपले चरणयुगल अन्य जन्मामध्येही मी पूजिले नाही. कारण त्यामुळे, हे मुनीश ! या भवामध्ये हृदयाला बोचणाऱ्या तिरस्कारास (पराभवास) मी पात्र झालो आहे. ॥ ३६ ॥

नूनं न मोह-तिमिरावृत-लोचनेन

पूर्वं विभो ! सकृदपि प्रविलोकितोऽसि ।

मर्माविधो विधुरयन्ति हि मामनर्थाः

प्रोद्यत्प्रबन्ध-गतयः कथमन्यथैते ॥ ३७ ॥

हे विभो ! माझे डोळे मोहान्धकाराने झाकले असल्याने पूर्वी आपण कधीही एकदा सुद्धा माझ्या पाहण्यात आला नाहीत; हे निश्चितच आहे. असे नसते तर मर्मभेदक व अखण्ड बलवान अनर्थाची परंपरा मला कशी काय कष्ट देऊ शकली असती ? ॥ ३७ ॥

आकर्णितो ऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि

नूनं न चेतसि मया विधृतोऽसि भक्त्या ।

जातोऽस्मि तेन जन-बान्धव ! दुःखपात्रं

यस्मात्क्रियाः प्रतिफलन्ति न भावशून्याः ॥ ३८ ॥

निश्चितच आपले नाव ऐकूनही, पूजा करूनही आणि रूप पाहूनही मी आपणास भक्तिपूर्वक हृदयामध्ये धारण केले नाही. म्हणूनच, हे जनबंधो ! मी अकारण दुःखभाजन झालो आहे. कारण भावविरहित क्रिया इष्टफलदायी होत नाहीत. ॥ ३८ ॥

त्वं नाथ दुःखि-जन-वत्सल हे शरण्य

कारुण्य-पुण्य-वसते वशिनां वरेण्य ।

भक्त्या नते मयि महेश दयां विधाय ।

दुःखांकुरोद्दलन-तत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥

हे नाथ ! हे दीनदुःखी जनांच्या वत्सल बंधो ! हे अशरण शरण ! हे दयेचे पावन मंदिर ! जितेन्द्रियांतील श्रेष्ठ ! भक्तीने विनत माझ्यावर दया करून दुःखांच्या उत्पत्तीच्या कारणांचा नाश करण्यामध्ये तत्परता दाखवा. ॥ ३९ ॥

निःसंख्य-सार-शरणं शरणं शरण्य-

मासाद्य सादित-रिपु प्रथितावदानम् ।

त्वत्पाद-पङ्कजमपि प्रणिधानवन्ध्यो

वन्ध्योऽस्म्यहं भुवन-पावन ! हा हतोऽस्मि ॥ ४० ॥

हे प्रभो ! असंख्य मनुष्यांना खराखुरा आधार, शरण येणाऱ्यांसाठी रक्षक, कर्मशत्रूंचा नायनाट करणारा, म्हणूनच विख्यात महिमायुक्त आपले चरणकमल प्राप्त करूनही त्याचे ध्यान न करणारा मी खरंच अभागीच राहिलो ! हे तीन जगताला पावन करणाऱ्या प्रभो ! मला खेद आहे की मी पार साफ बुडालो ! ठार झालो ! ॥ ४० ॥

देवेन्द्र-वन्द्य ! विदिताखिल-वस्तुसार !

संसार-तारक ! विभो ! भुवनाधिनाथ ! ।

त्रायस्व देव करुणा-हृद ! मां पुनीहि

सीदन्तमद्य भयदव्यसनम्बु-राशेः ॥ ४१ ॥

हे देवेन्द्रास वंदनीय प्रभो ! हे संपूर्ण पदार्थांच्या रहस्याचे जाणकार ! हे

संसारतारक ! हे तीन लोकांचे नाथ ! हे दयानिधान ! आज पीडलेल्या मला भयंकर दुःखसमुद्रापासून वाचवा ! आणि पवित्र करा !! ॥ ४१ ॥

यद्यस्ति नाथ ! भवदङ्घ्रि-सरोरुहाणां

भक्तेः फलं किमपि सन्तत-सञ्चितायाः ।

तन्मे त्वदेक-शरणस्य शरण्य ! भूयाः

स्वामी त्वमेव भुवनेऽत्र भवान्तरेऽपि ॥ ४२ ॥

हे नाथ ! चिरकालापासून आपल्या चरणकमलाच्या संचित भक्तीचे जर काही फळ असेल तर हे शरणभूत ! मला तर केवळ आपणच एकमात्र शरण आहात. म्हणून इहलोकी आणि परलोकी आपणच माझे स्वामी असा ! ॥ ४२ ॥

इत्थं समाहित-धियो विधिवज्जिनेन्द्र !

सान्द्रोल्लसत्पुलक-कञ्चुकितताङ्गभागाः ।

त्वद्बिम्ब-निर्मल-मुखाम्बुज-बद्ध-लक्ष्या

ये संस्तवं तव विभो ! रचयन्ति भव्याः ॥ ४३ ॥

हे जिनेन्द्र ! याप्रमाणे बुद्धी समाहित (सावधान, दक्ष) करून, सघनतेने उत्पन्न रोमांचाने शरीर पुलकित होईल अशा तऱ्हेने तसेच आपल्या मूर्तीच्या (आकाराच्या) निर्मल मुखकमलावर दृष्टी (लक्ष्य) एकाग्र करून तो भव्य प्राणी विधिपूर्वक आपले स्तवन करतो. ॥ ४३ ॥

जन-नयन- 'कुमुदचन्द्र' प्रभास्वराः स्वर्ग-सम्पदो भुक्त्वा ।

ते विगलित-मल-निचया अचिरान्मोक्षं प्रपद्यन्ते ॥ ४४ ॥

हे मनुष्यांच्या नेत्ररूपी कुमुदांना (चंद्रविकासी श्वेतकमळ) विकसित करण्यासाठी चंद्र सदृश देव ! तेच स्वर्गातील दिव्य विभूति भोगून आणि शेवटी कर्मरजाच्या समूहाला नष्ट करून लौकरच मोक्ष प्राप्त करतात. ॥ ४४ ॥

एकीभावस्तोत्रम्

(श्री वादिराजसूरि विरचित)

एकीभावं गत इव मया यः स्वयं कर्म-बन्धो

घोरं दुःखं भव-भव-गतो दुर्निवारः करोति ।

तस्याप्यस्य त्वयि जिन-रवे भक्तिरुन्मुक्तये चेत् ।

जेतुं शक्यो भवति न तथा कोऽपरस्ताहेतुः ॥ १ ॥

माझ्यासह स्वयं एकरूपतेला प्राप्त झाल्याप्रमाणेच भवोभवी सोबत जाणारा तसेच निवारण करण्यास दुष्कर (अशक्य) असा जो कर्मबंध घोर दुःख देतो, हे जिनसूर्य ! आपली भक्ती जर त्या कर्मबंधापासूनही सुटका करण्यासाठी समर्थ आहे; तर असे कोणते दुःख-संतापाचे कारण आहे की जे या भक्तीने जिंकल्या जाणार नाही ? ॥ १ ॥

ज्योतीरूपं दुरित-निवह-ध्वान्त-विध्वंस-हेतुं

त्वामेवाहुर्जिनवर ! चिरं तत्त्व-विद्याभियुक्ताः ।

चेतोवासे भवसि च मम स्फार-मुद्भासमान-

स्तस्मिन्हंः कथमिव तमो वस्तुतो वस्तुमीष्टे ॥ २ ॥

हे जिनवर ! दीर्घकाळापासून तत्त्वविद्यांमध्ये लवलीन विद्वान् आपणासच (चैतन्य-) ज्योतिस्वरूप आणि पापसमूह रूप अंधःकाराच्या नाशास कारण असे सांगतात आणि आपण माझ्या हृदयाच्या निवास स्थानी अत्यन्त प्रकाशमान आहात, तेव्हा तेथे (हृदयमंदिरी) वस्तुतः पापरूपी अंधःकार राहण्यास कसा काय समर्थ होईल ? अर्थात् होणार नाही. ॥ २ ॥

आनंदाश्रु-स्नपित-वदनं गद्गदं चाभिजल्पन्

यश्चायेत त्वयि दृढ-मनाः स्तोत्र-मन्त्रैर्भवन्तम् ।

तस्याभ्यस्तादपि च सुचिरं देह-वल्मीक-मध्यान्-

निष्कास्यन्ते विविध-विषम-व्याधयः काद्रवेयाः ॥ ३ ॥

आनंदाश्रूंनी ज्याचे मुख न्हालेले आहे, सद्गदित वाणीने जो बोलतो असा आपल्या ठिकाणी निश्चल भक्ती असणारा जो भक्त स्तोत्रमंत्रांनी आपली पूजाअर्चा

करतो त्याच्या देहवारुळातून दीर्घकाळापासून परिचित नानाप्रकारचे भयानक रोगरूपी साप निघून जातात. ॥ ३ ॥

प्रागेवेह त्रिदिव-भवनादेष्यता भव्य-पुण्यात्

पृथ्वीचक्रं कनकमयतां देव निन्ये त्वयेदम् ।

ध्यानद्वारं मम रुचिकरं स्वान्त-गेहं प्रविष्टः

तत्किं चित्रं जिन वपुरिदं यत्सुवर्णीकरोषि ॥ ४ ॥

हे देव ! भव्य जीवाच्या पुण्याने भावीकाळात स्वर्गलोकातून च्युत होत असतांना आपण हे भूवल्य सुवर्णमय केले. (येथे तीर्थकर मातेच्या गर्भात येण्याच्या पूर्वी सहा महिन्यांपासून रत्नवृष्टी होऊन पृथ्वी सुवर्णमय बनते या अनुषंगाने कवि म्हणतात) तर आपण ध्यानमार्गाने माझ्या अतिमधुर अंतःकरण-मंदिरात प्रवेश केला आहे; तर मग हे जिन ! हे शरीर जर सुवर्णमय करशील तर त्यात काय आश्चर्य ? ॥ ४ ॥

लोकस्यैकस्त्वमसि भगवन्निर्निमित्तेन बन्धु-

स्त्वय्येवासौ सकल-विषया शक्तिरप्रत्यनीका ।

भक्तिस्फीतां चिरमधिवसन्नामिकां चित्तशय्यां

मय्युत्पन्नं कथमिव ततः क्लेश-यूथं सहेथाः ॥ ५ ॥

हे भगवन् ! आपण या जगातील जीवांचे एकमात्र अकारण बंधु आहात; तसेच आपणामध्ये सर्व प्रकारची निराबाध शक्ती आहे; म्हणून भक्तीने विस्तारलेल्या माझ्या चित्तरूप शय्येवर चिरकालपर्यंत राहत असूनही आपण माझ्या ठिकाणी उत्पन्न होणाऱ्या क्लेशसमूहास कसे काय सहन करणार ? ॥ ५ ॥

जन्माटव्यां कथमपि मया देव दीर्घं भ्रमित्वा

प्राप्तैवेयं तव नय-कथा-स्फार-पीयूष-वापी ।

तस्या मध्ये हिमकर-हिम-व्यूह-शीते नितान्तं

निर्मग्नं मां न जहति कथं दुःख-दावोपतापाः ॥ ६ ॥

हे देव ! संसाररूपी निबिड अरण्यामध्ये दीर्घकाळ भ्रमण करून मी मोठ्या प्रयासाने आपली नयकथारूपी अमृताची विशाल वापिका (विहीर) गाठली आहे. चंद्रमा आणि बर्फाच्या ढिगाप्रमाणे शीतल अशा त्या वापिकेमध्ये मी एकदम

मनसोक्त डुंबलेला असताना दुःखरूपी वणव्याची आग माझा पिच्छा कशी काय सोडत नाही ? ॥ ६ ॥

पाद-न्यासादपि च पुनतो यात्रया ते त्रिलोकीं
हेमाभासो भवति सुरभिः श्रीनिवासश्च पद्मः ।
सर्वाङ्गेण स्पृशति भगवंस्त्वय्यशेषं मनो मे
श्रेयः किं तत्स्वयमहरहर्यन्न मामभ्युपैति ॥ ७ ॥

हे भगवन् ! जेव्हा आपण आपल्या विहारामध्ये चरणस्पर्शानेही तीन लोकांस पावन करता तेव्हा केवळ स्पर्शमात्राने कमल सोन्यासारखे कांतिमान्, सुगंधित आणि लक्ष्मीचा निवास बनते. माझे मन आपणाला सर्व प्रकारे स्पर्श करते तर असे कोणते श्रेय आहे की जे मला प्रतिदिन स्वयं प्राप्त होणार नाही ? अर्थात होईलच ! ॥ ७ ॥

पश्यन्तं त्वद्वचनममृतं भक्ति-पात्र्या पिबन्तं
कर्मारण्यात्पुरुषमसमानन्द-धाम प्रविष्टम् ।
त्वां दुर्वार-स्मर-मद-हरं त्वत्प्रसादैक-भूमिं
क्रूराकाराः कथमिव रुजा-कण्टका निर्लुठन्ति ॥ ८ ॥

दुर्वार मदनाच्या अभिमानाचे हरण करणाऱ्या आपले जो दर्शन घेतो, भक्तिरूपी वाटिकेने जो आपल्या वचनामृताचे पान करतो आणि फल स्वरूप जो कर्माच्या निबिड अरण्यातून बाहेर पडून अनुपम आनंद मंदिरामध्ये प्रवेश करतो तो दुर्वार कामदेवाचा गर्व हरण करणाऱ्या अशा केवळ आपणालाच पाहतो त्या एकमेव दयापात्र पुरुषाला क्रूर स्वरूपाचे रोगरूपी काटे कसे काय बोचतील ? अर्थात बोचणार नाहीत ! ॥ ८ ॥

पाषाणात्मा तदितरसमः केवलं रत्न-मूर्तिः
मानस्तम्भो भवति च परस्तादृशो रत्न-वर्गः ।
दृष्टि-प्राप्तो हरति स कथं मान-रोगं नराणां
प्रत्यासत्तिर्यदि न भवतस्तस्य तच्छक्ति- हेतुः ॥ ९ ॥

मानस्तंभ दगडांनी निर्मित असेल तर तो दुसऱ्या दगडी स्तंभा सारखाच आहे किंवा केवळ रत्नमय असेल तर तो अन्य रत्नसमूहा सारखाच आहे. त्या मानस्तंभात (मानरोग दूर करण्याची) जी शक्ती आहे तिचे कारण जर आपले

सान्निध्य नसते तर तो नजरेला पडताच मानवाच्या मानरोगाचे हरण कसे काय करील ? अर्थात् आपल्या सान्निध्यामध्येच मानस्तंभात मान हरण करण्याची शक्ती आहे. (श्री इन्द्रभूति ब्राह्मणाचा गर्व समवशरणातील मानस्तंभ मात्र नजरेला पडताच नष्ट झाला या कथेचा येथे संदर्भ आहे.) ॥ ९ ॥

हृद्यः प्राप्तो मरुदपि भवन्मूर्ति-शैलोपवाही
सद्यः पुसां निरवधि-रुजा-धूलिबन्धं धुनोति ।

ध्यानाहूतो हृदय-कमलं यस्य तु त्वं प्रविष्टः

तस्याशक्यः क इह भुवने देव ! लोकोपकारः ॥ १० ॥

हे देव ! आपल्या मूर्तीच्या पाषाणावरून वाहणारा मनोहर वायु प्राप्त झाला असता तो लौकरच असीम रोगाच्या धूलिकणास दूर करतो तर ध्यानद्वारा आमंत्रित असे आपण ज्याच्या हृदयकमळी अवतीर्ण झालात त्याला या विश्वामध्ये कोणता लोकोपकार करणे शक्य नाही ? (अर्थात् कोणताही अशक्य नाही.) ॥ १० ॥

जानासि त्वं मम भव-भवे यच्च यादृक्च दुःखं
जातं यस्य स्मरणमपि मे शस्त्रवन्निष्पिनष्टि ।

त्वं सर्वेशः सकृप इति च त्वामुपेतोऽस्मि भक्त्या

यत्कर्तव्यं तदिह विषये देव ! एव प्रमाणम् ॥ ११ ॥

हे देव ! मला जी आणि जशी दुःखे भवोभवी प्राप्त झाली आहेत ती आपण जाणताच. त्यांचे स्मरण देखील मला एखाद्या शस्त्राप्रमाणे पीडा देते. आपण सर्वांचे ईश आणि परम दयाळू आहात. मी आपणांस भक्तीने शरण आलो आहे. आता यासंबंधी जे कर्तव्य असेल त्याबद्दल आपणच मला प्रमाण आहात. ॥ ११ ॥

प्रापदैवं तव नुति-पदैर्जीवकेनोपदिष्टैः

पापाचारी मरण-समये सारमेयोऽपि सौख्यम् ।

कः संदेहो यदुपलभते वासव-श्री-प्रभुत्वं

जल्पज्जाप्यैर्मणिभिरमलैस्त्वन्नमस्कार-चक्रम् ॥ १२ ॥

मरतेवेळी कुमार जीवन्धरद्वारा दिलेल्या आपल्या पंचनमस्कार मंत्राच्या प्रभावाने पापाचारी कुत्रा देखील देवगतीचे सुख मिळविता झाला. तर जाण्याच्या निर्मल मणिद्वारा आपल्या नमस्कारमंत्राचा जप करणारा इन्द्राच्या वैभवाचा स्वामी होतो यात काय संशय ? अर्थात् तो निःसंशय इन्द्राचे वैभव प्राप्त करतो. ॥ १२ ॥

शुद्धे ज्ञाने शुचिनि चरिते सत्यपि त्वय्यनीचा
भक्तिर्नोचेदनवधि-सुखावञ्जिका कुञ्चिकेयम् ।
शक्योद्धाटं भवति हि कथं मुक्तिकामस्य पुंसो
मुक्ति-द्वारं परिदृढ-महामोह-मुद्रा-कवाटम् ॥ १३ ॥

शुद्ध ज्ञान आणि पवित्र चारित्र असूनही जर अनंत सुखाची अमोघ गुरुकिल्ली अशी आपली उत्कृष्ट भक्ती नसेल तर मोक्षेच्छु पुरुषाला, महामोहरूपी अर्गलेने सहित पक्के दरवाजे ज्याला आहेत असे मोक्षाचे द्वार उघडणे कसे काय शक्य आहे ? (आपली भक्ती हे सम्यग्दर्शन, ज्ञान आणि चारित्राची प्राणभूत शक्ती आहे.) ॥ १३ ॥

प्रच्छन्नः खल्वयमघमयैरन्धकारैः समन्तात्
पन्था मुक्तेः स्थपुटितपदः क्लेशगर्तैरगाधैः ।
तत्कस्तेन व्रजति सुखतो देव ! तत्त्वावभासी
यद्यग्रेऽग्रे न भवति भवद्भारती-रत्न-दीपः ॥ १४ ॥

हे देव ! खरोखरच हा मुक्तीचा मार्ग पापमय अंधःकारांनी सर्व बाजूंनी झाकाळलेला आहे आणि अत्यन्त गहन दुःखरूप (खड्ड्यांनी) खाचखळग्यांनी पावले घसरण्याइतपत उंचसखल आहे. अतएव जर तत्त्वप्रदर्शक जिनवाणीरूप रत्नदीप पुढेपुढे असणार नाही तर कोण मनुष्य या रस्त्याने सुखाने जाऊ शकेल ? (अर्थात कोणीही नाही.) ॥ १४ ॥

आत्म-ज्योतिर्निधिरनवधिर्द्रष्टुरानन्द-हेतुः
कर्म-क्षोणी-पटल-पिहितो योऽनवाप्यः परेषाम् ।
हस्ते कुर्वन्त्यनतिचिरतस्तं भवद्भक्तिभाजः
स्तोत्रैर्बन्ध-प्रकृति-पुरुषोद्दाम-धात्रीखनित्रैः ॥ १५ ॥

हे प्रभो ! जो अमर्याद आहे, पाहणाऱ्याच्या आनंदाला कारण आहे, तथापि जो कर्मबंधरूपी पृथ्वीपटलामध्ये दडलेला आहे आणि जो दुसऱ्या प्राण्यांना गवसण्यायोग्य नाही असा हा आत्मज्योतिरूप खजिना देखील, आपली भक्तिपूर्वक सेवा करणारे प्रकृति-पद्रेष-स्थिति अनुभाग मय टणक पृथ्वीला खोदण्यासाठी फावड्याप्रमाणे असणाऱ्या स्तोत्रांनी लौकरच हस्तगत करतात. अर्थात् आपल्या

स्तवनाने जीवांचा बंध नाहीसा होऊन आत्मस्वरूपाचा खजिना प्राप्त होतो. ॥ १५ ॥

प्रत्युत्पन्ना नय-हिमगिरेरायता चामृताब्धेः
या देव ! त्वत्पद-कमलयोः संगता भक्तिगङ्गा ।
चेतस्तस्यां मम रुचि-वशादाप्लुतं क्षालितांहः
कल्माषं यद्भवति किमियं देव सन्देह-भूमिः ॥ १६ ॥

हे देव ! ही आपली भक्तिरूपी गंगा स्याद्वादाच्या हिमाचलापासून उगम पावून आपल्या चरणकमलापासून वाहत जात मोक्षसागराला मिळाली आहे. त्या गंगाजलामध्ये श्रद्धावश न्हालेले माझे मन जर पापमलाने रहित होते तर यात संदेह आहे कां ? मुळीच नाही. ॥ १६ ॥

प्रादुर्भूत-स्थिर-पद-सुख ! त्वामनुध्यायतो मे
त्वय्येवाहं स इति मतिरुत्पद्यते निर्विकल्पा ।
मिथ्यैवेयं तदपि-तनुते तृप्तिमभ्रेषरूपां
दोषात्मानोऽप्यभिमत-फलास्त्वत्प्रसादाद्भवन्ति ॥ १७ ॥

प्रगट झालेल्या शाश्वत पद व सुखामध्ये लीन प्रभो ! आपले ध्यान करणाऱ्या मला आपल्यामध्ये 'जे आपण आहात तोच मी आहे' अशी निर्विकल्प बुद्धी उत्पन्न होते. यद्यपि ती बुद्धी मिथ्या आहे तरीही ती एक शाश्वत समाधान देते. आपल्या कृपाप्रसादाने सदोष प्राणी देखील ईप्सित फलाची प्राप्ती करून घेतात. ॥ १७ ॥

मिथ्यावादं मलमपनुदन्सप्तभङ्गी-तरङ्गैः
वागम्भोधिर्भुवनमखिलं देव पर्येति यस्ते ।
तस्यावृत्तिं सपदि विबुधाश्चेतसैवाचलेन
व्यातन्वन्तः सुचिरममृतासेवया तृप्नुवन्ति ॥ १८ ॥

हे देव ! आपल्या सप्तभंगीरूप चंचल लहरींनी मिथ्या मताची घाण दूर करत करत हा जो आपला आगमरूप सागर संपूर्ण विश्वाला व्यापून आहे त्या समुद्राचे आपल्या चित्तरूपी पर्वताने शीघ्र मंथन करून विद्वान् लोक चिरकाल अमृतप्राशनाने संतुष्ट होतात. (मंदराचलाने सागराचे मंथन करून देवांनी अमृत मिळविले या कथेचा येथे दाखला आहे. ॥ १८ ॥

आहार्येभ्यः स्पृहयति परं यः स्वभावादहृद्यः
 शस्त्र-ग्राही भवति सततं वैरिणा यश्च शक्यः ।
 सर्वाङ्गेषु त्वमसि सुभगस्त्वं न शक्यः परेषां
 तत्किं भूषा-वसन-कुसुमैः किं च शस्त्रैरुदस्त्रैः ॥ १९ ॥

जो स्वभावाने कुरूप असतो तो विविध प्रसाधनांची इच्छा करतो. तसेच जो शत्रूकरवी वेढला असेल तोच सदैव शस्त्रास्त्रे ग्रहण करतो. आपण जर सवार्गसुंदर आहात आणि शत्रूंनी पीडित नाही, तर मग दागदागिने, वस्त्रप्रावरणे, फुले वगैरे आणि शस्त्रास्त्रांचे आपणाला प्रयोजन ते काय ? (अर्थात् मुळीच नाही.) ॥ १९ ॥

इंद्रः सेवां तव सुकुरुतां किं तथा श्लाघनं ते
 तस्यैवेयं भव-लय-करी श्लाघ्यतामातनोति ।
 त्वं निस्तारी जनन-जलधेः सिद्धि-कान्ता-पतिस्त्वं
 त्वं लोकांना प्रभुरिति तव श्लाघ्यते स्तोत्रमित्थम् ॥ २० ॥

भले इन्द्र आपली सेवा करो. काय त्याने आपली पूज्यता आहे ? (अर्थात् नाही) उलटपक्षी त्यालाच संसाराचा अंत करणारी प्रशंसनीयता प्राप्त होते. “आपण संसारसमुद्रातून पार तारून नेणारे आहात, मोक्षलक्ष्मीचे पती आहात; लोकांचे स्वामी आहात” या प्रकारे आपले स्तवन प्रशंसापात्र आहे. ॥ २० ॥

वृत्तिर्वाचामपर-सदृशी न त्वमन्येन तुल्यः
 स्तुत्युद्गाराः कथमिव ततस्त्वय्यमी न क्रमन्ते ।
 मैवं भूवंस्तदपि भगवन्भक्ति-पीयूष-पुष्टाः
 ते भव्यानामभिमत-फलाः पारिजाता भवन्ति ॥ २१ ॥

हे भगवन् ! आपला वचनव्यापार दुसऱ्याप्रमाणे (इच्छापूर्वक) नाही. आपणही अन्यासारखे नाही. म्हणूनच हे आमचे स्तवनाचे सहज उद्गार आपणामध्ये प्रवेश करणार नाहीत. न करोत ! तरीही भक्तीच्या अमृताने पुष्ट झालेले ते उद्गार भव्य जीवांना इच्छित फल देणारे कल्पवृक्षच आहेत. ॥ २१ ॥

कोपावेशो न तव न तव कापि देव प्रसादो
 व्याप्तं चेतस्तव हि परमोपेक्षयैवानपेक्षम् ।

आज्ञावश्यं तदपि भुवनं सन्निधिवैरहारी
 क्वैवंभूतं भुवन-तिलक ! प्राभवं त्वत्परेषु ॥ २२ ॥

हे देव ! आपणास न कधी क्रोधाचा आवेश आहे, न कधी प्रसन्नतेचा राग आहे. आपले निर्लिप्त चित्त सदैव परम उपेक्षा-भावानेच (समतावृत्तीने) परिणत आहे. तरीही हे आश्चर्य आहे की हा लोक आपल्या आज्ञेच्या आधीन आहे (लोकपरिणाम आपण जाणून सांगितल्याप्रमाणे घडतात) आणि आपले सान्निध्य वैरभावाचे शमन करणारे आहे. हे भुवनश्रेष्ठ ! आपणाशिवाय अन्यत्र अशा प्रकारची प्रभुता कोठे आहे ? ॥ २२ ॥

देव स्तोतुं त्रिदिव-गणिका-मण्डली-गीत-कीर्ति
 तोतूर्ति त्वां सकल-विषय-ज्ञान-मूर्तिं जनोः यः ।
 तस्य क्षेमं न पदमटतो जातु जाहूर्ति पन्थाः
 तत्त्वग्रन्थ-स्मरण-विषये नैष मोमूर्ति मर्त्यः ॥ २३ ॥

हे देव ! स्वर्गातील अप्सरा आणि देवगण ज्याचे यशोगान करतात, जे सर्वज्ञ ज्ञानाची साक्षात् मूर्तीच आहेत, अशा आपले स्तवन करण्यास जो त्वरा करतो त्या कल्याणमार्गाच्या वाटसरूनना रस्ता कधीही चुकत नाही आणि तो मर्त्य तत्त्वग्रंथांच्या स्मरणसंबंधात कधीही मुग्ध होत नाही. (तत्त्वज्ञानामध्ये त्याच्या बुद्धीला वैर पडत नाही.) ॥ २३ ॥

चित्ते कुर्वन्निरवधि-सुख-ज्ञान-दृग्वीर्य-रूपं
 देव त्वां यः समय-नियमादादरेण स्तवीति ।
 श्रेयोमार्गं स खलु सुकृती तावता पूरयित्वा
 कल्याणानां भवति विषयः पञ्चधा पञ्चितानाम् ॥ २४ ॥

हे देव ! अनंत सुख, अनंत ज्ञान अनंत दर्शन व अनंत वीर्य स्वरूप आपणास हृदयसिंहासनावर स्थापित करून जो मनुष्य नियमित वेळी आदरपूर्वक आपले स्तवन करतो तो पुण्यात्मा त्या केवळ स्तवनाने श्रेयोमार्ग पूर्ण करून गर्भ, जन्म, तप, ज्ञान आणि निर्वाण या पाच प्रकारच्या कल्याणिकांचा स्वयं विषय होतो. (भक्त स्वयं-साक्षात् कल्याणिकांनी पूजित-अधिकारी-होऊन तीर्थकर होतो.) ॥ २४ ॥

भक्ति-प्रहव-महेन्द्र-पूजित-पद ! त्वत्कीर्तने न क्षमाः

सूक्ष्म-ज्ञान-दृशोऽपि संयमभृतः के हन्त मन्दा वयम् ।

अस्माभिः स्तवन-च्छलेन तु परस्त्वय्यादरस्तन्यते

स्वात्माधीन-सुखैषिणां स खलु नः कल्याण-कल्पद्रुमः ॥ २५ ॥

भक्तीने विनत महान इन्द्रादिकांनी पूजित जिनेन्द्र ! सूक्ष्मज्ञानरूप नेत्रधारी संयमी देखील आपले कीर्तन करण्यास समर्थ नाहीत. तर मग आम्हा अल्पज्ञांची काय कथा ? तथापि या स्तुतीच्या मिषाने आम्ही आपणासंबंधी बहुमान प्रगट करतो; स्वाधीन सुखेच्छु आमच्या सारख्यांना तर तो आदरभाव हितप्रद कल्पवृक्षच आहे. ॥ २५ ॥

वादिराजमनु शाब्दिक-लोको, वादिराजमनु तार्किक-सिंहः ।

वादिराजमनु काव्यकृतस्ते, वादिराजमनु भव्य-सहायः ॥ २६ ॥

शब्दशास्त्र जाणणारे व्याकरणशास्त्री वादिराजाला अनुसरण करणारेच आहेत. तर्कशास्त्रात निष्णात तर्कसिंह (तार्किकश्रेष्ठ) वादिराजाला अनुसरण करणारे आहेत. काव्य रचणारे कविवृंदही वादिराजाला अनुसरण करणारे आहेत आणि भव्य जीवांना मार्गदर्शन करणारे वादिराजाच्या मागेमागे आहेत. अर्थात् शब्दशास्त्र, तर्कशास्त्र व काव्यशास्त्रामध्ये वादिराजसूरि मूर्धन्य असून त्यांची श्रेष्ठता सर्वमान्य आहे व भव्य जीवांना तळमळीने साह्य करणाऱ्यांत वादिराजसूरि अग्रेसर आहेत. ॥ २६ ॥

श्री विषापहार स्तोत्रम्

(कवि धनंजयविरचित)

स्वात्म-स्थितः सर्व-गतः समस्त-व्यापार-वेदी विनिवृत्त-सङ्गः ।

प्रवृद्ध-कालोऽप्यजरो वरेण्यः पायादपायात्पुरुषः पुराणः पुराणः ॥ १ ॥

आपल्या आत्मस्वरूपात लीन असूनही जे सर्व जाणतात, सर्व व्यापारास जाणत असूनही जे परिग्रहाने रहित आहेत, दीर्घ आयुष्य असूनही जे म्हातारपणाने रहित आहेत ते श्रेष्ठ आदिपुरुष ऋषभदेव भगवान् सांसारिक दुःखापासून आमची रक्षा करोत.

येथे स्वात्मस्थित आणि सर्वगत या आणि पुढील दोन दोन विशेषणांत शब्दार्थाने विरोध प्रतीत होतो. परंतु त्याच्या वरीलप्रमाणे श्लेषाने दुसरा अर्थ घेतल्यास विरोध परिहार होतो. या स्तोत्रामध्ये अशी विरोधालंकाराची स्थळे अनेक आढळतील. ॥ १ ॥

परैरचिन्त्यं युग-भारमेकः स्तोतुं वह्न्योगिभिरप्यशक्यः ।

स्तुत्योऽद्य मेऽसौ वृषभो न भानोः किमप्रवेशे विशति प्रदीपः ॥ २ ॥

दुसऱ्यांना कल्पनाही येणार नाही असा युगभार (नवीन कर्मयुगाच्या सुरुवातीची जबाबदारी) ज्यांनी एकट्यांनी वाहिला, तसेच योगीजनही ज्यांचे स्तवन करण्यास असमर्थ आहेत, त्या आदिनाथ भगवानाची मी आज स्तुती करतो. जेथे सूर्यप्रकाश पोचू शकत नाही तेथे दिव्याचा प्रवेश होत नाही का ? ॥ २ ॥

तत्याज शक्रः शकनाभिमानं नाहं त्यजामि स्तवनानुबन्धम् ।

स्वल्पेन बोधेन ततोऽधिकार्थं वातायनेनेव निरूपयामि ॥ ३ ॥

इन्द्राने आपली स्तुती करण्याचा अभिमान सोडला, परंतु मी मात्र आपले स्तवन करण्याचा प्रयत्न सोडत नाही. जसे खिडकी लहान असूनही त्यामधून त्यापेक्षा मोठे पदार्थ पाहिल्या जातात तसेच मी माझ्या अल्प ज्ञानाने त्यापेक्षा महान् पदार्थांचे (आपले) निरूपण करतो. ॥ ३ ॥

त्वं विश्वदृश्या सकलैरदृश्यो विद्वानशेषं निखिलैरवेद्यः ।

वक्तुं कियान्कीदृश इत्यशक्यः स्तुतिस्ततोऽशक्तिकथातवास्तु ॥ ४ ॥

आपण सर्व विश्वास पाहत असूनही सर्व (संसारी) जीवमात्रांना मात्र अदृश्य आहात; सर्वास जाणूनही सर्व जीवांना जाणण्यायोग्य नाही; आपण कसे आणि केवढे हे (वास्तविक) सांगणेच अशक्य; तेव्हा आपली स्तुती ही माझ्या असमर्थतेची कहाणी असो. ॥ ४ ॥

व्यापीडितं बालमिवात्म-दोषैरुल्लाघतां लोकमवापिपस्त्वम् ।

हिताहितान्वेषणमान्द्यभाजः सर्वस्य जन्तोरसि बाल-वैद्यः ॥ ५ ॥

बालकाप्रमाणे आपल्याच दोषांनी दुःखी संसारी जीवास आपण निरोगी केले, म्हणून आपल्या हित-अहिताच्या शोधामध्ये मंदबुद्धी (उदासीन) सर्व जीवांचे आपण बालवैद्य आहात. ॥ ५ ॥

दाता न हर्ता दिवसं विवस्वानद्यश्च इत्यच्युत ! दर्शिताशः ।
सव्याजमेवं गमयत्यशक्तः क्षणेन दत्सेऽभिमतं नताय ॥ ६ ॥

हे अविनाशी प्रभो ! सूर्य निर्धन पुरुषाप्रमाणे न कुणास काही देतो, न काही घेतो. आज, उद्या असे म्हणून आशेवर ठेवून कोणत्या तरी मिषाने दिवस घालवितो. परंतु आपण मात्र शरण आलेल्यांना त्यांचे ईप्सित तात्काळ देता. ॥ ६ ॥

उपैति भक्त्या सुमुखः सुखानि त्वयि स्वभावाद्दिमुल्लुख्य दुःखम् ।
सदावदात-द्युतिरेकरूपस्तयोस्त्वमादर्श इवावभासि ॥ ७ ॥

आपणाकडे भक्तीने जो संमुख होतो तो सुख प्राप्त करतो, तर स्वभावाने विमुख (प्रतिकूल अभक्त) जीव दुःख प्राप्त करतो. परंतु आपण मात्र त्या दोहोंच्याही समोर सदैव स्वच्छ द्युतिमान एकरूप आरशासारखे सुशोभित आहात. आरसा सुरुप वा कुरुप दोहोंबाबत उदासीन असतो. तद्वत् आपण भक्त व अभक्ताबाबत उदासीन आहात. ॥ ७ ॥

अगाधताब्धे स यतः पयोधिर्मरोश्च तुङ्गा प्रकृतिः स यत्र ।
द्यावापृथिव्योः पृथुता तथैव व्याप त्वदीया भुवनान्तराणि ॥ ८ ॥

प्रभो, सागराची अगाधता (खोली) सागराइतपतच, मेरूची उंची मेरूएवढीच, आकाश आणि पृथ्वीची विशालताही तेवढीच. परंतु आपली अगाधता, उंची व विशालता सर्व तीन लोक व्यापते. अर्थात् सागर, मेरू वगैरेची उपमाही आपणास लागू पडत नाही. ॥ ८ ॥

तवानवस्था परमार्थ-तत्त्वं त्वया न गीतः पुनरागमश्च ।
दृष्टं विहाय त्वमदृष्टमैषीर्विरुद्ध-वृत्तोऽपि समञ्जसस्त्वम् ॥ ९ ॥

आपल्या मतामध्ये अनवस्था (परिवर्तनशीलता) हे परमार्थ तत्त्व आहे. आणि आपण (मोक्षातून) पुनरागमन मात्र सांगितले नाही. प्रत्यक्ष दृश्य इन्द्रियसुख सोडून, इन्द्रियास अदृश्य अगोचर सुखाची इच्छा केलीत. अशा प्रकारे अनवस्था तत्त्वाचा स्वीकार करूनही पुनरागमनाचा निषेध व इन्द्रिय सुखाचा प्रत्यक्ष त्याग यामुळे आपले हे सर्व विरोधी वाटते. परंतु आपणच समंजस आहात. ॥ ९ ॥

स्मरः सुदग्धो भवतैव तस्मिन्नुद्धूलितात्मा यदि नाम शम्भुः ।
अशेत वृन्दोपहतोऽपि विष्णुः किं गृह्यते येन भवानजागः ॥ १० ॥

हे देव ! खरोखर जर मदन कोणी भस्मसात् केला असेल तर आपणच. महादेवाने नाही; कारण तो पश्चात् पार्वतीशी विवाह करून आसक्त झाला. तसेच सर्व परिग्रहाच्या पसान्याने घेरले असून विष्णु सुद्धा झोपला. परंतु आश्चर्य आहे, आपण काय घेऊन बसलात की ज्यामुळे आपण सदैव जागरूक आहात ? (आपण तर अपरिग्रही दिगंबर !) ॥१० ॥

स नीरजाः स्यादपरोऽघवान्चा तदोषकीर्त्यैव ते गुणित्वम् ।
स्वतोऽम्बुराशेर्महिमा न देव स्तोकापवादेन जलाशयस्य ॥ ११ ॥

अमुक देव निर्दोष, अमुक देव पापी याप्रमाणे अन्य देवांच्या गुणदोषकथनाने आपण गुणी सिद्ध होत नाही. सरोवराची हीनता प्रदर्शित केल्याने सागराचा मोठेपणा सिद्ध होत नाही. परंतु सागर तर स्वतःच महान् आहे. ॥ ११ ॥

कर्मस्थितिं जन्तुरनेक-भूमिं नयत्यमुं सा च परस्परस्य ।
त्वं नेतृ-भावं हि तयोर्भवाब्धौ जिनेन्द्र नौ-नाविकयोरिवाख्यः ॥ १२ ॥

कर्मदशा या प्राण्याला संसारात अनेक ठिकाणी नेते तर जीव कर्माना आपणासोबत नाना ठिकाणी नेतो. अशा प्रकारे आपण या संसारात कर्म आणि जीव यांमधील नेतृनेयभाव, नाव आणि नावाड्याप्रमाणे सांगितलात. (प्राण्याचा जोर असेल तर नाव नावाड्याला नेते तर अन्यत्र नावाडी नौका नेतो. याप्रमाणे जीव आणि कर्म यांचा संबंध आहे.) ॥ १२ ॥

सुखाय दुःखानि गुणाय दोषान्धर्मय पापानि समाचरन्ति ।
तैलाय बालाः सिकता-समूहं निपीडयन्ति स्फुटमत्वदीयाः ॥ १३ ॥

हे देव ! आपल्या तत्त्वाचा स्वीकार न करणारे सुखासाठी दुःखे, गुणासाठी दोष व धर्मासाठी पापे आचारतात. याप्रमाणे ते बिचारे पामर तेलासाठी रेतीसमूह घाणीत पिळतात ! ॥ १३ ॥

विषापहारं मणिमौषधानि मन्त्रं समुद्दिश्य रसायनं च ।
भ्राम्यन्त्यहो न त्वमिति स्मरन्ति पर्याय-नामानि तवैव तानि ॥ १४ ॥

विष दूर करणारे मणि, औषध, मंत्र आणि रसायनाच्या शोधार्थ ते अज्ञानी निष्कारण अन्यत्र भटकतात. आपले स्मरण मात्र करीत नाहीत; हे आश्चर्य ! परंतु ही तर सर्व आपलीच पर्यायनावे आहेत ! ॥ १४ ॥

चित्ते न किञ्चित्कृतवानसि त्वं देवः कृतश्चेतसि येन सर्वम् ।
हस्ते कृतं तेन जगद्विचित्रं सुखेन जीवत्यपि चित्तबाह्यः ॥ १५ ॥

हे देव ! आपण तर आपल्या चित्तामध्ये कोणासही धारण केले नाही, परंतु ज्याने आपणास आपल्या चित्तामध्ये धारण केले त्याने मात्र हे विचित्र विश्व जणू हस्तगत केले ! आपल्या चित्तामध्ये काही नसूनही आपण सुखाने जगता. ॥ १५ ॥

त्रिकाल-तत्त्वं त्वमवैस्त्रिलोकी-स्वामीति संख्या नियतेरमीषाम् ।
बोधाधिपत्यं प्रति नाभविष्यंस्तेऽन्येऽपि चेद्वयाप्यदमूनपीदम् ॥ १६ ॥

आपण तीन काळांतील पदार्थांना जाणता व त्रिलोकाचे स्वामी आहात हे तर ठीक आहे. कारण, काळ व लोक यांची तीन ही संख्या नियत आहे. परंतु आपल्या ज्ञानप्रभुत्वाविषयी मात्र असे नाही. कारण जर आणखी काळ व लोक अनंत असतील तरीही आपले ज्ञान त्यास व्यापून टाकील. ॥ १६ ॥

नाकस्य पत्युः परिकर्म रम्यं नागम्यरूपस्य तवोपकारि ।
तस्यैव हेतुः स्वसुखस्य भानोरुद्विभ्रतश्छत्रमिवादरेण ॥ १७ ॥

हे भगवान ! आपले स्वरूप अल्पज्ञांना अगम्य आहे. ज्याप्रमाणे आदरबुद्धीने सूर्यास धारण केलेले छत्र सूर्याला तर उपकारक नाही, धारण करणाऱ्यालाच असते, तद्वत् स्वर्गाचा नायक इंद्राने जे आपले सेवाकार्य केले ते आपणाला तर उपकारक नव्हते, तर खुद्द इंद्रालाच आपल्या सुखासाठी कारण होते. ॥ १७ ॥

क्रोपेक्षकस्त्वं क्व सुखोपदेशः स चेत्किमिच्छा-प्रतिकूल-वादः ।
क्रासौ क्व वा सर्वजगत्प्रियत्वं तन्नो यथातथ्यमवेविचं ते ॥ १८ ॥

कोठे आपली उदासीन वृत्ती (वीतरागता) आणि कोठे सुखाचा उपदेश ! जर सुखाचा उपदेश आहे तर श्रोत्याच्या इच्छेच्या विरुद्ध कथन कोठे ! कोठे जीवाच्या सहज वासनाविरोधी कथन आणि कोठे समस्त जग प्रियता ! खरं म्हणजे आपल्या यथार्थ प्रवृत्तीचे विवेचन मी करूच शकत नाही. ॥ १८ ॥

तुङ्गात्फलं यत्तदकिञ्चनाद्य प्राप्यं समृद्धान् धनेश्वरादेः ।
निरम्भसो ऽप्युच्चतमादिवाद्रेनैकापि निर्याति धुनी पयोधेः ॥ १९ ॥

दरिद्री परंतु उदारमना जीवापासून जे फल प्राप्त होते ते संपन्न धनिकापासून प्राप्त होत नाही. निर्जल परंतु अतिशय उंच पर्वतापासून जशा नद्या निघतात तद्वत् सागरापासून मात्र एकही नदी निघत नाही. ॥ १९ ॥

त्रैलोक्य-सेवा-नियमाय दण्डं दग्ने यदिन्द्रो विनयेन तस्य ।
तत्प्रातिहार्यं भवतः कुतस्त्यं तत्कर्म-योगाद्यदि वा तवास्तु ॥ २० ॥
तीन लोकांची सेवा करण्याच्या नियमाकरिता इंद्राने विनयपूर्वक हाती जो दण्ड घेतला ते आपले प्रातिहार्य कसे होते ? तशाच प्रकारचा इंद्राचा सेवायोग, कर्मयोग आहे. त्यामुळे ते आपले प्रातिहार्य म्हटल्या जाते. ॥ २० ॥

श्रिया परं पश्यति साधु निःस्वः श्रीमान्न कश्चित्कृपणं त्वदन्यः ।
यथा प्रकाश-स्थितमन्धकारस्थायीक्षतेऽसौ न तथा तमःस्थम् ॥ २१ ॥

निर्धन मनुष्य श्रीमंताकडे आदराने पाहतो. परंतु आपणाशिवाय कोणताही श्रीमान् दरिद्रयाकडे आदराने पाहत नाही. अंधःकारातील व्यक्ती प्रकाशातील व्यक्तीला जशी पाहते तशी प्रकाशस्थित व्यक्ती अंधःकारातील व्यक्तीला पाहत नाही. ॥ २१ ॥

स्ववृद्धिनिःश्वास-निमेषभाजि प्रत्यक्षमात्मानुभवेपि मूढः ।
किं चाखिल-ज्ञेय विवर्ति-बोधस्वरूपमध्यक्षमवैति लोकः ॥ २२ ॥

आपली वाढ, श्वासोच्छ्वास आणि डोळ्यांची उघडझाप या गोष्टींनी स्पष्ट प्रत्यक्ष असा आत्मा असूनही त्या आत्म्याच्या अनुभवांत जो साधारण संसारी मूढ आहे तो संपूर्ण ज्ञेयामध्ये व्यापून असणाऱ्या ज्ञानस्वभावी आत्म्याला जाणू शकतो काय ? ॥ २२ ॥

तस्यात्मजस्तस्य पितेति देव त्वां येऽवगायन्ति कुलं प्रकाश्य ।
तेऽद्यापि नन्वाश्मनमित्यवश्यं पाणौ कृतं हेम पुनस्त्यजन्ति ॥ २३ ॥

हे देव ! 'आपण याचे (नाभिराजाचे) पुत्र आहात, अमक्याचे (भरताचे) पिता आहात' याप्रमाणे कुलाच्या अपेक्षेने स्तुती करून आपल्याला जे हीनता दाखवितात ते आजही आपल्या हातात पडलेल्या सोन्याला पाषाणजन्य समजून पुनः सोडून देतात. ॥ २३ ॥

दत्तस्त्रिलोक्यां पटहोऽभिभूताः सुरासुरास्तस्य महान् स लाभः ।
मोहस्य मोहस्त्वयि को विरोद्धुं मूलस्य नाशो बलवद्विरोधः ॥ २४ ॥

मोहाने तीन लोकात आपला विजयाचा ढोल वाजविला आहे. सर्व सुर आणि असुर वगैरे झडपेखाली आलेत हा महान लाभ झाला. परंतु आपल्याबाबत मोहालाही मोह पडला. बरोबरच आहे, बलवंताशी विरोध म्हणजे विरोध करणाऱ्याचा मूलतःच नाश आहे. ॥ २४ ॥

मार्गस्त्वयैको ददृशे विमुक्तेश्चतुर्गतीनां गहनं परेण ।

सर्वं मया दृष्टमिती स्मयेन त्वं मा कदाचिद् भुजमालुलोक ॥ २५ ॥

प्रभो ! आपण तर फक्त एक मुक्तीचाच मार्ग पाहिला. परंतु इतरेजनांनी तर चतुर्गतीचे गहन अरण्य पाहिले. म्हणून मी सर्व काही पाहिले या गर्वाने तू कधी आपल्या भुजांकडे पाहू नकोस ! येथे व्याजस्तुती अलंकार आहे. ही निन्देच्या मिषाने व्याजरूप स्तुती आहे. ॥ २५ ॥

स्वर्भानुरर्कस्य हविर्भुजोऽम्भः कल्पान्तवातोऽम्बुनिधेर्विघातः ।

संसार-भोगस्य वियोगभावो विपक्ष-पूर्वाभ्युदयास्त्वदन्ये ॥ २६ ॥

राहू सूर्याचा, पाणी अग्नीचा, कल्पान्तवारा समुद्राचा, वियोगभाव संसारभोगाचा विघातक आहे. याप्रमाणे आपण सोडून अन्यत्र विपक्षपूर्वक (नाशसहित) अभ्युदय आहे. ॥ २६ ॥

अजानतस्त्वां नमतः फलं यत्तज्ज्ञानतोऽन्यं न तु देवतेति ।

हरिन्मणिं काचधिया दधानस्तं तस्य बुद्ध्या वहतो न रिक्ताः ॥ २७ ॥

आपणास न जाणताही नमस्कार करणाऱ्याला जे फल प्राप्त होते ते 'हा देव आहे' या बुद्धीने दुसऱ्यास नमस्कार करणाऱ्याला मात्र प्राप्त होत नाही. जो मनुष्य काच समजून हिऱ्याला धारण करतो तो हिऱ्याला काच समजून धारण करणाऱ्यासारखा रिकाम्या हाताचा असत नाही. ॥ २७ ॥

प्रशस्त-वाचश्चतुराः कषायैर्दग्धस्य देव-व्यवहारमाहुः ।

गतस्य दीपस्य हि नन्दितत्वं दृष्टं कपालस्य च मङ्गलत्वम् ॥ २८ ॥

सुंदर भाषाशैली असणारे चतुर पुरुष कषायांनी दग्ध पुरुषालाही 'देव' म्हणतात. निश्चितच ते लोक विझलेल्या दिव्याला 'तो मोठा झाला' असे आणि कवटीला मंगलचिन्ह मानतात. ॥ २८ ॥

नानार्थमेकार्थमदस्त्वदुक्तं हितं वचस्ते निशमय्य वक्तुः ।

निर्दोषतां के न विभावयन्ति ज्वरेण मुक्तः सुगमः स्वरेण ॥ २९ ॥

एकाच (वीतरागतेच्या) प्रयोजनाने उच्चारलेले नाना अर्थांचे प्रतिपादक आपले हितकर वचन ऐकून वक्त्याचा निर्दोषपणा कोण ओळखणार नाही ? ताप उतरलेला माणूस त्याच्या बोलण्यावरून, भाषेवरून ओळखल्या जातो. ॥ २९ ॥

न क्वापि वाञ्छा ववृते च वाक्ते काले क्वचित्कोऽपि तथा नियोगः ।

न पूरयाम्यम्बुधिमित्युदंशुः स्वयं हि शीतद्युतिरभ्युदेति ॥ ३० ॥

आपली कोठेही कसलीही इच्छा नाही. तथापि नियोग मात्र असा काही असतो की, यथाकाल दिव्यध्वनी खिरतेच. 'मी सागरास भरती आणतो' या हेतूने चंद्र उगवत नाही. तो स्वयं स्वभावाने उगवतो व तेव्हा सागरास सहजच भरती येते हा नियोगच आहे. ॥ ३० ॥

गुणा गभीराः परमाः प्रसन्ना बहु-प्रकारा बहवस्तवेति ।

दृष्टोऽयमन्तः स्तवने न तेषां गुणो गुणानां किमतः परोऽस्ति ॥ ३१ ॥

'आपले गुण गंभीर, उत्कृष्ट, निर्मल, नानाप्रकारचे आणि नाना आहेत' अशा प्रकारे स्तवन केल्याने त्या गुणांचा अंत दिसून येतो. यापरता दुसरा गुणांचा गुण कोणता तरी आहे का ? (आपले गुण अनंत आहेत) ॥ ३१ ॥

स्तुत्या परं नाभिमतं हि भक्त्या स्मृत्या प्रणत्या च ततो भजामि ।

स्मरामि देव प्रणमामि नित्यं केनाप्युपायेन फलं हि साध्यम् ॥ ३२ ॥

इच्छित वस्तूची प्राप्ती केवळ स्तुतीनेच होत नाही, तर भक्ती करणे, स्मरण, नमस्कार करण्याने होते. म्हणून मी सर्वदा जिनेन्द्र देवाची भक्ती करतो, त्यांचेच नेहमी स्मरण करतो, नित्य नमस्कार करतो. कारण कोणत्या तरी प्रकारे फळ मिळविले पाहिजेच. ॥ ३२ ॥

ततस्त्रिलोकी-नगराधिदेवं नित्यं परं ज्योतिरनन्त-शक्तिम् ।

अपुण्य-पापं पर-पुण्य-हेतुं नमाम्यहं वन्द्यमवन्दितारम् ॥ ३३ ॥

अतएव तीन लोकरूपी नगराचे नाथ, नित्य अविनश्वर, उत्कृष्ट ज्योतिस्वरूप, अनंतशक्तिसंपन्न, पुण्यपापाने रहित परंतु दुसऱ्यांना पुण्याला मात्र

हेतु, नमस्कारार्हं परंतु कोणासही नमस्कार न करणाऱ्या आपणास मी नमस्कार करतो. ॥ ३३ ॥

अशब्दमस्पर्शमरूप-गन्धं त्वां नीरसं तद्विषयावबोधम् ।

सर्वस्य मातारममेयमन्यैर्जिनेन्द्रमस्मार्यमनुस्मरामि ॥ ३४ ॥

स्वयं अशब्द, अस्पर्श, अरूप, अगंध व नीरस स्वरूप परंतु शब्दस्पर्श-रूपगंधरस या विषयाच्या ज्ञानाने युक्त, सर्वांना जाणणारे परंतु दुसऱ्याकडून न जाणण्यायोग्य, तसेच ज्यांचे स्मरण करणे संभव नाही त्या जिनेंद्र देवांचे मी वारंवार स्मरण करतो. ॥ ३४ ॥

अगाधमन्यैर्मनसाप्यलङ्घयं निष्किञ्चनं प्रार्थितमर्थवद्भिः ।

विश्वस्य पारं तमदृष्टपारं पतिं जनानां शरणं ब्रजामि ॥ ३५ ॥

जे गंभीरप्रकृती आहेत, दुसऱ्याकरवी मनानेही ज्यांचा थांग लागत नाही, अकिंचन (परिग्रहरहित) असूनही धनवंताकडूनही प्रार्थित, संसाराच्या पैलतटी पोचलेल्या परंतु ज्याचा पार लागत नाही अशा लोकनाथ देवास मी शरण जातो. ॥ ३५ ॥

त्रैलोक्य-दीक्षा-गुरवे नमस्ते यो वर्धमानोऽपि निजोन्नतोऽभूत् ।

प्राग्गण्डशैलः पुनरद्रि-कल्पः पश्चान्न मेरुः कुल-पर्वतोऽभूत् ॥ ३६ ॥

जे क्रमाने वर्धमान असूनही स्वयमेव उन्नत बनले अशा तीन लोकांचे दीक्षा गुरु ! आपणास नमस्कार असो ! सुमेरु पर्वत प्रथम दगडांचा ढीग होता, नंतर पर्वतासारखा झाला व नंतर कुलाचल झाला असे नाही (तर तो स्वभावतः तसा आहे.) ॥ ३६ ॥

स्वयंप्रकाशस्य दिवा निशा वा न बाध्यता यस्य न बाधकत्वम् ।

न लाघवं गौरवमेकरूपं वन्दे विभुं कालकलामतीतम् ॥ ३७ ॥

जो स्वयंप्रकाशी आहे परंतु ज्याच्या प्रकाशामध्ये दिवस रात्री प्रमाणे कोणाकडूनही बाधा येत नाही, आणि जो कोणासही बाधा देत नाही, ज्याला न लघुता आहे न गुरुता आहे, जो सदैव एकरूप आहे त्या कालाच्या उत्पादविनाशाच्या लीलेच्या अतीत अशा प्रभूस मी नमस्कार करतो. ॥ ३७ ॥

इति स्तुतिं देव विधाय दैन्याद्वरं न याचे त्वमुपेक्षकोऽसि ।

छायातरुं संश्रयतः स्वतः स्वात्कश्लायया याचितयात्मलाभः ॥ ३८ ॥

हे देव ! याप्रमाणे स्तुती करून मी आपणास दीनपणाने कोणताही वर मागत नाही, कारण आपण उपेक्षक (वीतराग) आहात. जी व्यक्ती झाडाच्या आश्रयाला जाते त्याला सावली तर स्वयमेव मिळते. तेथे सावलीची याचना करून लाभ तो कोणता ? ॥ ३८ ॥

अथास्ति दित्सा यदि वोपरोधस्त्वय्येव सक्तां दिश भक्ति-बुद्धिम् ।

करिष्यते देव तथा कृपां मे को वात्मपोष्ये सुमुखो न सूरिः ॥ ३९ ॥

अथवा हे प्रभो ! जर आपली देण्याची इच्छा असेल, अथवा आग्रहच असेल तर आपणामध्येच लीन अशी भक्ति, बुद्धी दे. तशा प्रकारची कृपा आपण माझेवर करालच. कारण आपणाकडून पालन करण्यायोग्य शिष्यावर (सेवकावर) कोण गुरु कृपा करणार नाही ? ॥ ३९ ॥

वितरति विहिता यथाकथञ्चिञ्जिन विनताय मनीषितानि भक्तिः ।

त्वयि नुति विषया पुनर्विशेषादिशति सुखानि यशो 'धनं जयं' च ॥ ४० ॥

हे जिनेश्वर ! होईल त्या तऱ्हेने केलेली भक्ती प्रणत भक्ताला मनीषित प्रदान करते. तर मग आपल्याबाबत स्तुतिरूपाने केलेली भक्ती विशेषरूपाने सुख, यश, धन आणि जय देते.

शेवटी 'धनं जयं' च या पदाने 'धनंजय कवीला' असाही अर्थ सूचित होऊन कविनामाचा उल्लेख होतो. ॥ ४० ॥

जिनचतुर्विंशतिका (भूपालस्तोत्र)

(श्री भूपालकवी)

श्रीलीलायतनं मही-कुल-गृहं कीर्ति-प्रमोदास्पदं
वाग्देवी-रति-केतनं जय-रमा-क्रीडा-निधानं महत् ।
स स्यात्सर्व-महोत्सवैक-भवनं नः प्रार्थितार्थ-प्रदं
प्रातः पश्यति कल्प-पादप-दल-च्छायं जिनांघ्रि-द्वयम् ॥ १ ॥

इच्छित अर्थ प्रदान करणारे व कल्पवृक्षाच्या पानाप्रमाणे शोभायमान जिनेन्द्राचे चरणकमलद्वय जो प्रभाती पाहतो तो लक्ष्मीचे क्रीडामंदिर, पृथ्वीचे माहेरघर, कीर्ती व प्रमोदाचे निधान, सरस्वतीचे विलासमंदिर, जयलक्ष्मीचे महान् क्रीडास्थान आणि सर्व महोत्सवाचे एकमात्र स्थान (अपार अनंत सुखाचा सागर) बनतो. ॥ १ ॥

शान्तं वपुः श्रवण-हारि वचश्चरित्रं
सर्वोपकारि तव देव ! ततः श्रुतज्ञाः ।
संसार-मारव-महास्थल-रुन्द-सान्द्र-
च्छाया-महीरुह ! भवन्तमुपाश्रयन्ते ॥ २ ॥

हे देव ! शान्त (कषायविक्रियारहित) शरीर (सौम्य प्रशान्त मूर्ति), कानास आल्हादक वाणी, सर्वाना उपकारी चरित्र आपणास प्राप्त आहेत. संसाराच्या या रखरखीत मरुस्थलामध्ये पांथस्थाला घनदाट व विस्तीर्ण सावली प्रदान करणाऱ्या वृक्षा ! म्हणूनच शास्त्रज्ञ विद्वान् आपला आश्रय घेतात. ॥ २ ॥

स्वामिन्द्य विनिर्गतोऽस्मि जननी-गर्भान्ध-कूपोदरा-
दधोद्घाटित-दृष्टिरस्मि फलवज्जन्मास्मि चाद्य स्फुटम् ।
त्वामद्राक्षमहं यदक्षय-पदानन्दाय लोकत्रयी-
नेत्रेन्दीवर-काननेन्दुममृत-स्यन्दि-प्रभा-चन्द्रिकम् ॥ ३ ॥

हे स्वामिन् ! जणू मातेच्या गर्भाच्या अंधविहीराच्या उदरभागातून मी आजच बाहेर निघालो आहे, आज (जन्मान्ध) माझे डोळे उघडले आहेत, जणू माझा जन्मच आज सफल झाला. कारण अमृत स्त्रवणारी प्रभा हीच ज्यामधील चंद्रिका आहे, त्या तीन लोकांतील जीवांचे नेत्ररूपी नीलकमलाला चंद्राप्रमाणे

असणाऱ्या तुला मी अक्षय पद आणि अक्षय आनंदासाठी आज पाहिले. ॥ ३ ॥

निःशेष-त्रिदशेन्द्र-शेखर-शिखा-रत्न प्रदीपावली
सान्द्रीभूत-मृगेन्द्र-विष्टर-तटी-माणिक्य-दीपावलिः ।
क्रेयं श्रीः क्र च निःस्पृहत्वमिदमित्यूहातिगस्त्वादृशः
सर्व-ज्ञान-दृशश्चरित्र-महिमा लोकेश लोकोत्तरः ॥ ४ ॥

समस्त स्वर्गातील देवेन्द्र तुझ्यासमोर नत असताना त्यांच्या मुकुटांतील रत्नापासून निघणाऱ्या तेजकिरणांनी तुझ्या सिंहासनातील माणिकांची चौबाजूला सर्वत्र पसरलेली विस्तृत प्रभा फार खुलून दिसते. कोठे हे वैभव ! आणि कोठे हे निःस्पृहत्व ! हे लोकनाथ ! अशा प्रकारे केवलज्ञान (सर्व ज्ञान) ज्याचा नेत्र आहे अशा आपल्या चरित्राचा हा महिमा लोकोत्तर आणि अतर्कगोचर आहे ! ॥ ४ ॥

राज्यं शासनकारि-नाकपति यत्त्यक्तं तृणावज्ञया
हेल-निर्दलित-त्रिलोक-महिमा यन्मोह-मल्लो जितः ।
लोकालोकमपि स्वबोध-मुकुरस्यान्तः कृतं यत्त्वया
सैषाश्चर्य-परम्परा जिनवर क्वान्यत्र सम्भाव्यते ॥ ५ ॥

ज्यामध्ये स्वर्गाधिपती शासनकर्ते होते, (आज्ञा मानीत होते) असे राज्य आपण कसपटाप्रमाणे लेखून सोडले; ज्याने त्रिलोकातील सर्वांचा मोठेपणा सहज लीलेने निर्दालन केला असा मोहमल्लही आपण जिकलात; आणि आता समस्त लोकालोक सुद्धा आपण आपल्या ज्ञानदर्पणामध्ये अंतर्लीन केला. हे जिनवर ! अशी ही एकापेक्षा एक आश्चर्यपरंपरा आपण सोडून अन्यत्र कोठे संभवते ? ॥ ५ ॥

दानं ज्ञान-धनाय दत्तमसत्कृत्पात्राय सद्वृत्तये
चीर्णान्युग्र-तपांसि तेन सुचिरं पूजाश्च बहयः कृताः ।
शीलानां निचयः सहामलगुणैः सर्वः समासादितो
दृष्टस्त्वं जिन येन दृष्टि-सुभगः श्रद्धा-परेण क्षणम् ॥ ६ ॥

हे जिन ! नेत्रानंददायी आपणाला क्षणमात्र श्रद्धापूर्वक ज्याने पाहिले त्याने ज्ञानधन आणि सदाचरणी पात्राला वारंवार दान दिले, त्याने दीर्घकाल उग्र तप आचरले, खूप पूजा केल्यात, त्याने निर्मल गुणांसह सर्व शीलांचा समूह प्राप्त केला. ॥ ६ ॥

प्रज्ञा-पारमितः स एव भगवान्पारं स एव श्रुत-
स्कन्धाब्धेर्गुण-रत्न-भूषण इति श्लाघ्यः स एव ध्रुवम् ।
नीयन्ते जिन येन कर्ण-हृदयालङ्कारतां त्वद्गुणाः
संसारहि-विषापहार-मणयस्त्रैलोक्य-चूडामणे ॥ ७ ॥

हे त्रिलोकीनाथ ! जिन ! संसाररूपी सर्पासाठी विषापहार आणि मंत्राप्रमाणे असणारे तुझे गुण ज्यांनी कान आणि हृदयाच्या भूषणत्वास नेले आहेत (ज्याने तुझे गुण ऐकणे हेच कर्णभूषण व तुझे स्मरण करणे हेच हृदयभूषण मानले) तो प्रज्ञेच्या सीमेली पोचला आहे. भगवन् ! तोच श्रुतस्कंध - जिनागम - सागराच्या पैलतीराला पोचला आहे. तीच व्यक्ती 'आपण गुणरत्नाचे भूषण आहात' अशा प्रकारे निश्चितपणे स्तुतीला पात्र होते. ॥ ७ ॥

जयति दिविज-वृन्दान्दोलितैरिन्दुरोचिः
निचय-रुचिभिरुच्चैश्चामरैर्वीज्यमानः ।
जिनपतिरनुरज्यन्मुक्ति-साम्राज्य-लक्ष्मी-
युवति-नव-कटाक्ष-क्षेप-लीलां दधानैः ॥ ८ ॥

अनुरागवती जी मुक्तिरूपी साम्राज्यलक्ष्मी हीच कोणी एक युवती तिच्या चंचल नेत्रकटाक्षाची जणू शोभा धारण करणाऱ्या व चंद्रकिरणप्रमाणे शुभ्र व कल्पवासी देवांनी ढाळलेल्या चामरांनी पूजिल्या गेलेला अशा जिनपतीचा जयजयकार होवो ! ॥ ८ ॥

देवः श्वेतातपत्र-त्रय-चमरिरुहाशोक-भाश्चक-भाषा-
पुष्पौघासार-सिंहासन-सुरपटहैरष्टभिः प्रातिहार्यैः ।
साश्चर्यैर्भ्राजमानः सुर-मनुज-सभाम्भोजिनी-भानुमाली
पायान्नः पादपीठीकृत-सकल-जगत्पाल-मौलिर्जिनेन्द्रः ॥ ९ ॥

१. तीन पांढरी शुभ्र छत्रे, २ चौसष्ट चामरे, ३. अशोक वृक्ष, ४. भामंडळ, ५. दिव्यध्वनी, ६. पुष्पमालिकेची वृष्टी, ७. सिंहासन आणि ८ सुरदुंदुभि या आठ आश्चर्यमय प्रातिहार्यांनी (उपकरणांनी) शोभायमान, देव आणि मनुष्याच्या सभारूप कमलिनीला सूर्यसमान आणि सर्व राजांचे मुकुट हे ज्यांचे पादपीठ आहे (इन्द्र चक्रवर्ती वगैरे ज्यांचे चरणी साष्टांग दण्डवत घालतात) असे श्रीजिनेन्द्रदेव आमचे रक्षण करोत. ॥ ९ ॥

नृत्यत्स्वर्दन्ति-दन्ताम्बुरुह-वन-नटन्नाक-नारी-निकायः
सद्यस्त्रैलोक्य-यात्रोत्सव-कर-निनदातोद्यमाद्यन्तिलिम्पः ।
हस्ताम्भोजात-लीला-विनिहित सुमनोदाम-रम्यामर-स्त्री
काम्यः कल्याण-पूजाविधिषु विजयते देव देवागमस्ते ॥ १० ॥

ज्या देवांच्या आगमनामध्ये नाचणाऱ्या ऐरावताच्या दातावरील सरोवरात फुललेल्या कमलसमूहामध्ये स्वर्गांगनांचा समूह नृत्य करीत आहे; तत्क्षणी पूजेला जाण्यासाठी त्रैलोक्याला उत्साहित करणाऱ्या वाद्यघोषामध्ये इन्द्र व देवसमूह हर्षोन्मत होत आहेत; त्या काळी हस्तकमलामध्ये सहज लीलेने फुलांच्या माळा घेऊन रमणीय दिसणारा अप्सरासमूह त्यात पूजेसाठी सामील होण्यास अत्युत्सुक होतो आहे; हे देव ! आपल्या गर्भ, जन्म, तप, ज्ञान व मोक्ष या पंचकल्याण पूजेमध्ये चार प्रकारच्या देवांचे हे आगमन जयवंत असो. ॥ १० ॥

चक्षुष्मानहमेव देव ! भुवने नेत्रामृत-स्यन्दिनम्
त्वद्वक्त्रेन्दुमतिप्रसाद-सुभगैस्तेजोभिरुद्भासितम् ।
येनालोकयता मयाऽनति-चिराद्यक्षुः कृतार्थीकृतम्
द्रष्टव्यावधि-वीक्षण-व्यतिकर-व्याजृम्भमाणोत्सवम् ॥ ११ ॥

अत्यन्त प्रसन्न व मनोहर अशा तेजाने उजळलेला व पाहणाऱ्याच्या नेत्रास अमृतस्त्रावाप्रमाणे सुखविणारा तुझा मुखचंद्र पाहताच माझे डोळे तात्काळ कृतकृत्य झाले आणि पाहण्यायोग्य वस्तूच्या चरमसीमेली स्पर्श केल्यामुळे (आपले नयनसुभग रूप हीच ती चरमसीमा) माझ्या नेत्रोत्सवाचे जणू पारणे फिटले. त्यामुळे मला वाटते या भुवनी मीच काय तो खऱ्या अर्थाने नेत्रवान् आहे. (कारण पाहण्यायोग्य उत्कृष्ट वस्तू पाहण्यास मिळाल्याने नेत्राचे प्रयोजन पूर्ण झाले.) ॥ ११ ॥

कन्तोः सकान्तमपि मल्लमवैति कश्चिन्-
मुग्धो मुकुन्दमरविन्दजमिन्दुमौलिम् ॥
मोघीकृत-त्रिदश-योषिदपाङ्गपातः
तस्य त्वमेव विजयी जिनराज-मल्लः ॥ १२ ॥

कोणी तरी मूढ स्त्रीसहित ब्रह्मा (मुकुंद), विष्णू व महेश (चंद्रमौलि) यांना कामदेवास जिकणारा मल्ल मानतो परंतु ते खरे नव्हे. वस्तुतः तर देवांगनांनी फेकलेले

नेत्रकटाक्ष विफल करणारा तूच मात्र, हे जिनराजमल्ल ! मदनाला जिंकणारा विजयी पहिलवान आहेस. तुझ्यावर त्या नेत्रकटाक्षाचा काहीच प्रभाव पडला नाही. ॥ १२ ॥

किसलयितमनल्पं त्वद्विलोकाभिलाषात्
कुसुमितमतिसान्द्रं त्वत्समीप-प्रयाणात् ।
मम फलितममन्दं त्वन्मुखेन्दोरिदानीं
नयन-पथमवाप्ताद्देव ! पुण्यद्रुमेण ॥ १३ ॥

हे प्रभो ! आपल्या दर्शनाच्या अभिलाषेने मात्र माझा पुण्यवृक्ष खूपच पल्लवित झाला आहे. दर्शनासाठी आपल्या जवळ आल्याने तो फुलांनी खूपच डवरला आहे, तुझा मुखचंद्रमा माझ्या दृष्टिपथात आल्यानेच मात्र तो फळांनी अतिशय लटपटून गेला आहे. ॥ १३ ॥

त्रिभुवन-वन-पुष्यत्पुष्प-कोदण्ड-दर्प-
प्रसर-दव-नवाम्भो-मुक्ति-सूक्ति-प्रसूतिः ।
स जयति जिनराज-ब्रातजीमूत-संघः
शतमख-शिखी-नृत्यारम्भ-निर्बन्ध-बन्धुः ॥ १४ ॥

तीन भुवनांच्या अरण्यात अमर्याद वाढलेला कामदेवाचा गर्वाचा विस्तार हाच कोणी दावाग्नी त्याला विझविण्यासाठी मोक्षमार्गाच्या उपदेशाची जलवृष्टी करणारा व देवेन्द्रादिक मोरांच्या नृत्याला प्रारंभ होण्यास कारणभूत असा जिनराजवृन्दरूप मेघसमूह जयवंत असो ! (गणधरादि जिनांचे राजे तीर्थंकर हाच मेघसमूह) ॥ १४ ॥

भूपालः स्वर्ग-पाल-प्रमुख-नर-सुरश्रेणि-नेत्रालिमाला-
लीला-चैत्यस्य चैत्यालयमखिलजगत्कौमुदीन्दोर्जिनस्य ।
उत्तंसीभूत-सेवाञ्जलि-पुट-नलिनी-कुड्मलास्त्रिः परीत्य
श्रीपाद-च्छाययापस्थितभवदवधुः संश्रितोऽस्मीव मुक्तिम् ॥ १५ ॥

चक्रवर्ती, देवेन्द्रप्रमुख, पंक्तिबद्ध मनुष्य व देवांच्या नेत्ररूपी भ्रमराच्या लीलेसाठी आश्रयभूत असा जणू चैत्यवृक्षच आणि या विश्वरूप चांदण्यारात्रीचा जणू चंद्रच अशा जिनदेवाच्या मंदिरास, प्रभुसेवेसाठी जोडलेली करांजली हीच कमलिनी मस्तकावर धारण करून मी तीन प्रदक्षिणा घातल्या व त्यामुळे श्रीजिनेन्द्राच्या चरणकृपेने संसारताप शांत होऊन जणू मी मुक्तीचाच आश्रय घेतला आहे असे मला भासते. ॥ १५ ॥

देव ! त्वदंघ्रि-नख-मण्डल-दर्पणेऽस्मिन्
अर्घ्ये निसर्ग-रुचिरे चिर-दृष्ट-वक्त्रः ।
श्रीकीर्ति-कान्ति-धृति-सङ्गम-कारणानि
भव्यो न कानि लभते शुभ-मङ्गलानि ॥ १६ ॥

हे देव ! आपल्या पायाच्या नखमंडळाच्या या पूजनीय आणि निसर्गसुंदर आरशामध्ये ज्याने आपले मुख दीर्घकाळ पाहिले (अर्थात् जो जिनेन्द्रास प्रणत झाला व त्यामुळे त्यांच्या रमणीय नखमंडळाच्या आरशात आपले मुख पाहिले) तो भव्य जीव श्री, कीर्ती, कान्ती व धृती यांच्या संगमाला कारणभूत कोणती शुभमंगले प्राप्त करीत नाही ? (अर्थात् सर्वच करतो व त्यामुळे त्यास श्री, कीर्ती वगैरे प्राप्त होतात.) ॥ १६ ॥

जयति सुर-नरेन्द्र-श्रीसुधा-निर्झरिण्याः
कुलधरणि-धरो ऽयं जैन-चैत्याभिरामः ।
प्रविपुल-फल-धर्मानोकहाग्र-प्रवाल-
प्रसर-शिखर-शुम्भत्केतनः श्रीनिकेतः ॥ १७ ॥

देवेन्द्र, चक्रवर्ती आदिकांच्या सपत्तिसुधेच्या नदीचे उगमस्थान असा कुलपर्वतच जणू व विपुल फल देणाऱ्या अशा धर्मवृक्षाच्या कोमल पालवीप्रमाणे असणाऱ्या पताकांनी सुशोभित, लक्ष्मीचे निवासस्थान व जिनप्रतिमांनी शोभायमान असे हे जिनमंदिर जयवंत असो ! ॥ १७ ॥

विनमदमरकान्ता-कुन्तलाक्रान्त-कान्ति-
स्फुरित-नख-मयूख-द्योतिताशान्तरालः ।
दिविज-मनुज-राज-ब्रात-पूज्य-क्रमाब्जो
जयति विजित-कर्मारति-जालो जिनेन्द्रः ॥ १८ ॥

विनत झालेल्या देवांगनांच्या कुरळ केसांच्या प्रभेने छत्रात नखांतून निघणारी किरणे अधिक उजळतात व ती किरणे सर्व दिशाभाग अगदी उजळून टाकतात, स्वर्गातील देवसमूह व राजसमूहांनी ज्यांचे चरणकमल पूजिले आहेत असा सर्व अष्टकर्मसमूहास जिंकणारा प्रभु जयवंत असो ! ॥ १८ ॥

सुप्तोत्थितेन सुमुखेन सुमङ्गलाय
द्रष्टव्यमस्तिं यदि मङ्गलमेव वस्तु ।

अन्येन किं तदिह नाथ तवैव वक्त्रं

त्रैलोक्य-मङ्गल-निकेतनमीक्षणीयम् ॥ १९ ॥

प्रभाती झोपेतून उठून शुभमुखाने शुभकल्याणाच्या प्राप्तीसाठी जर कोणती मंगलच वस्तू पाहण्यायोग्य असेल तर दुसरी कोणती वस्तू पाहून लाभ तो काय ? त्रैलोक्यातील मंगलाचे माहेर असे तुझेच मुख मात्र प्रेक्षणीय आहे. ॥ १९ ॥

त्वं धर्मोदय-तापसाश्रम-शुकस्त्वं काव्य-बन्ध-क्रम-

क्रीडानन्दन-कोकीलस्त्वमुचितः श्रीमल्लिका-षट्पदः ।

त्वं पुन्नाग-कथारविन्द-सरसी-हंसस्त्वमुत्तंसकः

कैर्भूपाल ! न धार्यसे गुण-मणि-स्रङ्मालिभिर्मौलिभिः ॥ २० ॥

हे प्रभो ! तू धर्मोदयरूप तापसाच्या आश्रमातील पोपट आहेस. काव्यरचनेचा क्रम हीच क्रीडा त्या क्रीडावनातील तू अनुरूप कोकिळ आहेस. श्रीरूपी मोगरीच्या वेलीवरील तू भृंग आहेस. पुरुषश्रेष्ठाच्या कथात्मक कमलांनी परिपूर्ण अशा इतिहाससरोवरातील हंस आहेस. अशा तुला गुणरूप मण्यांच्या माळांनी विभूषित मस्तकांनी कोण श्रेष्ठ पुरुष धारण करणार नाही ? अर्थात् सर्व थोर पुरुष तुला विनम्र मस्तकाने स्तवतात. ॥ २० ॥

शिव-सुखमजर-श्री-सङ्गमं चाभिलष्य

स्वमभिनियमयन्ति क्लेश-पाशेन केचित् ।

वयमिह तु वचस्ते भूपतेर्भावयन्तः- ।

स्तदुभयमपि शश्वल्लीलया निर्विशामः ॥ २१ ॥

कित्येक जीव स्वर्गसंपत्ती आणि मोक्षलक्ष्मीचा समागम मिळण्याच्या अभिलाषेने उपवासादिक क्लेशसमूहांनी आपणास जखडून घेतात. परंतु आम्ही मात्र त्रिलोकीनाथ तुझ्या वचनाचे मनन व ध्यान करून सहज लीलेने स्वर्गश्री व मोक्षश्रीचा उपभोग घेत असतो. ॥ २१ ॥

देवेन्द्रास्तव मञ्जनानि विदधुर्देवाङ्गना मङ्गला-

न्यापेदुः शरदिन्दुः-निर्मल-यशो गन्धर्व-देवा जगुः ।

शेषाश्चापि यथानियोगमखिलाः सेवां सुराश्चक्रिरे

तत्किं देव वयं विदधम इति नश्चित्तं तु दोलायते ॥ २२ ॥

हे प्रभो ! देवेन्द्रांनी स्नान घालून तुझा अभिषेक केला. देवांगनांनी मंगलगीते गाडलीत. गन्धर्वदेवांनी शरद ऋतुतील निर्मल चंद्राप्रमाणे तुझ्या यशाचे गान केले. आणि शेष सर्व देवांनी नियोगानुसार यथायोग्य सेवा केली. तेव्हा आम्ही काय करावे अशा विचारात आमचे मन दोलायमान होत आहे. ॥ २२ ॥

देव ! त्वज्जननाभिषेक-समये रोमाञ्च-सत्कञ्चुकैः-

देवेन्द्रैर्यदनर्ति नर्तनविधौ लब्ध-प्रभावैः स्फुटम् ।

किञ्चान्यत्सुर-सुन्दरी-कुच-तट-प्रान्तावनद्धोत्तम-

प्रेङ्खद्वल्लकि-नाद-झंकृतमहो तत्केन संवर्ण्यते ॥ २३ ॥

हे देव ! आपल्या जन्माभिषेकाचे वेळी नृत्यकलेमध्ये नावारूपास आलेल्या देवेन्द्रादिकांनी रोमांचाची वस्त्रे घालून जे प्रकट नृत्य केले; आणि दुसरे काय स्वर्गातील अप्सरांच्या स्तनभागावर घट्ट धरलेल्या वीणेतून जो सरस कंपित व गंभीर ध्वनी निघाला, अहो त्याचे वर्णन कोण बरे करू शकेल ? ॥ २३ ॥

देव ! त्वत्प्रतिबिम्बम्बुज-दलस्मेरेक्षणं पश्यतां

यत्रास्माकमहो महोत्सव-रसो दृष्टेरियान्वर्तते ।

साक्षात्तत्र भवन्तमीक्षितवतां कल्याण-काले तदा

देवानामनिमेष-लोचनतया वृत्तः स किं वर्ण्यते ॥ २४ ॥

हे भगवान् ! कमलपत्राप्रमाणे रमणीय विकसित नेत्रयुक्त आपले प्रतिरूपच पाहून आमची दृष्टी जर एवढ्या आनंदरसाने विभोर झाली आहे तर जन्मकल्याणिकाचे वेळी आपणास अनिमेष नेत्रांनी साक्षात् पाहणाऱ्या देवांना जो दृष्टिमहोत्सवाचा आनंद झाला त्याचे वर्णन कोण करू शकेल ? ॥ २४ ॥

दृष्टं धाम रसायनस्य महतां दृष्टं निधीनां पदं

दृष्टं सिद्ध-रसस्य-सद्म सदनं दृष्टं च चिन्तामणेः ।

किं दृष्टैरथवानुषङ्गिक-फलैरेभिर्मयाद्य ध्रुवं

दृष्टं मुक्ति-विवाह-मङ्गल-गृहं दृष्टे जिन-श्री-गृहे ॥ २५ ॥

ज्याने जिनेन्द्रप्रभूचे सुंदर मंदिर पाहिले त्याने संजीवन औषधीचे धाम पाहिले, महान नवनिधीचे स्थान पाहिले, सिद्धिरसाचे सदन पाहिले, चिंतामणि रत्नाचे निवासस्थान पाहिले; अथवा या उपरोक्त आनुषंगिक सीमित फळ पाहून लाभ तो काय ? आज जिनमंदीर पाहिले म्हणजे मी निश्चितच मुक्तिस्त्रीच्या विवाहाचा साक्षात् विवाहमंडपच पाहिला ! ॥ २५ ॥

दृष्टस्त्वं जिनराज-चन्द्र ! विकसद्भूपेन्द्र-नेत्रोत्पले

स्नातं त्वन्नुति-चन्द्रिकाम्भसि भवद्विद्वच्चकोरोत्सवे ।

नीतश्चाद्य निदाघजः क्लमभरः शान्तिं मया गम्यते

देव ! त्वद्गत- चेतसैव भवतो भूयात्पुनर्दर्शनम् ॥ २६ ॥

हे जिनराजचन्द्र ! मी आपले दर्शन घेतले आणि राजेन्द्राची नेत्रकमले विकसित करणाऱ्या आणि आपणास प्रणत विद्वज्जन चकोरांना आनंददायी अशा स्तुतिरूपी चंद्रिकेप्रमाणे शांत, शीतल जलात मी स्नान केले आहे; आज संसाराच्या ग्रीष्मऋतूतील सारा थकवा नाहीसा, शांत झाला आहे. तर हे देव ! आपणा ठिकाणीच समर्पित चित्तवृत्तीने मी जातो आहे, आपले पुनः पुनः दर्शन होवो एवढेच मागणे. ॥ २६ ॥

ॐ

श्री ऋषिमण्डळस्तोत्रम्

आद्यन्ताक्षरसंलक्ष्यमक्षरं व्याप्य यत्स्थितम् ।

अग्निज्वालासमं नादं बिंदुरेखासमन्वितम् ॥ १ ॥

अग्निज्वालासमाक्रांतं मनोमलविशोधनम् ।

दैदिप्यमानं हृत्पद्मे तत्पदं नौमि निर्मलम् ॥ २ ॥ (युग्मम्)

ॐ नमोऽर्हद्भ्यः ईशेभ्यो ॐ नमृ, ॐ सिद्धेभ्यो नमोनमः ।

ॐ नमः सर्वसूरिभ्यः उपाध्यायेभ्यः ॐ नमः ॥ ३ ॥

ॐ नमः सर्वसाधुभ्यस्तत्त्वदृष्टिभ्यः ॐ नमः ।

ॐ नमः शुद्धबोधेभ्यश्चारित्रेभ्यो नमो नमः ॥ ४ ॥ (युग्मम्)

श्रेयसेऽस्तु श्रियऽस्वेतदर्हदाद्यष्टकं शुभम् ।

स्थानेष्वष्टसु संन्यस्तं पृथग्बीजसमन्वितम् ॥ ५ ॥

आद्य पदं शिरो रक्षेत् परं रक्षतु मस्तकम् ।

तृतीयं रक्षेत्रे द्वे तुर्यं रक्षेच्च नासिकाम् ॥ ६ ॥

पंचमं तु मुखं रक्षेत् षष्ठं रक्षतु घंटिकाम् ।

सप्तमं रक्षेन्नाभ्यन्तं पादांतं चाष्टमं पुनः ॥ ७ ॥

पूर्वं प्रणवतः सांतः सरेफो द्वित्रिपञ्चषान् ।

सप्ताष्टदशसूर्याकान् श्रितो बिंदुस्वरान् पृथक् ॥ ८ ॥

पूज्यनामाक्षराद्यास्तु पंच दर्शनबोधकम् ।

चारित्र्येभ्यो नमो मध्ये ऋषीं सांतसमलंकृतम् ॥ ९ ॥ (युग्मम्)

जम्बुवृक्षधरो द्वीपः क्षीरोदधिसमावृतः ।

अर्हदाद्यष्टकैरष्टकाष्टाधिष्ठैरलंकृतः ॥ १ ॥

तन्मध्ये संगतो मेरुः कूटलक्षेरलंकृतः ।

उच्चैरुच्चैस्तरस्तार तारामंडलमंडितः ॥ २ ॥

तस्योपरि सकारांतं बीजमध्यास्य सर्वगम् ।

नमामि बिंबमार्हत्यं ललाटस्थं निरंजनम् ॥ ३ ॥ (विशेषकं)

अक्षयं निर्मलं शांतं बहुलं जाड्यतोऽज्झितम् ।

निरीहं निरहंकारं सारं सारतरं घनम् ॥ ४ ॥

अनुद्धतं शुभं स्फीतं सात्त्विकं राजसं मतं ।

तामसं विरसं बुद्धं तैजसं शर्वरीसमं ॥ ५ ॥

साकारं च निराकारं सरसं विरसं परं ।

परापरं परातीतं परं परापरापरं ॥ ६ ॥

सकलं निष्कलं तुष्टं निर्भृतं भ्रांतिवर्जितं ।

निरंजनं निराकांक्षं निर्लेपं वीतसंशयं ॥ ७ ॥

ब्रह्माणमीश्वरं बुद्धं शुद्धं सिद्धमभंगुरं ।

ज्योतिरूपं महादेवं लोकालोकप्रकाशकं ॥ ८ ॥ (कुलकं)

अर्हदाख्यः सवर्णान्तः सरेफो बिंदुमंडितः ।
 तुर्यस्वरसमायुक्तो बहुध्यानादिमालितः ॥ ९ ॥
 एकवर्णं द्विवर्णं च त्रिवर्णं तुर्यवर्णकं ।
 पंचवर्णं महावर्णं सपरं च परापारं ॥ १० ॥ (युग्मम्)
 अस्मिन् बीजे स्थिताः सर्वे वृषभाद्या जिनोत्तमाः ।
 वर्णेनिजैनिजैर्युक्ता ध्यातव्यास्तत्र संगताः ॥ ११ ॥
 नादश्चन्द्रसमाकारो बिन्दुनीलसमप्रभः ।
 कलारुणसमो सांतः स्वर्णाभः सर्वतोमुखः ॥ १२ ॥
 शिरः संलीन ईकारो विनीतो वर्णतः स्मृतः ।
 वर्णानुसारि संलीनं तीर्थकृन्मंडलं नमः ॥ १३ ॥ (युग्मम्)
 चंद्रप्रभपुष्पदन्तौ नादस्थितिसमाश्रितौ ।
 बिंदुमध्यगतौ नेमिसुव्रतौ निजसत्तमौ ॥ १४ ॥
 पद्मप्रभवसुपूज्यौ कलापदमधिश्रितौ ।
 शिर ईस्थितिसंलिनौ पार्श्वपार्श्वीं जिनोत्तमाः ॥ १५ ॥
 शेषास्तीर्थकराः सर्वे रहस्थाने नियोजिताः ।
 मायाबीजाक्षरं प्राप्ताश्चतुर्विंशतिरर्हतां ॥ १६ ॥
 गतरागद्वेषमोहाः सर्वपापविवर्जिताः ।
 सर्वदा सर्वलोकेषु ते भवन्तु जिनोत्तमाः ॥ १७ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु पन्नगाः ॥ १८ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु नागिनी ॥ १९ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु गोनसाः ॥ २० ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु वृश्चिकाः ॥ २१ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु काकिनी ॥ २२ ॥

देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु डाकिनी ॥ २३ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु साकिनी ॥ २४ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु राकिनी ॥ २५ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु लाकिनी ॥ २६ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु शाकिनी ॥ २७ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसतु हाकिनी ॥ २८ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु राक्षसाः ॥ २९ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु व्यंतराः ॥ ३० ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु भेकसाः ॥ ३१ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु ग्रहाः ॥ ३२ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु तस्कराः ॥ ३३ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु वन्हयः ॥ ३४ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु शृंगिणः ॥ ३५ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु दंष्ट्रिणः ॥ ३६ ॥

देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु रेलपाः ॥ ३७ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु पक्षिणः ॥ ३८ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु मुद्गलाः ॥ ३९ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु जृम्भकाः ॥ ४० ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु तोयदाः ॥ ४१ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु सिंहकाः ॥ ४२ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु शूकराः ॥ ४३ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु चित्रकाः ॥ ४४ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु हस्तिनः ॥ ४५ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु भूमिपाः ॥ ४६ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु शत्रवः ॥ ४७ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु ग्रामिणः ॥ ४८ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु दुर्जनाः ॥ ४९ ॥
 देवदेवस्य यच्चक्रं तस्य चक्रस्य या विभा ।
 तयाच्छादितसर्वांगं मां मा हिंसन्तु व्याधयः ॥ ५० ॥

श्री गौतमस्य या मुद्रा तस्या या भुवि लब्धयः ।
 ताभिरभ्यधिकं ज्योतिरर्हं सर्वनिधीश्वरः ॥ ५१ ॥
 पातालवासिनो देवा देवा-भूपीठवासिनः ।
 स्वःस्वर्गवासिनो देवाः सर्वे रक्षन्तु मामितः ॥ ५२ ॥
 येऽवधिलब्धयो ये तु परमावधिलब्धयः ।
 ते सर्वे मुनयो दिव्या मां संरक्षन्तु सर्वतः ॥ ५३ ॥

ॐ ह्रीं भावनेंद्रः मां रक्षतु । ॐ ह्रीं व्यंतरेंद्रः मां रक्षतु ॥
 ॐ ह्रीं ज्योतिष्केंद्रः मां रक्षतु । ॐ ह्रीं कल्पेंद्रः मां रक्षतु ॥
 ॐ ह्रीं श्रुतावधिभ्यो नमः । ॐ ह्रीं देशवधिभ्यो नमः ॥
 ॐ ह्रीं परमावधिभ्यो नमः । ॐ ह्रीं सर्वावधिभ्यो नमः ॥
 ॐ ह्रीं बुद्धिर्बुद्धिप्राप्तेभ्यो नमः । ॐ ह्रीं सर्वोषधिर्बुद्धिप्राप्तेभ्यो नमः ।
 ॐ ह्रीं अनन्तबलर्द्धिप्राप्तेभ्यो नमः । ॐ ह्रीं तपर्धिप्राप्तेभ्यो नमः ।
 ॐ ह्रीं रसर्द्धिप्राप्तेभ्यो नमः । ॐ ह्रीं विक्रियर्द्धिप्राप्तेभ्यो नमः ।
 ॐ ह्रीं क्षेत्रर्द्धिप्राप्तेभ्यो नमः । ॐ ह्रीं अक्षीणमहानसर्द्धिप्राप्तेभ्यो नमः ।

ॐ श्रीह्रीश्च धृतिर्लक्ष्मी गौरी चंडी चरस्वती ।
 जयाम्बा विजया क्लिन्नाऽजिता नित्या मदद्रवा ॥ ५४ ॥
 कामांगा कामबाणा च सानन्दा नन्दमालिनी ।
 माया मायाविनी रौद्री कला काली कलिप्रिया ॥ ५५ ॥
 एताः सर्वा महादेव्यो वर्तन्ते या जगत्त्रये ।
 मम सर्वाः प्रयच्छन्तु कांतिं लक्ष्मीं धृतिं मतिं ॥ ५६ ॥
 दुर्जनाः भूतवेतालाः पिशाचा मुद्गलास्तथा ।
 ते सर्वे चोपशाम्यन्तु देवदेवप्रभावतः ॥ ५७ ॥
 दिव्यो गोप्यः सुदुष्प्रायः श्रीऋषिमंडलस्तवः ।
 भाषितस्तीर्थनाथेन जगत्त्राणकृतोऽनघः ॥ ५८ ॥
 रणे राजकुले वन्हौ जले दुर्गे गजे हरौ ।

स्मशाने विपिने घोरे स्मृतो रक्षति मानवं ॥ ५९ ॥
 राज्यभ्रष्टा निजं राज्यं पदभ्रष्टा निजं पदं ।
 लक्ष्मीभ्रष्टा निजां लक्ष्मीं प्राप्नुवन्ति न संशयः ॥ ६० ॥
 भार्यार्थी लभते भार्यां पुत्रार्थी लभते सुतं ।
 धनार्थी लभते वित्तं नरः स्मरणमात्रतः ॥ ६१ ॥
 स्वर्णं रूप्येऽथवा कांस्ये लिखित्वा यस्तु पूजयेत् ।
 तस्येष्टमहासिद्धिर्गृहे वसति शाश्वती ॥ ६२ ॥
 भूर्जपत्रे लिखित्वेदं गलके मूर्ध्नि वा भुजे ।
 धारितः सर्वदा दिव्यं सर्वभीतिविनाशनं ॥ ६३ ॥
 भूतैः प्रेतैर्ग्रहैर्यक्षैः पिशाचैर्मुद्गलैस्तथा ।
 वातपित्तकफोद्रेकैर्मुच्यते नात्र संशयः ॥ ६४ ॥
 भूर्भुवः स्वस्त्रयीपीठवर्तिनः शाश्वता जिनाः ।
 तैः स्तुतैर्वदितैर्दृष्टैर्यत्फलं तत्फलं स्मृतेः ॥ ६५ ॥
 एतद्गोप्यं महास्तोत्रं न देयं यस्य कस्यचित् ।
 मिथ्यात्ववासिनो देये बालहत्या पदे पदे ॥ ६६ ॥
 आचाम्लादितपः कृत्वा पूजयित्वा जिनावलिं ।
 अष्टसाहस्रिको जाप्यः कार्यस्तत्सिद्धिहेतवे ॥ ६७ ॥
 शतमष्टोत्तरं प्रातर्ये पठन्ति दिने दिने ।
 तेषां न व्याधयो देहे प्रभवन्ति च सम्पदः ॥ ६८ ॥
 अष्टमासावधिं यावत्प्रातः प्रातस्तु यः पठेत् ।
 स्तोत्रमेतन्महातेजस्त्वर्हद्विंबं स पश्यति ॥ ६९ ॥
 दृष्टे सत्यार्हते बिम्बे भवे सप्तमके ध्रुवं ।
 पदं प्राप्नोति विश्वस्तं परमानन्दसम्पदां ॥ ७० ॥
 इति श्री ऋषिमंडलस्तोत्रम् समाप्तम् ।

लघु स्वयम्भू - स्तोत्रम्^१

येन स्वयं बोधमयेन लोका, आश्वासिताः केचन चित्तकार्ये ।
 प्रबोधिताः केचन मोक्षमार्गे, तमादिनाथं प्रणमामि नित्यम् ॥ १ ॥

ज्यांनी स्वयमेव उत्पन्न आपल्या ज्ञानाने काही जीवांना उपजीविकेला
 लावून धीर दिला तर कित्येकांना मोक्षमार्गामध्ये जागृत केले त्या आदिनाथ
 जिनेश्वराला मी नमस्कार करतो. ॥ १ ॥

इन्द्रादिभिः क्षीरसमुद्र-तोयैः, संस्नापितो मेरुगिरौ जिनेन्द्रः ।
 यः कामजेता जनसौख्यकारी, तं शुद्ध-भावादजितं नमामि ॥ २ ॥

ज्याचा इंद्रादिकांनी क्षीरसमुद्राच्या जलाने अभिषेक केला होता त्या
 मदनविजेता आणि प्राणीमात्रांना सुख देणाऱ्या अजितनाथ जिनाला मी शुद्ध भावाने
 नमस्कार करतो. ॥ २ ॥

ध्यान-प्रबन्ध-प्रभवेन येन, निहत्य कर्म-प्रकृतीः समस्ताः ।
 मुक्ति-स्वरूपां पदवीं प्रपेदे, तं सम्भवं नौमि महानुरागात् ॥ ३ ॥

ज्यांनी अखंड ध्यानाच्या परंपरेच्या सामर्थ्याने समस्त कर्मप्रकृतींचा नाश
 करून मोक्षपद मिळविले त्या संभवनाथ जिनाला मी महा अनुरागाने नमस्कार
 करतो. ॥ ३ ॥

स्वप्ने यदीया जननी क्षपायां, गजादि-वन्हन्तमिदं ददर्श ।
 यत्तात इत्याह गुरुः परोऽयं नौमि प्रमोदादभिनन्दनं तम् ॥ ४ ॥

ज्यांच्या मातेने उत्तररात्री हत्तीपासून तो अग्नीपर्यंत सोळा स्वप्ने पाहलीत
 आणि ज्यांच्या पित्याने त्यांना गुरू म्हटले त्या अभिनंदन जिनेन्द्राला प्रमोदपूर्वक
 नमस्कार करतो. ॥ ४ ॥

१. जैन समाजामध्ये अनेक ठिकाणी आरती पावेतो व्रताचा विधि आटोपल्यानंतर
 चोवीस तीर्थंकराचे लघु स्तवन म्हणण्याचा प्रघात आहे. भाविकांच्या सोयीसाठी म्हणून
 त्याचा पाठही अर्थासहीत या पुस्तकात अंतर्भूत केला आहे.

कुवादि-वादं जयता महान्तं, नय-प्रमाणैर्वचनैर्जगत्सु ।
जैनं मतं विस्तरितं च येन, तं देव-देवं सुमतिं नमामि ॥ ५ ॥

ज्यांनी नय-प्रमाणसंगत वचनांनी मिथ्यावादीच्या महान महान वादावर विजय प्राप्त करून तीन लोकात जैनमताचा विस्तार केला त्या देवाधिदेव सुमति जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ ५ ॥

यस्यावतारे सति पितृधिष्ये, ववर्ष रत्नानि हरेर्निदेशात् ।
धनाधिपः षण्णव-मासपूर्व, पद्मप्रभं तं प्रणमामि साधुम् ॥ ६ ॥

ज्यांच्या जन्मापूर्वीच इंद्राच्या आज्ञेने, कुबेराने पित्याच्या अंगणामध्ये पंधरा महिन्यापासून रत्नाची वर्षा केली त्या पद्मप्रभ जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ ६ ॥

नरेन्द्र-सर्पेश्वर-नाकनाथैर्वाणी भवन्ती जगृहे स्वचित्ते ।
यस्यात्मबोधः प्रथितः सभायामहं सुपार्थं ननु तं नमामि ॥ ७ ॥

ज्यांची दिव्यध्वनी नरेन्द्र, देवेन्द्र आणि धरणेंद्राने चित्तामध्ये धारण केली आणि ज्यांचा आत्मबोध सभेमध्ये विख्यात झाला त्या सुपार्थ जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ ७ ॥

सत्प्रातिहार्यातिशय-प्रपन्नो, गुण-प्रवीणो हत-दोष-संगः ।
यो लोक-मोहान्ध-तमः - प्रदीपश्चन्द्रप्रभं तं प्रणमामि भावात् ॥ ८ ॥

ज्यांना सुंदर आठ प्रतिहार्यरूप अतिशय प्राप्त झाले, जे गुणामध्ये प्रवीण होते, अठरा दोषांनी विरहित होते तसेच प्राण्यांना व्यापून असणारा मोहान्धःकार दूर करण्यासाठी जे दीपसदृश होते त्या चंद्रप्रभजिनाला मी भावपूर्वक नमस्कार करतो. ॥ ८ ॥

गुप्तित्रयं पंच महाव्रतानि, पंचोपदिष्टाः समितीश्च येन ।
बभाण यो द्वादशधा तपांसि, तं पुष्पदन्तं प्रणमामि देवम् ॥ ९ ॥

ज्यांनी तीन गुप्ती, पाच महाव्रते, पांच समिती व बारा तपांचा उपदेश दिला त्या पुष्पदंत जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ ९ ॥

ब्रम्ह-व्रतान्तो जिननायकेनोत्तम-क्षमादिर्दशधापि धर्मः ।
येन प्रयुक्तो व्रत-बन्ध-बुद्ध्या, तं शीतलं तीर्थकरं नमामि ॥ १० ॥

ज्या जिननायकाने व्रतपरंपरा चालू रहावी या प्रयोजनाने उत्तम क्षमा ते उत्तम ब्रम्हचर्य पर्यंत दहा धर्मांचा उपदेश दिला त्या शीतलनाथ तीर्थकरांना मी नमस्कार करतो. ॥ १० ॥

गणे जनानन्दकरे धरान्ते, विध्वस्त-कोपे प्रशमैकचित्ते ।
यो द्वादशांगश्रुतमादिदेश, श्रेयांसमानौमि जिनं तमीशम् ॥ ११ ॥

क्षमाशील, शांतचित्त, आणि संसारी जीवांना आनंददायक अशा गणधरांना ज्यांनी द्वादशांग श्रुताचा उपदेश दिला त्या श्रेयांसनाथ जिनेशाला मी नमस्कार करतो. ॥ ११ ॥

मुक्त्यंगनाया रचिता विशाला, रत्नत्रयी-शेखरता च येन ।
यत्कण्ठमासाद्य बभूव श्रेष्ठा, तं वासुपूज्यं प्रणमामि वेगात् ॥ १२ ॥

ज्यांनी मुक्तिवधूसाठी विशाल रत्नत्रयरूपी मुकुटाची निर्मिती केली आणि मुक्तिवधू देखील ज्यांच्या गळ्याशी बिलगून श्रेष्ठ बनली त्या वासुपूज्य प्रभूंना मी साश्चर्य नमस्कार करतो. ॥ १२ ॥

ज्ञानी विवेकी परमस्वरूपी, ध्यानी व्रती प्राणिहितोपदेशी ।
मिथ्यात्वघाती शिवसौख्यभोजी, बभूव यस्तं विमलं नमामि ॥ १३ ॥

ज्ञानी, विवेकवान, परम आत्मस्वरूपाचे धारक, ध्यानी, व्रती, शिकणाऱ्या प्राण्यांना हिताचा उपदेश देणारे, मिथ्यात्वाचा नाश करणारे आणि मोक्षसुखाचे भागीदार अशा त्या विमलनाथ जिनेन्द्रांना मी नमस्कार करतो. ॥ १३ ॥

आभ्यन्तरं बाह्यमनेकधा यः, परिग्रहं सर्वमपाचकार ।
यो मार्गमुद्दिश्य हितं जनानां, वन्दे जिनं तं प्रणमाम्यनन्तम् ॥ १४ ॥

समस्त जीवांना कल्याणकारक अशा मोक्षमार्गाच्या प्रयोजनाने ज्यांनी अनेक प्रकारच्या बाह्य व अभ्यन्तर परिग्रहाचा त्याग केला त्या अनंतनाथ जिनेशाला मी नमस्कार करतो. ॥ १४ ॥

सार्धं पदार्था नव सप्त तत्त्वैः, पंचास्तिकायाश्च न कालकायाः ।
षड्द्रव्यनिर्णीतिरलाकयुक्तिर्येनोदिता तं प्रणमामि धर्मम् ॥ १५ ॥

ज्यांनी नव पदार्थासह सात तत्त्वे, पाच अस्तिकाय व अकायवान कालद्रव्य मिळून सहा द्रव्ये व अलोक यांचा निर्णय करण्यासाठी युक्ती सांगितली त्या धर्मनाथ जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ १५ ॥

यश्चक्रवर्ती भुवि पञ्चमोऽभूच्छ्रीनन्दनो द्वादशको गुणानाम् ।
निधी-प्रभुः षोडशको जिनेन्द्रस्तं शान्तिनाथं प्रणमामि भेदात् ॥ १६ ॥

लोकामध्ये अनेक गुणांचा आगर, नवनिधींचा स्वामी, पाचवा चक्रवर्ती, बारावे कामदेव व सोळावे तीर्थंकर अशा शांतिनाथ जिनेंद्राला त्यांच्या पदानुसार वेगवेगळा नमस्कार करतो. ॥ १६ ॥

प्रशंसितो यो न विभर्ति हर्षं, विराधितो यो न करोति रोषम् ।
शील-व्रताद् ब्रह्मपदं गतो यस्तं कुन्थुनाथं प्रणमामि हर्षात् ॥ १७ ॥

प्रशंसा केली असताना ज्यांना हर्ष होत नाही, निंदा केली असतांना ज्यांना रोष नाही आणि शीलव्रताचे पालन करून जे ब्रह्मपदी पोचले त्या कुन्थुनाथ जिनेशाला मी हर्षाने नमस्कार करतो. ॥ १७ ॥

न संस्तुतो न प्रणतः सभायां, य सेवितोऽन्तर्गण-पूरणाय ।
पद-च्युतैः केवलिभिर्जिनस्य, देवाधिदेवं प्रणमाम्यरं तम् ॥ १८ ॥

ज्या जिनेशाच्या समवशरण बारा सभामध्ये अविनाशी केवलपद प्राप्त करणारे केवली ज्यांना न नमस्कार करत होते, न स्तुती करत होते, परंतु अंतर्गणाच्या पूर्तीसाठी मात्र योग्य आदर प्राप्त करीत होते त्या देवाधिदेव अर जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ १८ ॥

रत्न-त्रयं पूर्व-भवान्तरे यो, व्रतं पवित्रं कृतवानशेषम् ।
कायेन वाचा मनसा विशुद्धया, तं मल्लिनाथं प्रणमामि भक्त्या ॥ १९ ॥

ज्यांनी पूर्वभवामध्ये मन-वचन-कायेच्या विशुद्धीने पवित्र रत्नत्रय व्रताचे पूर्णपणे पालन केले त्या मल्लिनाथ जिनाला मी अत्यंत भक्तीने प्रणाम करतो. ॥ १९ ॥

ब्रुवन्नमः सिद्ध-पदाय वाक्यमित्यग्रहीद्यः स्वयमेव लोचम् ।
लौकान्तिकेभ्यः स्तवनं निशम्य, वन्दे जिनेशं मुनिसुव्रतं तम् ॥ २० ॥

ज्यांनी लौकान्तिक देवांनी केलेली स्तुती ऐकून “नमः सिद्धेभ्यः” म्हणून सिद्धपदाच्या प्राप्तीसाठी स्वयमेव लोच केला त्या मुनिसुव्रत जिनेशाला मी वंदन करतो. ॥ २० ॥

विद्यावते तीर्थंकराय तस्मादाहारदानं ददतो विशेषात् ।
गृहे नृपस्याजनि रत्नवृष्टिः, स्तौमि प्रणामान्नयतो नमिं तम् ॥ २१ ॥

चार ज्ञानधारी ज्या तीर्थंकर देवांना विशेष आहारदान देतांना त्या दात्या राजाच्या घरी रत्नवृष्टी झाली त्या नमि जिनाची न्यायानेच प्रणामपूर्वक मी स्तुती करतो. ॥ २१ ॥

राजीमतीं यः प्रविहाय मोक्षे, स्थितिं चकारापुनरागमाय ।
सर्वेषु जीवेषु दयां दधानस्तं नेमिनाथं प्रणमामि भक्त्या ॥ २२ ॥

ज्या महाभागाने राजीमतीला सोडून पुनः न परत येण्यासाठीच मोक्षामध्ये निवास केला अशा सर्व जीवमात्रावर दया करणाऱ्या त्या नेमिनाथ जिनाला मी भक्तिपूर्वक प्रणाम करतो. ॥ २२ ॥

सर्पाधिराजः कमठारितो यैर्ध्यान-स्थितस्यैव फणावितानैः ।
यस्योपसर्गं निवर्तयत्तं, नमामि पार्श्वं महतादरेण ॥ २३ ॥

ध्यानस्थ असतांना ज्यांचेवर पूर्व जन्माचा वैरी कमठद्वारा केलेल्या उपसर्गाचे धरणेंद्राने फणा विस्तारून निवारण केले त्या पार्श्वनाथ जिनेशाला मी अत्यंत आदराने नमस्कार करतो. ॥ २३ ॥

भवार्णवे जन्तुसमूहमेनमाकर्षयामास हि धर्म-पोतात् ।
मज्जन्तमुद्दीक्ष्य य एनसापि, श्रीवर्धमानं प्रणमाम्यहं तम् ॥ २४ ॥

पापाच्या कारणाने संसारसागरामध्ये बुडणाऱ्या प्राणीसमूहाला पाहून ज्यांनी धर्मनौकेच्या आधाराने त्यांना बाहेर काढले त्या वर्धमान जिनाला मी नमस्कार करतो. ॥ २४ ॥

यो धर्म दशधा करोति पुरुषः स्त्री वा कृतोपस्कृतं
 सर्वज्ञ-ध्वनि-सम्भवं त्रिकरण-व्यापार-शुद्धयानिशम् ।
 भव्यानां जयमालया विमलया पुष्पाञ्जलिं दापयन् -
 नित्यं स श्रियमातनोति सकलं स्वर्गापवर्ग-स्थितिम् ॥ २५ ॥

जो कोणी पुरुष वा स्त्री, भव्य जीवांनी केलेल्या निर्मल गुणानुवादासह पुष्पांजली समर्पण करून शुद्ध मन-वचन-कायेने प्रतिदिन सर्वज्ञभाषित दशप्रकार धर्माचे अथवा रत्नत्रय धर्माचे पालन करतो तो सदैव स्वर्ग आणि अपवर्गरूप (मोक्षरूप) लक्ष्मीचा विस्तार करतो. ॥ २५ ॥

भजन

आज हम जिनराज-तुम्हारे द्वारे आये ।
 हा जी हा हम आये-आये ॥ टेक ॥
 देखे देव जगत के सारे, एक नहीं मन भाये ।
 पुण्य उदय से, आज तिहारे, दर्शन कर सुख पाये ॥ १ ॥
 जन्म मरण नित करते-करते, काल अनन्त गमाये,
 अब तो स्वामी जन्म मरण का, दुःखड़ा सहा न जाये ॥ २ ॥
 भव सागर में नाव हमारी, कब से गोता खाये ।
 तुम ही स्वामी हाथ बढाकर, तारो तो तिर जाये ॥ ३ ॥
 अनुकम्पा हो जाय आपकी, आकुलता मिट जाये ।
 पंकज की प्रभु यही बीनती, चरण शरण मिल जाये ॥ ४ ॥

भजन

आओ जिन मंदिर में आओ,
 श्री जिनवर के दर्शन पाओ ।
 जिन शासन की महिमा गाओ
 आया-आया रे अवसर आनन्द का ॥ टेक ॥
 हे जिनवर तब शरण में सेवक आया आज ।
 शिवपुरपथ दरशाय के दीजे निज पद राज ॥
 प्रभु अब शुद्धातम बतलाओ
 चहुगति दुःख से शीघ्र छुड़ाओ
 दिव्य ध्वनि अमृत बरसाओ
 आया प्यासा मैं सेवक आनन्द का ॥ १ ॥
 जिनवर दर्शन कीजिए, आतम दर्शन होय ।
 मोहमहातम नाशि के, भ्रमण चतुर्गति खोय ॥
 शुद्धातम को लक्ष्य बनाओ,
 निर्मल भेद ज्ञान प्रगटाओ ।
 अब विषयों से चित्त हटाओ
 पाओ-पाओ रे मार्ग निर्वाण का ॥ २ ॥
 चिदानन्द चैतन्य मय, शुद्धातम को जान ।
 निज स्वरूप में लीन हो पाओ केवलज्ञान ॥
 नव केवल लब्धि प्रगटाओ,
 फिर योगों को नष्ट कराओ ।
 अविनाशी सिद्ध पद को पाओ
 आया-आया रे अवसर आनन्द का ॥ ३ ॥

आमची प्रकाशने

पुस्तकाचे नाव	किंमत
१. समयसार (आत्मख्याती टीकेसह) आ. कुंदकुंद	२५/-
२. समयसार (आत्मख्याती व तात्पर्यवृत्ती टीकेसह)	५०/-
३. प्रवचनसार (तत्त्वदीपिका टीकेसह)	३०/-
४. प्रवचनसार (तत्त्वदीपिका व तात्पर्यवृत्ती टीकेसह)	५०/-
५. तत्त्वार्थसूत्र (मोक्षशास्त्र) आ. गृद्धपिच्छ	२९/-
६. रत्नकरंड श्रावकाचार (आ. समंतभद्र)	९२/-
७. प्रवेशिका (पं. गोपालदासजी बरैय्या)	८/-
८. द्रव्यसंग्रह (आ. नेमिचंद)	९२/-
९. छहढाला (पं. दौलतरामजी)	९२/-
१०. भाग ३ - ४	६/-
११. भाग १ - २	८/-
१२. स्तोत्रसंग्रह	९९/-
१३. कथाकौमुदी	९२/-
१४. नित्यनैमित्तिक पाठावली	३०/-
१५. नियमसार (अर्धकापडी) - ३०/- (पूर्णकापडी) - ४०/-	
१६. मोक्षमार्गप्रकाशक (अर्धकापडी) - ३०/- (पूर्णकापडी) - ४०/-	

प्रती मिळण्याचा पत्ता :

१. भरतेश ग्रंथ भांडार, मु. पो. बाहुबली, जि. कोल्हापूर.
२. महावीर ग्रंथ भांडार, वीरवाडी, मु. पो. कारंजा, जि. अकोला.
३. जीवराज ग्रंथमाला, संतोष भवन, फलटणगल्ली, सोलापूर.
४. पार्श्वनाथ ब्रह्मचर्याश्रम, मु. पो. वेरूळ, जि. औरंगाबाद.

द्युम्नाभो जातरूपाभस्तप्तजाम्बूनदद्युतिः ।
 सुधौतकलधौतश्रीः प्रदीप्तो हाटकद्युतिः ॥ १० ॥
 शिष्टेष्टः पुष्टिदः पुष्टः स्पष्टः स्पष्टाक्षरः क्षमः ।
 शत्रुघ्नोऽप्रतिघोऽमोघः प्रशास्ता शासिता स्वभूः ॥ ११ ॥
 शांतिनिष्ठो मुनिज्येष्ठः शिवतातिः शिवप्रदः ।
 शांतिदः शांतिकृच्छांतिः कांतिमान् कामितप्रदः ॥ १२ ॥
 श्रेयोनिधिरधिष्ठानमप्रतिष्ठः प्रतिष्ठितः ।
 सुस्थिरः स्थावरः स्थाणुः प्रथीयान्प्रथितः पृथुः ॥ १३ ॥

इति त्रिकालदर्श्यादिशतम् ॥ ९ ॥

दिग्वासा वातरशनो निर्ग्रथेशो निरम्बरः ।
 निष्किंचनो निराशंसो ज्ञानचक्षुरमोमुहः ॥ १ ॥
 तेजोराशिरनन्तौजा ज्ञानाब्धिः शीलसागरः ।
 तेजोमयोऽमितज्योतिर्ज्योतिर्मुक्तिस्तमोपहः ॥ २ ॥
 जगच्चूडामणिर्दीप्तः शंवान् विघ्नविनाशकः ।
 कलिघ्नः कर्मशत्रुघ्नो लोकालोकप्रकाशकः ॥ ३ ॥
 अनिद्रालुरतंद्रालुर्जागरूकः प्रभामयः ।
 लक्ष्मीपतिर्जगज्ज्योतिर्धर्मराजः प्रजाहितः ॥ ४ ॥
 मुमुक्षुर्बन्धमोक्षज्ञो जिताक्षो जितमन्मथः ।
 प्रशांतरसशैलूषो भव्यपेटकनायकः ॥ ५ ॥
 मूलकर्ताखिलज्योतिर्मूलघ्नो मूलकारणम् ।
 आप्तो वागीश्वरः श्रेयाञ्छ्रायसोक्तिर्निरुक्तवाक् ॥ ६ ॥
 प्रवक्ता वचसामीशो मारजिद्विश्वभाववित् ।
 सुतनुस्तनुनिर्मुक्तः सुगतो हतदुर्नयः ॥ ७ ॥
 श्रीशः श्रीश्रितपादाब्जो वीतभीरभयङ्करः ।
 उत्सन्नदोषो निर्विघ्नो निश्चलो लोकवत्सलः ॥ ८ ॥
 लोकोत्तरो लोकपतिर्लोकचक्षुरपारधीः ।

सर्व जिनालय अर्घ्य

उदकचंदनतन्दुलपुष्पकैः चरुसुदीपसुधूपफलार्घ्यकैः ।
 धवलमङ्गलगानरवाकुले जिनगृहे जिननाथमहं यजे ॥ १ ॥

ॐ विदेहक्षेत्रके विषै विद्यमान सीमन्धर स्वामी, युग्मन्धर स्वामी, बाहुस्वामी, सुबाहुस्वामी, आदि वीस विहरमान तीर्थकर स्वामी, श्रीसम्मेदशिखरी वीस तीर्थकर स्वामी, चम्पापुरी वासुपूज्य स्वामी, पावापुरी-महावीर स्वामी, गडगिरनार-नेमीश्वर स्वामी, कैलासगिरी - आदिनाथ स्वामी, बाहत्तर जिनालय अष्टापदकैलास अतीतअनागतवर्तमान तीनचोवीसी आठ करोड छप्पन लाख सत्याण्णव हजार चारसौ इक्यासी स्वर्णमय चैत्यालय, रत्नमयबिंब, जहाँ जहाँ भगवानकी प्रतिमा तहाँ तहाँ अर्घ्य निर्वपामीति स्वाहा ।

भक्त्या सर्वसुरेंद्रसंस्तुतमिदं तीर्थकराणां पदम् ।
 लब्धुं वाञ्छति यो विचारचतुरः संसारभीताशयः ॥ १ ॥
 श्रीमद्दर्शनशुद्धिभूरिविनयशीलव्रतादीन्यलं ।
 भक्त्या षोडशकारणानि स नरः संपूज्य चाराधयेत् ॥ २ ॥

ॐ ह्रीं दर्शनविशुद्धयादिषोडशकारणेभ्योऽर्घ्यम् ।

सनीरगंधाक्षतपुष्पचारुनैवेद्यसद्दीपसुधूपपवर्गैः ।
 फलैर्महाधैर्यं स्ववतारयामि धर्मस्य धर्माय सुतूर्यनादैः ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं उत्तमक्षमादिदशलक्षणधर्मभ्योऽर्घ्यम् ।

द्वीपे नदीश्वराख्ये विविधमणिगणाक्रांतदिकचक्रपाले ।
 प्राग्भारप्रस्थचन्द्रद्युतिकरनिकरोध्वस्तमिथ्यांधकारे- ॥
 चैत्ये चैत्यालयस्थोज्वलकुसुमफलाधैर्यैरनिघप्रभावै-
 र्भक्त्या येऽभ्यर्चयन्ति स्फुटमसमसुखं ते लभन्ते विमुक्तिम् ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं नदीश्वरद्वीपे द्वापंचाशजिनालयस्थजिनबिंबेभ्योऽर्घ्यम् ।

जिनवरागमसद्गुरुमोक्षकं प्रवियजे गुणसद्गुरुमोक्षकम् ।
 अमरपञ्चसुमेरुजिनेश्वरं प्रवियजे नुतनाकिनरेश्वरम् ॥ ५ ॥

ॐ ह्रीं पंचमेरुसंबंधीशाश्वतजिनचैत्यालयस्थजिनबिंबेभ्योऽर्घ्यम् ।

९. निर्जरा भावना :- ज्ञानदीपतपतेल भर, घर शोधै भ्रम छोर ।
याविध विन निकसै नहीं, पैटे पूरब चौर ॥ ९ ॥
पंच महाव्रत संचरण, समिति पंच परकार ।
प्रबल पंच इंद्री- विजय धार निर्जरा सार ॥ १० ॥
१०. लोक भावना :- चौदह राजु उतंग नभ, लोक पुरुष संठान ।
तामें जीव अनादितैं, भरमत हैं विन ज्ञान ॥ ११ ॥
११. बोधिदुर्लभ भावना :- धनकनकंचन राजसुख, सबहि सुलभकर जान ।
दुर्लभ है संसारमें, एक जथारथ ज्ञान ॥ १२ ॥
१२. धर्मभावना :- जाचे सुरतरु देय सुख, चिंतत चिंतारैन ।
विन जाचे विन चिंतवे, धर्म सकल सुखदैन ॥ १३ ॥

निरखो अंग अंग जिनवरके...

निरखो अंग-अंग जिनवर के जिनसे झलके शान्ति अपार ॥टेक॥
चरण कमल जिनवर कहें घूमा सब संसार ।
पर क्षणभंगुर जगत में निज आत्म तत्त्व ही सार ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥१॥
हस्त युगल जिनवर कहें पर का करता होय ।
ऐसी मिथ्या बुद्धि से ही भ्रमण चतुरगति होय ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥२॥
लोचन द्वय जिनवर कहें, देखा सब संसार ।
पर दुःख मय गतिचतुरमें ध्रुव आत्म तत्त्व ही सार ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥३॥
अन्तर्मुख मुद्रा अहो, आत्म तत्त्व दरशाय ।
जिनदर्शन कर निजदर्शनपा, सत्पुरु वचन सुहाय ॥
यातें पद्मासन विराजे जिनवर, झलके शान्ति अपार ॥४॥

करतो त्याच्या देहवारुळातून दीर्घकाळापासून परिचित नानाप्रकारचे भयानक रोगरूपी साप निघून जातात. ॥ ३ ॥

प्रागेवेह त्रिदिव-भवनादेष्यता भव्य-पुण्यात्
पृथ्वीचक्रं कनकमयतां देव निन्ये त्वयेदम् ।
ध्यानद्वारं मम रुचिकरं स्वान्त-गेहं प्रविष्टः
तत्किं चित्रं जिन वपुरिदं यत्सुवर्णीकरोषि ॥ ४ ॥

हे देव ! भव्य जीवाच्या पुण्याने भावीकाळात स्वर्गलोकातून च्युत होत असतांना आपण हे भूवल्य सुवर्णमय केले. (येथे तीर्थकर मातेच्या गर्भात येण्याच्या पूर्वी सहा महिन्यांपासून रत्नवृष्टी होऊन पृथ्वी सुवर्णमय बनते या अनुषंगाने कवि म्हणतात) तर आपण ध्यानमार्गाने माझ्या अतिमधुर अंतःकरण-मंदिरात प्रवेश केला आहे; तर मग हे जिन ! हे शरीर जर सुवर्णमय करशील तर त्यात काय आश्चर्य ? ॥ ४ ॥

लोकस्यैकस्त्वमसि भगवन्निर्निमित्तेन बन्धु-
स्त्वय्येवासौ सकल-विषया शक्तिरप्रत्यनीका ।
भक्तिस्फीतां चिरमधिवसन्नामिकां चित्तशय्यां
मय्युत्पन्नं कथमिव ततः क्लेश-यूथं सहेथाः ॥ ५ ॥

हे भगवन् ! आपण या जगातील जीवांचे एकमात्र अकारण बंधु आहात; तसेच आपणामध्ये सर्व प्रकारची निराबाध शक्ती आहे; म्हणून भक्तीने विस्तारलेल्या माझ्या चित्तरूप शय्येवर चिरकालपर्यंत राहत असूनही आपण माझ्या ठिकाणी उत्पन्न होणाऱ्या क्लेशसमूहास कसे काय सहन करणार ? ॥ ५ ॥

जन्माटव्यां कथमपि मया देव दीर्घं भ्रमित्वा
प्राप्तैवेयं तव नय-कथा-स्फार-पीयूष-वापी ।
तस्या मध्ये हिमकर-हिम-व्यूह-शीते नितान्तं
निर्मग्नं मां न जहति कथं दुःख-दावोपतापाः ॥ ६ ॥

हे देव ! संसाररूपी निबिड अरण्यामध्ये दीर्घकाळ भ्रमण करून मी मोठ्या प्रयासाने आपली नयकथारूपी अमृताची विशाल वापिका (विहीर) गाठली आहे. चंद्रमा आणि बर्फाच्या ढिगाप्रमाणे शीतल अशा त्या वापिकेमध्ये मी एकदम

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठवली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली

नित्य-नैमित्तिक पाठावली
